

**LETTERLIJKE EN PRACTICALE VERKLARING VAN HET
NIEUWE TESTAMENT**

**DOOR
MATTHEW HENRY**

OPNIEUW UIT HET ENGELSCH VERTAALD.

**VERMEERDERD MET EEN VOORREDE VAN DR. H. BAVINCK
TWEDE DRUK.**

UITGAVE VAN J. H. KOK TE KAMPEN.

**STICHTING DE GIHONBRON
MIDDELBURG
2011**

EEN VERKLARING MET PRACTISCHE OPMERKINGEN, VAN DE BRIEF VAN DE APOSTEL PAULUS AAN DE ROMEINEN.

Inleiding op de brief aan de Romeinen.

Indien wij het ene gedeelte der Schrift met het andere mogen vergelijken, en aandacht wijden aan de mening van sommige Godvrezende mensen, dan moet erkend worden dat in het Oude Testament de psalmen Davids en in het Nieuwe Testament de brieven van Paulus sterren van de eerste grootte zijn, die van de andere sterren in heerlijkheid verschillen. Zeker, de gehele Schrift is een brief uit de hemel aan de aarde, maar zij bevat veel meer brieven, van onderscheiden aard, van Paulus dan van een der andere schrijvers, want hij was de voornaamste der apostelen en had overvloediger gearbeid dan zij allen.

Ik twijfel er niet aan, of zijn natuurlijke gaven waren zeer schitterend; zijn verstand was vlug en doordringend; zijn wijze van uitdrukking was vloeiend en rijk van taal; zijn genegenheden, in welke richting ook, waren zeer warm en ijverig, en zijn beslistheid was moedig en ondernemend. Dat alles maakte hem vóór zijn bekering tot een zeer bitter en voortvarend vervolger. Maar toen de sterke gewapende man overmeesterd was, toen de sterkere over hem gekomen was om zijn buit te roven en al de eigenschappen van zijn tegenstander te heiligen, toen werd deze de bekwaamste en ijverigste prediker; beter geschikt om zielen te winnen dan enig ander. Wij hebben van hem in de canon der Heilige Schrift veertien brieven.

Het is zeer waarschijnlijk dat hij in de loop van zijn bediening verscheidene meer schreef, die overvloedig nuttig zouden zijn voor lering, vermaning enzovoort. Maar aangezien die niet door Goddelijke ingeving geschreven waren, werden ze niet opgenomen als canonieke Schriften en zijn ze ook niet voor ons bewaard. Er bestaan zes brieven, die naar gezegd wordt door Paulus aan Seneca geschreven zijn, en acht brieven van Seneca aan Paulus, brieven die ook door sommigen van de ouden vermeld worden. Maar reeds bij vluchtige kennismaking blijkt dat ze verdacht, dat ze onecht zijn.

De brief aan de Romeinen heeft de eerste plaats gekregen, niet omdat hij vóór de anderen geschreven werd, maar omdat hij in velerlei opzicht de voortreffelijkste is: omdat hij een van de langste is en de meeste onderwerpen behandelt; en misschien ook om de belangrijkheid van de plaats waarheen hij geschreven werd. Chrysostomus verlangde dat deze brief hem elke week tweemaal voorgelezen werd.

Uit sommige volzinnen uit de brief kan men opmaken dat hij geschreven werd in het jaar onzes Heeren 56, en wel te Corinthe, terwijl Paulus zich daar korte tijd ophield op zijn reis naar Troas. (Hand. 20: 5, 6). Hij beval bij de Romeinen aan Phebé, een dienaar van de gemeente te Kenchrea (Hoofdstuk 16) welke plaats bij Corinthe behoorde. Hij noemt Gajus *zijn huiswaard*, of de man bij wien hij inwoonde (Hoofdstuk 16: 23); en deze was een Corinthiër, niet dezelfde als Gajus van Derbe, die in Handelingen 20 genoemd wordt. Paulus was toen op reis naar Jeruzalem, om het geld te brengen dat verzameld was voor de arme heiligen aldaar; en daarvan maakt hij melding in Hoofdstuk 15: 26. De grote verborgenheden in de brief behandeld, konden niet anders dan vele dingen, zwaar om te verstaan, bevatten Petrus 3: 16) evenals vele andere brieven van Paulus. De wijze van indeling (van deze en van verscheidene andere brieven) is opmerkelijk.

De eerste elf hoofdstukken zijn leerstellig; het verdere gedeelte, de laatste vijf hoofdstukken, is practicaal, om het oordeel te verhelderen en het leven te hervormen.

En de beste weg tot recht verstand van de waarheden, in het eerste gedeelte ontwikkeld, is zich te wijden aan en overvloedig te worden in de beoefening van de deugden, die in het laatste gedeelte voorgeschreven worden; want „indien iemand wil deszelfs wil doen, die zal van deze leer bekennen dat zij uit God is". Joh. 7: 17.

I. Het **leerstellig** gedeelte van dezen brief onderwijst ons:

1. Betreffende de weg der verlossing:

A. Dat de grondslag gelegd is in rechtvaardigmaking, en dat niet door de natuurlijke werken der Heidenen (Hoofdstuk 1); ook niet door de werken der wet van de Joden (Hoofdstuk 2, 3); want beiden, Joden en Heidenen, zijn aan de vloek onderworpen; maar alleen door het geloof in Jezus Christus (Hoofdstuk 3: 21 en verv.).

B. De delen van deze verlossing zijn:

a. Vrede met God (Hoofdstuk 5.

b. Heiligmaking (Hoofdstuk 6, 7).

c. Verheerlijking (Hoofdstuk 8.)

2. Betreffende de personen, die verlost zijn; zij die behoren tot de uitverkiezing uit genade (Hoofdstuk 9) heidenen en Joden (Hoofdstuk 10 en 11). Hier blijkt dat de onderwerpen, die hij behandelt, de „tegenwoordige waarheid” zijn, gelijk Petrus ze noemt (2 Petrus 1: 12). Aan twee dingen stootten de Joden zich toen: aan de rechtvaardigmaking door het geloof zonder de werken der wet, en aan de toelating van de heidenen tot de gemeente, en daarom tracht hij die beide dingen op te helderen en hen daarvan te overtuigen.

II. Hierop volgt het practicale gedeelte, waarin wij vinden:

1. Enige algemeen vermaningen geschikt voor alle Christenen (Hoofdstuk 12).

2. Besturingen voor ons gedrag als leden van de maatschappij (Hoofdstuk 13).

3. Regelen voor het gedrag van de Christenen jegens elkander, als leden van de Christelijke gemeente (Hoofdstuk 14-15: 14).

III. Thans gaat hij over tot het slot van de brief; hij geeft de reden voor zijn schrijven op (Hoofdstuk 15: 14-16); deelt een en ander mede omtrent hemzelf en zijn zaken (v. 17-21); belooft hen te zullen bezoeken (v. 22-29); vraagt hun voorbeden (v. 30-33); zendt bijzondere groeten aan vele van zijn vrienden daar (Hoofdstuk 16: 1-16); waarschuwt hen tegen degenen die scheuringen maken (v. 17-20); brengt de groeten over van de vrienden die bij hem zijn (v. 21-23); en eindigt met zegenbede voor hen en lof verheffing van God (v. 24-27).

HOOFDSTUK I

In dit hoofdstuk merken wij op:

I. De voorrede en inleiding tot de gehele brief, vers 1-16;

II. Een beschrijving van de betreurenswaardige toestand van de heidenwereld, waarmee het bewijs begint van het leerstuk der rechtvaardigmaking door het geloof, hier in vers 17 genoemd.

Het eerste deel is overeenkomstig de toenmalige vorm van de aanvang van een brief, maar met zeer uitnemende en heerlijke uitdrukkingen verrijkt. Rom. 1:1-7.

In deze afdeling hebben wij:

I. De persoon die de brief schrijft, **vers 1**; *Paulus, een dienstknecht van Jezus Christus*. Dit is zijn eretitel, waarop hij zich beroemt. Niet gelijk de Joodse leraars: *Rabbi! Rabbi!* Maar een dienstknecht, een van de meer bijzondere lijfbedienden; een huisverzorger.

Een geroepen apostel. Sommigen menen dat hij zinspeelt op zijn oude naam Saul, die betekent: *een geroepene, een naar wie gevraagd is*. Christus zocht hem om hem tot apostel te maken Hand. 9:15. Ac 9:15 Hij grondt hier zijn gezag op zijn roeping; hij ging niet, zoals de valse apostelen uit zonder zending; *klêtos apostolos*; een geroepen apostel; dat is de naam bij welken hij liefst genoemd wordt, ofschoon hij erkent het niet waard te zijn, 1 Cor. 15:9.

Afgezonderd tot het Evangelie van God. De Farizeeën waren beroemd om hun afzondering en waren daarnaar genoemd, omdat zij *zich afzonderden om de wet te onderzoeken*; en zij konden genoemd worden *aphoris menoi eis ton nomon*. Zo iemand was Paulus geweest, maar thans had hij een ander voorwerp van onderzoek; hij was nu *aphoris menos eis to Evangelion*, een Farizeeër van het Evangelie, afgezonderd naar het welbehagen Gods, Gal. 1:15; Ga 1:15 afgezonderd van zijner moeders lijf aan, door onmiddellijke leiding des Geestes en door middellijke ordening overeenkomstig die leiding, Hand. 13:2, 3; door toewijding van zichzelf aan dat werk. Hij was geheel en al gewijd aan het Evangelie God; het Evangelie waarvan God de werkmeester is, en waarvan oorsprong en werking Goddelijk en hemels zijn.

II. Na het Evangelie van God genoemd te hebben, geeft hij in een uitweiding ons er een algemene schets van.

1. Van zijn oudheid. Het werd *tevoren beloofd*, **vers 2**; Rom. 1:2 het was geen pas ontstaan leerstuk, maar het was vanouds reeds meegedeeld in de beloften en voorzeggingen van het Oude Testament, welke alle eenparig zich richtten naar het Evangelie, als morgenstralen die de Zon der gerechtigheid voorafgingen; en dat niet alleen mondeling maar ook in de Schriften.

2. Van zijn Onderwerp. Het betreft *Christus*, vers 3, 4. De profeten en apostelen leggen allen getuigenis van Hem af; Hij is de ware schat, in de akker der Schriften verborgen.

Merk op: wanneer Paulus Christus noemt hoe hij al diens namen en titels opeenstapelt: *Jezus Christus onze Heere*. Hij heeft er een welgevallen in over Hem te spreken en zodra hij Hem genoemd heeft kan hij niet voortgaan over Hem te spreken zonder enige uitdrukking van liefde en eer, gelijk hier, waar hij ons in de een persoon Zijn twee onderscheiden naturen aantoonst.

A. Zijn menselijke natuur. *Die geworden is uit het zaad van David*, vers 3; dat is:

geboren uit de maagd Maria, die uit de huize Davids was, Lukas 1:27, evenals Jozef, Zijn onderstelde vader, Lukas 2:27. David wordt hier genoemd, ter oorzaak van de bepaalde beloften aan hem gedaan ten opzichte van de Messias, voornamelijk Zijn Koninklijke bediening, 2 Sam. 7:12; Psalm 132:11 vergeleken met Lukas 1:32, 33.

B. Zijn Goddelijke natuur: *Die krachtelijk bewezen is te zijn de Zoon van God, vers 4*; Rom. 1.4 de Zoon van God door eeuwige generatie, of, zoals het hier is uitgedrukt: *naar de Geest der heiligmaking. Naar het vlees*, dat is Zijn menselijke natuur, was Hij *het zaad van David*; maar *naar de Geest der heiligmaking*, dat is Zijn Goddelijke natuur, is Hij de Zoon van God (gelijk Hij gezegd wordt te zijn *levend gemaakt door de Geest*:1 Petrus 3:18, vergelijk 2 Cor. 13:4. Het grote bewijs daarvan is *Zijn opstanding uit de doden*, dat is het onloochenbaar en afdoend bewijs. Het teken van Jona de profeet, de opstanding van Christus, was bedoeld als het laatste bewijs, Matth. 12:39. Die daardoor niet overtuigd werd, zou door niets overtuigd worden. Wij hebben hier dus een samenvatting van de leer des Evangelies betreffende de beide naturen van Christus in één Persoon.

3. De gevolgen daarvan, **vers 5**. *Door welken*, dat is: door Christus, geopenbaard en kenbaar gemaakt door het Evangelie; *wij* (Paulus en de overige dienaren); *hebben ontvangen genade en het apostelschap*; dat is: de gunst van tot apostelen geroepen te zijn, Ef. 3:8. De apostelen waren gemaakt tot een schouwspel voor de wereld; leidden een leven van ontbering, moeite en gevaar; *werden állen dag gedood*; maar Paulus acht het apostelschap een gunst. Wij mogen het evenzo terecht een grote gunst achten, wanneer wij tot enig werk in de dienst van God gebruikt worden, welke moeilijkheden of gevaren wij daarin ook ontmoeten. Dat apostelschap was ontvangen *tot gehoorzaamheid des geloofs*; dat is, om de mensen tot gehoorzaamheid te brengen; gelijk Christus zo hebben Zijn dienaren ontvangen om te kunnen geven. Paulus bracht deze gehoorzaamheid *onder al de heidenen*, want hij was *de apostel der heidenen*, Hfdst. 11:13. Merk op de beschrijving, die hier van het Christendom gegeven wordt; het is *gehoorzaamheid des geloofs*. Het bestaat niet in verstandelijke kennis of in bloot toestemmen; nog veel minder in twistige samensprekingen, maar in gehoorzaamheid. Deze gehoorzaamheid des geloofs beantwoordt aan de *wet des geloofs*, die in Hfdst. 3:27 vermeld wordt. De handeling des geloofs is de gehoorzaamheid van het verstaan van God die zich openbaart, en het gevolg daarvan is de gehoorzaamheid van de wil aan God die gebiedt. Ten einde het misbruik te voorkomen, dat gemaakt kan worden van het leerstuk der rechtvaardigmaking door het geloof zonder de werken der wet, dat hij in het vervolg van dezen brief zal verklaren, spreekt hij hier van het Christendom als van een gehoorzaamheid. Christus heeft een juk.

Onder welken gij ook zijt, vers 6. Hierin staat gij, Romeinen, gelijk met andere heidense volken, die minder beroemd of weelderig zijn, gij zijt allen één in Christus. De Evangelische zaligheid is een algemene zaligheid, Judas 3. *Geroepen van Jezus Christus*; die allen, en alleen die, worden gebracht tot een gehoorzaamheid des geloofs, die daadwerkelijk geroepen van Jezus Christus zijn.

III. De personen, aan wie de brief gericht is, **vers 7**. *Allen, die te Rome zijt, geliefden Gods, geroepen heiligen*. Dat is, aan alle belijdende Christenen, die in Rome waren, om 't even of zij oorspronkelijk Joden of heidenen waren, hoog of laag, vrij of in banden, geleerd of ongeleerd. Rijken en armen ontmoeten elkaar in Christus Jezus. Hier is:

1. Het voorrecht der Christenen. Zij zijn *geliefden Gods*, zij zijn leden van het lichaam dat geliefd is; dat is Gods *Hefzibah*, *Mijn lust is in haar*. Wij spreken van de liefde Gods in Zijn goedheid en zegeningen; en zo heeft Hij een algemene liefde voor de mensheid en een bijzondere liefde voor alle ware gelovigen; en daartussen ligt een liefde die Hij het lichaam der Christenheid, de zichtbare Kerk, toedraagt.

2. De plicht der Christenen. Die is: heilig te zijn, want daartoe zijn zij geroepen, *geroepen heiligen*; geroepen tot zaligheid door heiligmaking. Heiligen, en alleen heiligen, worden door God bemind met een bijzondere liefde.

Klêtois hagiois, de geroepen heiligen; heiligen in belijdenis; het zou goed zijn indien alle geroepen heiligen waarlijk heiligen waren. Zij die geroepen heiligen zijn moeten zich benaastigen om aan dien naam te beantwoorden; anders, ofschoon het een eer en een voorrecht is, zal het van weinig nut zijn in de groten dag, geroepen heiligen te zijn wanneer wij niet in werkelijkheid heiligen zijn.

IV. De apostolische zegenbede, vers 7 Rom. 1.7. *Genade zij u en vrede*. Dit is een van de kentekenen in elken brief; en het heeft niet slechts de kracht van een goeden wens maar het gezag van een zegening. De priesters onder de wet moesten het volk zegenen, en dat moeten ook de dienaren des Evangelies doen; in de naam des Heeren. Merk in deze gewone zegenbede op:

1. De gunsten, die begeerd worden: *Genade en vrede*. De Oud-Testamentische begroeting was: *Vrede zij met u*, maar nu gaat genade vooraf; *genade*; dat is de gunst van God jegens ons of het werk Gods in ons; die is nodig voor het verkrijgen van ware vrede. Alle Evangelische zegeningen zijn vervat in deze beide: *genade en vrede*. *Vrede*, dat is alles goeds; vrede met God; vrede in uw eigen geweten, vrede met allen die rondom u zijn; al die vrede gegrond in genade.

2. De bron van al deze zegeningen. *Van God onze Vader en de Heere Jezus Christus*. Alle goed komt van:

A. God als een Vader; Hij heeft zich in die betrekking tot ons gesteld om onze wensen en verwachtingen te doen ontwaken en aan te moedigen; ons wordt geleerd Hem, wanneer wij komen om genade en vrede, onze Vader te noemen.

B. De *Heere Jezus Christus*, als Middelaar en als de grote schatbewaarder, uitdeler en gever van deze zegeningen. Wij krijgen ze uit zijn volheid: vrede uit de volheid van zijn verdiensten en genade uit de volheid van Zijn Geest.

Wij kunnen hier opmerken:

I. Zijn dankzegging voor hen, **vers 8**. *Eerstelijk dank ik mijn God*. Het is goed alle dingen te beginnen met dankzegging aan God; dankzegging te maken tot de alfa en omega van elk lied; *in alles God te danken*.- *Mijn God*. Hij zegt dit met vreugde en triomf. In al onze dankzegging is het goed op God te zien als onze God; dat maakt alle barmhartigheid zoet, wanneer wij van God kunnen zeggen: "Hij is mijn Verbondsgod." *Door Jezus Christus*. Al onze deugden en verrichtingen zijn Gode welbehaaglijk alleen door Jezus Christus; onze dankzeggingen zowel als onze gebeden. *Over u allen*. Wij moeten onze liefde voor onze vrienden openbaren niet alleen door voor hen te bidden, maar ook door God voor hen te danken. God moet de heerlijkheid ontvangen voor al de troost, dien wij van onze vrienden hebben; want elk schepsel is voor ons datgene, en niet meer, hetwelk God het voor ons doet zijn. Met velen van deze Romeinen was Paulus niet persoonlijk bekend, en toch kon hij zich hartelijk verheugen over hun genadegaven en deugden. Toen sommigen van de

Romeinse Christenen hem ontmoetten, Hand. 28:15, dankte hij God over hen en greep moed; maar hier strekt zijn algemene liefde zich verder uit, en hij *dankt God over hen allen*, niet alleen over diegenen onder hen, die zijn helpers in Christus waren en die veel voor hem deden (van dezen spreekt hij Hfdst. 16:3, maar over hen allen. *Dat uw geloof verkondigd wordt*. Paulus reisde heen en weer van plaats tot plaats, en waar hij ook kwam, daar hoorde hij met lof spreken over de Christenen te Rome. Hij vermeldt dit niet om hen hoogmoedig te maken, maar om hen aan te sporen meer en meer te beantwoorden aan de goede verwachting, die men algemeen van hen heeft. Hoe gunstiger naam iemand in godsdienstige zaken heeft, des te meer moet hij zorg dragen dien te bewaren, want een *weinig dwaasheid doet een man stinken, die kostelijk is van wijsheid en eer*, Pred. 10:1.

In de gehele wereld, dat is: het Romeinse keizerrijk. De Christenen uit Rome waren, door het bevelschrift van Claudius, die alle Joden uit Rome verbande, door het gehele rijk verspreid, maar nu teruggekeerd; en hadden, naar het schijnt, overal waar zij geweest waren, in alle gemeenten een goeden naam verkregen. Dat was een der goede gevolgen van hun verdrukking; indien zij niet vervolgd geweest waren, zouden zij zo gunstig niet bekend geworden zijn. Dat was inderdaad een goede naam; een naam voor goede dingen bij God en bij alle gelovigen. Gelijk de opzieners uit die dagen en gelijk de oude Bijbel- heiligen hadden deze Romeinen door hun geloof getuigenis bekomen, Hebr. 11:2. Het is zeer begeerlijk beroemd te zijn om ons geloof. Het geloof van de Romeinse Christenen werd zo gunstig besproken, niet alleen omdat het uitnemend was in zichzelf, maar ook omdat het voortreffelijk en merkwaardig was door de omstandigheden. Rome was een stad op een berg, ieder lette op hetgeen daar geschiedde. Zij, op wie veler ogen gevestigd zijn, moeten zorg dragen onberispelijk te wandelen, want al wat zij doen, hetzij goed of kwaad, wordt algemeen besproken. De gemeente van Rome was toen zeer bloeiend, maar hoe is in later tijd het goud verdonkerd! Hoe is het fijne goud verduisterd geworden! Rome is niet meer wat zij geweest is. Zij was toen voorgesteld *als een reine maagd aan Christus*, en was uitnemend in haar schoonheid, maar zij heeft sindsdien *trouweloos gehandeld, is ontaard geworden en heeft vreemdelingen omhelsd*, zodat deze brief aan de Romeinen nu een brief *tegen* de Romeinen is. Zij heeft thans slechts weinig reden om zich op haar eerste verleden te beroemen.

II. Zijn gebed voor haar, **vers 9**. Ofschoon Rome een beroemde bloeiende gemeente was, had zij toch nodig dat er voor haar gebeden werd; zij had *het nog niet gegrepen!* Paulus vermeldt dit als een bewijs van zijn liefde voor haar. Een van de grootste bewijzen van liefde, soms het enige bewijs waartoe wij instaat zijn, is hen door onze gebeden aanbevelen in de liefde en barmhartigheid van God. Uit Paulus' voorbeeld kunnen wij hier leren:

1. Aanhouden in gebed. *Zonder nalaten, allen tijd*. Hij nam zelf de voorschriften in acht, die hij anderen gaf, Ef. 6:18; 1 Thess. 5:17. Niet in die zin dat Paulus nooit iets anders deed dan bidden, maar hij hield zijn gezette tijden voor de beoefening van dezen plicht, en dat zeer dikwijls en zonder ze te verwaarlozen.
2. Liefde in het gebed. *Ik gedenk uwer*. Ofschoon hij niet persoonlijk met hen bekend was en geen belang bij hen had, bad hij toch voor hen; niet alleen voor alle heiligen in het algemeen, maar hij maakte uitdrukkelijk melding van hen. Het is niet ongeschikt soms in onze gebeden voor bijzondere gemeenten en plaatsen hare behoeften bepaald te noemen; niet om ze God bekend te maken, maar om onszelf op te wekken. Wellicht hebben wij de meesten troost van vrienden voor welken wij het meest

bidden. Ten opzichte hiervan beroept hij zich plechtig op de Kenner der harten: *Want God is mijn getuige*. Deze verzekering geeft hij in een belangrijk geval, dat alleen aan God en aan zijn eigen hart bekend was. Het is zeer troostrijk wanneer wij vrijmoedigheid kunnen hebben om God tot getuige aan te roepen van onze oprechtheid en volharding in de beoefening van onze plicht. God is met name de getuige van onze stille gebeden, van hun inhoud, van de wijze waarop zij opgezonden worden; want onze Vader ziet in het verborgene, Matth. 6:6.

God welken ik diene in mijnen geest. Zij die God dienen in hunnen geest, mogen met nederig vertrouwen zich op Hem beroepen; huichelaars, die het bij de uitwendige beoefening laten, kunnen dat niet doen. Zijn bijzondere gebed, onder veel andere dingen die hij voor hen begeerde, was dat hij gelegenheid mocht krijgen om hen te bezoeken, vers 10 Rom.

Of mogelijk nog ter eniger tijd mij goede gelegenheid gegeven werd door de wil van God om tot u te komen. Voor alles, wat wij ten opzichte van enig schepsel begeren, moeten wij ons in het gebed tot God wenden, want *onze tijden zijn in zijn hand*, en al onze wegen worden door Hem beschikt. De uitdrukkingen, hier door Paulus gebruikt, tonen aan dat hij zeer begerig was naar zulk een gelegenheid: *of mogelijk nog te eniger tijd*; hij was daarin sedert lang en dikwijls teleurgesteld, en nu onderwierp hij het aan de wil der Voorzienigheid; *goede gelegenheid door de wil van God*. Bij al onze voornemens zowel als bij al onze begeerten, moeten wij steeds gedachtig zijn aan het: *indien de Heere wil*, Jak. 4:15. Onze reizen zijn al of niet voorspoedig, al of niet gemakkelijk, alleen naar de wil van God.

III. Zijn grote begeerte om hen te zien, met de redenen daarvoor, **vers 11-15**. Hij had zoveel van hen gehoord dat hij zeer verlangde persoonlijk met hen in kennis te komen. Voor getrouwe dienaren zijn vruchtdragende Christenen even grote vreugde als dorre belijders hun verdriet zijn. Derhalve had hij het *menigmaal voorgenomen, maar was totnogtoe verhinderd*, vers 13; want de mens wikt, maar God beschikt. Andere belangen hadden hem verhinderd tot hen te reizen; onder anderen zijn zorg voor andere gemeenten, wier belangen dringend waren; want Paulus was gewoon het eerst te doen hetgeen het nuttigst en niet hetgeen het aangenaamst was; -want anders zou hij naar Rome gegaan zijn. Een goed voorbeeld voor de dienaren, die niet hun eigen gezindheid, maar de noodzakelijkheid van hun werk voor de gemeenten moeten raadplegen. Paulus verlangde deze Romeinen te bezoeken, **vers 11**.

1. Om hen te stichten, *opdat ik u enige geestelijke gave mocht meedelen*. Hij ontving om mede te delen. Nooit was enige moederborst zo begerig om het dorstende kindeken te zogen, als Paulus hoofd en hart waren om geestelijke gaven mede te delen; dat is: om te prediken. Een goede leerrede is een goede gave, want zij is een geestelijke gave.

Ten einde gij versterkt zoudt worden. Nadat hij hun bloei gunstig vermeld heeft, geeft hij hier zijn begeerte naar hun versterking te kennen; dat zij even voorspoedig benedenwaarts wortel mogen schieten als opwaarts vruchten dragen. De beste heiligen zolang zij in zulk een beweeglijke wereld zijn als deze, hebben er behoefte aan meer en meer versterkt te worden; en geestelijke gaven zijn bepaald bestemd voor die versterking.

2. Om zelf vertroost te worden, **vers 12**. Wat hij gehoord had van hun toenemen in de genade, had hem zo verblijd dat hij behoefte gevoelde er meer van te vernemen. Paulus kon vertroosting vinden in de arbeid van andere dienaren.

*Door het onderling geloof, zo het uw als het mijne; dat is: ons gemeenschappelijk geloof en onze gemeenschappelijke getrouwheid. Het is zeer troostrijk wanneer er wederkerig vertrouwen bestaat tussen dienaren en gemeente; zij vertrouwen hem als een getrouw dienaar en hij vertrouwt hen als een getrouwe gemeente. Of: het wederkerig werk des geloofs, dat is de liefde; zij verheugen zich in de uitdrukkingen van elkanders liefde, of in de mededelingen van elkanders geloof. Het is zeer verkwikkend voor Christenen elkaar deelgenoten te maken van hun geestelijke inzichten; zij worden daardoor verscherpt, gelijk men *ijzer met ijzer scherpt*.*

Opdat ik ook onder u enige vrucht zou hebben, vers 13. Hun stichting zou hem tot voordeel zijn; ze zou vrucht dragen in zijn voordeel. Paulus was met het hart bij zijn werk, als iemand die geloofde dat hoe meer goed hij deed, des te groter zou zijn beloning zijn.

3. Om zijn roeping te vervullen als apostel der heidenen, **vers 14.** *Ik ben een schuldenaar.*

A. Hetgeen hij ontvangen had maakte hem tot schuldenaar; want zijn talenten waren hem toevertrouwd om daarmee handel te drijven tot eer zijns Meesters. Wij moeten er aan denken wanneer wij grote dingen najagen, dat al wat wij ontvangen ons verplichtingen oplegt; wij zijn slechts rentmeesters van de goederen onzes Heeren.

B. Zijn bediening maakte hem tot schuldenaar. Hij was schuldenaar omdat hij apostel was; hij was geroepen en uitgezonden tot het werk, en had zich verbonden om het te behartigen. Paulus had zijn talent gebruikt en gearbeid in de dienst, en meer goed gedaan dan iemand anders, en toch, daarop lettende, noemt hij zichzelf een schuldenaar; want wanneer wij alles gedaan hebben, dat ons opgelegd was, *zijn wij toch slechts onnutte dienstknechten*. Een schuldenaar, *beiden Grieken en barbaren*, dat is, gelijk de volgende woorden aantonen: *beiden wijzen en onwijzen*. De Grieken meenden dat zij alleen wijsheid bezaten en zagen op de overige mensen als op barbaren neer in vergelijking met hen; want die waren niet zo beschaafd en ontwikkeld als zij. Welnu, Paulus was beiden een schuldenaar; hij hield zichzelf verplicht de een zowel als de ander zoveel goed te doen als hem mogelijk was. Derhalve vinden wij hem overal bezig met het kwijten van zijn schuld, zowel predikende als schrijvende, goeddoende aan Grieken en aan barbaren; en zijn woorden kiezende naar hun bekwaamheid om ze te begrijpen. Ge zult onderscheid vinden tussen zijn rede te Lystre voor de eenvoudige Lykoniërs, Hand. 14:15 v.v., en die te Athene, voor de beschaafde wijsgeren, Hand. 17:22 v.v. Hij bediende beiden als schuldenaar, gevende een ieder hunner wat hem toekwam. Ofschoon hij een eenvoudig prediker was, sprak hij, als schuldenaar aan de wijzen, wijsheid voor de volmaakten, 1 Cor. 2:6.

Om die reden was hij bereid zodra de gelegenheid zich daartoe voordeed, *hun die te Rome waren, het Evangelie te verkondigen, vers 15.* Ofschoon dat een bekende plaats was, waar hij aan veel gevaren zou blootstaan en waar het Christendom met veel moeilijkheden te worstelen had, was Paulus bereid zich te Rome te wagen, indien hij daartoe geroepen werd. Ik ben volvaardig; *hetgeen in mij is dat is volvaardig; prothumon*. Het woord betekent grote bereidheid des geestes, en hij verlangde er zeer naar. Wat hij deed, geschiedde niet uit eerbejag, maar met een volvaardig gemoed. Het is voortreffelijk gereed te zijn om alle moeilijkheden het hoofd te bieden ten einde

goed te doen of te verkrijgen.

Romeinen 1:16-18

Paulus begint hier een uitgebreide behandeling van de rechtvaardigmaking; in het tweede deel van dit hoofdstuk geeft hij zijn stelling en laat daarop, om die te bewijzen een beschrijving volgen van de betreurenswaardige toestand van de heidenwereld. Zijn overgang daartoe is zeer schoon en redekunstig. Hij was volvaardig om het Evangelie te Rome te verkondigen, ofschoon dat een plaats was waar het Evangelie vertreden werd door hen die zich wijzen noemden; *want*, zegt hij; *ik schaam mij niet voor het Evangelie van Christus*, vers 16. Er is veel in het Evangelie, dat een man als Paulus in verzoeking brengen kon, zich er voor te schamen; voornamelijk dat Hij, wiens Evangelie het is, een kruiseling was; dat de leer van dat Evangelie zeer eenvoudig was en weinig had waardoor het geschikt was om aan geleerden ter behandeling gegeven te worden; dat de belijders gering en veracht waren en overal tegengesproken werden; maar toch was Paulus er niet beschaamd voor het te belijden. Hij is waarlijk een Christen, die er zich niet voor schaamt en het ook geen schande aandoet. De reden voor deze vrijmoedige belijdenis, ontleend aan de aard en de voortreffelijkheid van het Evangelie, is de aanvang van zijn behandeling.

I. De voorstelling, vers **16, 17**. De voortreffelijkheid van het Evangelie ligt in hetgeen het ons openbaart.

1. Het doel is de zaligheid van hen die er in geloven. *Het is een kracht Gods tot zaligheid*. Paulus schaamt zich voor het Evangelie niet, hoe gering en verachtelijk het zich ook moge voordoen voor het vleselijk oog, *want de kracht Gods werkt er door de zaligheid van allen die geloven*; het wijst ons de *weg der zaligheid*, Hand. 16:17, en het is de grote vrijbrief waardoor de zaligheid ons toegezegd en geschonken is. Maar:

A. Het is door de *kracht Gods*; zonder die kracht is het Evangelie slechts een dode letter; de openbaring van het Evangelie is de openbaring van de *arm des Heeren*, Jes. 53:1; gelijk er kracht was bij het woord van Christus om gezond te maken.

B. Het is voor hen, *en voor hen alleen, die geloven*. Het geloof geeft ons deel aan de zaligmaking des Evangelies; voor wie niet geloven is die verborgen. Het toebereide geneesmiddel zal de lijder niet redden indien hij het niet gebruikt. *Eerst de Jood*. Zowel door Christus als door zijn apostelen werd het eerst het aanbod gedaan aan de *verloren schapen van het huis Israels*. *U eerst*; Hand. 3:26; maar na hun weigering keerden de apostelen zich tot de heidenen, Hand. 13:46. Joden en heidenen staan nu gelijk; beiden even ellendig zonder Zaligmaker, en beiden even welkom voor de Zaligmaker, Coll. 3:11. Zulk een leer was verrassend voor de Joden, die totnogtoe het uitverkoren volk geweest waren en vol toorn op de heidenwereld neerzagen; maar de langverwachte Messias toont te zijn *een licht tot verlichting der heidenen*, zo goed als *de heerlijkheid van Zijn volk Israël*.

2. De rechtvaardigmaking der gelovigen als de weg, **vers 17**. *Want in hetzelfde*, dat is in dit Evangelie, waarop Paulus zo roemt: *wordt de rechtvaardigheid Gods geopenbaard*. Onze ellende en ondergang zijn het gevolg, het voortbrengsel van onze onreinheid; dus hetgeen ons de weg tot zaligheid zal tonen moet noodzakelijk de weg tot rechtvaardigmaking zijn; en dat is met het Evangelie het geval. Het Evangelie leert ons een rechtvaardigheid kennen. Omdat God een rechtvaardig en heilig God is en wij schuldige zondaren zijn, is het noodzakelijk dat wij een rechtvaardigheid bezitten,

waarin wij voor Hem kunnen verschijnen. En, geloofd zij God, er is zulk een rechtvaardigheid aangebracht in vorst Messias, Dan. 9:24, en *geopenbaard* in *het Evangelie*; een *rechtvaardigheid*, een genadig middel van verzoening en aanneming, niettegenstaande de schuld van onze zonden. Deze evangelische rechtvaardigheid:

A. Wordt genoemd *de rechtvaardigheid Gods*; zij werd door God aangewezen, door God goedgekeurd en aangenomen. Zij wordt zo genoemd om alle voorwendsel af te snijden voor een rechtvaardigheid, die het gevolg van onze eigen werken en verdiensten zou zijn. Zij is de rechtvaardigheid van Christus, die God is, en spruit voort uit een voldoening van oneindige waarde.

B. Zij wordt gezegd te zijn *uit geloof tot geloof*; dat is, volgens sommigen, uit het geloof (de trouw) van de zich openbarende God tot het geloof van de ontvangende mens; of volgens anderen; uit het geloof van afhankelijkheid van God en onmiddellijke omgang met Hem, gelijk Adam vóór de val, tot het geloof van afhankelijkheid van een Middelaar, waardoor men met God in betrekking komt. Uit het eerste geloof, waardoor wij in een gerechtvaardigde staat worden geplaatst, tot het latere geloof, waardoor wij leven en in dien staat blijven. En het geloof, dat ons rechtvaardigt, is niet anders dan het aannemen van Christus als onze Zaligmaker, waardoor wij ware Christenen worden, overeenkomstig de inhoud van het verbond des doops; uit het geloof, dat ons in Christus inent tot het geloof dat uit Hem als de wortel kracht trekt. Dat alles is begrepen in de volgende woorden: *De rechtvaardige zal uit het geloof leven. Rechtvaardig door het geloof*; dus het geloof rechtvaardigt ons; *leven door het geloof*, derhalve het geloof onderhoudt ons; en daarom is *er een rechtvaardigheid uit geloof tot geloof*. Het geloof is alles in alles, zowel in de aanvang als in het vervolg van het Christelijk leven. Het is niet uit geloof tot de werken, alsof het geloof ons plaatste in een staat van rechtvaardigheid, en daarna de werken ons daarin bewaarden en onderhielden; maar het is voortdurend uit geloof tot geloof; gelijk in 2 Cor. 3:18: *van heerlijkheid tot heerlijkheid*. Het is een toenemend, voortdurend, doordringend geloof, geloof dat voorwaarts gaat en grond wint op ongelooft.

Om aan te tonen dat dit geen nieuw, pasgevormd leerstuk is, haalt hij die beroemde plaats uit het Oude Testament aan, zo dikwijls genoemd in het Nieuwe, Hab. 2:4: *De rechtvaardige zal door het geloof leven*. Zijnde gerechtvaardigd door het geloof zal hij door het geloof leven, beide het leven van genade en dat van heerlijkheid. De profeet heeft zich daar op zijn wachttorens gesteld, in afwachting van enige buitengewone ontdekkingen, vers 1. En de ontdekking was de zekerheid der verschijning van de beloofde Messias, in de volheid des tijds, niettegenstaande enig schijnbaar uitstel. Dit wordt *het gezicht* genoemd, ter wille van de voortreffelijkheid; zoals het elders de belofte heet; en gedurende de tijd dat het aanstaande is, zowel nadat het vervuld is, *zal de rechtvaardige door het geloof leven*. Zo is de evangelische rechtvaardigheid uit geloof tot geloof - uit het Oud-Testamentische geloof in een Christus die komen zou tot het Nieuw-Testamentische geloof in een Christus die reeds gekomen is.

II. Het bewijs van deze stelling, dat beide Joden en Heidenen behoefte hebben aan een rechtvaardigheid, waarin zij voor God kunnen verschijnen, en dat zomin de een als de ander iets in zichzelf heeft om op te pleiten. Rechtvaardigmaking moet komen hetzij door geloof hetzij door de werken. Door de werken kan het niet, hetgeen hij in de brede bewijst door een beschrijving der werken beiden van Joden en Heidenen; en daaruit besluit hij dat het door het geloof geschieden moet, Hoofdstuk 3:20, 28. Als

een bekwaam heelmeester onderzoekt de apostel de wonde, alvorens er de pleister op te leggen; hij tracht eerst te overtuigen van zonde en ellende en wijst daarna de weg ter verlossing aan. Daardoor wordt het Evangelie des te meer welkom. Wij moeten eerst zien dat de rechtvaardigheid van God ons veroordeelt en dan zal de rechtvaardigheid van de rechtvaardigmakende God verschijnen als *aller aanneming waardig*.

In het algemeen, **vers 18**: *de toorn Gods wordt geopenbaard*. Het licht der natuur en het licht der wet openbaren de toorn Gods over zonde tot zonde. Het is gezegend voor ons dat het Evangelie de rechtvaardigmakende rechtvaardigheid Gods openbaart uit geloof tot geloof. De tegenstelling ligt voor de hand. Zij is:

1. De zondigheid van de mens wordt beschreven, saamgevat onder twee hoofden: *godloosheid en ongerechtigheid*. Godloosheid tegen de eerste tafel der wet; ongerechtigheid tegen de tweede tafel.

2. De oorzaak van deze zondigheid is: *zij houden de waarheid in ongerechtigheid ten onder*. Zij hadden sommige algemene begrippen, sommige denkbeelden over het wezen Gods en het onderscheid tussen goed en kwaad, maar zij hielden die ten onder in ongerechtigheid, dat is: zij kenden en beleden die terwijl zij voortgingen in hun boze wegen. Zij hielden de waarheid als een overwonnene, als een gevangene, die geen invloed op hen mocht uitoefenen zoals zij anders zou gedaan hebben. Een ongerechtig, godloos hart is gelijk een kerker, waarin menige goede waarheid wordt gevangen gehouden en begraven. *Het voorbeeld der gezonde woorden in geloof en liefde te houden* is de wortel van allen godsdienst, 2 Tim. 1:13, maar de waarheid onderhouden in ongerechtigheid is de wortel van alle zonden.

3. Het ongenoegen van God daarover. *De toorn Gods wordt geopenbaard van de hemel*, niet alleen door het geschreven Woord, dat door de *inspiratie des Geestes* werd gegeven; dát hadden de heidenen niet, maar in de voorzienigheid Gods, in Zijn oordelen aan de zondaren voltrokken, die niet zo vanzelf komen, of bij toeval geschieden, en niet aan tweede oorzaken toegeschreven moeten worden, maar een openbaring van de hemel zijn.

Of: *de toorn van de hemel wordt geopenbaard*, het is niet een toorn van een mens gelijk wijzelve zijn, maar *toorn van de hemel*, en daarom des te verschrikkelijker en onontkomelijk.

Romeinen. 1:19-32

In dit laatste gedeelte van het hoofdstuk past de apostel hetgeen hij gezegd heeft in het bijzonder toe op de heidenwereld; waarbij wij dit opmerken:

I. De middelen en hulpmiddelen, die zij bezaten om tot de kennis van God te komen. Ofschoon zij niet de kennis der wet hadden, die Jakob en Israël bezaten, Ps. 147:20, toch *heeft Hij zich aan hen niet onbetuigd gelaten*, Hand. 14:17; *opdat zij Hem zouden kennen*, vers 19, 20. Merk op:

1. Welke mededelingen zij hadden: *Hetgeen van God kennelijk is, dat is in hen openbaar*; dat is: er waren zelfs onder hen enigen die de kennis van God hadden, die overtuigd waren van het bestaan van één hoogste Wezen. De wijsbegeerte van Pythagoras, Plato en de Stoïcijnen ontdekte een groot deel van de kennis Gods, zoals overvloedig uit hun geschriften blijkt.

Hetgeen kennelijk is; daarmee wordt aangeduid dat er veel is wat wij niet kennen. Het bestaan Gods kan aangenomen worden, maar het kan niet worden begrepen. Door onderzoek kunnen wij Hem niet uitvinden, Job 11:7-9. Het eindige verstand kan een oneindig Wezen niet volkomen kennen; maar, geloofd zij God, er is veel dat gekend worden kan, genoeg om ons tot ons einddoel te geleiden, dat is de verheerlijking en het genieten van Hem; en deze geopenbaarde dingen zijn voor ons en voor onze kinderen, terwijl de verborgen dingen niet nagespeurd mogen worden, Deut. 29:29.

2. Vanwaar zij deze ontdekkingen hadden: *God heeft het hun geopenbaard*. Deze algemene natuurlijke indrukken, welke zij omtrent God hadden, waren van nature door God zelf in hun harten geplant, want Hij is de *Vader der lichten*. Het gevoel van een godheid en de eerbied voor een godheid zijn zo diep in de menselijke natuur geworteld, dat sommigen menen, dat dit gevoel veel meer dan de rede de mens van het beest onderscheidt.

3. Door welke wegen en middelen deze onthullingen en denkbeelden, welke zij hadden, werden verbeterd en bevestigd: namelijk door het werk der schepping; **vers 20**. *Want zijn onzienlijke dingen worden*, enz.

A. Merk op hetgeen zij kenden. *Zijn onzienlijke dingen, beiden zijn eeuwige kracht en Goddelijkheid*. Ofschoon God nooit een voor de zinnen waarneembaar voorwerp zijn kan, heeft Hij toch zichzelf ontdekt en kenbaar gemaakt door zinnelijke dingen. De kracht en de Goddelijkheid van God zijn onzienlijke dingen, en toch worden zij klaarlijk gezien in hun werkingen. Hij werkt in het verborgene Job 23:8, 9; Ps. 139:15; Pred. 11:5; maar openbaart hetgeen Hij wrocht en maakt daarin Zijn kracht en Goddelijkheid kenbaar, evenals andere van Zijn eigenschappen, welke het natuurlijk verstand bevat in het denkbeeld van een God. Door het natuurlijk licht konden zij niet komen tot de kennis van de drie personen in de Godheid, ofschoon sommigen menen dat ze daarvan sporen ontdekken in de geschriften van Plato; maar zij kwamen tot de kennis van de Godheid, voorzoveel die nodig was om hen terug te houden van afgoderij. En die kennis was de waarheid, welke zij in ongerechtigheid ten onder hielden.

B. Hoe zij die kenden: *Uit de schepselen*. Deze konden niet zichzelf gemaakt hebben; evenmin konden ze door toevallige omstandigheden in zulke heerlijke orde en harmonie geplaatst zijn; er moest dus een eerste oorzaak of verstandige schepper bestaan; en die eerste oorzaak kon niets of niemand anders zijn dan een eeuwige almachtige God, Ps. 19:1; Jes. 40:26; Hand. 17:24. De werker wordt uit zijn werken gekend. De verscheidenheid, menigvuldigheid, rangschikking, schoonheid, overeenstemming, verschillende natuur en buitengemene kunstigheid van de schepselen; hun bestemming voor bepaalde doeleinden, en de samenwerking van al de delen voor het welzijn en de schoonheid van het geheel, geven overvloedig bewijzen voor het bestaan van een Schepper en van zijn eeuwige kracht en Goddelijkheid. Alzo scheen het licht in de duisternis.

En zulks *van de schepping der wereld aan*. Daarvan kan de bedoeling tweeledig zijn.

a. Die schepping is het middel waardoor deze kennis tot hen komen kon. Om deze waarheid te erkennen, hebben wij de hulp van het werk der schepping. Sommigen menen dat deze *ktisis kosmoe*, *dit schepsel der wereld* (zo kan men ook lezen) de mens bedoelt; de *ktisis kat'exochên* het merkwaardigste schepsel van de lagere wereld,

die in Markus 16:15 ktisis genoemd wordt. De vorm en de samenstelling van het menselijk lichaam, en vooral de heerlijke krachten, bekwaamheden en eigenschappen van de menselijke geest, bewijzen overvloedig dat er een Schepper is, en dat deze God is. Of:

b. Het ziet op het tijdstip der schepping als tijdstip van het ontstaan dier kennis. Zij is zo oud als de schepping der wereld. In dezen zin wordt *apo ktiseos kosmoe* gewoonlijk in de Schrift gebruikt. Deze mededelingen betreffende God zijn geen nieuwe ontdekkingen, later opgedaan, maar oude waarheden, die van den beginne bestonden. De weg der kennis van God is een goede oude weg, hij bestond van den beginne. De waarheid is ouder dan de dwaling.

II. Hun grove afgoderij, niettegenstaande God zich op die wijze aan hen kenbaar gemaakt had, wordt hier beschreven **vers 21-23, 25**. Wij zullen ons niet grotelijks verwonderen over het onvoldoende van deze natuurlijke ontdekkingen om de afgoderij te voorkomen bij de heidenen, wanneer wij ons herinneren hoe geneigd de Joden, die het licht van de Schrift hadden om hen te leiden, tot afgoderij waren; zo ellendig zijn de ontaarde zonen der mensen verward in de strikken der zinnelijkheid. Merk op:

1. De inwendige oorzaak van hun afgoderij, vers 21, 22. Zij zijn daarom zonder verontschuldiging door hetgeen zij van God kenden, en hetgeen zij kenden had hen gemakkelijk kunnen overtuigen dat het hun plicht was Hem en Hem alleen te aanbidden. Ofschoon sommigen groter licht en meer middelen voor kennis hadden dan anderen, hadden zij toch allen genoeg om alle verontschuldiging af te snijden. Maar hun misdaad was:

A. *Zij hebben Hem niet als God verheerlijkt.* Hun genegenheid jegens Hem, hun eerbied en aanbidding voor Hem hielden geen gelijken tred met hun kennis van Hem. Hem als God verheerlijken is Hem alleen verheerlijken; er kan slechts één Oneindige zijn; maar zij verheerlijkten Hem als zodanig niet, want zij hadden een ontelbare menigte van andere goden. Hem als God verheerlijken is Hem aanbidden met geestelijke aanbidding; maar zij maakten afbeeldingen van Hem. God niet als God verheerlijken is eigenlijk Hem in 't geheel niet verheerlijken, want Hem voor een schepsel houden is niet Hem verheerlijken, maar Hem onteren.

B. *Ook hebben zij Hem niet gedankt.* Zij waren niet dankbaar voor de gunsten in het algemeen, die zij van God ontvingen (ongevoeligheid voor Gods barmhartigheden ligt op de bodem van al onze zondige afwijkingen van Hem); en zij waren in het bijzonder niet dankbaar voor de kennis, die het Gode behaagde hun van zichzelf te geven. Zij die de middelen van kennis en genade niet aanwenden, worden terecht ondankbaren genoemd.

C. *Maar zij zijn verijdeld geworden in hun overlegging; en tois dialogismois, in hun redeneringen,* in hun practische gevolgtrekkingen. Zij hadden veel kennis van algemene waarheden, vers 19, maar geen doorzicht om die op bijzondere gevallen toe te passen. Of; in hun begrippen van God, van de schepping der wereld, van de oorsprong van het menselijk geslacht en van het hoogste goed, weken zij spoedig van de eenvoudige waarheid af en verloren zich in duizenden ijdele en dwaze wanbegrippen. De verschillende meningen en onderstellingen van de talrijke sekten van wijsgeren omtrent deze dingen waren evenveel dwaze inbeeldingen. Wanneer de

waarheid verzaakt wordt, vermenigvuldigen de dwalingen zich tot in het oneindige.

D. *En hun onverstandig hart is verduisterd geworden.* Het onverstand en de praktische boosheid van hun hart omwolkten en verduisterden hun verstandelijke begaafdheden en vermogens. Niets draagt meer bij tot de verblinding en verstomping van het verstand dan de verdorvenheid en verontreiniging van de wil en de genegenheden.

E. *Zich uitgevende voor wijzen, zijn zij dwaas geworden, vers 22.* Dat is een treurig getuigenis voor de wijsgeren; die voorwendden en beleden de wijsheid te bezitten. Zij die de weelderigste voorstellingen van God maakten naar hun eigen bedenkselen, vervielen in de grofst en onzinnigste karikaturen; dat was de rechtvaardige straf voor hun hoogmoed en zelfvoldaanheid. Men heeft opgemerkt dat de meest ontwikkelde volken, die het grootste vertoon van wijsheid maakten, in godsdienstig opzicht de verst gevorderde dwazen waren. De barbaren aanbaden de zon en de maan; dat was nog de verhevenste afgoderij van alle; terwijl de geleerde Egyptenaren de os en de kat vereerden. De Grieken, die in wijsheid uitmunten, aanbaden ziekten en menselijke hartstochten. De Romeinen, de verstandigste van allen, aanbaden de furiën. En in onze dagen vereren de onwetende Indianen de donder, en de ontwikkelde Chinezen de duivel. *De wereld kent God dus niet door de wijsheid*, 1 Cor. 1:21. De trotse inbeelding van wijsheid is de oorzaak van veel dwaasheid. Wij lezen slechts van weinig wijsgeren dat ze tot het Christendom bekeerd werden; en nergens werd de prediking van Paulus zo bespot en belachelijk gemaakt als door de geleerde Atheners. Hand. 17:13-32 *Phaskontes einai. Zich uitgevende voor wijzen.* De eenvoudige waarheid van het bestaan van God stelde hen niet tevreden; zij achtten zich daarboven verheven en vervielen daardoor in de ergerlijkste dwalingen.

2. De uitwendige daden van hun afgoderij, vers 23-25.

A. Zij maakten afbeeldingen van God, vers 23, waardoor zij, zoveel in hen was, *de heerlijkheid des onverderflijken Gods veranderden.* (Vergelijk Ps. 106:20; Jer. 2:11) Zij kenden Goddelijkheid toe aan de meest-verachtelijke schepselen, en vertegenwoordigden daardoor God. Het was de grootste eer, die God de mens aandeed, dat Hij hem schiep naar Zijn beeld; maar het is de grootste oneer, die de mens God aangedaan heeft, dat hij zich God vormde naar het beeld van de mens. Dit was het juist waartegen God de Joden zo ernstig gewaarschuwd had, Deut. 4:15 en v.v. De apostel toont de dwaasheid daarvan aan in zijn rede te Athene. Hand. 17:29 Vergelijk Jes. 40:18 en v.v.; 44:10 en v.v. Dit wordt genoemd, **vers 25, de waarheid Gods veranderen in de leugen.** Gelijk het Zijn heerlijkheid onteerde, zo deed het Zijn wezen onrecht en stelde dat verkeerd voor. Afgoden worden leugens genoemd, want zij beliegen God, alsof Hij een lichaam had, terwijl Hij een geest is. Jer. 23:14; Hos. 7:1. *Leugenleraars.* Hab. 2:18.

B. Zij geven Goddelijke eer aan het schepsel.

Zij hebben het schepsel geëerd en gediend, para ton ktisanta, boven de Schepper. Zij erkenden in hun belijdenis een verhevenste Naam, maar in hun daden onteerden zij dien door de aanbidding, welke zij het schepsel brachten, want God wil alles of niets zijn. Of: *naast de Schepper.* Zij brachten hun verering aan allerlei mindere godheden: sterren, helden, duivelen; omdat zij God voor onbereikbaar en boven hun verering verheven waanden. De zonde zelf was, dat zij enig schepsel vereerden, maar het wordt als een verergering van hun zonde genoemd, dat zij het schepsel boven de Schepper vereerden. Het was de algemene boosheid van de heidenwereld, en werd in hun

wetten en regering opgenomen, zodat zelfs de wijzen onder hen, die een oppersten God kenden en erkenden, en overtuigd waren van het dwaze en onzinnige van veelgodendom en afgoderij, evenzo handelden als hun medeburgers. Seneca komt in zijn boek over het bijgeloof, - nadat hij in de brede de grote dwaasheid en oneerbiedigheid van de heidense godsdienst aangetoond heeft - tot dit besluit: *Dit alles zal de wijze beschouwen als een instelling van de wet; en niet als de goden aangenaam.* En verder: *Geheel dit onwaardig gezelschap van goden, dat het oude bijgeloof door langdurige werving bijeengegaard heeft, moeten wij niet anders vereren dan met de gedachte dat hun aanbidding slechts een aanwendsel is en geen werkelijkheid in zichzelf.*

Terecht merkt Augustinus daarbij op: *Hij aanbad dus hetgeen hij veroordeelde; hij deed wat hij zelf bewees slecht te zijn; en hij vereerde hetgeen hij zelf afkeurde.* Ik deel dit zo uitvoerig mede omdat het zo volkomen toelicht wat de apostel bedoelt met de woorden: *De waarheid ten onder houden in ongerechtigheid.* Het is opmerkelijk dat de apostel op de vermelding van de ontering, God door de afgoderij der heidenen aangedaan, midden in zijn betoog, een eerbiedige lofverheffing van God volgen laat: *die te prijzen is in der eeuwigheid. Amen.* Wanneer wij zien of horen dat enige smaadheid op de naam van God geworpen wordt, dan moeten wij daaruit gelegenheid nemen om hoog en eerbiedend van Hem te denken en te spreken. Ook hierin, gelijk in alle andere dingen, moeten wij des te beter zijn naarmate de anderen slechter zijn.

Te prijzen tot in eeuwigheid; niettegenstaande deze oneer Zijn naam aangedaan; ofschoon er zulken zijn die Hem niet verheerlijken; toch is Hij verheerlijkt en zal in eeuwigheid geprezen worden.

III. De oordelen Gods over hen om deze afgoderij, niet verscheidene tijdelijke oordelen (de afgodische volken waren de overwinnende en alles-beheersende volken), maar geestelijke oordelen; het overlaten van hen aan de meestbeestachtige en tegennatuurlijke lusten. *Paredooken autoes, Hij heeft hen overgegeven;* dat wordt hier driemaal gezegd, vers 24, 26, 28 Rom. Geestelijke oordelen zijn van alle oordelen de verschrikkelijkste en het meest te vrezen. Merk op:

1. Door Wie zij overgegeven werden. God heeft hen overgegeven, in de weg van rechtvaardig oordeel, en als rechtvaardige straf voor hun afgoderij. Hij nam de breidel van terughoudende genade weg; liet hen aan henzelfen over; liet hen alleen; want Zijn genade is vrij; Hij is niemand iets schuldig; Hij kan zijn genade naar welgevallen geven of onthouden. De geleerden mogen redetwisten over de vraag of dit "Hij heeft hen overgegeven" doelt op een bepaalde handeling Gods dan wel alleen op onthouding van genade; maar in elk geval zijn wij er zeker van dat het niets vreemds in God is zo Hij mensen overlaat aan de begeerte van hun eigen harten; zo Hij hen ten prooi laat aan sterke begoochelingen; zo Hij de Satan tegen hen loslaat; ja hun stenen des aanstoets voorwerpt. En toch is God niet de bewerker der zonden, maar ook hierin oneindig rechtvaardig en heilig, want ofschoon de grootste goddeloosheid volgt op dit overgegeven worden, ligt de schuld daarvan geheel in het boze hart van de zondaar. Indien de lijder eigenzinnig is, zich niet aan de voorgeschreven geneeswijze wil onderwerpen, maar met opzet alles doet wat gevaarlijk voor hem is, dan treft de geneesheer geen verwijt indien deze hem in levensgevaarlijken toestand achterlaat. En dan zijn al de noodlottige verschijnselen, die daarop volgen, niet veroorzaakt door de geneesheer, maar door de ziekte zelf en door de dwaasheid en weerspanningheid van de lijder.

2. Waaraan zij overgegeven werden.

A. *Aan onzedelijkheid en oneerlijke bewegingen*, vers 24-26, 27. Zij die geen acht geven wilden op het reiner en edeler schijnsel van het licht der rede, dat strekt om de ere Gods te bewaren, kwamen rechtvaardig er toe om de meer gewone en natuurlijke gevoelens te verkrachten, die de eer van de menselijke natuur beschermen. *De mens die in waarde is* en weigert de God te kennen, die hem geschapen heeft, wordt daardoor erger dan *de beesten die vergaan*, Ps. 49:21. De toelating Gods wordt de straf voor de overtreder, maar het is, zoals hier gezegd wordt door *de begeerlijkheden hunner harten*; daarin alleen ligt de oorzaak. Zij die Gods eer roven worden er aan overgegeven om zichzelf te onteren. Iemand kan aan geen zwaarder slavernij overgegeven worden dan aan de heerschappij zijner eigen begeerlijkheden. Dezulken zijn als de Egyptenaren, Jes. 19:4, gegeven in de handen van harde heren. De bijzondere openbaringen van hun onreinheid en oneerlijke bewegingen zijn hun tegennatuurlijke lusten, door welke velen onder de heidenen, zelfs van hen die om hun wijsheid bekend waren, als Solon en Zeno, zich berucht gemaakt hebben; lusten tegen de eenvoudigste en meest vanzelf sprekende voorschriften van de natuurlijke rede.

De schreeuwende ongerechtigheid van Sodom en Gomorra, om welke God vuur van de hemel op de bewoners dier steden liet regenen, werd onder de heidense volken niet slechts algemeen toegepast, maar zelfs openlijk erkend. Waarschijnlijk noemt de apostel hier bepaald de afschuwelijke daden, die bedreven werden in de verering van hun afgoden; waarbij de ergste onzedelijkheid gepleegd werd als eredienst; een mesthoop-verheerlijking voor goden van de mesthoop; de onreine geesten genoten onder zulke handelingen. In de kerk van Rome, waar de heidense afgoderij is herleefd, beelden worden vereerd, en alleen in de plaats van duivelen de heiligen zijn gesteld, horen wij van dezelfde gruwelen, die daar voortgang maken, door de paus vergund worden (zie Fox. Acts and Monuments I: 308) en niet alleen algemeen gepleegd worden, maar ook goedgekeurd en bepleit door sommige hunner kardinalen; dezelfde geestelijke plagen voor dezelfde geestelijke boosheid. Ziehier hoeveel ongerechtigheid in de menselijke natuur zetelt. Hoe afschuwelijk en onrein is de mens!

O Heere! wat is de mens! zegt David, welk een ellendig schepsel, wanneer hij aan zichzelf overgelaten wordt. Hoe veel zijn wij dan verschuldigd aan de wederhoudende genade Gods, omdat Hij iets van de eer en de waardigheid der menselijke natuur heeft willen bewaren. Want indien dat niet zo ware, dan zou de mens, die een weinig minder dan de engelen gemaakt was, zichzelf veel minder dan de duivelen gemaakt hebben. Dit wordt genoemd *de vergelding van hun dwaling, die daarbij behoorde*. De Rechter der ganse aarde doet recht, en neemt bij elke zonde in acht welke straf er bij behoort.

B. Aan een verkeerden zin in deze afschuwelijkheden, **vers 28**.

a. *Zij hielden God niet in erkentenis*. De blindheid van hun verstand werd veroorzaakt door de opzettelijke tegenzin van hun wil en genegenheden. Zij hielden God niet in erkentenis omdat zij het niet wilden doen. Zij wilden niets anders erkennen en doen dan hetgeen henzelven behaagde. Dat is juist de gesteldheid van vleselijke harten, zelfbehagen is hun hoogste doel. Er zijn velen die kennis van God hebben, zo helder straalt het licht hun in de ogen zonder dat zij er iets tegen doen kunnen; maar zij willen Hem niet in erkentenis houden. Zij zeggen *tot de Almachtige: Wijk van ons*, Job 21:14; en zij houden daarom niet God in erkentenis, omdat zulks hen dwarsboomt en tegensprekt in hun lusten. In erkentenis; *en epignoosei*. Er is onderscheid tussen

gnosis en *epignosis*, de kennis en de *erken*tenis van God; de heidenen kenden God, maar zij erkenden Hem niet omdat zij niet wilden.

b. Overeenkomstig hun eigen wil om de waarheid te verloochenen, gaf God hen over aan een begeerte naar de grofste zonden, hetgeen hier genoemd wordt *een verkeerden zin*, *eis adokimon noen*, een zin ontledigd van alle gevoel en oordeel om de dingen die verschillen te kunnen onderscheiden, zodat zij in geestelijk opzicht niet wisten wat hun rechter- of hun linkerhand was. Zie waarheen de zonde ten slotte leidt en in welk een maalstroom zij de zondaar werpt; daarheen is rechtstreeks de richting van vleselijke begeerlijkheden. *Ogen vol van overspel kunnen niet ophouden te zondigen*, 2 Pet. 2:14. Deze verkeerde zin was een blind, toegeschroeid, gevoelloos geworden geweten, Ef. 4:19. Wanneer evenwel het oordeel uitgesproken is dat overgeeft om te zondigen, dan is de zondaar in het voorportaal der hel. Eerst verhardde Farao zijn hart zelf, maar daarna verstokte God Farao's hart. De opzettelijke verharding wordt rechtvaardig gestraft met gerechtelijke verharding.

Om te doen dingen, die niet betamen. Deze uitspraak kan schijnen een minder groot kwaad te bedoelen; maar zij is hier de aanwijzing van de grofste afwijkingen; dingen die niet de mensen voegen, maar ingaan tegen het licht der rede zelf. En nu noemt hij een zwarte lijst van die onbetamelijke dingen op, waaraan de heidenen schuldig stonden, toen ze overgeleverd waren aan een verkeerden zin. Geen boosheid is zo weerzinwekkend, zo ingaand tegen het licht der rede, tegen de wetten van alle volken, tegen de belangen van de gehele mensheid, of een verkeerde zin zal er zich aan overgeven. Uit de geschiedverhalen van dien tijd, voornamelijk de mededelingen die wij hebben omtrent de op de voorgrond tredende gezindheden en praktijken van de Romeinen nadat de deugden van het ondergegangene gemenebest zo ontaard waren, blijkt dat de hier genoemde zonden toen en daar heersende volkszonden waren.

Niet minder dan drie en twintig verschillende zonden en zondaren worden hier afzonderlijk opgenoemd, **vers 29-31**. Hier is de troon des Satans; zijn naam is Legio, want zij zijn vele. Het was tijd dat het Evangelie onder hen gepredikt werd, want de wereld had de grootste behoefte aan hervorming.

Ten eerste: zonden tegen de eerste tafel der wet. *Haters Gods*. Hier is de duivel zonder vermomming; Hier is de zonde zonde. Kan men zich voorstellen dat redelijke schepselen de oorzaak van hun bestaan verafschuwen? En toch is dat het geval. Elke zonde heeft haat tegen God in zich; maar sommige zondaren zijn veel meer openlijk en gezworen vijanden van Hem dan andere, Ezech. 10:8.

Smaders en hovaardigen komen God zelf te na, en zetten hun kronen, die ze voor Zijn troon moesten werpen, op hun eigen hoofden.

Ten tweede: zonden tegen de tweede tafel der wet. Deze worden meer bepaald opgenoemd: omdat zij over deze dingen klaarder licht hadden. In het algemeen worden zij beschuldigd te zijn *vervuld met alle ongerechtigheid*. Dat wordt voorop gesteld, omdat alle zonde ongerechtigheid is; zij is terughouden van hetgeen verschuldigd is, verdraaien van hetgeen recht is. Het zijn voornamelijk de zonden tegen de tweede tafel der wet; het doen van hetgeen wij niet willen dat ons gedaan zal worden.

Tegen het vijfde gebod: de *ouderen ongehoorzaam en zonder natuurlijke liefde; astorgoes*; dat is: onvriendelijk jegens de ouders en wreed voor de kinderen. Die ter ener zijde zijn plicht verzaakt, komt gewoonlijk ook aan andere zijde er in tekort.

Ongehoorzame kinderen worden rechtvaardig gestraft met onnatuurlijke ouders; en aan de anderen kant: onnatuurlijke ouders met ongehoorzame kinderen.

Tegen het zesde gebod: *Boosheid*; het kwade bedrijven omdat het kwaad is; *kwaadheid, vol van nijdigheid, moord, twist, eridos: naijver, bedrog, kwaadaardigheid, onverzoenlijken, onbarmhartigen*; alle uitdrukkingen van broederhaat, welke is moord in beginsel.

Tegen het zevende gebod: *Hoererij*; hij noemt hier geen verdere bijzonderheden, omdat in de vorige verzen over allerlei onzedelijkheid gesproken is.

Tegen het achtste gebod: *ongerechtigheid en gierigheid*.

Tegen het negende gebod: *bedriegers, oorblazers, achterklappers, verbondbrekers, leugenaars en meinedigen*. Nu worden twee zonden in het algemeen genoemd, die tevoren niet vermeld zijn: *vinders van kwade dingen en onverstandigen*; verstandig om kwaad te doen, maar geen kennis hebbende om goed te handelen. De meer-besliste en welberaden zondaren vinden kwade dingen uit; des te groter is hun zonde; en toch zijn zij onverstandig, grote dwazen, in de dingen Gods. Hier is genoeg om ons allen te verootmoedigen in het gevoel van onze natuurlijke verdorvenheid, want elk hart heeft van nature het zaad en de aanleg voor al deze zonden in zich.

Ten slotte vermeldt hij de verzwaring van deze zonden **vers 32**.

1. *Zij weten het recht Gods*, dat is:

A. Zij kennen de wet. Het recht Gods is datgene wat Zijn gerechtigheid eist; hetgeen Hij oordeelt dat geschieden moet omdat Hij rechtvaardig is.

B. Zij kennen de straf; hier wordt verklaard: Zij weten dat *degenen die zulke dingen doen, des doods waardig zijn*; de eeuwigen dood waardig; hun eigen geweten kan niet anders dan hen daarvan overtuigen, en toch wagen zij het er op. Het is een grote verzwaring van de zonde, wanneer zij tegen de kennis in bedreven wordt, Jak. 4:17; voornamelijk tegen de kennis van het oordeel Gods. Dat is niet anders dan tegen de scherpte van het zwaard inlopen. Dat vereist een hart, verstijfd in de zonde en zeer vast besloten om te zondigen.

2. *Zij doen ze niet alleen, maar hebben ook een welgevallen in degenen die ze doen*. Het geweld van een of andere verzoeking kan iemand brengen tot het bedrijven van enige zonde, waarin de opgewekte begeerte lust gevoelt: maar vermaak hebben in de zonden, die anderen bedrijven, is de zonde liefhebben om haars zelfs wil, het is opzettelijk deelnemen aan het koninkrijk en de belangen des Satans, *suneu clokoesi*. Zij bedrijven niet alleen de zonde, maar zij verdedigen en rechtvaardigen haar, en moedigen anderen aan om haar te begaan. Onze eigen zonden worden zeer verzaamd door onze mededinging met en ons welgevallen aan de zonden van anderen. Vat nu dit alles samen en oordeel dan of de heidenwereld, liggende onder zoveel schuld, voor God gerechtvaardigd worden kon door haar eigen werken.

HOOFDSTUK II

Het kort begrip van de eerste twee hoofdstukken van deze brief is samengevat in Hfdst. 3:9. *Wij hebben beschuldigd beiden Joden en Grieken, dat zij allen onder de zonde zijn.* Wat de Heidenen betreft zagen wij dat bewezen in Hfdst. 1

1. In dit 2^e hoofdstuk toont hij het aan voor zoveel *de Joden* aangaat; hetgeen blijkt uit vers 17: "Zie, gij wordt een Jood genoemd".

I. Hij toont in het algemeen aan dat Joden en Heidenen voor de gerechtigheid Gods op hetzelfde standpunt zijn, vers 1-11 Rom. 2.1-11.

II. Hij wijst in het bijzonder aan welke zonden de Joden ten laste komen, niettegenstaande hun belijdenis en valse aanspraken, vers 12-29. Rom. 2.12-29

Romeinen 2:1-16

In het vorige hoofdstuk heeft de apostel doen zien dat de toestand van de heidenwereld zo slecht en zwart was, als de Joden gaarne gereed waren te erkennen. Nu is zijn voornemen aan te tonen dat ook de toestand van de Joden zeer slecht was en dat hun zonden in menig opzicht erger waren. Om daartoe te komen gaat hij er thans toe over om in dit deel van de brief bloot te leggen, dat God op gelijken voet van rechtvaardigheid zal handelen met Joden en heidenen; en niet op zo partijdige wijze als de Joden geneigd waren in hun voordeel te menen.

I. Hij beschuldigt hen van strafwaardig zelfbedrog **vers 1**. *Daarom zijt gij niet te verontschuldigen, o mens, wie gij zijt, die anderen oordeelt.* Hij spreekt hier in algemene bewoordingen: en dus is deze beschuldiging toepasselijk op de *vele meesters*, Jak. 3:1, Jas 3.1 van welk volk of welke belijdenis zij ook mogen zijn, die beweren het recht te hebben om anderen uit te sluiten, te beheersen en te veroordelen. Maar hij doelt voornamelijk op de Joden en past de beschuldiging in het bijzonder op hen toe, vers 21 Rom. 2.21. *Die een ander leert, leert gij uzelfen niet?* De Joden waren over het algemeen zeer hoogmoedige mensen, die met veel toorn en verachting neerzagen op de arme heidenen, als niet waardig om gelijkgesteld te worden met de honden van hun kudde, terwijl zij terzelfder tijd even slecht en onzedelijk waren als de heidenen; wel geen afgodendienaars maar heiligschenners, vers 22 Rom. 2.22. *Daarom zijt gij niet te verontschuldigen.* Indien de heidenen, die slechts het licht der rede hadden, Hfdst. 1:20, Rom. 1.20 niet te verontschuldigen waren, hoeveel minder de Joden, die het licht der wet hadden, de geopenbaarde wil van God, en dus zoveel groter hulpmiddel dan de heidenen bezaten.

II. Hij betuigt hun de onveranderlijke rechtvaardigheid van Gods bestuur, **vers 2, 3**. Om de overtuiging daarvan aan te dringen, toont hij aan met welk een rechtvaardig God wij te doen hebben en hoe recht al Zijn handelingen zijn. Het was Paulus gewoonte in zijn brieven, wanneer hij enig punt gesteld had, daarover breedvoerig te handelen; zo ook hier over de rechtvaardigheid Gods, vers 2 Rom. 2.2. *Dat het oordeel Gods naar waarheid is*, overeenkomstig de eeuwige beginselen van recht en gelijkheid; overeenkomstig het hart en niet naar de uitwendige verschijning, 1 Sam. 16:7; 1Sa 16.7 overeenkomstig de werken en zonder aanzien des persoons; dat is een leerstelling waarvan wij allen zeker zijn, want God zou niet God zijn indien Hij niet rechtvaardig ware. Maar het betaamt vooral hun dit in aanmerking te nemen, die anderen veroordelen om dingen, waaraan zij zelf schuldig staan, en die terwijl zij de zonde bedrijven en daarmee voortgaan, de Goddelijke gerechtigheid pogen om te

kopen door tegen de zonde te getuigen en van anderen luidkeels te verkondigen dat die zich schuldig gemaakt hebben; alsof het prediken tegen de zonde reinigen kon van eigen smetten. Merk op hoe hij dat bij het geweten des zondaars aandringt, vers 3. *Denkt gij dit, o mens! O mens, zedelijk schepsel, afhankelijk schepsel, door God gemaakt, aan Hem onderworpen, aan Hem verantwoordelijk.* De zaak is zo helder dat wij mogen wagen een beroep te doen op des zondaars eigen gedachten: "kunt gij denken *dat gij het oordeel Gods zult ontvlieden?* Kan God, die de harten doorzoekt, bedrogen worden door vormelijke voorwendsels? Kan de rechtvaardige Rechter van allen zo omgekocht en afgekeerd worden? De best-redenerende en slimste zondaren, die zich met het meeste vertrouwen aan anderen vertonen, kunnen *het oordeel Gods* niet ontkomen, kunnen niet voorkomen dat ze terechtgesteld en veroordeeld worden.

III. Hij spreekt een tweeledige beschuldiging tegen hen uit, **Rom. 2: 4.**

1. Zij verachten de goedheid van God, vers 4, de *rijkdom zijner goedertierenheid*. Dit is vooral toepasselijk op de Joden, die buitengewone tekenen van de Goddelijke gunst hadden. Middelen zijn goedertierenheden, en hoe meer wij tegen het licht zondigen, des te meer zondigen wij tegen de liefde. Lage en geringe gedachten van de Goddelijke goedheid liggen ten grondslag voor een menigte van zonden. Er is in elke moedwillige zonde een uitdagende verachting van Gods goedheid; het is een beproeven van Zijn ingewanden, voornamelijk van de goedheid van Zijn geduld, Zijn verdraagzaamheid en lankmoedigheid; het is een oorzaak nemen daaruit om des te brutaler te zondigen, Pred. 8:11. *Niet wetende*; dat is, niet in aanmerking nemende, niet in de praktijk kennende en in toepassing brengende, *dat de goedertierenheid Gods u leidt*, ten doel heeft u te leiden, *tot bekering*. Het is ons niet genoeg te weten dat de goedertierenheid Gods tot bekering leidt: wij moeten weten dat zij dat *ons, ons* in het bijzonder doet. Zie hier welken weg God volgt in het leiden van zondaren tot bekering. Hij leidt hen, Hij drijft hen niet gelijk beesten, maar leidt hen als zedelijke schepselen, lokt hen, Hos. 2:14. Hij leidt hen met goedertierenheid, met koorden van liefde, Hos. 11:4. Vergelijk Jer. 31:3. De beschouwing van de goedertierenheid Gods, Zijn algemene goedheid jegens allen (de goedheid Zijner voorzienigheid) Zijn geduld, Zijn giften, moet dienen om ons tot bekering te brengen, en de reden waarom zovelen onbekeerlijk blijven, is dat zij die niet erkennen en in aanmerking nemen.

2. Zij dagen de toorn Gods uit, vers 5 Rom. 2.5. Die uitdaging komt voort uit *hun hardigheid* en *hun onbekeerlijk hart*; de ondergang van de zondaren wordt veroorzaakt door hun wandel naar dat hart, waardoor zij zich laten leiden. Zondigen is wandelen naar zijn eigen hart, en wanneer dat een hard en onbekeerlijk hart is, hetwelk bij de natuurlijke verdorvenheid door lange gewoonte verharding gevoegd heeft, dan is de weg van zo iemand wanhopig. De uitdaging wordt hier genoemd *zich toorn opleggen als een schat*. Zij, die in hun zondigen weg voortgaan, vergaderen zich toorn alsof die een schat ware. Een schat duidt overvloed aan. Het is een schat waarvan men de eeuwigheid door gebruiken zal zonder hem ooit uit te putten; en toch gaan de zondaren voort er gedurig schatten bij te voegen. Elke moedwillige zonde verhoogt de rekening. Een schat geeft geheimhouding te kennen. De schatkist, de bewaarplaats van dien toorn is het hart van God zelf; daarin ligt hij verborgen, gelijk schatten verzegeld in verborgen plaatsen neergelegd worden. Zie Deut. 32:34; Job 14:17. Maar bovenal ziet het woord schat op bewaren voor nader gebruik. Zo worden de schatten van de hagel bewaard voor de dag des strijds, Job 38:22, 23. Die schatten worden opengebroken gelijk de fonteinen van de afgrond, Gen. 7:11. Zij worden

vergaderd *tegen de dag des toorns*; dan zullen die schatten overhandigd worden; uitgegoten bij fiolen vol. Ofschoon het heden een tijd van geduld en verdraagzaamheid jegens zondaren is, toch komt er een dag der wrake; van wraak en niets dan wraak. Inderdaad, elke dag is voor zondaren een dag der wraak, *want God is een God die te allen dage toornt*, Ps. 7:12. Maar hier wordt gesproken van de grote dag des toorns die komende is, Openb. 6:17. En die dag des toorns zal zijn *de dag der openbaring van het rechtvaardig oordeel Gods*. De toorn Gods is niet gelijk onze toorn, een hete hartstocht. Nee, grimmigheid is bij Hem niet, Jes. 27:4, maar hij is een rechtvaardig oordeel; hij is Zijn wil om de zonde te straffen omdat Hij die haat als een bestrijding van zijn natuur. Dit rechtvaardig oordeel Gods wordt thans dikwijls verborgen achter de voorspoed en het welslagen van zondaren, maar binnen kort zal het openbaar gemaakt worden voor de gehele wereld; de schijnbare wanorde zal blijken orde te zijn en de hemelen zullen Gods gerechtigheid verkondigen, Ps. 50:6. Oordeel daarom niet vóór de tijd.

IV. Hij beschrijft de middelen waardoor God Zijn oordelen openbaar maakt. Nadat hij het rechtvaardig oordeel Gods in **vers 5** genoemd heeft, beschrijft hij thans dat oordeel en de rechtvaardigheid ervan, en toont aan wat wij van God kunnen verwachten en naar welken regel Hij de wereld zal oordelen. De gelijkheid in het uitoefenen van gerechtigheid is het uitdelen van bestraffingen en gunsten met inachtneming van omstandigheden en zonder aanzien des persoons, en zulk een is het rechtvaardig oordeel Gods.

1. *Hij zal een iegelijk vergelden naar zijn werken, vers 6*; een waarheid, die dikwijls in de Schrift verkondigd wordt ten einde te bewijzen dat de Rechter der ganse aarde rechtvaardig is.

A. Hij zal dat doen in de toekenning van Zijn gunsten, en dat wordt hier tweemaal gezegd; in vers 7 en in vers 10. Want Hij verheugt zich in het betonen van barmhartigheid. Merk op:

a. De voorwerpen van Zijn gunst.

Ten eerste. Zij die met volharding in goeddoen, enz. Daaraan kunnen wij ons aandeel in de Goddelijke gunst toetsen; en daardoor wordt ons de weg gewezen waarlangs wij dit verkrijgen kunnen. Zij, die de rechtvaardige God belonen wil zijn *Ten eerste*. Zij die naar het ware doel streven; die *heerlijkheid, eer en onverderfelijkheid zoeken*; dat is de heerlijkheid en de eer, welke onverderfelijk zijn: aanneming door God hier en voor eeuwig. Op de grond van alle praktikale godsdienst ligt een heilige ijver. En die is het zoeken van het Koninkrijk Gods, in onze begeerten en strevingen zo hoog als de hemel beschouwd; en het vaste besluit om het daarmee niet licht op te nemen. Dat zoeken onderstelt een verliezen, een gevoel van dat verlies, een begeerte om het te herstellen, en pogingen en inspanning naarmate van dit verlies.

Ten tweede. Dezulken die niet alleen het rechte doel in het oog hebben, maar ook de rechten weg bewandelen om het te bereiken: *Die volharden in goeddoen*.

1. Er moet een werken van het goede zijn, vers 10. Het is niet genoeg goed te kennen, goed te belijden, goed te spreken, maar wij moeten goed doen, doen hetgeen goed is, zowel om de inhoud als om de gevolgen van die daden, Wij moeten het goede goed doen.

2. *Volharden in goed doen.* Niet voor een ogenblik in een bui van werklust, gelijk een morgenwolk of een vroege dauw; maar wij moeten volharden tot het einde; de volharding wint de kroon.

3. Een gedurig volharden. Dit geduld ziet niet alleen op de lengte van het werk, maar ook op de moeilijkheden, de bezwaren en de tegenwerking, die wij er in ontmoeten. Zij die begeren goed te doen en daarin willen volharden, moeten een goeden voorraad geduld hebben.

b. De gevolgen van Zijn gunst. Hij zal hen het eeuwige leven vergelden. De hemel is het leven, het eeuwige leven, en hij is de beloning voor hen, die met volharding voortgaan in weldoen; en dat wordt genoemd, **vers 10**, *heerlijkheid, en eer, en vrede*. Zij die heerlijkheid en eer zoeken, vers 7, zullen haar ontvangen. Zij, die de ijdele heerlijkheid en eer dezer wereld zoeken, moeten haar menigmaal missen en worden teleurgesteld; maar zij die onverderfelijke heerlijkheid en eer zoeken zullen die verkrijgen; en niet alleen heerlijkheid en eer, maar ook *vrede*. Wereldse heerlijkheid en eer gaan gewoonlijk vergezeld van moeiten; maar de hemelse heerlijkheid en eer brengen vrede met zich; ongestoorde, altijd durende vrede.

B. In het uitdelen van Zijn bestraffingen, **vers 8, 9**. Merk op:

a. De voorwerpen van Zijn gestrengheid. In het algemeen allen die het kwade werken; nader omschreven als dezulken, *die twistgierig en der waarheid ongehoorzaam zijn*. Twistgierig tegen God. Elke opzettelijke zonde is een twist met God; zij is *een twist met onze Formeerder*, Jes. 45:9; de meest-wanhopige van alle twisten. De Geest Gods twist met de zondaar, Gen. 6:3; en onbekeerlijke zondaren twisten met de Geest, zijn in opstand tegen het licht, Job 24:13; houden vast aan het bedrog; twisten om de zonde vast te houden, waarover de Geest twist om hen die te doen loslaten. *Twistgierig en der waarheid ongehoorzaam*. De waarheden van de godsdienst moeten niet alleen gekend, maar ook gehoorzaamd worden. Zij leiden, besturen en bevelen; de waarheden moeten beoefend worden. Ongehoorzaamheid aan de waarheid wordt genoemd twisten met haar. *Maar der ongerechtigheid gehoorzaam zijn*; doen wat de ongerechtigheid hun beveelt. Zij, die weigeren dienaren van de waarheid te worden, zullen spoedig slaven van de ongerechtigheid zijn.

b. De gevolgen en uitwerkselen van deze gestrengheid zijn: *verbolgenheid, toorn, verdrukking en benauwdheid*. Die zijn de bezoldiging der zonde. *Verbolgenheid en toorn* de oorzaken van *verdrukking en benauwdheid*, als onvermijdelijke gevolgen. En dat *over de ziel*; de zielen zijn de vaten van dien toorn, de voorwerpen van die verdrukking en benauwdheid. De zonde bestemt de ziel voor toorn. De ziel is datgene in de mens, wat alleen onmiddellijk vatbaar is voor die verbolgenheid en voor de uitwerking daarvan in benauwdheid. De hel is eeuwige verdrukking en benauwdheid, het voortbrengsel van verbolgenheid en toorn. Dat zijn de gevolgen van het twisten met God; van het Hem stellen tot een doorn en distel, en een verterend vuur, Jes. 27:4. Die niet buigen willen voor Zijn gouden scepter zullen zeker verpletterd worden onder Zijn ijzeren roede. En zo zal God een iegelijk vergelden naar zijn werken.

c. *Want er is geen aanneming des persoons bij God*, **vers 11**. Voor zoveel de geestelijken toestand betreft, is er aanneming des persoons, maar niet ten opzichte van uitwendige gesteldheid of toestand. Joden en heidenen staan voor God op dezelfde hoogte. Dat was het eerste wat Petrus opmerkte toen de middelmuur des afscheidsels het eerst verbroken werd, Hand. 10:34, dat God geen aannemer des persoons is; en dat wordt toegelicht door de volgende woorden. *In allen volke, die Hem vreest en gerechtigheid werkt is Hem aangenaam*. God maakt de mensen niet zalig uit

aanmerking van hun uitwendige voorrechten of van hun blote kennis en belijdenis der waarheid, maar overeenkomstig hun toestand en gesteldheid werkelijk zijn. Dat staat in de bedeling van Zijn gestrengheid en van Zijn gunst beide voor Joden en heidenen gelijk. Indien *eerst de Jood*, - die groter voorrechten en heerlijker belijdenis had, - toch *ook de Griek*, wiens gebrek aan zulke voorrechten hem niet zal doen ontkomen aan de straf voor zijn misdaden en hem niet zal uitsluiten van de beloning voor zijn goeddoen; zie Col. 3:11. Zou de Rechter der ganse aarde geen recht doen?

V. Hij bewijst de gelijkheid van Gods handelingen met allen, wanneer Hij als hun Rechter verschijnen zal, vers 12-16, door dit beginsel, dat hetgeen de regel is voor de gehoorzaamheid van de mens ook de regel is voor het oordeel Gods. Drie trappen van licht zijn aan de kinderen der mensen geopenbaard.

1. Het licht der natuur. Dat hebben de heidenen, en daarnaar zullen zij geoordeeld worden. *Zovelen als er zonder wet gezondigd hebben, zullen ook zonder wet verloren gaan, vers 12*; dat is, met de ongelovige heidenen, die geen andere leiding hebben dan van hun natuurlijk geweten, geen andere beweegredenen dan algemene genade, en die niet de wet van Mozes of enige bovennatuurlijke openbaring bezaten, zal niet gerekend worden naar de overtreding van de wet die zij nooit hadden; die zullen niet komen onder de verzwaring van de zonden der Joden tegen en hun veroordeling door de geschreven wet. Zij zullen geoordeeld worden door de wet der natuur, indien zij daartegen zondigen, niet enkel zoals die in hun harten geschreven staat, verdorven, onkenbaar gemaakt en gevangen gehouden in ongerechtigheid, maar zoals de Rechter hun die oorspronkelijk onverminkt gaf.

Ten einde dat op te helderen, vers 14, 15 betuigt hij in een tussenzin dat het licht der heidenen de plaats vervulde van de geschreven wet. Hij had gezegd, vers 12, dat zij *zonder wet gezondigd hebben*, hetgeen in tegenspraak met zichzelf schijnt te zijn; want waar geen wet is, daar is geen overtreding. Maar, zegt hij, ofschoon zij de geschreven wet niet hadden, Ps. 147:20, toch hadden zij iets, dat gelijk stond, niet met de ceremoniële wet, maar met de zedelijke wet. Zij hadden *het werk der wet*. Hij bedoelt niet het werk dat de wet gebiedt, alsof zij volmaakte gehoorzaamheid konden betonen; maar het werk dat de wet doet. Het werk van de wet is: ons voorschrijven wat wij doen moeten en onderzoeken hetgeen wij gedaan hebben. Welnu:

A. Zij hadden in het licht der natuur hetgeen hun voorschreef wat zij te doen hadden; door middel van hun natuurlijke opmerkingsgave en de inspraak van hun geweten leerden zij een duidelijk en groot verschil tussen goed en kwaad kennen. *Zij deden van nature de dingen, die der wet zijn*. Zij hadden een gevoel voor rechtvaardigheid en billijkheid, eer en reinheid, liefde en weldadigheid; het licht der natuur leerde hen gehoorzaamheid aan de ouders, medelijden met de ellendigen, bewaring van algemenen vrede en orde; verbood moord, diefstal, leugen, meeneed en dergelijke. Daardoor waren zij *zichzelf een wet*.

B. Zij hadden daarin hetgeen hun daden onderzocht. *Hun geweten was medegetuigende*. Zij hadden in zich een stem, die goedkeurde en aanbeval hetgeen wel gedaan was; en hun verweet hetgeen verkeerd was. Het geweten is een getuige, en zal vroeg of laat getuigen, ofschoon het voor een tijd omgekocht en onderdrukt moge worden. Het vervult de plaats van duizend getuigen; het bevestigt ook het meest verborgene; en *hun gedachten onder elkaar beschuldigen of ook ontschuldigen hen*; die spreken een vonnis uit overeenkomstig het getuigenis van het geweten en passen

daardoor daadwerkelijk de wet toe. Het geweten is de lamp des Heeren, die niet geblust worden kan, zelfs niet in de heidenwereld. De heidenen hebben getuigenis afgelegd voor de troost van een goed geweten.

Dit is het koperen bolwerk van verdediging: bewaar steeds uw zelfbewuste onschuld (Horatius). En evenzeer voor de verschrikking van een boos geweten: *Geen slag wordt gehoord, maar toch wordt het schuldige hart gemarteld door een smart en droefheid, welke het zichzelf berokkend heeft.* (Juvenalis. Sat. 13). Hun gedachten onder elkaar, *metaxu allêloon*, of de een de ander. Hetzelfde licht en dezelfde wet der natuur, die getuigden tegen de zonden in henzelfen en tegen de zonden in anderen, beschuldigden en ontschuldigden hen tegenover elkaar. Volgens sommigen: *beurtelings*; naarmate zij van elkaar bemerkten dat zij de natuurlijke wetten en voorschriften schonden, beschuldigde hun geweten hen of sprak hen vrij. Dit alles toont aan dat zij iets bezaten, dat bij hen de plaats van wet bekleedde, waardoor zij zich konden laten besturen en dat hen veroordelen zal, indien zij er zich niet door lieten leiden en regeren. Daardoor zijn de schuldige heidenen zonder verontschuldiging. God wordt gerechtvaardigd wanneer Hij hen veroordeelt. Zij kunnen geen onwetendheid pleiten, en daarom zullen zij verloren gaan indien zij geen anderen pleitgrond hebben.

2. Het licht der wet. Dat hebben de Joden en die zullen daardoor geoordeeld worden, vers 12. *Zovelen als er onder de wet gezondigd hebben, zullen door de wet geoordeeld worden.* Zij zondigden niet alleen de wet hebbende, maar *en nomooi, in de wet*; temidden van zoveel wet, in het aangezicht en het licht van zulk een duidelijke en reine wet, welker aanwijzingen zo volkomen en stipt waren en waarvan de bevelen zo dringend en krachtig waren. *Eerst de Jood*, vers 9. Het zal Tyrus en Sidon verdraaglijker zijn in de dag des oordeels dan hun. Mozes beschuldigt hen, Joh. 5:45, en zij zijn onderworpen aan de vele slagen van hem, die de wil zijns meesters geweten en niet gedaan heeft, Lukas 12:47. De Joden verhovaardigden zich zeer op de wet; maar ter bevestiging van hetgeen hij gezegd had, toont de apostel in vers 13 aan, dat het hebben en horen en kennen van de wet hen niet zal rechtvaardigen, maar het volbrengen. De Joodse leraren bliezen hun discipelen op met het denkbeeld dat allen, die Joden waren, ongeacht hoe slecht zij geleefd hadden, een plaats in de toekomstige wereld zouden krijgen. Daartegen komt de apostel hier in verzet; het was een groot voorrecht dat zij de wet hadden, maar het was geen zaligmakend voorrecht, tenzij zij geheel leefden naar de wet, die zij ontvangen hadden. Het is natuurlijk zeker dat geen der Joden dat deed, en daarom hadden zij allen behoefte aan een andere gerechtigheid, waarin zij voor God verschijnen konden. Wij mogen dit ook toepassen op het Evangelie; niet het horen maar het doen daarvan zal ons zalig maken. Joh. 13:17; Jak. 1:22.

3. Het licht van het Evangelie; en dienovereenkomstig zullen zij geoordeeld worden, die dat licht genoten hebben, **vers 16.** *Naar mijn Evangelie*; daarmee wordt niet bedoeld enig eigen Evangelie door Paulus geschreven, zoals sommigen fabelen; of het Evangelie door Lukas, als Paulus' penvoerder, geschreven, Euseb. Hist. III: Hfdst. 8; maar het Evangelie in het algemeen, dat Paulus hier *het* zijn noemt omdat ook hij het verkondigde. Zovelen als er onder die bedeling zullen geleefd hebben, zullen daarnaar geoordeeld worden, Markus 16:16. Sommigen brengen deze woorden: *naar mijn Evangelie*, in verband met wat hij zegt van de oordeelsdag: "Er zal een dag des oordeels komen, zoals ik u in mijn prediking meermalen gezegd heb, en dat zal de dag

zijn van het eindoordeel beiden van Joden en heidenen". Het is goed voor ons vertrouwd te geraken met hetgeen over die dag geopenbaard is.

A. Er is een dag bepaald voor het algemeen oordeel. Die dag, de grote dag, Zijn dag is komende, Ps. 37:13.

B. Het oordeel van die dag zal opgedragen zijn aan Jezus Christus. God zal oordelen door Jezus Christus, Hand. 17:31. Dat zal een deel zijn van de beloning voor Zijn vernedering. Niets heeft meer schrikwekkends voor zondaren of meer vertroostends voor heiligen, dan dit, dat Christus de Rechter zal zijn.

C. De verborgenheden der mensen zullen dan geoordeeld worden. Verborgene diensten zullen beloond worden; verborgene zonden gestraft; verborgene dingen aan het licht gebracht. Dat zal de grote dag van openbaarmaking zijn, wanneer hetgeen in een hoek geschied is, voor de gehele wereld zal openbaar worden.

Romeinen 2:17-29.

In dit gedeelte van het hoofdstuk richt de apostel meer bepaald het woord tot de Joden, en toont hun aan welke zonden zij schuldig stonden, niettegenstaande hun belijdenis en hun ijdele voorwendsels. Hij had, vers 13, Rom. 2:13 gezegd dat niet de hoorders der wet rechtvaardig zijn, maar de daders gerechtvaardigd zullen worden, en thans past hij die grote waarheid toe op de Joden. Merk op:

I. Hij stemt hun belijdenis toe, vers 17-20, en telt hun onderscheiden voorrechten op, waarop zij zozeer roemden; opdat zij zouden erkennen dat hij hen niet veroordeelt uit onwetendheid van wat zij voor zichzelf te zeggen hadden; Nee, hij kende hun toestand door en door.

1. Zij waren een bijzonder volk, afgezonderd en onderscheiden van al de andere, doordien zij de geschreven wet en de bijzondere tegenwoordigheid Gods in hun midden bezaten.

A. *Zie, gij wordt een Jood genoemd; vers 17*, niet zozeer nog door afstamming dan door belijdenis. Dat was een zeer eervolle titel. De zaligheid is uit de Joden; en daarop waren zij zeer hoogmoedig, dat ze een volk op zichzelf waren; en toch waren velen hunner de slechtste mensen. Het is niets ongewoons dat de slechtste praktijken zich dekken met de beste namen; menig lid van de synagoge des Satans zegt dat hij een Jood is, Openb. 2:9; en een gebroedsel van adderen beroemde zich Abraham tot vader te hebben, Matth. 3:7-9.

B. *En gij rust op de wet*; dat is: zij waren er trots op dat zij de wet hadden, die bezaten in hun boeken en lazen in hun synagogen. Zij waren zeer opgeblazen door dit voorrecht en hielden dat voor voldoende om hen in de hemel te brengen, ofschoon zij niet naar de wet leefden. Rusten in de wet met een rust van overpeinzing en toestemming is goed; maar rusten in de wet met een rust van hoogmoed, slordigheid en vleselijke gerustheid is de ondergang der zielen. *De tempel des Heeren!* Jer. 7:4; *Bethel is hun vertrouwen*, Jer. 48:13; *Verheffing om des heiligen bergs wil*, Zef. 3:11. Het is zeer gevaarlijk zich te verheffen op uitwendige voorrechten en ze niet te gebruiken.

C. *En roemt op God*. Zie hier hoe de heiligste dingen kunnen ontheiligd en misbruikt worden. Een gelovig, nederig en dankbaar roemen in God is de wortel en de kroon

van alle godsvrucht; Ps. 34:3; Jes. 45:25; 1 Cor. 1:31. Maar hoogmoedig, ijdel, roemen op God en in de uitwendige belijdenis zijns Naams, is de wortel en de kroon van alle huichelarij. Geestelijke hoogmoed is de gevaarlijkste van alle.

2. Zij waren mensen van kennis, **vers 18**.

En gij weet Zijn wil, to thelêma, de wil; Gods wil, dat is de vrijmachtige, uitsluitende onweerstaanbare wil. De wereld zal eerst aan geheel recht gesteld zijn, wanneer Gods wil de enige is, en alle andere willen in de Zijnen opgaan. Zij kenden niet slechts de waarheid Gods, maar ook de wil Gods, dat wat Hij verlangde dat zij doen zouden. Het is voor een huichelaar mogelijk veel van Gods wil te kennen. *En beproeft de dingen die daarvan verschillen, dokimazeis ta dia pheronta*. Paulus bidt voor zijn vrienden als een groten zegen: *dat zij mogen beproeven de dingen die van Gods wil verschillen* Fil. 1:10. Versta er onder:

A. Een goede waardering van *de dingen Gods, zo dat men onderscheiden kan wat daarvan verschilt*; weet onderscheid te maken tussen goed en kwaad; het kostelijke van het snode uit te trekken, Jer. 15:19, het reine van het onreine af te zonderen, Lev. 11:47. Goed en kwaad liggen soms zo dicht naast elkaar, dat het moeilijk is het een van het andere te onderscheiden. Maar de Joden hadden de toetssteen van de wet bij de hand en waren instaat tot dat onderscheid; meenden ten minste dat zij er toe instaat waren, en konden in twijfelachtige gevallen zelfs wel een haar kloven. Iemand kan een goed gewetensrechter en toch een slecht Christen zijn; zeer nauwkeurig in de bepaling maar zeer nalatig in de beoefening. Men kan ook *diapheronta* verstaan van twistpunten. Iemand kan op de hoogte zijn van alle twistvragen van de godsdienst, en toch een vreemdeling in de kracht der godzaligheid.

B. Een warme genegenheid tot de dingen Gods; wanneer wij lezen, *beproeft de dingen die uitnemend zijn*. Er kunnen voortreffelijkheden in de godsdienst zijn, die een huichelaar zeer kan waarderen; er kan een toestemmen van het oordeel zijn *dat de wet goed is*, terwijl die toestemming toch overheerst wordt door de lusten van het vlees en van de ziel " *Ik zie het goede, maar jaag het kwade na*"; en zondaren zijn gewoon zich met die toestemming te verontschuldigen, terwijl zij toch in werk elijkheid een grote verzwaring van een zondigen wandel is. Zij hadden de gewoonheid van en deze genegenheid tot het goede, want zij waren *onderwezen uit de wet, katêchoemenoes*; hadden die goed geleerd. Het woord betekent een leren van de kindsheid af. Het is een groot voordeel en voorrecht als men van jongsaf goed onderwezen is. Het was de gewoonte der Joden zich veel moeite te geven om hun kinderen jong te onderwijzen en alle lessen werden aan de wet ontleend. Het zou goed zijn indien de Christenen zo ijverig waren om hun kinderen uit het Evangelie te onderrichten. Dat wordt in vers 20 genoemd: *de gedaante der kennis en der waarheid in de wet*; dat is de schijn en de vorm er van. Zij wier kennis een bloot waarnemen blijft, dat geen indruk op hun harten maakt, hebben er alleen de vorm van; hun is het gelijk een goed-getekend schilderstuk met schone kleuren maar zonder leven. Een gedaante van kennis geeft niets dan een gedaante van godzaligheid, 2 Tim. 3:5. De gedaante van kennis kan de mensen bedriegen, maar kan geen indruk maken op het aldoordringend oog van God, die de kenner der harten is. Een gedaante kan het voertuig van de macht zijn, maar hij die zich daarmee vergenoegt is gelijk *een luidende schel en een klinkend metaal*.

3. Zij waren onderwijzende mensen, tenminste zij meenden het te zijn **vers 19, 20**. *En gij vertrouwt uzelf te zijn een leidsman der blinden, een licht dergenen die in de*

duisternis zijn. Dat is toe te passen:

A. Op de Joden in het algemeen. Zij hielden zichzelf voor gidsen van de arme blinde heidenen, die in duisternis zaten, en waren er zeer trots op dat ieder die de kennis van God wilde deelachtig worden, gehouden was daarvoor tot hen te komen. Alle andere volken moesten bij hen ter school gaan om te leren wat goed was en wat de Heere vereiste, want zij alleen hadden de levende Godsspraken.

B. Op hun rabbi's, doktoren en leidende mannen, die het voornamelijk waren, welke anderen oordeelden, vers 1. Dezen verhovaardigden er zich zeer op dat zij in de stoel van Mozes gezeten waren en dat alle anderen hun voorschriften zo eerbiedigden. De apostel drukt dat in verschillende termen uit: *een leidsman der blinden, een licht dergenen die in de duisternis zijn, een onderrichter der onwijzen, een leermeester der onwetenden*, teneinde daardoor des te beter hun trotse verwaandheid en hun verachting van de overigen te schetsen. Dat was een snaar, die zij gaarne hoorden tokkelen, en waardoor zij titels en eerbewijzen voor zichzelf ophoopten. Het beste is onaannemelijk voor God, wanneer men zich er op verhovaardigt. Het is zeer goed om de onwetenden te onderrichten en de onwijzen te leren, maar in aanmerking genomen onze eigen onwetendheid en dwaasheid en onze onmacht om dat onderwijs vruchtbaar te maken zonder Gods hulp, is er niets in om hoogmoedig op te zijn.

II. Hij verzwaart hun tergingen Gods met twee dingen, **vers 21-24**.

1. Zij zondigden tegen hun kennis en belijdenis; zij deden zelf wat zij anderen leerden te vermijden. *Die dan een ander leert, leert gij uzelfen niet?* Onderwijzen is een deel van de liefdadigheid, waarmee men met zichzelf begint, ofschoon het daar niet bij blijven moet. Dat was de huichelarij van de Farizeeën; zij deden zelf niet zoals zij onderwezen, Matth. 23:3, maar braken met hun wandel af wat zij met hun prediking opbouwden; want wie zal hen geloven die zelf niet geloven? Leringen wekken, maar voorbeelden trekken. De grootste vernietigers van de invloed des Woords zijn zij, wier slechte leven in tegenspraak is met hun goede leringen; die op de kansel zo mooi spreken dat het jammer is dat zij er ooit afkomen, en buiten de kansel zo leven dat het jammer is dat zij dien ooit bestijgen. De apostel noemt drie bijzondere zonden, welke onder de Joden veel voorkwamen.

A. Stelen. Hiervan worden sommigen beschuldigd, die Gods instellingen verklaarden, Ps. 50:16, 18. *Ziet gij een dief, gij loopt met hem*. De Farizeeën worden beschuldigd dat zij de huizen der weduwen opaten, Matth. 23:14, en dat is de ergste van alle roverijen.

B. Overspel, **vers 22**. Ook hiervan beschuldigt Gods Woord hen. Ps. 50:18, *Uw deel is met de overspelers*. Van veel Joodse rabbi's werd vermeld dat ze aan deze zonde schuldig stonden.

C. Heiligschennis, beroving van het heilige, dat door bijzondere wetten of beloften Gode gewijd was, en daarvan worden zij beschuldigd, die getuigden dat zij afschuw hadden van de afgoden. Het is merkwaardig dat de Joden zo deden na de Babylonische gevangenschap, de vuurproef die hen voorgoed zuiverde van de afgoderij; maar daarna handelden zij zeer verraderlijk in hun verering van God. Het was in de laatste dagen van de Oud-Testamentische kerk, dat zij beschuldigd werden van God te *beroven in de tienden en in het hefoffer*, Mal. 3:8, 9; die gebruikende voor hun eigen begeerlijkheden en tot eigen nut, ofschoon die op bijzondere wijze voor God afgezonderd waren. En dit staat tamelijk wel gelijk met afgoderij, ofschoon deze

beroving van het heilige gepleegd werd onder de dekmantel van afschuw van de afgoden. In de dag der dagen zal een zwaar oordeel gaan over hen die, terwijl zij de zonden in anderen veroordelen, zelf dezelfde of erger dingen bedrijven.

2. Zij ont eerden God door hun zonden, **vers 23, 24**. Terwijl God en zijn wet een eer waren voor hen, waarop zij roemden en waarover zij zich verhovaardigden, waren zij een oneer voor God en zijn wet, door aanleiding te geven aan hen, die God niet kenden en Zijn wet niet hadden, om op hun godsdienst aanmerking te maken, alsof die zulke dingen toestond en goedkeurde. Die mensen zondigen wel door het maken van zulke gevolgtrekkingen, want de gebreken van de belijders mogen niet aan de belijdenis toegeschreven worden; maar hun zonde is dat zij tot die verkeerde opvattingen aanleiding geven, en dat verzwaart hun wangedrag grotelijks. Dit was in de zaak van David een voornaam deel van zijn schuld, *dat hij door deze zaak de vijanden des Heeren grotelijks had doen lasteren*, 2 Sam. 12:14.

En de apostel verwijst hier naar dezelfde beschuldiging tegen hun voorvaderen: *gelijk geschreven is*, vers **24**. Hij vermeldt de plaats van hetgeen hij aanhaalt niet, omdat hij dit schreef aan hen, die in de wet onderwezen waren, (in de pogingen om te overtuigen is het min of meer voordelig wanneer men te doen heeft met mensen, die kennis hebben van en gewoon zijn aan de Schriften); maar het schijnt dat hij doelt op Jes. 52:5; Ezech. 36:22; en 2 Sam. 12:14. Het is betreurenswaardig wanneer zij, die gesteld zijn om de Heere een naam en een prijs te zijn, Hem tot schande en oneer verstrekken. Het grote kwaad in de zonden van belijders is de oneer door hen Gode, de godsdienst en hun belijdenis aangedaan. *Gelasterd om uwentwil*; dat is: gij geeft er de aanleiding toe; het komt door uw dwaasheid en zorgeloosheid. De verwijtingen die gij uzelf op de hals haalt komen neer op uw God, en de godsdienst wordt door uw toedoen gewond. Een goede reden voor belijders om voorzichtig te wandelen. Zie 1 Tim. 6:1.

III. Hij toont aan de volstrekte ontoereikendheid van hun belijdenis om hen te reinigen van de schuld van deze tergingen Gods, **Rom. 2.25-29**

De besnijdenis is wel nut indien gij de wet doet; dat is: gehoorzame Joden zullen de beloning van hun gehoorzaamheid niet verliezen, maar zullen door hun Jood-zijn dit winnen, dat zij een duidelijker regel voor gehoorzaamheid hebben dan de heidenen. God gaf Zijn wet en zijn besnijdenis niet tevergeefs. Dit moet men verstaan van de toestand der Joden voor dat de ceremoniële huishouding was afgeschaft, want overigens was het verboden een belijder van het geloof in Christus te besnijden. Gal. 5:2. Maar hij spreekt hier van de Joden, wier Judaïsme hun voordelig zou zijn, indien zij slechts wilden leven naar de wetten en regelen daarvan, want anders is *hun besnijdenis voorhuid geworden*; dat is: uw besnijdenis zal u niet baten; gij zult niet meer gerechtvaardigd worden dan de onbesneden heidenen, maar integendeel zwaarder gevonnist, omdat gij gezondigd hebt tegen groter licht. De onbesnedenen worden in de Schrift gebrandmerkt als *onreinen*, Jes. 52:1, Isa 52.1 als buiten het verbond, Ef. 2:11, 12, en de ongehoorzame Joden zullen met hen op één lijn gesteld worden. Zie Jer. 9:25, 26. Hij licht dit verder toe door het volgende.

1. Hij laat zien dat de onbesneden heidenen, wanneer zij leven overeenkomstig het licht dat zij hebben, op gelijken trap staan met de Joden, *wanneer zij de rechten der wet bewaren*, **vers 26**, *en de wet volbrengen*, vers **27**; dat is, door zich oprecht te onderwerpen aan het licht der natuur, de inhoud van de wet naleven. Sommigen

verstaan dit alsof het geval gesteld werd van volmaakte gehoorzaamheid aan de wet: "Indien de heidenen de wet geheel konden houden, zouden zij er door gerechtvaardigd worden evengoed als de Joden." Maar het schijnt veel meer bedoeld te zijn van die gehoorzaamheid, welke sommige heidenen bereikten. Het voorbeeld van Cornelius kan dit toelichten. Ofschoon hij een heiden was, en onbesneden, toch werd hij aangenomen, omdat hij was *godzalig, en vrezende God met geheel zijn huis*, Hand. 10:2. Ongetwijfeld waren er veel zulke gevallen, en *zij waren de voorhuid, die de rechten der wet bewaart*. Van zulken zegt hij:

A. Zij worden door God aangenomen, even alsof zij besneden waren. *Hun voorhuid zal tot een besnijdenis gerekend worden*. Besnijdenis was werkelijk een voorgeschreven plicht voor de Joden, maar zij was niet voor alle mensen een noodzakelijke voorwaarde voor rechtvaardigmaking en verlossing.

B. Hun gehoorzaamheid was een verzwarende omstandigheid voor de ongehoorzaamheid der Joden, want die hadden de letter der wet, vers 27. *U oordelen*, dat is: toevoegen aan uw veroordeling, die *door de letter en besnijdenis een overtreder der wet zijt*. Merk op: Voor vleselijk-gezinde belijders is de wet slechts een letter; zij lezen haar als gewoon schrift, maar worden er niet door geregeerd als door een wet. De Joden overtraden, niet alleen niettegenstaande wet en besnijdenis, maar daardoor; zij verhardden zich daardoor in de zonden. Indien uiterlijke voorrechten ons geen goed doen, dan doen zij ons kwaad. De gehoorzaamheid van hen, die minder middelen hebben en een geringer belijdenis bezitten, zal bijdragen om hen te veroordelen, die groter middelen genieten en een zuiverder belijdenis bezitten, maar er niet naar leven.

2. Hij geeft een beschrijving van de ware besnijdenis, **vers 28, 29**.

A. *Deze is niet in het openbaar in het vlees en in de letter*. Dit wordt niet gezegd om ons afkerig te maken van uitwendige instellingen; die zijn goed op haar eigen plaats; maar om ons af te leren er op te vertrouwen en er in te rusten alsof zij voldoende waren om ons in de hemel te brengen, waardoor wij de naam zouden hebben van te leven en toch werkelijk dood zouden zijn. *Hij is niet een Jood*; dat is, hij zal niet door God aangenomen worden als zaad van de gelovigen Abraham en niet aangemerkt worden als te hebben beantwoord aan de bedoeling van de wet. Kinderen van Abraham te zijn is de werken van Abraham doen, Joh. 8:39, 40.

B. De ware besnijdenis is *in het verborgen, besnijdenis des harten, in de geest*. God ziet het hart aan, de besnijdenis des harten maakt ons aangenaam bij Hem, Deut. 30:6. Deze is de besnijdenis, *die niet met handen geschiedt*, Coll. 2:11, 12. *De uittrekking van het lichaam der zonde*. Zo is ze in de geest; in onze geest als onderwerp, en gewrocht door Gods Geest.

C. Haar lof. Die is *niet uit de mensen*, die naar de uitwendige verschijning oordelen; maar ze is *uit God*, dat is: God zelf zal deze oprechtheid erkennen en kronen; want Hij ziet niet gelijk de mens ziet. Schone voorwendsels en een aannemelijke belijdenis kunnen de mensen bedriegen, maar God kan er niet door bedrogen worden; Hij ziet door alles heen de werkelijkheid. Dat is evenzeer waar van het Christendom. Hij is niet een Christen, die het uitwendig is; de uiterlijke doop des vleses is de ware doop niet; maar hij is een Christen, die het innerlijk is, en de doop des harten en in de geest, niet in de letter, is de doop, welks lof niet is uit de mensen maar uit God.

HOOFDSTUK III

In dit hoofdstuk zet de apostel zijn betoog over de rechtvaardigmaking voort. Hij heeft al bewezen de schuld beiden van Joden en heidenen.

I. In dit hoofdstuk beantwoordt hij eerst enige tegenwerpingen, die konden gemaakt worden tegen wat hij omtrent de Joden gezegd had, vers 1-8.

II. Hij toont de schuld en de verdorvenheid van geheel het menselijk geslacht aan, zowel van Joden als van heidenen, vers 9-18.

III. Hij besluit daaruit dat de rechtvaardigmaking moet zijn uit het geloof en niet uit de wet, waarvoor hij onderscheidene redenen aanvoert, vers 19-31. De vele uitweidingen in zijn schrijven maken het volgen van zijn gedachtegang soms enigszins moeilijk, maar de bedoeling is duidelijk.

Romeinen 3:1-18

I. De apostel beantwoordt, eer hij verder gaan kan, hier verschillende tegenwerpingen, die gemaakt konden worden. Geen waarheid is zo eenvoudig en duidelijk of boze bedoelingen en bedorven vleselijke harten zullen er iets tegen in te brengen hebben; maar de Goddelijke waarheden moeten voor haarkloverijen beschermd worden.

1e Tegenwerping. Indien Joden en heidenen also voor God gelijk staan: *welk is dan het voordeel van de Jood?* **Vers 1.** Heeft God niet dikwijls met veel achting van de Joden gesproken als zijnde niet zulk een volk, Deut. 33:29; een heilig volk, een bijzondere schat, het zaad van Zijn vriend Abraham? Heeft Hij niet de besnijdenis ingesteld als een voorwaarde voor hun lidmaatschap van de kerk, als een zegel voor hun verbondsbetrekking tot God? Brengt nu niet deze leer van gelijkheid tot ontkenning van al die voorrechten en werpt zij geen verachting op de instelling der besnijdenis, als op een onvruchtbaar en nutteloos ding?

Antwoord. De Joden zijn desnietteenstaande een hoog bevoorrecht en geëerd volk en hebben grote hulpmiddelen, maar deze zijn niet onfeilbaar zaligmakend, **vers 2.** *Veel in alle manier.* De deur staat open zowel voor de heidenen als voor de Joden, maar de Joden hebben een beteren weg naar de deur, door hun kerkelijke voorrechten, welke niet onderschat mogen worden, ofschoon velen, die deze bezitten, voor eeuwig verloren gaan omdat zij die niet gebruiken.

Hij telt de verschillende voorrechten der Joden op in Hfdst. 9:4-5; hier noemt hij slechts een, maar dat alle andere in zich bevat: *Hun zijn de woorden Gods toebetrouwd.* Dat is: de schriften des Ouden Testaments, voornamelijk de wet van Mozes, die *de levende woorden* genoemd wordt, Hand. 7:38, met al haar typen, beloften en voorzeggingen, welke op Christus en het Evangelie slaan. De Schriften zijn de woorden Gods; zij zijn Goddelijke openbaring; zij komen van de hemel; zij zijn onfeilbaar waar en als woorden Gods van eeuwige gevolgen. De Septuagint noemt de Urim en de Thummin de *logia, de levende woorden*. De Schrift is onze borstplaat des oordeels. Wij moeten tot de wet en tot de getuigenis gaan als tot levende woorden. Het Evangelie wordt het Woord Gods genoemd, Hebr. 5:12; 1 Petrus 4:11. Deze woorden nu waren de Joden toebetrouwd; het Oude Testament was in hun taal geschreven; Mozes en de profeten behoorden tot hun volk, leefden onder hen, predikten en schreven oorspronkelijk aan en voor de Joden. Die woorden waren hun toebetrouwd als schatbewaarders voor volgende eeuwen en gemeenten. Het Oude Testament was in hun handen gesteld, om zorgvuldig zuiver en onverminkt bewaard te blijven, en zo aan de nakomelingschap achtergelaten te worden. De Joden waren de

boekbewaarders van de Christenen; hun was die heilige schat toebetrouwd voor hun eigen gebruik en zegen in de eerste plaats, en daarna ten voordele van de gehele wereld; en in het bewaren van de letter der Schrift waren zij zeer getrouw aan hun opdracht, zij verloren geen tittel of jota; en daarin erkennen wij Gods genadige zorg en voorzienigheid. De Joden hadden de middelen ter verlossing, maar zij hadden niet het alleen-bezit der verlossing. Dit noemt hij *het eerste, prooton men gar*, dit was hun eerste en voornaamste voorrecht. Het genot van Gods woord en instellingen is het voornaamste geluk van een volk, het moet genoemd worden *het eerste* van zijn voorrechten, Deut. 4:8; 33:3; Ps. 147:20.

2e Tegenwerping. Tegen hetgeen hij gezegd had aangaande het voordeel dat de Joden genoten in de levende woorden, zouden sommigen het ongeloof van velen hunner kunnen aanvoeren. Waarom werden hun de levende woorden Gods toebetrouwd, wanneer zo velen hunner, niettegenstaande deze levende woorden, voortgingen vreemdelingen tegenover Christus en vijanden van Zijn Evangelie te blijven? *Sommigen zijn ongelovig geweest enz., vers 3.*

Antwoord. Het is zeer waar, dat sommige, ja zelfs dat de meeste van de thans levende Joden, niet in Christus geloven. Maar *zal hun ongelovigheid het geloof van God te niet doen?*

De apostel werpt zulk een gedachte verre van zich: *Dat zij verre! Vers 4.* De ongelovigheid en hardnekkigheid der Joden kon niet waardeloos maken en overtreffen de voorzeggingen omtrent de Messias, die vervat waren in de hun toevertrouwde levende woorden. Christus zal verheerlijkt worden, ofschoon *Israël zich niet wil laten vergaderen*, Jes. 49:5. Gods woorden zullen vervuld, Zijn voornemens volbracht en Zijn doel zal bereikt worden, ofschoon er een geslacht moge zijn dat door zijn ongeloof Hem schijnbaar tot een leugenaar maakt.

God zij waarachtig, maar alle mens leugenachtig; laat ons dit beginsel vasthouden, dat God getrouw is aan elk woord dat Hij ooit heeft gesproken, en dat Hij geen van Zijn levende woorden ter aarde zal doen vallen, ofschoon wij daardoor alle mensen voor leugenachtig verklaren. Het is beter de geloofwaardigheid van alle mensen ter wereld in twijfel te trekken en te ontkennen, dan te twijfelen aan de trouw van God. Wat David in zijn haasten zei, dat alle mensen leugenaars zijn, Ps. 116:11, neemt Paulus hier vrijmoedig over. De leugen is een lid van de ouden mens, dat wij allen ter wereld medebrengen. Alle mensen zijn wisselvallig, beweeglijk, aan verandering onderhevig; *ijdelheid en leugen*, Ps. 62:10; *enkel ijdelheid*, Ps. 39:6. Alle mensen zijn leugenaars, in vergelijking met God. Het is zeer troostrijk, wanneer wij zien dat alle mensen leugenachtig zijn (geen vertrouwen op mensen) dat God getrouw is. Wanneer *zij allen valsheid spreken een iegelijk met zijn naasten*, is het zeer troostrijk dat *de redenen des Heeren reine redenen zijn*, Ps. 12:3, 7.

Tot verder bewijs haalt hij aan Ps. 51:6: *Opdat Gij gerechtvaardigd wordt in Uw woorden en overwint wanneer Gij oordeelt.* De bedoeling daarvan is aan te tonen:

1. Dat God Zijn eer in de wereld handhaaft en dat zal blijven doen, niettegenstaande de zonden der mensen.
2. Dat het onze plicht is, in al onze besluiten betreffende onszelf en anderen, God te rechtvaardigen en Zijn gerechtigheid, waarheid en goedertierenheid staande te houden en te handhaven hoe het ook gaan moge. David beschuldigde ook zichzelf door zijn uitspraak, opdat hij God mocht rechtvaardigen en Hem geen ongerechtigheid ten laste leggen. Zo ook hier. Laat de goeden naam en de geloofwaardigheid van de mensen er door verdwijnen, het doet er niet toe of die gehandhaafd of vernietigd worden; maar

laat ons blijven bij dit besluit, hoezeer ook alle omstandigheden er tegen schijnen te getuigen, dat de Heere rechtvaardig is in zijn woorden en heilig in al Zijn werken. Zo wordt God gerechtvaardigd ook (gelijk Ps. 51 het noemt) *als Hij oordeelt*. Indien mensen zich in rechtsgeding begeven tegen God en tegen zijn daden, kunnen wij er verzekerd van zijn dat de overwinning aan Gods zijde zal zijn.

3e Tegenwerping. Vleselijk-gezinde harten kunnen daaraan gelegenheid ontleen om zichzelf tot zondigen aan te moedigen. Hij heeft gezegd dat de algemene schuld en verdorvenheid van de mensheid gelegenheid gegeven hebben tot de openbaring van Gods gerechtigheid in Christus Jezus. Nu kan dit tegengeworpen worden: Indien al onze zonde er zo ver van af is van Gods eer te kunnen overvleugelen, dat die er eerder door verhoogd wordt en indien Hij ten slotte zeker zijn doel bereiken zal, zodat er geen nadeel aangericht wordt, is het dan niet onrechtvaardig van God, indien Hij onze zonde en ons ongeloof zo streng straft? Wanneer de ongerechtigheid van de Joden gelegenheid geeft voor de roeping der heidenen, en dus Gods heerlijkheid vergroot, waarom worden de Joden dan zo scherp bestraft! *Indien nu onze ongerechtigheid Gods gerechtigheid bevestigt, wat zullen wij dan zeggen? vers 5.*

Welke gevolgtrekking mag hieruit gemaakt worden? Is God onrechtvaardig? *mê adikos ho theos? Is God niet onrechtvaardig* (zo kan het ook gelezen worden, meer in de vorm van een tegenwerping) *als Hij toorn over ons brengt?* Ongelovige harten zullen gaarne elke gelegenheid aangrijpen om met God over de billijkheid van Zijn handelingen te twisten en Hem, die de volmaakt rechtvaardige is, te veroordelen, Job 34:17 Job 34.17. *Ik spreek naar de mens*, dat is: ik geef hier de taal van vleselijk-gezinde harten weer; het is de zienswijze van een ijdel, dwaas, hoogmoedig schepsel, een mens.

Antwoord: Dat zij verre! Zulk een voorstelling van de zaak zij verre van ons! Onderstellingen, die Gods eer verkleinen en Zijn rechtvaardigheid en heiligheid te na komen, moeten steeds onmiddellijk onderdrukt en mogen nooit in overweging genomen worden. Ga achter mij, Satan! Laat nooit zulk een gedachte post vatten! *Anderszins, hoe zal God de wereld oordelen? vers. 6.* Deze bewijsvoering is ongeveer dezelfde als die van Abraham. Gen. 18:25, *Zal de Rechter der ganse aarde geen recht doen?* Zonder twijfel zal Hij dat! Hij zou, niet oneindig gerecht en rechtvaardig zijnde, onbevoegd zijn om als Rechter der ganse aarde op te treden. *Zo ook Hij die het recht laat verbinden?* Job 34:17. Vergelijk verzen 18 en 19. De zonde zelf is er niet minder slecht en schandelijk om, al brengt God er Zichzelf heerlijkheid door. Het is van haar kant alleen toevallig dat de zonde Gods rechtvaardigheid openbaart. Daarvoor is geen dank te weten aan de zondaar, die dat zeker niet bedoelt. De overweging dat God de wereld zal oordelen, moet voor altijd het stilzwijgen opleggen aan onze twijfel betreffende en onze aanmerkingen op Zijn rechtvaardigheid en billijkheid. Wij kunnen de wegen van zulk een volstrekt Alleenheerser niet nagaan. De uitspraak van de hoogste rechtbank, waarvan geen hoger beroep is, ligt buiten onze beoordeling.

4e Tegenwerping. De voorgaande tegenwerping wordt herhaald en voortgezet, **vers 7, 8**; want hoogmoedige harten worden moeilijk uit hun vesting verdreven en houden vast aan leugen en bedrog. Maar het meedelen van de tegenwerping in haar ware gedaante is voldoende antwoord erop. *Indien de waarheid Gods door mijn leugen overvloediger is geworden.* Hij onderstelt dat de drogredenaars hun tegenwerping op deze wijze zullen volhouden: "Indien mijn leugen, dat is: mijn zonde", (want er is een

deel leugen in elke zonde, voornamelijk in de zonden der belijders) veroorzaakt heeft dat Gods waarheid en getrouwheid verheerlijkt worden, waarom *word ik dan nog als een zondaar geoordeeld* en veroordeeld? En waarom zou ik niet liever mij daardoor laten aanmoedigen om voort te gaan in mijn zonde, opdat de genade te overvloediger worde? Dat is een onderstelling, reeds op het eerste gezicht te zwart om weerlegd te worden, en alleen vatbaar om met afschuw verworpen te worden. Brutale zondaren nemen oorzaak om in kwaaddoen zich te beroemen, omdat *Gods goedertierenheid toch de gansen dag duurt*, Ps. 52:3.

Laat ons het kwade doen, opdat het goede daaruit kome, **vers 8**, is meer in het hart dan in de mond der zondaren, om zich te rechtvaardigen in hun boze wegen. Bij het vermelden van deze godloze gedachten, merkt Paulus in een tussenzin op, dat er sommigen waren die hem en zijn medearbeiders beschuldigden zulke leerstellingen te verkondigen. *Sommigen zeggen dat wij dit zeggen*. Het is geen nieuw verschijnsel dat de besten van Gods kinderen en dienaren beschuldigd worden van het onderwijzen van die leerstellingen, welke zij ten diepste verfoeien en verwerpen; en dat is niets vreemds, want van de Meester zelf werd gezegd dat Hij een afgezant van Beëlzebub was. Velen is verweten dat zij het tegendeel hadden gezegd van hetgeen zij verkondigden; het is een oude kunstgreep van Satan om vuil te werpen op de dienaren van Christus: *Laster maar voort; er blijft altijd iets van hangen!* De beste mensen en de heerlijkste waarheden staan het meest aan laster bloot. *Gelijk wij gelasterd worden*: Godslastering wordt gewoonlijk in de Schrift aangewezen als de hoogste graad van laster, want die gaat tegen God zelf. De lastering van een dienaar en van zijn geregelde dienst is erger dan gewone laster, is een soort van Godslastering, niet ter wille van zijn persoon, maar om zijn roeping en zijn werk, 1 Thess. 5:13.

Antwoord. Hij zegt bij wijze van weerlegging niet meer, dan hetgeen zij zelf zullen moeten erkennen: de *verdoemenis van dezulken is rechtvaardig*. Sommigen verstaan dit van de lasteraars: God zal hen rechtvaardig verdoemen, die zo onrechtvaardig zijn getrouwheid veroordelen. Maar wellicht moet men het toepassen op hen, die zich niet ontzien van te zondigen onder het voorwendsel dat God gelegenheid daardoor krijgje om zich te meer te verheerlijken. Zij, die moedwillig het kwade doen opdat het goede er uit voortkome, zullen zo weinig onder dien dekmantel ontsnappen, dat die veeleer hun verdoemenis zal rechtvaardigen en hen des te minder te verontschuldigen zal doen zijn; want het zondigen onder dat voorwendsel en in zulk een vertrouwen, wijst op groten lust en veel wil tot de zonde; een godloze wil om opzettelijk het kwade te kiezen, en een godloze lust om het te vergoelijken met de bewering dat er het goede uit kan voortkomen. Daarom is hun verdoemenis rechtvaardig, en met welke verontschuldigen zij zich thans ook mogen vleien, gene daarvan zal gelden in de groten dag; maar God zal gerechtvaardigd worden in Zijn oordelen, en alle vlees, zelfs het hoogmoedige vlees dat zich nu tegen Hem verheft, zal dan voor Hem zwijgen. Sommigen denken dat Paulus hier doelt op de naderende ondergang van de Joodse Staat en kerk, waarvan zij de bespoediging door hun hardnekkigheid en hun zelfrechtvaardiging verhaastten.

II. Nadat Paulus deze tegenwerpingen uit de weg geruimd heeft, vat hij zijn bewering van de algemene schuld en verdorvenheid van de gehele mensheid weer op, zowel tegen Joden als tegen heidenen, **vers 9-18**.

Zijn wij uitnemender? **Vers 9**. Wij Joden, aan welke God de levende woorden toebetrouwd heeft? Is dat voor ons een aanbeveling bij God, of zal dat ons

rechtvaardigen? Nee, ganselijk niet! Of: zijn wij Christenen (uit de Joden en uit de heidenen) bij voorbaat zoveel beter dan het ongelovig deel der mensheid, dat wij Gods genade zouden verdiend hebben? Helaas, nee! Alvorens vrije genade het onderscheid gemaakt had, waren wij die Joden geweest zijn en zij die heidenen geweest zijn, beiden gelijk verdorven. Allen *waren onder de zonde*. Onder de schuld der zonde; daaronder als onder een vonnis - daaronder als onder een keten, waardoor wij aan eeuwig verderf en verdoemenis gebonden waren - daaronder als onder een last, Ps. 38:5, die ons doet verzinken in het diepst der hel; wij zijn schuldig voor God, vers 19. Onder de heerschappij en het bevel der zonde, als onder een dwingeland en wrede meester; slaven gemaakt; onder het ijzeren juk; onder haar macht; verkocht tot alle boosheid. En dit heeft hij bewezen, *proëitiasa metha*. Het is een wettelijke term: *Wij hebben allen er van beschuldigd*; en hebben onze beschuldiging bewezen; wij hebben de aanklacht gestaafd; wij hebben hen overtuigd door de klaarblijkelijkheid der feiten. Hij licht deze beschuldiging en overtuiging nader toe met verscheidene uitspraken uit het Oude Testament, welken de verdorven en hopelosen toestand van alle mensen beschrijven, totdat de genade hen staande houdt en verandert; zodat wij daarin als in een spiegel ons aangeboren aangezicht kunnen zien.

De verzen **10, 11 en 12** zijn genomen uit Ps. 14:2-4, welke herhaald worden als behelzende een gewichtige waarheid in Ps. 53:2-4. Hetgeen er verder volgt wordt gevonden in de vertaling van de 14^e Psalm volgens de Septuagint. Sommigen menen dat Paulus deze koos als beter bekend, maar ik houd het er voor dat Paulus hier verwees naar andere plaatsen uit de Schrift, en dat ze uit deze redenering van Paulus overgenomen zijn in latere afschriften van de vertaling der Zeventigen en zo alle bij Ps. 14 gevoegd. Het is opmerkelijk dat hij, om de algemene verdorvenheid van nature aan te tonen, Schriftuurplaatsen aanhaalt, die spreken van de bijzondere verdorvenheid van enkele personen, zoals Doëg, Ps. 140:4; de Joden, Jes. 59:7, 8, wat bewijst dat de zonden, die door sommigen bedreven worden, hun wortel hebben in de natuur van allen. De dagen van David en Jesaja behoorden tot de betere tijden, evenwel beroept hij zich daarop. Hetgeen in Ps. 14 staat werd opzettelijk gezegd van *al de kinderen der mensen*, en zulks na een bijzonder overzicht en onderzoek, door God zelf ingesteld. De *Heere zag neer*, evenals op de oude wereld, Gen. 6:5. En dit oordeel Gods was overeenkomstig de waarheid. Hij, die toen Hij alles geschapen had, zag dat al wat Hij gemaakt had goed was, zag nu de mens het bedorven had neer en ziet, alles was slecht. Laat ons de bijzonderheden daarvan nader bezien. Merk op:

1. Hetgeen hebbelijkheid (aanwezig) was. Dit is tweeledig.

A. Een hebbelijk gebrek aan al wat goed is.

a. *Er is niemand rechtvaardig; vers 11*, niet een heeft een eerlijk goed beginsel van deugd, of wordt door zulk een beginsel geregeerd; niemand heeft iets overgehouden van die gelijkenis Gods, die bestaat in de rechtvaardigheid waarin de mens was geschapen; *ook niet één*, wat betekent: indien er één was geweest, dan zou God hem gevonden hebben. Toen de gehele wereld bedorven was, zag Gods oog één rechtvaardigen Noach. Maar ook zij, die door genade gerechtvaardigd en geheiligd zijn, waren van nature niet rechtvaardig. Uit ons is geen rechtvaardige geboren. De man naar Gods hart zegt zelf dat hij in zonden ontvangen werd.

b. *Er is niemand die verstandig is, vers 11*. Het gebrek ligt in het bederf van het verstand; dat is verblind, beroofd, verdorven. Godsdienst en gerechtigheid hebben zo volkomen de rede aan hun zijde, dat indien de mensen slechts enigszins verstandig

waren, zij beter zouden zijn en beter zouden handelen. Maar zij zijn niet verstandig. Zondaren zijn dwazen.

c. *Er is niemand die God zoekt*, dat is: niemand stelt enig belang in God, niemand heeft enige begeerte naar Hem. Zij, die God niet zoeken, moeten met alle recht onverstandigen genoemd worden. De vleselijk-gezinde geest is zover van het zoeken naar God verwijderd, dat hij in werkelijkheid vijandig tegenover Hem staat.

d. *Allen zijn zij afgeweken; tezamen zijn zij onnut geworden, vers 12*. Zij, die van God afgeweken zijn, zullen spoedig tot niets meer deugen; zij zijn ballast op aarde. Die in een toestand van zonde leven, zijn de meest-nutteloze schepselen onder de zon, want nu volgt:

e. *Er is niemand die goed doet*, Nee, er is op aarde geen enkel mens, die goed doet en niet zondigt, Pred. 7:23. Zelfs in die daden van zondaren, waarin iets goeds te ontdekken valt, is er een fundamentele dwaling in beginsel en doel, zodat naar waarheid gezegd kan worden: *Er is niemand die goed doet. Elk gebrek is een bron van kwaad*.

B. Een hebbelijkheid om alles te doen wat kwaad is. *Tezamen zijn zij afgeweken*. Geen wonder dat zij de rechten weg missen, die God, het hoogste doel, niet zoeken. God maakte de mens recht en plaatste hem op de weg, maar de mens is afgeweken. Het bederf der mensheid is afval.

2. Hetgeen daadwerkelijk in hen is. Welk goeds kan er verwacht worden van zulk een ontaard ras? Hij noemt:

A. In hun woorden, **vers 13, 14**, in drie bijzonderheden.

a. Wreedheid: *Hun keel is een geopend graf*, gereed om de armen en noodduftigen in te slokken, snakkend naar een gelegenheid om kwaad te doen, gelijk de oude slang zoekt naar slachtoffers volgens zijn naam Abaddon en Apollyon, de verwoester. En wanneer zij niet openlijk deze wreedheid tonen en die ten aanschouwen van allen bedrijven, zijn ze in 't geheim bezig met het smeden van allerlei onheil; *slangenvenijn is onder hun lippen*, Jak. 6:8; het kwaadaardigste en dodelijkste vergif, waarmee zij de goeden naam van hun naasten bezwalken en door valse getuigenis het op hun leven toelleggen. Deze uitdrukkingen zijn ontleend aan Ps. 5:10; en 140:4 Ps 5.9 140.3.

b. Bedrog. *Met hun tongen plegen zij bedrog*. Hierin betonen zij zich kinderen des duivels, want die is een leugenaar en een vader der leugen. Zij *plegen* dat; het lokt hen aan om van leugen hun bedrijf te maken; het is hun voortdurende bezigheid; vooral het vals voorstellen van de wegen van Gods kinderen.

c. *Vervloeking*. Zij vloeken God en lasteren Zijn heiligen naam; en zij wensen hun broederen kwaad. *Welker mond vol is van vervloeking en bitterheid*. Dit wordt vermeld als een van de grootste zonden der tong, Jak. 3:9. Maar zij, die dus het vervloeken beminnen, zullen er eens de gevolgen van ondervinden, Ps. 109:17-19. Hoevelen, die Christenen genoemd worden, tonen door deze zonden dat zij nog onder de heerschappij der zonden, nog in hun natuurlijke staat zijn.

B. In hun wegen, **vers 15-17**. *Hun voeten zijn snel om bloed te vergieten*, dat is, zij zijn zeer vindingrijk wanneer het gaat om wrede bedoelingen; zeer genegen om elke gelegenheid daartoe aan te grijpen. Waar zij ook gaan: *vernieling en ellendigheid is in hun wegen*; die zijn hun metgezellen; vernieling en ellendigheid voor Gods volk, voor het land en de omgeving waarin zij leven; voor hun volk; en ten slotte voor henzelf. Buiten de vernieling en ellende, die het einde van hun wegen zijn (want die eindigen

in de dood), zijn vernieling en ellendigheid ook op de wegen die zij bewandelen; de zonde is haar eigen straf, iemand heeft niets meer nodig om hem ellendig te maken dan dat hij een slaaf der zonde is.

En de weg des vredes hebben zij niet gekend, dat is: zij weten niet hoe zij vrede met anderen moeten bewaren, en evenmin hoe zij zelf vrede moeten verkrijgen. Zij mogen spreken van vrede, maar dat is de vrede, die in des duivels paleis is, dien hij bewaart; maar tegenover allen waarachtige vrede staan zij vreemd, zij weten niet wat tot hunnen vrede dient. Deze plaatsen zijn overgenomen uit Spr. 1:26 en Jes. 59:7, 8.

C. De wortel van dit alles wordt genoemd.

Er is geen vreze Gods voor hun ogen, vers 18. De vreze Gods wordt hier genomen in de zin van allen waren godsdienst, welke bestaat in een eerbiedig, ernstig opletten op het woord en de wil van God als onze regel; op de eer en de heerlijkheid van God als ons doel. De godlozen houden dit niet voor ogen, dat is, zij laten zich daardoor niet leiden; zij worden door andere wetten geregeerd, jagen andere doeleinden na. Dat wordt aangehaald uit Ps. 36:1. Waar geen vreze Gods is, kan niets goeds verwacht worden. De vreze Gods zal beslag op onze ziel leggen en haar in het rechte spoor houden, Nahum 5:15. Wanneer eenmaal de vreze weggeworpen wordt blijft het gebed achter, Job 15:4, en dan wordt al het goede spoedig verdorven en vernield. Wij hebben hier dus een kort begrip van de algemene ontaarding en verdorvenheid van het menselijk geslacht, en mogen wel uitroepen: 'O Adam, wat hebt gij gedaan! God heeft de mens recht gemaakt, maar hij heeft vele vonden gezocht.'

Romeinen 3:19-31

Uit dit alles maakt Paulus de gevolgtrekking dat het tevergeefs is de rechtvaardigmaking in de werken der wet te zoeken, en dat deze alleen door het geloof kan verkregen worden. Dit heeft hij de gehele redenering door, van Hfdst. 1:17 af, bewezen, en hij geeft het hier in vers 28 als slotsom: *Wij besluiten dan dat de mens door het geloof gerechtvaardigd wordt zonder de werken der wet*; niet door de werken van de eerste wet van algehele onschuld, die geen plaats voor berouw liet; niet door de werken van de wet der natuur, hoe hoog die ook mogen verheven zijn; niet door de werken der ceremoniële wet; het bloed van stieren en bokken kan de zonden nimmermeer wegnemen; niet door de werken van de zedelijke wet, die hier mede bedoeld wordt, want hij spreekt van de wet, waardoor de kennis der zonde is, en van werken die reden geven kunnen om in te roemen. De mens in zijn ellendige toestand, onder de macht van zulk een verdorvenheid, kan nooit door enig eigen werk toegang tot God verkrijgen; die kan alleen verworven worden door de vrije genade Gods, gegeven door Christus Jezus aan alle ware gelovigen, die haar aannemen geheel als een vrije gave. Indien wij nooit gezondigd hadden, zou onze gehoorzaamheid aan de wet onze gerechtigheid geweest zijn. "Doe dat en gij zult leven".

Maar nu wij gezondigd hebben, en verdorven zijn, kan niets dat wij verrichten kunnen onze schuld uitdelgen. De Farizeeën zochten rechtvaardigmaking in gehoorzaamheid aan de zedelijke wet, Luk. 18:11. Nu zijn er twee punten die thans door de apostel gesteld worden: de schuldigheid van de mens, die bewijst dat wij niet door de werken der wet kunnen gerechtvaardigd worden, en de heerlijkheid Gods, die bewijst dat wij moeten gerechtvaardigd worden door het geloof.

I. Hij bespreekt de schuld des mensen, om aan te tonen hoe dwaas het is de rechtvaardigmaking te verwachten uit de werken der wet. De bewijsvoering is zeer

eenvoudig: wij kunnen nooit gerechtvaardigd en verlost worden door een wet, die wij hebben overtreden. Een overtreder, wiens schuld bewezen is, kan natuurlijk geen vrijspraak pleiten op grond der wet, die zijn misdaad vaststelt en hem veroordeelt. Indien hij haar nooit overtreden had, zou hij door haar gerechtvaardigd worden; maar nu ze eenmaal overtreden is, kan ze niet anders dan tegen hem zijn. En van menselijke wetten verwacht en oordeelt niemand iets anders.

1. Hij past de schuldigheid der mensen voornamelijk op de Joden toe.

Want zij waren de mensen die roemden op de wet en hun rechtvaardigmaking van haar verwachtten. Verscheidene plaatsen uit het Oude Testament had hij aangehaald om deze verdorvenheid te bewijzen, en nu zegt hij **vers 19**: *Wij weten nu dat al wat de wet spreekt, zij dat zegt tot degenen die onder de wet zijn*; deze overtuiging behoort tot de Joden zowel als de anderen, want het staat geschreven in hun wet. De Joden beroemden zich er op dat zij onder de wet waren en stelden daar veel vertrouwen in. Maar, zegt hij, de wet overtuigt en veroordeelt u; gij ziet zelf dat zij dat doet. *Opdat alle mond gestopt worde*; dat er een einde kome aan alle roemen. Ziehier Gods handelwijze beide in rechtvaardigmaken en veroordelen; Hij stopt elke mond. Zij, die door het geloof gerechtvaardigd worden, zien zich de mond gestopt door nederige overtuiging; en hun, die veroordeeld worden, wordt ook de mond gestopt, want zij zullen ten slotte overtuigd worden, Judas 15 en zonder tegenspreken ter hel varen, Matt. 22:12. *Alle ongerechtigheid stopt haar mond*, Ps. 107:42.

2. Hij breidt dit uit over de gehele wereld.

Opdat de gehele wereld voor God verdoemelijk zij. Indien de wereld in het boze ligt, 1 Joh. 5:19 dan staat het ook vast dat zij schuldig is. *De mens zij schuldig*, dat is: het blijkende dat de mens schuldig is; allen zijn van nature *kinderen des toorns*, Ef. 2:3. Allen moeten zich schuldig verklaren; en zij, die in hun eigen rechtvaardigheid staan, zullen zeker buiten geworpen worden. Schuldig voor God is een vreeslijk woord; schuldig voor de alziende God, die in zijn oordeel niet bedrogen wordt of kan worden; voor een rechtvaardig en gerechtig Rechter, die in geen geval de schuld verbloemen zal. Allen zijn schuldig, en hebben derhalve behoefte aan een rechtvaardigheid, die voor God bestaan kan. *Want zij hebben allen gezondigd*, vers 23; allen zijn zondaars van nature en door daden; *en derven de heerlijkheid Gods*; hun ontbreekt datgene, wat het voorname doel van de mens is. *Derven*, komen tekort; zoals de boogschutter het wit mist; zoals de looper de prijs verbeurt; zij derven; zij falen niet slechts in het winnen, maar zij zijn grote verliezers. *Derven de heerlijkheid Gods*.

A. Komen tekort in het verheerlijken van God. Zie Hfdst. 1:21. *Zij verheerlijkten Hem niet als God*. De mens werd aan het hoofd van de zichtbare schepping geplaatst ten einde zelfbewust de Schepper te verheerlijken, die door de lagere schepselen slechts door hun bestaan kon verheerlijkt worden; maar de mens kwam door de zonde daarin tekort; in plaats van de Schepper te verheerlijken, onteert hij Hem. Het is een zeer bedroevende beschouwing, te zien dat de mensenkinderen, die geschapen werden om God te verheerlijken, zo weinig dat doen.

B. Zij komen tekort in verheerlijking voor God. Er is geen roem of onschuld; indien wij ons voor God verheerlijken door te roemen op iets dat wij zijn, of hebben, of doen, dan is er een altijddurend beletsel: wij hebben allen gezondigd; en dat legt ons het stilzwijgen op. Wij mogen onszelf verheerlijken voor de mensen, die kortzichtig zijn en de harten niet kunnen doorzoeken; die bedorven zijn gelijk wij en al te zeer vrede hebben met de zonde; maar er is geen verheerlijking voor God, die te rein van ogen is

om het kwade te zien.

C. Zij komen tekort in het verheerlijkt worden *door* God. Zij komen tekort in rechtvaardigmaking en aanneming door God, waarmee de heerlijkheid aanvangt; en evenzo in heiligheid of heiligmaking, die het heerlijke beeld Gods in de mens is; en hebben alle hoop of verwachting vernietigd van door God in de hemel gerechtvaardigd te worden krachtens enige rechtvaardigheid in henzelf. Het is thans onmogelijk ten hemel te gaan door eigen vlekkeloze onschuld. De weg is versperd. Een cherub met een vlammend zwaard bewaakt de toegang tot de boom des levens.

3. Ten einde ons nog meer terug te houden van het verwachten van rechtvaardigmaking door de wet, beschrijft hij de door de wet gewerkte overtuiging aldus, **vers 20**. *Want door de wet is de kennis der zonde*. De wet, die overtuigt en veroordeelt, kan ons nimmer rechtvaardigen. De wet is de *rechte lijn, die aanduidt wat recht en wat verkeerd is*. Het rechte gebruik en de bedoeling van de wet is de wonde te openen, en daarom kan zij geen geneesmiddel zijn. Hetgeen de wonde onderzoekt kan niet genezend zijn. Zij, die de zonde willen kennen, moeten komen tot de kennis der wet in al haar gestrengheid, uitgebreidheid en geestelijken aard. Wanneer wij onze eigen harten en wandel met dezen regel vergelijken, zullen wij ontdekken hoe ver wij er van zijn afgeweken. Paulus maakt het volgende gebruik van de wet, Hfdst. 7:9.

En daarom zal uit de werken der wet geen vlees gerechtvaardigd worden voor Hem. Merk op:

A. *Geen vlees zal gerechtvaardigd worden*; geen mens, geen bedorven mens, Gen. 6:3, *want hij is vlees*, zondig, bedorven, en daarom niet gerechtvaardigd omdat wij vlees zijn. De bedorvenheid van onze natuur zal voor eeuwig onze rechtvaardigmaking door onze eigen werken in de weg staan, die komende uit het vlees de kiem van hun oorsprong behouden. Job 14:4. Niet gerechtvaardigd voor Zijn aangezicht. Paulus ontkent niet de rechtvaardigmaking door de werken der wet voor het aangezicht van de kerk. In hun kerkstaat waren zij belichaamd als een heilig volk, een priesterlijk volk. Maar zoals het geweten tegenover God staat, *voor Zijn aangezicht*, kunnen wij door de werken der wet niet gerechtvaardigd worden. De apostel verwijst hier naar Ps. 143:2.

II. Hij bewijst uit Gods heerlijkheid dat de rechtvaardigmaking alleen uit het geloof in de rechtvaardigheid van Christus kan verwacht worden.

Er is geen rechtvaardigmaking door de werken der wet. Moet dus de schuldige mens eeuwig onder de toorn blijven? Is er geen hoop? Is de wonde, door de overtreding geslagen, ongeneeslijk? Nee, God zij geloofd, dat is zij niet, **vers 21, 22**. Er is een andere weg voor ons geopend. *De rechtvaardigheid Gods is geopenbaard zonder de werken der wet*; nu, onder het Evangelie. De rechtvaardigmaking kan verkregen worden zonder daartoe de wet van Mozes te onderhouden, en dit wordt genoemd *de rechtvaardigheid Gods*; rechtvaardigheid die Hij beschikte, voorzag en aannam; rechtvaardigheid die Hij op ons toepast; evenals de Christelijke wapenrusting in Ef. 6:11 genoemd wordt *de wapenrusting Gods*.

1. Aangaande deze rechtvaardigheid Gods hebben wij op te merken:

A. Dat ze geopenbaard is. De weg des Evangelies ter rechtvaardigmaking is een gebaande weg, een rechte weg; hij is voor ons geopend. De koperen slang is opgericht. Wij hebben onze weg niet in het donker tastend te zoeken, hij is ons geopenbaard.

B. Ze is zonder de wet. Hier verwerpt hij de zienswijze van de Judese Christenen, die Christus en Mozes wilden bijeenvoegen; die Christus als een Messias erkenden maar toch nog innig aan de wet gehecht bleven, haar plechtigheden onderhielden en haar ook aan de heiden wilden opleggen. Nee, zegt hij: ze is zonder de wet. De gerechtigheid, welke Christus aangebracht heeft, is een volkomen gerechtigheid.

C. Maar toch *heeft ze de getuigenis van de wet en de profeten*; dat is: er waren onder het Oude Testament typen, profetieën en beloften, die op haar wezen. De wet is er zo ver af van ons te rechtvaardigen, dat juist zij ons een andere weg van rechtvaardigmaking wijst, dat zij op Christus wijst als onze rechtvaardigheid; op Christus van wien alle profeten getuigenis afleggen, Hand. 10:43. Dit beveelt deze rechtvaardigheid aan bij de Joden, die zo gehecht waren aan de wet en de profeten.

D. Ze is *door het geloof van Jezus Christus*, het geloof waarvan Jezus Christus het voorwerp is, de *gezalfde Zaligmaker*, zoals Zijn naam aanduidt. Rechtvaardigmakend geloof eerbiedigt Christus als de Zaligmaker in alle drie Zijn bedieningen waartoe Hij gezalfd is, als Profeet, Priester en Koning; in Hem vertrouwend, Hem aannemende en Hem erkennende in die alle. Daardoor krijgen wij deel aan de gerechtigheid, welke God verordend en Christus aangebracht heeft.

E. Zij is *tot allen, en over allen die geloven*. In deze woorden vat hij samen al wat hij tevoren meermalen aangetoond heeft, dat Joden en heidenen, indien zij geloven, gelijkstaan en gelijk door Christus Gode welkom zijn.

Want er is geen onderscheid. Of: het is eis pantas, voor allen, aan allen in het algemeen aangeboden. Het Evangelie sluit niemand uit, die zichzelf niet uitsluit. Maar het is epi pantas toes pisteuontas, over allen die geloven. Niet alleen aan hen vermaakt, maar hun op het hoofd geplaatst als een kroon, aangetrokken als een kleed; zij verkrijgen er deel aan door hun geloof, en worden daardoor gerechtigd tot al zijn zegeningen en voorrechten.

Want zij hebben allen gezondigd en derven de heerlijkheid Gods, vers 23.

2. Maar wat zegt dit nu voor Gods heerlijkheid?

A. Het is tot heerlijkheid van zijn genade, **vers 24**. *En worden om niet gerechtvaardigd uit zijn genade; doorean tēi autoe chariti*. Het is *uit zijn genade*. Niet uit de genade die in ons gewrocht wordt, zoals de Roomsen leren omdat zij rechtvaardigmaking en heiligmaking met elkaar verwarren; maar uit de genadige gunst Gods jegens ons, zonder enige in ons vooruit geziene verdienste. En om het nog meer kracht bij te zetten, zegt hij: het is *om niet* uit zijn genade; ten einde aan te tonen dat genade hier moet verstaan worden in de meest eigenlijken en oorspronkelijke zin. Er wordt gezegd dat *Jozef genade vond* in de ogen van zijn meester, Gen. 39:4, maar daar bestond een reden voor, want deze zag dat hij voorspoedig was in al wat hij deed. Er was iets in Jozef, dat deze genade uitlokte; maar de genade die God jegens ons betoont is *om niet, om niet*; zij is vrije genade, enkel barmhartigheid; niets is er in ons dat zulk een gunst verdient; Nee: alles is *door de verlossing die in Jezus Christus is*. Zij komt om niet tot ons, maar zij werd verworven door Christus, en Hij heeft haar duur betaald; maar het werd zo geschikt dat het niets tekort deed aan de eer der vrije genade. De verdienste van Christus is geen hinderpaal voor de vrijheid van Gods genade; want genade beschikte deze tussentredende voldoening en nam haar aan.

B. Zij is tot heerlijkheid van Zijn rechtvaardigheid en gerechtigheid, **vers 25, 26**. *Welken God voorgesteld heeft tot een verzoening door het geloof in Zijn bloed, enz.*

Merk op:

- a. Jezus Christus is de grote verzoening, de verzoenende offerande, afgeschaduwd door *het verbondsdeksel*, *hilastêrion*, onder de wet. Hij is onze genadetroon, in en door welke verzoening voor onze zonden aangebracht is, en onze personen en daden door God aangenomen worden, 1 Joh. 2:2. Hij is alles in alles in onze verlossing; niet alleen haar bewerker, maar haar oorzaak; onze priester, onze offerande, ons altaar, ons alles. God was in Christus, als gezeten op Zijn genadetroon, de wereld met zichzelf verzoenende.
- b. *God heeft Hem als zodanig voorgesteld.* God, de beledigde partij, deed de eerste pogingen tot verzoening; wees de middelaar aan, *proëtheto*, *bestemde Hem van tevoren* daartoe, stelde Hem en zalfde Hem daartoe in de raad Zijner liefde van eeuwigheid; begaafde Hem daartoe en heeft Hem aan een schuldige wereld tot een verzoening voorgesteld. Zie Matth. 3:7; 17:5.
- c. En zulks *door het geloof in Zijn bloed*. Daardoor krijgen wij deel aan deze verzoening. Christus is onze verzoening, Hij is het verordende geneesmiddel. Het geloof is de toepassing van dat geneesmiddel op de gewonde ziel. En dit geloof in het werk der rechtvaardigmaking heeft rechtstreeks betrekking op het bloed van Christus, want dat brengt de verzoening aan. Het Goddelijk bestel was dat er zonder bloedstorting geen vergeving is, en alleen Zijn bloed had werkelijk de kracht daartoe. Hier zien wij een zinspel op het sprenkelen van het bloed der offeranden onder de wet, Ex. 24:8. Het geloof is het bundeltje hysop, en het bloed van Christus is het bloed der besprenging.
- d. Dat allen, die door het geloof deelhebben aan deze verzoening, daardoor hebben *de vergeving hunner zonden, die tevoren geschied zijn*. Daartoe werd Christus voorgesteld tot een verzoening, om vergeving te verwerven, waarvoor het uitstel door Zijn lankmoedigheid en verdraagzaamheid een zeer bemoedigende voorbereiding waren.

Onder de verdraagzaamheid Gods. De Goddelijke lankmoedigheid heeft ons uit de hel bewaard, opdat wij gelegenheid tot berouw hebben en ten hemel gaan mochten. Sommigen verstaan onder *zonden die tevoren geschied zijn* de zonden van de Oud-Testamentische heiligen, wie vergeving geschonken werd ter wille van de verzoening, die in de volheid des tijds door Christus zou aangebracht worden, en die zowel terugwerkende als voorwerkende kracht had. *Tevoren onder de verdraagzaamheid Gods.* Wij hebben het aan de verdraagzaamheid Gods te danken, dat wij niet gegrepen worden op het ogenblik waarop de zonde gepleegd wordt.

Sommige Griekse handschriften maken, *en têi anochêi toe theoe*, onder de *verdraagzaamheid Gods*, tot het begin van de zin in **vers 26**, en onderscheiden daardoor twee kostbare vruchten van Christus verdienste en Gods genade: vergeving *dia tèn paresin*, *door de vergeving*; en uitstel: de verdraagzaamheid Gods. Het is te danken aan de goedheid van de meester en de tussenkomst van de landman, dat de onvruchtbare bomen in de wijngaard mogen blijven staan; en in beide treedt Gods gerechtigheid aan het licht; immers zonder een Middelaar en een verzoening zou Hij niet alleen geen vergeving schenken, maar ook niets verdragen of een ogenblik sparen. Wij danken het aan Christus dat er ook één zondaar aan deze zijde van de hel is.

- e. God doet alles *tot een betoning van Zijn rechtvaardigheid*. Hij komt daarop met sterken nadruk terug, nogmaals: *tot een betoning van Zijn rechtvaardigheid*. Het wordt herhaald, omdat daarin veel verwonderlijks is. God toont Zijn rechtvaardigheid:

Ten eerste: in de verzoening zelf. Nooit was er zulk een openbaring van Gods gerechtigheid en heiligheid als er was in de dood van Christus. Het werd openbaar dat Hij de zonde haat, toen niets minder dan het bloed van Christus kon volstaan om er voor te voldoen. Toen Hij zonden, - ofschoon slechts van anderen overgenomen zonden - in Zijn eigen Zoon vond, spaarde Hij Hem niet, omdat Hij zichzelf zonde gemaakt had voor ons, 2 Cor. 5:21. Onze aller ongerechtigheid werd op Hem gelegd; en ofschoon Hij de Zoon Zijner liefde was, behaagde het de Heere Hem te verbrijzelen, Jes. 53:10.

Ten tweede: In de vergeving, die op deze verzoening volgde. Bij wijze van uitleg volgt hier, *opdat Hij rechtvaardig zij en rechtvaardigende dengenen, die uit het geloof van Jezus is.* **Vers 26.** Barmhartigheid en waarheid ontmoeten elkaar hier, gerechtigheid en vrede kussen elkaar; dat is: het wordt nu niet alleen een daad van genade en barmhartigheid, maar ook een daad van rechtvaardigheid in God, de zonden van boetvaardige gelovigen te vergeven, want Hij heeft de voldoening aangenomen, welke Christus door Zijn dood voor hen aan zijn rechtvaardigheid gaf. Het zou niet stroken met zijn rechtvaardigheid om de voldoening te eisen van de schuldenaar nadat de borg betaald heeft en Hij die betaling als volle voldoening aangenomen heeft, 1 Joh. 1:9. Hij is rechtvaardig, dat is getrouw aan Zijn woord.

C. Het is ter heerlijkheid Gods, want alle roem is daardoor uitgesloten, **vers 27.** God wil dat het grote werk der rechtvaardigmaking en verlossing van zondaren van het begin tot het einde op zulk een wijze geschiedt dat alle roem uitgesloten blijft, zodat geen vlees voor Hem roemen kan, 1 Cor. 1:29-31. Welnu, indien rechtvaardigmaking door de werken mogelijk ware, dan zou de roem niet uitgesloten zijn. Hoe zou ze? Indien wij door onze werken konden zalig worden, zouden wij de kroon op ons eigen hoofd mogen zetten. Maar *de wet des geloofs*, dat is: de weg van rechtvaardigmaking door het geloof, sluit voor eeuwig alle roem buiten; want het geloof is een afhankelijke, zelf-ontledigende en zelfverloochenende genade, en werpt zijn kroon voor de troon. En daarom strekt het meest tot Gods heerlijkheid, dat wij op die wijze zouden gerechtvaardigd worden.

Merk op: Hij spreekt van *de wet des geloofs*. Gelovigen worden niet zonder wet gelaten, het geloof is een wet; het is een werkzame genade overal waar het in waarheid bestaat; en toch, omdat het handelt in stipte en algehele afhankelijkheid van Jezus Christus, sluit het alle roem uit.

Uit dit alles maakt hij deze gevolgtrekking, **vers 28.** *De mens wordt door het geloof gerechtvaardigd, zonder de werken der wet.*

III. In het slot van dit hoofdstuk toont hij aan de uitgebreidheid van dit voorrecht der rechtvaardigmaking door het geloof, en dat het geen bijzonder voorrecht is van de Joden alleen, maar evenzeer de heidenen toekomt, want hij heeft, vers 22, gezegd, dat er geen onderscheid is. Zo ook hier.

1. Hij bevestigt en bewijst het, **vers 29, 30.**

Is God een God der Joden alleen? Hij toont de ongerijmdheid van zulk een onderstelling aan. Kan men zich voorstellen dat een God van oneindige liefde en barmhartigheid zijn weldaden zou beperken en toekennen alleen aan dat kleine weerspannige volk der Joden, en alle overige kinderen der mensen laten in een toestand van eeuwige wanhoop? Dat zou in het minst niet overeenkomen met het denkbeeld van Zijn Goddelijke goedheid, want zijn *goedertierenheden zijn over al zijn*

werken. Derhalve is Hij een God van genade, die *de besnijdenis rechtvaardigen zal uit het geloof en de voorhuid door het geloof*; dat is, beide in een en dezelfde weg. Hoewel de Joden dromen van een onderscheid in hun voordeel, in werkelijkheid is er geen ander onderscheid dan *uit* en *door*; dat is: in 't geheel geen onderscheid.

2. Hij weerlegt een aanmerking, **vers 31**, alsof deze leer de wet teniet deed; van welke zij wisten dat God haar gegeven had. "Nee", zegt hij, "ofschoon wij staande houden dat de wet ons niet rechtvaardigen zal, zeggen wij daarom nog niet dat zij tevergeefs afgekondigd is of dat zij voor ons geen nut heeft. *Dat zij verre, maar wij bevestigen de wet*; dat is: het rechte gebruik van de wet, en bevestigen haar stand door haar op de rechten grondslag te plaatsen. De wet heeft nog haar nut om ons te overtuigen van het verledene en ons te besturen voor de toekomst; ofschoon zij geen verbond is, waardoor wij kunnen zalig worden, toch erkennen wij haar en onderwerpen ons aan haar, als een regel in de hand des Middelaars, ondergeschikt aan de wet der genade; en zijn er dus zover vandaan haar teniet te doen, dat wij haar veeleer bevestigen." Laat hen hierop letten, die de verplichting van de gelovigen ontkennen om de zedelijke wet na te leven.

HOOFDSTUK IV

Het grote evangelische leerstuk van de rechtvaardigmaking door het geloof zonder de werken der wet, was zo strijdig met de gevoelens, welke de Joden geleerd hadden van hen, die op de stoel van Mozes gezeten waren, dat het moeite kostte hen er van te overtuigen; en daarom spreekt de apostel er zeer breedvoerig over en doet alle moeite om het te betuigen en toe te lichten. Hij had het tot hiertoe bewezen door redenering en bewijsvoering, maar in dit hoofdstuk stelt hij het vast door voorbeelden, die in sommige gevallen meer uitwerken dan redenering en bewijzen. Het voorbeeld, door hem gekozen, is dat van Abraham, wat hij opzettelijk neemt omdat de Joden zich zozeer verhieven op hun betrekking tot Abraham, en het een van hun voornaamste uitwendige voorrechten achtten dat zij Abrahams zaad waren en werkelijk Abraham tot stamvader hadden. Daarom was dit voorbeeld meer dan enig ander geschikt om met de Joden behandeld te worden. Zijn redenering is deze: "Allen die verlost worden zijn gerechtvaardigd op dezelfde wijze als Abraham, maar Abraham werd gerechtvaardigd door het geloof en niet door de werken; daarom zijn allen die verlost worden door het geloof gerechtvaardigd; want het is gemakkelijk te erkennen dat Abraham de vader der gelovigen is."

Dit is een bewijsvoering, niet alleen uit een gelijk geval (*à pari*) maar uit een sterker geval (*à fortiori*). Indien Abraham, een man die zo beroemd is om zijn werken, zo uitnemend in heiligheid en gehoorzaamheid, desniettemin alleen door het geloof gerechtvaardigd is geworden, en niet door zijn werken, hoeveel minder kan niemand anders, voornamelijk zij die van hem afstammen en zo ver in werken bij hem achterstaan, rekenen op een rechtvaardiging door hun eigen werken? En het bewijst bovendien, ten overvloede - nog des te overvloediger, gelijk sommigen het noemen - dat wij ook niet gerechtvaardigd worden uit de werken, die uit ons geloof voortvloeien als uit de bron van onze gerechtigheid; want dat deden Abrahams werken; en zijn wij beter dan hij was? Het gehele hoofdstuk is aan deze redenering gewijd, en het sluit zich in vele opzichten nauw aan het vorige hoofdstuk aan, waarin hij had beweerd dat in de zaak der rechtvaardigmaking Joden en heidenen op dezelfde hoogte stonden.

In dit hoofdstuk zegt hij met veel kracht van bewijs:

- I. Dat Abraham gerechtvaardigd is door het geloof en niet uit de werken, vers 1 - 8;
- II. Hij doet zien wanneer en hoe hij daardoor gerechtvaardigd is, vers 9 - 16;
- III. Hij beschrijft dit zijn geloof en beveelt het aan, vers 17 - 22.
- IV. Hij past dit alles op ons toe, vers 23 - 25. En indien hij nu tot de school van Tyrannus behoord had, zou hij geen krachtiger bewijsvoering hebben kunnen leveren.

Romeinen 4:1 - 8

Hier bewijst de apostel dat Abraham gerechtvaardigd is door het geloof en niet door de werken. Zij, die van alle mensen het heftigst twistten over hun aandeel in de rechtvaardigheid uit kracht van de voorrechten die zij genoten en van de werken die zij verrichtten, waren de Joden, en daarom beroept hij zich op het geval van Abraham hun vader en wijst er op dat hij tot dien in dezelfde betrekking staat, zijnde een Hebreër uit de Hebreëën: *Abraham onze vader*. **Vers 1.** Zijn voorrecht was dus noodwendig even groot als het hun, die er zich op beriepen dat zij naar het vlees Abrahams zaad waren. Welnu: *wat heeft hij verkregen?* De gehele wereld is zoekende, maar terwijl verreweg de meesten zich afmatten door het najagen van enkel ijdelheid, kan niemand geacht worden werkelijk iets gevonden of verkregen te hebben, behalve hij die voor God gerechtvaardigd is. Zo Abraham; als een wijs koopman zocht hij

goede parelen, en hij vond de parel van grote waarde. Wat had hij verkregen, *kata sarka*, naar, of door, het vlees, dat is door besnijdenis, door uitwendige voorrechten en door eigen werken? Deze noemt de apostel *vlees*, Fil. 3:3. Wat heeft hij daardoor gewonnen? Werd hij er door gerechtvaardigd? Hebben de verdiensten zijner werken hem aangenaam en aannemelijk bij God gemaakt? Nee, in genen dele. En dat gaat hij nu aantonen door vele bewijzen.

I. Indien hij gerechtvaardigd ware uit de werken, dan zou er plaats voor roem geweest zijn, en die is voor altijd buitengesloten. In dat geval *heeft hij roem*, **vers 2**, maar dat is niet geoorloofd. "Doch", konden de Joden zeggen, "was Zijn naam niet groot gemaakt Gen. 12:2, en mocht hij zich daar niet op beroemen?"

Ja; maar niet bij God; dat kon hem dienstig zijn bij de mensen, maar was hem van geen nut bij God. Paulus zelf had *waarop hij zich tegenover mensen beroemen kon*, en wij hebben allen het een of ander, dat ons tot roem verstrekt, mits met nederigheid, doch niets om ons op te beroemen tegenover God, 1 Cor. 4:4, Fil. 3:8, 9. Evenzo Abraham.

Merk op. Hij houdt het voor toegestemd dat de mens niet mag voorwenden enig ding te hebben, waarop hij tegenover God roemen kan; niemand, zelfs Abraham niet, hoe groot en goed hij ook mocht zijn, en daarom knoopt hij er deze redenering aan vast; het zou voor hem ongerijmd zijn in iets anders te roemen dan in de Heere.

II. Er wordt uitdrukkelijk gezegd dat Abrahams geloof hem is toegerekend tot rechtvaardigheid. *Want wat zegt de Schrift? Vers 3*. Het doet er niets toe wat een of ander groot of goed man zegt, maar: wat zegt de Schrift? Vraag alleen aan haar om inlichting, zowel omtrent de zaak zelf als het doel. *Tot de wet en tot de getuigenis!* Jes. 8:20; dat is het hoogste beroep. Welnu, de Schrift zegt: *En Abraham geloofde God, en het is hem gerekend tot rechtvaardigheid*, Gen. 15:6. Dus had hij niets om tegenover God op te roemen. Alleen uit vrije genade was dat geloof hem ingeplant, en het had in zichzelf niets van de nuttige natuur der gerechtigheid; alleen het behaagde Gode het hem als zodanig toe te rekenen. Dat wordt vermeld in Genesis bij gelegenheid van een zeer kenmerkende en merkwaardige daad des geloofs betreffende het beloofde zaad, en het is des te opmerkelijker dat het volgde op een grievende botsing, die hij met ongelooft had; zijn geloof was nu een overwinnend geloof, dat zegevierend uit de veldslag terugkwam. Het is niet het volmaakte geloof, dat vereist wordt tot rechtvaardigmaking; er kan zeer aannemelijk geloof zijn bij overblijfselen van ongelooft; maar het overwinnende geloof, het geloof dat de overhand behoudt over het ongelooft.

III. Indien hij niet uit het geloof gerechtvaardigd was, zou het loon geweest zijn uit *schuld* en niet *naar genade*; wat ondenkbaar is. Dit is zijn betoog in vers 4 en 5. Abrahams Loon was God zelf, zoals Hij hem tevoren gezegd had, Gen. 15:1 *Ik ben uw loon zeer groot*. Welnu, indien Abraham dit verdiend had door de volkomenheid van zijn gehoorzaamheid, dan zou het geen genadedaad van God geweest zijn, maar dan mocht Abraham er met evenveel vrijmoedigheid om vragen als iedere dagloner in de wijngaard des avonds de verdienden penning ontvangt. Maar dat kan niet zijn; het is onmogelijk voor de mens, vooral voor de schuldigen mens, om God tot Zijn schuldenaar te maken, Rom. 11:35. Nee, God wil alleen vrije genade, opdat Hij al de eer hebbe; genade voor genade; Joh. 1:16. En daarom, *hem die niet werkt*, die zulke verdienste niet kan voorwenden, en die niet enige waarde van zijn werk kan aantonen, dat zulk een beloning verdient, maar al zulke aanmatiging verwerpende zich geheel

overgeeft aan de vrije genade Gods in Christus door een levend, werkzaam geloof, zulk een wordt *het geloof gerekend tot rechtvaardigheid*. Dat geloof wordt door God aangenomen als de gerechtigdheid tot vergeving en zaligmaking, in allen die het bezitten. *Hem, die de godlozen rechtvaardigt*; dat is die rechtvaardigt dengenen, die vroeger godloos was. Zijn vorige godloosheid was geen beletsel voor zijn rechtvaardiging op zijn geloof; - den godlozen, *ton aseben*, dat is Abraham, die naar blijkt, vóór zijn bekering meegesleept was door de stroom van de Chaldeeuwse afgoderij, Joz. 24:2. Daarom is er geen plaats gelaten voor wanhoop; ofschoon God de onboetvaardige schuldige niet reinigt, rechtvaardigt Hij toch door Christus Jezus de godlozen.

IV. Hij heldert dat verder op door een uitspraak uit de Psalmen, waar David gewaagt van de vergeving der zonden, die eerste vrucht van de rechtvaardigmaking, die het geluk en de zegening van een mens in zich bevat. Hij noemt welgelukzalig niet de mens die geen zonde heeft, en niet de mens die de dood niet verdiend heeft, want aangezien de mens zo zondig en God zo rechtvaardig is, zou dan niemand welgelukzalig kunnen zijn; maar de *man die de Heere de ongerechtigheid niet toerekent*; die ofschoon hij niet kan pleiten: niet schuldig! Toch zich beroepen mag op zijn vrijspraak en wiens beroep aangenomen wordt. Het is een aanhaling uit Psalm 32:1, 2. We merken daarbij op:

1. De aard der vergeving. Zij is de vergeving van een schuld en een misdaad; zij is bedekking van zonden als van een onrein ding, als van de naaktheid en schande der ziel. Van God wordt gezegd dat Hij de zonden *achter Zijn rug werpt*; dat Hij er Zijn *aangezicht voor verbergt*. Deze en dergelijke uitdrukkingen houden in, dat de grond van onze welgelukzaligheid niet is onze eigen onschuld, en ook niet dat wij niet gezondigd hebben. Een ding blijft en blijft onrein, al wordt het bedekt; de rechtvaardigmaking veroorzaakt niet dat de zonde niet bestaan heeft of geen zonde was. Maar God legt de last van die zonde niet op ons, gelijk hier vervolgens gezegd wordt, het is dat God de zonde *niet toerekent*, vers 8. En daardoor wordt dit een geheel vrije genadedaad Gods, dat Hij niet met ons handelt zoals wij naar strikt recht verdiend hadden, niet met ons in het gericht treedt, noch onze ongerechtigheden gadeslaat; waarin alle daden van enkel genade zijn. De aanneming en de beloning kunnen niet als schuld in rekening gebracht worden, en daarom zegt Paulus, vers 6, dat dit is een toerekenen van rechtvaardigheid zonder de werken.

2. De zegen daarvan. *Zalig zijn zij*. Wanneer er gezegd wordt: *Zalig zijn de reinen van wandel; welgelukzalig is de man, die niet wandelt in de raad der godlozen*, enz., dan wordt daarin het karakter getekend van hen die gezaligd zijn; maar wanneer er gezegd wordt: *Zalig zijn zij, welker ongerechtigheden vergeven zijn*, dan wordt daardoor aangewezen wat die zaligheid is en wat er de grondslag van uitmaakt. Alleen zij die vergeving ontvingen zijn zalig. Het gevoelen der wereld is: Zalig is de man die een vrij bezit heeft, die niemand iets schuldig is, maar de uitspraak van het Woord is: *Zalig zijn zij, wier schuld tegenover God voldaan is*. Hoezeer is het daarom in ons belang onszelf daarvan te verzekeren dat onze zonden vergeven zijn. Want dat is de grondslag van alle andere zegeningen. Zo zal Ik hun doen; want Ik zal hen genadig zijn, Heb. 8:12.

Romeinen 4:9 - 16

Paulus gaat in deze verzen na wanneer en waarom Abraham op die wijze

gerechtvaardigd werd, want hij heeft daaromtrent verscheidene opmerkingen te maken. Dat geschiedde vóór zijn besnijdenis, en voordat de wet gegeven werd; en voor beide was een goede reden.

I. Het geschiedde vóór zijn besnijdenis, vers 10. Zijn geloof werd hem gerekend tot rechtvaardigheid terwijl hij nog in de voorhuid was. Het werd toegerekend, Gen. 15:6, en hij werd besneden, hfdst. 17. Opzettelijk wordt van Abraham vermeld dat hij gerechtvaardigd werd door het geloof *veertien jaren*, anderen menen *vijf en twintig jaren*, vóór hij besneden werd.

Hiervan maakt Paulus gebruik in het antwoord op de vraag in **vers 9**: *Deze zaligspreking dan, is die alleen over de besnijdenis of ook over de voorhuid?* Abraham verkreeg vergeving en aanneming in de voorhuid; een omstandigheid, die de vrees van de arme onbesneden heidenen kan wegnemen, maar niet minder de hoogmoed en het zelfvertrouwen van de Joden neerwerpen, want zij beroemden zich op hun besnijdenis alsof zij daardoor het alleen-bezit van de zaligheid hadden. En hier zijn twee redenen, waarom Abraham gerechtvaardigd werd door het geloof, in de voorhuid zijnde.

1. De besnijdenis moest zijn *een zegel van de rechtvaardigheid des geloofs*, **vers 11**. De inhoud van een verbond moet eerst vastgesteld worden, alvorens er het zegel aan gehecht kan worden. Het bezegelen onderstelt een voorafgaande overeenkomst, die bevestigd en goedgekeurd wordt door het bezegelen. Nadat Abrahams rechtvaardigheid door het geloof alleen als een gegeven woord gedurende verscheidene jaren bestaan had, behaagde het God een bezegelende verordening in te stellen tot versterking van Abrahams geloof, en Abraham ontving die. Ofschoon het een instelling van bloedstorting was, onderwierp hij zich er aan, en ontving haar zelfs als een bijzondere gunst: *het teken der besnijdenis*. Merk op:

A. de aard van bondstekenen in het algemeen. Zij zijn tekenen en zegelen, tekenen om af te beelden en te onderrichten; zegelen om te bevestigen en overeen te komen. Zij zijn tekenen van algehele genade en gunst; zij zijn zegelen van de voorwaardelijke beloften; ja zij zijn wederkerige zegelen. God bezegelt in de sacramenten dat Hij onze God zijn zal en wij bezegelen er in dat wij Zijn volk zijn.

B. de aard van de besnijdenis in het bijzonder. Zij is het betekenende sacrament van het Oude Testament; en zij wordt hier genoemd:

a. *Een teken*; een teken van de oorspronkelijke verdorvenheid, waarin wij allen geboren worden en die uitgesneden wordt door de geestelijke besnijdenis; een teken van herinnering van Gods verbond met Abraham; een teken van onderscheiding tussen Joden en heidenen; een teken van toelating tot de zichtbare kerk; een teken van voorafschaduwing van de doop, die nu, onder het Evangelie, terwijl, daar het bloed van Christus vergoten is, alle bloedige instellingen teniet gedaan worden, komt in plaats van de besnijdenis. *Zij was een uitwendig en zinnelijk teken van een inwendige en geestelijke genade, die er door afgebeeld werd.*

b. *Een zegel van de rechtvaardigheid des geloofs*. In het algemeen was zij een zegel van het verbond der genade; en in het bijzonder van de rechtvaardigheid door het geloof, het verbond der genade in Hfdst 10:6 genoemd: *de rechtvaardigheid die uit het geloof is*; en zij verwijst naar een Oud-Testamentische belofte, Deut. 30:12. Welnu, indien kleine kinderen toen gerechtigd waren om het zegel van het verbond der genade te ontvangen, dat hen toen verzekerde dat ook zij binnen de grenzen van dat verbond waren, hoe zouden zij nu dan uitgesloten worden uit dat verbond en

onbevoegd zijn om dat zegel te ontvangen, en door welk gestreng vonnis werden zij uitgesloten en onbevoegd verklaard? Dat moet eens aangetoond worden door hen die niet alleen verwerpen, maar ook voor ongeldig verklaren en bestraffen de doop van het zaad der gelovigen.

2. *Opdat hij een vader zou zijn van allen die geloven.* Niet in dien zin dat niemand vóór Abraham door het geloof gerechtvaardigd is geworden, maar zó dat het eerst van Abraham bijzonder wordt vermeld, en omdat in hem een veel duidelijker en rijker bedeling van het verbond der genade aanvangt dan enige vroegere geweest was. En daarom wordt hij genoemd een *vader van allen die geloven*, - omdat hij zulk een uitnemend gelovige was en zo heerlijk door het geloof gerechtvaardigd werd; - gelijk Jabal de vader van alle herders en Jubal *de vader van allen die in orgelen handelen* genoemd wordt, Gen. 4:20, 21. *De vader van allen die geloven*; dat is een blijvend en maatgevend *voorbeeld van geloof*; zoals ouders de voorbeelden voor hun kinderen zijn, en een blijvend eerste geval van de rechtvaardigmaking door het geloof, zoals al de vrijheden, voorrechten, eer en bezittingen van de vaderen op de kinderen overgaan. Abraham was de vader van alle gelovigen, vooral ook omdat in hem het verbond en de giftbrief vernieuwd werden.

A. Hij was de vader van de gelovige heidenen, *ofschoon die niet-besneden waren*. Zacheüs, de tollenaar, indien hij geloofde, werd gerekend een zoon van Abraham te zijn, Lukas 19:9. Aangezien Abraham zelf eerst besneden werd nadat hij gerechtvaardigd was door het geloof, kan de voorhuid nooit een beletsel zijn. Daardoor waren de twijfelingen en de angsten van de arme heidenen voorkomen en bleef er geen plaats over voor de vraag of die rechtvaardigheid ook hun wel zou toegerekend worden, Coll. 3:11; Gal. 5:6.

B. Én de vader van de gelovige Joden; niet alleen omdat zij besneden waren, en niet alleen als het zaad van Abraham naar het vlees, maar omdat zij gelovig waren; *die niet alleen uit de besnijdenis zijn* (dat is: die niet alleen besneden zijn) *maar die ook wandelen in de voetstappen des geloofs van onze vader Abraham*; die niet alleen het teken, maar ook de betekende zaak bezitten; niet alleen Abrahams geslacht zijn, maar ook het voorbeeld van Abrahams geloof volgen. **Vers 12.** Zie hier wie de echte kinderen en wettige opvolgers van de vaders der kerk zijn; niet zij die op hun stoel zitten en hun namen dragen, maar zij die in hun voetstappen treden; dat is de lijn van opvolging, welke zonder onderbreking doorgaat. Het schijnt dus dat zij, die zich het luidst en meest verzekerd er op beriepen dat Abraham hun vader was, het minst recht hadden op de eer en de voorrechten van zijn kinderen. Zo hebben zij het meeste recht God in Christus hun Vader te noemen, die in de voetstappen van Christus wandelen en niet alleen ter wille van hun belijdenis naar Hem Christenen genoemd worden.

II. Het was voordat de wet gegeven werd, **vers 13 - 16.** De voorgaande opmerking was gericht tegen hen, die de rechtvaardiging tot de besnijdenis beperkten, deze tegen hen die haar van de wet verwachtten. Welnu, de belofte was aan Abraham gedaan lang voordat de wet gegeven werd. Vergelijk Gal. 3:17, 18. Merk op:

1. Wat was de belofte? *Dat hij een erfgenaam der wereld zou zijn*; dat is van het land Kanaän, de uitgelezenste plek van de wereld; - of de vader van vele volken der wereld, die behalve de Israëlieten uit hem zouden voortkomen; - of de erfgenaam van de zegeningen van het tegenwoordig leven. Van de zachtmoedigen wordt gezegd *dat*

zij het aardrijk zullen beërven; de wereld is hun. Ofschoon Abraham zo weinig van het aardrijk in eigendom had, was hij nochtans een erfgenaam van alles. Of: liever het wijst op Christus, het hier bedoelde Zaad, zie Gal. 3:16. Uwen zade, dat is Christus. Christus is de erfgenaam der wereld, de einden der aarde zijn Zijn bezitting; en in Hem was Abraham het ook. En dit ziet op de belofte in Gen. 12:3: In u zullen alle geslachten der aarde gezegend worden.

2. Hoe was zij hem gemaakt? *Niet door de wet, maar door de rechtvaardigheid des geloofs. Niet door de wet, want die was toen nog niet gegeven, maar het geschiedde op dat geloof, dat hem tot rechtvaardigheid gerekend werd; het was op zijn vertrouwen op God; op zijn verlaten van zijn land volgens Gods bevel, Hebr. 11:8. Welnu, indien het door het geloof was, dan kon het niet door de wet zijn.*

Dat bewijst hij door de tegenstelling, welke tussen die beide bestaat, **vers 14, 15. Indien degenen die uit de wet zijn, erfgenamen zijn**, dat is: zij en zij alleen en zij krachtens de wet (want de Joden beroemden - en beroemen nog - zich er op dat zij de rechthebbende erfgenamen der wereld zijn, omdat hun de wet gegeven is) dan is *het geloof ijdel geworden*. Want, indien het noodzakelijk is om aandeel aan de belofte te verkrijgen, dat men de gehele wet volmaakt gehoorzaamt, dan kan de belofte ook nooit die uitwerking hebben. Dan heeft het geen zin ons op haar te verlaten, want dan is de weg ten leven volkomen gehoorzaamheid aan de wet en vlekkeloze, zondeloze onschuld. En die weg is geheel versperd terwijl de wet geen anderen weg opent.

Dat bewijst hij in **vers 15. De wet werkt toorn**, toorn in ons tegen God; zij ontstemt en tergt de vleselijk-gezinden geest tot vijandschap tegen God, gelijk een dam in een stroom hem doet zwellen: - en toorn van God tegen ons. De wet werkt dat, namelijk zij maakt het openbaar, of ons verbreken van de wet werkt het. Nu staat het vast dat wij nooit de erfenis verwachten kunnen van een wet die toorn werkt. Hoe de wet toorn werkt, toont hij duidelijk aan in het tweede gedeelte van dit vers: *Want waar geen wet is daar is ook geen overtreding*, een algemeen toegestemde waarheid, die inhoudt: Waar wel een wet is, daar is ook overtreding, en die overtreding werkt uitdagend, en daardoor werkt de wet toorn.

3. Waarom de belofte aan hem door het geloof geschied was; en wel om drie redenen, **vers 16.**

A. *Opdat zij naar genade zij*; opdat de genade er de eer van hebben zou; *door genade, en niet door de wet; door genade en niet door schuld of door verdienste. Genade! genade!* roept elke steen, en vooral de hoeksteen in dezen tempel. Het geloof heeft bijzondere betrekking op vergunde genade, gelijk de genade heeft op ontvangend geloof. Door *genade* en daarom door *geloof*, Ef. 2:8. Wat God wil dat elke kroon geworpen worde aan de voet der genade, der vrije genade; en dat elke tong in de hemel dit loflied zingen zal: *Niet ons, o Heere, niet ons, maar Uwen naam geef eer!*

B. *Opdat de belofte vast zij*. Het eerste verbond, zijnde een werkverbond, was niet vast, maar door de tekortkoming van de mens werden de daarbij toegezegde zegeningen afgesneden. En om daardoor de naleving van het tweede verbond des te meer te verzekeren en vast te maken, werd een andere weg gevonden: *niet uit de werken*. (Indien het uit de werken ware, dan zou de belofte niet vast zijn door de voortdurende tekortkoming en zwakheid van het vlees.) *Maar uit het geloof*; dat alles ontvangt van Christus en handelt in voortdurende afhankelijkheid van Hem, als de grote bewaarder van onze verlossing, die bij Hem veilig is. Daarom is het verbond vast, omdat het zo in alle delen wèl geordend is, 2 Sam. 23:5.

C. *Opdat het moge vast zijn al de zaden.* Wanneer het door de wet ware, dan zou het beperkt geweest zijn tot de Joden alleen, want *hunner zijn de heerlijkheid, en de verbonden, en de wetgeving*, Rom. 9:4 Maar daarom was het door het geloof, opdat ook de heidenen zowel als de Joden er deel aan zouden verkrijgen; het geestelijke zowel als het vleselijke zaad van de gelovigen Abraham. God wilde de belofte zo geven dat zij de meest mogelijke uitgebreidheid hebben zou, ten einde alle ware gelovigen te omvatten; opdat besnijdenis noch voorhuid er buiten zouden staan. En daarom verwijst hij ons in **vers 17** naar Gen. 17:5; naar de reden der verandering van de naam *Abram (grote vader)* in die van *Abraham (vader van een grote menigte)*. Hij haalt aan: *"Ik heb u tot een vader van vele volken gesteld.* Dat is, alle gelovigen, beide voor en na de komst van Christus in het vlees, zullen Abraham tot hun voorbeeld nemen en hem *vader* noemen. De Joden zeiden dat Abraham de vader was van alle proselieten: *Zie, hij is de vader van de gehele wereld, van allen die vergaderd zijn onder de vleugelen van de hemelse Majesteit"* (Maimonides).

Romeinen 4:17 - 22

Nadat hij heeft opmerkzaam gemaakt wanneer Abraham gerechtvaardigd werd door het geloof, en waarom, gaat de apostel hier over - ter ere van Abraham en tot een voorbeeld van ons, die hem onze vader noemen - tot een beschrijving en aanbeveling van het geloof van Abraham.

Merk op: I. In wien hij geloofde. *In God, die levend maakt.* Het geloof hecht zich aan God zelf. *Niemand kan een ander fundament leggen.* Merk nu op waarop in God het geloof van Abraham het oog gevestigd hield; op datgene, wat zeer zeker zijn geloof betreffende de beloofde dingen meest zou bevestigen.

1. *God die de doden levend maakt. Vers 17.* Hem was beloofd dat *hij de vader van vele volken zijn zou*, toen hij en zijn vrouw zo goed als dood (verstorven) waren, Heb. 11:11, 12. Daarom zag hij op God als de God, die het leven in de doodsbeenderen kan blazen. Hij, die de doden opwekken kan, kan alles doen; Hij kan Abraham, die al oud geworden is, een kind schenken; Hij kan de heidenen, die dood zijn *in zonden en misdaden*, Ef. 2:2, een Goddelijk, geestelijk leven geven, Vergelijk Ef. 1:19, 20.

2. *Die roept de dingen, die niet zijn, alsof zij waren*, dat is: die alle dingen schept door het woord Zijner kracht, gelijk in de beginne, Gen. 1:3; 2 Cor. 4:6. De rechtvaardigmaking en verlossing van zondaren, het aannemen van de heidenen, die geen volk waren, dat alles was een genadig roepen van dingen, die niet waren, alsof zij waren; aanzijn geven aan dingen die niet bestonden. Dat is een teken van de vrijmacht Gods en van Zijn onbeperkte heerschappij, een machtige steun voor het geloof wanneer al het andere ontzinkt en ontvalt. Het is de heilige wijsheid en handeling van het geloof zich juist in God vast te houden aan hetgeen evenredig is aan de moeilijkheden waarmee het worstelt en hetgeen het beste antwoord op de bezwaren zal geven. Het geloof is steunen op de algenoegzaamheid Gods voor de vervulling van hetgeen onmogelijk is voor alles, behalve voor die algenoegzaamheid. Daardoor werd Abraham *een vader van vele volken voor Hem, aan Wie hij geloofd heeft*; dat is in het oog en de schatting van God; of: *gelijk hij aan Wie hij geloofd heeft*. God is de algemene Vader, en dat was Abraham ook. Door het geloof worden wij door God aangenomen niet alleen, maar Hem gelijkvormig.

II. Hoe hij geloofde. Hier verheerlijkt hij in velerlei uitdrukkingen de kracht van Abrahams geloof.

1. Hij geloofde *tegen hoop op hoop*, **vers 18**. De hoop van nature was tegen hem. Alle bewijsvoeringen van zinnen, van rede, van ondervinding, welke in zulke gevallen de hoop wekken en ondersteunen, waren tegen hem. Geen tweede oorzaken lachten hem toe, niet het minste was er om zijn hoop te begunstigen. Maar tegen al deze bewijzen voor het tegendeel in geloofde hij; want hij had een hoop in zijn voordeel. *Hij geloofde op hope*, die in hem verrees gelijk zijn geloof deed, bij de overweging van Gods almacht. *Dat hij zou worden een vader van vele volken*.

Dus stelde God door Zijn almachtige genade hem instaat om te geloven tegen hoop in, opdat hij voor alle geslachten een voorbeeld van een groot en sterk geloof zou zijn. Het was betamelijk dat hij, die bestemd was een vader der gelovigen te zijn, iets buitengewoons in zijn geloof zou hebben; dat in hem het geloof zijn hoogste trap zou bereiken, opdat daardoor de pogingen van alle volgende gelovigen mochten worden geleid, opgewekt en verlevendigd. Of wel, dit wordt genoemd als de inhoud van de belofte waaraan hij geloofde; en hij verwijst naar Gen. 15:5. *Zo zal uw zaad zijn*: als de sterren des hemels, zo ontelbaar en zo heerlijk. Dat was hetgeen hij geloofde, toen het hem gerekend werd tot rechtvaardigheid, vers 6. En het is opmerkelijk dat deze bijzondere inhoud van zijn geloof was *tegen hope*, tegen de hersenschimmen en de onderstellingen van zijn ongeloof. Hij had kort tevoren zeer sterk beweerd dat hij kinderloos zou heengaan; dat de ingeborene van zijn huis zijn erfgenaam zou zijn, vers 2, 3, en dit ongeloof was een teleurstelling voor zijn geloof, dat daarom *tegen hope* genoemd wordt.

2. *Niet verzwakt zijnde in het geloof, heeft hij zijn eigen lichaam niet aangemerkt*, **vers 19**. Merk op: zijn eigen lichaam was nu verstervende; het was ten hoogste onwaarschijnlijk dat hij een kind kon verwekken; ofschoon de nieuwe levenskracht, dat God hem schonk, zo krachtig was, dat het voortduurde na Sara's dood; waarvan zijn kinderen bij Ketura getuigen zijn. Wanneer God enige bijzondere zegening, een kind der belofte, voor Zijn volk bestemt, legt Hij gewoonlijk een vonnis des doods op de zegening zelf en op al de wegen die ertoe leiden. Jozef moest slaaf gemaakt en gevangen gezet worden alvorens hij verhoogd werd. Maar Abraham nam dit niet in aanmerking, *oe katenoëse, hij liet zijn gedachten daarbij niet stilstaan*. Hij zei wel: *Zal een kind geboren worden aan een, die honderd jaren oud is?* Gen. 17:17. Maar dat was de taal van zijn bewondering en van zijn begeerte naar hetgeen volgen zou, niet van twijfel en wantrouwen; zijn geloof ging die overweging voorbij en dacht aan niets dan aan de zekerheid der belofte; met de beschouwing daarvan was hij vervuld en dat hield zijn geloof staande. *Niet verzwakt zijnde in het geloof, heeft hij zijn eigen lichaam niet aangemerkt*. Het is enkel zwakheid des geloofs wanneer iemand de nadruk legt op de moeilijkheden en schijnbare onmogelijkheden, die op de weg der belofte oprijzen. Ofschoon dat de wijsheid en voorzichtigheid van de vleselijke rede moge zijn, toch is het zwakheid van het geloof om aldoor te turen op de moeilijkheden, die de belofte in de weg komen.

3. *Hij heeft aan de belofte Gods niet getwijfeld door ongeloof*, **vers 20**. Hij twijfelde niet omdat hij niet lette op de tegenwerpingen en ontmoedigingen van de tweede oorzaken; *oe diëkri thê, hij sprak niet tegen*; hij hield er zijn eigen beschouwingen niet over; hij nam de tijd niet om te overwegen of hij het zou aannemen of niet; hij kwam er niet tegen in verzet en aarzelde niet; maar door een besliste en allesbeslissende daad zijner ziel, met heilige vrijmoedigheid, waagde hij alles op de belofte. Hij hield dat voor een zaak, waarover hij geen tegenbewijs of redetwist wilde toelaten, maar stelde

het dadelijk vast als een geregeld punt, was er over in geen enkel opzicht in twijfel; *hij twijfelde niet door ongeloof*. Ongeloof ligt op de bodem aan al onze twijfelingen aan Gods beloften. Het is niet de belofte die faalt, maar ons geloof dat faalt, indien wij twifelen.

4. *Hij is gesterkt geweest in het geloof, gevende God de eer, een dunamoothê, hij werd gesterkt in het geloof*, zijn geloof won grond door de oefening. Ofschoon het zwakke geloof niet afgewezen, het gekrookte riet niet verbrijzeld, de rokende vlaswiek niet geblust zal worden, wordt toch het sterke geloof aanbevolen en geëerd. De kracht van zijn geloof bleek uit de overwinning, die het over zijn vrees behaalde. En daarbij gaf hij de eer aan God, want gelijk het ongeloof God onteert door Hem tot een leugenaar te maken, 1 Joh. 5:10, zo geeft het geloof God de eer door te bezegelen dat Hij getrouw is, Joh. 3:33. Abrahams geloof gaf Gode de eer van Zijn wijsheid, macht, heiligheid en goedheid en bepaaldelijk Zijn trouw, door te rekenen op het woord dat Hij gesproken had. Wij mensen zeggen van elkaar: Hij, die een ander vertrouwt, geeft hem crediet en eert hem door hem op zijn woord te geloven. Zo gaf Abraham Gode de eer door op Zijn woord te vertrouwen. Wij horen onze Heere Jezus geen enkel ding zo voortdurend aanbevelen als *een krachtig geloof*, Matth. 8:10; 15:28; en daarom geeft God eer aan het geloof, aan het grote geloof, omdat het geloof, het grote geloof Gode de eer geeft.

5. *Hij was ten volle verzekerd, dat hetgeen beloofd was, Hij ook machtig was te doen, plêrophorêtheis. Vers 21.* Hij was vervuld met het grootste vertrouwen en de grootste verzekerdheid; het is een vergelijking ontleend aan een schip, dat met volle zeilen de haven binnenvaart. Abraham zag de stormen van twijfel en vrees en verzoeking, die tegen de belofte zouden opsteken, waarvoor menigeen het zeil zou gestreken hebben om tot beter dagen de reis uit te stellen en te wachten op een vriendelijker getij van gevoel en rede. Maar Abraham, die God tot loods had en de belofte tot kaart en kompas, besloot de reis te aanvaarden en zette als goed zeeman alle zeilen bij, worstelde door alle moeilijkheden heen, lette niet op wind of wolken, maar vertrouwde op de deugdelijkheid van zijn schip en de wijsheid en getrouwheid van zijn loods, en behaalde moedig de haven, om thuis te komen met onberekenbare winst. Zo was zijn vaste overtuiging, die gegrond was op de almacht Gods: *die was machtig*. Onze aarzelingen komen voornamelijk voort uit ons wantrouwen van de Goddelijke macht, en dus: om vast te staan is het niet alleen nodig te geloven dat Hij getrouw is, maar ook dat Hij machtig is te doen wat Hij beloofd heeft.

En daarom is het hem ook tot rechtvaardigheid gerekend, vers 22. Omdat hij met zulk een vertrouwen alles waagde in de Goddelijke belofte, nam God hem genadig aan, en beantwoordde niet alleen aan, maar deed boven de verwachting. Deze wijze van Godverheerlijking door een vast vertrouwen op Zijn enkele belofte was zo hoogst overeenkomstig met Gods voornemens en zo beantwoordende aan zijn eer, dat Hij haar genadig aannam als rechtvaardigheid, en hem rechtvaardigde ofschoon er in de daad zelf niets was, dat zulk een aanneming kon verdienen. Dit toont aan waarom het geloof verkoren is om de eerste voorwaarde voor onze rechtvaardigmaking te zijn, omdat het de genade is, die van al de volgende Gode de eer geeft.

Romeinen 4:23 - 25

In het slot van dit hoofdstuk, past Paulus dit alles op ons toe, en, nadat hij overvloedig bewezen heeft dat Abraham door het geloof gerechtvaardigd is geworden, besluit hij

met te zeggen dat deze rechtvaardiging geschiedde als een voorbeeld van de onze. *Nu is het niet alleen om zijnentwil geschreven, vers 23.* Het is niet alleen bedoeld als een historische eervolle vermelding van Abraham, of als een verhaal van iets dat hem bijzonder aangaat (gelijk sommige tegenstanders van de kinderdoop ons noodzaken willen te geloven dat de besnijdenis een *zegel van de rechtvaardigmaking door het geloof*, vers 11, was alleen voor Abraham en voor niemand anders). Nee, de Schrift bedoelde niet hierdoor enigen bijzondere weg van rechtvaardigmaking te beschrijven, die alleen voor Abraham gold als zijn uitsluitend voorrecht. De mededelingen betreffende de Oud-Testamentische heiligen, die ons overgeleverd zijn, werden niet alleen bedoeld als geschiedverhalen, om ons in te lichten en te vermaken, maar als voorlopers om ons te besturen, als voorbeelden ons ter lering, 1 Cor. 10:11; Rom. 15:4. En met name dit betreffende Abraham werd geschreven *ook om onzentwil*, om ons te doen zien welke de gerechtigheid is, die God eist en aanneemt tot onze verlossing; ook voor ons, die gering en zwak zijn, die zoveel bij Abraham tekortkomen in voorrechten en in daden; ons heidenen zowel als Joden, want de zegening van Abraham komt over de heidenen door Christus; voor ons op wie de einden der wereld gekomen zijn, zowel als voor de aartsvaders; want de genade Gods is dezelfde gisteren en heden en tot in eeuwigheid.

Zijn toepassing van het gezegde is slechts kort. Wij merken daarbij op:

I. Ons algemene voorrecht; het zal, dat is de rechtvaardigheid zal, ook ons toegerekend worden. De evangelische weg van rechtvaardigmaking is door een toegerekende gerechtigheid, *mellei logitesthai, het zal toegerekend worden. Vers 24.* Hij gebruikt het werkwoord in de toekomstige tijd, om aan te duiden de voortzetting van deze genade aan de kerk; het is evenzo nu en zal zo zijn zolang God een gemeente in de wereld heeft en er kinderen der mensen te rechtvaardigen zijn; want hier is een fontein geopend, die niet ophoudt te springen.

II. Onze algemene plicht, de voorwaarde van dat voorrecht; dat is geloven. Het eigen voorwerp van dat geloof is een Goddelijke openbaring. De openbaring aan Abraham betrof de komende Christus; de openbaring aan ons verkondigt een Christus, die alreeds gekomen is; dit onderscheid in de openbaring verandert de toestand niet. Abraham geloofde dat God machtig was Izak te verwekken uit de verstorven baarmoeder van Sara; wij worden geroepen te geloven dat dezelfde macht nog in veel hoger mate gewerkt heeft in de opstanding van Christus uit de doden. De opstanding van Izak was een zinnebeeld; en dus was ze "*om zo te spreken*", Hebr. 11:19; de opstanding van Christus was werkelijkheid. Wij zijn geroepen te geloven in Hem, die Christus uit de doden opgewekt heeft; niet alleen in zijn macht waardoor Hij het doen kon; maar steunen op zijn genade in het opwekken van Christus als ons onderpand.

Zo verklaart hij het in **vers 25**, waar wij een korte samenvatting hebben van de bedoeling van de dood van Christus en van Zijn opstanding; deze zijn de beide voorname sleutels, waardoor de deur der zaligheid geopend wordt.

1. *Hij werd overgeleverd om onze zonden.* God de Vader leverde Hem over; en Hij leverde zichzelf over tot een offerande voor de zonde. Hij stierf werkelijk als een misdadiger, omdat Hij voor de zonden stierf; doch het waren niet Zijn eigen zonden maar die van Zijn volk. Hij stierf om verzoening aan te brengen voor onze zonden, om onze schuld uit te delgen, om aan een eeuwige gerechtigheid voldoening te geven.

2. *Hij werd opgewekt om onze rechtvaardigmaking;* voor de voltooiing en volmaking van onze rechtvaardigmaking. Door de verdiensten van Zijn dood heeft Hij voor onze

schuld betaald; in Zijn opstanding verrees Hij tot kwijschelding voor ons. Toen Hij begraven was lag Hij als gevangene onder het vonnis voor onze schuld, als de borg die op zich genomen had voor ons te voldoen. Op de derde dag werd de engel gezonden om de steen van het graf te wentelen en daardoor de gevangene te ontslaan. Daarin werd de sterkst mogelijke verzekering gegeven dat de Goddelijke gerechtigheid voldaan was, de schuld betaald; anders zou Hij de gevangene niet losgelaten hebben. En daarom legt de apostel bijzondere nadruk op de opstanding van Christus. Het is Christus, die gestorven is; *ja wat meer is die ook opgewekt is*, Rom. 8.34. Zodat uit alles overvloedig blijkt dat wij niet gerechtvaardigd worden door de verdiensten van onze eigen werken, maar door een vertrouwend, gehoorzame afhankelijkheid van Jezus Christus en Zijn gerechtigheid, als de voorwaarde aan onze zijde voor ons recht op toerekening en verlossing. Dat was de waarheid, welke Paulus in dit en in het voorgaande hoofdstuk vastgesteld heeft als de grote oorzaak en grondslag van al onze troost.

HOOFDSTUK V

De apostel, na zijn voornemen uitgevoerd en volkomen de rechtvaardigmaking door het geloof bewezen te hebben, gaat in dit hoofdstuk voort met het uitleggen, toelichten en toepassen van deze waarheid.

I. Hij toont de vruchten van de rechtvaardigmaking aan, vers 1 - 5;

II. Hij wijst op de fontein en de grondslag van de rechtvaardigmaking; de dood van Christus, welke hij in het laatste deel van dit hoofdstuk bespreekt, vers 6 – 21.

Romeinen 5:1 - 5

De kostelijke zegeningen en voorrechten, welke de rechtvaardigmaking met zich brengt, zijn zo, dat ze ons moeten verlevendigen om met ijver na te jagen onze zekerheid dat wij gerechtvaardigd zijn, en ons de vertroosting toe te eigenen die zij ons schenkt, evenals de plichten te vervullen die zij ons oplegt. De vruchten van deze levensboom zijn bij uitstek kostelijk.

I. *Wij hebben vrede bij God, Rom. 5.1.* Het is de zonde, die de twist tussen God en de mens aansteekt; zij verwekt niet alleen vervreemding maar ook vijandschap; de heilige God kan onmogelijk in vrede leven met een zondaar, zolang deze blijft onder de schuld zijner zonde. De rechtvaardigmaking neemt de schuld weg en baant daardoor de weg voor vrede. En zo groot is de bereidheid om te zegenen en de goedertierenheid Gods jegens de mens, dat onmiddellijk nadat dit beletsel uit de weg geruimd is, de vrede gesloten wordt. Door het geloof houden wij Gods arm Zijner kracht vast en hebben daardoor vrede. Jes. 27:4, 5. Deze vrede is veel meer dan het ophouden van vijandschap; zij is vriendschap en liefhebbende vriendelijkheid; Gods ergste vijand wordt zijn beste vriend. Abraham, gerechtvaardigd zijnde door het geloof, wordt *een vriend van God genoemd*, Jak. 2:23. Dat was zijn eer, maar niet een eer voor hem alleen bestemd. Christus heeft zijn discipelen zijn *vrienden* genoemd, Joh. 15:13 - 15. En wat heeft een mens nog verder nodig om gelukkig te zijn indien God zijn Vriend is? Maar het is alleen *door onze Heere Jezus Christus*; door Hem als de grote vredemaker; *de Middelaar tussen God en mens*, de gezegende tussenpersoon, die de hand legt op beide partijen. Adam, in de staat der onschuld, had rechtstreeks vrede met God; daar was zulk een Middelaar niet nodig. Maar voor de zondige, schuldige mens is het een verschrikkelijk ding aan God te denken zonder Christus; want *Hij is onze vrede*, Ef. 2:14, niet alleen de Vredemaker, maar ook het Middel en de Behouder van onze vrede, Coll. 1:20.

II. *Wij hebben de toeleiding door het geloof tot deze genade, vers 2.* Dit is een volgend voorrecht, niet alleen vrede, maar ook genade, dat is deze gunst. Merk op:

1. De geluksstaat van de heiligen. Het is een staat van genade, Gods goedertierenheid voor ons en onze gelijkvormigheid aan God; hij die Gods liefde bezit en zijn gelijkenis draagt, is in een staat van genade. Welnu, door deze genade hebben wij toegang, *prosagoogên, een uitnodiging*; hetgeen inhoudt dat wij niet in dien staat geboren zijn; wij zijn *van nature kinderen des toorns*; en de *geest des vleses is vijandschap tegen God*; maar wij worden er in overgebracht. Wij konden het niet uit onszelf verkregen hebben; wij zouden de moeilijkheden, die het in de weg stonden, niet overwonnen hebben; maar wij hebben een toeleiding, een leiding aan de hand; wij worden toegeleid zoals blinde, lamme, zwakke personen geleid worden; uitgenodigd als overtreders, die vergeving ontvingen; uitgenodigd door enige gunsteling aan het hof om de hand van de koning te kussen gelijk vreemdelingen, die tot gehoor

toegelaten worden, geleid worden, *prosa googên eschê kamen*.

Wij hebben de toeleiding verkregen. Hij spreekt hier over hen, die reeds overgebracht zijn uit de natuurstaat in dezen staat van genade. Paulus had door zijn bekering deze toeleiding; toen werd hij naderbij gebracht. Barnabas leidde hem in *bij de apostelen*, Hand. 9:27, en er waren anderen *die hem aan de hand leidden naar Damascus*, Hand. 8; maar het was Christus die hem uitnodigde en hem leidde tot deze genade. *Door wien wij de toeleiding hebben door het geloof.* Door Christus als de bewerker en voornamen afgezant, door het geloof als het middel voor deze toeleiding. Niet door Christus, in aanmerking genomen enige begeerte of verdienste onzerzijds, maar uit aanmerking van onze gelovige afhankelijkheid van Hem en ons afstand doen van onszelf aan Hem.

2. Hun gelukkige standvastigheid in dezen staat. *In welke wij staan.* Wij zijn er niet slechts in, maar wij staan er in; een houding die onze ontheffing van schuld aanduidt. *Wij staan (blijven staande) in het gericht*, Ps. 1:5, en worden niet neergeworpen als overtuigde misdadigers; onze waardigheid en eer zijn verzekerd, wij worden niet als veroordeelden omlaag getrokken. De uitdrukking betekent ook onze voortgang; terwijl wij staande blijven, gaan wij voort. Wij moeten niet neerzitten, alsof wij het reeds verkregen hadden, maar staan als degenen die voorwaarts dringen; staan als dienaren van Christus, die onze meester verwachten. Verder duidt de uitdrukking op onze volharding; wij staan ferm en veilig, overeind gehouden door de kracht Gods; staan als soldaten, die geen grond verliezen en niet door de macht des vijands overhoop geworpen worden. Zij betekent niet alleen onze toelating tot, maar ook onze bevestiging in de gunst van God. Het gaat in het hof des hemels niet als in de aardse hoven, waar hoge plaatsen glibberige plaatsen zijn; maar wij staan in deze nederige overtuiging *dat Hij die het goede werk in ons begonnen heeft, het ook zal voleinden*, Fil. 1:6.

III. *Wij roemen in de hoop der heerlijkheid Gods.* Behalve de gelukzaligheid, die wij reeds bezitten, is er een gelukzaligheid in hope, *de heerlijkheid Gods*; de heerlijkheid, welke God in de hemel op zijn heiligen zal leggen; de heerlijkheid, die bestaan zal in het zien en genieten van God.

1. Zij, en zij alleen, die door het geloof toeleiding hebben tot de tegenwoordige genade Gods, kunnen hopen op de heerlijkheid Gods hiernamaals. Er is geen gegronde hoop op heerlijkheid dan die, welke geworteld is in genade; genade is aangevangen heerlijkheid, het onderpand en de verzekering van heerlijkheid. *Hij zal genade en ere geven.* Ps. 84:11.

2. Zij, die hopen mogen op de heerlijkheid Gods hiernamaals, hebben genoeg om zich thans over te verheugen. Het is de roeping van hen, die deze hoop op de hemel hebben, om zich in die hoop te verheugen.

IV. *Wij roemen ook in de verdrukkingen; vers 3.*

Niet alleen, dat is, niettegenstaande onze verdrukkingen, want zij verhinderen ons niet om ons in de hoop op de heerlijkheid Gods te verheugen, doch zij werken voor ons het gewicht der heerlijkheid, 2 Cor. 4:17.

Merk op: Welk een groeiende, steeds toenemende gelukzaligheid is de gelukzaligheid der heiligen. *Niet alleen dit.* Men zou geneigd zijn te denken, zulke vrede, zulke genade, zulke heerlijkheid en zulke verheuging in hope als deze, zijn meer dan hetgeen waarop arme onwaardige schepselen als wij aanspraak kunnen maken; en

toch is het *niet alleen dit*, er zijn nog meer oorzaken van gelukzaligheid. *Wij roemen ook in onze verdrukkingen*, voornamelijk in de verdrukkingen ter wille van de gerechtigheid, die schijnbaar de grootste hinderpalen voor de gelukzaligheid der heiligen zijn, terwijl toch deze verdrukkingen niet alleen met hun gelukzaligheid bestaanbaar zijn, maar haar zelfs verhogen. *Zij verblijdden zich dat zij waren waardig geacht geweest om Zijns Naams wil smaadheid te lijden*, Hand. 5:41. Aangezien dit een moeilijke, begrijpelijke zaak is, gaat hij er toe over om daarvan de grond en de oorzaak aan te tonen. Hoe kunnen wij roemen in onze verdrukkingen? Omdat verdrukkingen door een keten van oorzaken zeer nauw verbonden zijn met de hoop; hetgeen hij bewijst door hetgeen zij bewerken.

1. *De verdrukking werkt lijdzaamheid*; niet in en door zichzelf, maar door de machtige genade van God, die in en met de verdrukkingen werkt. Zij bewijzen, en door het bewijzen verbeteren zij, de lijdzaamheid; zoals gaven en kundigheden vermeerderen door oefening. Het is niet de bewerkende oorzaak, maar het gebruik van de gelegenheid, gelijk het staal door het vuur gehard wordt. Zie hier hoe God spijs voortbrengt uit de eter, en zoetheid uit de sterke. Hetgeen lijdzaamheid werkt is een oorzaak van blijdschap, want de lijdzaamheid doet ons meer goed dan de verdrukkingen ons kwaad kunnen doen. Verdrukking op zichzelf werkt ongeduld, maar zo zij aan de heiligen geheiligd wordt, werkt zij lijdzaamheid.

2. *En de lijdzaamheid bevinding*, **vers 4**. Zij werkt bevinding van God en van de psalmen, die Hij geeft in de nacht; de geduldige lijdens hebben de meeste ondervinding van de Goddelijke vertroosting, die overvloediger worden naarmate de droefenissen toenemen. Zij werkt bevinding van onszelf. Door de verdrukking en droefenissen doen wij ondervinding op van onze eigen oprechtheid, en daarom worden zulke verdrukkingen beproevingen genoemd. Zij werkt *dokimên, goedkeuring*; hij die de proef doorstaan heeft, wordt goedgekeurd. Job's verdrukking werkte lijdzaamheid, en die lijdzaamheid verwierf een goedkeuring, dat *hij nog vasthield aan zijn oprechtheid*, Job 2:3.

3. *En de bevinding hoop*. Hij die, na dus beproefd te zijn, als goud tevoorschijn komt, zal daardoor zijn hoop gesterkt zien. Deze bevinding, of goedkeuring, is niet zozeer de grond dan wel de openbaring van onze hoop, en staat met haar in zeer nauw verband. Bevinding van God is een steun voor onze hoop; van Hem die verlossen zal, omdat Hij verlost heeft. Bevinding van onszelf brengt onze oprechtheid aan het licht.

4. *Deze hoop beschaamt niet*, **vers 5**. Dat is: zij is een hoop die niet bedriegen zal. Niets brengt ons meer in verwarring dan teleurstelling. Eeuwigdurende schande en schaamte zal veroorzaakt worden door het vergaan van de verwachting der godlozen, maar *de hoop der rechtvaardigen is blijdschap*, Spr. 10:28. Zie Ps. 22:6; 71:1. Of: zij maakt niet beschaamd over ons lijden, Ofschoon *wij geacht worden als het uitschrapsel van alle dingen, en onder de voet getreden als het slijk der straten*, toch worden wij onder dat lijden niet beschaamd, indien wij de hoop der heerlijkheid hebben. Het is voor een goede zaak, in dienst van een goeden Meester, met een goede hoop, en derhalve worden wij niet beschaamd. Wij moeten ons nooit onteerd achten door lijden, dat zulk een goed doel zal bereiken.

Omdat de liefde Gods in onze harten is uitgestort. Deze hoop zal ons niet teleurstellen, omdat zij is bezegeld met de Heilige Geest als een Geest van liefde. Het is het genadewerk van de Geest der liefde om de liefde Gods uit te storten in de harten van

alle heiligen. *De liefde Gods*, dat is, het gevoel van Gods liefde voor ons, die wederkerig onze liefde voor Hem wekt. Of: de grote uitwerkselen van Zijn liefde:

- A. Bijzondere genade; en
- B. Het aangename gevoel daarvan.

Zij is uitgestort door de Heilige Geest, Die ons is gegeven. Vers 5 b, als een zachte Zalving, die de ziel welriekend maakt, gelijk de regen de bodem bevochtigt en vruchtbaar doet zijn. De grond van al onze vertroosting en heiligheid, en van onze volharding in die beide, is gelegen in *het uitgestort zijn van de liefde Gods in onze harten*; dat dringt ons, 2 Cor. 5:14. Zo zijn wij gegrepen en worden wij gebonden door koorden van liefde. Het gevoel van Gods liefde zal ons niet beschaamd maken; zomin over onze hoop op Hem als over ons lijden.

Romeinen 5:6 - 2.

Hier beschrijft de apostel de fontein en de grondslag van onze rechtvaardigmaking, gelegen in de dood van de Heere Jezus. De stromen zijn zeer zoet, maar indien u teruggaat tot hun oorsprong zult u bevinden, dat die is het sterven van Christus voor ons. Al deze voorrechten ontspringen uit de kostbaren stroom van het bloed van Christus, en daarom wijdt hij uit over dit teken van de liefde Gods, welke in onze harten uitgestort is. Van drie dingen maakt hij melding voor de uitleg en toelichting van deze leerstelling.

1. De personen voor welke Hij stierf, vers 6 – 8.
2. De kostelijke vruchten van Zijn dood, vers 9 – 11.
3. De vergelijking, welke hij trekt tussen de mededeling van zonde en dood door de eersten Adam, en van gerechtigheid en leven door de tweeden Adam, vers 12 – 21.

I. Onze hoedanigheid toen Christus voor ons stierf.

1. *Wij waren krachteloos, vers 6*, in zeer treurige gesteldheid, en hetgeen nog erger is, geheel en al onbekwaam om onszelf uit dien toestand te redden; verloren, en geen weg kon ontdekt worden voor onze redding; onze toestand was betreurenswaard, en in alle opzichten wanhopig; en daarom wordt van onze verlossing gezegd dat zij kwam *ter rechter tijd (te Zijner tijd)* Gods tijd om te helpen en te verlossen is daar, wanneer zij, die verlost moeten worden, krachteloos zijn; opdat Zijn eigen kracht en genade des te meer verheerlijkt mogen worden, Deut. 32:36. Het is de wijze Gods om te helpen op het dode punt.

2. *Hij stierf voor de godlozen*; niet alleen voor hulploze schepselen, die daarom gevaar liepen van verloren te gaan, maar voor schuldige, zondige schepselen, die derhalve verdienden verloren te gaan; niet slechts voor zwakken en waardelozen, maar voor ondeugenden en weerspannigen; zulk een gunst van God verbeurd hebbende. Omdat zij godloos waren hadden zij behoefte aan iemand, die voor hen stierf om voor hun schuld te voldoen en hen tot gerechtigheid te brengen. Dit licht hij toe, **vers 7, 8**, als een ongeëvenaard werk van liefde; hierin waren Gods gedachten en wegen ver boven de onze. Vergelijk Joh. 15:13, 14 *Niemand heeft groter liefde dan deze*.

A. Nauwelijks zal iemand sterven *voor een rechtvaardige*; dat is voor een onschuldige, die onrechtvaardig veroordeeld werd; ieder zal met zo iemand medelijden hebben, maar weinigen zullen zoveel waarde aan zijn leven hechten dat zij het zullen wagen, veel minder ten uitvoer brengen om hun leven in plaats van het zijne te stellen.

B. Toch is het mogelijk dat iemand er toe overgaat om in plaats van *een goeden*, dat is van een nuttig man te sterven; in plaats van iemand die meer is dan slechts een rechtvaardige of onschuldige. Velen, die zelf goed zijn, doen slechts weinig ten goede van anderen; maar zij die zeer nuttig zijn maken zich gewoonlijk daardoor zeer bemind, en zullen wellicht in geval van nood iemand ontmoeten, *die zijn leven voor het hun wil stellen (antipsuchoi)*; hun borg zijn wil; leven voor leven geven. Paulus was in die zin een zeer goed en zeer nuttig man; en hij had enkelen ontmoet, die voor zijn leven hun eigen hals gesteld hadden, Rom. 16.4. Maar zie toch wat hij er van zegt: het zijn slechts enkelen die zo iets doen zouden, en het is een gevaarlijk werk dat te doen, het moet een moedige ondernemende ziel zijn; in elk geval Paulus zegt: het is *mogelijk*.

C. Maar Christus *stierf voor zondaren*, **vers 8**. Zij waren niet rechtvaardig en goed; veel min nuttig. Zij waren niet alleen nutteloos, maar schuldig en snood; zij waren niet alleen verloren of op het punt om verloren te gaan, maar hun verderf zou grotelijks bijdragen tot de ere Gods, want zij waren misdadigers, die de dood verdiend hadden. Sommigen denken dat hij hier zinspeelt op de gewone onderscheiding, die de Joden onder hun eigen volk maakten tussen *Tsaddikim*, rechtvaardigen, *Chasidim*, barmhartigen, vergelijk Jes. 57:1, en *Reschaïm*, godlozen. Nu, hierin *bevestigt God Zijn liefde jegens ons*. Hij toont of openbaart niet slechts zijn liefde; dat had Hij tot lichter prijs kunnen doen; maar Hij bevestigt haar en maakt haar heerlijk. Deze gebeurtenis droeg veel bij tot de verheerlijking en vermeerdering Zijner liefde; zij stelde haar niet alleen boven alle tegenspraak, maar maakte haar het voorwerp van de grootste bewondering. "Nu zullen mijn schepselen zien hoe Ik hen liefheb; Ik zal hun daarvan een voorbeeld geven, dat boven alle vergelijking gaat!" *Hij bevestigde* zijn liefde; Hij beval haar aan gelijk kooplieden hun waren aanprijzen, die zij van de hand willen zetten. Deze bevestiging van zijn liefde geschiedde opdat Hij zijn liefde in onze harten zou kunnen uitstorten door de Heiligen Geest. Hij bevestigt zijn liefde op de meest uitlokkende, aanmoedigende wijze. *Toen wij nog zondaars waren*; hetgeen te kennen geeft dat wij niet bestemd zijn om altijd zondaars te blijven; er moest een verandering in ons gewrocht worden; want Hij stierf om ons te redden niet in onze zonden, maar van onze zonden, doch wij waren zondaars toen Hij voor ons stierf.

D. Er is zelfs meer. *Wij waren vijanden*, **vers 10**; niet alleen boosdoeners, maar verraders en opstandelingen; onder de wapenen tegen onze regering; de ergste en snoodste van alle boosdoeners. De vleselijke gezindheid is niet alleen in vijandschap tegen God, maar zij is zelf vijandschap, Rom. 8.7 Col. 1:21. Deze vijandschap is wederkerige vijandschap. God is afkerig van de zondaar en de zondaar haat God, Ezech. 11:9. En dat Christus voor dezulken gestorven is, dat is zulk een verborgenheid, zulk een ongeëvenaard voorbeeld van liefde, dat het de eeuwigheid door ons werk zal zijn het te aanbidden en te bewonderen. Dat is waarlijk een bevestiging van liefde! Met volle recht mocht Hij, die ons zó liefgehad heeft, het tot een der wetten in Zijn koninkrijk stellen, dat wij *onze vijanden* zullen liefhebben.

II. De kostelijke gevolgen van Zijn dood.

1. Rechtvaardigmaking en verzoening zijn de eerste en voorlopige vruchten van de dood van Christus. *Wij zijn gerechtvaardigd door Zijn bloed*, **vers 9**, *verzoend door Zijn dood*, **vers 10**. De zonde is vergeven; de zondaar is als rechtvaardig aangenomen; de twist is geëindigd, de vijand verslagen, aan de ongerechtigheid is een einde gemaakt, en een eeuwige gerechtigheid is aangebracht. Dat is geschied; dat is, Christus van Zijn zijde heeft alles gedaan wat vereist werd om dat te doen, en onmiddellijk nadat wij gelovig worden, zien wij ons werkelijk overgeplaatst in een

staat van rechtvaardigmaking en verzoening.

Gerechtvaardigd door Zijn bloed. Onze rechtvaardigmaking wordt toegeschreven aan het bloed van Christus, omdat er zonder bloedstorting geen vergeving is, Heb. 4:22. *Het bloed is het leven*, en dat moest vergoten worden om reiniging aan te brengen. In al de zoenoffers was het sprengen van het bloed het eigenlijke deel van de offerande. Het was het bloed, dat de verzoening voor de ziel teweegbracht, Lev. 17:11.

2. Hieruit ontstaat verlossing van de toorn.

Behouden worden van de toorn, vers 9; behouden worden door Zijn leven, vers 10. Zodra datgene wat onze behoudenis verhindert weggenomen is, moet het behouden worden noodzakelijk volgen. De bewijsvoering is zelfs zeer sterk: indien God ons rechtvaardigde en verzoende toen wij nog vijanden waren, en zichzelf er mede belastte om dat te doen; hoeveel te meer zal Hij ons behouden nadat wij gerechtvaardigd en verzoend zijn. Hij, die het grootste gedaan heeft, die ons van vijanden vrienden gemaakt heeft, zal zeker ook het mindere doen, ons nu wij vrienden geworden zijn, vriendelijk behandelen en vriendelijk jegens ons zijn. En daarom zegt de apostel hiervan eens en andermaal: *veel meer*. Hij, die zo diep groef om het fundament te leggen, zal zonder twijfel ook op dat fundament bouwen. *Wij zullen behouden worden van de toorn*; van hel en verdoemenis. De toorn van God is het vuur der hel, en wordt genoemd de *toekomstende toorn*, 1 Thess. 1:10. De volkomen rechtvaardiging en vrij spraak van de gelovigen ten jongsten dage, tezamen met het gereedmaken en voorbereiden van hem daartoe, zijn het behouden worden van de toorn, waarvan hier gesproken wordt; het is de volmaking van het werk der genade.

Verzoend door Zijn dood, behouden door Zijn leven. Zijn leven, waarvan hier gesproken wordt, moet niet opgevat worden als Zijn leven in het vlees, maar van Zijn leven in de hemel; Zijn leven dat begon na Zijn dood. Vergelijk Rom. 14:9. *Hij was dood en is levend geworden*, Openb. 1:18. Wij zijn verzoend door de vernederden Christus; wij worden behouden door de verhoogden Christus. De stervende Jezus heeft het fundament gelegd, door voor de zonde te voldoen en de vijand te verslaan, en daardoor onze verlossing mogelijk te maken. Daardoor is de middelmuur des afscheidsels verbroken, de verzoening aangebracht en de aanklager afgewezen. Maar het is de levende Jezus, die het werk voltooit; *Hij leeft om voor ons te bidden*, Hebr. 7:25. Het is Christus, in zijn verhoging, die door Zijn woord en Geest daadwerkelijk roept, en verandert en ons met God verzoent, die onze Voorspraak is bij de Vader; en zo onze verlossing volkomen maakt. Vergelijk Rom. 4:25, 8:34. Christus stervende was de Testamentmaker, die ons de erfenis besprak; maar Christus levende, is de Uitvoerder, die haar uitkeert. De bewijsvoering is zeer krachtig. Hij, die op Zich nam onze verlossing te verwerven, zal niet achterblijven in haar toe te passen.

3. Dit alles veroorzaakt, als een volgend voorrecht, *onze blijdschap, onze roem*, in God, **vers 11**. Het is er nu zo ver vanaf dat God voor ons een oorzaak van verschrikking zou zijn, dat Hij onze *blijdschap* is en *onze toevlucht ten dage des kwaads*. Jer. 17:17. *Wij zijn verzoend en behouden van de toorn*. Onze ongerechtigheid zal, Gode zij dank, niet onze ondergang zijn.

En niet alleen dit; er is nog meer heil in verborgen; een gestadige stroom van zegeningen. Wij gaan niet alleen ten hemel, maar wij gaan zegevierend ten hemel; niet alleen bereiken wij de haven, maar wij varen er met volle zeilen in. *Wij roemen ook in God*; niet alleen zijn wij verlost van Zijn toorn, maar wij verlustigen ons in zijn liefde; en dat alles door Jezus Christus, die de Alfa en de Omega is; de hoeksteen en de gevelsteen van al onze vertroosting en van al ons hopen. Hij is niet slechts onze

verlossing, maar ook onze sterkte en ons lied. En dit alles (den toon van deze snaar op zijn harp laat hij gaarne horen) uit kracht van de verzoening, welke wij Christenen, wij gelovigen, hebben door Hem: nu, nu in deze tijden des Evangelies, of nu in dit leven. Door Hem hebben wij *de verzoening gekregen*, die onder de wet door de offeranden afgeschaduwd werd en die het onderpand van onze hemelse gelukzaligheid is. Ware gelovigen ontvangen deze verzoening door Jezus Christus. Het verkrijgen van deze verzoening is onze daadwerkelijke toebrenging tot God door rechtvaardigmaking, gegrond op de voldoening van Christus. *De verzoening verkrijgen* is:

A. Toestemmen in de verzoening, aannemen van, overeenstemmen met de middelen, welke de Oneindige Wijsheid gebruikt heeft om een zondige wereld zalig te maken door het bloed van de gekruisigde Jezus; gewillig en blijde te zijn om verlost te worden in de weg en door de middelen van het Evangelie.

B. De troost van deze verzoening aannemen, welke de fontein en de grondslag is van onze roem in God. Nu roemen wij in God, nu hebben wij *inderdaad de verzoening gekregen, kauchoomenoi*, en wij roemen daarin. God heeft de verzoening aangenomen, Matth. 3:17; 17:5; 28:2; indien wij haar nu ontvangen, is het werk verricht.

III. De vergelijking, welke de apostel maakt, gaat tussen de mededeling van zonde en dood door de Eersten Adam, en van de gerechtigheid en het leven door de Tweeden Adam, **vers 12 – 21**.

Dit licht niet alleen de waarheid toe, die hij nu bezig is te behandelen, maar draagt ook zeer veel bij tot de waardering van de liefde Gods en de vertroosting van de harten der ware gelovigen; omdat zij aantoonde de overeenkomst tussen onze val en onze herstelling. Er is niet slechts evenveel, maar veel groter macht om ons gelukkig te maken in de tweeden Adam, dan er was in de eersten Adam om ons ellendig te maken. Merk ten eerste hieromtrent op:

1. Een algemene waarheid ligt ten grondslag aan zijn redenering: Adam was een type van Christus, vers 14. *Welke een voorbeeld is desgenen die komen zou*. Christus wordt daarom de *laatste* Adam genoemd. 1 Cor. 15:45 Vergelijk vers 22. Hierin was Adam een type van Christus, dat in de overeenkomsten van het verbond, dat tussen God en hem gesloten werd, en in de noodzakelijke gevolgen van deze overeenkomsten, Adam een persoon van algemene betekenis was. God handelde met Adam en Adam handelde als degene, die de algemene vader en verwekker, de wortel en vertegenwoordiger van geheel zijn nakomelingschap was, en dus ook voor haar. Zodat wat hij daarbij deed als onze vertegenwoordiger, geacht moet worden in hem door ons gedaan te zijn, en wat aan hem gedaan is moeten wij aannemen als in hem aan ons geschied. Evenzo Christus Jezus, de Middelaar, handelde als persoon van algemene betekenis, als het hoofd van alle uitverkorenen; met God handelde Hij als hun vader, verwekker, wortel en vertegenwoordiger; Hij stierf voor hen, stond voor hen op, ging voor hen binnen achter het voorhangsel; deed alles voor hen. Toen Adam viel, vielen wij in hem; toen Christus handelde, handelde Hij voor ons. Zo was Adam *tupos toe mellontos, het voorbeeld*, (het type) *van dengenen, die komen zou*; komen om de breuk te herstellen, die Adam geslagen had.

2. Een meer bijzondere verklaring van deze overeenkomst, waarbij wij opmerken:

A. Hoe Adam als persoon van algemene betekenis zonde en dood mededeelde aan zijn gehele nakomelingschap, **vers 12**. *Door één mens is de zonde in de wereld ingekomen*.

Wij zien de wereld overstroomd door zonde en dood, vol van onreinheid en vol van ellende. Welnu, het is de moeite waard te onderzoeken waar de bron is, waaruit dat alles ontspringt, en gij zult daarvoor vinden een algemene verdorvenheid van nature; en bij onderzoek naar het ontstaan van die bron, vinden wij daarvoor Adams eerste zonde. Het was *door een mens*, en wel door de eerste mens, want indien er iemand vóór hem bestaan had, dan zou die vrijgebleven zijn; dien eerste mens die als de wortel is, waaruit wij allen ontsproten.

a. Door hem kwam de zonde in de wereld. Toen God zei dat alles zeer goed was, Gen. 1:31 was er geen zonde in de wereld; eerst toen Adam van de verboden vrucht at, deed de zonde haar intrede in de wereld. De zonde kwam reeds vroeger in de wereld der engelen, toen velen van hen opstonden tegen hun Schepper en hun woonstede verlieten; maar zij kwam niet in de wereld der mensheid voordat Adam zondigde. Toen kwam zij als een vijandin, om te verwoesten en te doden; als een diefegge om te stelen en te roven; en het was een zeer bedroevende komst. Toen kwam de schuld van Adam, toegerekend aan zijn nakomelingschap en een algemene bedorvenheid en ontbloting van de menselijke natuur *Eph hooi; waarin*, of liever *in wien*, allen gezondigd hebben.

De zonde is door Adam in de wereld gekomen, want in hem hebben wij allen gezondigd. Gelijk in 1 Cor. 15:22 staat *dat allen in Adam sterven*, zo lezen wij hier: *in hem hebben wij allen gezondigd*; want het is door de wetten van alle volken vastgesteld dat de daden van een publiek persoon geacht worden de daden te zijn van degenen, die hij vertegenwoordigt; en wat het gehele lichaam doet wordt geacht door elk der leden gedaan te zijn. Welnu Adam handelde als publiek persoon, door de vrijmachtige ordening en aanstelling van God; en toch volgens een natuurlijke noodzakelijkheid, want God, de Schepper der natuur, had dit als een wet der natuur vastgesteld, dat de mens andere schepselen naar zijn eigen gelijkenis zou verwekken. Dus werd in Adam, als samenvatting van het geheel, de geheel menselijke natuur vervormd; van hem stroomde het verderf door in zijn nakomelingschap; want de gehele mensheid is *uit één bloede* gemaakt, Hand. 17:26. Naarmate de natuur in Adam staat of valt, naar die mate wordt zij door hem voortgeplant. Toen Adam dus zondigde en viel, werd de gehele menselijke natuur schuldig en bedorven, en ontwricht. Zo hebben allen in hem gezondigd.

b. Door de zonde de dood, want de dood is de bezoldiging der zonde. De zonde, voleindigd zijnde, baart de dood. Toen de zonde kwam, kwam vanzelf de dood mede. Dood wordt hier genoemd voor alle ellende, welke het rechtstreeks gevolg van de zonde is; tijdelijke, geestelijke, eeuwige dood. Indien Adam niet gezondigd had, zou hij niet gestorven zijn, de bedreiging was: *Ten dage dat gij daarvan eet zult gij de dood sterven*. Gen. 2:17.

c. De dood is doorgedaan. Dat is: een vonnis des doods werd uitgesproken als over een misdadiger, *diêlthen*, ging door naar alle mensen gelijk een besmettelijke ziekte van de een op de ander overgaat, totdat niemand er aan ontkomt. Dit is het algemene lot, zonder uitzondering, de dood gaat door tot allen. Er zijn algemene ellenden in het menselijk leven, die daar overvloedig bewijs voor leveren.

Want tot de wet was de zonde in de wereld, enz. Vers 13

De dood heeft geheerst; vers 14. Hij spreekt van de dood als van een machtig vorst, wiens heerschappij de meest absolute, algemene en voortdurende is. Niemand is

buiten zijn scepter gesteld; het is een heerschappij die alle aardse heerschappij zal overleven; langer zal standhouden dan alle aardse gezag en macht, want hij is de laatste vijand 1 Cor. 15:26. De zonen Belials, die zich aan geen enkel gezag willen onderwerpen, kunnen zich aan deze heerschappij niet onttrekken. Wel mogen wij uitroepen met dien godvrezende, die zag hoe een aanval van ziekte zijn voorkomen lelijk gemaakt had: "o Adam, wat hebt gij gedaan?"

Verder, om hierop nog meer licht te werpen, toont hij aan dat de zonde niet begonnen is met de wet van Mozes, maar in de wereld was *tot*, dat is *reeds vóór*, die wet. **Vers 13.** Dus is die wet van Mozes niet de enige leefregel, want er was een regel, en die regel was overtreden, alvorens de wet gegeven werd. Dit toont tevens aan dat wij niet gerechtvaardigd kunnen worden door onze gehoorzaamheid aan de wet van Mozes, maar dat wij veelmeer door haar veroordeeld worden ter oorzaak van onze ongehoorzaamheid. De zonde was in de wereld vóór de wet; dat getuigen de door Kaïn gepleegde moord, de afval van de oude wereld, de godloosheid van Sodom. Hij voegt hiertussen: Er was een wet; want *de zonde wordt niet toegerekend waar geen wet is*. Oorspronkelijke zonde is een gebrek aan overeenstemming met de wet Gods, maar daadwerkelijke zonde is een overtreding van die wet, daarom zijn allen in enig opzicht onder de wet of onder enige wet.

Hij geeft daarvoor het volgende bewijs: *De dood heeft geheerst* van Adam tot Mozes toe, **vers 14.** Het is zeker dat de dood niet had kunnen heersen indien de zonde niet voor hem de troon gesticht had. Dat bewijst dat de zonde in de wereld was vóór de wet, en wel oorspronkelijke zonde, want de dood heerste ook over degenen, die geen daadwerkelijke zonden gepleegd hadden, *die niet hadden gezondigd in gelijkheid der overtreding van Adam*; hetgeen verstaan moet worden van kleine kinderen, die nooit schuldig werden aan daadwerkelijke zonden en evenwel stierven; omdat Adams zonde hun toegerekend was. Dit heersen van de dood schijnt voornamelijk gezegd te worden van de hevige en buitengewone oordelen, die lang vóór Mozes voltrokken werden, zoals de zondvloed en de ondergang van Sodom, waarin ook kleine kinderen betrokken waren. Het is een groot bewijs voor de erfzonde dat kleine kinderen, die nooit schuldig werden aan enige daadwerkelijke overtreding, toch onderworpen zijn aan zeer hevige ziekten, ongelukken en aan de dood; hetgeen nooit bestaan kon met de rechtvaardigheid en gerechtigheid Gods, indien zij niet konden geacht worden schuldig te zijn.

B. Hoe, in overeenstemming daarmee Christus als persoon van algemene betekenis, gerechtigheid en leven mededeelt aan alle ware gelovigen, die Zijn geestelijk zaad zijn. En hierbij wijst hij ons aan niet alleen waarin de gelijkenis bestaat, maar ten overvloede ook waarin de mededeling van genade en liefde door Christus *hoger gaat* dan de mededeling van schuld en toorn door Adam. **Vers 15 en 16.**

Merk op: a. Waarin de gelijkenis bestaat. Dit wordt ten volle aangetoond in v. 18, 19.

Ten eerste. Door de misdaad en ongehoorzaamheid van een zijn velen tot zondaars gesteld geworden en komt het oordeel (de schuld) over alle mensen tot verdoemenis. **Vers 16.** Merk hier op:

1. Dat Adams zonde ongehoorzaamheid was, ongehoorzaamheid aan een duidelijk en opzettelijk gebod en wel een gebod van beproeving. Zijn daad was kwaad alleen omdat zij verboden was en overigens niet; maar ofschoon zij op zichzelf gering scheen te zijn, opende zij de deur voor alle andere zonden.

2. De kwaadaardigheid en het vergif van de zonde zijn zeer sterk en doordringend, anders zou de schuld van Adams zonde niet zover zich uitgestrekt hebben en niet zulk een diepen langen stroom veroorzaakt hebben. Wie zou denken dat er zoveel kwaad in de zonde stak?

3. Door Adams zonde zijn velen tot zondaars gesteld; *velen*, dat is zijn gehele nakomelingschap, die velen genoemd wordt in tegenstelling met de enen, die gezondigd had, *katestathêsan*, tot zondaars gesteld. Dat duidt aan dat we daartoe gesteld werden door een gerechtelijke handeling; wij werden door rechtvaardige toepassing van de wet zondaars gemaakt.

4. Dat oordeel is gekomen tot verdoemenis over allen, die door Adams ongehoorzaamheid tot zondaars gesteld werden. Wij werden overtuigd en daarop veroordeeld. Geheel het menselijk geslacht ligt onder een vonnis, gelijk een verbeurdverklaring het gehele geslacht treft. Er is een oordeel uitgesproken en bevestigd tegen ons in de rechtszaal des hemels, en wanneer dat vonnis niet herzien wordt, zullen wij er zeker tot in eeuwigheid onder verzinken.

Ten tweede. Op dezelfde wijze worden door de gerechtigheid en gehoorzaamheid van een (en die een is Jezus Christus, de tweede Adam) *velen tot rechtvaardigen gesteld*, en komt de gave der genade over die allen. Vers 18. Het is opmerkelijk hoe de apostel deze waarheid inprent, en haar gedurig en telkens herhaalt als een waarheid van het hoogste belang. Merk op:

1. De aard van Christus' gerechtigheid, hoe deze gebracht werd: door Zijn gehoorzaamheid. De ongehoorzaamheid van de eersten Adam heeft ons verwoest; de gehoorzaamheid van de tweeden Adam verlost ons; Zijn gehoorzaamheid aan de wet van middelaarschap, welke voorschreef dat Hij alle gerechtigheid zou vervullen en zijn ziel stellen tot een schuldoffer voor de zonden. Door Zijn gehoorzaamheid aan deze wet wrocht Hij een gerechtigheid voor ons, voldeed aan Gods rechtvaardigheid, en opende daardoor voor ons de weg tot Gods gunst. **Vers 17.**

2. De gevolgen daarvan:

A. Er is een *genade, die komt over alle mensen*, **vers 18**. Dat is, zij wordt in het algemeen gemaakt en aangeboden aan allen. De zaligheid, die verworven is, is een *gemene zaligheid*, de aanbidding is algemeen, het aannemen staat vrij, wie wil mag komen en nemen van dit water des levens. Deze vrije gave is voor alle gelovigen, op hun geloof, *tot rechtvaardigmaking des levens*. Zij is niet alleen een rechtvaardigmaking, die bevrijdt van de dood, maar zij geeft ook recht op het leven.

B. *Velen zullen tot rechtvaardigen gesteld worden*; **vers 19**. Velen in vergelijking tot de enen; of zovelen als er door genade uitverkoren zijn, welke, ofschoon slechts weinigen, zolang zij over de wereld verspreid zijn, toch een grote schare zullen vormen wanneer zij bijeenvergaderd zijn, *katas tathêsontai*. Zij zullen tot rechtvaardigen *gesteld worden*, als ware het door brieven van aanstelling. Hierdoor is de tegenstelling tussen deze twee, onze verwoesting door Adam en onze herstelling door Christus, duidelijk genoeg.

b. Waarin de mededeling van genade en liefde door Christus de mededeling van schuld en toorn door Adam te boven gaat. Dit toont hij aan in **vers 15 - 17**.

Dat wordt bedoeld ter verheerlijking van de rijkdommen van Christus' liefde, en ter vertroosting en bemoediging der gelovigen, welke, in aanmerking nemende hoe zware wonde Adams zonde geslagen heeft, konden gaan wanhopen aan het bestaan van een voldoende geneesmiddel. zijn uitdrukkingen zijn min of meer ingewikkeld, maar, naar het schijnt, wil hij zeggen:

Ten eerste. Indien de schuld en de toorn meegedeeld zijn, veel meer nog de genade en de liefde, want het is overeenkomstig de voorstelling, welke wij van de Goddelijke goedheid hebben, aan te nemen dat Hij veel bereidwilliger is om zalig te maken op een toegerekende gerechtigheid dan om te veroordelen op een toegerekende schuld. *Veel meer de genade Gods en de gave door de genade.* Van al Zijn eigenschappen is Gods goedheid op bijzondere wijze Zijn heerlijkheid; en het is deze genade (Zijn gunst in Christus) welke de wortel is van de gave der genade. Wij weten dat God meer genegen is om barmhartigheid te bewijzen dan om te straffen.

Ten tweede. Indien er zoveel kracht en vermogen was, als er blijkt te zijn geweest, in de zonde des mensen, die uit de aarde aards was, genoeg om ons te veroordelen, hoeveel meer kracht en vermogen zal er dan zijn in de gerechtigheid van Christus, die de Heere uit de hemel is, om ons te rechtvaardigen en zalig te maken. De een *Mens* die zalig maakt is Jezus Christus. Zeker, Adam kon geen vergif toedienen zó krachtig, dat Jezus Christus geen even krachtig, ja veel krachtiger tegengif kon geven.

3. Het is slechts de schuld van een enige misdaad van Adam, die ons ten laste gelegd wordt. De verdoemenis was *ex henos eis katakrima, uit een misdaad, vers 16, 17.* Maar door Jezus Christus ontvangen en genieten wij een *overvloed van genade en van de gave der rechtvaardigheid.* De stroom van genade en rechtvaardigheid is dieper en breder dan de stroom van schuld, want deze gerechtigheid neemt niet alleen de schuld van die een misdaad weg, maar ook die van vele andere misdaden, zelfs van alle. God vergeeft in Christus al onze overtredingen, Coll. 2:13.

4. Door Adams overtreding *heerste de dood*; maar door Christus gerechtigheid is er niet alleen een einde gekomen aan deze heerschappij des doods, doch de gelovigen worden uitverkoren om *te regeren in het leven, vers 17.* In en door de gerechtigheid hebben wij niet alleen onze kwijschelding verkregen, maar een aanstelling tot eer; wij zijn niet alleen uit onze ketenen verlost, maar wij worden gelijk Jozef, verheven tot de tweeden onder de koning; wij zijn onze God tot koningen en priesters gemaakt; wij kregen niet alleen vergeving, maar werden ook verkoren. (Zie hierover Openb. 1:5, 6; Rom. 5: 9, 10). Wij zijn door Christus en Zijn gerechtigheid bevoegd tot en in bezit gesteld van meerdere en hogere voorrechten dan wij door de misdaad van Adam verloren hebben. Het geneesmiddel is meer dan de wond; beter instaat om te helen dan de wond was om te doden.

IV. In de laatste twee verzen van dit hoofdstuk voorkomt de apostel, naar het schijnt, een tegenwerping, welke genoemd wordt in Gal. 3:19: *Waar toe dient dan de wet?* Antwoord:

1. *De wet is bovendien ingekomen opdat de misdaad te meerder worde. Vers 20.* Niet om de zonde op zichzelf overvloediger te maken, op andere wijze dan dat de zonde oorzaak neemt uit het gebod, maar om aan te tonen hoe overvloedig zondig zij is. De spiegel toont de vlekken aan, maar veroorzaakt ze niet. Toen het gebod in de wereld kwam, herleefde de zonde; zoals het binnenlaten van meer licht in een duistere kamer

het stof en de onreinheid, die daarin zijn, doet zien, die tevoren niet onderscheiden werden. Dat was gelijk het peilen van een wond, dat tot de heling noodzakelijk is. *De misdaad, to para ptooma, die* misdaad, namelijk de zonde van Adam, de verspreiding door haar van de schuld over ons, en de gevolgen van de verdorvenheid in ons, en de overvloedigheid van de zonde, welke alle bleken door de komst van de wet.

2. *Opdat de genade veel meer overvloedig zou zijn*; opdat de verschrikkingen van de wet de vertroosting van het Evangelie des te zoeter zouden maken. De zonde werd overvloedig onder de Joden; en diegenen onder hen, die bekeerd werden door het geloof in Christus, roemden nog veel meer overvloedig in de genade hun bewezen door het wegnemen van zoveel schuld en het herstellen van zoveel verderf. Hoe groter de kracht van de vijand is, des te groter is de eer van de overwinnaar.

Deze overvloed van genade licht hij toe in **vers 21**. Gelijk de overheersing van een dwingeland en verdrukker een tegenstelling is, waardoor de regering van een voorspoedig, rechtvaardig en welwillend vorst des te heerlijker uitkomt, zo verheerlijkt de overheersing van de zonde de regering van de genade.

De zonde heeft geheerst tot de dood; dat was een wrede, bloedige heerschappij. Maar de *genade heerst tot het leven* en wel *door rechtvaardigheid*; rechtvaardigheid, die ons tot rechtvaardigmaking toegerekend en tot heiligmaking ingeplant wordt. En dat alles door *Jezus Christus onze Heere*, door de macht en de werkzaamheid van Christus, de grote profeet, priester en koning van zijn gemeente.

HOOFDSTUK VI

Nadat de apostel in de brede het grote leerstuk van de rechtvaardigmaking door het geloof heeft gesteld, uitgelegd en bewezen, gaat hij er nu toe over, uit vrees dat iemand misschien vergif zou zuigen uit deze zoete bloem en de genade Gods in onreinheid en wetteloosheid verkeren om met gelijken ijver, keur van uitdrukkingen en breedheid van bewijsvoering aan te dringen op de besliste noodzakelijkheid van heiligmaking en een heilig leven, als de onafscheidelijke vrucht en metgezel van de rechtvaardigmaking. Want indien Jezus Christus door God voor enige ziel is gemaakt tot rechtvaardigheid, dan werd Hij daardoor ook tot heiligmaking voor haar gemaakt, 1 Cor. 1:30. Het water en het bloed vloeiden tegelijkertijd uit de doorstoken zijde van de gestorven Jezus. En wij moeten ons er voor hoeden te scheiden wat God samengevoegd heeft.

Romeinen 6:1 - 23

De wijze, waarop de apostel de hier volgende redenering aan het voorgaand betoog vastknoopt, is zeer opmerkelijk. *Wat zullen wij dan zeggen?* **Vers 1.** Welk gebruik zullen wij nu maken van dit heerlijke en troostrijke leerstuk? Zullen wij het kwade doen opdat het goede daaruit voortkome, zoals sommigen zeggen dat wij leren? Rom. 3:8.

Zullen wij in de zonde blijven opdat de genade meerder worde? **Vers 1.** Zullen wij er aanleiding uit nemen om met des te meer vrijmoedigheid te zondigen, opdat Gods genade door de vergeving des te meer verheerlijkt worde? Is dat het gebruik, dat er van gemaakt moet worden?

Nee, dat zou een misbruik zijn, en de apostel schrikt van de enkele gedachte terug, **Rom. 6:2.** *Dat zij verre!* Verre zij het van ons aan zulk een denkbeeld voedsel te geven! Hij wijst die tegenwerping terug op dezelfde wijze als Christus de zwaarste verzoeking van de Satan afsloeg: *Ga achter Mij, Satan!* Matth. 4:10.

Alle gedachten, die enig voordeel aan de zonde geven of in de praktijk de deur openen voor de onzedelijkheid, hoe uitlokkend en aannemelijk zij ook mogen voorgesteld worden, door de bewering dat zij de toepassing van vrije genade bevorderen, behoren met de grootste afschuw verworpen te worden, want de waarheid in Jezus is de *waarheid, die naar de godzaligheid is*, Tit. 1:1. De apostel beijvert zich in dit hoofdstuk om aan te dringen op de noodzakelijkheid van heiligheid. Wij kunnen zijn gedachten onder twee hoofden rangschikken: opwekkingen tot heiligheid, door hare natuur in het licht te stellen; en zijn beweegredenen of bewijsvoeringen om deze opwekkingen kracht bij te zetten, die haar noodzaak aantonen.

I. Wat de eerste betreft, daaruit kunnen wij de aard van de heiligmaking leren kennen, wat zij is en waarin zij bestaat. In het algemeen genomen bevat zij twee dingen: doding en levendmaking; doding van de zonden en levend worden tot rechtvaardigheid, elders genoemd, *het uittrekken van de ouden mens en het aandoen van de nieuwen mens*; of ook: *ophouden met kwaad doen en leren goed doen*.

1. *Doding, uittrekken van de oude mens*; op verscheidene wijzen wordt dat uitgedrukt.

A. *Wij mogen niet langer in de zonden leven*, **vers 2**; wij mogen niet meer zijn zoals wij geweest zijn, en niet meer doen zoals wij gedaan hebben. De tijd, die wij in de zonden geleefd hebben, moet ons genoeg zijn, 1 Petrus 4:3. Ofschoon er niemand zonder zonde is, toch zijn er, Gode zij dank, dezulken, die niet meer leven in de

zonde, er niet in leven als in hun element, er hun werk niet van maken, en dat is: geheiligd zijn.

B. Het lichaam der zonde moet teniet gedaan worden, vers 6. Het verderf, dat in ons woont, is het lichaam der zonde; het bestaat uit verscheidene delen en leden; gelijk een lichaam. Dat is de wortel, waaraan de bijl moet gelegd worden. Wij moeten niet alleen ophouden zondige daden te bedrijven; dat kan ook geschieden door uitwendige verandering of andere invloeden; maar wij moeten maken dat de zondige gewoonten en neigingen verzwakt en vernietigd worden. Wij moeten niet alleen de afgoden uit het heiligdom wegwerpen, maar ook de afgoden van onreinheid uit onze harten.

Opdat wij niet meer de zonde dienen. De daadwerkelijke overtreding wordt zonder twijfel voor een groot deel voorkomen door de kruisiging en doding van de oorspronkelijke verdorvenheid. Verstoor, verwoest, dood het lichaam der zonde, en dan, ofschoon er nog Kanaänieten in het land zullen overblijven, toch zullen ze de Israelieten niet meer tot slavernij kunnen brengen. Het is het lichaam der zonde, dat de scepter zwaait en de ijzeren wagenen op ons hoofd doet rijden; wordt dat teniet gedaan dan is daardoor het juk gebroken. De dood van Eglon de dwingeland was de bevrijding van de verdrukke Israelieten uit de macht der Moabieten.

C. Wij moeten dood zijn voor de zonden, vers 11. De dood van de verdrukker is een verademing, en nog meer de dood van de verdrukke, Job 3:17, 18. De dood brengt rust aan de vermoeide. Zo moeten wij dood zijn voor de zonden; hij die dood is kan zijn meester niet meer gehoorzamen, naar de ogen zien, eerbied bewijzen, of zijn wil vervullen. Wij moeten zo onverschillig zijn voor de vermaken en genoegens der zonde als een stervende voor zijn vroegere zaken. Hij, die gestorven is, werd gescheiden van zijn vroeger gezelschap, zijn vroegeren omgang, werkzaamheid, genietingen, bezigheden; hij is niet meer wat hij geweest is, doet niet meer wat hij deed, heeft niet meer wat hij had. De dood maakt een machtige verandering; en zulk een verandering maakt de heiligmaking in de ziel; zij snijdt alle gemeenschap met de zonde af.

D. De zonde moet niet heersen in ons sterfelijk lichaam, om haar te gehoorzamen, vers 12. Ofschoon de zonde als een vogelvrij - verklaarde moge overblijven, ofschoon zij zelfs met tiranniek geweld moge verdrukken, laat haar niet heersen als koningin. Laat haar u de wet niet stellen, niet in de raad voorzitten, niet de strijdkrachten bevelen; laat haar niet de voornaamste zijn in de ziel, zodat wij haar zouden gehoorzamen. Ofschoon wij nu en dan door haar mogen overrompeld en overwonnen worden, toch mogen wij haar niet gehoorzamen in hare begeerlijkheden. De zondige begeerlijkheden mogen onze wet niet zijn, waaraan wij met toestemming gehoorzaamheid bewijzen zouden. *In de begeerlijkheden van dat lichaam, en tais epithumiais autoe.* Dat ziet op het lichaam, niet op de zonde. De zonde ligt veel in de verheerlijking van het lichaam en in het inwilligen van zijn begeerten. En er is een reden bijgevoegd in de woorden uw *sterfelijk lichaam*. Laat de zonde niet in uw lichaam heersen, omdat het een sterfelijk lichaam is, dat eerlang tot stof vergaan zal. De zonde maakte onze lichamen stoflijk, betoon daarom geen gehoorzaamheid aan deze vijandin.

E. Wij moeten niet onze leden stellen aan de zonde tot wapenen der ongerechtigheid, vers 13. Door onze zondige natuur worden de leden van ons lichaam gebruikt als speelballen, waardoor de lusten des vleses ingewilligd worden; maar wij mogen geen toestemming geven tot zulk misbruik. De leden van ons lichaam zijn vreeslijk en

wonderlijk gemaakt; het is een schande zo ze verlaagd worden tot werktuigen van de Satan, *tot wapenen der ongerechtigheid*, middelen voor zondige handelingen, overeenkomstig de zondige neigingen. Ongerechtigheid leidt tot zonde; de zondige daden versterken en bevestigen de zondige gewoonten; de een zonde baart de andere; zij is als een gestadig druipend lek; verlaat haar alvorens zij u overheert. De leden van uw lichaam kunnen wellicht, door de overmacht der verzoeking, gedwongen worden om werktuigen van de zonde te worden, maar stelt ze er zelf niet toe, stemt er niet in toe. Dit is de een zijde van de heiligmaking; doding.

2. Levendmaking; of, *der gerechtigheid leven*. Wat is dat?

A. *Het is wandelen in nieuwigheid des levens, vers 4.* Nieuwigheid des levens onderstelt nieuwigheid des harten; want uit het hart zijn de oorsprongen des levens en er is geen middel om de stroom zoet te maken indien de bron niet zoet wordt. Wandelen, in de zin der Schrift, wordt genoemd voor de gang en de omgang van ons gedrag; die moeten nieuw zijn. Wij moeten wandelen naar nieuwe wetten, met een nieuw doel, door nieuwe beginselen. Wij moeten een nieuwen weg kiezen; nieuwe paden om in te wandelen, nieuwe leidlieden om ons daarop voor te gaan, nieuw gezelschap om mede te reizen. De oude dingen moeten voorbijgegaan zijn; alles moet nieuw geworden zijn. De mens moet zijn wat hij niet was; doen wat hij niet deed.

B. Het is *Gode levend geworden zijn in Christus Jezus onze Heere, vers 11.* Omgaan met God, eerbied voor Hem koesteren, zich in Hem verheugen, met Hem in betrekking staan, bij alle gelegenheden de ziel naar Hem laten uitgaan als naar het voorwerp onzer hoogste vermaking, waarin wij ons verlustigen; dat is Gode levend geworden zijn. De liefde Gods heersende in onze harten is het leven van de ziel naar God. *De ziel is waar zij liefheeft, veel meer dan waar zij leeft.* Het is dat al onze begeerten en verlangens leven naar God. Of *leven* (ons leven in het vlees) *naar God* tot Zijn eer en heerlijkheid als ons doel, door Zijn wil en woord als onze leiddraad; in al onze wegen Hem erkennen en kennen; altijd de ogen op Hem gevestigd houden; dat is leven voor God. *Door Jezus Christus onze Heere.* Christus is ons geestelijk leven; daar is geen leven naar God dan door Hem. Hij is de Middelaar; er kan geen troost van God ontvangen worden, geen door Hem aangenomen eerbied voor God zijn, dan in en door Jezus Christus. Geen gemeenschap tussen de zondige ziel en de heiligen God is mogelijk dan door het middelaarschap van de Heere Jezus. Door Christus als de bewerker en onderhouder van dat leven; door Christus als het hoofd waaruit ons de levenskracht toestroomt; door Christus als de wortel, die ons levenssap en voedsel aanbrengt; en dan leven wij. In het Gode levend zijn is Christus alles in allen.

C. Het is *onzelf stellen Gode, als uit de doden levend geworden zijnde, vers 13.* Dit leven en wezen van heiligheid bestaat in de toewijding van onszelf aan de Heere, in het geven van onszelf aan de Heere, 2 Cor. 8:5. Stelt uzelf Hem, niet alleen zoals de overwonnenen zich onderwerpt aan de overwinnaar, omdat hij hem niet langer kan tegenstaan; maar zoals de huisvrouw zich onderschikt aan haar echtgenoot, naar wien al haar begeerte is; zoals de leerling zich onderwerpt aan zijn leraar; de kwekeling aan zijn meester, om door hem onderricht en geregeerd te worden. Niet: stelt uw bezittingen Hem ten dienste, maar uzelf, niets minder dan uzelf geheel en al. *Parastê sate hean toes. Voegt uzelf naar God*, vertaalt Tremmelius uit het Syrisch. Onderwerpt u niet alleen naar Hem, maar gewent u aan Hem; schikt u naar Hem; geeft u aan Hem over niet alleen eens voor goed, maar wees altijd bereid om Hem te dienen. Stelt u

Hem ter beschikking als was in zijn hand, om er Zijn zegel in te drukken; om te zijn, te hebben, te doen alleen wat Hem behaagt. Toen Paulus zei: "*Heere, wat wilt gij dat ik doen zal?*" toen had hij zich Gode gesteld.

Als uit de doden levende geworden zijnde, vers 13. Een dood geraamte de levenden God aanbieden is niet Hem behagen, maar Hem bespotten. Stelt uzelf Hem als degenen die leven en voor iets deugen; als *een levende offerande*, Rom. 12.1. Het zekerste bewijs van ons geestelijk leven is onze toewijding aan God. Het betaamt hun, die van de doden levend geworden zijn (het behoort verstaan worden van de *dood naar de wet*), die gerechtvaardigd en van de dood verlost zijn, zichzelf te geven aan Hem, die hen verlost heeft.

D. Het is *onze leden stellen Gode tot wapenen der gerechtigheid. Vers 13.* De leden van ons lichaam, eenmaal onttrokken aan de dienst der zonde, mogen niet ledig voortbestaan, maar moeten gebruikt worden in de dienst van God. Wanneer de sterke gewapende man ontwapend is, moet hij, die hem overwon, over de buit kunnen beschikken. Ofschoon de krachten en vermogens van de ziel de onmiddellijke onderwerpen van heiliging en rechtvaardigmaking zijn, moeten de leden des lichaams er de werktuigen voor worden; het lichaam moet altijd bereid zijn om de ziel te dienen in de dienst van God.

Daarom **vers 19:** *Stelt uw leden om dienstbaar te zijn der gerechtigheid, tot heiligmaking.* Laat hen zijn onder de leiding en het bevel van de rechtvaardige wet Gods en van dat beginsel van inwonende gerechtigheid, hetwelk de Geest als heiligmaker in de ziel plant.

Gerechtigheid tot heiligmaking, dat duidt op wasdom, en voortgang en gewonnen grond. Gelijk elke zondige daad de zondige gewoonte versterkt en de natuur meer en meer tot een prooi der zonde maakt (vandaar dat de leden van de natuurlijke mens hier genoemd worden dienstknechten der *ongerechtigheid tot ongerechtigheid*; de een zonde maakt het hart meer daarvoor geschikt dan de andere), zo bevestigt elke daad van genade de gewoonte van genade; de een plicht bekwaamt ons voor de vervulling van de anderen en hoe meer wij doen des te meer mogen wij doen voor God. Of dienende gerechtigheid, *eis hagasmon, als een bewijs van heiligmaking.*

II. De beweegredenen en bewijsvoeringen hier gebruikt tonen de noodzakelijkheid van heiligmaking aan. Er is van nature in onze harten zulk een afkeer van heiligheid, dat het geen gemakkelijke taak is er ons aan te onderwerpen. Het is het werk des Geestes, die daartoe beweegt door zulke indrukken als deze in de ziel te planten.

1. Hij redeneert uit onze *sacramentele gelijkvormigheid* aan Jezus Christus. Onze doop, zijn betekenis en bedoeling, brengt een grote reden met zich, waarom wij der zonde sterven en der gerechtigheid leven moeten. Wij behoren dus onze doop aan te wenden als een teugel en een dwangmiddel om ons van de zonde af te houden, als een spoorslag en drang om ons tot plichtbetrachting te drijven. Merk op:

A. In het algemeen: *wij zijn dood voor de zonden*, dat is: in belijdenis en in verplichting. Onze doop betekent ons afsnijden van het rijk der zonde. Wij belijden dat wij met de zonde niets meer te maken hebben. Wij zijn dood voor de zonde door deelgenootschap aan de kracht en het vermogen om haar te doden, en door onze vereniging met Christus en ons deel aan Hem, in en door wien de zonde gedood werd. Dit alles is tevergeefs indien wij volharden in het zondigen; wij spreken dan een belijdenis tegen, doen een verplichting geweld aan, keren terug tot datgene waarvoor

wij gestorven waren, en zijn wandelende geesten gelijk. Niets is meer onbetamelijk en ongerijmd. Want, **vers 7**, *die gestorven is, die is gerechtvaardigd* (Engels: *vrijgemaakt*) *van de zonde*, dat is: hij die dood is, die is bevrijd van haar wet en heerschappij, gelijk de slaaf die gestorven is, bevrijd is van zijn meester, Job 3:19. Zullen wij dan dwaas genoeg zijn om terug te keren tot de slavernij, waaruit wij verlost zijn? Nu wij verlost zijn uit Egypte, zullen wij er nu over gaan spreken om daarheen weer terug te keren?

B. In het bijzonder; *zijnde gedoopt in Christus Jezus, zijn wij in Zijn dood gedoopt*. **vers 3**. Wij werden gedoopt, *eis Christon*, in Christus, gelijk *eis Moosên*, in Mozes, 1 Cor. 10:2. De doop verbindt ons aan Christus. Hij verbindt ons leerlingen aan Christus als onze leraar, hij is ons verbond met Christus als onze Soeverein. De doop is *de uitwendige handeling van Christus*, door welke Christus beslag legt op de mensen, en de mensen zichzelf aanbieden aan Christus. In het bijzonder, wij werden in Zijn dood gedoopt, in een deelgenootschap aan de voorrechten, door Zijn dood verworven, en in de verplichting om overeen te stemmen met de bedoeling van Zijn dood, welke was ons te reinigen van alle onreinheid en ons gelijk te maken aan het voorbeeld van Zijn dood; dat is: gelijk Christus voor de zonden stierf, also moeten wij aan de zonden sterven. Dit was de belijdenis en de belofte bij onze doop, en wij doen niet goed indien wij aan deze belijdenis niet getrouw blijven en deze belofte niet nakomen.

(a.) Onze gelijkvormigheid aan de dood van Christus verplicht ons voor de zonde te sterven; hieraan kennen wij *het deelgenootschap aan Zijn lijden*, Fil. 3:10. Daarom wordt hier gezegd, dat wij *één plant geworden zijn in de gelijkmaking Zijns doods*, **vers 5**, *tooi homoi oomati*, niet alleen gelijkvormigheid, maar *gelijkmaking*, gelijk de ingeplante ent één wordt met de plant zelf waarop zij gezet is, aan welker natuur zij daardoor deel krijgt. Planten is nodig om leven en vruchtbaarheid te verkrijgen; wij zijn geplant in de wijnstok tot gelijkenis aan Christus, welke gelijkenis bij ons openbaar moet worden door heiligmaking. Onze geloofsbelijdenis betreffende Jezus Christus houdt onder anderen in, dat Hij werd *gekruisigd, is gestorven en begraven*; welnu de doop is een sacramentele gelijkvormigheid aan Hem in al deze punten, zoals de apostel hier uitlegt.

Ten eerste. Onze oude mens is met Hem gekruisigd, vers 6. De dood aan het kruis was een langzame dood; het lichaam, nadat het aan het kruis genageld was, had nog veel smart en veel strijd te doorstaan; maar het was een zekere dood; men stierf langzaam maar stierf zeker ten slotte; zo gaat het met de doding der zonden in de gelovigen. Het was een vervloekte dood, Gal. 3:13. De zonde sterft als boosdoener, overgegeven aan verwoesting; zij is een vervloekt ding. Ofschoon het een langzame dood is, zal dit echter het sterven verhaasten, dat het een oude mens is, die gekruisigd wordt niet in de kracht der jeugd maar in het afgaan der jaren; en hetgeen oud en verouderd is, dat is nabij de verdwijning, Heb. 8:3. *Gekruisigd met Hem, sune stauroothê*, niet ten opzichte van de tijd, maar door het verbond. De kruisiging van Christus voor ons heeft invloed op de kruisiging der zonde in ons.

Ten tweede. Wij zijn met Christus gestorven, **vers 8**. Christus was gehoorzaam tot de dood; toen Hij stierf worden wij gezegd met Hem te sterven, zodat ons sterven aan de zonde een daad van gelijkvormigheid is zowel aan de bedoeling als aan het voorbeeld van de stervende Christus. De doop betekent en bezegelt onze vereniging met Christus, ons ingeënt worden in Christus; zodat wij met Hem gestorven zijn en

verplicht zijn geen zonde meer te doen, want Hij heeft geen zonde.

Ten derde. Wij zijn met Hem begraven door de doop in de dood, vers 4. Onze gelijkvormigheid is volkomen. Door onze belijdenis zijn wij geheel en al afgescheiden en afgesneden van de zonde, gelijk zij, die begraven zijn, geheel afgescheiden zijn van de wereld, niet alleen van de levenden, maar zelfs van de doden, met wie zij niets meer uitstaan hebben. Wij moeten zo afgescheiden zijn van de zonde en de zondaren als Christus was. Wij zijn begraven, namelijk in belijdenis en verplichting; wij belijden dat wij het zijn en wij zijn verplicht het te zijn; dat was ons verbond en onze verbintenis in de doop; wij zijn verzegeld om des Heeren, en dus afgesneden van de zonde te zijn. Ik verklaar dat ik niet kan inzien waarom dit begraven worden in de doop heenwijzen zou naar het gebruik van onderdompeling, meer dan onze wijze van dopen op kruisiging en begraven worden betrekking heeft. Het is duidelijk dat niet het teken, maar de betekende zaak bedoeld wordt en dat deze in de doop hier door de apostel een begraven worden met Christus genoemd wordt, zodat de uitdrukking: begraven worden, zinspeelt op de begrafenis van Christus. Gelijk Christus begraven werd opdat Hij zou opstaan tot een nieuw en meer hemels leven, zo worden wij in de doop begraven, dat is afgesneden van het leven in de zonde, opdat wij mogen opstaan tot een leven van geloof en liefde.

(b). Ook onze gelijkvormigheid aan de opstanding van Christus verplicht ons om op te staan *in nieuwigheid des levens*. **Vers 4.** Dit is de kracht Zijner opstanding, welke Paulus zo begerig was te leren kennen, Fil. 3:10. Christus was opgewekt uit de doden tot *heerlijkheid des Vaders*; dat is door de kracht van de Vader. De kracht van God is zijn heerlijkheid, het is Zijn heerlijke kracht, Coll. 1:11. Welnu, door de doop worden wij verplicht dat voorbeeld na te volgen: een *plante te worden in de gelijkmaking Zijner opstanding*, Rom. 6:5 *met Hem te leven*, vers 8. De bekering is de eerste opstanding uit de dood der zonde tot het leven der gerechtigheid; en deze opstanding is gelijkvormig met Christus' opstanding. Deze gelijkvormigheid van de heiligmakende opstanding van Christus schijnt afgebeeld te zijn in de verrijzenis van de lichamen der vele heiligen, welke ofschoon vroeger vermeld, geacht wordt te hebben plaatsgegrepen gelijktijdig met de opstanding van Christus, Matth. 27:52. Wij zijn allen met Christus opgestaan. In tweeërlei opzicht moeten wij aan de opstanding van Christus gelijkvormig worden.

Ten eerste. Hij stond op om niet meer te sterven, vers 9. Wij lezen van verscheidene anderen, die van de doden opgewekt werden, maar na hun opstanding stierven zij opnieuw. Doch, toen Christus opstond, verrees Hij om niet weer te sterven; daarom liet Hij Zijn doodsklederen in het graf liggen, terwijl Lazarus, die na zijn opstanding nog eens zou sterven, uitkwam gebonden aan handen en voeten; ten teken dat die windselen nog eens dienst zouden moeten doen. Maar over Christus *heerst de dood niet meer*; Hij was werkelijk gestorven, maar Hij is weer levend geworden en nu leeft Hij voor eeuwig, Openb. 1:18. Evenzo moeten wij opstaan uit het graf der zonde om nooit daarin weer te keren; om nooit weer enige gemeenschap te hebben met de werken der duisternis, omdat wij het graf, dat land der duisternis, ja de duisternis zelf, verlaten hebben.

Ten tweede. Hij leeft om Gode te leven, vers 10, om een hemels leven te leven; om de heerlijkheid te ontvangen, die Hem voorgesteld was. Anderen, die van de dood opgewekt werden, verrezen om in elk opzicht hetzelfde leven te leven dat zij tevoren

geleefd hadden, maar zo ging het met Christus niet; Hij stond op om de aarde te verlaten. *Ik ben niet meer in de wereld*, Joh. 13:1; 17:11. Hij verrees *om Gode te leven*; dat is om tussen te treden en te regeren, en dat alles tot heerlijkheid des Vaders. Zo moeten ook wij opstaan om Gode te leven; dat is wat hij in vers 4 noemt: *nieuwigheid des levens*; leven uit andere beginselen, volgens andere wetten, met andere doeleinden dan wij vroeger deden. Een aan God gewijd leven is een nieuw leven; vroeger waren wijzelf ons voornaamste en hoogste doel; nu is God het. Waarlijk leven is Gode leven, met de ogen altijd op Hem; zodat Hij tot middelpunt van al onze daden gemaakt wordt.

2. Hij bewijst verder uit de kostelijke beloften en voorrechten van het Nieuwe Verbond, **vers 14**. Hier kon tegengeworpen worden dat wij de zonden niet kunnen overwinnen en ten onder brengen; dat is onvermijdelijk te zwaar voor ons. Nee, zegt hij, gij worstelt met een vijand, die bestreden en overwonnen kan worden, wanneer gij slechts zorgt geen grond te verliezen en gewapend te blijven; deze vijand is alreeds verslagen en ondergebracht; in het verbond der genade is de kracht u gewaarborgd indien gij haar slechts gebruiken wilt.

De zonde zal over u niet heersen. **Vers 14.** Gods beloften aan ons zijn machtiger en hebben meer uitwerking voor de doding der zonden dan onze beloften aan God. De zonde mag in een gelovige worstelen en hem veel moeite veroorzaken, mant zij zal niet heersen; zij zal hem niet neerwerpen; zij zal niet over hem regeren.

Want wij zijn niet onder de wet, maar onder de genade; niet onder de wet van zonde en dood, maar onder de wet des Geestes des levens, welke is in Christus Jezus. Wij handelen uit andere beginselen dan die, welke ons vroeger bezielde; nieuwe heren, nieuwe wetten. Of: niet onder het verbond der werken, dat stenen eist, maar geen stro geeft; dat bij de minste struikeling veroordeelt; dat spreekt: "Doe dat en gij zult leven, maar indien gij het niet doet, zo zult gij sterven"; - doch onder het verbond der genade, dat onze oprechtheid aanneemt als onze evangelische volmaaktheid; dat niets eist dan hetgene waartoe het belooft kracht te geven; dat in alles wèl geordend is; dat ons niet bij elke overtreding van het verbond buiten het verbond plaatst; en bovenal dat onze zaligmaking niet van onszelf eist, maar haar stelt in handen van de Middelaar, die voor ons op Zich neemt dat de zonde over ons niet heersen zal; die zelf haar heeft veroordeeld en haar teniet zal doen; zodat, indien wij de overwinning voortzetten, wij in dit alles zullen blijken meer dan overwinnaars te zijn. Christus regeert met de gouden scepter der genade, en Hij zal de zonde niet toestaan te heersen over hen, die zich gewillig aan zijn heerschappij onderwerpen. Dat is een zeer troostrijk woord voor alle gelovigen. Indien wij onder de wet waren, zou het met ons gedaan zijn, want de wet vervloekt een iegelijk, die niet blijft in al hetgeen in haar geschreven is; maar wij zijn onder de genade; genade die de gewillige ziel aanneemt; die niet veroordeelt wanneer wij overtreden; die plaats laat voor berouw; die op het berouw vergeving belooft. En wat kan voor een bereidvaardig gemoed sterker prikkel dan deze zijn om niets meer met de zonde te maken te hebben? Zullen wij zondigen tegen zoveel goedheid? Zullen wij zoveel liefde krenken? Sommigen mogen wellicht gif zuigen uit zulk een zoete bloem, en onedelmoedig haar beschouwen als een aanmoediging tot zondigen.

Maar zie hoe de apostel zulk een gedachte met afschuw verwerpt, **vers 15**. *Zullen wij zondigen omdat wij niet zijn onder de wet, maar onder de genade? Dat zij verre!* Wat kan slechter en tegennatuurlijker zijn, dan dat men uit de tekenen, welke een vriend geeft van zijn buitengewone vriendelijkheid en genegenheid, aanleiding neemt om

hem te beledigen en verdriet aan te doen? Zulke ingewanden te bedroeven, zulk een liefde in het gelaat te spuwen, zou, van mens tegenover mens, in de gehele wereld een kreet van verontwaardiging doen opgaan.

3. Hij betoogt hieruit dat dit onze toestand zal zijn; het zal beslissen voor of tegen ons, **vers 16**. *Weet gij niet, dat wien gij uzelf stelt tot dienstknechten ter gehoorzaamheid, gij dienstknechten zijt dergenen, die gij gehoorzaamt?* Alle mensenkinderen zijn dienstknechten van God óf dienstknechten der zonde, dat zijn de twee families. Welnu, indien wij weten willen tot welke van deze beide families wij behoren, dan moeten wij onderzoeken aan welken van deze beide meesters wij gehoorzaamheid betonen. Onze gehoorzaamheid aan de wetten der zonde zal een bewijs zijn dat wij behoren tot die familie, die eindelijk in de dood ondergaat. Maar daarentegen, onze gehoorzaamheid aan de wetten van Christus is het teken van onze vereniging met zijn familie.

4. Hij betoogt uit hun vroegere zondigheid, **vers 17 - 21** waaromtrent wij dit opmerken:

A. Wat zij vroeger geweest waren en gedaan hadden. Wij hebben er behoefte aan dikwijls herinnerd te worden aan onze vorige toestand. Paulus was gewoon dat dikwijls te doen, zowel zichzelf als anderen.

a. *Gij waart dienstknechten der zonde.* **Vers 17.** Zij die nu dienstknechten van God zijn, zullen er wèl aan doen zich de tijd te herinneren, waarin zij dienstknechten der zonde waren, teneinde hen nederig te houden, boetvaardig en waakzaam te maken en hen op te wekken tot de dienst van God. Het is een verwijt aan de dienst der zonde, dat zoveel duizenden haar dienst verlaten en haar juk afgeschud hebben; en dat nooit iemand, die oprecht zich van haar verwijderd en in dienst van God begeven heeft, tot de vorige schande teruggekeerd is.

Gode zij dank: zulken waart gij; dat is: ofschoon gij zodanigen was, nu hebt u gehoorzaamd. U wás zo, dank zij God indien wij er over kunnen spreken in de verleden tijd, *gij waart zo, . maar gij zijt nu niet meer zo.* Nee zelfs, dat u vroeger zo was, strekt veel tot verheerlijking van de barmhartigheid en genade Gods voor die gelukkige verandering. God zij gedankt dat uw vroegere zondigheid zulk een aansporing en een verweermiddel is voor uw tegenwoordige heiligheid.

b. *Gij stelde uw leden om dienstbaar te zijn aan de onreinheid en de ongerechtigheid tot ongerechtigheid,* **vers 19.** Het is de ellende van een zondigen toestand, dat het lichaam gemaakt wordt tot een voertuig voor de zonde, en dat alhoewel er geen vernederender en harder slavernij kan zijn; zoals de verloren zoon op het land gezonden werd om de zwijnen te hoeden.

Gij hebt dienstbaar gesteld. Zondaren zijn vrijwillig in dienst der zonde. De duivel kon hen niet tot zijn dienst pressen, indien zij zichzelf niet dienstbaar stelden. Dat zal God rechtvaardigen in de verdoemenis der zondaren; zij hebben zichzelf verkocht om de godloosheid te bedrijven; het was hun eigen handeling.

Aan de ongerechtigheid tot ongerechtigheid. Elke zondige daad sterkt en bevestigt de zondige gewoonten; aan ongerechtigheid als het werk, tot ongerechtigheid als de beloning. Die wind zaait, zal storm oogsten; hij zal van kwaad tot erger voortgaan, meer en meer verhard worden. Dat wordt gezegd *op menselijke wijze*; dat is, hij ontleent deze gelijkenis aan hetgeen onder de mensen gewoonte is, met betrekking tot de verandering van dienst en ondergeschiktheid.

c. *Toen waart gij vrij van de gerechtigheid, vers 20.* Niet vrij door enige gegeven vrijheid, maar vrij door genomen vrijheid, welke bandeloosheid is. *Gij waart geheel en al ontledigd van al wat goed is, ontledigd van alle goede beginselen, drijfveren en neigingen, ontledigd van alle onderwerping aan de wet en de wil van God, van alle gelijkenis naar Zijn beeld; en daarmee waart gij ten hoogste voldaan als met een vrijheid. Maar vrijheid van de gerechtigheid is de ergste soort van slavernij.*

B. Hoe de gelukkige verandering werd tot stand gebracht en waarin zij bestaat.

a. *Gij zijt van harte gehoorzaam geworden aan het voorbeeld der leer, tot hetwelk gij overgeleverd zijt, (Engels: hetwelk u overgeleverd is) vers 17.* Dat beschrijft wat de bekering is: zij is onze gelijkvormigheid aan en onze instemming met het Evangelie, dat ons overgeleverd is door Christus en zijn dienaren. Of: *waartoe gij overgegeven zijt, eis hon paredothête, in hetwelk gij overgegeven zijt.* Merk op:

Ten eerste. De regel der genade; *het voorbeeld der leer, tupon didachês.* Het Evangelie is de grote heerschappij beide van waarheid en van heiligheid; het is het zegel, de genade is de indruk van dat zegel. Het is het voorbeeld der gezonde woorden, 2 Tim. 1:13.

Ten tweede. De natuur der genade is: onze gelijkvormigheid aan die heerschappij.

1. Het is *van harte gehoorzaam zijn*. Het Evangelie is een leer, die niet alleen moet geloofd worden: het moet ook gehoorzaamd worden, en dat wel van harte, hetgeen wijst op de oprechtheid en waarachtigheid van die gehoorzaamheid, niet alleen in de belijdenis, maar in kracht; - van harte met het hart, het innigste van ons wezen, het bevelende deel daarvan.

2. Het is *daaraan overgegeven zijn*, als in een vorm, zoals de was overgeleverd wordt aan het zegel, en lijn voor lijn, streep voor streep, de indruk van dat zegel ontvangt, totdat zij de figuur volkomen weergeeft. Christen-zijn is inderdaad veranderd te zijn naar de gelijkenis en het beeld van het Evangelie, zodat onze zielen er aan beantwoorden en er mede instemmen, er mede overeenkomen; zodat al onze vermogens, onze wil, ons verstand, onze genegenheden en bedoelingen, beginselen en daden, allen overeenkomstig het voorbeeld van die leer zijn.

b. *Van de zonde vrijgemaakt zijnde, zijt gij gemaakt dienstknechten der gerechtigheid, Rom. 6.18. Gode dienstbaar gemaakt, Rom. 6: 22* De bekering is:

Ten eerste. Een vrijmaking van de dienstbaarheid aan de zonde, een afschudden van dat juk, een besluit om er zich niet meer mede in te laten.

Ten tweede. een overgave en toewijding van onszelf aan de dienst van God en van de gerechtigheid; aan God als onze meester, aan de gerechtigheid als ons werk. Indien wij vrijgemaakt zijn van de dienst der zonde, dan geschiedde dat niet opdat wij voortaan zouden leven naar onze eigen lust en onze eigen meesters zijn; Nee: indien wij verlost zijn uit Egypte, zijn wij, gelijk Israël, geleid naar de heiligen berg om de wet te ontvangen, en daar in de band van het verbond opgenomen te worden. Merk op: Wij kunnen geen dienstknechten van God gemaakt worden, alvorens wij verlost zijn uit de macht en de heerschappij der zonde; wij kunnen geen twee meesters dienen, die zo lijnrecht tegenover elkaar staan als God en de zonde. Wij moeten, even - als de verloren zoon, de draf van de burgers der vreemde stad verlaten, alvorens we komen kunnen in het huis des Vaders.

C. Welk begrip zij nu hadden van hun vroegere weg en hun vroeger leven. Hij beroept

zich op henzelf, **Rom. 6: 21** of zij de dienst der zonde niet bevonden hebben te zijn:

(a.) Een onvruchtbare dienst. *Wat vrucht hadt gij toen, enz.?* Hebt gij er iets door gewonnen? Zit neer, maakt de rekening op, gaat uw winsten na; welke vrucht had gij toen? Behalve de toekomstige verliezen, die oneindig groot zijn, zijn de tegenwoordige winsten de vermelding niet waard. *Wat vrucht?* Niets dat de naam van vrucht verdient. Het tegenwoordige vermaak en voordeel van de zonde verdient niet vrucht genoemd te worden; het is slechts kaf, een ploegen van ongerechtigheid, een zaaïen van ijdelheid en een oogsten van ijdelheid.

(b.) Het is een onbetamelijke dienst; en waarover *wij ons nu schamen*; schamen over zijn dwaasheid en niet minder over zijn onreinheid. De schaamte kwam in de wereld met de zonde; zij is er het zekere voortbrengsel van; zowel de schaamte van het berouw, als, indien niet die, de schaamte van de wroeging. Wie zou van ganser harte doen datgene waarvan hij zeker is, dat hij er zich vroeger of later voor zal schamen? Hij bewijst dit uit het einde van al deze dingen. Een voorrecht van alle redelijke schepselen is dat zij zijn begaafd met het vermogen van te kunnen voorzien; bekwaam gemaakt om een blik in de toekomst te werpen, en het einde van de dingen in aanmerking te nemen. Om ons te bewegen van de zonde tot de heiligheid worden ons hier voorgesteld zegen en vloek, goed en kwaad, leven en dood, en wij worden genoodzaakt om te kiezen.

A1. Het einde van de zonde is de dood, **vers 21**. *Het einde van deze dingen is de dood*. Ofschoon de weg aangenaam en uitlokkend moge schijnen, toch is het einde treurig; het ligt in zijn laatste; het zal ten slotte bitterheid zijn.

De bezoldiging der zonde is de dood, **vers 23**. De dood wordt door de zondaar met zijn zonden zo zeker verdiend als de dagloner na verrichten arbeid recht heeft op zijn loon. Dat is waar van elke zonde. Geen zonde is in zichzelf vergeeflijk. De dood is de bezoldiging ook van de kleinste zonde. De zonde wordt hier voorgesteld als het werk, waarvoor de bezoldiging uitgekeerd wordt, of als de meesteres, die het loon uitbetaalt. Allen, die dienstknechten van de zonde zijn en het werk der zonde verrichten, moeten verwachten dat zij op die wijze betaald zullen worden.

B2. Indien er enige vrucht van heiligheid is, indien er een werkzaam beginsel van waarachtige en toenemende genade gevonden wordt, dan zal het einde zijn het eeuwige leven - een zeer gelukkig einde. Ofschoon de weg bergopwaarts moge gaan, ofschoon hij smal, doornig en moeilijk moge zijn, toch is het eeuwige leven zeker zijn einde. Zie **vers 23**. *De genadegift Gods is het eeuwige leven*. De hemel is het leven; hij bestaat in het genieten en zien van God. Hij is het eeuwige leven; geen zwakheid wordt daar gevonden, geen dood maakt er een einde aan. Dit is de gave van God. De dood is de bezoldiging der zonde, die naar verdienste komt, maar het leven is een gave, die uit gunst geschonken wordt. De zondaren verdienen de hel, maar de heiligen verdienen de hemel niet. Geen verhouding is er tussen de heerlijkheid des hemels en onze verdiensten; wij moeten er God en niet onszelf voor danken, indien wij ooit de hemel binnengaan.

En deze gift is *door Jezus Christus onze Heere*. Christus heeft die voor ons verworven, bereidt die voor ons, en bereidt ons voor haar, bewaart ons voor haar; Hij is de *Alfa en de Omega*. Alles in alles in onze zaligmaking.

HOOFDSTUK VII

In dit hoofdstuk hebben wij te letten:

- I. Op onze vrijheid van de wet, als een beweegreden aangevoerd om aan te dringen op onze heiligmaking, Rom. 7:1 - 6
- II. Op de uitnemendheid en nuttigheid van de wet, die daartegenover wordt beweerd en aangetoond uit des apostels eigen ondervinding, Rom. 7:7 - 14
- III. Op een beschrijving van de botsing tussen de genade en de bedorvenheid onzer harten, Rom. 7:15 - 25.

Romeinen 7:1 - 6

I. Onder andere bewijsvoeringen, in het voorgaande hoofdstuk gebruikt om ons te bewegen tegen de zonde en voor de heiligheid, is er een, dat *wij niet onder de wet zijn*; en deze bewijsvoering wordt hier nader aangedrongen en verklaard, Rom. 7:6. *Wij zijn vrijgemaakt van de wet*. Wat wordt daarmee bedoeld? En hoe is dit een bewijs dat de zonde niet meer over ons heersen zal en dat wij moeten wandelen in nieuwigheid des levens?

1. Wij zijn verlost van die macht der wet, welke ons vervloekt en veroordeelt om de door ons gepleegde zonden. De uitspraak der wet tegen ons is dus herzien en vernietigd voor alle ware gelovigen, door de dood van Christus. De wet zei: *De ziel die zondigt, zal sterven*, maar wij zijn verlost van de wet. *De Heere heeft uw zonden van u genomen, gij zult niet sterven*. Wij zijn verlost van de vloek der wet, Gal. 3:13.

2. Wij zijn verlost van die macht der wet, welke de zonde, die in ons woont, uitdaagt en ophitst. Dat schijnt de apostel voornamelijk te bedoelen in vers 5: *De bewegingen der zonde, die door de wet zijn*. De wet beval, verbood en dreigde de bedorven, gevallen mens, maar bood hem geen genade aan om hem te genezen en te versterken, en daardoor wekte zij onze verdorvenheid des te meer op, gelijk de zon, door op een mesthoop te schijnen, er allerlei onreine dampen uit doet opstijgen. Wij zijn verlamd door de val, nu komt de wet en gebiedt ons te gaan, maar geeft geen genezing van onze verlamming; en daardoor maakt zij ons ellendiger en onbeholpener dan ooit. Dit moet verstaan worden van de wet, niet als regel, maar als werkverbond. Welnu, dit zijn alle drijfveren om heilig te zijn, want daarin is aanmoediging voor onze pogingen, ofschoon wij nog in veel tekort komen. Wij zijn onder de genade, welke kracht belooft om te volbrengen wat geboden wordt, en vergeving na het berouw wanneer wij verkeerd handelen. Dat is de bedoeling van deze verzen in het algemeen: wij zijn uit het oogpunt van belijdenis en voorrechten, onder een genadeverbond en niet onder een werkverbond; onder het Evangelie van Christus en niet onder de wet van Mozes. Het verschil tussen de staat der wet en dien des Evangelies had hij tevoren toegelicht door de vergelijking met een opstaan tot een nieuw leven en het dienen van een nieuwen meester; hier spreekt hij er over onder de gelijkenis van een huwelijk met een nieuwen echtgenoot.

I. Ons eerste huwelijk was met de wet, hetwelk volgens de wetten van het huwelijk alleen duurde zolang de wet leefde. De wet des huwelijks is verbindend tot de dood van een der beide partijen, het doet er niet toe welke, en langer niet. De dood van een ontslaat beiden. Hiervoor beroept hij zich op henzelf als mensen die de wet verstaan, **vers 1.** *Ik spreek tot degenen die de wet verstaan*. Het is een groot voordeel te spreken tot mensen die kennis hebben, want dezen kunnen gemakkelijker een waarheid

begrijpen en waarderen. Velen van de Christenen te Rome waren Joden geweest, en dus met de wet wél vertrouwd. Op mensen van kennis heeft men altijd meer vat.

De wet heerst over de mens zo langen tijd als hij leeft, vers 1. Voornamelijk de wet op het huwelijk heeft die macht; maar over 't algemeen geldt die beperking voor elke wet, al de wetten van volken, betrekkingen of geslachten.

1. De verplichting aan de wet strekt zich niet verder uit; door de dood wordt de dienstknecht, die onder het juk was, bevrijd van zijn meester, Job 3:19.

2. De veroordeling door de wet strekt zich niet verder uit; de dood is het einde der wet. *De daden sterven met de personen.* De strengste wet kan niet meer dan het lichaam doden en daarna kunnen zij niets meer doen. Terwijl wij leefden onder de wet, waren wij dus onder hare heerschappij, omdat wij in de Oud - Testamentische toestand waren, alvorens het Evangelie in de wereld kwam en alvorens het met kracht in onze harten kwam.

Zo is ook de wet van het huwelijk, **vers 2.** *De vrouw is aan de man verbonden zolang hij leeft;* zo aan hem verbonden dat zij met geen anderen trouwen kan; deed zij dat, *dan zou zij een overspeelster genaamd worden, vers 3.* Het zou haar een overspeelster maken niet alleen wanneer zij verontreinigd werd door, maar ook indien zij huwde met, een anderen man; want dat is nog veel erger; dat is misbruik maken van een instelling Gods, door die tot dekmantel voor onzedelijkheid te verlagen.

Zo waren wij uitgehuwelijkt aan de wet, **vers 5.** *Toen wij in het vlees waren,* dat is: in onze vleselijke staat, onder de overheersende macht van zonde en verdorvenheid; in het vlees als ons element, *wrochten de bewegingen der zonde, die door de wet zijn, in onze leden.* Wij werden meegesleurd door de stroom der zonde, en de wet was slechts een onvoldoende dam, die de stroom alleen hoger deed rijzen en wilder zwellen. Onze begeerte was tot de zonde, gelijk die van de vrouw tot haar echtgenoot; en de zonde heerste over ons. Wij omhelsden haar, hadden haar lief, wijdden alles aan haar, gingen dagelijks met haar om en maakten het onze grootste zorg haar te behagen. - Wij waren onder een wet van zonde en dood, gelijk een getrouwde vrouw onder de wet des huwelijks; en de gevolgen van dit huwelijk waren vruchten ten dode; dat is: daadwerkelijke overtredingen werden voortgebracht door de oorspronkelijke verdorvenheid; daden die de dood verdienden. De begeerlijkheid, ontvangen hebbende door de wet (want die is de kracht der zonde, 1 Cor. 15:56), *brengt zonde voort, en de zonde, voleindigd zijnde, baart de dood,* Jak. 1:15. Dat is de nakomelingschap, welke voortspuit uit het huwelijk van de zonde met de wet. Dat komt van de bewegingen der zonde in onze leden. En dat gaat gedurende het gehele leven voort, zolang de wet levend is voor ons en wij levend zijn voor de wet.

II. Ons tweede huwelijk is met Christus, en wat zijn daarvan de gevolgen?

1. Wij zijn bevrijd, door de dood van onze verplichting jegens de wet als verbond, gelijk de vrouw door de dood van haar echtgenoot vrij wordt van hare verplichting jegens hem, **vers 3.** De vergelijking gaat niet geheel op, maar dat is ook niet nodig. *Gij zijt ook der wet gedood, vers 4.* Hij zegt niet: "de wet is gedood (sommigen denken: omdat hij geen aanleiding wilde geven aan degenen, die nog voor de wet ijverden, om zich beledigd te achten); maar, hetgeen op hetzelfde neerkomt: *Gij zijt der wet gedood.* De kruisiging van de wereld voor ons en van ons voor de wereld, zijn in de grond dezelfde zaak; evenzo het sterven van de wet voor ons en van ons voor de wet.

Wij zijn vrijgemaakt van de wet, vers 6, katêrgêthêmen, wij hebben met de wet niets meer uitstaan; onze verplichting tegenover haar als echtgenoot is vernietigd, want ze is waardeloos geworden. En nu spreekt hij van de wet, die dood is voorzover zij een

wet van dienstbaarheid voor ons was: *overmits wij dien gestorven zijn, onder welken wij gehouden werden*; niet de wet zelf, maar haar verplichting om de zonden te straffen en te werken. Die is dood, die heeft haar macht verloren en zulks *door het lichaam van Christus*; door het lijden van Christus in Zijn lichaam, door Zijn gekruisigde lichaam, dat de wet afschafte, aan haar eisen voldeed, onze verbreking van haar bevelen betaalde en ons een verbond van genade verwierf, waarin gerechtigheid en kracht ons gewaarborgd zijn, hetgeen niet het geval was of kon zijn door de wet. Wij zijn voor de wet dood door onze mystieke vereniging met het lichaam van Christus. In onze doop door onze belijdenis in Christus ingelijfd, en evenzo door ons geloof daadwerkelijk en krachtgevend, zijn wij dood voor de wet, en hebben even weinig met haar uitstaan als de gestorven dienstknecht, die vrij geworden is van zijn meester, met diens juk nog verder te doen heeft.

2. Wij zijn gehuwd aan Christus. De dag van ons geloven was de dag van onze huwelijksverbintenis met de Heere Jezus. Wij traden een leven in van afhankelijkheid van Hem en verplichting aan Hem. *Eens Anderen geworden, desgenen die van de doden opgewekt is*; **vers 4**, een aanwijzing van Christus, die betekenisvol is. Want indien ons sterven voor de wet en voor de zonde gelijkmaking is aan de dood van Christus en aan de kruisiging van Zijn lichaam, dan is onze toewijding aan Christus in nieuwigheid des levens de gelijkmaking aan de opstanding van Christus. Wij zijn uitgehuwelijkt aan de verrezen, verhoogden Jezus; een zeer eervol huwelijk, (Vergelijk 2 Cor. 11:2; Ef. 5:29). Op deze wijze en tot dit doel.

A. *Opdat wij Gode vruchten dragen zouden*, **vers 4**. Het doel van een huwelijk is vrucht voortbrengen. God stelde het huwelijk in om een *zaad Gods* te zoeken, Mal. 2:15. De vrouw wordt vergeleken met een vruchtbare wijnstok, en de kinderen worden *de vrucht des buiks* genoemd. Welnu, het grote doel van ons huwelijk met Christus is onze vruchtbaarheid in liefde, in genade en in alle goed werk. Dat is vrucht voor God, Gode welbehagelijk, overeenkomstig Zijn wil, tot doel van Zijn heerlijkheid. Gelijk ons eerste huwelijk met de zonde vruchten voor de dood voortbracht, zo geeft ons tweede huwelijk met Christus vruchten voor God, vruchten der gerechtigheid. Goede werken zijn de kinderen van onze nieuwe natuur, de voortbrengselen van onze vereniging met Christus, gelijk de vruchtbaarheid van de wijnstok het gevolg is van haar eenzijn met de wortel. Welke ook onze belijdenis en aanspraken mogen zijn, er wordt Gode geen vrucht gedragen tenzij wij gehuwd zijn met Christus; het is alleen in Christus Jezus dat wij geschapen zijn tot goede werken, Ef. 2:10. De enige vrucht die als goed in aanmerking komt is die, welke voortgebracht wordt in Christus. Hierdoor zijn de goede werken der gelovigen onderscheiden van die der huichelaars en eigengerechten, dat zij voortgebracht worden in huwelijk, in vereniging met Christus, in de naam van de Heere Jezus, Coll. 3:17. Dit is, zonder tegenspraak, een van de grote verborgenheden der Godzaligheid.

B. *Opdat wij also dienen zouden in nieuwigheid des geestes en niet in de oudheid der letter*, **vers 6**. Gehuwd zijnde met een nieuwen echtgenoot, moeten wij onze wegen veranderen. Wij moeten voortgaan met dienen, maar het is nu een dienst die volkomen vrijheid is, terwijl de dienst van de zonde volstreekte slavernij was; wij moeten nu dienen in nieuwigheid des geestes, door nieuwe geestelijke beginselen, in geest en in waarheid, Joh. 4:24 Joh. 4:24. Er moet een vernieuwing van onze geest gewerkt worden door de Geest van God, en daarin moeten wij dienen.

Niet in de oudheid der letter; dat is: wij moeten niet ons tevreden stellen met uiterlijke

diensten, gelijk de vleeselijk - gezinde Joden deden, die zich verhieven op hun afhankelijkheid aan de letter der wet en niet achtten op het geestelijk deel van de eredienst. De letter wordt gezegd te doden door haar gebondenheid en verschrikking, maar wij zijn bevrijd van dat juk opdat wij God zouden dienen zonder vrees in heiligheid en gerechtigheid, Luk. 1:74, 75. Wij leven onder de bedeling des Geestes, en daarom moeten wij geestelijk zijn en dienen in de geest. (Vergelijk 1 Cor. 3:3, 6) Het komt ons toe te dienen achter het voorhangsel en niet in het voorhof.

Romeinen 7:7 - 14

De apostel brengt hier een tegenwerping te berde tegen wat hij in de vorige afdeling gezegd had, waarop hij zeer voldoende antwoordt. *Wat zullen wij dan zeggen? Is de wet zonde?* Toen hij gesproken had over de heerschappij der zonde, had hij zoveel gezegd betreffende de invloed der wet, in haar hoedanigheid van verbond op die heerschappij, dat hij licht verkeerd begrepen kon worden alsof hij aanmerking op de wet gemaakt had. En om dit te voorkomen toont hij uit zijn eigen ondervinding de grote voortreffelijkheid en nuttigheid van de wet aan, niet als verbond, maar als gids. En verder bewijst hij hoe de zonde gelegenheid neemt uit het gebod. Merk hier vooral op:

I. De grote voortreffelijkheid der wet in zichzelf. Het was verre van Paulus aanmerkingen te maken op de wet. Nee hij spreekt zeer eervol over haar.

1. Zij is *heilig, rechtvaardig en goed*, **vers 12**. Dat is de wet in haar geheel en dat is elk der geboden, die zij bevat. Wetten zijn zoals de wetgevers zijn. God, de grote wetgever, is heilig, rechtvaardig en goed; dus moet Zijn wet het noodzakelijk ook zijn. Haar inhoud is heilig, zij beveelt heiligheid en spoort tot heiligheid aan; zij is heilig, want zij is overeenkomstig de heilige wil van God, die de oorsprong van alle heiligheid is. Zij is rechtvaardig, want zij is in overeenstemming met de regelen van rechtvaardigheid en rechte redenen; de wegen des Heeren zijn recht. Zij is goed in haar bedoeling: zij werd gegeven ten goede van de mensheid, ter bewaring van vrede en orde in de wereld. Zij maakt hen die haar betrachten goed; haar doel was de mensheid te verbeteren en te hervormen. Overal waar echte genade is wordt dat toegestemd; - dat de wet heilig, rechtvaardig en goed is.

2. *De wet is geestelijk*, **vers 14**; niet alleen ten opzichte van haar uitwerking, omdat het haar bedoeling is ons geestelijk te maken, maar ook in betrekking tot haar inhoud; zij bereikt onze geest, legt er beslag op, geeft er stuur aan, regeert de beweegredenen van de inwendige mens; *zij is de doorzoekster van de gedachten en overleggingen des harten*, Heb. 4:12. Zij verbiedt geestelijke boosheid, moord des harten, overspel in de gedachten. Zij gebiedt geestelijken dienst, vraagt om het hart, verplicht ons God in de geest te dienen. Zij is een geestelijke wet, want zij is gegeven door God, die een Geest is en de Vader der geesten; zij is gegeven aan de mens, wiens voornaamste deel geestelijk is; en daarom is de wet voor de mens noodzakelijk een wet voor de ziel. Hierin staat de wet van God boven alle andere wetten, dat zij een geestelijke wet is. Andere wetten mogen hartstocht en voorstelling verbieden, die verraad des harten zijn, maar zij kunnen er geen verhaal op zoeken, tenzij die zich in daden openbaren; maar de wet van God rekent met de onreinheid des harten, al treedt die niet naar buiten. *Was mijn hart van ongerechtigheid*, Jer. 4:14. *Wij kennen die (onze ongerechtigheden)*.

Wij weten dat de wet, enz. Overal waar ware genade is, daar is ook de ondervindelijke kennis van de geestelijkheid van de wet Gods.

II. Het grote voordeel dat hij van de wet had gehad.

1. Zij is ontdekkend. *Ik kende de zonde niet dan door de wet, vers 7.* Gelijk hetgeen recht is ontdekt hetgeen krom is, gelijk het spiegelglas ons ons aangezicht met al zijn vlekken en onvolmaaktheden doet zien, zo is er geen middel om te komen tot die kennis van de zonde, welke noodzakelijk is voor berouw, en als gevolg daarvan voor vrede en vergeving, dan de vergelijking van ons hart en leven met de wet. Voornamelijk kwam hij tot de kennis van de zonde der begeerlijkheid door de inhoud van het tiende gebod. Door begeerlijkheid bedoelt hij de in ons wonende zonde; de zonde in haar eerste bewegingen en werkingen, het verdorven beginsel. Dat leerde hij kennen doordien de wet zegt: *Gij zult niet begeren.* De wet spreekt anders dan de Farizeeën en Schriftgeleerden haar deden spreken; zij sprak in geestelijken zin en bedoeling. Daardoor wist hij dat begeren zonde is en wel een zeer zware zonde; dat deze bewegingen en genegenheden des harten, ook wanneer ze niet tot daden van zonde komen, zondig, zelfs zeer zondig zijn. Paulus had een zeer vlug, doordringend verstand en al de voordelen van een uitnemende opvoeding, en toch kwam hij niet tot de kennis van de inwonende zonde alvorens de Geest hem die door de wet leerde kennen. Er is niets waarvoor de natuurlijke mens zo blind is als voor zijn aangeboren verdorvenheid, het begrip daarvan is voor hem ten enenmale verborgen totdat de Geest door de wet het hem openbaart en leert kennen. Zo is de wet ons *een tuchtmeester, om ons naar Christus te leiden*; zij opent en peilt de wond en bereidt daardoor de genezing voor. Zo blijkt de zonde door het gebod zonde te zijn, vers 13; zij treedt naar voren onder eigen vlag; toont zich zoals zij werkelijk is; en ge kunt haar bij geen erger naam dan bij haar eigen naam noemen. Door het gebod wordt zij zelfs *bovenmate zondigende*, dat is: het blijkt daardoor dat zij zulks is. Wij zien nooit welk dodelijk vergif van kwaadheid er in de zonde is, alvorens wij haar vergelijken met de wet, en met de geestelijken aard der wet; en dan eerst zien wij hoe bitter en boosaardig zij is.

2. Het was vernederend, **vers 9.** *Ik was levend.* Hij verbeelde zich in zeer goeden toestand te zijn; naar zijn eigen voorstelling en mening was hij levend, zeer zeker van en vertrouwend op zijn deugdelijke toestand. Dat was *hij eertijds, - pote,- in vroegere tijden*, toen hij een Farizeeër was; want het was een gewoonte van die mensen om een zeer goede gedachte van zichzelf te hebben; en Paulus was toen evenals al de anderen; de oorzaak daarvan was dat hij was *zonder de wet*. Ofschoon onderwezen aan de voeten van Gamaliël, een leraar der wet; hoewel zelf een groot geleerde in de wet zijnde en een van haar nauwgezetste nalevers en ijverigste voorvechters, was hij toch *zonder de wet*. Hij had de letter van de wet, maar niet haar geestelijke bedoeling; de schil, maar niet de kern. Hij had de wet in zijn hand en in zijn hoofd; maar hij had haar niet in zijn hart; hij had haar kennis, maar niet haar kracht. Er zijn zeer velen, die geestelijk dood zijn in de zonden, en toch levend in hun eigen mening; en het is hun onbekendheid met de wet, waardoor zij in die dwaling vervallen.

Maar als het gebod gekomen is, toen de kracht van het gebod kwam, niet alleen in zijn ogen, maar in zijn hart, *zo is de zonde weer levend geworden*, evenals het stof in een kamer in beweging komt (levend wordt, tevoorschijn komt) zodra de zonnestralen daarin toegelaten worden. Paulus zag toen in de zonde wat hij er vroeger nooit in gezien had; hij zag in de zonde wat zij teweegbrengt; de bittere wortel, de bedorven vrucht, de neiging tot afdwalen; hij zag de zonde in haar eigen gedaante; ontvormend, ontreinigend en verbrekend een rechtvaardige wet; beledigende een ontzaglijke Majesteit; ontheiligende een vrijmachtige kroon door haar tegen de aarde te werpen;

hij zag de zonde in al haar gevolgen, de zonde met de dood op de hielen; de zonde met de vloek tot angel in haar schorpioenstaart. Zo is de zonde weer levend geworden, *maar ik ben gestorven*; toen stierf ik; ik verloor die goede gedachte over mijzelf die ik gehad had, en ik kwam tot geheel ander inzicht.

De zonde is weer levend geworden, maar ik ben gestorven, dat is: de Heilige Geest overtuigde mij door de wet van de toestand van zonde waarin ik verkeerde en dat die zondige toestand mij in een staat des doods bracht. Dat uitnemende nut heeft de wet; zij is een lamp en een licht; zij bekeert de ziel, opent de ogen, bereidt de weg des Heeren in de woestijn, werpt de rotsen neer, maakt de bergen vlak; en bereidt een volk voor de Heere.

III. Het verkeerde gebruik, dat desniettemin staande zijn verdorven natuur van de wet gemaakt heeft.

1. *De zonde, oorzaak genomen hebbende door het gebod, heeft in mij alle begeerlijkheid gewrocht, vers 8.* Merk op: Paulus gevoelde in zich alle soorten van begeerlijkheid, ofschoon hij een van de minst - zelfzuchtige mensen was die ooit leefden; hij was naar de rechtvaardigheid van de wet, onberispelijk, en toch was hij vatbaar voor alle soorten van begeerlijkheid. En dat werd gewrocht door de zonde, de inwonende zonde; zijn verdorven natuur; hij spreekt van de zonde die zonde werkt; die nam oorzaak door het gebod. De verdorven natuur zou niet zo in opstand geraakt zijn en niet zo gewoed hebben indien zij niet door de beletselen der wet ware tegengehouden; gelijk kwade sappen in het lichaam des te meer woelen en ontsteking veroorzaken, indien het middel om ze uit te drijven daartoe niet krachtig genoeg is. Het is een eigenschap van de verdorven natuur om *geneigd te zijn tot hetgeen verboden is*. Sedert Adam van de verboden vrucht at, hebben wij allen voorliefde gehad voor verboden wegen; en de bedorven smaak wordt meest gestreeld door hetgeen slecht en verboden is. *Zonder de wet is de zonde dood*; gelijk een slang in de winter, totdat de zonnestralen van de wet haar levend maken en in de war brengen.

2. *Zij verleidde mij.* De zonde verleidt de mens en het is een zeer noodlottige verleiding, **vers 11**. *Door het gebod heeft de zonde oorzaak daartoe genomen.* Er wordt in de wet geen bepaalde bedreiging tegen de zondige begeerlijkheid gevonden, en daaruit nam de zonde, dat is zijn bedorven natuur, aanleiding om hem straffeloosheid te beloven, en tot hem, als tot onze eerste voorouders de slang, te zeggen: *Gij zult de dood niet sterven*. Zo verleidde en doodde hem de zonde.

3. *Zij werkte in mij door het goede de dood, vers 13.* Hetgeen de begeerte werkt, werkt de dood; want de zonde brengt de dood. Niets is zo goed of een bedorven en boze natuur zal het verderven en het tot een aanleiding tot zondigen maken; geen bloem is zo zoet of de zonde zal er gif uit zuigen. Daarin blijkt de zonde zónde te zijn. Het ergste ding dat de zonde doet, en waarin zij het meest zichzelf gelijk blijft, is wel dat zij de wet misbruikt en uit haar oorzaak neemt tot des te zwaarder boosheid. Zo werd het gebod, dat verordend was ten leven, dat bedoeld was als een gids op de weg naar gelukzaligheid en verheuging, bevonden de dood te zijn, door de verdorvenheid onzer natuur, **vers 10**. Menige kostelijke ziel valt te pletter op de rots der behoudenis; en hetzelfde woord dat de ene een reuk des levens ten leven is, dat is de ander een reuk des doods ten dode. Dezelfde zon maakt de bloemen welriekender, maar ook de mestvaalt stinkender; dezelfde hitte smelt was, maar versteent klei; hetzelfde kind werd gesteld tot een val en tot een opstanding voor velen in Israël. Het middel om dit ongeluk te voorkomen is onze zielen te buigen onder het gebiedend oppergezag van

het woord en de wet Gods; er niet tegen in te gaan maar ons er aan te onderwerpen.

Romeinen 7:15 - 26

Hier is een beschrijving van de strijd tussen genade en verdorvenheid des harten; tussen de wet van God en de wet der zonde. En dat kan op twee wijzen toegepast worden:

1. Op de worstelingen, die er zijn in een overtuigde ziel, maar die nog onwedergeboren is; gelijk velen onderstellen dat Paulus hier bedoelt.
2. Op de worstelingen in een vernieuwde, geheiligde ziel, maar die nog in de staat der onvolmaaktheid verkeert; zoals anderen onderstellen. En er is groot verschil en veel strijd over de vraag, welke van die beide door de apostel hier bedoeld wordt. Het kwaad treedt hier zozeer op de voorgrond, dat de apostel spreekt van iemand, die verkocht is onder de zonde, die doende en niet het goede verrichtende. Het schijnt bezwaarlijk dit toe te passen op de wedergeborenen, die beschreven worden als dezulken, die niet wandelen naar het vlees maar naar de Geest. Maar toch spreekt de apostel van mensen in wie het goede zover heerst dat zij de zonde haten, de wet toestemmen, er een vermaak in hebben, de wet van God met de geest dienen; en het is nog bezwaarlijker dat toe te passen op de onwedergeborenen, die dood zijn in zonden en misdaden.

I. Laat ons het eerst toepassen op de worstelingen, die voorkomen in een overtuigde ziel, die nog in de staat van zonde is, de wil des Heeren kent maar dien niet volbrengt; die de dingen, welke uitnemender zijn, erkent, die onderwezen is uit de wet, maar haar desniettemin voortdurend breekt, Rom. 2:17, 23. Ofschoon hij in zich een getuigenis heeft tegen de zonde welke hij bedrijft en zeer veel verwijtingen heeft over de begane zonden, daar zijn betere krachten er zich tegen verzetten, en zijn natuurlijk geweten er tegen waarschuwt alvorens de zonde begaan wordt en hem bestraft zodra ze gepleegd is, toch gaat die mens voort de slaaf te zijn van zijn overheersende begeerten. Dit is niet het geval met alle onwedergeborenen, maar alleen met hen die overtuigd zijn door de wet doch niet veranderd door het Evangelie. De apostel heeft gezegd, Rom. 6:14: *De zonde zal over u niet heersen, want gij zijt niet onder de wet maar onder de genade*; om daarvan het bewijs te leveren, schetst hij hier het beeld van iemand die onder de wet en niet onder de genade is, en dus onder de heerschappij der zonde. De wet kan de zonde ontdekken, zij kan overtuigen van zonde, maar zij kan de zonde niet overwinnen en ten onder brengen; getuige daarvan is de overheersing der zonde in velen, die zeer sterke wettelijke overtuigingen hebben. Zij openbaart de onreinheid, maar kan die niet afwassen. Zij maakt een mens moedeloos en zwaar belast, Matth. 11:28; belaadt hem met zijn zonden, en toch indien het daarbij blijft, verleent zij geen hulp tot afwerping van dien last; die kan alleen verkregen worden in Christus. De wet kan een mens er toe brengen om uit te roepen: *Ik ellendig mens, wie zal mij verlossen!* maar onderwijl laat zij hem geboeid en gevangen blijven, want zij is te zwak om hem te kunnen verlossen, Rom. 8:3. Ze geeft hem een geest der dienstbaarheid tot vreze, Rom. 8:15 Welnu, een ziel die door de wet zover gebracht is, bevindt zich goed op weg naar de staat der vrijheid in Christus, ofschoon velen daarbij blijven en niet verder gaan. Felix beefde, maar hij kwam niet tot Christus. Het is mogelijk dat een mens met open ogen naar de hel gaat, Num. 24:3, 4, verlicht door gewone overtuiging, en een beschuldigend geweten in zich omdragende, zelfs in dienst van de duivel. Hij kan *toestemmen dat de wet goed is*, zich verheugen in de kennis van Gods wegen, Jes. 58:2; hij kan in zich gevoelen een getuigenis tegen de zonde en voor de heiligheid, en

bij dit alles toch overweldigd zijn door de in hem heersende liefde tot de zonde. Dronkaards en onzedelijken hebben dikwijls enige zwakke begeerte om hun zonden na te laten en gaan er desniettemin toch mee voort, zo onmachtig en zo onvoldoende zijn hun overtuigingen. Er zijn onder hen velen, die noodzakelijk dit alles zullen verstaan en er ernstig mee instemmen, ofschoon het zeer moeilijk te begrijpen is hoe de apostel indien hij zulke mensen op het oog heeft, het gehele betoog door van zichzelf spreekt, en niet in de verleden, maar in de tegenwoordige tijd. Over zijn eigen toestand toen hij overtuigd was, heeft hij gesproken in de brede, als over een ding dat voorbijgegaan is, **vers 7** en v.v: *ik ben gestorven; het gebod is bevonden mij ten dode te zijn*; en indien hij dus hier spreekt over dezelfde toestand als over zijn tegenwoordige staat en de omstandigheid waarin hij thans verkeert, dan bedoelt hij zeker niet dat het moet opgevat worden gelijk boven aangegeven is; en daarom:

II. Moet het veel meer opgevat worden als gezegd van de worstelingen, die plaatsgrijpen tussen de genade en de verdorvenheid in de geheiligde zielen. Het is ontegensprekelijk dat er overblijfsels van het inwonend bederf zijn ook waar een levend beginsel van genade gevonden wordt, en het is niet minder zeker dat dit bederf dagelijks aan het licht treedt in zonden van zwakheid; die bestaanbaar zijn met een staat van genade. Indien wij zeggen dat wij gene zonden hebben, zo bedriegen wij onszelf, 1 Joh. 1:8, 10. Evenzo staat het vast, dat waarachtige genade tegen deze zonden en dit bederf strijdt, ze niet toelaten wil, ze haat, er over treurt, en er onder kermt als onder een last, Gal. 5:17. *Het vlees begeert tegen de geest, en de geest tegen het vlees, en deze staan tegenover elkaar, alzo dat gij niet doet hetgeen gij wildet*. Deze zijn, naar mijn mening, de waarheden, waarop de apostel hier de aandacht vestigt. En zijn voornemen is verder de natuur van de heiligmaking te schetsen; dat zij geen volkomen zondeloosheid in dit leven doet bereiken; en ons daardoor te verlevendigen en aan te sporen in onze worstelingen met het overgebleven bederf. Ons lot is daardoor niet beslist; datgene waartegen wij oprecht strijden, zal ons niet ten laste gelegd worden, en door genade is de eindelijke overwinning verzekerd. Deze worsteling is gelijk die van Jakob en Ezau in de baarmoeder; van de Kanaänieten en de Israëlieten in het Beloofde land, van het huis van Saul en het huis van David; maar de genade is groot en zal de overhand behouden. Zo opgevat en verstaan, kunnen wij hier opmerken:

1. Waarover hij zich beklagt: de overblijfselen van het inwonend bederf, waarover hij hier spreekt, om aan te tonen dat de wet ongenoegzaam is zelfs om de wedergeboren mens te rechtvaardigen. De beste der mensen heeft nog genoeg in zichzelf om hem te veroordelen, indien God met hem handelen zou naar de wet; en daarvan heeft niet de wet de schuld, maar onze eigen bedorven natuur, die de wet niet kan volbrengen. De gedurige herhaling van dezelfde dingen in dit betoog bewijst hoe diep Paulus' hart doordrongen was van hetgeen hij schreef, en hoe diep zijn gevoeligheid daarover was. Merk op de bijzonderheden van deze klachten:

A. *Ik ben vleselijk, verkocht onder de zonde*, **vers 14**. Hij spreekt van de Korinthiërs als vleselijk, 1 Cor. 3:1. Ook zelfs waar geestelijk leven is, zijn er nog overblijfselen van vleselijke genegenheden; en in zoverre kan iemand gezegd worden te zijn *verkocht onder de zonde*; hij verkoopt zichzelf niet om godloosheid te plegen, gelijk Achab deed, 1 Kon. 21:25, maar hij werd door Adam verkocht toen deze zondigde en viel; verkocht als een arme slaaf, die de wil van zijn meester moet volbrengen tegen zijn eigen wil in; - verkocht onder de zonde, omdat hij in ongerechtigheid ontvangen en in zonde geboren werd.

B. *Hetgeen ik wil, dat doe ik niet, maar hetgeen ik haat, dat doe ik*, vers 15. En hetzelfde weer, **vers 19, 21**. *Als ik het goede wil doen, ligt het kwade mij bij*. Zodanig was de kracht van dat bederf, dat hij de volmaking in heiligheid, welke hij begeerde en die hij najaagde, niet bereiken kon. Daarom, terwijl hij voorwaarts streefde naar de volmaking, moest hij voortdurend bekennen dat hij het nog niet gegrepen had en nog niet volmaakt was, Fil. 3:12. Tevergeefs wilde hij bevrijd zijn van alle zonden en volkomen de wet van God doen; dat was zijn stellige begeerte, maar zijn bedorven natuur dreef hem een andere weg op; het was gelijk een belemmering, die hem gestadig neerstootte wanneer hij moeite deed om opwaarts te komen; gelijk een scheefheid in de voet van een fles, waardoor deze gedurig helde wanneer zij rechtop gezet werd.

C. *In mij, dat is in mijn vlees, woont geen goed*, **vers 18**. Dat verklaart hij ten opzichte van zijn bedorven natuur, welke hij zijn vlees noemt, en waarvan op zichzelf geen goeds te verwachten is; niet meer dan dat men verwachten kon dat er goed koren zou groeien op een rots of in het zand aan de oever der zee. Wat de nieuwe natuur op zichzelf betreft, die kan niet zondigen, 1 Joh. 3:9, evenmin als het vlees, de oude natuur, op zichzelf, iets goeds kan verrichten. Hoe zou zij kunnen? Want het vlees dient de wet der zonde, **vers 25**, het is onder de leiding en de heerschappij der zonde, en daarom is het duidelijk dat het geen goed doen kan. De verdorven natuur wordt ook op andere plaatsen vlees genoemd, Gen. 6:3; Joh. 3:6; ofschoon er veel goeds wonen kan in hen die dit vlees hebben, toch is dat vlees op zichzelf zonder enig goeds en niet bekwaam tot enig goed.

D. *Ik zie een andere wet in mijn leden, welke strijdt tegen de wet mijns gemoeds*, **vers 23**. De bedorven en zondige geneigdheid wordt hier vergeleken bij een wet, omdat zij hem hinderde en tegenstond in zijn goede bewegingen. Zij wordt gezegd te zetelen in zijn leden, omdat, nu Christus Zijn troon had opgericht in zijn hart en alleen de oproerige leden van zijn lichaam de werktuigen der zonde waren, in de zinnelijke lusten. Ook kan het meer in het algemeen verstaan worden van de gehele bedorven natuur, welke de zetel is niet alleen van de zinnelijke, maar ook van de meer - verfijnde begeerlijkheden. Deze voert strijd tegen de wet des gemoeds, tegen de nieuwe natuur; zij drijft de tegenovergestelde weg op, jaagt een tegenovergesteld belang na, waarvan de bedorven gesteldheid en neigingen een grote last en droefheid voor de ziel zijn zowel als haar zwaarste beproeving en slavernij.

Zij neemt mij gevangen, **vers 25**. *Met het vlees dien ik de wet der zonde*, dat is, de bedorven natuur, het onwedergeboren deel, werkt gedurig in het belang der zonde.

E. Zijn algemene klacht, **vers 24**. *Ik ellendig mens, wie zal mij verlossen uit het lichaam dezes doods!* De zaak waarover hij zich beklagt is het lichaam dezes doods; dat kan zien op het lichaam des vleses wat een sterfelijk en stervend lichaam is, (zolang wij dit lichaam met ons omdragen zullen wij door het bederf verontrust worden en wanneer wij gestorven zijn - niet vroeger - zullen wij van de zonde bevrijd zijn); maar het kan ook verstaan worden van het lichaam der zonde, de oude mens, de bedorven natuur, welke leidt tot de dood, dat is tot de verwoesting der ziel. Maar het kan ook genomen worden als een vergelijking met een dood lichaam, waarvan volgens de wet de aanraking verontreinigde. Zo zijn de daadwerkelijke overtredingen dode werken, Heb. 9:14, en is de natuurlijke verdorvenheid een dood lichaam. Het was zo moeilijk voor Paulus, alsof hij geketend ware geweest aan een lijk, dat hij overal waar hij ging

moest medevoeren. Dat deed hem uitroepen: *Ik ellendig mens!* De man, die geleerd had in alle omstandigheden tevreden te zijn, beklaagt zich aldus over zijn bedorven natuur.

Indien wij geroepen waren over Paulus te oordelen, zouden wij gezegd hebben: Gezegend Paulus, gezant van Christus, gunsteling des hemels, geestelijke vader van duizenden! Maar in zijn eigen schatting was hij een ellendig mens, vanwege de bedorvenheid zijner natuur; omdat hij niet zo goed was als hij zijn wilde, omdat hij het nog niet gegrepen had en nog niet volmaakt was. Over deze ellende beklaagt hij zich: *Wie zal mij verlossen!* Hij spreekt als iemand die er ziek van is, die alles zou geven om er van bevrijd te worden, die ter rechterhand ziet en ter linkerhand zoekt naar een vriend, die hem van deze verdorvenheid verlossen kan. De overblijfselen van inwonende zonde zijn een vreeslijke last voor een begenadigde ziel.

2. Waarmee hij zichzelf troost. Het geval was bedroevend, maar er was hulp. Drie dingen vertroostten hem:

A. Zijn geweten getuigde dat er desniettemin een goed beginsel in hem was, dat regeerde en overwon. De zaak staat goed wanneer in een ziel niet alles denzelfden weg gaat. De regel van dit goede beginsel, dat hij had, was de wet van God, over welke hij hier spreekt in drieërlei opzicht; zoals zij gevonden wordt zeker in allen die geheiligd zijn en in geen anderen.

a. *Ik stem de wet toe dat zij goed is, vers 16. Ik geef mijn instemming aan de wet, sumphêmi;* hier is de toestemming van het verstandelijk oordeel. Waar genade gevonden wordt, daar is niet alleen vrees voor de gestrengheid der wet, maar ook toestemming dat zij goed is. Zij is goed in zichzelf en zij is goed voor mij. Dit is een teken dat de wet geschreven is in het hart; dat de ziel in haar vorm gegoten is. Toestemmen dat de wet goed is, betekent haar goed te keuren zodat men haar inhoud niet anders wensen zou. Het geheiligd verstand erkent niet alleen de billijkheid van de wet, maar ook haar voortreffelijkheid, omdat het overtuigd is dat gelijkvormigheid aan de wet de hoogste volmaking van de menselijke natuur is, en de hoogste eer en gelukzaligheid waarvoor wij vatbaar zijn.

b. *Ik heb een vermaak in de wet Gods naar de inwendige mens, vers 22.* Zijn geweten geeft hem getuigenis van zijn instemming met de wet Gods. Hij verblijdt zich niet enkel in de beloften van het woord, maar ook in de bevelen en in de verboden van het woord; *sunê domai* betekent een voldoening - gevende blijdschap. Daarin ging hij samen in toegenegenheid met alle heiligen. Allen die waarlijk wedergeboren zijn hebben oprecht vermaak in de wet Gods; vermaak om haar te kennen zowel als om haar te volbrengen; zij onderwerpen zich gaarne aan haar gezag; wensen dat die onderwerping eenswillendheid zij; en zijn niet beter voldaan dan wanneer hun hart en leven geheel in overeenstemming zijn met de wet en de wil van God.

Naar de inwendige mens; dat is: *Ten eerste.* De ziel of de redelijke vermogens, in tegenstelling met de zinnelijke lusten en begeerten van het vlees. De ziel is de inwendige mens en de zetel van genadevolle blijdschap, die derhalve oprecht en ernstig, maar verborgen, zijn; dat is de vernieuwing van de inwendige mens, 2 Cor. 4:16.

Ten tweede. De nieuwe natuur. De nieuwe mens wordt genoemd de *inwendige mens*, Ef. 3:16, de *verborgen mens des harten*, 1 Petrus 3:4. Paulus, voor zover als hij geheiligd was, had een vermaak in de wet Gods.

c. *Hijzelf diende met het gemoed de wet Gods, vers 26.* Het is niet genoeg de wet toe te stemmen, in de wet vermaak te hebben, wij moeten de wet dienen. Onze ziel moet aan haar geheel en al overgegeven zijn in gehoorzaamheid. Zo was het met het gemoed van Paulus; zo staat het met elk vernieuwd gemoed; dat is de gewone loop der zaak; hiernaar gaat de begeerte der ziel uit. *Ik zelf, autos ego.* Dat toont duidelijk dat hij hier spreekt van zichzelf en niet van een ander.

B. Dat de schuld lag bij die verdorvenheid van zijn natuur, welke hij oprecht betreurde en waartegen hij worstelde. *Ik dan doe datzelfde niet meer, maar de zonde die in mij woont.* Dat zegt hij tweemaal, **vers 17, 20**; niet als een verontschuldiging voor de schuld van zijn zonde (indien wij onder de wet waren, zou het genoeg zijn om ons te veroordelen dat de in ons wonende zonde het kwaad bedrijft), maar als een staving voor zijn bewijsvoeringen, opdat hij niet in wanhoop zou wegzinken, maar troost putten uit het verbond der genade, dat de bereidwilligheid van de geest aanneemt en voorzien heeft in vergeving voor de zwakheid des vlees. Hij tekent hierdoor gelijktijdig verzet aan tegen al hetgeen de inwonende zonde voortbrengt. Na zijn instemming met de wet Gods betuigd te hebben, belijdt hij hier zijn afkeer van de wet der zonde. Ik ben het niet; ik ontken de daad; zij is tegen mijn zin in bedreven. Wanneer in een vergadering de meerderheid ongelijk heeft en alles in de verkeerden weg stuurt, maar de partij, die het recht aan hare zijde heeft, daartegen strijdt, hetgeen geschied is betreurt en haar verzet er tegen aantekent, dan is zij het niet meer die het gedaan heeft. *Dat in mij woont*, gelijk de Kanaänieten onder de Israëlieten, ofschoon zij onder cijns gebracht waren, zo woont in mij, en zal zolang ik leef in mij wonen, het kwade.

C. Zijn grote vertroosting, die in Christus Jezus weggelegd is, **vers 25.** *Ik dank God, door Christus Jezus onze Heere.* In het midden van zijn beklag barst hij los in juichtonen. Dikwijls tot lofverheffing over te gaan is een goed middel tegen vrees en bezorgdheid, menige arme ziel, die in treurigheid neerzat, heeft dat ondervonden. En in al onze verheerlijking moet dit het middelpunt zijn: Gezegend zij God voor Jezus Christus! *Wie zal mij verlossen!* had hij uitgeroepen als iemand die geen raad of hulp meer wist. Ten laatste vindt hij een algenoegzame Vriend: *Jezus Christus.*

Wanneer wij gebukt gaan onder het gevoel van de overgebleven macht van zonde en verdorvenheid, zullen wij reden vinden om God te danken door Jezus Christus; Hij is het die staat tussen ons en de toorn, dien wij door onze zonden verdiend hebben. Indien het niet ware door Christus, dan zou de in ons wonende ongerechtigheid ons zeker te gronde richten. Hij is onze voorspraak bij de Vader, en door Hem heeft God medelijden, spaart en vergeeft Hij ons en legt ons onze ongerechtigheden niet ten laste. Christus Jezus heeft te Zijner tijd voor ons verlossing verworven. Door Christus zal de dood een einde maken aan al deze klachten en ons leiden in een eeuwigheid, die wij zullen doorbrengen zonder enige zonde of klacht. *Gezegend zij God, die ons de overwinning geeft door onze Heere Jezus Christus!*

HOOFDSTUK VIII

Nadat de apostel het leerstuk van de rechtvaardigmaking door het geloof ten volle verklaard en op de noodzakelijkheid van heiligmaking aangedrongen heeft, beroept hij zich in dit hoofdstuk op de vertroosting van het volk des Heeren. De dienaren zijn medewerkers aan de blijdschap der heiligen. "Troost, troost Mijn volk!" zo luidt hun boodschap, Jes. 40:1. God wil dat Zijn volk een vertroost volk zal zijn. En wij ontvangen hier zulk een voorsmaak van de Evangelische zaligheid, zulk een ontplooiing van de onuitsprekelijke voorrechten der ware gelovigen, dat wij ons kunnen voorzien van overvloedige voorraad van blijdschap en vrede door het geloof, en wij in al deze onveranderlijke dingen, in welke het onmogelijk is dat God liegen zou, een sterke vertroosting kunnen hebben. Dientengevolge hebben velen van Gods volk dit hoofdstuk bevonden te zijn een fontein van vertroosting voor hun zielen, in leven en dood; hebben zich laten zogen en zijn verzadigd geworden door deze borsten vol vertroosting en met vreugde water geschept uit deze fontein des heils. In dit hoofdstuk zijn drie dingen te onderscheiden.

- I. De bijzondere delen van de voorrechten der Christenen, vers 1 - 28;
- II. De grond daarvan die in de uitverkiezing ligt, vers 29, 30;
- III. De zegepraal des apostels daardoor in naam van alle heiligen, vers 31 – 39.

Romeinen 8:1 - 9

I. De apostel begint hier met een kenmerkend voorrecht van alle ware Christenen, en beschrijft de eigenschappen van hen, die er deel aan hebben. *Zo is er dan nu geen verdoemenis voor degenen, die in Christus Jezus zijn, vers 1.* Dat is zijn zegezing na al het treurig geklag en de strijd van het voorgaande hoofdstuk over de zonde, die overblijft, verstoort, ontrust, maar, God zij gedankt, niet verwoest. De klacht beperkt hij tot zichzelf, maar nederig wijst hij de troost toe aan zichzelf en met hem aan alle ware gelovigen, die er allen deel aan hebben.

1. Het is het onuitsprekelijk voorrecht en de grote troost van allen, die in Christus Jezus zijn, dat er daarom voor hen geen verdoemenis bestaat. Hij zegt niet: er is geen beschuldiging tegen hen, want die is er wèl, maar de beschuldiging is afgewezen en het vonnis werd ingetrokken. Hij zegt niet: Er is niets in hen dat verdoemenis waardig is, want dat is er wèl; en zij zien het en stemmen het toe, en dragen er rouw over en veroordelen er zichzelf om; maar die is er niet tot hun vernietiging. Hij zegt niet: Er is voor hen geen kruis en geen droefenis en geen onbehagen in de droefenis, want die zijn er wèl; maar er is geen *verdoemenis*. Zij mogen door de Heere gekastijd worden, maar zij worden niet met de wereld veroordeeld. Dit is het gevolg van hun zijn in Christus Jezus; uit kracht van hun vereniging met Hem door het geloof zijn zij daarvan verzekerd. Zij zijn in Christus Jezus als in hun vrijstad en daardoor beveiligd tegen de bloedwreker. Hij is hun voorspraak en pleit hen vrij. Er is dus geen verdoemenis, omdat zij deelhebben aan de voldoening, die Christus door Zijn sterven aan de wet gaf. In Christus; niet alleen dat God hen niet verdoemt, maar Hij heeft welbehagen in hen, Matth. 17:5.

2. Dat is het ontwijfelbaar kenmerk van allen die in Christus Jezus zijn, omdat zij bevrijd zijn van de verdoemenis, dat zij *niet wandelen naar het vlees, maar naar de Geest. Vers 1.*

Merk op: Dit kenmerk wordt opgegeven van hun wandeling; niet van deze of gene bijzondere daad, maar van hun gehele weg. En de grote vraag is: Wat is het beginsel

van de wandel, het vlees of de Geest, de oude of de nieuwe natuur, bederf of genade? Wien van die beiden zijn wij gezind? voor wie van die beide zorgen wij? door wie van die beide laten wij ons regeren? aan wie van die beide hebben wij deel?

II. De grote waarheid, hier uitgesproken, licht hij toe in de volgende verzen; ons aantonende hoe wij dit grote voorrecht verkrijgen en hoe wij aan dit kenmerk kunnen beantwoorden.

1. Hoe verkrijgen wij deze voorrechten; het voorrecht van rechtvaardigmaking, dat er *geen verdoemenis voor ons is*, en het voorrecht van heiligmaking, dat wij *niet wandelen naar het vlees, maar naar de Geest*; hetwelk niet minder ons voorrecht dan onze verplichting is? Hoe komen wij er toe?

A. De wet kon ons die niet schenken, **vers 3**. Zij kon ons niet rechtvaardig maken en niet heilig maken; zij kon ons niet bevrijden van de schuld der zonde en ook niet van de macht der zonde; zij had geen beloften van vergeving of genade. De wet had geen ding volmaakt, *zij was krachteloos*. Sommigen trachten de wet tot die gezegende doeleinden te gebruiken, maar helaas, zij was krachteloos, zij kon ze niet totstandbrengen. Maar toch die krachteloosheid was niet het gevolg van enig gebrek in de wet; zij ontstond door het vlees, door de verdorvenheid van de menselijke natuur, waardoor wij buiten staat gesteld waren om door de wet gerechtvaardigd en geheiligd te worden. Wij waren onbekwaam geworden om de wet te houden, en voor het geval van tekortkoming gaf de wet, als verbond der werken, geen voorziening; zij liet ons gelijk zij ons had gevonden. Ook kan men het toepassen op de ceremoniële wet, dat was geen geneesmiddel voldoende voor de ziekte, zij kon nimmermeer de zonde wegnemen, Heb. 10:4.

B. *De wet des Geestes des levens in Christus Jezus* doet het, **vers 2**. Het verbond der genade, met ons in Christus gesloten, is een schat van verdienste en genade, en daardoor ontvangen wij vergeving en een nieuwe natuur. *Zij heeft ons vrijgemaakt van de wet der zonde en des doods*, dat is van de schuld en ook van de macht der zonde; van de vloek der wet en van de overheersing van het vlees. Wij zijn nu onder een ander verbond, onder een anderen meester, onder een anderen echtgenoot, onder de wet des Geestes, de wet welke de Geest geeft; de wet die geestelijk leven geeft om ons bevoegd te maken voor het eeuwige leven. De grondslag van deze vrijmaking is gelegen in hetgeen Christus voor ons gedaan heeft, en waarvan hij spreekt in **vers 3**. *God Zijnen Zoon zendende*.

Merk op: Toen de wet tekortschoot, voorzag God in een ander Middel. Christus kwam om te doen wat de wet niet kon doen. Mozes bracht de kinderen Israels aan de grenzen van Kanaän, en stierf toen en liet hen daar achter. Maar Jozua deed wat Mozes niet kon doen; hij stelde hen in bezit van Kanaän. Zo ook, wat de wet niet kon doen, dat deed Christus. De beste uitlegging van dit vers hebben wij in Hebr. 10:1 - 10. Om de bedoeling van deze woorden duidelijk te maken, die in onze vertaling enigszins ingewikkeld is, kunnen wij met een geringe verplaatsing aldus lezen: *God, zendende Zijn eigen Zoon in de gelijkheid des zondigen vleses en als een offerande voor de zonde, veroordeelde de zonde in het vlees, hetgeen de wet niet kon doen, omdat zij door het vlees krachteloos was*, **vers 4**. Merk op:

a. Hoe Christus verscheen: *In de gelijkheid des zondigen vleses*. Niet zondig, want Hij was heilig, onnozel, onbevlekt; maar in de gelijkheid van het vlees, dat zondig was. Hij nam de natuur aan, die verdorven was, ofschoon volkomen afgescheiden van haar

verdorvenheid. Hij nam volkomen de gelijkheid des zondigen vleses aan door zijn besnijdenis, vrijkoping als eerstgeborene en doop van Johannes. De beten van de vurige slangen werden genezen door de koperen slang, die geheel de vorm van die slangen had, maar vrij was van het dodelijk gif. Het was een grote nederbuiging, dat Hij die God was, verscheen in de gelijkheid des vleses; maar niet minder dat Hij die heilig was, kwam in de gelijkheid des zondigen vleses. *En dat voor de zonde*, de beste Griekse handschriften lezen aldus: God zond Hem *en homoi oomati sarkos hamartias kai peri hamartias, in de gelijkenis van het zondige vlees en als een offerande voor de zonde*. De Zeventigen noemen een zondoffer alleen *peri hamartias, voor de zonde*, dus was Christus een offerande, en daartoe werd Hij gezonden, Hebr. 9:26.

b. Wat door deze zijn verschijning gedaan werd. *De zonde werd veroordeeld*; dat is: God maakte daardoor meer dan op enige andere wijze Zijn haat tegen de zonde kenbaar; en dat niet alleen, maar daardoor werd voor allen die van Christus zijn de verdoemende en overheersende kracht der zonde verbroken en uit de weg geruimd. Hij, die veroordeeld is, kan niet beschuldigen of veroordelen; zijn getuigenis is van gener waarde, en zijn gezag is van gener waarde. Zo is door Christus de zonde veroordeeld; ofschoon zij nog leeft en overblijft, is haar leven in de heiligen nog slechts gelijk het leven van een veroordeelden misdadiger. De veroordeling van de zonde redt de zondaar van de verdoemenis. Christus was zonde gemaakt voor ons, 2 Cor. 5:21, en nadat Hij dat gemaakt was, werd toen Hij veroordeeld werd, de zonde veroordeeld in het vlees van Christus; veroordeeld in de menselijke natuur. Zo werd de rechtvaardigmaking tot Goddelijke gerechtigheid gemaakt en de weg bereid voor de verlossing van de zondaar.

c. Het gelukkig gevolg van dit alles voor ons, **vers 4**.

Opdat het recht der wet vervuld zou worden in ons. Beide in onze rechtvaardigmaking en in onze heiligmaking is het recht der wet vervuld. Een gerechtigheid van voldoening voor het breken van de wet is vervuld door de toerekening van Christus' volkomen en smetteloze gerechtigheid, welke voldoet aan de uiterste eisen der wet, gelijk de verzoendeksel even lang en breed was als de ark des verbonds. Een gerechtigheid van gehoorzaamheid aan de geboden der wet is vervuld in ons, toen door de Geest de wet geschreven werd in ons hart, en de liefde is de vervulling der wet, Hfdst. 13:10. Ofschoon de gerechtigheid der wet niet vervuld is door ons, toch is zij, gedankt zij God, vervuld in ons; in alle ware gelovigen is iets dat beantwoordt aan de bedoeling der wet. *Ons die - niet naar het vlees wandelen, maar naar de Geest*. Dit is de beschrijving van al degenen, die deelhebben aan dit voorrecht; zij handelen uit een geestelijk en niet uit een vleselijk beginsel. Wat de anderen aangaat, in hen zal het recht der wet vervuld worden door hun verloren - gaan.

2. Merk nu op hoe wij aan dit kenmerk moeten voldoen, **vers 5** en v.v.

A. Wij moeten letten op hetgeen wij bedenken. Hoe kunnen wij weten of wij naar het vlees wandelen of naar de Geest? Door na te gaan wat wij bedenken. Vleselijke vermaken, werelds voordeel en eer, de dingen van zinnelijkheid en de tijdelijke dingen zijn de dingen des vleses, welke de onwedergeborenen bedenken. De eer van God, het welzijn der ziel, de belangen der eeuwigheid, zijn de dingen des Geestes, welke zij bedenken die des Geestes zijn. De mens is zoals zijn bedenken is. *Gelijk hij bedacht heeft in zijn ziel, also zal hij zeggen*, Spr. 23:7. In welke dingen hebben onze gedachten het meest vermaak? Waarbij vertoeven zij met de grootste voldoening? De ziel is de zetel der wijsheid. Welken weg gaan onze ontwerpen en beraadslagingen?

Waarin zijn wij wijzer; in de dingen der wereld of in die onzer ziel? *phronoosi ta tês sarkos, verzinnen de dingen die des mensen zijn*, wordt het genoemd in Matth. 16:23. Het is de grote vraag wat ons verzinnen is; welke waarheden, welke tijdingen, welke gemakken wij het meest najagen, en welke ons het aangenaamste zijn. Welnu ten einde ons te waarschuwen tegen deze vleselijke gezindheid, toont hij ons haar grote ellende en boosheid aan, en vergelijkt haar met de onuitsprekelijke heerlijkheid en vertroosting van de geestelijk gezindheid.

a. *Zij is de dood, vers 6*. Zij is de geestelijke dood en de zekere weg tot de geestelijken, eeuwigen dood. Het is de dood onzer ziel, want het is haar scheiding van God, in vereniging en gemeenschap met wien het leven onzer ziel bestaat. Een vleselijk - gezinde ziel is dood, zo dood als een ziel zijn kan. De ziel, die haar wellust volgt, is levende gestorven, 1 Tim. 5:6; niet alleen dood voor de wet door haar schuld, maar dood door haar vleselijke staat. De dood sluit in zich alle geestelijke ellende; vleselijk - gezinde zielen zijn ellendige zielen. Maar *geestelijk gezind te zijn, phronêma toe pneumatos, een geestelijken smaak hebben* (de wijsheid die van boven is, een beginsel van genade) is *het leven en de vrede*; dat is de gelukzaligheid en de welvaart der ziel. Het leven van de ziel bestaat in haar vereniging met geestelijke dingen door het verstand. Een geheiligde ziel is een levende ziel, en haar leven is vrede; het is een zeer aangenaam leven. Alle paden van geestelijke wijsheid zijn paden des vredes. Het is leven en vrede in de toekomstige wereld, zowel als in de tegenwoordige. Het bedenken des geestes, het geestelijk - gezind zijn is het eeuwige leven en de eeuwige vrede in hun aanvang, en een zeker onderpand van de aanstaande volmaking ervan.

b. *Het bedenken des vleses is vijandschap tegen God, vers 7*, en dat is erger dan het voorgaande. Het vorige spreekt van de zondaar als van een doden mens en dat is erg; maar dit spreekt van hem als van een duivel. Het is niet enkel een vijand, maar een vijandschap. Het is niet alleen de scheiding der ziel van God, maar het verzet der ziel tegen God; het is in opstand tegen Zijn gezag, verzet zich tegen zijn bedoelingen, gaat tegen zijn belangen in, spuwt Hem in het aangezicht, vertoort Zijn ingewanden. Kan er groter vijandschap bestaan? Een vijand kan verzoend worden, maar vijandschap niet. Hoe moet dit ons vernederen over en waarschuwen tegen het bedenken des vleses! Zullen wij toevlucht verlenen aan en in bescherming nemen datgene, wat vijandschap is tegen God, onze Schepper, eigenaar, regeerder en weldoener? Om dit te bewijzen zegt hij: *Want het onderwerpt zich der wet Gods niet, want het kan ook niet*. De heiligheid van de wet Gods en de onheiligheid van het bedenken des vleses staan zo onverzoenlijk tegenover elkaar als licht en duisternis. De vleselijkgezinde mens kan, door de kracht der Goddelijke genade, aan de Goddelijke wet onderworpen worden, maar het *bedenken des vleses* kan dit nooit; dat moet verbroken en uitgeworpen worden. Zie hier hoe diep de verdorven wil van de mens onder de slavernij der zonde gebracht is; voor zover het bedenken des vleses de overhand heeft, is er geen geneigdheid tot de wet Gods; daarom, overal waar een verandering gewrocht werd, is dat geschied door de kracht van Gods genade en niet door de vrijen wil des mensen.

Daarom voegt hij hier aan toe, **vers 8**: *En die in het vlees zijn, kunnen Gode niet behagen*. Zij die in hun vleselijke onwedergeboren staat verkeren en onder de heerschappij der zonde zijn, kunnen niet doen de dingen die God behagen, want hun ontbreekt de genade, het Gode behaaglijke beginsel, en een deel aan Christus, de Gode

behaaglijke Middelaar. Zelfs *het offer des godlozen is de Heere een gruwel*, Spr. 15:8. Het Gode behaaglijk zijn is ons hoogste doel, en daarin kunnen zij, die in het vlees zijn, alleen tekortkomen; zij kunnen Hem niet behagen; Nee, zij kunnen niet anders dan Hem mishagen. Wij behoren onze staat en ons kenmerk te kennen en te leren kennen door:

B. Te onderzoeken *of wij de Geest van God en van Christus hebben, al dan niet, vers 9. Doch gijlieden zijt niet in het vlees, maar in de Geest*. Hierdoor worden toestanden en omstandigheden van de ziel aangeduid, die lijnrecht tegenover elkaar staan. Alle heiligen hebben in zich vlees en geest; maar in het vlees zijn is het tegenovergestelde van in de Geest zijn. Het duidt aan dat een van deze beide beginselen ons heeft overmocht en aan zich onderworpen. Wanneer wij zeggen: die mens is *in liefde, aan de drank*, dan betekent het dat hij daardoor in bezit genomen werd. Nu is de grote vraag, of wij in het vlees dan wel in de Geest zijn, en hoe wij dat te weten kunnen komen. Alleen door te onderzoeken of de Geest Gods in ons woont. Dat de Geest in ons woont is het beste bewijs dat wij in de Geest zijn, want de inwoning is wederkerig, 1 Joh. 4:6. *Die blijft in God en God in hem*. De Geest bezoekt velen van de onwedergeborenen met zijn invloeden, welke zij tegenstaan en blussen, maar Hij woont in allen, die geheiligd zijn; daar heeft Hij Zijn woonplaats gesticht en regeert Hij. Hij is daar als een mens in zijn eigen huis, waar Hij voortdurend vertoeft en welkom is en Zijn eigen kring heeft. Laat ons deze vraag ter harte nemen: wie woont, regeert en bestuurt daar? Wiens belangen hebben daar de voorrang? Hij voegt er een algemenen regel van toetsing aan toe: *Zo iemand de Geest van Christus niet heeft, die komt Hem niet toe*. Christen te zijn (dat is: waarachtig Christen te zijn, een van Zijn kinderen, Zijn dienstknechten, Zijn vrienden, in vereniging met Hem) is een voorrecht en een eer, waarop menigeen zich laat voorstaan, die er geen deel of lot aan heeft. Niemand is dat dan die Zijn Geest heeft; dat is:

a. Die geestelijk gezind zijn zoals Hij geestelijk gezind was; die zachtmoedig, nederig, weinig van zichzelf denkend, vreedzaam, geduldig en liefelijk zijn gelijk Hij was. Wij kunnen niet in Zijn voetstappen wandelen tenzij wij Zijn Geest hebben; de plooi en de gezindheid van onze ziel moet zijn overeenkomstig Christus' voorbeeld.

b. Die tot handelen geleid en bekwaam gemaakt worden door de Heiligen Geest van Christus, als hun heiligmaker, leraar en trooster. de Geest van Christus hebben is hetzelfde als dat de Geest van God in ons woont. Deze twee uitdrukkingen zeggen hetzelfde, want allen, die bezielde worden door de Geest van God als hun leiddraad, zijn gelijkvormig aan de Geest van Christus als hun voorbeeld. Deze beschrijving van het kenmerk van hen, wien dit eerste voorrecht van het verlost - zijn van de verdoemenis toekomt, kan toegepast worden op al de overige voorrechten, die hier volgen.

Romeinen 8:10 - 16

In deze verzen houdt de apostel ons twee andere voorrechten van de ware gelovigen voor.

I. Leven. De gelukzaligheid is niet alleen een ontkennende gelukzaligheid, van niet - verdoemd te zijn; maar zij is ook bevestigend; zij is een bevordering tot leven; dat zal de onuitsprekelijke gelukzaligheid van de mens zijn, **vers 10, 11. Indien Christus in u is.**

Merk op: Indien de Geest in ons woont, dan is Christus in ons. Hij woont door het geloof in onze harten, Ef. 3:17. Ons wordt hier gezegd hoe het gaat met de lichamen en de zielen van hen, in wie Christus is.

1. Wij kunnen niet anders zeggen, dan dat *ons lichaam dood is*; het is een broos, sterfelijk en stervend lichaam, en het zal binnen korten tijd dood zijn, het is een lemen hut, wier grondslag in het stof rust. Het voor ons verworven en ons beloofde leven maakt het lichaam in zijn tegenwoordige toestand niet onsterfelijk. Het is dood; dat is, het is bestemd om te sterven, gelijk wij een ter dood veroordeelde een dood man noemen. In het midden van het leven zijn wij in de dood; al zijn onze lichamen ook nog zo sterk, gezond en schoon, zij zijn zo goed als dood, Hebr. 11:12; en zulks *om der zonde wil*. De zonde doodt het lichaam. Die uitwerking had de eerste bedreiging, Gen. 3:19: *Stof zijt gij*. Mij dunkt, al bestond er geen enkele andere reden voor, de liefde tot ons lichaam moet ons van de zonde terughouden, nu de zonde zulk een vijandin van ons lichaam is. De dood, ook van de lichamen der heiligen, is een overgebleven teken van Gods misnoegen over de zonde.

2. Maar de geest, de kostbare ziel, *die is leven*, die is nu geestelijk levend, ja, zij is zelf leven. De genade in de ziel is haar nieuwe natuur; het leven der heiligen is in hun ziel, terwijl het leven van de zondaar niet verder gaat dan zijn lichaam. Wanneer het lichaam sterft en tot stof wederkeert, *is de ziel leven*, niet alleen levend en onsterfelijk, maar vervuld met leven. De dood van de heiligen is niet anders dan de bevrijding van de hemelsgeboren geest van de boei en de last van dit lichaam, om hem geschikt te maken om deel te hebben aan het eeuwige leven. Toen Abraham gestorven was, bleef God nochtans de God van Abraham, want juist toen was zijn geest leven. Matth. 22:31, 32; Zie Ps. 49:16.

En dit om der gerechtigheid wil. De gerechtigheid van Christus, hun toegerekend, beveiligt de ziel, hun voornaamste deel, van de dood; de gerechtigheid van Christus, in hen inwonende, het vernieuwde evenbeeld Gods in de ziel, bewaart en, door Gods beschikking, verheft haar, verbetert haar en maakt haar bekwaam om deel te hebben aan de erve der heiligen in het licht, juist door de dood. Het eeuwige leven van de ziel bestaat in het zien en genieten van God, en in dat geheel in zich op te nemen, want daartoe werd de ziel bekwaam gemaakt door de gerechtigheid van de heiligmaking. *Ik zal uw aangezicht in gerechtigheid aanschouwen*, Ps. 17:15.

3. Er wordt ook ten laatste een leven bewaard voor het arme lichaam. *Hij zal ook uw sterflijke lichamen levend maken, vers 11*. De Heere is voor het lichaam, en ofschoon het bij de dood wordt terzijde geworpen als een gebroken, veracht vat, een vat waarin niemand behagen heeft, toch zal God een welgevallen hebben aan het werk Zijner handen, Job 14:15; Hij zal gedachtig zijn aan Zijn verbond met het stof en er geen tittel van laten vallen, maar het lichaam zal herenigd worden met de ziel en met daarmee overeenkomstige heerlijkheid bekleed worden. Dit vernederde lichaam zal vernieuwd worden, Fil. 3:21; 1 Cor. 15:42. Twee grote verzekeringen van de opstanding des lichaams worden hier vermeld:

A. De opstanding van Christus: *Hij, die Christus uit de doden opgewekt heeft, zal ook uw sterflijke lichamen levend maken, vers 11*. Christus verrees als het Hoofd, als de eersteling, als de Voorloper van alle heiligen, 1 Cor. 15:20. Het lichaam van Christus lag in het graf, onder de toegerekende zonden van al de heiligen, en daardoor verbroken. O graf, waar is nu uw overwinning? Door de kracht van de opstanding van

Christus zullen wij verrijzen.

B. De inwoning des Geestes. Dezelfde Geest, die de ziel heeft levend gemaakt, zal binnenkort ook het lichaam doen opstaan. *Door Zijnen Geest, die in u woont.* De lichamen der heiligen zijn tempelen des Heiligen Geestes, 1 Cor. 3:16; 6:19. Welnu, ofschoon toegelaten wordt dat deze tempelen gedurende enigen tijd in puin liggen, toch zullen zij herbouwd worden. De tabernakel Davids, die vervallen is, zal weer opgericht worden; hoe grote bezwaren daartegen ook in de weg staan. De Geest, zwevende over de dode en dorre beenderen, zal hen levend maken; en de heiligen zullen in dit hun vlees God zien. Hier voegt de apostel terloops tussen hoezeer het dan onze plicht is te wandelen niet naar het vlees, maar naar de Geest, **vers 12, 13**. Laat dus ons leven niet zijn naar de wil en de bewegingen des vleeses. Twee redenen noemt hij daarvoor op:

a. Wij zijn niet schuldenaars aan het vlees; niet door betrekking, door dankbaarheid, of door enige andere band van verplichting. Wij behoren onze vleselijke begeerlijkheden niet te volgen of te dienen. Zeker, wij zijn verplicht ons lichaam te kleden, te voeden en er zorg voor te dragen, maar als voor een dienstknecht van de ziel in de dienst van God, en meer niet. Wij zijn er geen schuldenaars aan, het vlees heeft ons nooit zoveel vriendelijkheid betoond, dat het ons daardoor zou verplicht hebben om het te dienen. Hierin ligt opgesloten dat wij schuldenaars zijn aan Christus en aan de Geest; aan Hem danken wij alles; alles, wat wij hebben en doen kunnen, zijn wij door duizend banden en verplichtingen verschuldigd. Van zo groot een dood door zo groot een rantsoen verlost zijnde, staan wij oneindig diep in de schuld bij onze Verlosser, 1 Cor. 6:19, 20.

b. Overweeg de gevolgen, die aan het eind van de weg zullen zijn. Hier worden ons voorgesteld leven en dood, zegen en vloek. *Indien gij naar het vlees leeft, zo zult gij sterven*; dat is: de eeuwigen dood sterven. Het behagen en dienen en bevoordelen van het vlees is de verwoesting der ziel, welke is de eeuwige dood. Het eigenlijke sterven is de dood der ziel; de lichamelijke dood der heiligen is slechts een slaap. Maar, aan de andere zijde: *Gij zult leven*, leven en gelukkig zijn tot in alle eeuwigheid; en dat is het ware leven; *indien gij door de Geest de werkingen des lichaams doodt*; alle vleselijke lusten en genegenheden onder houdt, uzelf verloochent ten aanzien van het behagen en inwilligen van het lichaam. En dat door de Geest. Wij kunnen dat niet doen zonder dat de Geest in ons werkt, en de Geest zal het niet doen zonder ons trachten om het te doen. Wij worden dus in één woord gesteld voor deze keuze: het lichaam mishagen of de ziel verwoesten.

II. *De Geest der aanneming tot kinderen* is een ander voorrecht voor degenen, die in Christus Jezus zijn, **vers 14 - 16**.

1. Allen die van Christus zijn, worden opgenomen in de betrekking van *kinderen Gods*, **vers 14**. Merk op:

A. Hun hoedanigheid. *Zij worden geleid* door de Geest Gods. Gelijk een leerling geleid wordt door zijn onderwijzer; gelijk een reiziger op zijn tocht geleid wordt door zijn gids; gelijk een krijgsknecht in zijn handelingen geleid wordt door zijn bevelhebber. Niet voortgedreven als beesten, maar geleid als redelijke schepselen; getrokken met mensenkoorden en banden der liefde. Het is een ontwijfelbaar kenmerk van alle ware gelovigen, dat zij geleid worden door de Geest Gods. Nadat zij zich

door het geloof aan deze leiding overgegeven hebben, volgen zij in gehoorzaamheid dien leidsman, en worden zo zacht ingeleid in alle waarheid en plicht.

B. Hun voorrecht. *Zij zijn kinderen Gods*; door aanneming opgenomen in het getal van Gods kinderen; door Hem als zijn kinderen erkend en bemind.

2. En degenen die kinderen Gods zijn, hebben de Geest:

A. Ten einde in hen de gesteldheid van kinderen te werken.

a. *Gij hebt niet ontvangen de geest der dienstbaarheid wederom tot vreze, vers 15* Rom. 8.15. Versta hieronder:

Ten eerste. De geest der dienstbaarheid, waaronder de gemeente des Ouden Testaments verkeerde; veroorzaakt door de duisterheid en de verschrikkingen van die bedeling. Het voorhangsel betekende dienstbaarheid, 2 Cor. 3:15. Vergelijk vers 17. De Geest der aanneming tot kinderen was toen niet zo overvloedig uitgestort als thans; want de wet legde de wonde bloot, maar wees weinig van het heelmiddel aan. Maar nu gij niet onder die bedeling zijt, hebt gij dien geest niet ontvangen.

Ten tweede. De geest der dienstbaarheid, waaronder velen van de heidenen zich voegden bij hun bekering; onder de overtuiging door de Geest gewerkt van zonde en toorn, gelijk in Hand. 2:37; of de stokbewaarder in Hand. 16:30; of Paulus, Hand. 9:6. Toen was de *Geest Zelf* voor die heiligen een geest van dienstbaarheid. "Maar", zegt de apostel, "bij u is dat voorbij". Dr. Manton merkt hier op: "God als Rechter, door de geest der dienstbaarheid, zendt ons tot Christus als Middelaar, en Christus als Middelaar, door de Geest der aanneming tot kinderen, zendt ons terug tot God als vader." Ofschoon een kind van God opnieuw onder vrees en dienstbaarheid kan komen en zijn kindschap in twijfel trekken, toch wordt de gezegende Geest niet weer een geest van dienstbaarheid, want dan zou Hij een onwaarheid getuigen.

b. *Maar gij hebt ontvangen de Geest der aanneming tot kinderen.* De mensen kunnen een bewijsstuk van aanneming op papier geven; maar het is Gods voorrecht alleen, de Geest der aanneming tot kinderen - de natuur van kinderen - te geven. De Geest der aanneming tot kinderen werkt in de kinderen Gods een kinderlijke liefde tot God als Vader; blijdschap in Hem, en afhankelijkheid van Hem als van een Vader. Een geheiligde ziel draagt de gelijkenis Gods, gelijk een kind het beeld van zijn vader draagt. *Door welken wij roepen: Abba, Vader!* Het bidden wordt hier *roepen* genoemd; wat niet alleen een ernstige, maar ook een natuurlijke uitdrukking van begeerte is; kinderen die niet spreken kunnen geven hun verlangen te kennen door roepen, door schreien. Welnu, de Geest leert ons in het gebed te komen tot God als tot een Vader, met een heilig, nederig vertrouwen, waardoor de ziel vrijmoedigheid krijgt om te zeggen: *Abba, Vader!* *Abba* is een Syrisch woord, dat betekent *vader*, of *mijn vader*; *patêr* is een Grieks woord. En waarom beide: "*Abba, Vader?*" Omdat Christus dat in Zijn gebed gebruikte, Mark. 14:36. *Abba, Vader!* En wij hebben de Geest des Zoons ontvangen. Het duidt aan een toegenegen en dierbare vrijmoedigheid, en een gelovigen nadruk op onze betrekking tot God gelegd. Wanneer kleine kinderen hun ouders iets vragen, kunnen zij niet veel anders zeggen dan: *Vader! vader!* maar dat is welsprekend genoeg. Het toont ook aan dat de aanneming tot kinderen zowel de heidenen als de Joden geldt. De Joden noemen Hem *Abba*, in hun taal; de heidenen mogen Hem in hun taal *patêr*, *vader* noemen; want in Christus Jezus is geen Jood of Griek.

B. Te getuigen van deze betrekking van kinderen, **vers 16**. Het eerste is het werk des Geestes als Heiligmaker; het tweede Zijn werk als vertrooster. *Hij getuigt met onze geest*. Menigeen heeft de getuigenis van zijn eigen geest betreffende de goedheid van zijn toestand, maar mist het daarmee overeenstemmende getuigenis van Gods Geest. Velen spreken tot zichzelf van vrede, tot wie de God des hemels niet van vrede spreekt. Maar zij, die geheiligd zijn, hebben de Geest Gods getuigende met hunnen geest. Dit moet niet opgevat worden als enige onmiddellijke buitengewone openbaring, maar als het gewone werk des Geestes, in en door de genademiddelen, sprekende tot de ziel van vrede. Dit getuigenis is altijd in overeenstemming met het geschreven woord; en het is daarom altijd gegrond in de heiligmaking, want de Geest in het hart kan niet in tegenspraak zijn met de Geest in het woord. De Geest getuigt aan niemand van de voorrechten van het kindschap dan aan hen, die de natuur en de gezindheid van kinderen hebben.

Romeinen 8:17 - 25

In deze woorden beschrijft de apostel een vierde heerlijk gedeelte van de gelukzaligheid der gelovigen, namelijk: hun recht op de toekomstige heerlijkheid. Dit is een natuurlijk gevolg van ons kindschap; indien de aanneming tot kinderen ons recht geeft op die heerlijkheid, dan maakt de geaardheid van kinderen ons er voor geschikt en bereidt ons er voor toe. *Indien wij kinderen zijn, zo zijn wij ook erfgenamen*, **vers 17**. In de aardse erfenissen gaat deze regel niet altijd door; alleen de eerstgeborenen zijn erfgenamen. Maar de gemeente is een gemeente van eerstgeborenen, en dus zijn zij allen erfgenamen. De hemel is een erfenis, waarvan alle heiligen erfgenamen zijn. Zij verkrijgen die niet omdat zij haar kopen voor enige verdienste of betaling uit eigen middelen, maar als erfgenamen, alleen door een daad Gods, want God maakt hen erfgenamen. De heiligen zijn erfgenamen, ofschoon zij in deze wereld minderjarige erfgenamen zijn, zie Gal. 4:1, 2. Hun tegenwoordige toestand is een toestand van opvoeding en geschiktmaking voor de erfenis. Hoe troostrijk moest dit zijn voor al Gods kinderen; dat zij, hoe weinig zij hier beneden er ook van in handen mogen hebben, als erfgenamen, overvloedig in vooruitzicht hebben! Maar de eer en de gelukzaligheid van een erfgenaam is gelegen in de waarde van wat hij erven zal; wij lezen wel van zulken *die niet dan wind zullen erven*; en daarom volgt hier een opsomming van de erfenis.

1. *Erfgenamen van God*. De Heere zelf is het deel hunner erve, Ps. 16:5, en een *schone erfenis*, vers 6. God is de erfenis van zijn heiligen. De heiligen zijn geestelijke priesters, die de Heere tot hun Erfenis hebben, Num. 18:20. Het zien en het genieten van God zijn de erfenis, waarvan de heiligen de erfgenamen zijn. God zelf zal bij hen en hun God zijn, Openb. 21:3.

2. *Mede-erfgenamen van Christus*. Christus als Middelaar wordt genoemd een erfgenaam van alle dingen, Hebr. 1:2 en de ware gelovigen zullen, uit kracht van hun vereniging met Hem, *alles beërven*, Openb. 21:7. Zij die nu als zijn broederen, deelhebben aan de Geest van Christus, zullen als zijn broederen, eens delen in zijn heerlijkheid, Joh. 17:24; zij zullen met Hem zitten in Zijn troon, Openb. 3:21. Heere, wat is de mens, dat Gij hem dus verheerlijkt! Over deze toekomstige heerlijkheid wordt nu gesproken als over een vergelding voor het lijden van deze tegenwoordige tijd en een vervulling van de tegenwoordige hoop.

I. Als een vergelding voor het tegenwoordige lijden der heiligen; en het is een rijke

vergelding! *Zo wij anders met Hem lijden, opdat wij ook met Hem verheerlijkt worden, vers 17; of, voor zover wij met Hem lijden.* De toestand van de gemeente in deze wereld is altijd, maar was met name toen, een toestand van droefenis; Christen - zijn stond gelijk met lijder-zijn. Welnu, om hen ten opzichte van dat lijden te vertroosten, zegt hij hun dat zij leden met Christus; voor zijn zaak, tot zijn eer, en voor de getuigenis van een goed geweten; en zij zouden met Hem verheerlijkt worden. Zij, die met David leden in zijn vervolgingen, werden met en door hem verhoogd toen hij de troon besteeg, 2 Tim. 2:12. Zie hier welke winst het lijden voor Christus aanbrengt; ofschoon wij de verliezende partij zijn om zijnentwil; zullen en kunnen wij in het eind door Hem geen verliezers zijn. Het Evangelie is vol van verzekeringen op dat punt. En nu, onder dat lijden kunnen de heiligen sterke draagkracht en vertroosting hebben van hun hoop op de hemel. De apostel houdt de weegschaal om die beide met elkaar te vergelijken, vers 18, en de uitslag is merkwaardig.

1. In de een schaal legt hij *het lijden van deze tegenwoordige tijd*. Het lijden van de heiligen is alleen lijden van de tegenwoordige tijd, 2 Cor. 4:7; het is een zeer lichte verdrukking, die weldra voorbijgaat. Hij schrijft dus op het lijden: *tekelt*: in weegschalen gewogen en te licht bevonden.

2. In de andere schaal legt hij de heerlijkheid, en vindt dat zij een gans zeer uitnemend, eeuwig gewicht heeft. *Heerlijkheid zal geopenbaard worden*. In onze tegenwoordige toestand hebben wij gebrek niet alleen aan het genot van die heerlijkheid, maar ook aan de kennis er van, 1 Cor. 2:9; 1 Joh. 3:2; maar zij zal geopenbaard worden. Zij overtreft al wat wij totnogtoe gezien en gehoord hebben; de tegenwoordige genietingen zijn zoet en heerlijk, zeer zoet en zeer kostelijk; maar er is iets in de toekomst, iets achter het voorhangsel, dat dit alles ver te boven zal gaan. *Het zal in ons* (Engels *in ons*) *geopenbaard worden*; niet alleen aan ons om gezien te worden, maar geopenbaard in ons, om genoten te worden. Het koninkrijk Gods is binnen in u, en dat is de eeuwigheid ook; en het zal het tot in eeuwigheid zijn.

3. Hij komt tot het besluit dat *het lijden dezes tegenwoordigen tijds niet is te waarden; - ook axia pros tēn doxan, - niet waard is vergeleken te worden, tegen de heerlijkheid die aan ons zal geopenbaard worden*. Zij kunnen deze heerlijkheid niet verdienen, veel minder tot stand brengen, door hun lijden voor Christus. Dat lijden kan ons in 't minst niet afschrikken en terughouden van een ijverig en ernstig najagen van die heerlijkheid. Het lijden is klein en kort en betreft alleen het lichaam, maar de heerlijkheid is rijk en groot, gaat de ziel aan en duurt in eeuwigheid. Daar houdt hij het voor, *logizomai*. *Ik houd het daarvoor*, ik bereken dat. Het is niet een vluchtig en snel - genomen besluit, maar de uitkomst van een zeer ernstige en nauwkeurige overweging. Hij heeft de gevallen op zichzelf gewogen; de bewijsgronden voor en tegen nagegaan en kwam ten laatste tot dit besluit. Hoe hemelsbreed verschilt de uitspraak van het Woord aangaande het lijden van deze tegenwoordige tijd van de meningen der wereld! *Ik bereken*, het is de uitspraak van een rekenaar, die de balans opmaakt. Eerst telt hij op de uitgaven, in het lijden voor Christus van de tegenwoordige tijd, en ziet dat die zeer gering zijn. En dan gaat hij na wat ons door Christus verzekerd is in de heerlijkheid, die aan ons zal geopenbaard worden, en dan komt hij tot een oneindig bedrag, dat alle denkbeeld te bovengaat; zodat de winst onuitsprekelijk overvloedig tegenover de verliezen staat. Wie zou dan bevreesd zijn om voor Christus te lijden, die, gelijk Hij reeds dadelijk met ons is in het leed, zeker niet vertragen zal in de vergoeding? Welnu, Paulus was in dit opzicht zo bevoegd te

oordelen als iemand ter wereld maar zijn kan. Hij kon niet alleen door kennis van zaken, maar ook bij ondervinding spreken; hij was met beide wèl vertrouwd. Hij wist wel wat het lijden van deze tegenwoordige tijd was, zie 2 Cor. 11:23 - 28. En hij wist wat de heerlijkheid des hemels betekende, 2 Cor. 12:3, 4. En na het overwegen van beide, geeft hij zijn oordeel te kennen. Er is niets zo goed als een gelovig gezicht op de heerlijkheid die aan ons zal geopenbaard worden, om onze geest te versterken en ons te ondersteunen onder het lijden van de tegenwoordige tijd. De smaadheid van Christus is rijkdom voor allen, die een oog hebben voor de vergelding des loons, Hebr. 11:26.

II. De vervulling van de tegenwoordige hoop en verwachtingen der heiligen, **vers 19** en v.v. Gelijk de heiligen er voor lijden, evenzo verwachten zij haar. De hemel is derhalve zeker; God zal niet door zijn Geest een hoop verwekken en aanmoedigen om haar daarna teleur te stellen en te vernietigen. Hij zal over zijn dienstknechten het woord bevestigen, waarop Hij hen heeft doen hopen, Ps. 119:49, en de hemel is daarom zoet, want evenals uitgestelde hoop het hart ziek maakt, evenzo is de begeerte, die komt, een boom des levens, Spr. 13:12. En nu toont hij de verwachting van deze heerlijkheid aan:

1. In de schepselen, **vers 19 - 22**. Het moet wel een grote, alles overtreffende heerlijkheid zijn, waarnaar alle schepselen met zoveel ernst uitzien en verlangen. Wat Paulus in deze verzen zegt is in zekere zin moeilijk te volgen en heeft de uitleggers veel bezwaren opgeleverd; en dat temeer omdat in geen ander deel der Schrift iets te vinden is, dat er mede vergeleken kan worden. Wij verstaan hier onder *schepsel* niet, zoals sommigen doen, de heidenwereld en hun verwachting van Christus en het Evangelie, want dat is een zeer vreemde en gewrongen uitlegging; maar het gehele samenstel der natuur, voornamelijk de lagere wereld, de gehele schepping, al de onbezielde en bezielde schepselen, van welke, ter oorzaak van hun onderlinge overeenstemming en afhankelijkheid, en omdat zij allen tezamen een wereld vormen, hier in het enkelvoud gesproken wordt als van het *schepsel*. De bedoeling van de apostel in deze vier verzen brengen wij tot de volgende opmerkingen:

A. Er is een tegenwoordige ijdelheid, waaraan het schepsel, tengevolge van de zonde des mensen, onderworpen is, **vers 20**. Toen de mens zondigde, werd het aardrijk om zijnentwil vervloekt, en daarmee alle schepselen, voornamelijk die tot de lagere wereld behoren, waarmee wij in aanraking zijn; deze alle werden onderworpen aan dien vloek, en daardoor beweeglijk en sterfelijk.

Zij liggen onder de *dienstbaarheid der verderfenis*, **vers 21**. Er is een onreinheid, misvorming en zwakheid, die over het schepsel kwam door de val van de mens; de schepping is gezonken en tegengehouden; veel van de schoonheid der wereld is verloren gegaan. Er is vijandschap van het een schepsel tegen het andere; zij zijn alle onderhevig aan voortdurende verandering en onophoudelijk verval van de enkelen, en vatbaar voor de vlagen van Gods oordelen over de mensen. Toen de wereld overstroomd werd, en nagenoeg al de schepselen, die zij bevatte, verdronken; waren deze wel waarlijk aan de ijdelheid onderworpen. Het geheel van de schepping is bestemd voor en haastende naar een algehele ontbinding door vuur. En niet het kleinste deel van hun ijdelheid en dienstbaarheid is, dat zij door de mensen gebruikt, of beter gezegd misbruikt, worden als werktuigen voor hun zonden. De schepselen worden dikwijls misbruikt tot oneer van hun Schepper, benadeling van Zijn kinderen en dienst van Zijn vijanden. Toen de schepselen gesteld werden tot voedsel en

speelbal van onze lusten, werden zij aan de ijdelheid onderworpen; zij zijn gevangen genomen door de wet der zonde. En dat geschiedde niet *gewillig*, niet door hun eigen keus. Alle schepselen begeren hun eigen volmaking en hun eigen wettig gebruik; wanneer zij tot werktuigen van de zonde gemaakt worden, geschiedt dat tegen hun wil. Of: zij zijn op die wijze gevangen gemaakt, niet om enige eigen zonde, die zij zelf hebben bedreven, maar ter wille van de zonde des mensen; om *diens wil, die hen der ijdelheid onderworpen heeft*. Adam deed dit middellijk; de schepping was aan hem overgegeven; toen hij zondigde en zichzelf onderwierp aan de dienstbaarheid der verderfenis, onderwierp hij daaraan tevens het gehele schepsel. God deed het gerechtelijk; Hij sprak een oordeel uit over het schepsel om de zonde des mensen, waardoor zij er aan onderworpen waren. - En dit juk draagt het arme schepsel op hope dat het niet altijd op hem blijve rusten. *In hope dat het schepsel zelf, Ep'elpidi koti kai etc.*, zo lezen vele Griekse handschriften deze woorden, **vers 21**. Wij hebben alle reden om medelijden te gevoelen voor het arme schepsel, dat ter wille van onze zonden aan de ijdelheid onderworpen is.

B. Het ganse schepsel *zucht en is in barensnood* onder deze ijdelheid en bedorvenheid, **vers 22**. Dat is een figuurlijke uitdrukking. De zonde is een last voor de gehele schepping; de zonde der Joden toen zij de Heere Jezus kruisigden, deed de aarde onder hun voeten beven. De heidense afgoden waren een last voor de vermoeide dieren, Jes. 46:1. Een algemene kreet gaat op uit de gehele schepping tegen de zonde der mensen; *de steen roept uit de wand*, Hab. 2:11; *het land roept*, Job 31:38.

C. Het schepsel, dat nu zo belast is, zal ten tijde van de wederoprichting aller dingen, worden *vrijgemaakt van de dienstbaarheid der verderfenis tot de vrijheid van de heerlijkheid der kinderen Gods*, **vers 21**. Het zal niet meer onderworpen zijn aan de ijdelheid en de verderfenis, en de andere gevolgen van de vloek, maar integendeel, de lagere wereld zal worden vernieuwd. Wanneer er een nieuwe hemel is, zal er ook een nieuwe aarde zijn, 2 Pet. 3:13; Op. 21:1. En daar zal heerlijkheid meegedeeld worden aan alle schepselen, welke naar de mate van hun natuur, een even grote en schone verhoging zal zijn als de heerlijkheid van de kinderen Gods voor dezen zal zijn. Het vuur van de jongste Dag zal een louterende, en niet een verwoestende, vernietigende brand zijn. Wat er dan wordt van de redeloze dieren, wier adem benedenwaarts gaat, kan niemand zeggen. Maar uit de Schrift zou men kunnen opmaken, dat er ook voor hen in zekere mate enig herstel komen zal. En indien men daartegen inbrengt: Van welk nut zouden zij zijn voor de verheerlijkte heiligen? Dan zetten wij daartegenover de onderstelling dat zij hun van hetzelfde nut zullen zijn als ze voor Adam waren in de staat der onschuld. Maar ook, indien het alleen ware om de wijsheid, macht en goedheid van hun Schepper aan 't licht te brengen, dan zou dat genoeg zijn (Vergelijk hier Ps. 96:11 - 13; 98:8, 9. *Dat de hemelen zich verheugen voor het aangezicht des Heeren; want Hij komt!*

D. De gehele schepping wacht ernstig daarop *en verwacht de openbaring van de kinderen Gods*, **vers 19**.

Merk op: Bij de wederkomst van Christus zal er een openbaring van de kinderen Gods zijn. Nu zijn Gods heiligen verborgen mensen; het koren schijnt verloren onder een hoop kaf; maar dan zullen zij geopenbaard worden. *Het is nog niet geopenbaard wat wij zijn zullen* 1 Joh. 3:2, maar dan zal de heerlijkheid geopenbaard worden. De kinderen Gods zullen dan gezien worden zoals zij zijn. En deze vrijmaking van het schepsel wordt tot die tijd bewaard. Want, gelijk het door en met de mens was dat zij

onder de vloek geraakten, zo zullen de schepselen ook door en met de mens er weer van bevrijd worden. Al de vloek en de onreinheid, die nu op het schepsel rusten, zullen weggenomen worden wanneer zij, die met Christus op aarde hebben geleden, met Hem op aarde zullen heersen. Daarnaast verlangt de gehele schepping en ziet zij met opgestoken hoofde uit; en dit is een goede reden waarom de gelovige ook barmhartig moet zijn voor de dieren.

2. *In de heiligen, die nieuwe schepselen zijn, vers 23 - 25.* Merk op:

A. De grond voor deze verwachting der heiligen. Die is, dat wij *de eerstelingen des Geestes ontvangen hebben*, hetgeen zowel onze begeerte opwekt als onze hoop verlevendigt; en op beide wijzen worden onze verwachtingen versterkt. De eerstelingen heiligden, maar verzekerden ook de oogst. Genade is de eersteling van de heerlijkheid; zij is heerlijkheid in aanvang. Wij, die hier in de woestijn zulke druiventrossen ontvangen, kunnen niet anders dan verlangen naar de gehelen wijngaard in het hemelse Kanaän.

Niet alleen deze, niet alleen de schepselen, die niet vatbaar zijn voor zulk een gelukzaligheid als de eerstelingen des Geestes; maar ook wij, die hier reeds zulke rijke genietingen smaken, kunnen niet anders dan hoe langer des te meer verlangen. In de eerstelingen des Geestes hebben wij iets zeer kostelijks, maar wij hebben nog niet alles wat wij begeren. *Wij ook zuchten in onszelf*, waardoor aangeduid wordt de kracht en aandrang van deze begeerte. Wij maken geen luid misbaar, zoals de huichelaars op het bed schreeuwen om koren en wijn, maar wij zuchten in onszelf, hetgeen het best tot de hemel doordringt. Of: *wij zuchten onder onszelf*. Het is de eenstemmige vraag, de begeerte van allen, van de gehele gemeente; allen komen daarin overeen: *Kom, Heere Jezus, kom haastelijk!* Het zuchten duidt een zeer ernstige en dringende begeerte aan; de ziel gevoelt zich door het uitstel gepijnigd. Het tegenwoordige ontvangen van vertroosting kan samengaan met zeer veel zuchten; niet zuchten als van een stervende, maar het steunen als van een vrouw in arbeid; zuchten die tekenen van leven en niet van dood zijn.

B. Het voorwerp van deze verwachting. Wat begeren wij zo sterk en waar wachten wij naar? Wat willen wij ontvangen? *De aanneming tot kinderen, namelijk de verlossing onzes lichaams, vers 23.* Ofschoon de ziel het voornaamste deel van de mens is, toch heeft de Heere zich evenzeer voor 't lichaam verklaard, en heeft aan het lichaam veel eer en geluk geschonken. De opstanding wordt hier genoemd *de verlossing onzes lichaams*. Het zal dan hersteld worden uit de macht van dood en graf, en uit de dienstbaarheid der verderfenis, en ofschoon het een verdorven lichaam is, zal het worden verfijnd en verfraaid en gelijk gemaakt aan het verheerlijkte lichaam van Christus, Fil. 3:21; 1 Cor. 15:42. Dit wordt genoemd *de aanneming tot kinderen*.

a. Het is de aanneming tot kinderen openbaar gemaakt voor de gehele wereld, engelen en mensen. Nu zijn wij kinderen Gods, maar *het is nog niet geopenbaard*; de eer is nog omfloersd; maar dan zal God al Zijn kinderen openlijk erkennen. De daad van aanneming, welke nu is beschreven, getekend en bezegeld, zal dan worden erkend, afgekondigd en openbaar gemaakt. Evenals Christus geschiedde, zo zullen de heiligen verklaard worden te zijn de kinderen Gods, met macht, door de opstanding uit de doden, Hfds. 1:4. Dan zal het boven allen twijfel gesteld worden.

b. Daardoor wordt de aanneming voltooid en volmaakt. De kinderen van God hebben lichamen zowel als zielen, en voordat deze lichamen gebracht zijn in de heerlijke

vrijheid van de kinderen Gods, is de aanneming niet volkomen. Maar dan zal zij volmaakt zijn, wanneer de overste Leidsman onzer zaligheid vele kinderen tot de heerlijkheid zal geleid hebben, Hebr. 2:10. Dit is hetgeen wij verwachten, in hope waarvan ons vlees in vrede rust, Ps. 16:9, 10. Alle dagen van onze bepaalde tijd zijn wij wachtende, totdat de verandering zal geschieden; wanneer Hij zal roepen en wij zullen antwoorden en Hij begeerte zal hebben naar de werken Zijner handen, Job 14:14, 15.

C. Het gepaste daarvan in onze tegenwoordige toestand, **vers 24, 25**. Onze gelukzaligheid is thans nog niet in bezit. *Wij zijn in hope zalig geworden*. Hierin, gelijk in andere opzichten, heeft God onze tegenwoordige toestand gemaakt tot een toestand van beproeving en loutering; - dat onze beloning buiten zicht is. Zij, die met God willen handelen, moeten dat in het geloof doen. Het staat vast dat een van de voornaamste christelijke deugden de hoop is, 1 Cor. 13:13, welke noodzakelijk in zich bevat een goed toekomstig ding, dat het voorwerp is van die hoop. Het geloof ziet op de belofte; de hoop op de beloofde zaak. Het geloof is het bewijs, de hoop is de verwachting van de dingen, die niet gezien worden. Het geloof is de vader van de hoop.

Wij verwachten het met lijdzaamheid. In het hopen op deze heerlijkheid hebben wij behoefte aan lijdzaamheid, om het lijden te verdragen dat ons op weg overvalt, en het uitstel te kunnen verduren. Onze weg is ruw en lang; maar Hij die te komen staat, zal komen en niet vertoeven. En daarom, ofschoon het schijnt dat Hij vertraagt, betaamt het ons op Hem te wachten.

Romeinen 8:26 - 28

De apostel bespreekt hier nog twee voorrechten, waartoe de ware Christenen gerechtigd zijn.

I. *De hulp van de Geest in het gebed*. Terwijl wij in deze wereld zijn, hopende en wachtende op hetgeen wij nog niet zien, moeten wij biddende zijn. De hoop onderstelt begeerte en het bekendmaken van die begeerte aan God is het gebed. Merk op:

1. Onze zwakheid in het gebed. *Wij weten niet wat wij bidden zullen gelijk het betaamt*. **Vers 26**.

A. Wat het voorwerp van onze gebeden aangaat. Wij weten niet wat wij vragen moeten. Wij zijn geen bevoegde beoordelaars van onze eigen toestand. *Wie weet wat voor een mens goed is in dit leven?* Pred. 6:12. Wij zijn kortzichtig en worden dikwijls beïnvloed door voorliefde voor het vlees, en daardoor geneigd het doel van de weg te scheiden. *Gij weet niet wat gij vraagt*, Matth. 20:22. Wij zijn gelijk dwaze kinderen, die om vruchten dwingen alvorens die rijp en voor ons geschikt zijn, zie Luk. 9:54, 55.

B. Wat aangaat de wijze, wij weten niet *hoe* wij bidden zullen gelijk het betaamt. Het is niet genoeg dat wij doen hetgeen goed is, wij moeten het ook goed doen, en op de voorgeschreven wijze, en dat gaat meestal boven onze kracht; onze pogingen zijn zwak, onze aandoeningen koel, de gedachten verstrooid, en het is niet altijd gemakkelijk *in zijn hart een gebed te vinden om te bidden*, 2 Sam. 7:27. De apostel spreekt hier in de eerste persoon.

Wij weten niet. Hij begrijpt er zichzelf bij in. Alle heiligen zonder onderscheid

beklagen zich over dwaasheid, zwakheid en verstrooidheid in het gebed. Indien een zo groot heilige als Paulus niet wist hoe hij bidden moest, hoe weinig reden hebben wij dan om ons in eigen kracht tot het gebed te begeven?

2. De bijstand, welken de Geest ons tot het beoefenen van dezen plicht verleent. *Hij komt onze zwakheden te hulp*; voornamelijk worden onze zwakheden in het gebed bedoeld, die ons vooral onder het bidden overvallen; daartegen helpt de Geest ons. De Geest komt ons te hulp in het Woord; vele regelen en beloften zijn er in het Woord om ons te helpen. De Geest komt ons in ons hart te hulp, door daarin te wonen, er in te werken, als een Geest van genade en gebeden, voornamelijk met betrekking tot de zwakheden die op ons drukken wanneer wij in lijden zijn; want dan is ons geloof het meest geneigd om te bezwijken. Tot dat doel werd de Heilige Geest uitgestort. *Hij komt te hulp, sunantilambanetai, tilt met ons op; helpt ons opbeuren*; gelijk wij iemand helpen zouden, die een te zwaren last moet optillen, door de hand aan het andere einde van het pak te slaan; helpt met ons, dat is, doet mede met onze pogingen en ondersteunt onze krachten. Wij mogen niet stilzitten en verwachten dat de Geest wel alles doen zal; wanneer de Geest ons voorgaat moeten wij onszelf aansporen. Wij kunnen niets doen zonder God, en Hij wil niets doen zonder ons. Welke hulp geeft Hij? *De Geest zelf bidt voor ons*; Hij geeft ons de woorden, Hij bezielt onze verzoeken, Hij pleit voor ons. Christus treedt voor ons tussen in de hemel, de Geest doet het in onze harten; zo genadiglijk heeft God voorzien tot aanmoediging van zijn biddend volk. De Geest is een verlichtende Geest, die ons onderwijst waarvoor wij mogen bidden; Hij is een heiligende Geest, die de genade des gebeds werkt en aanvuurt; Hij is een vertroostende Geest, die al onze vrezen stilt en ons door al onze mismoeidigheid heen helpt. De Heilige Geest is de springader van al ons begeren en verlangen naar God. Deze tussenkomst, dat bidden voor ons doet de Heilige Geest:

A. *Met onuitsprekelijke zuchtingen*. Hierdoor worden de kracht en de vurigheid van de begeerten, die de Heilige Geest in ons werkt, aangeduid. Er kan een gebed van de Geest zijn waar geen woord gesproken wordt; gelijk Mozes bad, Ex. 14:15, en Hanna, 1 Sam. 1:13. Het is niet de rederijkheid en de schoonheid van woorden, maar het geloof en de vurigheid van onze gebeden, welke de Heilige Geest in ons werkt, door voor ons tussen te treden.

Onuitsprekelijk; zij zijn zo verward, de ziel wordt zo bestormd door verzoeking en bezwaren, dat wij niet weten wat wij zeggen moeten en geen woorden vinden kunnen. Hier komt de Geest tussenbeide met onuitsprekelijke zuchtingen. Wanneer wij alleen slechts *Abba Vader!* kunnen roepen en ons daarop beroepen met nederige vrijmoedigheid, dan is dat het werk van de Geest.

B. *Overeenkomstig de wil van God, vers 27*. De Geest in het hart kan nooit in tegenspraak zijn met de Geest in het Woord. De verlangens, die tegen de wil van God ingaan, komen niet uit de Geest. De Geest, in ons biddende, maakt ons meer en meer eenswillend met God. *Niet gelijk ik wil, maar gelijk Gij wilt*.

3. De zekere uitslag van deze tussenkomst.

Hij, die de harten doorzoekt, weet welke de mening des Geestes zij, vers 27. Voor een huichelaar, wiens godsdienst alleen in woorden bestaat, is er niets vreselijker dan dat God de harten doorzoekt en alle schuilhoeken daarin kent. Voor de oprechten Christen, die van zijn godsdienst een werk des harten maakt, is niets troostrijker dan dat God het hart doorzoekt, want Hij zal horen en verhoren die begeerten, welke wij niet onder woorden kunnen brengen. Hij weet wat wij van node hebben, alvorens wij

het vragen, Matth. 6:8. *Hij weet wat de mening van Zijn eigen Geest in ons is.* En evenals Hij altijd verhoort wat de Zoon voor ons bidt, zo verhoort Hij altijd de Geest, die in ons bidt, omdat Zijn gebeden zijn in overeenstemming met de wil van God. Wat kon er meer gedaan worden tot vertroosting van het volk des Heeren, in al hun gebeden tot God? Christus heeft gezegd: Al wat gij de Vader zult vragen naar Zijn wil, zal Hij u geven; maar hoe zullen wij leren vragen naar Zijn wil. Zie, de Heilige Geest zal ons dat leren. En daarom zal het zaad van Jakob Hem nooit tevergeefs zoeken.

II. *De medewerking van alle dingen ten goede dergenen, die van Christus zijn, vers 28.* Er kan hier de tegenwerping gemaakt worden dat wij, niettegenstaande al deze voorrechten, de gelovigen zien besprongen door menigerlei droefenissen; ofschoon de Geest voor hen bidt, toch blijven hun moeiten voortduren. Dat is zeer waar, maar de tussenkomst van de Geest is altijd hierin wel geslaagd, dat hoe het ook met hen gaan moge, alle dingen hun ten goede medewerken. Merk hier op:

1. Het kenmerk van de heiligen, die aan dit voorrecht deelhebben; zij worden hier beschreven met al zulke hoedanigheden, welke gemeen zijn aan allen, die in waarheid geheiligd werden.

A. *Zij hebben God lief.* Dat omvat al de uitgangen van de genegenheden der ziel naar God als het hoogste goed en het voornaamste doel. Onze liefde tot God maakt al wat ons overkomt zoet en daardoor nuttig. Zij, die God liefhebben, zien het goede in al wat Hij doet en trekken er het goede uit.

B. *Zij zijn naar Zijn voornemen geroepen,* werkdadig geroepen naar Zijn eeuwig voornemen. De roeping is werkdadig, niet naar aanleiding van enige verdienste of begeerte in ons, maar naar Gods eigen genadige voornemen.

2. Het voorrecht van de heiligen, *dat alle dingen hun ten goede medewerken;* dat is alles wat God over hen beschikt. Alles wat God voleindigt, voleindigt Hij voor hen, Ps. 57:3. Hun zonden heeft Hij niet tot aanzijn geroepen, die worden hier dus niet bedoeld; ofschoon Zijn toelaten van hun zonden hun ten beste moet dienen, 2 Kron. 32:31. Maar al de beschikkingen Gods geschieden om hunnentwil; barmhartige beschikkingen, bedroevende beschikkingen, persoonlijke en algemene. Zij zijn alle hun ten goede; wellicht voor hun tijdelijk welzijn, gelijk bij Jozef het geval was, maar zeker altijd voor hun geestelijk en eeuwig welzijn. Dàt is goed voor hen wat voor hun zielen goed is. Hetzij onmiddellijk of middellijk, elke beschikking Gods heeft de bedoeling voor geestelijk goed voor hen, die God liefhebben; zij moet de zonde in hen verbreken, hen nader brengen tot God, hen spenen van de wereld, hen geschikt maken voor de hemel.

Medewerken; zij werken gelijk stoffelijke middelen op het lichaam, op verschillende wijzen, overeenkomstig de bedoeling van de geneesheer, maar alle ten goede van de zieke. *Zij werken mede,* of *samen;* gelijk de verschillende bestanddelen in een geneesmiddel samenwerken om aan de bedoeling te beantwoorden. God heeft het een tegenover het ander gemaakt, Pred. 7:14, *sunergei*. Daardoor wordt aangeduid de harmonie in de daden der Voorzienigheid en de overeenstemming in hun bedoelingen, gelijk al de wielen of raderen in dezelfde weg gingen, Ezech. 10:13. *Hij werkt alle dingen gezamenlijk ten goede;* lezen sommigen hier. Dat is het gevolg, niet van enige bepaalde hoedanigheid in de beschikkingen zelf, maar van de macht en de genade Gods, die in en door deze beschikkingen werkt.

Dit alles *weten wij*. Wij weten het zeker; uit het Woord Gods, uit onze eigen ondervinding, en uit de ondervinding van alle heiligen.

Romeinen 8:29

Nadat de apostel zoveel bestanddelen van de gelukzaligheid der ware gelovigen opgeteld heeft, gaat hij er thans toe over om aan te wijzen wat de grondslag van die alle is; en dien zoekt hij in de uitverkiezing. Deze uitnemende voorrechten werden ons aangebracht in de giftbrief van het verbond, maar zij zijn gegrond in de raad Gods, waarvan dat het onveranderlijk gevolg moest zijn. Opdat Jezus Christus, die ze ons verwierf, niet ijdel zou arbeiden en Zijn krachten en Zijn leven niet onnuttelijk en ijdel zou besteden, is Hem een overblijfsel gegeven, een zaad dat Hij zien zal; zodat het welbehagen des Heeren door zijn hand gelukkiglijk kan voortgaan. Om dat uiteen te zetten stelt hij ons hier voor de oorzaken van onze verlossing; een gouden keten die niet verbroken kan worden. Zij heeft vier schakels.

I. Die Hij tevoren gekend heeft, die heeft Hij ook tevoren verordineerd den beelde Zijns Zoons gelijkvormig te zijn. Allen, die God bestemd heeft tot heerlijkheid en gelukzaligheid als einddoel, heeft Hij bestemd tot genade en heiligheid als middel. Die Hij dus tevoren gekend heeft om heilig te zijn, die heeft Hij er tevoren ook toe geordineerd. De raad en de besluiten Gods schikken zich niet naar de brozen en wankelbaren wil van de mensen; Nee, Gods voorkennis van de heiligen is hetzelfde als de eeuwige liefde, waarmee Hij gezegd wordt hen liefgehad te hebben, Jer. 31:3. Gods kennen van Zijn volk is hetzelfde als Zijn aannemen van hen, Ps. 1:6; Joh. 10:14; 2 Tim. 2:9; Zie Hfdst. 11:2. Wanneer er in de Schrift van *kennen* gesproken wordt, doelt dat dikwijls op *genegenheid*. Zo ook hier: *Uitverkoren volgens de voorkennis Gods*, 1 Petrus 1:2. *Die Hij tevoren gekend heeft*; dat is: die Hij bestemd heeft om Zijn vrienden en gunstgenoten te zijn. *Ik ken u bij name*, zei God tot Mozes, Ex. 33:12. Welnu, *degenen, die God op deze wijze tevoren gekend heeft, die heeft Hij ook verordineerd - uitverkoren - om de beelde Zijns Zoons gelijkvormig te zijn.*

1. Heiligheid bestaat in onze gelijkvormigheid aan het beeld van Christus. Dat omvat het geheel der heiligmaking, waarvan Christus het grote voorbeeld is. Bezield te zijn gelijk Christus was: te wandelen en te leven gelijk Hij deed; ons lijden zo geduldig te dragen als Hij deed. Christus is het uitgedrukte beeld des Vaders; en de heiligen worden gelijkvormig aan het beeld van Christus. Door het middelaarschap en de tussenkomst van Christus werd Gods liefde jegens ons hersteld en Gods gelijkenis in ons hernieuwd, en die twee dingen vormen de gelukzaligheid des mensen.

2. Allen, die God in Zijn gunst van eeuwigheid tevoren gekend heeft, die heeft Hij tot deze gelijkvormigheid uitverkoren. Wij kunnen niet onszelf aan Christus gelijkvormig maken. Onze overgave van onszelf aan Christus vindt haar oorsprong in Gods overgave van ons aan Hem; en door ons aan Hem te geven, verordineerde Hij ons tot gelijkvormigheid aan Zijn beeld. Het is daarom louter onzin het leerstuk der uitverkiezing een losbandig leerstuk te noemen en te beweren dat het aanmoedigt om te zondigen, alsof het doel afgescheiden zou zijn van de weg, en alsof gelukzaligheid kon bestaan zonder heiligheid. Niemand kan van zijn uitverkiezing verzekerd zijn dan door zijn gelijkvormigheid aan het beeld van Christus; want allen die uitverkoren werden zijn uitverkoren tot heiligmaking, 2 Thess. 2:13; en zeker er kan geen verzoeking bestaan voor iemand, die gelijkvormig is aan de wereld, om te geloven dat hij uitverkoren is om gelijkvormig te zijn aan Christus.

3. Hetgeen hiermee voornamelijk bedoeld wordt is de eer van Jezus Christus: *opdat Hij de Eerstgeborene zij onder vele broederen*, dat is, opdat Christus de eer hebbe van het grote voorbeeld te zijn, zowel als de grote Voorganger, en opdat Hij daarin, gelijk in alle andere dingen, de voorkeur moge hebben. In de eerstgeborene werden onder de wet alle kinderen Gode gewijd. De eerstgeborene was het hoofd van het geslacht, van wien al de anderen afhingen. Evenzo moet in het gezin der heiligen Christus de eer hebben van de eerstgeborene te zijn. En geloofd zij God: er zijn vele broederen; ofschoon er terzelfder tijd in dezelfde plaats slechts weinigen schijnen te zijn, toch, wanneer zij eens samenkomen, zal het blijken dat er een grote menigte is. Er is derhalve een zeker getal uitverkoren, waardoor het doel van hetgeen Christus ondernam te verrichten, onfeilbaar verzekerd is. Indien de uitslag afhankelijk gemaakt was van onzekerheden in de Goddelijke raadsbesluiten of van de wisselende genegenheden van de wil des mensen, dan had Christus kunnen worden de eerstgeborene van slechts weinige broederen, of zelfs zonder broederen blijven; een bevelhebber zonder krijgslieden, een koning zonder onderdanen. En om dat te voorkomen en Hem te verzekeren dat Hij vele broederen zou hebben, is het besluit onherroepelijk en de zaak wèl verzekerd; opdat Hij zeker zou zijn dat Hij zaad zou zien, is er een overblijfsel uitverkoren om Zijn beeld gelijkvormig te worden; en dat besluit zal zeker zijn volkomen vervulling krijgen door de heiligheid en gelukzaligheid van die uitverkorenen. Ten spijt van alle tegenwerking van de machten der duisternis zal Christus dus de eerstgeborene zijn onder veel, zeer vele broederen.

II. *Die Hij tevoren verordineerd heeft, dezen heeft Hij ook geroepen; Vers 30.* Niet alleen met de uitwendige roeping (in dien zin zijn velen geroepen, maar weinigen uitverkoren, Matth. 20:16; 22:14, maar met een inwendige en werkdadige roeping. De eerste komt alleen tot het oor, maar de laatste bereikt ook het hart. Allen, die God van eeuwigheid tot genade en heerlijkheid heeft uitverkoren, heeft Hij in de volheid des tijds werkdadig geroepen. De roeping is werkdadig, wanneer wij op de roeping komen; en wij komen op de roeping wanneer de Geest ons trekt, het geweten van schuld en toorn overtuigt, het verstand verlicht, de wil overbuigt, en ons beweegt en bekwaamt om Christus te omhelzen in de beloften, en ons gewillig maakt tot de dag Zijner heirkraft. Het is een werkdadige roeping uit onszelf en uit de aarde naar God en naar Christus en naar de hemel als ons doel; - uit de zonde en de ijdelheid naar de genade, en heiligheid en rechtvaardigheid als onze weg. Deze is de evangelische roeping. *Die Hij geroepen heeft*; opdat het voornemen Gods, dat naar de verkiezing was, bleve, werden wij geroepen tot datgene waartoe wij verkoren waren. De enige wijze om onze verkiezing vast te maken is dus *onze roeping vast te maken*, 2 Petrus 1:10.

III. *Die Hij geroepen heeft, dezen heeft Hij ook gerechtvaardigd.* Allen, die werkdadig geroepen zijn, werden ook gerechtvaardigd, vrijgesproken van de schuld en aangenomen als rechtvaardigen in Christus Jezus. Zij staan rechtvaardig in het gerechtshof; geen zonde waaraan zij ooit schuldig stonden, kan tegen hen opkomen om hen te veroordelen. Een streep werd gehaald door het boek; de band werd losgemaakt; de terechtzitting opgeheven; de aanklager afgewezen; en er wordt met hen niet langer gehandeld als met misdadigers, maar zij worden aangenomen en geliefd als vrienden en gunstgenoten. Welgelukzalig is de man, wiens zonden vergeven zijn. Niemand wordt op die wijze gerechtvaardigd dan hij die werkdadig geroepen is. Zij, die aan de evangelische roeping geen gehoor geven, blijven onder de

schuld en de toorn.

IV. *En die Hij gerechtvaardigd heeft, dezen heeft Hij ook verheerlijkt.* Nu de macht van het bederf door de werkdadige roeping gebroken werd en de schuld der zonde weggenomen door de rechtvaardigmaking, is alles wat hinder gaf uit de weg geruimd en niets kan er meer komen tussen de ziel en de heerlijkheid.

* Merk op: Er wordt over gesproken als over iets dat reeds geschied is. *Hij heeft verheerlijkt*; dat toont de zekerheid ervan aan, Hij *heeft* ons verlost en geroepen met een heilige roeping. In de eeuwige verheerlijking van al de uitverkorenen bereikt het voornemen van Gods liefde zijn hoogste vervulling. Dit was het wat Hij voortdurend bedoelde: hen in de hemel te brengen. Niets minder dan deze heerlijkheid zou de vervulling zijn van Zijn verbondsbetrekking tot hen als God; en daarom heeft Hij in alles wat Hij aan of voor hen doet, dit op het oog. Zijn zij uitverkoren? Het is tot verlossing. Werden zij geroepen? Het is tot Zijn koninkrijk en heerlijkheid. Zijn zij wedergeboren? Het is tot een onverderflijke erfenis. Worden zij bedroefd? Het is om in hen een uitnemend eeuwig gewicht van heerlijkheid te werken?

* Merk op wie de bewerker van dit alles is. Het is God zelf, die hen uitverkoor, riep, rechtvaardigde en verheerlijkte. *De Heere alleen leidde hen en er was geen vreemde god met hen.* Geschapen willen zijn zeer wankelbaar, geschapen personen zeer zwak; zodat, indien het enigszins van het schepsel afhing, het geheel zou mislukken. Maar God zelf heeft op zich genomen om het van het begin tot het einde te doen; opdat wij zouden berusten in voortdurende afhankelijkheid van Hem en onderwerping aan Hem, en Hem van alles de lof geven, opdat elke kroon voor Zijn troon geworpen zou worden. Dit is een krachtige bemoediging voor ons geloof en onze hoop; want God is volmaakt in al Zijn weg en werk. Hij, die de grondslag legde, zal er op voortbouwen, en Hij zal eindelijk de sluitsteen aanbrengen met toeroeping, gelijk het in alle eeuwigheid ons werk zal zijn uit te roepen: "Genade, genade zij dezelve!"

Romeinen 8:31 - 39

De apostel besluit deze uitnemende bespreking van de voorrechten der gelovigen met een heilig zegelied in naam van alle heiligen. Nadat hij ons in de brede de verborgenheid van Gods liefde voor ons in Christus voorgesteld heeft, en gewezen op de buitengewoon grote en kostelijke voorrechten, waarin wij ons door Hem mogen verheugen, besluit hij gelijk een redenaar met: *Wat zullen wij dan tot deze dingen zeggen?* **Vers 31.** Welk gebruik zullen wij nu maken van al hetgeen hier gezegd werd? Hij spreekt als iemand, die verbaasd staat over en geheel opgaat in de zaak, en haar overpeinst en bewondert. Hij verwondert zich over de hoogte en diepte, de lengte en breedte der liefde van Christus, die alle verstand te bovengaat. Hoe meer wij van andere dingen weten, des te minder verwonderen wij er ons over; maar hoe meer wij ingeleid worden in bekendheid met de verborgenheden des Evangelies, des te meer worden wij met bewondering daarvan vervuld. Indien Paulus niet meer wist wat hij van deze dingen zeggen moest, dan is het niet bevreemdend dat wij het nog veel minder weten. En wat zegt hij? Indien Paulus ooit gezegevierd heeft in de aanschouwing van de dingen der eeuwigheid, dan was het hier! Met zulk een heilige hoogte en moed des geestes, met zulk een overvloed en keur van uitdrukkingen vertroost hij zichzelf en al Gods kinderen bij de beschouwing van al deze voorrechten als nergens elders.

In het algemeen: hij zendt de uitdaging; hij werpt de handschoen in het strijdperk; hij prikkelt al de vijanden van de heiligen om het ergste te doen dat in hun macht staat:

Zo God voor ons is, wie zal tegen ons zijn? De grond voor deze uitdaging is dat God voor ons is, daarin vat hij al de genoemde voorrechten samen. Dit behelst alles: *God is voor ons*; niet alleen met ons verzoend, niet alleen niet tegen ons, maar in verbond met ons, en dus aan onze zijde gebracht; al Zijn eigenschappen zijn voor ons; al Zijn beloften zijn voor ons. Alles wat Hij is, en heeft, en doet, is voor Zijn volk. Hij maakt alle dingen voor hen. Hij is voor hen ook wanneer het schijnt dat Hij tegen hen handelt. En als dat zo is: *wie zal tegen ons zijn?* Zó tegen ons zijn, dat hij de overhand over ons kan krijgen of onze gelukzaligheid verhinderen kan? Zij mogen nog zo groot, zo sterk, zo talrijk, zo machtig en zo kwaadaardig zijn, wat kunnen zij doen? Indien God voor ons is en wij in zijn liefde blijven, dan mogen wij met heilige vrijmoedigheid alle machten der duisternis verachten. Laat Satan alles doen wat hij kan, hij is geketend; laat de wereld al doen wat in haar vermogen is, zij is overwonnen; de machten en overheden zijn ten onder gebracht en ontwapend; en door het kruis van Christus is over hen getriomfeerd. Wie zal ons durven bestrijden, zo God zelf voor ons strijdt? Dit zeggen wij tot deze dingen; dit is het gevolg dat wij uit deze stelling trekken. In het bijzonder:

I. In al onze behoeften is reeds voorzien, **vers 32**. *Die ook Zijn eigen Zoon niet gespaard heeft*, enz. Wie kan tegen ons zijn om ons van onze vertroosting te beroven? Wie kan ons de stroom afsnijden, wanneer wij vrije toegang hebben tot de bron?

1. Merk op wat God voor ons gedaan heeft, en waarop dus onze hoop gegrond is. *Hij heeft Zijn eigen Zoon niet gespaard*. Toen deze op zich nam onze verlossing te bewerken, was de Vader gewillig Hem af te staan; Hij achtte die gave niet te kostelijk om te besteden voor de zaligheid van arme zielen. Daaraan kunnen wij zien dat Hij ons liefgehad heeft, dat Hij Zijn Zoon, Zijn eigen Zoon, Zijn enigsten Zoon, ons niet onthouden heeft, gelijk Hij zelf eens van Abraham getuigde, Gen. 22:12. Indien niets minder de mens kon redden, dan gaf Hij Hem over, al was het ook uit Zijn schoot, liever dan dat de mens verloren zou gaan. En zo heeft Hij Hem voor ons allen overgegeven; dat is: voor al de uitverkorenen; *voor ons allen*: niet alleen voor ons welzijn, maar in onze plaats, als een slachtoffer om een verzoening te zijn voor onze zonden. Toen Hij dat op zich genomen had, spaarde Hij Hem niet. Ofschoon het Zijn eigen Zoon was, behaagde het de Heere Hem te verbrijzelen, toen Hij zonde gemaakt werd voor ons, *oek eptei sato*. Hij spaarde niet, *Hij schold niets kwijt*, tot de laatsten penning van die grote schuld vorderde Hij in. *Zwaard, ontwaak tegen Mijn herder!* *Hij spaarde Zijn eigen Zoon niet, die Hem diende*, ten einde ons te kunnen sparen, ofschoon wij Hem nooit iets anders dan ondienst gedaan hadden.

2. Wat mogen wij daarom verwachten dat Hij voor ons doen zal? *Hij zal ons met Hem alle dingen schenken*.

A. Dat sluit in zich dat Hij ons Christus zal geven, want de andere dingen worden met Hem gegeven; niet alleen met Hem gegeven voor ons, maar met Hem gegeven aan ons. Hij, die zichzelf zoveel moeite voor ons deed dat Hij de verlossing mogelijk maakte, zal zeker niet aarzelen daarvan ook de toepassing ons te schenken.

B. Hij zal ons met Hem *gaarne* alle dingen geven; alle dingen die Hij ziet dat nuttig en nodig voor ons zijn; alle goede dingen; en meer mogen wij niet begeren, Ps. 34:11. En de oneindige wijsheid zelf zal beoordelen wat al dan niet goed en nodig is voor ons.

Gaarne geven; gaarne, zonder terughouding; Hij is bereid om te geven; komt ons met

Zijn gunstbewijzen tegemoet; en gaarne: om niet, zonder betaling, zonder geld en zonder prijs.

Hoe zal Hij niet? Kan men zich voorstellen dat Hij, die het grootste deed, het kleinere niet zou doen? Dat Hij, die zulk een grote gave schonk toen wij nog vijanden waren, ons enig goed en nuttig ding zou weigeren nadat wij door Hem Zijn kinderen en vrienden geworden zijn. Zo mogen wij door het geloof spreken tegen onze vrees voor gebrek. Hij, die een kroon en een koninkrijk voor ons bereid heeft, zal ons zeker genoeg geven om de moeilijkheden op de weg daarheen te overwinnen. Hij, die de erfenis van kinderen voor ons bestemd heeft als wij meerderjarig zullen geworden zijn, zal het ons aan het nodige in de tussentijd niet doen ontbreken.

II. Wij hebben een antwoord gereed op alle beschuldigingen en een zekerheid tegen alle verdoemenis, **vers 33, 34**. *Wie zal beschuldiging inbrengen tegen de uitverkorenen Gods?* Beschuldigt de wet hen? Beschuldigt hun eigen geweten hen? Beschuldigt de duivel, de aanklager der broederen, hen voor onze God dag en nacht? Dit antwoord is voldoende om alle beschuldigingen tot zwijgen te brengen: *God is het, die rechtvaardig maakt*. De mensen mogen zichzelf rechtvaardigen gelijk de Farizeeën deden, daarom kunnen de beschuldigingen tegen hen nog wel van volle kracht zijn; maar als God rechtvaardigt, dan is alles beantwoord. Hij is de Rechter, de Koning, de beledigde partij, en zijn oordeel is in overeenstemming met de waarheid. Vroeger of later zal de gehele wereld er toe gebracht worden met Hem in te stemmen. Wij kunnen dus al onze beschuldigers uitdagen om hun aanklacht te komen indienen. Dit brengt hen allen tot zwijgen; het is God, de rechtvaardige, getrouwe God, die rechtvaardig maakt.

Wie is het die verdoemt? Ofschoon zij hun beschuldiging niet kunnen volhouden, zullen zij bereid zijn om te verdoemen, maar wij hebben een voorspraak, die zal maken dat het vonnis niet uitgevoerd worden kan, een pleitbezorger tegen wien niets in 't midden gebracht worden kan.

Christus is het die gestorven is, enz. Het is uit kracht van ons deelgenootschap aan Christus, onze betrekking tot Hem, en onze vereniging met Hem dat wij deze zekerheid hebben.

1. Zijn dood. *Christus is het, die gestorven is*. Door de verdienste van Zijn dood betaalde Hij onze schuld, en de betaling door de borg is de voldoende verwerping tegen een vordering van de schuld. Christus is het, de bekwame, alvoldoende Zaligmaker.

2. Zijn opstanding: *Ja, wat meer is, die ook opgestaan is*. Dit is nog veel groter bemoediging, want het is het overtuigend bewijs dat de Goddelijke gerechtigheid door de verdienste van Zijn dood voldaan werd. Zijn opstanding was Zijn kwitantie, Zijn wettelijke kwijtschelding. Daarom vermeldt de apostel die met de de bijvoeging: *Ja, wat meer is*. Indien Hij gestorven, maar niet opgestaan was, zouden wij gebleven zijn die wij waren.

3. Zijn zitten aan de rechterhand Gods. *Die ook ter rechterhand Gods is*; een nader bewijs dat Hij Zijn werk verricht heeft, en een machtige bemoediging voor ons met betrekking tot alle beschuldigingen, dat wij in het gerechtshof een Vriend, zulk een Vriend, hebben. *Ter rechterhand Gods*; dat toont aan, dat Hij daar gereed is, steeds te bereiken; en dat Hij daar regeert; alle macht is Hem gegeven. Onze vriend zelf is onze rechter.

4. Dat Hij daar voor ons tussentreedt. Hij is daar niet zonder in ons belang te stellen; Hij vergeet ons daar niet. *Die ook voor ons bidt*. Hij neemt daar onze belangen waar; Hij is onze voorspraak; Hij antwoordt op al onze beschuldigingen, Hij draagt onze

verdediging voor; Hij doet dat met goeden uitslag; Hij verschijnt in onze plaats; Hij dient onze verzoeken in. Is dit alles geen overvloedige reden van vertroosting?

Wat zullen wij tot deze dingen zeggen? Is dit naar de wijze der mensen, o Heere God? Welke plaats wordt hier gelaten voor twijfel en ongerustheid? Wat zijt gij verslagen, o mijn ziel? Sommigen verstaan onder de beschuldigingen en veroordeling, waarvan hier gesproken wordt, die, welke de heiligen ondergingen in hun lijden van de mensen. De eerste Christenen werden van de zwartste misdaden beschuldigd. Ketterij, afval, opstand, ja wat niet al! Daarom werden zij door de regerende machten veroordeeld. "Maar dat doet er niet toe", zegt de apostel, "indien wij staande blijven voor de rechtbank Gods, dan hindert het ons niet veel hoe de mensen over ons oordelen." Tegen alle harde banvonnissen, boosaardige lasteringen en onrechtvaardige veroordelingen van de mensen kunnen wij getroost tegenoverstellen onze rechtvaardiging voor God door Christus Jezus, die overvloedig tegen die alle opweegt, 1 Cor. 4:3 4.

III. Wij hebben goede verzekering dat wij in dezen gezegende staat zullen blijven en volharden, **vers 35 - 39**. De bezorgdheid der heiligen dat zij hun vastigheid in Christus zullen verliezen, is menigmaal zeer ontmoedigend en verontrustend, en brengt hun veel stoornis, maar hier is iets, dat hun bevreesdheid kan stillen en maken dat de stormen bedaren. Niets kan hen daarvan scheiden. Wij ontvangen hier dienaangaande van de apostel:

1. Een moedige uitdaging aan alle vijanden der heiligen om hen te scheiden, indien hun dat mogelijk is, van de liefde van Christus.

Wie zal ons scheiden van de liefde van Christus? Dat zal niemand en niets, **vers 35 - 37**. God heeft ons zijn liefde bewezen in het geven van Zijn eigen Zoon voor ons, en daarin niet gearzeld; hoe zouden wij ons kunnen inbeelden dat enig ander ding ons van die liefde zou scheiden of aftrekken? Merk hier op:

A. De tegenwoordige verdrukkingen van hen, die ondersteld worden geliefden van Christus te zijn. Zij ontmoeten op allerlei wijzen *verdrukkingen*; zij zijn in *benauwdheid*; zij weten niet waar ergens ter wereld zij enige hulp of tegemoetkoming zullen verkrijgen. Zij worden *vervolgd* door een nijdige, kwaadaardige wereld, die altijd gehaat heeft degenen, die Christus liefhad. Zij worden gekweld met *honger*; zij lijden gebrek door *naaktheid*; zij worden beroofd van alle gewone gemakken des levens; zij zijn blootgesteld aan de grootste *gevaaren*; tegen hen is het *zwaard* van de regeringen uitgetrokken, gereed om hun bloed te vergieten en te baden in hun bloed. Kan enige zaak slechter en droever staan? Het wordt toegelicht door een aanhaling uit Ps. 44:23: *Want om uwentwil worden wij de ganse dag gedood; wij zijn geacht als schapen ter slachting*. Daarin ligt opgesloten, dat wij er niet als over iets vreemds over moeten denken, zelfs niet over de vinnigste, bloedigste aanval. Wij zien dat de Oud - Testamentische heiligen hetzelfde lot ondergingen; evenzo werden de profeten vervolgd, die voor ons geweest zijn de *ganse dag gedood*, dat is: wij zijn alle dagen, de ganse dag, blootgesteld aan en in verwachting van de dodelijke slag. Er is zeker elke dag, ja elk deel van elke dag, een of ander van Gods kinderen bloedende en stervende onder de woede van vervolgende vijanden.

Wij worden geacht als schapen ter slachting. Zij maken er niet meer zwaarigheid van om een Christen te vermoorden als om een schaap te slachten. Schapen worden geslacht niet omdat zij schadelijk zijn bij hun leven, maar omdat zij nuttig zijn na hun dood. Maar de Christenen doodt men om zichzelf te vermaken en voldoening te geven aan eigen kwaadaardigheid. *Zij eten mijn volk op, alsof zij brood aten*, Ps. 14:4.

B. De onbekwaamheid van al deze dingen om ons te scheiden van de liefde van Christus. Zullen zij, kunnen zij, dat doen? Nee, in generlei wijze. Dat alles zal de band van liefde en vriendschap, die tussen Christus en de ware gelovigen gelegd is, niet kunnen doorsnijden.

a. Christus wil en zal ons om dat alles niet minder liefhebben. Al deze bezwaren zijn zeer goed bestaande met de sterke en voortdurende liefde van de Heere Jezus. Zij zijn evenmin de oorzaak als het bewijs voor de verflauwing Zijner liefde. Toen Paulus werd geselsd, geslagen, gevangen gezet en gestenigd, had Christus hem daarom minder lief? Werd Zijn gunst daardoor onderbroken? Zijn glimlach enigszins verduisterd? Zijn gemeenschap verkoeld? Toen Paulus voor Nero gebracht werd, hebben alle mensen hem verlaten, maar de Heere stond hem bij. 2 Tim. 4:16, 17. Waarvan de vervolgende vijanden ons ook kunnen beroven, zij kunnen ons de liefde van Christus niet ontnemen; zij kunnen de bewijzen Zijner liefde niet onderscheppen; zij kunnen zijn gemeenschap niet afbreken of uitsluiten. Laat hen daaraan het ergste doen wat zij kunnen; zij kunnen de waren gelovige niet ellendig maken.

b. Wij kunnen en zullen Hem er niet minder om liefhebben, en wel om deze reden: wij weten dat Hij er ons niet minder om liefheeft. De liefde denkt geen kwaad, voedt geen wantrouwende gedachten, komt niet tot kwade gevolgtrekkingen, heeft geen onvriendelijke onderstellingen, en neemt alles wat liefde geeft als goed - bedoeld aan. Een waarachtig Christen heeft er Christus niet minder lief om als hij voor Hem lijdt, en denkt nooit kwaad van Christus al moet hij ook alles om Zijntwil verliezen.

C. De overwinning van de gelovigen in dit alles, **vers 37**. *Maar in dit alles zijn wij meer dan overwinnaars.*

a. Wij zijn overwinnaars; ofschoon wij al de dag gedood worden, zijn wij toch overwinnaars. Een vreemde wijze van overwinnen; maar het was de wijze van Christus; Hij behaalde de overwinning over de machten en overheden, aan het kruis. Het is een zekerder en edeler wijze van verovering door geloof en lijdzaamheid, dan door vuur en zwaard. De vijanden zelf hebben meermalen erkend dat zij verslagen en ten einde raad gebracht waren door de onoverwinnelijke moed en de standvastigheid der martelaren, die de zegevierendste vorsten op die wijze te boven gingen, doordien zij hun leven niet liefhadden, zelfs tot de dood, Openb. 12:11.

b. *Wij zijn meer dan overwinnaars.* Door het lijdzaam verdragen van deze onze beproevingen zijn wij niet alleen overwinnaars, maar *meer* dan overwinnaars; dat is: wij zegevieren. Meer dan overwinnaars zijn zij die overwinnen:

Ten eerste. Met weinig verlies. Veel overwinningen zijn duur gekocht; maar wat verliezen de lijdende heiligen? Niets anders verliezen zij dan wat het goud verliest in de smeltkroes, niets anders dan het schuim. Het is geen groot verlies wanneer men de dingen verliest die niet zijn; een lichaam dat uit de aarde aards is.

Ten tweede. Met groot gewin. De buit is buitengewoon groot; heerlijkheid, eer en vrede, een onvergankelijke kroon der gerechtigheid. In dit alles hebben de heiligen gezegevierd; niet alleen zijn zij niet gescheiden van de liefde van Christus, maar zij hebben van die liefde de tederste en gevoeligste ondervindingen en omhelzingen genoten. Wanneer de verdrukkingen overvloedig waren, dan waren de vertroostingën nog veel meer overvloedig, 2 Cor. 1:5.

Er zijn er geweest, die meer dan overwinnaars zich toonden, te midden van de meest bovenmatige verdrukking. Hij die op de brandstapel een paal omhelsde en uitriep: "Welkom, kruis van Christus! welkom, eeuwig leven!" Hij die een brief schreef uit de

gevangenis en er boven zette: "Uit de verrukkelijke boomgaard." Hij die uitriep: "Ik voel in deze vlammen niet meer pijn dan wanneer ik op een bed van dons lag." Zij die, toen haar enkele minuten vóór haar marteldood gevraagd werd hoe het haar ging, antwoordde: "Goed en heerlijk! Ik ga naar de hemel!" Zij allen die glimlachend naar de brandstapel gingen en psalmzingend in de vlammen stonden; - zij allen waren meer dan overwinnaars.

c. Het is alleen *door Christus, die ons liefgehad heeft*. De verdienste van Zijn dood heeft uit al deze verdrukkingen de prikkel weggenomen; de Geest Zijner genade geeft ons krachten en bekwaamt ons om ze met heiligen moed en standvastigheid te verdragen; die geeft ons bijzondere vertroosting en ondersteuning. Wij zijn dus overwinnaars niet in eigen kracht, maar door de genade die in Christus Jezus is. Wij zijn overwinnaars krachtens ons deelgenootschap aan de door Christus behaalde overwinning. Hij heeft voor ons de wereld overwonnen, Joh. 16:33; zowel haar goede als kwade dingen, zodat wij niets anders te doen hebben dan de overwinning voort te zetten en de buit te verdelen. *Wij zijn dus meer dan overwinnaars*.

2. Een rechtstreekse en besliste gevolgtrekking uit het geheel. *Want ik ben verzekerd, vers 38*. Hiermede wordt te kennen gegeven een volkomen, sterke en gewillige overtuiging, geboren uit de ondervinding van de kracht en zoetheid van de Goddelijke liefde. En thans somt hij al de dingen op, die verondersteld kunnen worden misschien scheiding te zullen maken tussen Christus en de gelovigen, en besluit dat geen hunner daartoe bij machte is.

A. *Noch dood, noch leven*; zomin de verschrikkingen des doods aan de een zijde als de gemakken en genietingen des levens aan de anderen kant; zomin de vreze des doods als de hoop op het leven.

B. *Noch engelen, noch overheden, noch machten*. Zowel de goede engelen als de kwade worden *overheden* en *machten* genoemd; de goede Ef. 1:21; Coll. 1:16; de kwade Ef. 6:12; Coll. 2:15. De goede engelen zijn belangstellende vrienden; de kwade onverzoenlijke vijanden.

C. *Noch tegenwoordige, noch toekomstige dingen*, evenmin het gevoel van de tegenwoordige bezwaren als de vrees voor toekomstige moeiten. De tijd zal ons niet scheiden en de eeuwigheid zal het niet doen. De tegenwoordige dingen scheiden ons af van de toekomstige, en de toekomstige scheiden ons van de tegenwoordige; maar geen van beide van de liefde van Christus, Wiens gunst is verspreid zowel in de tegenwoordige als in de toekomstige dingen.

D. *Noch hoogte, noch diepte*; evenmin de hoogte van voorspoed en onderscheiding, als de diepte van tegenspoed en miskennen; niets in de hemel boven, geen stormen en geen onweders, niets op aarde beneden, geen rotsen, geen zeeën, geen hollen.

E. *Noch enig ander schepsel*; geen enkel ding, dat genoemd of bedacht kan worden. *Zij zullen en kunnen ons niet scheiden van de liefde Gods, welke is in Christus Jezus onze Heere*. Zij kunnen onze liefde tot God en Gods liefde tot ons niet afsnijden of van elkaar scheiden; niets kan of zal dat doen, uitgenomen de zonde.

Merk op: de liefde die bestaat tussen God en de ware gelovigen, is door Christus Jezus. Hij is de Middelaar van onze liefde, het is in en door Hem dat God ons kan

liefhebben en wij God kunnen liefhebben. Dat is de grond van de standvastigheid onzer liefde; daardoor rust God in Zijn liefde, Zef. 3:17, omdat Jezus Christus, in wien Hij ons liefheeft, Dezelfde is gisteren, heden en in eeuwigheid.

Toen Hugh Kennedy, een uitnemend Christen te Ayr in Schotland, op zijn sterfbed lag, vroeg hij om een Bijbel. Maar ontdekkende dat zijn ogen reeds het licht verloren hadden, zei hij: Sla voor mij het achtste hoofdstuk van de brief aan de Romeinen op en leg mijn vinger bij de woorden: *"Ik ben verzekerd dat noch dood noch leven, enz."* "Nu", vroeg hij, "ligt mijn vinger erbij?"

Toen men hem daarop toestemmend antwoord gaf, vervolgde hij: "Welnu, God zij met u, mijn kinderen; ik heb met u ontbeten, ik zal mijn avondmaal houden met mijn Heere Jezus Christus; nog deze avond." En zo ontsliep hij.

HOOFDSTUK IX

Nadat de apostel duidelijk heeft betoogd en uitvoerig bewezen dat de rechtvaardigmaking en verlossing alleen door het geloof kunnen verkregen worden, en niet door de werken der wet; door Christus en niet door Mozes; gaat hij er in dit en in het volgende hoofdstuk toe over om een tegenwerping te voorkomen, die daartegen gemaakt kan worden. Indien dat zo is, hoe gaat het dan met de Joden, met hen als één geheel, en voornamelijk met hen die niet in Christus geloven en het Evangelie ongehoorzaam zijn? Volgens deze regel moeten zij noodzakelijk de gelukzaligheid derven, en wat wordt er dan van de belofte aan de vaders geschied, welke de zaligheid aan de Joden toezegde? Is dan de belofte vernietigd en waardeloos gemaakt? Dat is toch iets, dat men van geen enkel van Gods woorden onderstellen mag! Men zou dus kunnen zeggen, dat een leerstelling, waaruit zulke gevolgen kunnen voortvloeien, niet mag aangenomen worden. Paulus stemt toe dat de gevolgtrekking ten opzichte van de ongelovige Joden juist is, maar hij tracht die te verzachten en te beperken, vers 1 - 5. Doch hij ontkent dat hieruit volgen zou dat het woord Gods krachteloos geworden is, vers 6; en bewijst die ontkenning in het vervolg van het hoofdstuk; dat evenzeer dient tot toelichting van de leer der uitverkiesing, waarvan hij in het vorige hoofdstuk gesproken had als het eerste der raderen in het werk der verlossing dat al de andere raderen in beweging stelt.

Romeinen 9:1 - 5

Wij hebben hier des apostels plechtige verzekering van zijn grote belangstelling in het volk der Joden; het was hem tot grote droefheid dat zovelen hunner vijanden van het Evangelie en buitengesloten van de weg der zaligheid waren. Het was hem een *grote droefheid en een gedurige smart*. **Vers 1.** Zulk een bekentenis was nodig om de verdenking weg te nemen, die hij anders op zich had kunnen laden door het meedelen en bewijzen van hun uitwerping. Het is wijsheid die waarheden zoveel mogelijk te verzachten, welke hard kunnen klinken en onaangenaam zich voordoen. Daardoor wordt de spijker geolied, en kan hij des te gemakkelijker ingeslagen worden. De Joden hadden een groter afkeer van Paulus dan van een der andere apostelen, gelijk blijkt uit de Handelingen der Apostelen, en waren daardoor bereid om hem al wat hij zei des te meer kwalijk te nemen. Om dat te voorkomen begint hij zijn betoog met deze tedere en toegenegen bekentenis, opdat zij niet zouden denken dat hij leedvermaak had of zegepraal gevoelde over de verwerping van de Joden, of behagen schepte in de onheilen die over hen gekomen waren. Zo beriep Jeremia zich op God ten aanzien van de Joden zijner dagen, wier verwoesting naderbij kwam, Jer. 17:16: *Ik heb de dodelijken dag niet begeerd, Heere, Gij weet het!* Nee, Paulus is er zo veraf dien te begeren, dat hij hem op de innigste wijze tracht te verbidden. In geen geval moet men dit houden voor een schijnvertoning om hen te vleien en te behagen.

I. Hij legt zijn verklaring af met een plechtige bevestiging, **vers 1.** *Ik zeg de waarheid in Christus.* "Ik zeg dit als Christen, als een van Gods volk, van de kinderen die niet liegen zullen, als een die niet met vleierij weet om te gaan." Of: "ik beroep mij op Christus, die de harten doorzoekt, wat deze zaak betreft." Hij beroept zich daarbij op zijn eigen geweten, dat de plaats inneemt van duizend getuigen. Hetgeen hij ging zeggen was niet alleen een groot en gewichtig ding (zulke plechtige bevestigingen mag men niet gebruiken bij nietigheden), maar het was evenzeer een verborgenheid; het betrof hier een droefheid zijns harten, waarvan niemand bevoegde getuige was dan

God en zijn eigen geweten. *Dat het mij een grote droefheid is en mijn hart een gedurige smart, vers 2.* Hij noemt niet wat het is; de vermelding daarvan reeds was onaangenaam en te persoonlijk, maar het is duidelijk dat hij de verwerping der Joden bedoelt.

II. Hij ruggensteunt zijn verklaring met een zeer ernstige vervloeking van zichzelf, die hij bereid was zich te berokkenen uit liefde voor de Joden. *Ik zou zelf wel wens*; hij zegt niet, *ik wens wel*, want het middel was niet geschikt ter bereiking van het doel; maar, om zo te zeggen, ik zou kunnen wens, *verbannen te zijn van Christus voor mijn broederen*; een zeer hoge trap van ijver en genegenheid voor zijn volksgenoten. Hij zou bereid zijn de grootst - mogelijke ellende te ondergaan voor hun welzijn. De liefde is bekwaam om zo stout, zo wagend en zo zelfverloochenend te zijn. Aangezien de heerlijkheid van God in de verlossing van zo velen verkozen moet worden boven het welzijn en de gelukzaligheid van een enkel persoon, zou Paulus zich gelukkig achten zo hij met zijn eigen zaligheid, indien die daarvoor in aanmerking komen kon, de hunne kon kopen.

1. Hij zou gaarne uit het land der levenden afgesneden worden op de schandelijkste en vreselijkste wijze als een vervloeking of als een slachtoffer. Zij dorstten naar zijn bloed en vervolgden hem als een der onwaardigste personen van de wereld, de vloek en de plaag van zijn geslacht, 1 Cor. 4:13; Hand. 22:22. "Welnu", zegt Paulus, "ik ben bereid om dat alles en nog veel meer tot uw welzijn te verdragen. Versmaad mij zoveel u wilt; roep en scheld tegen mij naar uw welgevallen; uw ongeloof en uw verwerping verwekken in mijn hart een droefheid, zoveel groter dan al de moeiten die gij mij aandoet, dat ik daarop kan neerzien als zeer draaglijk; ja als begeerlijk indien ik daardoor uw verwerping kon afweren."

2. Hij zou wel willen verbannen te zijn uit de gemeenschap der gelovigen, afgescheiden van de gemeente en van de gemeenschap der heiligen, als een heiden en tollenaar, indien dat hun enigszins nuttig kon zijn. Hij kon wensen dat zijn naam uitgewist ware uit de herinnering der heiligen en uit het lidmatenboek der kerk; ofschoon hij zulk een voornaam stichter van gemeenten was en de geestelijke vader van zoveel duizenden; ja hij zou willen ontkend worden door de gemeente en van alle gemeenschap met haar afgesneden, zodat zijn naam in vergetelheid of verachting begraven was; tot het welzijn der Joden. Mogelijk hadden sommige Joden een afkeer van het Christendom om Paulus' wil, zulk een haat hadden zij tegen hem dat zij om zijnentwil de godsdienst haatten. "Indien dit u een struikelblok is," zegt Paulus, "dan zou ik kunnen wensen dat ik buiten geworpen werd, niet als Christen aangenomen werd, opdat gij mocht binnenkomen". In een dergelijke aandrift van genegenheid smeekte Mozes: *"Delg mij nu uit uw boek, hetwelk Gij geschreven hebt."* Ex. 32:33.

3. Zelfs menen sommigen dat Paulus met deze uitdrukking nog veel meer bedoelt, en dat hij wel zou wensen afgesneden te worden van zijn aandeel aan de gelukzaligheid in Christus, indien dat een middel tot hun verlossing kon zijn. De gewone liefdadigheid begint bij zichzelf, maar deze gaat veel verder, is edeler en staat hoger.

III. Hij noemt ons de reden voor deze genegenheid en belangstelling.

1. Omdat zij van zijn geslacht zijn; *mijn broederen, die mijn maagschap zijn naar het vlees, vers 3.* Ofschoon zij bij alle gelegenheden zeer bitter tegen hem gestemd waren, en hem de meest onnatuurlijke en barbaarse behandeling deden ondergaan, toch

spreekt hij zo eervol over hen. Hij toont hierdoor een man met een vergevensgezind gemoed te zijn.

Niet alsof ik iets had om mijn volk te beschuldigen, Hand. 28:19. *Mijn broederen*. Paulus was een Hebreëer uit de Hebreëën. Wij behoren op bijzondere wijze belang te stellen in het geestelijk welzijn van onze betrekkingen, onze broederen en familieleden. Jegens hen rusten bijzondere verplichtingen op ons, en wij hebben meer gelegenheid om hun wel te doen, en daarom moeten wij er vóór alles op bedacht zijn om in hen belang te stellen en hun nuttig te zijn.

2. Vooral om hun betrekking tot God, **vers 4 - 5**. *Welke Israëlieten zijn*, het zaad van Abraham, de vriend Gods, en van Jakob, Gods uitverkorene; opgenomen in Zijn bijzonder verbond, verwaardigd en onderscheiden om zichtbare kerkelijke voordelen te genieten; waarvan vele hier opgenoemd worden.

A. *De aanneming tot kinderen*; niet die aanneming, welke zaligmakend is en aanspraak geeft op eeuwige gelukzaligheid; maar die welke uitwendig en typisch was en recht gaf op het land Kanaän. *Israël is Mijn zoon*, Ex. 4:22.

B. *En de heerlijkheid*; de ark met het verbondsdeksel, waarboven God woonde tussen de cherubim, die was de heerlijkheid Israels, 1 Sam. 4:21. De vele symbolen en tekenen van de Goddelijke tegenwoordigheid en leiding, de wolk, de Schechinah, de onderscheidende gunsten hun verleend; deze waren hun heerlijkheid. met Abraham en dikwijls, bij onderscheiden gelegenheden, met zijn zaad vernieuwd. Er was een verbond op Sinaï, Ex. 24; in de velden van Moab Deut. 29; te Sichem, Joz. 24; en dikwijls daarna, en deze allen behoorden aan Israël. Of: het bijzonder verbond, en daarin, als in een type, het verbond der genade.

D. *En de wetgeving*. Aan hen werd de ceremoniële en gerechtelijke wet gegeven; en de zedelijke wet werd hun op schrift toevertrouwd. Het is een groot voorrecht de wet van God te bezitten en het wordt ook alzo genoemd, Ps. 142:19, 20. Dat was de grootheid van Israël, Deut. 4:7, 8.

E. *En de dienst van God*. Zij hadden de instellingen van de aanbidding van God; de tempel, de altaren, de priesters, de offeranden, de feesten en de instellingen die daarbij dienden. In dit opzicht waren zij grotelijks bevoorrecht, dat, terwijl andere volken hout, steen en duivelen aanbaden en dienden, en steeds goden van hun eigen maaksel er bij bedachten, de Israëlieten God mochten dienen op de door Hemzelf voorgeschreven wijze.

F. *En de beloften*. Bijzondere beloften gevoegd bij het verbond in het algemeen; beloften betreffende de Messias en de bedeling des Evangelies.

Merk op: De beloften vergezellen de wetgeving en de dienst van God; want de troost der beloften wordt verkregen in gehoorzaamheid aan de wet en in waarneming van dien dienst.

G. *Welker zijn de vaders*, **vers 5**. Abraham, Izaäk en Jakob, die beroemde mannen; en zij waren er trots genoeg op: *Wij hebben Abraham tot een vader*. Het was ter wille van hun vaders, dat zij in het verbond opgenomen waren, Hfdst. 11:28.

H. Maar de grootste eer van alles was, dat uit hen *was Christus, zoveel het vlees*

aangaat (dat is, naar Zijn menselijke natuur; want Hij nam het zaad Abrahams aan, Hebr. 2:16). Zoveel Zijn Goddelijke natuur aangaat, is Hij de Heere uit de hemel, maar naar Zijn menselijke natuur is Hij het zaad Abrahams. Dit was het grote voorrecht, dat Christus van hun maagschap was. Nu hij Christus noemt, voegt hij daarbij een zeer belangrijk woord, Hem betreffende: *dewelke is God boven allen te prijzen in der eeuwigheid, amen!* Opdat de Joden niet gering over Hem zouden denken, omdat Hij van hun maagschap was, spreekt hij hier zo eerbiedig over Hem; en bovendien levert hij een afdoend bewijs voor de godheid van Christus; Hij staat niet alleen als Middelaar boven allen, maar Hij is God, die boven allen te prijzen is in der eeuwigheid. Daarom hoe veel te zwaarder straf zullen zij waardig geacht worden, die Hem verwerpen! Daarbij was het een eer voor de Joden en een der redenen waarom Paulus hun zo genegen was, dat toen God boven allen te prijzen in eeuwigheid mens wilde worden, Hij besloot Jood te worden; en in aanmerking genomen de houding en het karakter van dat volk te dien tijde, kan het wel beschouwd worden als een deel van zijn vernedering.

Romeinen 9:6 - 13

De apostel heeft nu voor wat hij te zeggen heeft omtrent de verwerping van het volk zijner landgenoten de weg gebaad door een betuiging van zijn eigen genegenheid voor hen en een toestemming in hun onbetwistbare voorrechten, en komt nu in deze verzen en het verdere gedeelte van dit hoofdstuk tot het leveren van het bewijs dat deze verwerping van de Joden, door de instelling van de evangelische bedeling, in geen enkel opzicht het woord der belofte aan de aartsvaders had verouderd of buiten werking gesteld. *Doch ik zeg dit niet alsof het woord Gods ware uitgevallen, vers 6.* Dit zou kunnen ondersteld worden wanneer men lette op de toenmalige toestand der Joden, die Paulus zo grote droefheid en gedurige smart veroorzaakte. Wij mogen nooit aan enig woord van God machteloosheid toeschrijven; niets van hetgeen Hij gesproken heeft, zal of kan op de grond vallen, Jes. 55:10, 11. De beloften en bedreigingen zullen beide vervuld worden; en op de een of andere wijze zal God de wet verheerlijken en tot ere brengen. Dit moet voornamelijk verstaan worden van de belofte Gods, welke door tussenkommende omstandigheden dikwijls voor het geloof zeer twijfelachtig kunnen schijnen; maar die belofte kan en zal niet uitvallen; het einde zal zeker aan de inhoud beantwoorden en niet liegen. Nu is de moeilijkheid de verwerping van de ongelovige Joden te verzoenen met het woord van Gods belofte en de uiterlijke tekenen van de Goddelijke gunst, die hun geschonken waren. Hij doet dat op vierderlei wijze.

1. Door te wijzen op de ware mening en bedoeling van de belofte, **vers 6 - 13.**
2. Door te betogen en te bewijzen de onbeperkte vrijmacht Gods in zijn beschikking over de kinderen der mensen, **vers 14 - 24.**
3. Door aan te tonen dat deze verwerping der Joden en deze aanneming van de heidenen voorzeggd waren in het Oude Testament, **vers 25 - 29** van de dienstmaagd, geboren lang vóór Izak, hij had een opstandige en ruwe geaardheid; hij had Izak bespot of vervolgd; op dit alles kon men onderstellen dat God gelet had toen Hij Abraham beval hem uit te werpen. Maar in het geval van Jakob en Ezau bestond niets van dien aard. Zij waren beiden zonen van Izak, van dezelfde moeder; zij werden ontvangen *ex henos, uit één*, dat is: *uit een en dezelfde ontvangenis, ex henos koitoe*, zoals sommige handschriften te lezen geven. De onderscheiding tussen hen werd gemaakt door Goddelijk raadsbesluit nog vóór zij geboren werden, of enig goed of

kwaad gedaan hadden. Beiden worstelden tezamen in het lichaam der moeder, toen gezegd werd: *De meerdere* (de oudere) *zal de minderen* (den jongeren) *dienen*; zonder enig verricht of vooruitgezien goed of kwaad werk in aanmerking te nemen; maar, *opdat het voornemen Gods, hetwelk naar de verkiezing was, vastbleve*; - opdat deze grote waarheid onaangetast bleve, dat God als vrijmachtig beschikker de een verkiest en de anderen verwerpt, Zijn gunsten verdelende of terughoudende naar Zijn welbehagen.

Het onderscheid, dat tussen Jakob en Ezau gemaakt werd, licht hij verder toe met de aanhaling van Mal. 1:2, 3, waar gezegd wordt, niet van Jakob en Ezau als personen, maar van hun nakomelingen de Israëlieten en de Edomieten: *Jakob heb Ik liefgehad en Ezau heb Ik gehaat*. Het volk van Israël was opgenomen in het bijzonder verbond, had het land Kanaän verkregen, was gezegend met de meer - zichtbare verschijningen Gods tot hun bijzondere bescherming, voorziening en uitreddingen, terwijl de Edomieten verworpen waren, geen tempel, altaren, priesters of profeten hadden, en hun zo duidelijke vriendschap niet getoond en zo bijzondere bescherming niet gegeven werd. Zulk een onderscheid maakte God tussen deze beide volken, ofschoon beide uit de lenden van Abraham en Izak voortgekomen waren, even groot als er dadelijk gemaakt werd tussen Jakob en Ezau, de beide onderscheiden hoofden van deze volken zelf. Al deze verkiezing en verwerping was dus voorafschaduwend en bedoelde een beeld te zijn van volgende verkiezing en verwerping.

A. Sommigen verstaan dit van de verkiezing en verwerping van voorwaarden of hoedanigheden gelijk God Izak en Jakob verkoor en Ismaël en Ezau verwierp, zo verkoor Hij en zal Hij verkiezen het geloof als middel van verlossing en de werken der wet verwerpen. Zo verstaat Arminius het: *De rejectis et assumptio tolibus, certa qualitate notatis: Betreffende verworpenen en uitverkorenen, die onderscheiden worden door eigendommelijke hoedanigheden*. Evenzo John Goodwin.

Maar dit gaat rechtstreeks tegen de Schrift in, want de apostel spreekt voortdurend van personen; *Hij is barmhartig* (hij zegt niet welk soort van mensen, maar) *dien Hij barmhartig is*. Bovendien zouden tegen deze verklaring de beide tegenwerpingen van verzen 14 en 19 niet gemaakt kunnen worden en zijn weerlegging daarvan, sprekende van Gods onbepaalde vrijmacht over de kinderen der mensen is in geen enkel opzicht steekhoudend indien er niets meer bedoeld wordt dan Gods aanwijzing van de middelen ter verlossing.

B. Anderen verstaan het van de verkiezing en verwerping van bijzondere personen, dezen geliefd en anderen gehaat, van eeuwigheid. Maar de apostel spreekt van Jakob en Ezau, niet met betrekking tot hen persoonlijk, maar als voorvaders: Jakob *het volk* en Ezau *het volk*. Ook verdoemt God niemand en verkiest Hij niemand, bloot omdat het Hem zo behaagt, zonder enige reden daarvoor in hun eigen verdiensten.

C. Daarom vatten anderen het op als de verkiezing of verwerping van een geheel volk, als één geheel beschouwd. Zijn bedoeling is God te rechtvaardigen en Zijn barmhartigheid en getrouwheid in het roepen der heidenen om hen op te nemen in de gemeente en in Zijn verbond, onderwijl Hij toeliet dat de ongelovige Joden volhardden in hun tegenstand en daardoor zichzelf buiten de gemeente plaatsten, omdat zij hun ogen sloten voor hetgeen tot hun zaligheid diende.

De redenering van de apostel evenwel en zijn bewijsvoering zijn ook zeer toepasselijk en worden zonder twijfel ook bedoeld (gelijk in de Schrift de gewoonte is) toegepast te worden op de handelwijzen van Gods genade jegens bijzondere personen, want de

mededeling van zaligmakende voorrechten heeft enige overeenkomst met de mededeling van gemeentelijke voorrechten. De verkiezing van Jakob de jongere en de verwerping van Ezau de oudere (evenals het kruisen van de handen) zouden aanduiden dat de Joden, ofschoon zij het zaad Abrahams en de eerstgeboren van de gemeente waren, terzijde gezet zouden worden, en de heidenen, die gelijk waren aan de jongeren broeder, in hun plaats aangenomen worden en het geboorterecht en zijn zegeningen verkrijgen zouden. De Joden, beschouwd als wereldlijk lichaam, als volk, tezamen gehouden door de band en het cement van de ceremoniële wet, de tempel en de priesterschap, het middelpunt van hun vereniging, waren gedurende vele eeuwen de gunstelingen des hemels geweest, een priesterlijk koningschap, een heilig volk, verwaardigd en onderscheiden door God met wonderbare verschijningen onder en voor hen. Maar nu het Evangelie verkondigd was en de Christelijke gemeente was gesticht, was dat volkslichaam daardoor verlaten, hun kerkelijke staat ontbonden. En de Christelijke gemeenten (in vervolg van tijd de Christelijke volken) waren op gelijke wijze verenigd, en werden hun opvolgers in de Goddelijke gunsten, en al die bijzondere voorrechten en bescherming, die de gevolgen van die gunsten waren. De bedoeling van de apostel is Gods rechtvaardigheid in deze grote bedeling in het licht te stellen.

Romeinen 9:14 - 24

Nadat de apostel de ware betekenis van de belofte heeft vastgesteld, gaat hij nu over tot de handhaving en het bewijzen van Gods volstrekte vrijmacht in Zijn beschikkingen over de kinderen der mensen ten aanzien van hun eeuwigen toestand. En in dit opzicht moet God niet beschouwd worden als regeerder en overheid, die beloningen en straffen uitdeelt in overeenstemming met Zijn geopenbaarde wetten en verbonden, maar als eigenaar en zegenaar, die aan de kinderen der mensen zulke genade en gunst geeft, als Hij in en door Zijn verborgen en eeuwigen wil en raad bepaald heeft; zowel de gunst van het zichtbare lidmaatschap van gemeente en voorrechten, die Hij het een volk geeft en het andere onthoudt, als de gunst van werkdadige genade, die de ene bijzondere persoon geschonken en de andere onthouden wordt. Dit gedeelte van zijn betoog is een antwoord op twee tegenwerpingen.

I. Men kan tegenwerpen: *Is er onrechtvaardigheid bij God?* Wanneer God, zo met de kinderen der mensen handelende, zo op eigenmachtige wijze de een verkiest en de ander verwerpt, kan Hij dan niet verdacht worden van onrechtvaardig met hen te handelen? De apostel schrikt terug van deze gedachte: *Dat zij verre!* Verre zij het van ons zo iets te denken; zal de Rechter der ganse aarde geen recht doen? Gen. 18:25; Hfdst. 3:5, 6. Hij ontkent de gevolgtrekkingen en bewijst het goed recht daartoe.

1. Ten opzichte van hen, aan wie Hij barmhartigheid bewijst, **vers 15, 16**. Hij haalt daartoe deze schriftuurplaats aan om Gods vrijmacht te bewijzen in de uitdeling van Zijn gunsten: *Ik zal Mij ontfermen, diens Ik Mij ontferm*, Ex. 33:19. Al Gods redenen om zich te ontfermen worden genomen uit Hemzelf. Alle mensenkinderen zijn gelijk gestort in een staat van zonde en ellende; gelijkelijk onder de schuld en de toorn. God, als de vrijmachtige Opperheer, neemt sommigen uit dit gevallen oproerige ras om vaten van Zijn genade en heerlijkheid te worden. Hij schenkt Zijn gaven aan wie Hij wil, zonder daarvan rekenschap te geven aan ons; overeenkomstig Zijn eigen welbehagen kiest Hij sommigen uit om te worden tot toonbeelden van Zijn

barmhartigheid en genade, voorkomende genade en werkdadige genade; terwijl Hij anderen voorbijgaat. De uitdrukking is zeer nadrukkelijk, en zij wordt het nog meer door de herhaling: *Ik zal Mij ontfermen diens Ik Mij ontferm, en Ik zal barmhartig zijn dien Ik barmhartig ben*. Zij duidt op een volkomen vrijmacht van Gods wil; Hij zal doen wat Hem behaagt; ook zal Hij geen rekenschap geven van een Zijner daden, het zou ook niet met zijn waardigheid overeenkomen. Gelijk de verheven woorden: *Ik ben die Ik ben* (Ik zal zijn die Ik zijn zal) Ex. 3:14, Ex 3.14 overvloedig te kennen geven de volstreckte onafhankelijkheid van Zijn bestaan, zo geven deze woorden: *Ik zal barmhartig zijn diens Ik barmhartig ben*, ten volle te kennen de algehele heerschappij en vrijmacht van Zijn wil.

Ten einde Gods rechtvaardigheid te handhaven in het bewijzen van barmhartigheid aan wie Hij wil, beroept de apostel zich op hetgeen God zelf gezegd heeft, waardoor Gods onbeperkte macht en vrijheid wordt bewezen. God is de bevoegde rechter, ook in Zijn eigen zaak. Wat God ook doet of besluit te doen, het een zowel als het ander zal blijken rechtvaardig te zijn. *Eleêsoo hon an eleo. Ik zal barmhartig zijn dien Ik barmhartig ben*. Wanneer Ik begin, voltooi Ik het. Daarom duurt Gods barmhartigheid eeuwiglijk, aangezien Hij de reden daartoe uit zichzelf genomen heeft; daarom zijn Zijn genadegifte en roeping onberouwelijk. Hier voegt hij bij: *Zo is het dan niet desgenen die wil*, vers 16. Welk goeds ook van God tot de mens komt, de heerlijkheid daarvan kan niet toegekend worden aan de meest - edelmoedige begeerte of aan de ijverigste poging des mensen, maar enig en alleen aan de vrije genade en barmhartigheid Gods. In Jakobs geval was het niet desgenen die wil of desgenen die loopt; het was niet de ernstige wil en begeerte van Rebekka dat Jakob de zegening zou ontvangen; het was niet Jakobs haast om die te verkrijgen (want hij kan gezegd worden er om gelopen te hebben) die hem de zegen verwierf, maar enkel de barmhartigheid en genade Gods.

Het enige, waarin het heilige en gelukzalige volk van God verschilt van andere mensen, is de genade Gods die het onderscheid maakt. Wanneer deze algemene regel toegepast wordt op het bijzondere geval, dat Paulus thans behandelde, dan blijkt dat de reden waarom de onwaardige, niets - verdienende, alles - verbeurd - hebbende heidenen worden geroepen en ingeënt in de gemeente, terwijl het grootste gedeelte der Joden in ongeloof verloren gelaten worden, niet daarin bestaat dat de heidenen die meer verdienden of er beter voor geschikt waren om zulk een gunst te genieten; maar dat alleen Gods vrije genade het onderscheid maakte. De heidenen wilden het niet en zij liepen er niet voor, want *zij zaten in duisternis*, Matth. 4:16. In duisternis, en daarom verlangden zij niet naar hetgeen zij niet kenden; zij *zaten* in duisternis, een houding van tevredenheid, en daarom liepen zij er niet voor; maar zij werden voorgekomen met deze onwaardeerbare zegeningen van goedertierenheid. Zodanig is de wijze van Gods genade jegens allen die er deelgenoten van worden, want Hij wordt gevonden van degenen die Hem niet zochten, Jes 65:1. In deze voorkomende, werkdadige, onderscheidende genade handelt Hij als Weldoener, die uit Zichzelf genadig is. Ons oog mag daarom niet boos zijn, omdat Hij goed is; maar van al de genade die wij of die anderen hebben, komt Hem de eer toe. *Niet ons, o Heere, niet ons!* Ps. 115.

2. Ten opzichte van degenen, die verloren gaan, **vers 17**. Gods vrijmacht, geopenbaard in de verdelging van zondaren, wordt hier aangetoond in het geval van Farao, dat meegedeeld wordt in Exod. 9:16. Merk op:

A. Wat God aan Farao deed. Hij verwekte hem, bracht hem in de wereld, maakte hem

beroemd, gaf hem het koninkrijk en de macht - en zette hem als een sein op een berg, als een doelwit voor al zijn plagen, zie Ex. 9:14. Hij verhardde zijn hart, zoals Hij gezegd had te zullen doen, Ex. 4:21. *Ik zal zijn hart verstokken*; dat is de vertederende genade onttrekken; hem aan zichzelf overlaten; Satan tegen hem loslaten; en verhardende voorvallen hem in de weg leggen. Ook kan met *verwekken* bedoeld worden de tussenpozen tussen de plagen, waardoor Farao uitstel verkreeg en het uitstel dat hij daardoor nam. In het Hebreeuws leest men: *ik deed u staande blijven*; ging voort met u in het land der levenden te laten. Zo verwekt God zondaren, maakt hen voor zichzelf, zelfs voor de dag des kwaads, Spr. 16:4; verwekt hen tot voorspoed, uiterlijke voorrechten, Matth. 11:23, en sparende barmhartigheden.

B. Wat Hij daarmee beoogde: *Opdat Ik in u Mijn kracht bewijzen zou*. God zou dit alles dienstbaar maken aan de eer van Zijn Naam, en Zijn macht openbaren door het neerslaan van de hoogmoed en de aanmatiging van de grote en roekeloze dwingeland, die de Hemel zelf uitdaagde en al wat recht en heilig was met voeten vertrad. Indien Farao niet zo hoog en zo machtig, niet zo verhard en brutaal geweest was, zou de macht van God niet zo schitterend in zijn ondergang uitgekomen zijn; maar het wegnemen van de geest van zulk een vorst, die op zo hoge wijze God tegenstond, was inderdaad een grote verheerlijking van Gods heiligheid, die machtig is en vreeslijk, doende wonderen, Ex. 15:11. Dit is Farao en al zijn menigte!

C. Zijn gevolgtrekking uit die beide vinden wij in **vers 18**: *Zo ontfermt Hij zich dan diens Hij wil, en Hij verhardt dien Hij wil*. De verschillende handelingen Gods met de mensen, waardoor Hij de een van de ander onderscheidt, worden opgelost door Zijn onbeperkte vrijmacht. Hij is geen mens iets schuldig. Zijn genade is Zijn eigen welbehagen; en Hij kan die geven of terughouden al naar Hem behaagt. Wij hebben die geen van allen verdiend, wat meer is, wij hebben die op duizenderlei wijzen verbeurd, zodat hierin het werk van onze verlossing bewonderenswaardig wèl geordend is, dat zij die gered worden alleen God er voor kunnen danken, en zij die verloren gaan het alleen aan zichzelf wijten kunnen, Hos. 13:9. Wij zijn gehouden, want God heeft er ons toe verplicht, om al wat in onze macht staat te doen voor de zaligheid van allen, met welke wij in aanraking komen. Maar God is daartoe niet gehouden verder dan Hij zelf naar Zijn welbehagen er zich toe verbonden heeft door Zijn eigen verbond en belofte, welke Zijn geopenbaarde wil zijn. En dat is: dat Hij zal aannemen, en niet verwerpen, allen die tot Christus komen; maar de trekking der zielen, opdat zij zullen komen, is een voorafgaande onderscheidende gunst aan wie Hij wil. Was Hij barmhartig voor de heidenen? Dat kwam alleen doordien Hij hun barmhartig zijn wilde. Waren de Joden verhard? Het was doordien het Zijn eigen welbehagen was hun de vertederende genade te onthouden en hen over te laten aan hun eigen - gekozen welbewust ongeloof. *Alzo, Vader, is Uw welbehagen geweest!* Luk. 10:21. Deze Schriftuurplaats verklaart uitnemend wat we hier lezen, en toont aan de vrijmachtige wil van God beide in het geven of terughouden van de genademiddelen en de werkdadige zegen op die middelen.

II. Hier kan tegengeworpen worden: *Wat klaagt Hij dan nog? Want wie heeft Zijn wil weerstaan?* **vers 19**. Indien de apostel alleen bewijs gevoerd had voor Gods vrijmacht in het vaststellen en verordenen van de voorwaarden en middelen van aanneming en verlossing, dan zou er niet de minste reden voor deze tegenwerping geweest zijn, want men zou wel oorzaak aan de zijde der mensen gevonden hebben zo zij weigerden te komen op de voorwaarden, waarop de verlossing werd aangeboden; - daar de

verlossing zo groot was, konden geen voorwaarden te zwaar zijn. Maar hier kon plaats voor die tegenwerping zijn, tegen zijn bewijsvoering voor de vrijmacht Gods in het geven en terughouden van de onderscheidende en voorkomende genade; en de tegenwerping wordt gewoonlijk zeer gretig gemaakt tegen het leerstuk van de bijzondere genade. Indien God, wanneer Hij aan de een werkdadige genade geeft, die de ander onthoudt, hoe kan Hij dan de schuld vinden bij hen wien Hij ze onthoudt? Indien Hij de Joden verworpen had en hun ogen gesloten hield voor de dingen die tot hunnen vrede dienen, hoe kon Hij hen dan beschuldigen ter oorzaak van hun blindheid? Indien het Zijn welbehagen was geweest hen niet als Zijn volk te beschouwen en hen geen barmhartigheid te doen verkrijgen, dan was hun uitsluiting van zichzelf geen tegenstaan van Zijn wil. Op deze tegenwerping geeft hij breedvoerig antwoord.

1. Door hem, die de tegenwerping maakt, te bestraffen, **vers 20**. Dat is geen tegenwerping, die gemaakt mag worden door het schepsel tegen zijn Schepper; door de mens tegen God. De waarheid, zoals die in Jezus is, vernedert de mens zo diep mogelijk en verhoogt God als vrijmachtig Opperheer van allen.

Maar toch, o mens, wie zijt gij? vers 20. Merk op, hoe vernederend hij spreekt over de mens, wanneer die wil gaan twisten met zijn Maker. *"Wie zijt gij! Gij, zo dwaas, zo zwak, zo kortzichtig, zo onbevoegd om te oordelen over Goddelijke raadsbesluiten! Zijt gij instaat om zulk een diepte te peilen, zulk een geval te bespreken; de weg te beoordelen van God, wiens weg is in de zee, wiens pad is in grote wateren? Die tegen God antwoordt.* Het past ons aan Hem ons te onderwerpen, en niet tegen Hem te antwoorden; ons te buigen onder zijn hand en niet Hem in het aangezicht te vliegen, noch Hem enige ongerijmdheid toe te schrijven, *ho antapokrinomenos. Die antwoordt tegen.* God is onze Meester en wij zijn Zijn dienstknechten; en het voegt dienstknechten niet tegen te spreken, Tit. 2:9.

2. Door alles tot de Goddelijke vrijmacht terug te brengen. Wij zijn de geformeerde dingen, Hij is de Formeerder, en het komt ons niet toe Zijn wijsheid te betwisten of te bedillen, wanneer Hij ons in dezen en niet in een andere vorm gemaakt en gesteld heeft. De ruwe en ongevormde massa klei heeft geen recht op de een of anderen vorm; de formeerder doet er mede naar zijn welgevallen. Gods vrijmacht over ons wordt treffend voorgesteld onder het beeld van de pottenbakker en de beschikking welke deze heeft over de klei; vergelijk Jer. 18:6, waar, door dezelfde vergelijking, God Zijn macht betoogt over het volk der Joden, waaraan Hij eerlang Zijn gerechtigheid verheerlijken zou door de overwinning, die Nebukadnézar zou behalen.

A. Hij geeft ons de vergelijking, **vers 21**. De pottenbakker maakt uit dezelfde klomp klei hetzij een schoon vat, dat voor eervolle en aanzienlijke doeleinden geschikt is, of een verachtelijk vat waaraan men geen welgevallen heeft. En hij handelt daarin geheel eigenmachtig; hij kon er de voorkeur aan gegeven hebben om in 't geheel geen vat te maken, hij kon goed geacht hebben de klei in de aarde te laten, en het staat aan hem om er van te maken wat hij verkiest.

B. De toepassing van de gelijkenis, **vers 22 - 24**. God vormde twee soorten van vaten uit de grote klomp leem van de gevallen mensheid.

a. *Vaten des toorns*, vaten met toorn gevuld, gelijk een wijnfles, een vat gevuld met wijn; *vol van de grimmigheid des Heeren*, Jes. 51:20. God is willens in deze Zijn toorn te tonen; dat is: Zijn straffende gerechtigheid en Zijn vijandschap tegen de zonde.

Deze moeten aan de gehele wereld getoond worden. God zal het openbaar maken dat Hij de zonde haat. Hij zal daardoor tevens Zijn macht bekendmaken, *to duna ton autoe*. Het is een macht van sterkte en wilskracht; een werkzame macht, die de verwoesting aanbrengt en veroorzaakt van allen die verloren gaan; het is de verwoesting die voortkomt uit de *heerlijkheid Zijner sterkte*, 2 Thess. 1:9. De eeuwige verdoemenis van zondaren zal een overvloedige betoning van Gods macht zijn; want Hij zal daarin onmiddellijk handelen; Zijn toorn zal zich als het ware op de schuldige gewetens als op een prooi werpen; en Zijn uitgestrekte arm zal hun welzijn ten enenmale verwoesten, en toch tegelijkertijd op wonderbare wijze het bestaan zelf van Zijn schepselen bewaren.

Daartoe *verdraagt God hen met veel lankmoedigheid*; oefent veel geduld jegens hen; laat hen toe de maat hunner zonden vol te maken; doet hen groeien tot zij rijp zijn voor het verderf, en zo worden zij voor het verderf toebereid; toebereid door hun eigen zonden en zelfverharding. De overheersende verdorvenheid en godloosheid van de ziel zijn haar toebereiding en geschiktmaking voor de hel; een ziel wordt daardoor gemaakt tot brandstof, gereed voor de vlammen der hel. Toen Christus tot de Joden zei, Matth. 23:32: *Gij dan ook, vervult de mate uwer vaders, opdat op u kome al het rechtvaardig bloed, dat vergoten is op de aarde*, vers 35, verdroeg Hij hen, om zo te zeggen met veel lankmoedigheid, opdat zij door hun eigen hardnekkigheid en gewilligheid om te zondigen, zichzelf voor de verdoemenis zouden toebereiden.

b. *Vaten der barmhartigheid*; vaten gevuld met barmhartigheid. De gelukzaligheid, geschonken aan het geredde overblijfsel, is de vrucht niet van hun verdienste, maar van Gods barmhartigheid. De bron van alle vreugde en heerlijkheid des hemels is die barmhartigheid Gods, welke duurt in eeuwigheid. Vaten ter ere zullen in alle eeuwigheid moeten erkennen dat zij vaten der barmhartigheid zijn. En merk hier op:

Ten eerste. Wat Hij noemt als hun doel: *Opdat Hij zou bekendmaken de rijkdom Zijner heerlijkheid*, dat is: van zijn goedertierenheid, want Gods goedertierenheid is Zijn grootste heerlijkheid, voornamelijk wanneer die gepaard gaat met Zijn grootste vrijmacht. *Toon mij nu uw heerlijkheid*, bad Mozes, Ex. 33:18 Ex 33.18. *Ik zal al mijn goedigheid voorbij uw aangezicht laten gaan*, vers 19, Rom. 9.19 antwoordde God, en dat vrijwillig en om niet geven. *Ik zal genadig zijn dien Ik genadig ben*. God maakt zijn heerlijkheid, deze zijn goedertierenheid, bekend in de bewaring en onderhouding van al Zijn schepselen, de aarde is vol van zijn goedertierenheid; Hij kroont het jaar Zijner goedheid; maar wanneer Hij de rijkdom Zijner goedertierenheid wil bekendmaken, doet Hij dat in de zaligmaking der heiligen, die tot in eeuwigheid de heerlijke gedenktekenen van Zijn Goddelijke genade zullen zijn.

Ten tweede. Wat Hij voor hen doet. *Hij heeft hen tevoren bereid tot heerlijkheid*. Heiligmaking is het bereidmaken van de ziel voor de heerlijkheid, haar geschikt maken om deel te hebben aan de erfenis der heiligen in het licht. Dat is Gods werk. Wij kunnen zeker genoeg onszelf verwoesten, maar wij kunnen niet onszelf zaligmaken. Zondaren bereiden zichzelf voor de hel, maar het is God, die de heiligen bereidt voor de hemel; en allen die God hiernamaals voor de hemel bestemt maakt Hij hier beneden voor de hemel bereid; Hij bereidt hen daarvoor, 2 Cor. 5:5. En wilt u weten wie deze vaten der barmhartigheid zijn? Degenen die Hij geroepen heeft, vers 24; want die Hij uitverkoren heeft, die heeft Hij ook geroepen met werkdadige roeping. En dat niet enkel uit de Joden, maar ook uit de heidenen; want de muur des afscheidsels is afgebroken, de gehele wereld over is dat gebeurd, en Gods gunst is niet, zoals zij vroeger was, beperkt tot de Joden alleen, en deze staan geen voetstap nader tot de aanneming tot kinderen dan het overig deel der mensheid.

Zij staan nu op dezelfde hoogte als de heidenen; en de vraag is nu niet wie het zaad Abrahams is of niet; dat doet er niet toe, maar wie naar Zijn voornemen geroepen zijn.

Romeinen 9:25 - 29

Na de belofte te hebben verklaard en de Goddelijke vrijmacht te hebben bewezen, toont de apostel hier aan hoe de verwerping der Joden en de aanneming der heidenen voorzeggd was in het Oude Testament, en daarom noodzakelijk zeer wel bestaanbaar was met de belofte aan de vaders onder het Oude Testament gedaan. Het dient zeer veel tot opheldering van een waarheid op te merken hoe de Schrift in haar vervuld werd. De Joden zouden zonder twijfel zich aan het Oude Testament onderwerpen; de boeken daarvan waren hun toevertrouwd. - Nu laat hij zien hoe dit, hetgeen hun zo onaangenaam was, daarin besproken werd.

I. Bij de profeet Hoséa. Deze spreekt van de aanneming van een grote menigte heidenen, Hos. 2:23 en 1:10. De heidenen waren niet het volk van God geweest; zij hadden Hem niet aangenomen, en Hij had hen in die betrekking niet erkend. Maar, zegt Hij: *Ik zal hen Mijn volk noemen*; Ik zal hen dat maken en hen als zodanig erkennen, niettegenstaande al hun onwaardigheid. *En die niet bemind was, Mijn beminde*. Gezegende verandering! De vorige slechtheid is geen verhindering voor Gods tegenwoordige genade en barmhartigheid! Hun, die God Zijn volk noemt, geeft Hij ook de naam van beminden, Hij bemint degenen, die Hij zich toeëigent. En opdat men niet zou onderstellen dat zij Gods volk zouden worden alleen door Jodengenoten gemaakt te worden en leden te worden van dat volk, voegt hij er bij uit Hos. 1:10: *En het zal zijn in de plaats waar tot hen gezegd was: Gijlieden zijt mijn volk niet, daar zullen zij kinderen des levenden Gods genoemd worden*. Zij behoefden niet ingelijfd te worden bij de Joden, of naar Jeruzalem op te gaan om te aanbidden, maar waar zij ook over de gehele aarde verspreid waren zou God hen aannemen. Merk op de grote waardigheid en eer van de heiligen, dat zij kinderen des levenden Gods genoemd worden, en dat deze naamgeving hen daartoe maakt. Zie hoe grote liefde! Deze eer hebben alle heiligen.

II. Bij de profeet Jesaja, die van de verwerping der Joden spreekt in twee plaatsen.

1. De eerste is Jesaja 10:22, 23, waar sprake is van het behouden worden van een overblijfsel, dat is: slechts van een overblijfsel, hetwelk, ofschoon het in de profetie betrekking schijnt te hebben op de bewaring van een overblijfsel uit de verwoesting en verstrooiing, die over hen komen zouden door Sanherib en zijn leger, toch moet opgevat worden van verdere strekking te zijn, en overvloedig aantoonde dat het niet vreemds is voor God om een grote menigte van het zaad Abrahams over te geven aan de verwoesting, en toch het woord Zijner belofte aan Abraham in volle kracht en werking te laten. Dat wordt aangeduid in de onderstelling dat het getal der kinderen Israëls was als het zand aan de oever der zee, hetgeen een deel was van de belofte aan Abraham gedaan, Gen. 22:1- 7. En toch zal slechts een overblijfsel behouden worden, want velen zijn geroepen maar weinigen uitverkoren. In dit behouden worden van het overblijfsel wordt ons, **vers 28**, door de profeet gezegd:

A. Dat God Zijn werk zal voltooien. *Hij voleindt een zaak, vers 28*. Wanneer God een begin maakt, dan maakt Hij een einde, hetzij in de weg van gerechtigheid of in dien van barmhartigheid. God zou de verwerping van de ongelovige Joden voleinden door hun algehele verwoesting door de Romeinen, die spoedig daarna hun plaats en volk

wegnemen. Het aannemen van de Christelijke gemeenten in de Goddelijke gunst en de verbreiding van het Evangelie onder andere volken was evenzeer een werk, dat God voleindigen zou, en Hij zou bekend worden bij Zijn naam Jehovah. Al Gods werken zijn volmaakt. Men kan lezen: *Hij zal de rekening sluiten*. God heeft in Zijn eeuwige raadsbesluiten een rekening met de kinderen der mensen, en bestemt voor hen dezen of dien toestand, deze of die mate van voorrechten, en wanneer zij ter wereld komen, zijn Zijn handelingen met hen in overeenstemming met deze raadsbesluiten. Hij zal de rekening sluiten; het mystieke lichaam volmaken; roepen zovelen als er behoren tot de uitverkiezing der genade, en dan zal de rekening gesloten zijn.

B. Dat Hij het spoedig doen zal; niet slechts de zaak voleinden, maar haar haastig voleinden. Onder het Oude Testament scheen Hij te vertoeven, en er een langer en gestadiger werk van te maken. De raderen bewogen slechts langzaam in de richting van de uitbreiding der kerk; maar nu zal Hij de zaak *afsnijden* en het werk op aarde spoedig afdoen. De heidense bekeerlingen kwamen nu aangevlogen als duiven tot hun vensteren. Maar Hij zal haar afsnijden *in rechtvaardigheid*; zowel in wijsheid als in gerechtigheid. Wanneer de mensen een zaak afsnijden, doen zij het gewoonlijk verkeerd; zij versnijden meestal de zaken; maar wanneer God een zaak afsnijdt, doet Hij dat in rechtvaardigheid. Zo worden deze woorden gewoonlijk door de vaders toegepast. Sommigen verstaan het van de wet en het verbond des Evangelies, welke Christus in de wereld heeft ingebracht en bevestigd; Hij heeft daardoor het werk voleind; een einde gemaakt aan de schaduwen en plechtigheden van het Oude Testament. Christus zei: *Het is volbracht!* en toen werd het voorhangsel gescheurd; als ware het door de echo van het woord, dat Christus aan het kruis uitriep. En Hij zal verder de zaak afsnijden.

De zaak, dat is: *logos, het woord*, de wet, was onder het Oude Testament zeer lang; een lange reeks van instellingen, plechtigheden, voorwaarden, maar nu is alles kort afgesneden. Onze verplichtingen zijn nu, onder het Evangelie, opgesomd in veel minder woorden dan onder de wet nodig waren; het verbond werd opgesteld en gesloten en de godsdienst is nu zeer eenvoudig gemaakt. En dat alles is geschied in rechtvaardigheid, ten onze gunste en in rechtvaardigheid van Zijn eigen voornemen en raad. Onze verkortingen en samenvattingen brengen gewoonlijk duisterheid aan. "Ik tracht naar beknoptheid, maar geef duisterheid", maar zo is het in dit geval niet. Ofschoon de zaak kort afgesneden is, toch is ze eenvoudig en helder; en dus, omdat ze kort is, des te gemakkelijker.

2. Het tweede wordt aangehaald uit Jesaja 1:9: waar de profeet aantoonde hoe God in een tijd van algemene onheilen en verwoesting een zaad zal bewaren. De strekking van deze plaats is dezelfde als die van de vorige, en de bedoeling is om aan te tonen, dat het voor God niets vreemds is om het grootste deel der Joden over te laten aan vernietiging en zichzelf alleen een klein overblijfsel te bewaren; zo had Hij vroeger ook gedaan, gelijk uit de Schriften van hun eigen profeten blijkt; en het moet geen verwondering wekken indien Hij nu ook zo handelt. Merk op:

A. Wie God is. Hij is *de Heere Zebaoth*; dat is: de Heere der legerscharen; een Hebreeuws woord in de Griekse taal overgenomen (zoals Jak. 5:4). Al de legerscharen in hemel en op aarde staan ter Zijner beschikking zodra Hij ze wenkt. Indien God zich uit een ontaarde, afgevalen wereld een zaad overhoudt, handelt Hij als de Heere der legerscharen. Het is een daad van almachtige kracht en oneindige vrijmacht.

B. Wie Zijn volk zijn; zij zijn een zaad; een klein aantal. Het koren, dat als zaad bewaard wordt voor het volgende jaar, is slechts weinig in vergelijking met hetgeen gebruikt en gegeten wordt. Maar zij zijn een nuttige voorraad; het zaad, de bestanddelen van het opvolgend geslacht, Jes. 6:13. Het is er zo ver van af dat het een inbreuk op de gerechtigheid en rechtvaardigheid Gods zou zijn wanneer zo velen verwoest worden en verloren gaan, dat het veel meer een wonder van Goddelijke genade en barmhartigheid is indien niet allen uitgedelgd en verloren worden, maar enigen nog behouden blijven; want ook zij die als zaad gespaard worden, zouden, indien God met hen handelde naar hun zonden, met de overigen verloren gaan. Dit is de grote waarheid, welke dit gedeelte der Schrift ons leert.

Romeinen 9:30 - 33

De apostel komt er hier ten slotte toe om de ware oorzaak van de aanneming der heidenen en de verwerping der Joden vast te stellen. Er was verschil in de wijze van hun zoeken, en daarom was er ook verschil in de uitslag, ofschoon het toch de vrije genade Gods was, die hen deed verschillen. Hij besluit gelijk een redenaar: *Wat zullen wij dan zeggen? Wat is de gevolgtrekking van de gehele redenering?*

I. Voor zoveel de heidenen aangaat.

1. Hoe zij vervreemd waren van de rechtvaardigheid. Zij zochten die niet; zij kenden hun schuld en ellende niet, en daarom waren zij ook in het geheel niet begerig naar het geneesmiddel. In hun bekering werd de voorkomende genade Gods ten hoogste verheerlijkt. *God werd gevonden door degenen, die Hem niet zochten*, Jes. 65:1 Isa 65.1. Er was niets in hen dat hen geschikt maakte voor zulk een gunst, dan hetgeen de vrije genade in hen gewerkt had. God heeft er behagen in op die wijze genade te geven in een .weg van vrijmacht en onbeperkte heerschappij.

2. Hoe zij desniettemin tot de rechtvaardigheid kwamen: *door het geloof*. Niet door overgebracht te worden tot de Joodse godsdienst; niet door zich te onderwerpen aan de ceremoniële wet; maar door Christus te omhelzen, in Christus te geloven en zich te onderwerpen aan het Evangelie. Zij kwamen er toe door de zaak kort af te snijden door een oprecht geloof in Christus, terwijl de Joden langen tijd bezig waren geweest tevergeefs allerlei omwegen te lopen.

II. Met betrekking tot de Joden.

1. Hoe zij hun doel misten: *zij zochten de wet der rechtvaardigheid*, vers 31 Rom. 9.31. Zij spraken veel over rechtvaardigheid en heiligheid; zij schenen zeer naijverig om het volk Gods en de gunstelingen des hemels te zijn; maar zij kwamen er niet toe; dat is, het grootste gedeelte hunner bereikte het niet. Zovelen hunner als bij hun oude Joodse beginselen en plechtigheden bleven staan, hun gelukzaligheid in de waarneming daarvan zochten, de schaduwen omhelsden in plaats van de zaak zelf die komen zou, ontgingen de aanneming door God, werden niet als Zijn volk erkend, en gingen niet gerechtvaardigd naar hun huis.

2. Hoe zij de weg wisten en wat de oorzaak was dat zij hun doel niet bereikten, vers 32, 33 Rom. 9.32,33. Zij zochten, maar zij zochten niet op de rechte wijze; niet in de weg der vernedering, niet in de ingestelde, aangewezen weg.

Niet uit het geloof; niet door de Christelijke godsdienst aan te nemen en te berusten in de verdienste van Christus en zich te onderwerpen aan de voorwaarden van het

Evangelie, hetgeen het leven en het enig einddoel van de wet is. Maar zij zochten het *als uit de werken der wet*, zij verwachtten rechtvaardigmaking door hun waarnemen van de voorschriften en plechtigheden van de wet van Mozes. Dat was *de steen des aanstoots, waaraan zij zich gestoten hebben*. Zij konden niet heenkomen over dit bedorven beginsel, dat zij eens voor goed aangenomen hadden: dat de wet hun met geen ander doel gegeven was, maar dat zij bloot door hun waarneming van en hun gehoorzaamheid aan die wet gerechtvaardigd zouden worden voor God. En daardoor konden zij met geen mogelijkheid verzoend geraken met de leer van Christus, die hen wilde afbrengen van die dwaling en heenleiden naar de verwachting van rechtvaardigmaking door de verdiensten en genoegdoening van een ander. Christus zelf is voor hen een steen des aanstoots en een rots der ergernis, gelijk hij aanhaalt uit Jes. 8:14 en 28:16. Het is treurig dat Christus voor iemand, wie ook, tot een val zou gesteld worden, en toch is het zo, Luk. 2:34; Lu 2:34 dat er vergif kan gezogen worden uit de balsem van Gilead; dat de hoeksteen voor iemand een steen des aanstoots zou zijn; de rots der zaligheid een rots der ergernis zou worden; maar Hij is het voor menigten. En Hij was het ook voor de ongelovige Joden, die Hem verwierpen omdat Hij een einde maakte aan hun ceremoniële wet.

Maar toch is er een overblijfsel, dat in Hem gelooft, en dat *zal niet beschaamd worden*. Dat is: hun hoop en verwachting van rechtvaardigmaking door Hem zal niet teleurgesteld worden, zoals die van hen, welke haar verwachten van de wet. Zodat, ten slotte, de ongelovige Joden geen reden hebben over hun verwerping met God te twisten. Hun werd een oprecht aanbod van gerechtigheid, leven en verlossing gedaan, voor hen gereed gemaakt op de voorwaarden des Evangelies; maar zij hadden daar geen lust in en wilden er niet toe komen. En daarom: indien zij verloren gaan, hebben zij het aan zichzelf te wijten; hun bloed is op hun eigen hoofd.

HOOFDSTUK X

De ontbinding van de bijzondere kerkstaat der Joden, de verwerping van die huishouding door de afschaffing van hun ceremoniële wet, het vervallen van al haar instellingen, het teniet gaan van hun priesterschap, het verbranden van hun tempel en het wegnemen van hun plaats als afzonderlijk volk, en daarvoor in plaats de stichting en oprichting van een algemene kerk onder de volken der heidenen, dat alles schijnt ons, nu deze dingen reeds eeuwen geleden geschied en voltooid zijn, geen zaak van groot belang. Maar voor hen, die leefden toen dat alles plaatsgreep, die wisten hoe hoog de Joden in Gods gunst gestaan hadden en hoe betreurenswaardig sedert vele eeuwen de toestand van de heidenwereld geweest was, scheen het zeer groot en verwonderlijk; een verborgenheid die moeilijk te begrijpen viel. Evenals in het vorige en in het volgende hoofdstuk, gaat de apostel er toe over om in dit hoofdstuk die zaak te verklaren en te bewijzen; maar met verscheidene zeer nuttige uitweidingen, die de draad van zijn betoog hier en daar een weinig afbreken. Dit hoofdstuk kan in twee grote delen gesplitst worden:

- I. Er is een groot verschil tussen de gerechtigheid der wet, waaraan de ongelovige Joden gehecht waren, en de rechtvaardigheid des geloofs, welke in het Evangelie aangeboden wordt, vers 1 - 11;
- II. Er is geen onderscheid tussen Joden en heidenen, maar in de zaak van rechtvaardigmaking en aanneming tot kinderen door God worden zij beiden door het Evangelie gelijk gesteld, vers 12 - 21 Rom. 10.12 - 21.

Romeinen 10:1 - 11

De bedoeling van de apostel in dit gedeelte van het hoofdstuk is aan te tonen het grote verschil tussen de rechtvaardigheid van de wet en de rechtvaardigheid uit het geloof, en de grote uitnemendheid van de rechtvaardigheid uit het geloof boven de rechtvaardigheid der wet. Daardoor wenst hij de Joden te overtuigen en te bewegen om in Christus te geloven, en de dwaasheid en de zonde van hen die dat weigeren, in het volle licht te stellen; terwijl God gerechtvaardigd wordt in de verwerping van hen die het weigeren.

I. Paulus verzekert hier van zijn toegenegenheid tot de Joden en geeft er de reden voor op, vers 1, 2. Hij brengt hun een goeden wens en geeft hun een goed getuigenis.

1. Een goede wens, **vers 1**; Rom. 10.1 hij wenst dat zij zalig worden mogen; gered van hun tijdelijke ondergang die over hen stond te komen; gered van de toekomstige toorn, de eeuwigen toorn, die hun boven het hoofd hing. In dezen wens ligt opgesloten de begeerte, dat zij mogen overtuigd en bekeerd worden; hij kon niet in het geloof bidden dat zij in hun ongeloof mochten gered worden. Ofschoon Paulus tegen hen predikte, bad hij nochtans voor hen. Hierin was hij barmhartig, gelijk God is; die *niet wil dat enigen zullen verloren gaan*, 2 Petrus 3:9, en de dood des zondaars niet begeert. Het is onze plicht getrouw en ernstig te verlangen naar de zaliging der zielen van anderen, dadelijk na de zaligmaking van onze eigen zielen. Dit, zegt hij, *was de toegenegenheid zijns harten en het gebed, dat hij tot God voor hen deed*. Dat wijst op:

A. De kracht en oprechtheid van zijn begeerte. Het was de *begeerte*, de *toegenegenheid zijns harten*. Dat was geen zinledige uitdrukking, zoals de wensen van velen dikwijls alleen in de mond liggen, maar een werkelijk verlangen. Het was zijn

begeerte alvorens het zijn gebed werd. De begeerte des harten is de ziel van het gebed. Koele begeerten kunnen niet anders dan afwijzing vragen; wij moeten in elk gebed geheel onze ziel uitstorten en uitademen.

B. Het aanbieden van deze begeerte aan God. Het was niet alleen de begeerte zijns harten, het was ook zijn gebed. Er kunnen begeerten in het hart wonen, zonder dat er gebed is, maar die begeerten moeten bekend gemaakt worden aan God. Wensen en begeren, indien het daarbij blijft, zijn geen gebed.

2. Een goede getuigenis en een reden voor zijn goede wensen, **vers 2.** *Ik geef hun getuigenis, dat zij een ijver tot God hebben.* De ongelovige Joden waren de bitterste vijanden van Paulus in de wereld, en toch geeft Paulus hun een getuigenis zo goed als met de waarheid bestaanbaar is. Wij moeten altijd zo goed van zelfs onze ergste vijanden spreken als wij kunnen, dat is zegenen degenen die ons vervloeken. De liefde leert ons de beste gedachten van de mensen te hebben, en hun woorden en daden zo goed uit te leggen als de waarheid toelaat. Wij moeten nota nemen van hetgeen prijzenswaardig is zelfs in slechte mensen. *Zij hebben een ijver tot God.* Hun tegenstand tegen het Evangelie komt voort uit het beginsel van eerbied voor de wet, van welke zij weten dat ze van God komt. Er bestaat blinde, misleide ijver; zulk een was die van de Joden, die wanneer zij het volk en de dienaren van Christus uitstootten, riepen: *Dat de Heere verheerlijkt worde!* Jes. 66:5, ja die hen doodden, menende Gode een dienst te doen! Joh. 16:2.

II. Hij toont aan welke noodlottige vergissing de ongelovige Joden schuldig stonden, die hun ondergang veroorzaakte. Hun ijver was *niet met verstand*. Het is waar dat God hun de wet gaf, voor welke zij zo ijverden, maar zij hadden moeten weten, dat die haar doel bereikt had toen de beloofde Messias verschenen was. Hij bracht een nieuwen godsdienst en een nieuwe wijze van aanbidding, waarvoor de vorige de plaats moesten inruimen. Hij betoonde zichzelf de Zoon van God te zijn, gaf het meest overtuigend bewijs, dat gegeven kon worden, dat Hij de Messias was; en toch kenden zij Hem niet en wilden Hem niet erkennen, maar sloten hun ogen voor het licht, zodat hun ijver voor de wet blinde ijver was. Dit toont hij verder aan in vers 3, Rom. 10.3 waarbij wij opmerken:

1. de aard van hun ongeloof. *Zij onderwerpen zich niet aan de rechtvaardigheid Gods;* dat is, zij hebben zich niet ondergeschikt aan de voorwaarden van het Evangelie, en zij hebben de aanbidding van rechtvaardigmaking door het geloof in Christus, welke het Evangelie doet, niet aangenomen. Ongeloof is zich – niet onderwerpen aan de rechtvaardigheid Gods; zich verzetten tegen de aanbidding van vergiffenis door het Evangelie gedaan. *Zij onderwerpen zich niet.* In waarachtig geloof is veel onderwerping nodig, daarom is de eerste les, die Christus ons geeft, die van zelfverloochening. Het is reeds een grote nederbuiging voor een hoogmoedig hart vrede te hebben met het behouden worden door vrije genade; wij zijn er afkerig van om *als bedelaars* geholpen te worden.

2. De oorzaken van hun ongeloof; er zijn er twee:

A. Zij kennen de rechtvaardigheid Gods niet. Zij verstaan, geloven en bemerken niet de strikte gerechtigheid Gods in het haten en straffen van de zonde; en in het eisen van voldoening. Zij nemen niet in aanmerking welke behoefte wij hebben aan een gerechtigheid, waarin wij voor Hem kunnen verschijnen. Deden zij dat, dan zouden zij zich nooit verzet hebben tegen de aanbidding des Evangelies; dan zouden zij nooit van

hun eigen werken rechtvaardigmaking verwacht hebben, alsof zij daarmee aan Gods gerechtigheid voldoen konden. Of wel, zij waren onwetend aangaande Gods weg tot rechtvaardigmaking, dien Hij vastgesteld en geopenbaard heeft in Christus Jezus. Zij kenden dien niet omdat zij hem niet wilden kennen; maar zij sloten hun ogen voor de ontdekking daarvan en hadden de duisternis liever.

B. Een hoogmoedige ingenomenheid met hun eigen gerechtigheid. *Zij zochten hun eigen gerechtigheid op te richten*; een gerechtigheid die zij zelf bedacht hadden, en die zij zelf wilden uitwerken, door de verdiensten van hun eigen werken en door hun waarneming van de ceremoniële wet. Zij meenden dat zij niet behoefden behouden te worden door de verdienste van Christus en daarom steunden zij op hun eigen werken als voldoende om een gerechtigheid aan te brengen, in welke zij voor God konden verschijnen. Zij konden niet als Paulus afzien van een steunen daarop: *Niet hebbende mijn gerechtigheid*, Fil. 3:9. Zie een voorbeeld van dezen hoogmoed in de Farizeeër, Luk. 18:9, 10. Vergelijk Rom. 10.14.

III. Hier wijst hij op de dwaasheid van deze misvatting, en hoe onredelijk het van hen was om rechtvaardigmaking te zoeken door de werken der wet, nu Christus gekomen was en een eeuwigdurende gerechtigheid aangebracht had. Daartoe beschouwt hij:

1. De ondergeschiktheid van de wet aan het Evangelie, **vers 4**. *Het einde der wet is Christus, tot rechtvaardigheid*. De bedoeling van de wet was de mensen tot Christus te leiden. De zedelijke wet diende alleen om de wond te peilen; de ceremoniële wet was een afschaduw van het heelmiddel; maar Christus was het einde van beide. Zie 2 Cor. 3:7, vergeleken met Gal. 3:23, 24. Het doel van de wet was de mensen te leiden tot de rechtvaardigheid van Christus.

A. Christus is het einde van de ceremoniële wet; Hij is er het einde van omdat Hij de volmaking er van is. Wanneer de zaak zelf komt, is de schaduw voorbijgegaan. De offeranden, de slachtoffers, de reinigingen, onder het Oude Testament ingesteld, waren afbeeldingen van Christus en doelden op Hem; en hun ongenoegzaamheid om de zonden weg te nemen ontdekte de noodzakelijkheid van een offerande, die, eenmaal gebracht, alle zonden wegnam.

B. Christus is het einde van de zedelijke wet, daarin dat Hij deed wat de wet niet doen kon, Hfdst. 8:3, en het grote doel verzekerde. Het doel van de wet was de mensen tot volmaakte gehoorzaamheid te brengen, ten einde rechtvaardigmaking te verkrijgen. Dit nu was onmogelijk geworden door de kracht der zonde en de verdorvenheid onzer natuur; maar Christus is het einde der wet. De wet is niet vernietigd; de bedoeling van de wetgever is niet ontweken, maar aangezien volledige voldoening aangebracht is door de dood van Christus voor ons verbreken van de wet, is het doel der wet bereikt en werd voor ons een andere weg tot rechtvaardigmaking opengesteld. Christus is dus het einde der wet tot rechtvaardigheid, dat is: tot rechtvaardigmaking; maar Hij is het alleen voor *een iegelijk die gelooft*. Op ons geloof, dat is, op onze nederige toestemming in de voorwaarden van het Evangelie, krijgen wij deel aan de voldoening van Christus, en worden zo gerechtvaardigd door de verlossing, die in Jezus is.

2. De voortreffelijkheid van het Evangelie boven de wet. Deze toont hij aan door te wijzen op de inrichting van beide.

A. Welke is de gerechtigheid die uit de wet is? Dat laat hij zien in **vers 5**. De inhoud daarvan is: *Doe dat en leef!* Ofschoon zij ons leidt tot een betere en krachtadiger

gerechtigheid in Christus, toch op zichzelf, alleen als wet beschouwd en afgezien van haar betrekking op Christus en het Evangelie; (want zo namen de ongelovige Joden haar aan en hielden zij haar vast) verlangt zij niets als een gerechtigheid, die voldoende is om een mens te rechtvaardigen, dan volmaakte gehoorzaamheid. Daartoe haalt hij de Schriftuurplaats uit Lev. 18:5 aan. *Mijn inzettingen en Mijn rechten zult gij houden; welk mens dezelve zal doen, die zal door dezelve leven.* Daarheen verwijst hij ook in Gal. 3:12: *De mens, die deze dingen doet, zal door dezelve leven. Leven;* dat is: gelukkig zijn; niet alleen in het land Kanaän, maar ook in de hemel, waarvan Kanaän het type en de voorafbeelding was. Dat vereiste doen moest volmaakt en smetteloos zijn, zonder de minste breuk of verkrachting. De wet, die op de berg Sinai gegeven was, ofschoon zij niet enkel en alleen een verbond der werken was (want wie had dan onder die bedeling zalig kunnen worden?) had toch, opdat zij des te meer invloed zou oefenen om de mensen naar Christus te drijven en het Genadeverbond des te welkomer te doen zijn, zeer veel in zich van de nauwgezetheid en de verschrikkingen van het werkverbond. En was het dan niet bij uitstek dwaas van de Joden om zo krampachtig vast te houden aan dit middel van rechtvaardigmaking en verlossing, dat in zichzelf reeds zo moeilijk was, en bovendien door de verdorvenheid onzer natuur onmogelijk geworden was; terwijl er een verse en levende weg geopend was?

B. Welke is de rechtvaardigheid, die uit het geloof is? **vers 6 en v.v.** Deze beschrijft hij met de woorden van Mozes, in Deuteronomium; in *de tweede wet*, (want dat betekent de naam Deuteronomium). En daarin werd een veel helderder openbaring van Christus en het Evangelie gegeven dan in de eerste afkondiging der wet. Hij haalt het aan uit Deut. 30:11 - 14, en toont aan:

a. Dat die in 't geheel niet hard of moeilijk is. De weg van rechtvaardigmaking en verlossing bevatte niet zulke diepten en oneffenheden, dat hij ons kan ontmoedigen; hij was niet zo vol van onoverkomelijke moeilijkheden; maar hij is, gelijk voorzegd was, een gebaande weg, Jes. 35:8. Wij worden niet genooddaakt er voor op te klimmen; - hij is niet in de hemel; wij behoeven er niet voor neer te dalen; - hij is niet in de diepte.

Ten eerste. Wij behoeven niet ten hemel te klimmen om daar de dingen na te speuren en in te dringen in de geheimen van de Goddelijke raadsbesluiten. Het is waar dat Christus in de hemel is, maar wij kunnen gerechtvaardigd en gered worden zonder ons daarheen te begeven, om Hem vandaar af te brengen, en zonder een bepaalden boodschapper tot Hem te zenden.

Ten tweede. Wij worden niet genooddaakt in de diepte te dalen, om Christus uit het graf op te brengen, of uit de toestand des doods.

In de afgrond nederdalen, dat is Christus uit de doden opbrengen. Dit bewijst duidelijk dat het nederdalen van Christus in de diepte, in *hadês*, meer was dan Zijn ingaan in de toestand des doods, in vergelijking met Jona. - Het is waar dat Christus in het graf was; en dat is zo waar als Hij nu in de hemel is; maar wij behoeven ons niet te ontmoedigen of te verwarren met eigengemaakte moeilijkheden. Evenmin behoeven wij ons zulke grove en vleselijke denkbelden te scheppen over deze dingen alsof de weg ter verlossing onpraktisch zou zijn, en de bedoeling van de openbaring slechts zou zijn ons te vermaken. Nee, de verlossing is niet zo ver buiten ons bereik gesteld.

b. Maar hij is zeer eenvoudig en gemakkelijk.

Nabij u is het woord. Wanneer wij spreken van zien op Christus, van ontvangen van Christus, van steunen op Christus; dan is dat niet Christus in de hemel, of Christus in

de afgrond, dien wij bedoelen, maar Christus in de belofte; Christus aan ons voorgesteld, en ons aangeboden in het Woord. Christus is nabij u; het woord is nabij u; werkelijk nabij u; want het is *in uw mond en in uw hart*; er is geen bezwaar om het te verstaan, te geloven en zich toe te eigenen. Het werk dat gij te doen hebt, ligt in u; *het koninkrijk Gods is binnen in u*, Luk. 17:21. Daar moet gij uw bewijzen zoeken; niet in de streken des hemels. *Het is*, (dat wil zeggen: beloofd werd dat het zijn zal) *in uw mond*, Jes. 59:21 en *in uw hart*, Jer. 31:33. Alles wat voor ons gedaan moest worden, is ons reeds in handen gegeven. Christus is voor ons van de hemel gedaald; wij behoeven Hem niet vandaar af te brengen. Hij is opgerezen uit de diepte; wij behoeven niet verlegen te staan hoe wij Hem zullen opbrengen. Er is thans niets meer te doen dan een werk in ons. Dat moet onze zorg zijn, te letten op onze mond en op ons hart. Zij, die onder de wet waren, moesten alles zelf doen. *Doe dat en gij zult leven*.

Maar het Evangelie ontdekt ons dat het grootste gedeelte van het werk reeds verricht is, en dat hetgeen overblijft alleen bestaat in het aanbieden van gerechtigheid en verlossing op zeer gemakkelijke en eenvoudige voorwaarden, ons als het ware voor de deur gebracht, in het woord dat nabij ons is. Het is in onze mond; wij lezen het dagelijks, het is in ons hart, wij overdenken het dagelijks, of behoren het dagelijks te overdenken. Het is het *woord des geloofs*; het Evangelie met zijn beloften, het woord des geloofs genoemd omdat het ons het voorwerp des geloofs mededeelt en bespreekt; het woord dat wij geloven, omdat het ons het geloof voorschrijft, beveelt, en als het grote middel ter rechtvaardigmaking doet kennen; en ook omdat het zelf het grote middel is, waardoor het geloof wordt gewrocht en onderhouden. Wat is nu dat woord des geloofs?

Wij vinden de inhoud daarvan in **vers 8 en 9**; het kort begrip van het Evangelie, dat duidelijk en gemakkelijk genoeg is. Wij merken op: *Ten eerste*. Wat ons beloofd is: *Gij zult zalig worden*. Het Evangelie stelt voor en biedt aan: zaligheid, verlossing van schuld en toorn, met de zaligheid der ziel; een eeuwige zaligheid, waarvan Christus de bewerker is; een Zaligmaker tot de einde toe.

Ten tweede. Op welke voorwaarden. Twee dingen worden vereist als voorwaarden voor de zaligheid.

a. *Het belijden van de Heere Jezus*. Een openlijke belijdenis dat wij met Hem in betrekking staan en van Hem afhankelijk zijn, als onze Vorst en Zaligmaker; het belijden van het Christendom tegenover alle verlokkingen en verschrikkingen van de wereld; het naast Hem staan in alle omstandigheden. Onze Heere Jezus legt groten nadruk op dit belijden van Hem voor de mensen, Matth. 10:32, 33 Mt 10.32,33. Deze belijdenis is het voortbrengsel van menigerlei genaden, het bewijs van grote zelfverloochening, liefde voor Christus, verachting van de wereld, groten moed en veel beslistheid. Zij was een zeer grote zaak inzonderheid toen men door de belijdenis van Christus en het Christendom staat, eer, voorkeur, vrijheid, leven en al wat dierbaar is in de wereld, waagde, zoals het geval was in de eersten tijd.

b. *Met het hart geloven dat God Hem uit de doden opgewekt heeft*. De belijdenis met de mond, terwijl zij geen kracht uitoefent in het hart, is slechts spotternij; de wortel er van moet gelegen zijn in een ongeveinsde instemming met de openbaring van het Evangelie betreffende Christus, voornamelijk betreffende zijn opstanding, welke het fundamentele artikel van het Christelijk geloof is, want daardoor werd Hij krachtig bewezen de Zoon van God te zijn en werd het volle bewijs geleverd dat de Vader zijn voldoening aangenomen had.

c. Dit wordt verder toegelicht in **vers 10**; en daar wordt de volgorde omgekeerd, omdat er eerst geloof in het hart moet zijn alvorens er een oprechte belijdenis met de mond zijn kan.

Betreffende het geloof: *Met het hart gelooft men ter rechtvaardigheid*. Hierin ligt meer opgesloten dan een toestemmen van het verstand; het houdt in een toestemmen van de wil, een inwendig, hartelijk, oprecht en krachtig toestemmen. Er is geen geloof, en het mag er ook niet voor gehouden worden, tenzij met het hart. En dat is *tot rechtvaardigheid*. Daar is de gerechtigheid van de rechtvaardigmaking, en de gerechtigheid der heiligmaking. Het geloof is het beide; het is de voorwaarde voor onze rechtvaardigmaking, Hfdst. 5:1; en het is de wortel en springader onzer heiligmaking; die is daarin begonnen en wordt daarin uitgevoerd, Hand. 15:9.

Betreffende de belijdenis. *Met de mond belijdt men ter zaligheid*; belijdenis tot God in gebed en dankzegging, Hfdst. 15:6; belijdenis voor de mensen, door de erkenning van de wegen Gods voor anderen, voornamelijk wanneer wij daartoe geroepen worden in de dag der vervolging. Het betaamt dat vereerd wordt met de mond, want Hij heeft de mens de mond gegeven, Ex. 4:11, en Hij heeft beloofd dat Hij in zulk een tijd de Zijnen *mond en wijsheid* geven zal, Luk. 21:15. Een gedeelte van de eer van Christus Jezus is dat elke tong Hem zal verheerlijken, Fil. 2:11. En dit geschiedt, zo wordt gezegd, *ter zaligheid*, omdat het is de vervulling van de voorwaarde der belofte, Matth. 10:32. De rechtvaardigmaking door het geloof ligt ten grondslag van onze aanspraak op de zaligheid, maar door de belijdenis bouwen wij op dien grondslag en komen ten laatste in het volle bezit van hetgeen, waartoe wij gerechtigd werden. Wij hebben hier dus een beknopte opsomming van de voorwaarden der verlossing, en zij zijn zeer redelijk; zijn in het kort dat wij aan God moeten wijden, overgeven en afstaan onze zielen en onze lichamen; - onze zielen door het geloven met het hart en onze lichamen door het belijden met de mond. *Doe dit en gij zult leven*. Hij haalt daartoe uit Jesaja 28:16, aan, in vers 11: *Een iegelijk, die in Hem gelooft, zal niet beschaamd worden, oë kataischunthê setai*. Dat is:

a. Hij zal niet beschaamd worden in het erkennen van dien Christus, op Wie hij vertrouwt; hij die met het hart gelooft, zal niet beschaamd worden bij het belijden met de mond. Het is zondige schaamte, die veroorzaakt dat de mensen Christus verloochenen, Mark 8:38. Die *geloven, haasten niet*, zo zegt de profeet het, zullen niet haasten om het lijden te ontlopen, dat zij in de weg van plicht ontmoeten; zullen niet beschaamd worden over een miskende godsdienst.

b. Hij zal niet beschaamd worden over zijn hoop op Christus; hij zal ten slotte niet teleurgesteld worden. Onze plicht is dat wij niet mogen, en ons voorrecht dat wij niet zullen beschaamd worden over ons geloof in Christus. Hij zal nooit reden hebben om berouw te gevoelen over zijn vertrouwen op zulk een borg als de Heere Jezus is.

Romeinen 10:12 – 21

De eerste woorden geven de bedoeling weer, welke de apostel met deze verzen heeft: dat er geen onderscheid tussen Joden en heidenen is, maar dat beiden ten opzichte van de aanneming tot kinderen door God op gelijken trap staan. In Jezus Christus is geen Jood of Griek, Coll. 3:11. God zaligt noch verwerpt de een omdat hij een Jood of de ander omdat hij een Griek is, maar beiden worden gelijk aangenomen op de voorwaarden van het Evangelie.

Want er is geen onderscheid. Tot bewijs haalt hij hier twee redeneringen aan.

I. Dat God dezelfde is voor allen. *Want eenzelfde is Heere van allen, rijk zijnde over allen, die Hem aanroepen.* Er is niet een vriendelijk God voor de Joden en een minder - vriendelijk voor de heidenen, maar Hij is dezelfde voor allen, een algemene vader van alle mensen. Toen Hij Zijn naam bekend maakte *De Heere, de Heere God, genadig en barmhartig*, heeft Hij daarmee niet alleen te kennen gegeven wat Hij voor de Joden is, maar wat Hij is en zijn zal voor al Zijn schepselen, die Hem zoeken; niet alleen goed, maar rijk, overvloedig in goedheid. Hij heeft genoeg om hen allen te voorzien; en Hij is vrijmachtig en bereidvaardig om allen te geven. Hij is zowel instaat als gewillig, niet alleen rijk, maar rijk over ons, milddadig en weldadig in het uitdelen Zijner gunstbewijzen aan *allen, die Hem aanroepen*. Iets moet er door ons gedaan worden, zullen wij van deze goedheid genieten; maar dat is zo weinig mogelijk: wij moeten Hem aanroepen. Hij wil er om gebeden zijn, Ezech. 36:37; en zeker: hetgeen niet waard is dat er om gevraagd wordt, is ook het bezit niet waard. Wij hebben niets te doen dan bij elke gelegenheid aan te houden in het gebed.

II. Dat de belofte dezelfde is voor allen, **vers 13**. *Want een iegelijk, die de naam des Heeren zal aanroepen, zal zalig worden;* de een zowel als de ander, zonder uitzondering. Deze uitbreiding, uitbreiding zonder enig onderscheid te maken, van de belofte, beiden aan Joden en heidenen zal, meent hij, niet zoveel verwondering wekken, want zij werd voorzeggd door de profeet Joël, 2:32. Het aanroepen van de naam des Heeren betekent hier alle waarachtige godsvrucht. Wat is het leven van een Christen anders dan een leven des gebeds? Het omvat een gevoel van onze afhankelijkheid van Hem; een algehele toewijding van onszelf aan Hem; en een gelovige verwachting van al wat wij nodig hebben van Hem. Hij, die op deze wijze de naam des Heeren aanroept, zal zalig worden. Het is dus slechts vragen en ontvangen; wat kunnen wij meer wensen? Ter nadere toelichting hiervan merkt hij op:

1. Hoe noodzakelijk het was dat het Evangelie aan de heidenen verkondigd zou worden, **vers 14, 15**. Dat was de voornaamste grief van de Joden tegen Paulus, dat hij de apostel der heidenen was en hun het Evangelie predikte. Nu toont hij aan hoe noodzakelijk het was hen te brengen binnen het bereik van de hier voren genoemde belofte; een deelgenootschap dat de Joden niet aan een hunner medescheepselen mochten misgunnen.

A. *Hoe zullen zij dan Hem aanroepen, in Wien zij niet geloofd hebben?* Tenzij zij geloven dat Hij hun God is, zullen zij Hem niet in het gebed aanroepen; hoe zouden zij dat kunnen? De genade van het geloof is volstrekt nodig voor de uitoefening van de plicht des gebeds; zonder die kunnen wij niet behoorlijk bidden; niet bidden zodat wij verhoord worden. Hij die, in het gebed, tot God komt, moet geloven dat Hij is, Hebr. 11:6. Zolang zij niet in de waren God geloofden, aanbaden zij hun afgoden: o Baäl, hoor ons!

B. *En hoe zullen zij in Hem geloven, van Wien zij niet gehoord hebben?* Op de een of andere wijze moet de Goddelijke openbaring ons bekend gemaakt worden, indien wij haar zullen ontvangen en toestemmen; zij wordt ons niet ingeboren. In het horen is het lezen begrepen, dat een horen met het oog is, en waardoor velen tot het geloof gebracht zijn, Joh. 20:31. *Deze dingen zijn geschreven opdat gij geloven moogt.* Maar het horen alleen wordt genoemd, omdat dit de meest gewone en natuurlijke weg is voor het ontvangen van mededelingen.

C. *En hoe zullen zij horen zonder die hun predikt?* Iemand moet hun mededelen hetgeen zij te geloven hebben. Predikers en hoorders behoren bij elkaar, en het is een gezegend ding wanneer zij zich in elkaar verblijden; de hoorders in de bekwaamheid en getrouwheid van de prediker, en de prediker in de gewilligheid en gehoorzaamheid van de hoorders.

D. *En hoe zullen zij prediken indien zij niet gezonden worden?* Zij moeten gezonden en in zekere mate bevoegd gemaakt worden voor hun werk van prediking. Hoe zal iemand als gezant optreden tenzij hij zijn geloofsbrieven en zijn orders ontvangen heeft van de vorst, die hem zendt? Dit bewijst dat er een geregelde dienst des woords moet zijn; een geregelde uitzending en afvaardiging. Het is Gods eigen voorrecht om dienaren te zenden, Hij is de Heere des oogstes, en daarom moeten wij Hem bidden *dat Hij arbeiders uitstote in Zijn wijngaard*, Matth. 9:38. Hij alleen kan mensen bekwaamen tot het ambt der bediening en hen er toe geneigd maken. Maar de echtheid van de bekwaammaking en de oprechtheid van die neiging kunnen niet overgelaten worden aan de beoordeling van ieder voor zichzelf; de aard der zaak verbiedt dat en laat het in geen geval toe; ter handhaving van de orde in de gemeente moet die noodzakelijk opgedragen en onderworpen worden aan het oordeel van een behoorlijk aantal van hen, die zelf tot de bediening zijn toegelaten en daarin wijsheid en ondervinding getoond hebben, en die gelijk in andere roepingen, ondersteld worden de meestbekwame rechters te zijn. Dezen worden gemachtigd hen af te sonderen, die zij bevinden genoegzaam bekwaamd en geneigd te zijn voor dit werk der bediening, opdat door deze bewaring van de opvolging de naam van Christus moge voortduren van eeuwigheid en tot eeuwigheid en Zijn troon in de hemelen bevestigd worden. En zij, die op deze wijze afgezonderd worden, mogen niet slechts, maar moeten prediken, want daartoe zijn zij gezonden.

2. Hoe welkom het Evangelie behoort te zijn aan degenen aan wie het verkondigd wordt, omdat het de weg der verlossing aanwijst, **vers 15**. Hiervoor haalt hij Jes. 52:7 aan. Dezelfde uitdrukking vinden wij in Nahum 1:15. Deze woorden doelen op de blijde tijding van de verlossing van Israël uit de Babylonische gevangenschap, als type; maar zij strekken zich verder uit naar het Evangelie, de blijde boodschap van onze verlossing door Jezus Christus. Merk op:

A. Wat het Evangelie is. Het is een *Evangelie van vrede*; het is het woord der verzoening tussen God en mensen. *Vrede op aarde*, Luk. 2:14. Of: vrede wordt genoemd in de plaats van alles goeds. Zo wordt het hier gebruikt en toegepast: *degenen die het goede verkondigen*. De dingen van het Evangelie zijn werkelijk goede dingen, de beste dingen; de tijdingen daaromtrent zijn de meest verblijdende tijdingen, het beste nieuws dat ooit van de hemel op aarde kwam.

B. Wat het werk der dienaren is. Het Evangelie te verkondigen, deze blijde tijding te brengen; *vrede te evangeliseren* (zoals er eigenlijk in het oorspronkelijke staat); het goede te evangeliseren. Ieder prediker is in dien zin evangelist; maar hij is niet alleen een boodschapper die het nieuws overbrengt, hij is ook een gezant om te onderhandelen; de eerste evangelieverkondigers waren engelen, Lukas 2:13 en v.v.

C. Hoe aangenaam zij daarom ter wille van hun werk voor de kinderen der mensen moeten zijn. *Hoe lieflijk zijn de voeten dergenen die vrede verkondigen, dergenen die*

het goede verkondigen! Hoe welkom zijn zij! Maria Magdalena betoonde hare liefde voor Christus door zijn voeten te kussen, en later door zijn voeten te omhelzen, Matth. 28:9. En toen Christus Zijn discipelen de zending gaf, wies Hij hun de voeten. Zij die het Evangelie verkondigen hebben zelf toe te zien dat hun voeten (hun wandel en omgang) lieflijk zijn; de heiligheid van het leven der dienaren is de lieflijkheid hunner voeten. *Hoe lieflijk!* namelijk in de ogen der hoorders. Zij, die de boodschap gaarne ontvangen, kunnen niet anders dan de boodschappers liefhebben. Zie 1 Thess. 5:12, 1.

3. Hij weerlegt een tegenwerping tegen dit alles, die gemaakt zou kunnen worden naar aanleiding van de geringe voortgang, welke het Evangelie in vele plaatsen maakt, **vers 16**. *Doch zij zijn niet allen het Evangelie gehoorzaam geweest*. Niet al de Joden, en ook niet al de heidenen; verreweg het grootste gedeelte van beiden blijft in ongeloof en ongehoorzaamheid. Merk op: Het Evangelie werd ons gegeven, niet alleen om gekend en geloofd, maar ook om gehoorzaamd te worden. Het is niet een samenstel van redeneringen, maar een regel des levens. De geringe voortgang van het Evangelie in de wereld is eveneens door de profeet voorzeggd, Jes. 53:1: *Wie heeft onze prediking geloofd?* Dat hebben zeer weinigen gedaan; zeer weinigen in vergelijking met wat men zich daarvan zou voorstellen, in aanmerking nemende hoe geloofwaardig en aller aanneming waardig de prediking is; zeer weinigen in vergelijking tot hen, die in hun ongeloof blijven. Het is niets vreemds, maar zeer treurig en onverkwikkelijk voor de dienaren van Christus, om het Evangelie te brengen aan degenen, die het niet geloven willen. Bij zulke treurige ondervinding is het goed voor ons tot God ons te wenden en bij Hem ons beklag in te dienen: *Heere, wie heeft onze prediking geloofd!* In antwoord daarop:

A. Toont hij aan dat de verkondiging des woords het gewone middel is, waardoor het geloof gewerkt wordt, vers 17. *Zo dan, ara, evenwel*; ofschoon menigeen die het woord hoort, het niet gelooft, toch hebben zij die geloven, het eerst moeten horen. *Het geloof is door het gehoor*. Het is de samentrekking van hetgeen hij tevoren gezegd heeft, vers 14. Het begin, de voortgang en de kracht des geloofs komen door het gehoor. Het woord Gods wordt daarom genoemd *het woord des geloofs*; het verwekt en onderhoudt het geloof. God geeft het geloof, maar gebruikt daarbij Zijn woord als werktuig. *Het gehoor* (dat is het horen, waardoor het geloof gewerkt wordt) *is door het woord Gods*. Niet het horen van de betoverende woorden der mensen, en van hun wijsheid, maar het horen van het woord Gods; en het horen daarvan als het woord van God; dat zal het geloof verwekken. Zie 1 Thess. 2:13.

B. Dat degenen, die de verkondiging des Evangelies niet willen geloven, ofschoon zij die gehoord hebben, daardoor niet te verontschuldigen zijn, en hun ondergang aan zichzelf te wijten hebben, **vers 18 - 21**.

a. De heidenen hebben haar gehoord, **vers 18**. *Hebben zij het niet gehoord?* Ja in meerdere of mindere mate hebben zij allen het Evangelie gehoord, of tenminste er van gehoord. *Ja toch; hun geluid is over de gehele aarde heengegaan*; niet alleen een onbegrijpelijk geluid, maar *hun woorden* (meer nauwkeurige en begrijpelijke indrukken van deze dingen) zijn gegaan *tot de einden der wereld*. De opdracht, welke de apostelen ontvingen, luidde: *Gaat heen in de gehele wereld, predikt het Evangelie aan alle creaturen; neemt leerlingen uit alle volken*; en zij deden dat met onvermoeibare ijver, terwijl wonderlijk - goede uitslag hun pogingen bekroonde. Zie hoever het terrein van Paulus' werkzaamheid zich uitstreckte, Hfdst. 15:19.

Tot dit afgelegen eiland Brittannië, een van de uiterste hoeken van de toen - bekende wereld, kwam niet alleen het geluid, maar kwamen ook de woorden des Evangelies reeds binnen weinige jaren na de hemelvaart van Christus. Hiermede in verband was in de eerste tijd van het Christendom de gave der talen zo rijkelijk uitgestort, vooral over de apostelen, Hand. 2. In de door hem gebruikte uitdrukking haalt hij duidelijk Ps. 19:4 aan, waar sprake is van de indruk, welke de zichtbare werken Gods in de schepping aan de gehele mensheid gegeven van de macht en de Goddelijkheid van de Schepper. Gelijk God onder het Oude Testament voorzag in de verkondiging van het werk der schepping door zon, maan en sterren, zo zorgt Hij thans voor de mededeling van het werk der verlossing aan de gehele wereld door de prediking van de Evangeliedienaren. Daarom worden die *sterren* genoemd.

b. De Joden hebben haar ook gehoord, **vers 19 - 21**. Hierdoor beroept hij zich op twee uitspraken uit het Oude Testament, om aan te tonen dat zij niet in het minst te verontschuldigen zijn. *Heeft Israël het niet verstaan?* Niet verstaan dat de heidenen op die wijze geroepen zouden worden. Zij hadden het kunnen weten van Mozes en Jesaja.

Ten eerste. De hier volgende tekst is genomen uit Deut. 32:21: *Ik zal ulieden tot jaloersheid verwekken.* De Joden hadden niet alleen de aanbidding, maar zagen dat de heidenen die ook aannamen en hoezeer zij door die aanneming bevoorrecht werden; getuige hun verslagenheid bij dat schouwspel. Zij hadden geweigerd. *Eerst aan u*, Hand. 3:26. In alle plaatsen waar de apostelen kwamen geschiedde de aanbidding eerst aan de Joden, en de heidenen kregen alleen wat zij verwierpen. Indien de een het niet wilde aannemen, de ander zou het wel doen. Dat verwekte hen tot jaloersheid. Evenals de oudere broeder in de gelijkenis, Lukas 15, benijdden zij de verloren heidenen hun aanneming en zaligmaking op hun berouw. De heidenen worden hier genoemd *degenen die geen volk zijn, en een onverstandig volk*; dat is, een volk dat God niet beleed. Hoeveel wijsheid en verstand naar de wereld zij ook mogen hebben, die niet tot het volk Gods behoren, eindelijk zal het uitkomen dat zij onverstandigen zijn. Zodanig was de toestand van de heidenwereld, die nu tot Gods volk gemaakt werd, omdat Christus haar de wijsheid Gods werd. Welk een terging het voor de Joden was te zien dat de heidenen in gunst werden aangenomen, zien wij in Hand. 13:45; 17:5, 13, voornamelijk Hand. 22:22. Het was een bewijs van de grote godloosheid der Joden dat zij zo woedend werden, en hier in Deuteronomium wordt de inhoud der bedreiging genoemd. God maakt dikwijls de zonden van Zijn kinderen hun straf. Niemand heeft groter straf nodig dan overgelaten te worden aan het onbeteugelde woeden van zijn eigen lusten.

Ten tweede. De andere tekst is genomen uit Jesaja 65:1, 2, die zeer duidelijk is; en Jesaja is in die woorden zeer stout; - waarlijk stout om zo duidelijk te spreken over de verwerping van zijn landgenoten. Zij, die wensden getrouw bevonden te worden, moeten zich zeer verstouten. Zij, die besloten hebben God te zullen behagen, mogen er niet tegen opzien enigen mens te mishagen. Welnu, Jesaja spreekt vrijmoedig en duidelijk.

a. Over de voorkomende genade en gunst van God in de aanneming en bevestiging van de heidenen, **vers 20**. *Ik ben gevonden van degenen, die Mij niet zochten.* De voorgeschreven handelwijze is: Zoek en vind. Dat is een regel voor ons, maar het is geen regel voor God, die dikwijls gevonden wordt van degenen die Hem niet zochten.

Zijn genade is Zijn eigendom, onderscheidende genade is Zijn eigendom, en Hij deelt die uit in onbeperkte vrijmacht, geeft of weerhoudt die naar Zijn welbehagen; en voorkomt ons met de zegeningen, de rijkste keur van zegeningen, van zijn goedertierenheid. Zo maakte Hij zich aan de heidenen bekend, door het licht des Evangelies onder hen te zenden, terwijl zij er zo ver van verwijderd waren Hem te zoeken en naar Hem te vragen, dat zij leugen en ijdelheid navolgden en de afgoden dienden. Was dit ook niet ons eigen geval? Begon God niet met ons lief te hebben en Zich aan ons bekend te maken, toen wij niet naar Hem vraagden? En was dat niet inderdaad de tijd der minne, dien wij ons steeds met grote dankbaarheid behoren te herinneren?

b. Van de hardnekkigheid en de tegenstand van Israël, niettegenstaande de edelmoedige aanbiedingen en toegenegen uitnodigingen, die zij ontvingen, **vers 21**. Merk op:

1. Gods grote goedertierenheid jegens hen. *Den gehelen dag heb Ik Mijn handen uitgestrekt. zijn aanbiedingen. Ik heb Mijn handen uitgestrekt*, hun met de grootst mogelijke ernst en oprechtheid leven en zaligheid aanbiedende; met alle denkbare uitdrukkingen van welgemeendheid en ernst hun de aangeboden gelukzaligheid aanwijzende, die hun voorstellende met de meeste duidelijkheid, en de zaak voortdurend met hen besprekende. De hand uitstrekken is de beweging van iemand die gehoor verlangt, Hand. 26:1, of begeert aangenomen te worden, Spr. 1:24. Christus werd gekruisigd met uitgestrekte handen. *De handen uitgestrekt* in de aanbieding van verzoening; komt laat ons elkaar de hand drukken en vrienden zijn; en onze plicht is het Hem de hand te geven, 2 Kron. 30:8.

2. *Zijn geduld bij deze aanbieding. de gansen dag*. Het geduld van God met weerspannige zondaren is bewonderenswaardig. Hij wacht hen om genadig te zijn. De tijd van Gods geduld wordt hier een dag genoemd, die tijd is verlicht als de dag, en geschikt voor werk en arbeid; maar beperkt als de dag en hij eindigt in een nacht. Hij duurt lang, maar zal niet eindeloos voortduren.

3. Hun grote slechtheid tegenover Hem. Zij waren *een ongehoorzaam, tegensprekend volk*. Een woord in het Hebreeuws, bij Jesaja, wordt hier uitgewerkt tot twee woorden, niet alleen waren zij ongehoorzaam aan de roeping en bogen zich er niet voor, maar zij waren tegensprekend en twistten er tegen; hetgeen veel erger is. Menigeen, die een goed voorstel niet wil aannemen, zal toch erkennen dat hij er niets tegen weet in te brengen; maar de Joden, die niet geloofden, lieten het daar niet bij, doch wederstonden en lasterden. Gods geduld met hen is een grote verzwaring van hun ongehoorzaamheid en maakt die bij uitnemendheid zondig, evenals hun ongehoorzaamheid de eer van Gods geduld vergrootte en dat bij uitnemendheid genadig deed worden. Het is een wonder van Gods barmhartigheid dat zijn goedertierenheid niet wordt overtroffen door de slechtheid der mensen; en het is een wonder van de slechtheid der mensen, wanneer die niet overtroffen wordt door Gods goedertierenheid.

HOOFDSTUK XI

Nadat de apostel de overeenstemming aangetoond heeft, die er bestaat tussen de verwerping der Joden en de belofte aan de vaderen gedaan, gaat hij in dit hoofdstuk voort om de hardheid daarvan te verzachten, en haar te verzoenen met de Goddelijke goedertierenheid in het algemeen. Er kon gezegd worden: Heeft God dan Zijn volk verstoten? Daarom zet de apostel in dit hoofdstuk zich er toe om deze tegenwerping te beantwoorden en hij doet dat op tweeërlei wijze:

- I. Toont hij breedvoerig aan welke deze barmhartigheid is, die met zoveel toorn vermengd is, vers 1 - 32;
- II. Wijst hij op de oneindige wijsheid en vrijmoedigheid Gods, met de aanbidding waarvan hij dit onderwerp besluit, vers 33 36.

Romeinen 11:1 - 32

De apostel stelt hier een zeer begrijpelijke tegenwerping voor, die in, t midden kan gebracht worden tegen de Goddelijke handelwijze in de verwerping van het Joodse volk, **vers 1.** *Heeft God Zijn volk verstoten?* Is de verwerping volkomen en beslissend? Zijn zij allen overgegeven aan toorn en ondergang; en dat voor eeuwig? Strekt het vonnis zich uit zonder enige beperking en duurt het onherroepelijk voort? Zal Hij zichzelf geen bijzonder volk meer vergaderen? In tegenstelling daarmee toont hij aan dat er een groot deel goedertierenheid en barmhartigheid besloten lag in hetgeen strengheid scheen te zijn. Voornamelijk legt hij nadruk op drie dingen.

1. Dat ofschoon velen van de Joden uitgestoten zijn, dit toch niet met allen het geval is.
2. Dat hoewel de Joden als een geheel nu uitgestoten zijn, de heidenen aangenomen werden.
3. Dat, ofschoon de Joden voor het tegenwoordige uitgestoten zijn, zij op Gods tijd weer in de gemeente opgenomen zullen worden.

I. Het is waar: velen van de Joden zijn verstoten, maar niet allen. De onderstelling daarvan wijst hij af met de woorden: *Dat zij verre!* In geen geval wil hij zulk een onderstelling toelaten. God heeft onderscheid tussen hen gemaakt.

1. Er was een uitverkoren overblijfsel van gelovige Joden, dat gerechtigheid en leven verkreeg door het geloof in Christus Jezus, vers 1 - 7. Van dezen wordt gezegd, dat Hij *hen tevoren gekend heeft*, vers 2; dat is: Hij had gedachten van liefde over hen van vóór de grondlegging der wereld, want die Hij tevoren gekend heeft, dezen heeft Hij ook verkoren. Hier ligt de grond van het onderscheid. Zij worden genoemd *de uitverkorenen*, vers 7, dat is: de gekozenen, Gods uitgekozenen, die Hij *de uitverkorenen* (of de uitverkiezing) noemt, omdat hetgeen hen eerst onderscheidde van en verwaardigde boven de anderen, was Gods verkiezende liefde. De gelovigen zijn de *uitverkiezing*; al degenen, en zij alleen, die God uitverkoren heeft.

A. Hij toont aan dat hijzelf een hunner was: *Want ik ben ook een Israëliet*; alsof hij zeggen wilde: Zou ik beweren dat alle Joden verworpen zijn? Dan zou ik immers mijn eigen aanspraak vernietigen en mijzelf ook verworpen zien! Paulus was een uitverkoren vat, Hand. 9:15, en toch was hij *het zaad Abrahams*, en wel bepaald uit de

stam Benjamin, de minste en jongste van alle stammen Israëls.

B. Hij zegt dat, evenals ten tijde van Elia, zo ook nu, dat uitverkoren overblijfsel in werkelijkheid groter was dan iemand zou denken. Dit is opnieuw een bewijs voor de waarheid dat het niets ongewoons is, dat Gods genade en gunst jegens Israël dikwijls beperkt en afgesloten worden tot een overblijfsel van dat volk: - want zo was het ook in de dagen van Elia. De Schrift zegt dit van Elia, *in de geschiedenis van Elia*, de grote hervormer onder het Oude Testament. Merk op:

a. Hoe Elia zich omtrent Israël vergiste; alsof de afval in de dagen van Achab zo algemeen was, dat hij de enig - overgebleven getrouwe dienaar Gods in de gehele wereld was. Paulus verwijst naar 1 Kon. 19:14, waar hij, zoals het hier genoemd wordt, *God aanspreekt tegen Israël*. Een vreemde wijze van aanspreken *entun chanei tooi theooi ka ta toe Israel. Hij handelde met God tegen Israël*; zo kan men ook lezen. In Hand. 25:24 wordt hetzelfde woord *entunchanoo* ook in *aangesproken* vertaald. De Joden, *enetuchon moi, hebben u over mij aangesproken*. In het gebed handelen wij met God, spreken Hem aan, hebben met Hem gemeenschap, zijn met Hem in gesprek. Van Elia wordt door Jakobus, 5:17, gezegd: *hij bad een gebed*, of hij bad in het gebed. Wij zullen dan waarlijk bidden in het gebed, en werkelijk van deze plicht naar behoren ons kwijten, wanneer wij bidden als dezulken, die in het gebed met God handelen. Welnu, Elia sprak in dit gebed alsof er in Israël geen enkele gelovige overgebleven was behalve hijzelf. Ziehier, tot welk een laag peil de belijdenis van de godsdienst in sommige tijden dalen kan, en hoe het gezicht beneveld kan worden, zodat zelfs de wijste en nauwlettendste man meent dat het nu gedaan is. Zo was het in de dagen van Elia. De machten en de menigte maken het uiterlijk voorkomen van een volk. De machten in Israël waren toen een vervolgende regering. *Zij hebben uw profeten gedood en uw altaren omgeworpen, en ik ben alleen overgebleven, en zij zoeken mijn ziel*. De meerderheid van Israël was toen afgodisch. *Ik ben alleen overgebleven*. Dus, de weinigen, die nog aan God getrouw waren gebleven, gingen niet alleen verloren onder de menigte afgodendienaars, maar zij werden bovendien verjaagd en in de hoek gedreven door de woede der vervolgers. *Als de goddelozen opkomen, wordt de mens nauw gezocht*, Spr. 28:12.

Zij hebben Uw altaren omgeworpen; ze niet alleen verwaarloosd, ze zonder herstel gelaten, maar ze omgeworpen. Wanneer er altaren voor Baäl opgericht worden, is het geen wonder dat Gods altaren omgeworpen worden. Men kan dan dit blijvend getuigenis tegen de afgoderij niet verdragen. Dit was zijn optreden, zijn aanspreken, tegen Israël. Het is alsof hij zeggen wilde: 'Heere, is dit geen volk, rijp voor ondergang, waardig om uitgeworpen te worden? Wat anders kunt Gij voor Uw grote Naam doen?' Het is een zeer treurige zaak voor enig mens of volk wanneer de gebeden van Gods kinderen tegen hem zijn; voornamelijk van Gods profeten, van Gods vertrouwelingen; en vroeger of later zal God de zaak van Zijn biddend volk zichtbaar erkennen.

b. De misvatting in dit gebed wordt door God hersteld, vers 4. *Ik heb Mijzelf overgelaten*.

Ten eerste. Het staat dikwijls met de gemeente Gods veel beter dan wijze en godvrezende mensen denken. Zij zijn dadelijk bereid om hard te oordelen, en geven de zaak als verloren op, ofschoon het niet zo is.

Ten tweede. In tijden van algemenen afval is er gewoonlijk een overblijfsel, dat zijn oprechtheid bewaart, sommigen al zijn het slechts weinigen; niet allen gaan dezelfde

weg op.

Ten derde. Wanneer er een overblijfsel is, dat in tijden van algemene afval zijn oprechtheid bewaart, dan is het God, die zichzelf dat overblijfsel overlaat; indien Hij hen aan henzelf had overgelaten, dan zouden zij met de grote stroom afgezakt zijn. Het is alleen Zijn vrije en almachtige genade, die onderscheid maakt tussen hen en de anderen.

Zeven duizend; een voldoende aantal om getuigenis af te leggen tegen de afgoderij van Israël; en toch, vergeleken met de vele duizenden van Israël, een klein getal; zeer klein; één in een stad en twee in een stam, gelijk de nalezingen in de wijnoogst. De kudde van Christus is slechts een klein kuddeke; en toch, wanneer zij ten laatste allen samenkomen, zullen zij een grote en ontelbare menigte zijn, Openb. 7:9. De omschrijving van dit overblijfsel is, dat zij *de knie voor het beeld van Baäl niet gebogen hebben*; dat was toen het beslissende kenmerk in Israël. Aan het hof, in de stad en op het land had Baäl zijn aanhang; en het volk over het algemeen, iets meer of minder, bewees hulde aan Baäl. Het beste bewijs van oprechtheid is dat men vrij blijft van de overheersende bedorvenheid der tijden en plaatsen waarin men leeft; tegen de stroom opzwemmen wanneer die krachtig is. Hen zal God erkennen als Zijn getrouwe getuigen, die moedig zijn in het afleggen van getuigenis voor de *tegenwoordige* waarheid, 2 Petrus 1:12. Dat is dankwaardig, de knie niet voor Baäl te buigen als alle anderen het wèl doen. Eenvoudige afgezonderdheid is gewoonlijk het kenteken van ware oprechtheid.

c. De toepassing van dit bewijs op het tegenwoordige geval. *Alzo is er dan ook in dezen tegenwoordige tijd, vers 5 - 7.* Gods wijze van bedeling aan Zijn gemeente is nu zoals zij placht te zijn. In Elia's tijd was er een overblijfsel, en dat is er ook nu. Indien er dus een overblijfsel overgelaten was onder het Oude Testament, toen de ontplooiing der genade minder helder en de mededeling des Geestes minder overvloedig waren dan ze nu zijn; hoeveel te meer onder het Evangelie, nu de genade Gods, die verlossing aanbrengt, veel heerlijker aan de dag treedt.

Een overblijfsel; weinigen uit velen; een overblijfsel van gelovige Joden, terwijl de overigen bleven volharden in hun ongelooft. Dit wordt genoemd *een overblijfsel naar de verkiezing der genade*; zij zijn dezulken, die van eeuwigheid in de raadsbesluiten der Goddelijke liefde uitverkoren waren om vaten van genade en heerlijkheid te worden. Die Hij verkoren heeft, die heeft Hij ook geroepen. Indien het onderscheid tussen hen en de overigen geheel en alleen door de genade Gods wordt gemaakt, gelijk zeer zeker het geval is (*Ik heb Mijzelf hen overgelaten*, zegt Hij) dan moet het ook noodzakelijk naar de verkiezing zijn; want wij zijn er zeker van dat al wat God doet, dat doet Hij naar de raad van Zijn eigen wil.

Betreffende dit overblijfsel hebben wij nog op te merken:

Ten eerste. Vanwaar het komt. Uit de vrije genade Gods, **vers 6**; die genade welke de werken uitsluit. De eeuwige verkiezing, in welke het onderscheid tussen de een en de ander zijn oorsprong neemt, is louter uit genade; niet ter wille van vooruitgeziene goede werken; indien dit zo ware, dan zou het geen *genade* meer zijn. *Gratia non est ullo modo gratia, si non sit omnia gratia. Het is geen genade, die waarlijk zo genoemd mag worden, indien het niet geheel en al genade is.* De verkiezing is geheel en al overeenkomstig het welbehagen van Zijn wil, Ef. 1:5. Paulus' hart was zo vervuld met de vrijheid van Gods genade, dat hij in het midden van zijn betoog als het ware even terzijde afwijkt, om de volgende opmerking te maken: *Indien het door genade is, zo is het niet meer uit de werken.* En sommigen maken de opmerking, dat het geloof zelf, dat in de zaak van de rechtvaardigmaking tegenover de werken staat, er hierbij

ingesloten wordt; want het geloof heeft de bijzondere eigenschap om de vrije genade voor onze rechtvaardigmaking aan te nemen, maar het kan en kon die genade voor onze uitverkiezing niet aannemen.

Ten tweede. Wat het verkrijgt. Hetgeen Israël, dat is het volk in zijn geheel, tevergeefs zocht, **vers 7.** *Hetgeen Israël zocht, dat heeft het niet verkregen*; - dat is de rechtvaardigmaking en aanneming door God, zie Hfdst. 9:31; Rom. 9:31 *maar de uitverkorenen hebben het verkregen*. In hen is de belofte Gods vervuld, en Gods oude vriendelijkheid voor dat volk herinnerd. Hij noemt het overblijfsel van gelovigen niet de uitverkorenen, maar de *uitverkiezing* 1) ; om op de voorgrond te stellen dat de enige grond van al hun hoop en gelukzaligheid gelegen is in de uitverkiezing. Zij waren de personen op wie God het oog geslagen had in de raad Zijner liefde; zij waren de uitverkiezing; zij zijn Gods verkorenen. Dat was de gunst Gods voor het uitverkoren overblijfsel. Maar:

2. *De anderen zijn verhard* (Engelse vertaling: *verblind*) *geworden*. Sommigen zijn uitverkoren. en de roeping is werkdadig gemaakt. Maar de anderen werden overgelaten om verloren te gaan in hun ongeloof, ja zelfs zij zijn slechter geworden door hetgeen hen moest verbeterd hebben. Het Evangelie, dat voor hen die geloven een reuk des levens ten leven was, werd voor de ongelovigen een reuk des doods ten dode. Dezelfde zon smelt was en versteent klei. De godvrezende oude Simeon voorzag dat het kind Jezus was gezet tot een val, zowel als tot een opstanding voor velen in Israël, Luk. 2:34 Lu 2:34. *Zijn verblind geworden; epoorothêsan*; volgens sommigen: *zijn verhard geworden*. Zij werden geschroeid, en hard en ongevoelig gemaakt. Zij konden het licht van de genade des Evangelies niet zien, en er de warmte niet van gevoelen. Blindheid en hardheid zijn twee uitdrukkingen voor dezelfde ongevoeligheid en stompheden des geestes. Zij sloten hun ogen en wilden niet zien; dat was hun zonde; en daarop verblindde God hun ogen in de weg van een rechtvaardig oordeel, zodat zij niet konden zien; dat was hun straf. Dit schijnt een harde leer te zijn; en daarom ten einde haar te rechtvaardigen haalt hij twee plaatsen uit het Oude Testament aan, die van dergelijke gevallen spreken.

A. Jesaja, die sprak van zulk een oordeel in zijn dagen. Hfdst. 29:10. *Een geest des diepen slaaps*; dat is: een ongeschiktheid van de geest zowel voor zijn belang als voor zijn plicht. Zij zijn onder de invloed van overheersende onverschilligheid, gelijk mensen die sluimeren en slapen; die niet letten op iets wat rondom hen gezegd of gedaan wordt. Zij hebben besloten te blijven die zij zijn en willen niet veranderen. De volgende woorden lichten toe wat onder de geest des diepen slaaps bedoeld wordt: *Ogen om niet te zien en oren om niet te horen*. Zij hebben wel de vermogens, maar in de dingen, die tot hun vrede dienen, hebben zij het gebruik van die vermogens niet; zij zijn als betoverd. Zij zagen Christus, maar zij geloofden niet in Hem; zij hoorden Zijn woord, maar zij namen het niet aan; en zo was beide hun zien en hun horen tevergeefs. Het stond geheel gelijk alsof zij niets gezien en gehoord hadden. Van alle oordelen zijn de geestelijke oordelen het bedroevendst en het meest te vrezen, ofschoon zij het minste gerucht veroorzaken.

- *Tot op de huidige dag.* - Reeds ten tijde van Jesaja had dit werk der verharding een aanvang genomen; sommigen hunner waren toen verblind en verhard geworden. Of, liever, sedert de eerste verkondiging van het Evangelie reeds; ofschoon zij de meest - overtuigende bewijzen, die te geven waren, ontvangen hadden omtrent de waarheid van het Evangelie; de machtigste prediking; de onbaatzuchtigste aanbiedingen; de

duidelijkste roepstemmen van Christus zelf en van zijn apostelen: nog tot op dien dag waren hun ogen verblind. Dat is nog waar ten opzichte van menigten hunner, zelfs in onze dagen; zij zijn verhard en verblind; de weerspanning en het ongeloof volgen op van geslacht tot geslacht, overeenkomstig hun eigen vreeslijke verwensing, die de vloek met zich bracht: *Zijn bloed kome over ons en over onze kinderen!*

B. Davids voorzegging, **vers 9, 10**; aangehaald uit Ps. 69: 23, 24, waar David, na door de Geest het lijden voorzegd te hebben dat Christus van Zijn eigen volk, de Joden, moest ondergaan, voornamelijk dat zij *Hem edik te drinken gaven*, vers 22, hetgeen letterlijk vervuld is volgens Matth. 27:48, een uiting van de grootst mogelijke verachting en kwaadaardigheid; in de daarop volgende woorden, in de vorm van een verwensing, de vreeslijke oordelen Gods over hen om die handelingen voorspelt. *Hun tafel worde tot een strik*. Die woorden past de apostel hier toe op de tegenwoordige blindheid der Joden, en de aanstoot dien zij aan het Evangelie namen, waardoor hun blindheid verergerd werd. Dit leert ons hoe wij andere gebeden van David tegen zijn vijanden opvatten moeten; zij moeten beschouwd worden als profetieën van de oordelen Gods over de openbare en hardnekkige vijanden van Christus en Zijn koninkrijk. Zijn gebed, dat het zo geschieden mocht, was een profetie, dat het zo gebeuren zou; en geen eigen uitdrukking van zijn bijzondere wrevelige gevoelens. Hij spreekt hier:

a. Over de ondergang van hun welvaart. *Hun tafel worde tot een strik*, dat is volgens de verklaring van de psalmist: Maak dat hetgeen tot hun welvaart dienen moest, hun nadelig worde. De vloek van God zal hun spijs veranderden in vergif. Het is een bedreiging gelijk die in Mal. 2:2: *Ik zal uw zegeningen vervloeken*. Hun tafel een strik; dat is: een aanleiding tot zondigen en een oorzaak van ellende. Zelfs het voedsel, dat hen voeden moest, zal hen verderven.

b. Over het verwoesten van hun vermogens en bekwaamheden, **vers 10**. *Dat hun ogen verduisterd worden om niet te zien, en verkrom hun rug te allen tijd*; zodat zij de rechten weg niet kunnen vinden, en, indien ze dat ook konden, er toch niet op kunnen wandelen. De Joden werden, nadat zij als volk hun Messias en Zijn Evangelie verworpen hadden, zo verward in hun staatkunde, dat hun eigen raadslogen zich tegen hen keerden en hun ondergang door de Romeinen verhaastten. Zij geleken een volk, voorbestemd voor slavernij en verachting; hun ruggen waren gebogen; zij waren geschikt om van alle volken vertrapt en verguisd te worden.

Of: het kan geestelijk verstaan worden; hun ruggen zijn gebogen door vleselijkheid en wereldsgezindheid. *Curvae in terris animae; zij bedenken aardse dingen*. Dit is een nauwkeurige beschrijving van de toestand en het karakter van het tegenwoordig overblijfsel van dat volk; er is, indien al de berichten die wij hun aangaande hebben betrouwbaar zijn, geen volk in de wereld meer werelds, eigenzinnig, blind, zelfzuchtig, verdorven van natuur, dan zij zijn. Blijkbaar verkeren zij nog tot op dezen dag onder dien vloek. Goddelijke vloeken werken lang na. Het is een teken dat wij onze ogen verblind hebben, indien onze geest neergebogen is door wereldsgezindheid.

II. Een ander ding, dat deze leer van de verwerping der Joden recht van bestaan gaf, was dat ofschoon zij buiten hun land en buiten de kerk geworpen zijn, toch de heidenen er in opgenomen werden, vers 11 - 14, waaraan hij, vers 17 - 22, een waarschuwing voor de heidenen ontleent.

1. De verwerping der Joden maakte plaats voor de aanneming van de heidenen. Hetgeen de Joden achterlieten werd tot een feest voor de arme heidenen, **vers 11**: *Hebben zij gestruikeld, opdat zij vallen zouden?* Heeft God in hun verzaking en verwerping geen ander doel dan hun verwoesting? Hij schrikt voor die gedachte terug en verwerpt haar met afschuw; zoals hij gewoonlijk doet wanneer enig ding wordt ondersteld, dat aanmerking schijnt te maken op de wijsheid, of de rechtvaardigheid, of de goedertierenheid van God. *Dat zij verre!* Nee; *maar door hun val is de zaligheid de heidenen geworden.* Niet in dien zin dat de heidenen de zaligheid niet hadden kunnen verkrijgen indien zij staande gebleven waren; maar het was door de Goddelijke beschikking zo geordend, dat het Evangelie aan de heidenen zou gepredikt worden nadat de Joden het geweigerd hadden. Gelijk wordt voorgesteld in de gelijkenis, Matth. 22:8, 9. *Degenen, die eerst waren genodigd, waren het niet waardig. Gaat daarom uit op de wegen,* Luk. 14:21. En zo was het ook in de geschiedenis, Hand. 13:46: *Het was nodig, dat eerst tot u het woord Gods gesproken zou worden, doch nademaal gij het verstoot en uzelf des eeuwigen levens niet waardig oordeelt, ziet: wij keren ons tot de heidenen.* Zie ook Hand. 18:6. God zal een gemeente in deze wereld hebben; Hij zal maken dat de bruiloft vol aanzittende gasten wordt; en indien de een niet wil komen, dan wil de ander wel; de aanbidding zal niet vergeefs geschieden. De Joden weigerden te komen, nu werd de aanbidding aan de heidenen gedaan. Ziehier hoe de Oneindige Wijsheid het licht voortbrengt uit de duisternis; het goede uit het kwade; spijze doet uitgaan van de eter en zoetheid van de sterke.

Met dezelfde bedoeling zegt hij, **vers 12**: *Hun val is de rijkdom der wereld geworden;* dat is, die val verhaastte de verkondiging van het Evangelie aan de heidenen. Het Evangelie is de grootste rijkdom van de plaats waar het gebracht wordt; beter dan duizenden van goud en van zilver. - Of: de rijkdom van de heidenen was de bekering van de menigten uit hun midden. De ware gelovigen zijn Gods juwelen.

Dezelfde bedoeling heeft ook **vers 15**: *Hun verwerping is de verzoening der wereld.* Gods ongenoegen over hen heeft de weg gebaad voor Zijn gunstbetoon jegens de heidenen. God was in Christus *de wereld met zichzelf verzoenende*, 2 Cor. 5:19. En daarom nam Hij oorzaak uit het ongeloof van de Joden, om hen openlijk te ontkennen en te verwerpen, ofschoon zij Zijn bijzondere gunstelingen geweest waren, om te tonen dat Hij in de uitdeling van Zijn gunstbewijzen niet langer zou handelen in de weg van uitsluiting en afzondering, maar dat in allen volke die God vreesde en gerechtigheid werkte door Hem zou aangenomen worden, Hand. 10:34, 35.

2. Het gebruik, dat de apostel maakt van dit leerstuk betreffende de aanneming der heidenen in de plaats van de Joden.

A. Paulus was een stamgenoot van de Joden; en daarom volgt hier een woord van aansporing en waarschuwing aan de Joden om hen op te wekken tot het ontvangen en aannemen van de aanbidding des Evangelies. God bedoelde met Zijn gunstbetoon aan de heidenen, de Joden tot jaloersheid te verwekken, **vers 11**, en in dat voetspoor beproeft Paulus hetzelfde te doen, **vers 14**. *Of ik enigszins mijn vlees tot jaloersheid verwekken en enigen uit hen behouden mocht.* "Zullen de verachte heidenen nu heengaan met al de vertroosting en voorrechten van het Evangelie, en zullen wij geen berouw gevoelen over onze weigering en niet ten laatste ook opkomen voor ons aandeel? En zullen wij niet geloven en gehoorzamen, en ook vergeving ontvangen en gered worden, wij zowel als de heidenen?" Zie het voorbeeld van zulk een beweging bij Ezau, Gen. 28:6 - 9. Er kan een aanbevelenswaardige naijver in de zaken, die onze ziel betreffen, bestaan, waarom zullen wij niet zo heilig en zo gelukkig zijn als onze naburen? In deze naijver behoeft geen verdenking, onderkruipen of tegenwerking te

bestaan, want de gemeente heeft ruimte genoeg en het nieuwe verbond heeft genade en vertroosting genoeg voor ons allen. De zegeningen worden niet verminderd door de menigten van degenen, die er deel aan nemen.

En enigen uit hen behouden mocht. Ziehier, wat Paulus' voornaamste werk was: het behouden van zielen; en toch het beste wat hij zichzelf beloven kan, is het behouden van enigen. Ofschoon hij zulk een machtig prediker was, en met zoveel kracht en betoning des Heiligen Geestes sprak en schreef, toch kon hij van de menigte, waarmee hij in aanraking kwam, slechts enigen behouden. Dienaren moeten hun moeite wèl besteed achten, indien zij de werktuigen kunnen zijn om, al was het maar enkelen, te behouden.

B. Als een apostel der heidenen. Hier is een woord van waarschuwing aan hen: *Ik spreek tot u, heidenen.* "Gij gelovige Romeinen, gij hoort welke rijkdommen van zaligheid uw deel geworden zijn door de val van de Joden, maar draagt zorg dat gij niets doet, waardoor gij ze zoudt verbeuren". Paulus neemt hier, gelijk bij andere gelegenheden, aanleiding om zijn betoog toe te passen op de heidenen, want hij was de apostel der heidenen, aangesteld voor de bediening huns geloofs, om de gemeenten onder de heidense volken te planten en nat te maken. Dit was het zwaartepunt van zijn buitengewone zending, Hand. 22:21.

Ik zal u ver weg tot de heidenen zenden, vergelijk Hand. 9:15. Het was evenzo de bedoeling van zijn ordening, Gal. 2:9; vergelijk Hand. 13:2. Het behoort onze grote en bijzondere zorg te zijn goed te doen aan allen, die onder onze leiding zijn; wij moeten in de eerste plaats hart hebben voor ons eigen werk. Het was een bewijs van Gods grote gunst voor de arme heidenen, dat Hij Paulus, die in gaven en genade boven al de andere apostelen uitmuntte, aanstelde om de apostel der heidenen te zijn. De heidenwereld was een groter arbeidsveld; en het werk, dat daar te doen viel, vereiste een zeer bekwaam, kundig, ijverig, moedig arbeider; zulk een man was Paulus. God roept tot bepaalden arbeid zulken, die Hij geschikt ziet of maakt voor dat werk.

Ik maak mijn bediening heerlijk. Er waren mensen, die hem juist om die reden verguisden. Omdat hij de apostel der heidenen was, gedroegen de Joden zich zo beledigend tegen hem, Hand. 22:21, 22, en ofschoon hij nooit het ergste van hen dacht, stelde dat hem ten doelwit van al de kwaadaardigheid en woede der Joden. Het was een bewijs van waarachtige liefde en eerbied voor Jezus Christus om al dien dienst en dat werk voor Hem waarlijk eervol te achten, waarop de wereld met wrevel neerziet als laag en verachtelijk. De bediening des Woords is een bediening, die *heerlijk gemaakt* moet worden. Dienaren zijn gezanten van Christus en uitdelers van de verborgenheden Gods, en ter wille van hun werk moeten ze hoog in ere gehouden en geliefd worden. *Mijn bediening, t  n diakonian moe*, mijn dienaarschap, mijn dienst; niet mijn heerschappij en mijn heer-zijn. Het was niet de waardigheid en de macht, maar de plicht en het werk van het apostelschap die Paulus zo liefhad. Tot twee dingen vermaant hij de heidenen met het oog op de verworpen Joden.

a. Zij moeten desniettemin eerbied voor de Joden hebben en naar hun bekering verlangen. Dit ligt opgesloten in het vooruitzicht dat hij opent op het voordeel, dat de gemeente zou verkrijgen door hun bekering, **vers 12, 15**. Het zou zijn als het leven uit de dood; en daarom mogen zij deze arme Joden niet beledigen of over hen zegeprelen maar veel meer hen met medelijden aanzien en naar hun welvaart verlangen en begerig uitzien naar hun aanstaande aanneming.

b. Zij moeten op hun hoede zijn, dat zij niet te eniger tijd zich stoten en vallen, gelijk de Joden gedaan hadden, **vers 17 - 22**.

Merk hier op:

Ten eerste. Het voordeel, dat de heidenen verkregen door in de gemeente opgenomen te worden. Zij werden ingeënt, **vers 17**, als takken van een wilde olijfboom in een goede olijfboom, hetwelk tegen de handelwijze en gewoonte van de landlieden ingaat; die de goede olijfboom enten op de wilden; maar degenen, die God in de gemeente inent, vindt Hij wild en dor, en tot niets deugende. De mensen enten om de boom te veredelen, maar God ent om de takken te verbeteren.

1. De gemeente Gods is een olijfboom, bloeiend en vruchtbaar als een olijfboom, Ps. 52:10; Hos. 14:6; de vrucht is nuttig ter ere beide van God en de mensen, Richt. 9:9.

2. Zij, die buiten de gemeente staan, zijn gelijk aan wilde olijfbomen, niet alleen nutteloos, maar wat zij voortbrengen is zuur en voor voedsel ongeschikt.

Van nature wild, vers 24. Dat was de toestand van de arme heidenen, wien de voorrechten der gemeente ontbraken, en ten opzichte van werkelijke heiligmaking; en het is de natuurlijke toestand van een iegelijk onzer: wild van nature.

3. De bekering is het enten van wilde takken in de goede olijfboom. Wij moeten afgesneden worden uit de oude stam, en in vereniging gebracht met de nieuwe wortel.

4. Degenen, die in de goede olijfboom zijn geënt, krijgen deel aan de wortel en de vettigheid van de olijf. Dat is toepasselijk op een zaligmakende vereniging met Christus; allen, die door een levend geloof in Christus zijn ingeënt, hebben deel aan Hem gelijk de takken deel hebben aan de wortel, en ontvangen uit zijn volheid. Maar hier wordt gesproken van deelgenootschap aan de zichtbare kerk, waaruit de Joden als takken afgebroken waren, en zo werden de heidenen ingeënt, *en autois*, onder deze die er in bleven, of in plaats van hen, die uitgebroken waren. De heidenen, die in de gemeente ingeënt waren, deelden in dezelfde voorrechten welke de Joden hadden; *de wortel en de vettigheid*.

De olijfboom is de zichtbare kerk (zo ook genoemd in Jer. 11:16); de wortel van deze boom was Abraham; niet de wortel van deelgenootschap - in die zin is Christus alleen de wortel - maar de wortel van het besturen, omdat hij de eerste was, met wie het verbond plechtig gesloten werd. Nu hebben de gelovige heidenen deel aan dezen wortel gekregen. *Deze is ook een zoon van Abraham*, Luk 19:9; Lu 19.9 *de zegening van Abraham komt over de heidenen*, Gal. 3:14. Ga 3.14 Dezelfde vettigheid van de olijfboom, dezelfde werkelijke, bijzondere bescherming, levende woorden, middelen van zaligmaking, een behoorlijke dienst des Woords, ingestelde verordeningen, en daarbij de zichtbare kerkgemeenschap van hun jeugdige kinderen, die het aandeel aan de vettigheid van de olijfboom waren, dat de Joden bezaten, kunnen bij geen mogelijkheid onthouden zijn aan de heidenen.

Ten tweede. Een waarschuwing om deze voorrechten niet te misbruiken.

1. Wees niet hoogmoedig. *Roemt niet tegen de takken*, **vers 18**. Vertreedt daarom de Joden niet als een verworpen volk; beledigt hen niet die afgebroken zijn, en veel minder nog hen die in de olijfboom bleven. De genade wordt gegeven niet om ons hoogmoedig te maken, maar om ons dankbaar te doen zijn. De wet des geloofs sluit allen roem uit, zo over onszelf als tegen anderen. Ge moogt dus niet zeggen: *De takken zijn afgebroken opdat ik zou ingeënt worden*; dat is: denkt niet dat gij iets meer uit de hand Gods verdient dan zij, en dat gij hoger in Zijn gunst staat. Maar herinnert u: *gij draagt de wortel niet, maar de wortel* u. Ofschoon gij ingeënt zijt, toch zijt gij slechts een tak, die door de wortel gedragen wordt; ja zelfs een ingeënte tak, in de goeden olijfboom geënt *tegen nature*, vers 24; geen vrijgeborene, maar door een daad van genade vrijgemaakt en in het volk aangenomen. Abraham, de wortel van de

Joodse Kerk, wordt niet behouden door u, maar gij zijt grotelijks aan hem verplicht, als de bewaarder van het verbond en de vader van vele volken. Daarom, *indien gij roemt*, zo weet (deze woorden moeten hier ingevoegd worden om de zin duidelijker te maken), *gij draagt de wortel niet, maar de wortel u*, vers 18.

2. Wees niet valselijk gerust, **vers 20**. *Weest niet hooggevoelende, maar vreest*. Wees niet al te vertrouwend op uw eigen kracht en stand. Een heilige vrees is een uitnemend voorbehoedmiddel tegen hooggevoelendheid; *welgelukzalig is de man die gedurig vreest*. Wij behoeven niet te vrezen of God wel getrouw zal blijven aan Zijn woord; alle gevaar bestaat daarin dat wij aan het onze ontrouw zullen worden. *Laat ons daarom vrezen*, Heb. 4:1. De kerk van Rome roemt op een middel van voortdurende bewaring, maar de apostel hier, in zijn brief aan die gemeente toen zij nog in haar kindsheid en oprechtheid verkeerde, treedt in een opzettelijke bespreking tegen dien roem en al wat daarmee overeenkomt. *Vrezen*: waarvoor? Vrezen dat ook gij een zonde zult begaan gelijk aan de hun; dat gij de voorrechten zult verliezen, welke gij nu geniet, gelijk zij de hun verloren hebben. Het kwaad, dat anderen overkomt, moet ons tot waarschuwing strekken. God zei tot Jeruzalem: *"Ga nu henen naar mijn plaats, die te Silo was*, Jer. 7:12, *en zie wat Ik daaraan gedaan heb*. Welnu, laat alle gemeenten heengaan naar Jeruzalem, en zien wat Hij daaraan gedaan heeft, en wat er geschied is op de dag van haar bezoeking, opdat wij mogen zien en vrezen en op onze hoede zijn tegen de zonde van Jeruzalem. De verzekering, die de gemeenten van hun voorrechten hebben, loopt niet voor vastgestelde tijd, gaat ook niet stilzwijgend over op hun erfgenamen, maar is van kracht zolang zij zich wèl gedragen, en niet langer.

Merk hier op:

A. Hoe zij afgebroken werden. Het was niet onverdiend door een daad van volstreckte vrijmacht en alleenheerschappij, maar *door ongeloof*. Het blijkt dus hieruit dat het voor gemeenten mogelijk is, nadat zij langen tijd door geloof gestaan hebben, te vervallen in zulk een toestand van ongeloof, dat haar ondergang er het gevolg van is. Haar ongeloof tartte niet alleen God om haar af te snijden, maar zij sneden daardoor zichzelf af; het was niet alleen de verdienende, maar ook de werkende oorzaak van haar afbreking. Welnu, gij staat bloot aan dezelfde zwakheid en hetzelfde bederf, waardoor zij vielen.

Merk verder op: zij waren *natuurlijke takken*, **vers 21**, niet alleen deelgenoten aan Abrahams verbond, maar afstammelingen uit Abrahams lenden, en zodoende onder de belofte geboren, zodat zij in zekeren zin er recht op hadden; en toch spaarde God hen niet toen zij in ongeloof verzonken. Voorschrift, lange gewoonte, het geloof van hun voorvaderen, niets kon hen beveiligen. Tevergeefs pleitten zij er op, ofschoon zij er zich veel op lieten voorstaan, dat zij Abrahams zaad waren, Matth. 3:9; Joh. 8:33. Het is zo: zij waren de landlieden, aan welken de wijngaard eerst verpacht was, maar toen zij die verbeurd hadden, werd hij hun rechtvaardig ontnomen, Matth. 21:41, 43.

Dit wordt hier *gestrengheid* genoemd, **vers 22**. God nam gerechtigheid tot maatstaf en het oordeel tot paslood, en handelde met hen naar hun zonden. Gestrengheid is een woord dat hard klinkt; en ik herinner mij niet dat die ergens elders in de Schrift aan God toegekend wordt. Maar hier wordt het gebruikt bij het vergaan van de kerkstaat der Joden. God is het strengst tegen hen, die in belijdenis het dichtst bij Hem stonden, wanneer zij tegen Hem opstaan. Amos 3:2. Misbruikte lankmoedigheid en voorrechten verkeren in de grootste toorn. Van alle oordelen zijn de geestelijke oordelen de verschrikkelijkste; over deze spreekt hij hier, vers 8.

B. Hoe moet gij staan, gij die ingeënt zijt? Hij spreekt tot de gemeenten uit de heidenen in het algemeen, maar heeft wellicht in het bijzonder het oog op sommigen, die hoogmoed en zegepraal aan de dag legden over de verwerping der Joden.

Merk dan op:

a. Door welk middel gij staat. *Door het geloof*, dat is een afhankelijke genade, die haar sterkte aan de hemel ontleent. Gij staat niet door enige kracht in uzelf, waarop gij kunt vertrouwen; gij zijt niets meer dan de vrije genade Gods u maakt; en die genade is Zijn eigendom, dat Hij geeft of terughoudt naar Zijn welbehagen. Zij werden verwoest door ongeloof, en gij staat door het geloof; daarom hebt gij geen anderen steun dan zij hadden; gij staat op geen hechter grondslag dan zij deden.

b. Op welke voorwaarden, **vers 22**. *De goedertierenheid Gods over u, indien gij in de goedertierenheid blijft*; dat is: blijft in afhankelijkheid van en overeenstemming met de vrije genade Gods; het gebrek daaraan was de ondergang der Joden; - indien gij zorgvuldig zijt in het bewaren van uw aandeel in de Goddelijke gunst, door voortdurend zorgvuldig te zijn om Gode te behagen en bevreesd van Hem te beledigen. De samenvatting van onze plicht, de voorwaarde van onze gelukzaligheid, is onszelf te bewaren in de liefde Gods. *Vreest (komt tot) de Heere en Zijn goedheid*, Hosea 3:5.

III. Een andere zaak, die deze leer van de verwerping der Joden verzacht, is dat ofschoon zij voor het tegenwoordige buitengeworpen zijn, hun verwerping niet onherroepelijk is, **maar dat zij weer aangenomen zullen worden wanneer de volheid des tijds gekomen is**. Zij zijn niet voor altijd verworpen, maar in het midden van Zijn toorn is God Zijner barmhartigheid gedachtig geweest. Merk hier op:

1. Hoe deze bekering der Joden hier beschreven wordt.

A. Zij wordt *hun volheid* genoemd, **vers 12**, dat is: hun toevoeging tot de gemeente; het opnieuw aanvullen van de plaats, die door hun verwerping open gekomen was. Dat zou zijn de *rijkdom der wereld* (dat is: van de gemeente in de wereld), met een groot deel van licht, kracht en schoonheid.

B. Zij wordt *hun aanneming* genoemd, **vers 15**. De bekering van een ziel is de aanneming van die ziel; en zo is de bekering van een volk de aanneming van dat volk. Zij zullen aangenomen worden in gunst, in de gemeente, in de liefde van Christus, Wiens armen uitgestrekt zijn om allen te ontvangen, die tot Hem komen. En dit alles zal zijn als *het leven uit de doden*; zo vreemd, zo verrassend, en toch daarbij zo welkom en zo aangenaam. De bekering der Joden zal aan de gemeente grote blijdschap brengen. Zie Luk. 15:32. *Hij was dood en is weer levend geworden*, en daarom *behoort men vrolijk en blijde te zijn*.

C. Zij wordt *hun wederinenting* genoemd, **vers 23**; in de gemeente waar zij uit afgebroken waren. Hetgeen ingeënt is ontvangt sap en kracht uit de wortel, en zo ontvangt een ziel, die waarlijk in de gemeente is ingeënt, leven en kracht en genade uit Christus, de levengevende wortel. Zij zullen *geënt worden in hun eigen olijfboom*, vers 24; dat is: in de gemeente waarvan zij vroeger de uitnemendste en vruchtbaarste leden geweest zijn, om opnieuw de weldaden van het lidmaatschap aan de zichtbare kerk te genieten, waarin zij zich zo lang verheugd hadden, maar die zij nu door hun ongeloof verzondigd en verbeurd hebben.

D. Zij wordt *de zaligheid van geheel Israël* genoemd, vers 26. Waarachtige bekering draagt terecht de naam van zaligheid; zij is zaligheid in de aanvang, Hand. 2:47. Hun toebrengring tot de gemeente is hun zaligmaking, *toes soo zo menoes*, (in de tegenwoordige tijd) *zijn zalig* (zal zalig zijn). Zodra het werk der bekering begint, neemt het werk der zaligmaking een aanvang.

2. Wat daarvan de grondslag is en welke reden wij hebben om er naar uit te zien.

A. *Omdat de eerstelingen en de wortel heilig zijn, vers 16.* Sommigen verstaan onder deze eerstelingen de Joden, die alreeds tot het geloof in Christus bekeerd waren, en in de gemeente opgenomen; die waren als de aan God toegewijde eerstelingen, het onderpand van een overvloedige en geheiligde oogst. Een goed begin belooft een goed einde. Waarom zouden wij niet mogen onderstellen dat anderen zouden gezaligd worden zo goed als zij, die al binnengebracht werden? Maar anderen menen dat de eerstelingen hier hetzelfde zijn als de wortel, namelijk de aartsvaders Abraham, Izak en Jakob, van welke de Joden afstamden, en met welken als de eerste bondelingen, het verbond gesloten was. Zo waren zij de wortel van de Joden, niet alleen als volk, maar ook als kerk. Welnu, indien zij heilig waren, waarmee hier niet een inwonende maar een toebedeelde heiligheid bedoeld wordt: - indien zij in de kerk en in het verbond stonden, - dan hebben wij reden om tot het besluit te komen dat God toegenegenheid heeft voor het gehele *deeg*, het geheel van dat volk; en voor de *takken*, zijn afzonderlijke leden. In die zin zijn de Joden *een heilig volk*, Ex. 19:6, daar zij van heilige voorouders afstammen. Nu kan men zich niet voorstellen dat zulk een heilig volk geheel en onherroepelijk verworpen zou worden. Dat bewijst dat het zaad der gelovigen, als zodanig, binnen de palen van de zichtbare kerk en binnen de grenzen van het verbond is, zolang het zich niet, door eigen ongeloof, er buiten zet, want *indien de wortel heilig is, dan zijn ook de takken heilig*. Hoewel de werkelijke eigenschappen en aanspraken geen erfgoed zijn, zo zijn zij toch betrekkelijke voorrechten. Hoewel niet altijd een wijs man een wijzen zoon verwekt, toch is de zoon van een vrij man ook geboren vrij man. Hoewel de genade niet van de ouders aangeboren wordt, toch duren de uiterlijke voorrechten (tenzij zij moedwillig verbeurd worden) zelfs tot in duizend geslachten. Zie hoe zij het ten jongsten dage zullen te verantwoorden hebben, die deze erfating willen afsnijden, door het zaad van de gelovigen buiten de gemeente te plaatsen, en zo niet toe te laten dat de zegen van Abraham komt over de heidenen. De Joodse takken worden geacht heilig te zijn, omdat de wortel heilig is.

Dit wordt nog duidelijker uitgesproken in **vers 28**: *Zij zijn beminden om der vaderen wil*. In deze liefde tot de vaderen werd de eerste grondslag gelegd voor hun kerkstaat, Deut. 4:37. *Omdat Hij uw vaderen liefhad en hun zaad na hen verkoren had*. En diezelfde liefde zou hun voorrechten doen herleven, want die oude liefhebbende toegenegenheid wordt herinnerd: *Zij zijn beminden om der vaderen wil*. Dat is Gods gewone wijze van genadig-zijn. Weldadigheid aan de kinderen om der vaderen wil wordt daarom *weldadigheid Gods* genoemd, 2 Sam. 9:3. Hoewel zij, ten opzichte van het Evangelie, namelijk in zijn tegenwoordige bedeling, vijanden zijn om *uwentwil*, dat is ter wille, in het voordeel van, de heidenen, van welken zij zo groten afkeer hebben, toch zal daar, wanneer Gods tijd zal gekomen zijn, een eind aan gemaakt worden, en God zal gedenken aan zijn liefde voor hun vaderen. Zie de belofte daarvan in Lev. 26:42. De ongerechtigheid der vaderen wordt bezocht tot in het derde en het vierde geslacht, maar de goedertierenheid des Heeren is over duizenden, dergenen die Hem vrezen. Menigeen gaat het beter ter wille van zijn godvrezende voorouders. En om die reden wordt de gemeente genoemd hun *eigen olijfboom*. Lange tijd was zij bij

uitzondering hun eigen olijfboom geweest; en dat is voor ons een grond en aanmoediging om te hopen dat er opnieuw voor hen plaats zal zijn, ter wille van hun oude betrekking. Hetgeen geweest is zal er opnieuw zijn. Hoewel bijzondere personen en geslachten uitvallen door hun ongeloof, nochtans, omdat er een nationale gemeenschap met de gemeente geweest is, die voor het tegenwoordige wel heeft opgehouden, mogen wij verwachten dat die hernieuwd zal worden.

B. Omdat God daartoe machtig is, vers 23.

God is machtig om dezelve weer in te enten. De bekering der zielen is een werk van almachtige kracht; en wanneer zij schijnen het meest verhard, verblind en afkerig te zijn, is onze troost dat God machtig is een verandering te bewerken; machtig om ook hen in te enten, die langen tijd uitgeworpen en afgewezen waren. Hoewel het huis door de sterk, gewapend man met al zijn kracht verdedigd wordt, toch is God machtiger dan hij en instaat hem het te ontnemen. De voorwaarde van hun herstelling is geloof; *indien zij in het ongeloof niet blijven*. Zodat er niets te doen valt dan het ongeloof uit de weg te ruimen; dát is de grote belemmering; en God is machtig dat weg te nemen, hoewel niets minder dan almachtige kracht zulks doen kan; dezelfde kracht, die Jezus Christus uit de doden opgewekt heeft, Ef. 1:19, 20. Anders, hoe zullen deze dorre beenderen kunnen leven?

C. Omdat God Zijn genade betoond heeft aan de heidenen. Zij, die zelf de genade van God ondervonden hebben; zijn voorkomende, onderscheidende genade; mogen daardoor zich aangemoedigd gevoelen om ook voor anderen het beste te verwachten. Dit is zijn bewijsvoering in **vers 24**. Indien gij tegen nature ingeënt zijt in de goeden olijfboom, gij die van nature wild waart, hoeveel te meer zullen zij, die natuurlijke takken zijn en daarom ondersteld mogen worden dichter bij de Goddelijke aanneming te staan, ingeënt worden. Deze bewering is zeer geschikt om de aanmatiging terneer te slaan van die Christenen uit de heidenen, die met verachting en zegevierend neerzagen op de toestand van de onderworpen Joden en hen onder de voet traden. Het is als wil hij zeggen: Hun toestand, hoe slecht die ook zijn moge, is niet zo slecht als de uwe was vóór uw bekering, en waarom zou die dan niet weer even goed gemaakt kunnen worden als de uw thans is?

Dit is zijn bewijsvoering in **vers 30, 31**: *Want gelijkerwijs ook gijlieden eertijds Gode ongehoorzaam geweest zijt, maar nu barmhartigheid verkregen hebt door dezer ongehoorzaamheid; also zijn ook dezen nu ongehoorzaamheid; also zijn ook dezen nu ongehoorzaam geweest, opdat zij door uw barmhartigheid zouden barmhartigheid verkrijgen.* Het is goed voor hen, die van God barmhartigheid verkregen hebben, om dikwijls te denken aan hetgeen zij in vroeger tijd geweest zijn, en hoe zij die barmhartigheid verkregen. Dat zal bijdragen om onze oordeelvellingen over hen, die nog ongelovig bleven, te verzachten en ons verlevendigen tot gebed voor hen. Hij spreekt verder over de aanleiding tot de roeping der heidenen, namelijk het ongeloof der Joden. Die vond haar oorsprong daarin: *Gij hebt barmhartigheid verkregen door hun ongeloof*. Veel meer zullen zij barmhartigheid verkrijgen door uw barmhartigheid. Indien het wegnemen van hun kandelaar aanleiding was dat uw kandelaar ontstoken werd, door de almachtige kracht Gods, welke het goede uit het kwade doet voortkomen, hoeveel te meer zal het voortdurend branden van uw kandelaar een middel zijn om de hunnen opnieuw aan te steken, wanneer Gods tijd daartoe zal gekomen zijn! *Opdat zij door uw barmhartigheid, barmhartigheid mogen verkrijgen*; dat is: opdat zij behouden mogen worden door u gelijk gij het zijt door hen. Hij houdt het voor toegestemd dat de gelovige heidenen hun beste krachten zullen inspannen om

op de Joden te werken; dat, wanneer God Jafet heeft gewonnen, Jafet zijn best zal doen om Sem te winnen. De ware genade heeft afkeer van alleen-bezit. Zij, die barmhartigheid gevonden hebben voor zichzelf, trachten er naar dat door hun barmhartigheid anderen barmhartigheid verkrijgen mogen.

D. Op grond van de beloften en profetieën van het Oude Testament, welke daarop wijzen. Hij haalt een zeer merkwaardige aan uit Jes. 59:20, 21, in **vers 26**. Daarbij kunnen wij opmerken:

a. Dat de komst van Christus beloofd werd: *De Verlosser zal uit Sion komen*. Jezus Christus is de grote verlosser, hetwelk onderstelt dat de gehele mensheid in een toestand van ellende en gevaar verkeert. In Jesaja staat hiervoor: *Er zal een Verlosser tot Sion komen*. Daar wordt Hij de *Losser* genoemd; en hier verlosser of *Bevrijder*; Hij bevrijdt door het betalen van een losprijs. Daar wordt van Hem gezegd dat Hij *tot Sion* komen zal, omdat Hij, toen de profeet dat voorspelde, nog in de wereld komen moest, en Sion Zijn eerste hoofdkwartier was. Toen Hij kwam, nam Hij dat als Zijn verblijfplaats; maar toen de apostel dezen brief schreef, was Hij gekomen en in Sion geweest; en nu spreekt Hij van de gevolgen van Zijn verschijning, die komen zullen *uit Sion*. Vandaar uit, als uit de bron, springt de stroom van levend water voort, die in het Evangelie, dat eeuwig blijft, alle volkeren drenkt. *Van Sion zal de wet uitgaan*, Jes. 2:3. Vergelijk Luk. 24:47.

b. Het doel en voornemen van deze komst. *Hij zal de goddeloosheden afwenden van Jakob*. Het werk van Christus in deze wereld was het afwenden van de goddeloosheid; het afwenden van de schuld door het verwerven van vergevende barmhartigheid; en het aanwenden van kracht door de uitstorting van vernieuwende genade, ten einde Zijn volk zalig te maken van hun zonde, Matth. 1:21; ons af te scheiden van onze zonden; opdat de onreinheid niet onze ondergang berokkenen zou en de zonde geen heerschappij over ons zou hebben. Voornamelijk om de goddeloosheden af te wenden van Jakob; daarom haalt hij dezen tekst aan als een bewijs van Gods grote weldadigheid voor het zaad van Jakob. Welk grotere weldadigheid kon Hij hun bewijzen dan het afwenden van de goddeloosheden van hen; het afwenden van datgene, dat stond tussen hen en alle gelukzaligheid; het wegnemen van de zonde en het baan breken voor alles goeds? Om dezen zegen aan de wereld te brengen was Christus gezonden; en de eerste aanbieding daarvan geschiedde aan de Joden, Hand. 3:26, om Zijn volk af te keren van hun onreinheden. In Jesaja staat hiervoor: *Er zal een Verlosser tot Sion komen, namelijk voor hen, die zich bekeren van de overtreding in Jakob*. Hierdoor wordt aangewezen, wie het in Sion waren, die deel zouden krijgen aan, en de vruchten zouden plukken van, de beloofde zegeningen en bevrijding; zij, en zij alleen, die afstand deden van hun zonden en zich tot God keerden. Tot hen komt Christus als Verlosser; maar tot hen, die volhardden in hun onboetvaardigheid, komt Hij als Wreker. Zie Deut. 30:2, 3. Zij, die zich van hun zonden bekeren, zullen erkend worden als de ware burgers van Sion, Ef. 2:19; als de werkelijke Jakob, Psalm 24:4, 6. Wanneer wij deze beide lezingen samennemen, leren wij daaruit, dat niemand deel aan Christus heeft dan zij, die zich van hun zonden bekeren; en dat niemand zich van zijn zonden bekeren kan dan door de kracht en genade van Christus.

En dit is hun een verbond van Mij; - dit: dat de Verlosser tot hen komen zal; - dit: dat Mijn Geest niet van hen zal wijken, gelijk volgt in Jes. 59:21. Gods genadige bedoelingen ten opzichte van Israëel waren gemaakt tot de inhoud van een verbond,

waarin God niet liegen kan en waaraan Hij zeker getrouw blijven zal. Zij waren *kinderen des verbonds*, Hand. 3:25. De apostel voegt er aan toe: *als ik hun zonden zal wegnemen*, vers 27, hetgeen sommigen menen dat betrekking heeft op Jesaja 27:9, of alleen op de voorgaande woorden: *om hun ongerechtigheden af te wenden*. Vergeving van zonden is ten grondslag gelegd aan alle zegeningen van het nieuwe verbond, Hebr. 8:12: *Want Ik zal hun ongerechtigheden genadig zijn*. Uit dit alles leidt hij nu af dat God zeker grote barmhartigheid voor dit volk bestemd heeft; geheel in overeenstemming met de uitgebreidheid van deze rijke beloften, en hij steunt zijn bewering op deze waarheid: *Want de genadegiften en de roeping Gods zijn onberouwelijk*, **vers 29**.

Berouw wordt soms genomen als verandering van plan, en in dien zin heeft God nimmer berouw, want Hij is onveranderlijk en niemand kan Hem Zijn voornemen doen wijzigen. Soms staat het voor verandering van middel, en zo moet het hier opgevat worden. Het betekent hier de standvastigheid en onveranderlijkheid van die liefde Gods, welke gegrond is in de uitverkiezing. Deze giften en roepingen zijn onveranderlijk; die Hij op deze wijze liefheeft, die heeft Hij lief tot het einde. Wij lezen dat het God berouwde dat Hij de mens gemaakt had, Gen. 6:6. *Het berouwde de Heere dat Hij de mens gemaakt had*. Evenzo berouwde het Hem dat Hij een zekere mens eer en heerlijkheid gegeven had, 1 Sam. 15:11: *Het berouwt Mij dat Ik Saul tot koning gemaakt heb*. Maar nergens lezen wij dat het God berouwde dat Hij enig mens genade gegeven had en die mens werkdadig geroepen had; *deze giften en roepingen zijn onberouwelijk*.

3. De tijd en de uitgebreidheid van deze bekering: wanneer en waar die mag verwacht worden. Dat wordt *een verborgenheid* genoemd, **vers 25**; dat was niet duidelijk. Dat was iets, hetwelk niemand kon verwachten met het oog op de tegenwoordige toestand van dat volk, dat over het algemeen zo in opstand tegen Christus en het Christendom verkeerde, dat het belachelijk scheen te spreken over hun algemene bekering. De bekering der heidenen wordt een verborgenheid genoemd in Ef. 3:3, 6, 9. De zaak van de verworpen Joden scheen thans even slecht te staan als die der heidenen geweest was. Het werk der bekering werd als een verborgenheid verricht. Hij verlangt nu dat zij van deze verborgenheid zoveel zullen leren kennen als nodig was om hen nederig te houden; *opdat gij niet wijs zijt bij uzelf*, dat is opdat gij u niet verhoovaardigt op uw lidmaatschap aan de gemeente en de Joden vertreedt. Onwetendheid is de oorzaak van veel zelfverheffing. *Want ik wil niet dat dit u onbekend zij, opdat gij niet wijs zijt bij uzelf*.

A. Hun tegenwoordige toestand: *De verharding (de blindheid) is voor een deel over Israel gekomen*, **vers 25**. Hier is iets verzachtends; het is slechts voor een deel, er is een overblijfsel, dat de dingen ziet die tot hun vrede dienen; ofschoon een gedeelte, en verreweg het grootste gedeelte, in blindheid verkeert, vers 7 en 8. Dezelfde bedoeling hebben de woorden: *God heeft hen allen onder de ongehoorzaamheid besloten*, **vers 32**; hen als het ware in een gevangenis opgesloten; hen overgegeven aan de begeerte van hun eigen hart. Opsluiten geschiedt somtijds om tot overtuiging te brengen, zooals in Gal. 3: 22. Zij staan allen voor God overtuigd van ongehoorzaamheid (ongeloof). Zij wilden niet geloven. "Welnu", zegt God, "dan zult gij niet geloven". Hun besliste weigering om zich aan Christus en Zijn regering te onderwerpen, welke weigering hun eigen daad was, sloot om zo te zeggen op de in de hemel genomen beslissing en was beslissend tegen hen.

B. Wanneer deze gezegende verandering zou komen. *Als de volheid der heidenen zal ingegaan zijn*; wanneer onder hen het Evangelie het beoogde doel zal bereikt hebben als het zijn voortgang in de heidenwereld zal gemaakt hebben, vergelijk **vers 12**. De Joden zullen in verblindheid voortgaan, totdat God Zijn gehele werk onder de heidenen zal verricht hebben; en dan zal het hun beurt worden om ontfermd te worden. Dit was het voornemen en de beschikking van God, met wijze en heilige bedoelingen; de dingen zouden voor de bekering der Joden niet rijp zijn, alvorens de gemeente weer vervuld was met heidenen; opdat het zou blijken dat Gods aanneming van hen niet geschiedde omdat Hij hen nodig had, maar uit Zijn eigen vrije genade.

C. Hoe uitgebreid zij zijn zal. *Alsdan zal geheel Israel zalig worden*, **vers 26**. Hij zal hun allen barmhartig zijn, vers 32. Niet ieder hunner persoonlijk, **maar het geheel als volk**. Niet in die zin dat zij opnieuw in hun bijzonder verbond gebracht worden, om opnieuw priesterschap en tempel en plechtigheden te hebben; aan al deze dingen is voorgoed een einde gemaakt. Maar zij zullen er toe gebracht worden om te geloven in Christus, de ware Messias, Die zij gekruisigd hebben; om ingelijfd te worden in de Christelijke gemeente; en om met de verzamelden uit de heidenen te worden één kudde onder Christus, de grote Herder.

Maar er bestaat verschil van gevoelen over de tijd van vervulling van dit alles.

a. Sommigen menen dat die reeds heeft plaats gehad, toen vóór, gedurende en na de verwoesting van Jeruzalem door de Romeinen, menigten van Joden overtuigd werden van hun ontrouw en Christenen werden; zoveel zelfs, dat in aanmerking nemende hoeveel miljoenen hunner door die verwoesting werden afgesneden, wij redelijkerwijze mogen besluiten dat het grootste gedeelte der overlevenden tot het Christendom overging en in de Christelijke gemeente ingelijfd werd; het was werkelijk een zeer onaanzienlijk getal dat bij zijn weigering bleef volharden. Gedurende vele jaren had Judea, (Vers 33-36) evenals andere Christelijke landen, zijn eigen dienaren en gemeenten, en een godsdienstig gelaat. En het meeste van dit werk was, naar zij onderstellen, geschied tegen het einde van de apostolische bediening, toen in het algemeen de heidenen ingegaan waren.

b. Anderen houden het er voor dat de vervulling te wachten is tegen het einde dezer bedeling, dat de Joden, die thans wonderlijk bewaard blijven, af gescheiden van de overige volken door hun namen, gewoonten en godsdienst, en die zeer talrijk zijn, voornamelijk in de delen van de Levant, door de werking van de Geest met het woord, overtuigd zullen worden van hun zonden, en in 't algemeen gebracht tot omhelzing van het Christelijk geloof, om zich te voegen bij de Christelijke gemeenten, die daardoor zeer in kracht en schoonheid zullen toenemen. Helaas! wie zal leven als God dat doen zal!?

O diepte des rijkdoms beide der wijsheid en der kennis Gods! Hoe ondoorzoekelijk zijn Zijne oordelen en onnaspeurlijk Zijn wegen. Want wie heeft den zin des Heeren gekend? Of wie is Zijn raadsman geweest? Of wie heeft Hem eerst gegeven, en het zal hem wedervergouden worden? Want uit Hem, en door Hem, en tot Hem zijn alle dingen. Hem zij de heerlijkheid in der eeuwigheid, amen. **Vers 33-36.**

Nadat de apostel zo breedvoerig in het grootste gedeelte van dit hoofdstuk heeft stilgestaan bij het overeenbrengen van de verwerping der Joden met de Goddelijke goedertierenheid, besluit hij thans met de erkenning en bewondering van de goddelijke wijsheid en vrijmacht in dit alles. Hier verheerlijkt de apostel met grote liefde en eerbied:

I. Het geheim van het Goddelijk raadsbesluit. *O diepte!* In deze handelingen met Joden en heidenen, of in het algemeen, de gehele verborgenheid van het Evangelie, die wij nooit ten volle kunnen begrijpen. Des rijkdoms beide der wijsheid en der kennis Gods. De overvloedige bewijzen van Zijn wijsheid en kennis in het bepalen en uitvoeren van het werk onzer verlossing door Christus; een diepte welke de engelen begerig zijn in te zien, 1 Petrus 1: 12. Hoeveel te meer gaat het boven het menselijk verstand om rekenschap te geven van Zijn wegen, redenen, bedoelingen en uitvoering! Paulus was zoo gemeenzaam met de verborgenheden van het koninkrijk Gods als ooit iemand zijn kan, maar nu belijdt hij dat hij zichzelf verliest in de beschouwing ervan, en, daar hij wanhoopt den bodem te zullen zien, zit hij nederig aan de oever en bewondert de diepte. Degenen, die in deze staat van onvolmaaktheid het meeste weten, zijn het eerst bereid - en hoe kan het anders? - om hun eigen zwakheid en kortzichtigheid te belijden, en te erkennen dat zij, na al hun onderzoekingen en bij alles wat zij door dat onderzoek bereikt hebben, zolang zij hier beneden zijn, door het vele duistere niet behoorlijk over de zaak kunnen spreken. *De lofzang is in stilheid tot u*, Ps. 65:2.

Diepte des rijkdoms. De menselijke rijkdommen van allerlei aard zijn gering, men kan spoedig de bodem zien; maar Gods rijkdommen zijn diep, Ps. 36:7. *Uw oordelen zijn een grote afgrond.* Er is niet alleen diepte in de Goddelijke raadsbesluiten, maar ook rijkdom, hetgeen aanduidt een overvloed van hetgeen kostelijk en waardevol is; zo onmetelijk zijn de verhoudingen van de Goddelijke raadsbesluiten. Zij hebben niet alleen diepte en hoogte, maar *breedte en lengte*, Ef. 3:18, en gaan de kennis te boven, Ef. 3: 19.

Rijkdom der wijsheid en kennis van God. Zijn zien is ineens en geheel, van alle dingen met een helder, zeker en onfeilbaar oog; - alle dingen die zijn, of waren, of ooit zullen zijn; - dat alles naakt en geopend voor Hem ligt; dat is Zijn kennis. Zijn regeren en regelen van alle dingen, Zijn richten en bestemmen ervan tot zijn heerlijkheid; Zijn volvoeren ervan naar Zijn eigen voornemen en raad, dat is zijn wijsheid. En de grote uitgebreidheid van beide is zulk een diepte, dat zij al onze denkbeelden verre te boven gaat, en wij spoedig in de beschouwing en overdenking daarvan onszelf verliezen. *Zulk een kennis is mij te wonderbaar*, Ps. 139:6; vergelijk vers 17, 18.

Hoe ondoorzoekelijk zijn Zijne oordelen; dat is: Zijn raadsbesluiten en voornemens. *En onnaspeurlijk Zijn wegen*, dat is de uitvoering van deze raadsbesluiten en voornemens. Wij weten niet wat Hij zich voorneemt. Wanneer de raderen in beweging gezet zijn en de Voorzienigheid heeft aangevangen te werken, ook dan zelfs weten wij niet wat haar bedoeling is; het is *onnaspeurlijk*. Dit legt niet alleen het zwijgen op aan al onze besliste gevolgtrekkingen omtrent de Goddelijke raadsbesluiten, maar het snijdt ook al onze nieuwsgierige navragen af. De verborgen dingen zijn niet voor ons, Deut. 29:29. Gods weg is in de zee, Ps. 77:20; vergelijk Job 23:8, 9; Ps. 97:2 Wat Hij doet weten wij nu niet, Joh. 13:7. Wij kunnen geen reden geven van Gods daden, en wij kunnen door zoeken God niet uitvinden, zie Job 5:9 en 9:10. De oordelen van Zijn mond en de weg van onze plicht zijn, Gode zij dank, duidelijk en gemakkelijk; die zijn een gebaande weg, maar de oordelen Zijner handen en de wegen Zijner voorzienigheid zijn duister en geheimzinnig; en daarom mogen wij niet trachten ze in te zien, maar moeten ze in stilte aanbidden en er in berusten.

De apostel spreekt hier bepaald met het oog op die vreemde ommekeer; de uitwerping der Joden en de aanneming der heidenen, met het doel om de Joden te zijner tijd weer aan te nemen; dat waren vreemde handelingen: de verkiezing van enigen; de uitsluiting van anderen; en geen van beide overeenkomstig de waarschijnlijkheden van menselijke overleggingen. Het is wel, *Vader, omdat het goed is in Uw ogen*. Dat zijn

ondoorzoekelijk handelingen, ten aanzien van welke wij moeten uitroepen: *O diepte! Onnaspeurlijk, anexichniastoi, zij kunnen niet gevolgd worden.* God laat geen kentekenen of voetstappen achter; Hij maakt niet dat het pad, hetwelk Hij gegaan is, verlicht wordt; maar de paden Zijner voorzienigheid zijn elke morgen nieuw. Hij gaat dezelfde weg niet zo dikwijls dat Hij een spoor achterlaat. *Wat een klein stukje der zaak hebben wij van Hem gehoord!* Job 26:14.

Daarom volgt er in **vers 34**: *Want wie heeft de zin des Heeren gekend?* Heeft Hij enig schepsel tot Zijn geheimraad verkoren? Heeft enig schepsel, zoals Christus, aangelegen in de schoot des Vaders? Is er iemand aan wie Hij Zijn raadsbesluiten heeft kenbaar gemaakt? Is iemand bekwaam om zijn voorzienigheid te doorzien, en de weg dien Hij gaat te kennen? Er is zulk een afstand, zulk een omgekeerde verhouding tussen God en de mens, tussen de Schepper en het schepsel, dat voor altijd elk denkbeeld, elke gedachte aan zulk een innige omgang en aan zulk een gemeenzaamheid is uitgesloten. Dezelfde uitdaging deed de apostel in zijn brief aan de Corinthiërs, 1 Cor. 2:16. *Want wie heeft de geest des Heeren gekend?*

Maar hier voegde hij er aan toe: *Maar wij hebben de geest van Christus*, waardoor te kennen gegeven wordt dat de ware gelovigen, die Zijn Geest hebben, door Christus zoveel van de geest van God kennen, als nodig is voor hun gelukzaligheid. Hij die de geest des Heeren had, heeft Hem ons verklaard, Joh. 1:18. En dus, alhoewel wij de zin des Heeren niet weten, Zijn geest niet kennen, toch hebben wij genoeg, indien wij de Geest van Christus hebben. *De verborgenheid des Heeren is voor degenen, die Hem vrezen*, Ps. 25:14. *Zal ik voor Abraham verbergen wat ik doe?* Zie Joh. 15:15.

Of wie is Zijn raadsman geweest? Hij heeft geen raadsman nodig, want Hij is oneindig wijs; ook is geen schepsel bekwaam om Zijn raadsman te zijn, dat zou zijn alsof een kaars de zon licht wilde geven. De apostel schijnt hier aan te halen uit Jes. 40:13, 14. *Wie heeft de Geest des Heeren bestierd, en wie heeft Hem als zijn raadsman onderwezen? Met wien heeft Hij raad gehouden, die Hem verstand zou geven, en Hem zou leren van het pad des rechts; en Hem zou bekendmaken de weg des veelvoudigen verstands?* Dit is de kern van Gods uitdaging aan Job betreffende het scheppingswerk, Job 38, en het is toepasselijk op alle wegen Zijner voorzienigheid. Het is ongerijmd voor enig mens om God voorschriften te geven of Hem te leren hoe Hij de wereld regeren moet.

II. De vrijmacht van de Goddelijke raadsbesluiten. In al deze dingen handelt God geheel vrij; Hij doet wat Hij wil omdat Hij het wil, en geeft geen rekenschap van één Zijner daden, Job 23:13; 33:13, en toch is geen ongerechtigheid in Hem. Om dit toe te lichten dient het volgende.

1. De apostel daagt ieder uit om te bewijzen dat God zijn schuldenaar is, **vers 35**. *Of wie heeft Hem eerst gegeven, en het zal hem wedervergouden worden?* Wie is er van alle schepselen, die bewijzen kan dat God tegenover Hem enige verplichting heeft? Alles wat wij voor Hem doen of Hem toewijden, moet geschieden met die erkentelijkheid, welke voor altijd een slagboom is tegen zulke aanspraken, 1 Kron. 29:14. *Wij geven het U uit uw hand.* Al de plichts vervullingen onzerzijds zijn geen leningen, maar veeleer terugbetalingen. Indien iemand kan aantonen dat God hem iets schuldig is, dan staat de apostel hier borg voor de betaling en kondigt af, uit naam van God: *Het zal hem wedervergouden worden.* Het staat vast dat God zo iemand niet leeg zal wegzenden, maar nooit zal iemand een aanspraak van dien aard durven indienen of er zelfs een poging toe wagen. Dit wordt hier gesteld:

A. Om de beweringen van de Joden tot zwijgen te brengen. Toen God hun uitwendige kerkelijke voorrechten hun ontnam; nam Hij niets anders dan Zijn eigendom weg; en mag Hij met het zijn niet doen wat Hij wil? Mag Hij Zijn genade niet geven of onthouden naarmate Hem dat behaagt?

B. Om de aanspraken der heidenen te stillen. Wanneer God het Evangelie onder hen zond en aan zo menig een hunner genade en wijsheid schonk om het aan te nemen, dan geschiedde dat niet omdat Hij hun Zijn gunstbewijzen schuldig was, of omdat zij dat als een schuld konden invorderen, maar naar Zijn eigen vrijmachtig welbehagen.

2. Hij brengt alles terug tot de vrijmacht Gods, **vers 36.** *Want uit Hem, en door Hem, en tot Hem zijn alle dingen*, dat is: God is alles in allen. Alle dingen in hemel en op aarde (voornamelijk de dingen, die betrekking hebben op onze verlossing, de dingen die tot onze vrede dienen) zijn van Hem in de weg der schepping; door Hem in de weg van voorzienige invloed, opdat zij tot Hem zouden zijn in strekking en uitslag. Van God als de fontein en springader van alles; door Christus, de Godmens, als de Middelaar; tot God als einddoel. Deze drie sluiten in zich, in het algemeen, al Gods middellijke betrekkingen tot Zijn schepselen; van Hem als de eerste werkende Oorzaak, tot Hem als de laatste eindoorzaak, want de Heere heeft alle dingen om Zijnszelfs wil gemaakt, Openb. 4:11. Indien alles uit en door Hem is, dan bestaat er ook alle reden ter wereld dat alles tot en voor Hem zijn zal. Dat is een noodzakelijke wenteling; de rivieren ontvangen haar water uit de zee, en tot de zee keert dat water terug, Pred. 1:7. Alles ter verheerlijking van God doen, is van de noodzakelijkheid een deugd maken want alles zal ten slotte tot Hem zijn, of wij het willen, al dan niet.

Hem zij de heerlijkheid in der eeuwigheid, Amen! Met deze korte lofverheffing besluit de apostel zijn betoog. Gods algemene regering als eerste oorzaak, de vrijmachtige Heerser, en het einddoel, behoren het voorwerp van onze verering te zijn. Zo prijzen Hem al Zijn werken onbewust, maar de heiligen verheerlijken Hem zelfbewust; zij brengen Hem de lof en de prijs, waarvoor al het geschapene de stof geeft, Ps. 145:10. Paulus had breedvoerig gesproken over de raadsbesluiten Gods ten aanzien van de mens, en dat onderwerp met grote nauwkeurigheid behandeld; maar ten slotte eindigt hij met de erkenning van de Goddelijke vrijmacht, als datgene waarin eindelijk al deze dingen samenvloeien, en waarin de geest veilig en zacht kan berusten. Dat is wel niet de schoolgeleerde, maar de Christelijke wijze van redeneren.

Welke ook de stellingen mogen zijn, de heerlijkheid Gods moet de gevolgtrekking wezen; voornamelijk wanneer wij de Goddelijke raadsbesluiten en daden bespreken; het veiligst voor ons is al onze bewijsvoeringen te laten uitlopen in eerbiedige en ernstige aanbidding. De verheerlijkte heiligen, die het diepste inzien in deze verborgenheden, bespreken ze niet, maar prijzen ze tot in eeuwigheid!

HOOFDSTUK XII

Nadat de apostel breedvoerig het voornaamste fundamentele leerstuk van het Christendom heeft opgehelderd en bevestigd, gaat hij er nu in de eerste plaats toe over om aan te dringen op het betrachten van de voornaamste plichten. Wij miskennen onze godsdienst indien wij hem alleen aanzien als een samen stel van leringen en een leidraad voor beschouwingen. Nee, hij is een praktische godsdienst, die ten doel heeft de rechte leiding van onze wandel. Hij is bestemd niet alleen om ons oordeel helder te maken, maar om ons hart en leven te hervormen. Uit de wijze, waarop de apostel over deze dingen handelt in dezen brief zowel als in vele andere - die wij kunnen beschouwen als een handleiding van een der voornaamste dienaren in het koninkrijk van Christus - kunnen de uitdelers van de verborgenheden Gods leren hoe zij het woord der waarheid recht moeten snijden; zij mogen niet op plichten aandringen afgescheiden van voorrechten; zij mogen geen voorrechten voorhouden afgescheiden van plichten; maar zij hebben beide tezamen, tot verenigd doel, als met elkaar innig bevriend, voor te stellen en te bevorderen. De plichten worden aan de voorrechten ontleend, bij wijze van gevolgtrekking. De grondslag van de Christelijke praktijk moet gelegd worden in Christelijke kennis en geloof. Wij moeten eerst verstaan hoe wij onze Heere Jezus Christus ontvangen, en daarna zullen wij des te beter weten hoe wij in Hem moeten wandelen. Er worden veel plichten in dit hoofdstuk beschreven. De vermaningen zijn kort en kernachtig, beknopt saamvattend hetgeen goed is en wat de Heere onze God in Christus van ons eist. Het is de schets van een Christelijke handleiding, een uitnemende verzameling van regels voor de rechte besturing van onze wandel overeenkomstig het Evangelie. Dit betoog wordt aan het vorige vastgeknoopt door het woord *dan*, (Ik bid u *dan*) want het is de praktikale toepassing van de leerstellige waarheden; het leven van de prediking. Hij heeft breedvoerig gesproken over de rechtvaardigmaking des geloofs en over de rijkdom der vrije genade, en over de vastigheid en verzekering welke wij hebben van de heerlijkheid die aan ons is geopenbaard. Daarop zouden vleselijk - gezinde, wetteloze mensen kunnen aanmerken: "Dus mogen wij leven naar ons goeddunken, en wandelen in de weg onzer harten en de begeerte onzer ogen". Maar dit volgt er niet uit; het rechtvaardigmakend geloof is een geloof, dat door de liefde werkt. En er is geen andere weg ten hemel dan die van heiligheid en gehoorzaamheid. Derhalve, hetgeen God samengevoegd heeft, mag geen mens scheiden. De bijzondere vermaningen in dit hoofdstuk kunnen verdeeld worden in drie groepen van Christelijke plichten; die jegens God, die jegens onszelf, en die jegens onze broederen. De genade van God leert ons in het algemeen, godzalig, matig en rechtvaardig te leven in deze wereld, en alles te ver. zaken wat zich daartegenover stelt. Dit hoofdstuk zal ons doen zien wat godzaligheid, matigheid en rechtvaardigheid is; hoewel niet geheel in die volgorde

Romeinen 12:1 - 21

Wij hebben hier, overeenkomstig de schets in de inhoudsopgave gegeven, te letten op de vermaningen van de apostel:

I. Betreffende onze plichten jegens God. Wij zullen zien wat Godzaligheid is.

1. Die is, ons onderwerpen aan God; daardoor wordt een goede grondslag gelegd. Wij moeten eerst onszelf aan de Heere geven, 2 Cor. 8:5. Hier wordt daarop de nadruk gelegd als op de bron van alle plichtmatige gehoorzaamheid, vers 1, 2. De mens bestaat uit lichaam en ziel, Gen. 2:7; Pred. 12:7.

A. Het lichaam moet aan Hem gegeven worden, **vers 1.** *Het lichaam is voor de Heere, en de Heere voor het lichaam*, 1 Cor. 6:13, 14. De vermaningen worden hier zeer teder ingeleid: *Ik bid u dan, broeders*. Hoewel hij een voornaam apostel was, noemt hij toch de geringste Christenen *broeders*; een uitdrukking van toegenegenheid en hoogachting. Hij wendt overreding aan; dat is de gewone wijze van het Evangelie. *Wij bidden u dan alsof God door ons bade*, 2 Cor. 5:20. Hoewel hij met gezag had kunnen bevelen, bidt hij liever ter wille van de liefde, Filémon 8, 9. De arme *gebruikt smekingen*, Spr. 18:23. Dat dient om de vermaning aangenaam te maken, opdat zij met des te meer weldadige kracht werke. Velen worden lichter tot iets gebracht indien het op vriendelijke wijze gaat; zij worden gemakkelijker geleid dan gedreven. Merk nu op:

a. De plicht die ons hier wordt aanbevolen. *Dat gij uw lichamen stelt tot een levende offerande*. Een heenwijzing naar de offeranden onder de wet, welke aangeboden of voor Gods aangezicht gelegd werden op het altaar, gereed om Hem geofferd te worden. uw *lichamen*; uw gehele persoonlijkheid; zo wordt het hier uitgedrukt omdat in de offeranden de lichamen der dieren werden aangeboden, 1 Cor. 6:20. Onze lichamen en zielen worden bedoeld. Het offerdier werd geofferd door de priester, maar aangeboden door de offeraar, die aan God afstond al zijn rechten, aanspraken en belangen, door de hand op het hoofd van het offerdier te leggen. Offerande wordt hier genomen in de zin van alles wat volgens Gods eigen beschikking Hem toegewijd wordt, zie 1 Petrus 2:5. Wij zijn tempel en priester en offerande, gelijk Christus dat was in Zijn bijzondere opoffering. Er waren zoenoffers en dankoffers. Christus, die eenmaal geofferd werd om de zonden van velen weg te nemen, is het enige zoenoffer; maar onze personen en daden, Gode aangeboden door Christus als onze hogepriester, zijn dankoffers ter verheerlijking Gods. Die stellen (aanbieden, overgeven) toont een vrijwillige handeling aan, verricht uit kracht van die onbeperkte, uitsluitende heerschappij, welke de wil over het lichaam en al zijn leden heeft. Het moet een vrijwillige offerande zijn.

Uw lichamen; niet uw dieren. De wettelijke offeranden hadden hun betekenis van Christus' en daarom hadden zij ook hun einde in Christus'. Het aanbieden of stellen van het lichaam aan God omvat niet alleen het vermijden van de zonden, die door middel van of tegen het lichaam gepleegd worden, maar ook het gebruiken van het lichaam als een dienstknecht der ziel in de dienst van God. Het is *God verheerlijken in onze lichamen*, 1 Cor. 6:20, onze lichamen doen deelnemen aan de plicht van onmiddellijke aanbidding en aan een ijverige vervulling van onze bijzondere roepingen; en gewillig zijn om in onze lichamen te lijden, indien wij daartoe geroepen worden. Het is de leden van ons lichaam dienstbaar stellen als wapenen der gerechtigheid, Hfdst. 6:13. Hoewel lichamelijke oefening op zichzelf weinig baat, toch is zij in zekere zin het bewijs en het gevolg van de toewijding van onze zielen aan God.

Ten eerste. Wij moeten ze stellen tot een *levende offerande*; geen gedode, zoals de offeranden onder de wet. Een Christen geeft zijn lichaam als een offerande aan God, al geeft hij het niet over om verbrand te worden. Een in oprechtheid aan God gewijd lichaam is een levende offerande. Een levende offerande: bij wijze van vergelijking; - hetgeen in zichzelf dood was, mocht niet gegeten, veel min geofferd worden, Deut. 14:21; en bij wijze van tegenstelling: de offerande moest geslacht worden; - gij wordt geofferd en blijft toch in leven, dus een onbloedige offerande. De barbaarse heidenen

offerden hun kinderen aan hun afgoden; geen levende, maar geslachte offeranden; maar God wil barmhartigheid, en niet zulke offers, hoewel het leven tegenover Hem verbeurd is.

Een *levende* offerande; dat is: begaafd met het geestelijk leven der ziel. Het is Christus, die het leven der ziel is door het geloof, welke het lichaam tot een levende offerande maakt, Gal. 2:20. Heilige liefde ontsteekt het offer, brengt leven in onze plichtoefening, zie Rom. 6:13 *Levend*, dat is: levend voor God, vers 11.

Ten tweede. Zij moet *heilig* zijn. Er is een betrekkelijke heiligheid in elke offerande, omdat zij aan God gebracht wordt. Maar buitendien moet er die werkelijke heiligheid zijn, welke bestaat in een algehele oprechtheid van hart en leven, waardoor wij gelijkvormig gemaakt worden aan de natuur en de wil van God; ook onze lichamen mogen niet gesteld worden tot werktuigen van zonde en onreinheid; maar afzonderlijk gehouden voor God, gebruikt voor heilige doeleinden, gelijk de vaten van de tabernakel heilig waren. De ziel is het eigenlijke onderwerp van de heiligheid, maar een geheiligde ziel deelt heiligheid mede aan het lichaam, dat zij bewoont en waardoor zij handelt. Heilig is hetgeen in overeenstemming is met de wil van God; wanneer de handelingen van het lichaam heilig zijn, dan is het lichaam heilig. Zij zijn *de tempelen des Heiligen Geestes*, 1 Cor. 6:19. *Bezit uw lichamen in heiligmaking*, 1 Thess. 4:4, 5.

b. De bewijsvoeringen, waarmee daarop aangedrongen wordt; zij zijn drie in getal. *Ten eerste.* Neemt in aanmerking de barmhartigheid Gods. *Ik bid u dan, broeders, door de ontfermingen Gods.* Een zeer aandoenlijke betuiging, wel geschikt om tot instemming te brengen, *dia toon oiktirmoon toe theoe*. Dit is een van de zachtste en liefelijkste drangredenen. Hier is de ontferming die in God is, en de ontferming die van Hem uitgaat; ontferming in de springader en ontferming in de stroom; beide worden hier bedoeld, maar voornamelijk de ontfermingen van het Evangelie (vermeld in Hfdst. 11, hetgeen verkregen werd door ons heidenen, hetgeen de Joden verbeurden en verloren door hun ongelooft, Ef. 3:4 - 6; *de gewisse weldadigheden Davids*, Jes. 55:3. God is een God van ontferming; laat ons daarom onze lichamen Hem aanbieden; Hij zal ze zeker vriendelijk gebruiken en acht slaan op hun zwakheden om die te ontzien, want zijn barmhartigheden zijn van eeuwigheid. Wij ontvangen van Hem dagelijks de vruchten van zijn ontferming; bijzondere ontferming voor onze lichamen; Hij heeft ze geschapen, Hij onderhoudt ze, Hij heeft ze gekocht, Hij heeft ze met grote waardigheid bekleed. Het zijn de barmhartigheden des Heeren dat wij niet vergaan zijn; dat onze zielen in het leven behouden werden; en de grootste ontferming is zeker wel deze, dat Christus niet alleen Zijn lichaam, maar ook zijn ziel gegeven heeft tot een offer voor onze zonde, dat Hij Zichzelf voor ons en aan ons gegeven heeft. Nu, waarlijk, wij behoren voortdurend te bedenken wat wij de Heere voor dit alles zullen vergelden. En wat zullen wij Hem vergelden? Wij moeten onszelf Hem overgeven als erkentelijkheid voor al deze gunstbewijzen; alles wat wij zijn, wat wij hebben en wat wij doen kunnen, en na dit alles, blijft dat toch nog een zeer armoedige vergelding voor zoveel rijkdom als wij ontvangen hebben. Maar toch omdat het alles is wat wij doen kunnen.

Ten tweede. Daarom is het *Gode welbehaaglijk*. Het grote doel, dat wij allen najagen moeten, is Gode welbehaaglijk te zijn, 2 Cor. 5:9; te maken dat Hij een welbehagen heeft in onze personen en onze daden. Deze levende offeranden nu zijn Gode welbehaaglijk, terwijl de offeranden van de godlozen, hoewel net en kostbaar, de

Heere een afschuw zijn. Het is Gods grote neerbuiging, dat Hij er in wil toestemmen om enig ding van ons te ontvangen, en wij kunnen niets meer begeren om gelukkig te zijn. Wanneer de offerande van onszelf Hem welbehaaglijk is, dan kunnen wij daaruit gemakkelijk tot de gevolgtrekking komen dat wij onszelf niet beter kunnen besteden.

Ten derde. Dat is onze *redelijke godsdienst*. Daarin ligt een handeling van redelijkheid, want het is de ziel die het lichaam aanbiedt. Blinde toewijding, die de onwetendheid tot moeder en leidsvrouw heeft, is alleen goed om gebracht te worden aan de drekgoden, die ogen hebben maar niet zien. Onze God moet gediend worden in geest en in waarheid. Daartoe bestaat alle reden ter wereld, en met geen mogelijkheid kan daartegen iets in 't midden gebracht worden. *Komt nu, laat ons samen rechten*, Jes. 1:18 Isa 1.18. God legt ons niets hards en onredelijks op, maar alleen dat hetwelk geheel en al overeenkomt met de beginselen der redelijkheid, *Tên logikên latreian humoon; uw dienst overeenkomstig het woord*: zo kan men dit ook lezen. Het Woord Gods laat het lichaam niet buiten de heilige aanbidding. Alleen die godsdienst is Gode welbehaaglijk, welke in overeenstemming is met het geschreven Woord. Het moet een evangelische, een geestelijke aanbidding zijn. Dat is de redelijke godsdienst waartoe wij instaat zijn en waarvan wij bereid zijn rekenschap te geven, in welken wij onszelf verstaan. God handelt met ons als met redelijke schepselen, en wil dat wij met Hem als zodanig handelen. Op die wijze moet het lichaam Gode ter offerande gesteld worden.

B. De geest moet voor Hem vernieuwd worden. Dat wordt aangewezen in **vers 2**: *Wordt veranderd door de vernieuwing uws gemoeds*. Ziet toe dat er in u een zaligmakende verandering gewrocht en dat die verder uitgewerkt worde. Bekering en heiliging zijn de vernieuwing des gemoeds; een verandering niet van de hoedanigheid, maar van de eigenschappen der ziel. Het is hetzelfde als het scheppen van een nieuw hart en een nieuwen geest; nieuwe neigingen en bekwaamheden; nieuwe ingenomenheid en tegen-ingenomenheid; het verstand wordt verlicht, het geweten vertederd, de gedachten worden rechtgemaakt, de wil wordt overgebogen tot Gods wil, de genegenheden worden geestelijk en hemels gemaakt, zodat de mens niet meer is hetgeen hij was; de oude dingen zijn voorbijgegaan, ziet het is alles nieuw geworden; hij handelt uit nieuwe beginselen, volgens nieuwe wetten, met andere bedoelingen. De geest is het regerende en handelende deel in ons, zodat de vernieuwing van de geest des gemoeds is de vernieuwing van de gehele mens; want vandaar uit zijn de *uitgangen des levens*, Spr. 4:23. De voortgang van de heiligmaking, waardoor de zonde meer en meer gedood en het leven der gerechtigheid voortdurend meer gesterkt wordt, is het voortzetten van dit werk der vernieuwing, tot het in de heerlijkheid tot volmaaktheid gebracht wordt. Dit wordt onze *vernieuwing* genoemd; het is gelijk het verkrijgen van een andere gestalte, *metamorphoeste*, *wordt veranderd van gedaante*. De verheerlijking van Christus op de berg wordt met dit woord benoemd, Matth. 17:2; toen Hij hemelse heerlijkheid verkreeg, welke Zijn gelaat deed glansen gelijk de zon. Hetzelfde woord wordt ook gebruikt in 2 Cor. 3:18; waar gezegd wordt dat wij *veranderd worden van heerlijkheid tot heerlijkheid naar hetzelfde beeld*. Deze gedaanteverandering wordt ons hier opgelegd als een verplichting, maar niet in dien zin alsof wij zelf zulk een verandering konden bewerken. Wij kunnen door onze eigen kracht geen van allen een nieuw hart maken, zomin als een nieuwe wereld; het is Gods werk, Ezech 11:9; 36:26, 27.

Maar: *wordt veranderd*, wil zeggen: gebruikt de middelen, die God daarvoor aangewezen en bestemd heeft. Het is God, die ons verandert en dan zijn wij

veranderd, maar wij moeten *onze handelingen stellen om ons tot onze God te bekeren*, Hoséa 5:4. Brengt uw zielen onder de vernieuwende gedaantewisseling, die door de invloed van de Heiligen Geest gewrocht wordt; zoekt bij God genade door het gebruiken van alle genademiddelen. Hoewel de nieuwe mens door God geschapen wordt, moeten wij hem zelf aandoen, Ef. 4:24 en voorwaarts dringen, jagen, naar de volmaaktheid. In dit vers kunnen wij verder opmerken:

a. Wat de grote vijand van deze vernieuwing is, en wat wij derhalve vermijden moeten. Dat is de wereldgelijkvormigheid. *Wordt deze wereld niet gelijkvormig*. Alle discipelen en navolgers van de Heere Jezus moeten ongelijkvormigen (non-conformisten) zijn tegenover de wereld, *Mê sunschématizesthe, Fatsoeneert u niet naar de wereld*. Wij moeten gelijkvormig zijn aan de dingen dezer wereld; zij zijn beweeglijk en hun gedaante gaat voorbij. Wees niet gelijkvormig aan de begeerlijkheid des vleses of aan de begeerlijkheid der ogen. Wij mogen niet gelijkvormig zijn aan de wereldse mensen, of aan de wereld zelf, die *in het boze ligt*, of wandelen *naar de eeuw dezer wereld*, Ef. 2:2; dat is: wij mogen niet de menigte volgen om kwaad te doen, Ex 23:2. Indien zondaren ons lokken mogen wij niet bewilligen, maar naar ons vermogen tegen hen getuigen. Ja, zelfs in onverschillige dingen, die in zichzelf niet zondig zijn, moeten wij in zoverre niet gelijkvormig zijn aan de gewoonten en manieren van de wereld, dat wij zouden handelen naar de voorschriften der wereld als ons richtsnoer, of de gunsten der wereld najagen als ons hoogste doel. De ware christelijkheid bestaat voor een groot deel in eenvoudige afgezonderdheid. Toch moeten wij ons wachten voor het uiterste van opzienbarende ruwheid en zonderlingheid, waarin sommigen vervallen. In burgerlijke zaken zijn het gezond verstand en de volksgebruiken ons als leiddraad gegeven, en de regel van het Evangelie is in die gevallen een regel van meegaandheid en niet van tegenstreven.

b. Welke de grote uitwerking is van deze vernieuwing, die wij moeten najagen. *Opdat gij moogt beproeven welke de goede, en welbehaaglijke, en volmaakte wil van God zij*. Onder de wil van God hebben wij hier te verstaan Gods geopenbaarde wil ten aanzien van onze verplichtingen; wat de Heere onze God van ons eist. In het algemeen is dit de wil Gods over ons: onze heiligmaking; die wil van welken wij bidden dat hij door ons volbracht worde gelijk door de engelen in de hemel; voornamelijk Zijn wil gelijk die geopenbaard is in het Nieuwe Testament, waarin Hij in deze laatste dagen tot ons gesproken heeft door de Zoon.

Ten eerste. De wil van God is *goed, welbehaaglijk en volmaakt*; drie uitnemende eigenschappen van een wet. Hij is goed, Micha 6:8; nauwkeurig in overeenstemming met de Goddelijke bepaling van goed en kwaad. Hij is goed in zichzelf en Hij is goed voor ons. Sommigen menen dat de wet des Evangelies hier goed genoemd wordt in tegenstelling met de ceremoniële wet, die bestond uit *besluiten welke niet goed waren*, Ezech. 20:25.¹ Hij is welbehaaglijk. Gode welbehaaglijk; en dat is alles maar ook alleen alles wat Hij voorgeschreven heeft. De enige weg om als doel Zijn gunst te verkrijgen is met Zijn wil overeen te stemmen als middel. Hij is volmaakt; er kan niets bijgevoegd worden. De geopenbaarde wil van God is een volmaakte regel voor geloof en praktijk; hij bevat alles wat dienen kan om de mens Gods volmaakt te maken, en ons voldoende te bekwamen tot alle goed werk, 2 Tim 3:16, 17.

¹ Die besluiten hielden onder meer in, dat alle 20jarigen en daarboven niet in het land Kanaän mochten komen, maar stierven in de woestijn. (red)

Ten tweede. Het betaamt de Christenen te beproeven welke die wil van God is, die goed, welbehaaglijk en volmaakt is; dat is, het te weten met kennis en goedkeuring; het proefondervindelijk te weten; de voortreffelijkheid van Gods wil te kennen door de ondervinding van gelijkvormigheid aan dien wil. Dat is *beproeven de dingen, die daarvan verschillen*, Fil. 1:10, dat is *dokimazein* (hetzelfde woord wordt daar gebruikt) te *onderzoeken, op de proef te stellen*, de dingen die verschillen, in twijfelachtige gevallen bereid te zijn om te leren wat Gods wil is en zich daaraan dicht te houden. Het bestaat daarin, dat *ons rieken is in de vreze des Heeren*, Jes. 11:3.

Ten derde. Dat zij, die veranderd zijn door de vernieuwing huns gemoeds, het best instaat zijn om te beproeven welke de goede, welbehaaglijke en volmaakte wil Gods is. Een levend beginsel van genade is in hun ziel, in zover het de boventoon heeft is dat een onbelemmerd, onbevoordeeld getuige betreffende de dingen Gods. Het bereidt de ziel om de openbaringen van de Goddelijke wil aan te nemen en te onderhouden. De belofte is: *Indien iemand wil Gods wil doen, die zal van deze leer bekennen dat zij uit God is*, Joh. 7:17. Een goed verstand kan de wil van God onderscheiden en er over redeneren; terwijl een eerlijk nederig hart, dat zijn geestelijke zinnen geoefend heeft en gereinigd is van de besmetting der wereld, die liefheeft, in beoefening brengt, en er het genot en de smaak van heeft. Dus Godvrezend zijn is zich onderwerpen aan Gods wil.

2. Wanneer dat geschied is zullen wij Hem dienen in alle opzichten van evangelische gehoorzaamheid. Sommige wenken dienaangaande laten wij hier volgen. *Dient de Heere!* vers 11. Waarvoor zullen wij ons aan Hem aanbieden indien het niet is om Hem te dienen? Paulus zegt in Hand. 27:23: *Wiens ik ben* en dan volgt er: *Wien ik ook dien*. Godsdienstig zijn is God dienen. Hoe?

A. Wij moeten er ons werk van maken en in het beoefenen daarvan niet nalatig zijn. *Zijt niet traag in het benaastigen*. Er is een werk in de wereld, dat onze bijzondere roeping uitmaakt, en daarin moeten wij niet traag zijn, 1 Thess. 4:11. Maar hier schijnt bedoeld te worden het werk van het dienen des Heeren, de dingen onzes Vaders, Luk. 2:49. Zij, die willen tonen dat zij waarlijk Christenen zijn, moeten van de godsdienst hun werk maken; zij moeten dien verkiezen, dien leren, zichzelf er voor geven, en er in bezig zijn als in hun grootste en voornaamste werk. En zodra wij dat tot ons werk verkozen hebben, moeten wij er niet traag in zijn, en niet naar ons eigen gemak verlangen, en dat raadplegen wanneer het in botsing komt met onze plicht. Wij moeten niet langzaam voortmaken in de zaken van godsdienst. Trage dienstknechten zullen op één lijn gesteld worden met boze dienstknechten.

B. Wij moeten *vurig van geest zijn* in het dienen van de Heere. God moet gediend worden met geest; Hfdst. 1:9; Joh. 4:24, onder de invloed van de Heilige Geest. Wat wij ook doen in de godsdienst, is Gode niet verder welbehaaglijk dan voor zover het gedaan is door onze geest, aangevuurd door de Geest van God. En dan moet er zijn vurigheid van geest; een heilige ijver, en warmte en gloed van genegenheid in alles wat wij doen, als degenen die God liefhebben niet alleen met hart en ziel, maar met geheel ons hart en geheel onze ziel. Dat is het heilige vuur, hetwelk de offerande aansteekt en haar ten hemel doet rijzen als een offer van een welriekende reuk. *Dient de Heere. Tooi kairooi doeleuontes*, zo leest men, in sommige handschriften: *dient de tijd*, dat is: alle gelegenheden waarnemende en die zo goed mogelijk gebruikende; in aansluiting aan het heden der genade.

C. *Verblijdt u in de hoop.* God wordt aanbeden en verheerlijkt door onze hoop en ons vertrouwen op Hem, voornamelijk wanneer wij ons in die hoop verblijden; een welgevallen hebben in dat vertrouwen; welke een teken is van grote verzekerdheid van de werkelijkheid en grote waardering van de uitnemendheid van hetgeen waarop gehoopt wordt.

D. *Zijt geduldig in de verdrukking.* Derhalve wordt God ook daardoor verheerlijkt en gediend; niet alleen door het werken voor Hem wanneer Hij ons tot werken roept, maar ook door het stil neerzitten wanneer Hij ons roept tot lijden. Geduld om Gods wil en met het oog op Zijn wil en heerlijkheid, is ware godsvrucht.

Merk op: Zij die zich verblijden in de hoop zullen ook allicht geduldig zijn in de verdrukking. Het is het gelovig vooruitzien van de vreugde, die ons voorgesteld is, welke de geest opbeurt onder allen uitwendige druk.

E. *Volhardt in het gebed.* Het gebed is de vriend van de hoop en van het geduld; en wij dienen daardoor de Heere. *Proskarteroentes.* Het woord betekent zowel vurigheid als volharding in het gebed. Wij mogen niet koel zijn in deze plicht; ook niet spoedig neergeslagen, Luk. 18:1; 1 Thess. 5:17; Ef. 6:18; Coll. 4:1. Dit zijn onze plichten, welke onmiddellijk op God betrekking hebben.

II. Betreffende onze plichten jegens onszelf. Die is *matigheid*.

1. Een geringe gedachte omtrent onszelf, **vers 8**. Dit wordt ingeleid met een plechtige voorafsprak; *Door de genade, die mij gegeven is, zeg ik*; de genade van wijsheid, waardoor hij verstond de noodzakelijkheid en de voortreffelijkheid van dezen plicht; de genade van het apostelschap, waaraan hij het gezag ontleende om er op aan te dringen en er toe te vermanen. "Ik zeg dit in Gods naam, die mij heeft afgevaardigd om het te zeggen. Ik zeg het en het staat niet aan u om het tegen te spreken."

Dat wordt gezegd tot een iegelijk onzer, zowel als tot de anderen. Hoogmoed is een zonde, die ons allen in het bloed zit, en daarom heeft een iegelijk onzer er behoefte aan om daartegen gewaarschuwd en gewapend te worden. *Dat hij niet wijs zij, boven hetgeen men behoort wijs te zijn.* Wij moeten er tegen waken te hoge gedachte van onszelf te hebben; of te veel waarde te hechten aan onze eigen inzichten, bekwaamheden, personen en daden. Wij moeten niet zelfbehaaglijk zijn, of onze eigene wijsheid en bekwaamheden te hoog achten, of van onszelf menen dat wij wat groots zijn, Gal. 6:3. Er is één hoge gedachte, die wij omtrent onszelf mogen en moeten koesteren: wij moeten ons te goed achten om slaven van de zonde en speelpoppen van de wereld te zijn. Maar in alle andere dingen moeten wij matig over onszelf denken; dat is: wij moeten een lage en bescheiden gedachte hebben over onze bekwaamheden, onze gaven en genaden, overeenkomend met hetgeen wij van God ontvangen hebben, en meer niet. Wij moeten niet welverzekerd en vurig zijn in zaken van twijfelachtige betekenis; ons niet verheffen boven ons vermogen; niet oordelen en vonnis uitspreken over degenen, die van ons verschillen, niet trachten een schoon gelaat naar het vlees te tonen. Deze en dergelijke zijn de gevolgen van een bescheiden gedachte over onszelf. De woorden kunnen evenwel ook een andere zeer aannemelijke betekenis hebben.

Van zichzelf staat niet in het oorspronkelijke. En daarom kan men ook lezen: *Dat niemand wijs zij boven hetgeen hij behoort wijs te zijn, maar dat hij wijs zij tot matigheid.* Wij moeten ons niet begeven in dingen, die ons te hoog en te wonderlijk zijn, Ps. 131:1, 2; niet indringen in dingen, die wij niet gezien hebben, Coll. 2:18; die

verborgen dingen zijn niet voor ons, Deut. 29:29; niet begerig zijn om wijs te zijn boven hetgeen geschreven is. Er is een wijsheid, die opgeblazen maakt en de hand uitstrekt naar de verboden vrucht. Wij moeten daartegen op onze hoede zijn en trachten naar die kennis, welke tot matigheid leidt, en naar verbetering van hart en hervorming van wandel. Sommigen verklaren dit van de matigheid, waardoor wij ons met de ons toebedeelde plaats en stand tevreden houden en die ons terughoudt van het indringen in de gaven en bedieningen van anderen. Een voorbeeld van deze matige, bescheiden zorg zien wij in de uitoefening van de grootste geestelijke gaven, 2 Cor. 10:13 - 15.

Hierop slaat de vermaning in **vers 16**: *Zijt niet wijs bij uzelf*. Het is goed wijs te zijn, maar het is verkeerd het van onszelf te denken; want er is meer verwachting van een zot dan van iemand, die wijs is in eigen ogen. Het was een uitnemende zaak voor Mozes, dat zijn aangezicht glinsterde zonder dat hij zelf het wist. De redenen nu, die wij hebben om zulke matige gedachten over onszelf te hebben, en over onze bekwaamheden en vermogens, zijn deze.

A. Omdat alles wat wij hebben dat goed is, ons *door God is toebedeeld*. *Alle goede gave en volmaakte gift is van boven van de Vader der lichten afkomend*, Jak. 1:17. Wat hebben wij, dat wij niet hebben ontvangen? En indien wij het ontvangen hebben, waarom roemen wij er dan op? 1 Cor. 4:7. De beste en nuttigste mens in de wereld is niet meer en beter dan de vrije genade Gods hem elke dag maakt. Wanneer wij aan onszelf denken, moeten wij ons herinneren er aan te denken, dat wij niet door het vermogen onzer handen deze gaven hebben verkregen, maar dat God vriendelijk jegens ons geweest is, want Hij heeft ons het vermogen gegeven om enig goed te doen en van Hem is al onze bekwaamheid.

B. Omdat God ons zijn gaven schenkt in zekere mate. *Naar de mate des geloofs*. Merk op: De mate der geestelijke gaven noemt hij de mate des geloofs, want het geloof is de oorspronkelijke genadegave. Het goede, dat wij hebben en doen, is in zoverre recht en aannemelijk als het gegrond is in het geloof en voortvloeit uit het geloof; en verder niet. Welnu, het geloof, evenals alle andere geestelijke gaven, is toebedeeld in zekere mate, zoals de oneindige wijsheid dat voor ons nuttig oordeelde. Aan Christus is de Geest gegeven zonder mate, Joh. 3:34. Maar de heiligen hebben Hem in zekere mate ontvangen, Ef. 4:17. Christus, die gaven zonder mate ontvangen had, was zachtmoedig en nederig van hart, en zullen wij, die beperkt zijn, ons hoogmoedig en zelfvoldaan betonen?

C. Omdat God gaven heeft uitgedeeld aan anderen even goed als aan ons. *Hij heeft gedeeld aan een iegelijk*. Hadden wij het alleen-bezit van de Geest, of een waarborg dat wij alleen - eigenaren van de geestelijke gaven waren, dan zou er enig voorwendsel voor deze zelfvoldaanheid zijn; maar anderen hebben hun deel zo goed als wij. God is de algemene Vader en Christus is de gemeenschappelijke wortel, voor al de heiligen; zij ontvangen allen kracht van Hem, en daarom betaamt het ons in genen dele onszelf te verheffen en anderen te verachten, alsof wij de enige gunstelingen des hemels zouden zijn en de wijsheid met ons zou sterven. Deze redenering licht hij toe door een vergelijking met de leden van het natuurlijk lichaam, evenals in 1 Cor. 12:12 en Ef. 4:16. *Want gelijk wij in één lichaam vele leden hebben en de leden niet alle dezelfde werking hebben, alzo zijn wij velen één lichaam in Christus, maar elkeen zijn wij elkanders leden*, vers 4, 5.

Merk op:

a. Alle heiligen samen vormen één lichaam in Christus, die het hoofd is van het lichaam en het middelpunt van hun eenheid. De gelovigen liggen niet in de wereld door elkaar als een ordeloze hoop; zij zijn integendeel georganiseerd en samengevoegd; zij zijn verenigd onder een algemeen hoofd en handelen en worden bezielde door eenzelfde Geest.

b. De bijzondere gelovigen zijn leden van dit lichaam, vormende bestanddelen, waardoor gezegd wordt dat ieder hunner minder is dan het geheel en dat zij in betrekking staan tot het geheel, leven en levenskracht ontvangen van het hoofd. Sommige leden in het lichaam zijn groter en nuttiger dan andere, en elk hunner ontvangt uit het hoofd leven naar zijn eigen behoefte. Indien de pink zoveel voedsel zou ontvangen als het been, dan zou dat niet alleen onbehoorlijk zijn maar de ergste gevolgen hebben. Wij moeten ons steeds herinneren dat wij niet het geheel zijn; indien wij dat menen zijn wij wijs boven hetgeen wij behoren wijs te zijn, want wij zijn slechts delen en leden.

c. *Al de leden hebben niet dezelfde werking, vers 4*; maar elk hunner ziet zich zijn eigen plaats en werk aangewezen. De bediening, de werking, van het oog is zien; de werking van de hand is arbeiden, en zo verder. Evenzo is het in het mystieke lichaam; sommigen zijn bekwaam gemaakt voor en geroepen tot enig soort van werk; anderen op gelijke wijze werden geschikt gemaakt tot en geroepen tot ander werk. Dienaren en gemeenteleden in een Christelijke gemeente hebben hun verschillende bedieningen; en mogen zich niet in elkanders werk indringen of verflauwen in de uitoefening van hun eigen arbeid.

d. Elk lid heeft zijn eigen plaats en bediening, voor het goede en het welzijn van de andere en van het geheel. Wij zijn niet alleen leden van Christus, maar *elkeen zijn wij elkanders leden, vers 5*. Wij staan de een tot de ander in betrekking; wij zijn verplicht om elkaar zoveel goed te doen als wij kunnen, en te handelen in verband met het welzijn van het algemeen. Breedvoerig is dit toegelicht in 1 Cor. 12. Daarom mogen wij niet opgeblazen worden door de beschouwing van onze eigen bekwaamheden, omdat wij al wat wij hebben ontvangen hebben en dat wel niet voor ons zelf maar ten zegen van anderen.

2. Een matig gebruik van de gaven, welke God ons geschonken heeft. Evenmin als wij aan de een zijde hoogmoedig mogen zijn op onze talenten, mogen wij aan de anderen kant ze begraven. Wij moeten vooral op onze hoede zijn, dat wij onder voorwendsel van nederigheid en zelfverloochening, traag zijn in onszelf ten goede van anderen aan het werk te stellen. Wij mogen niet zeggen: "Ik ben niets, en daarom wil ik maar stilzitten en niets doen"; maar: "In mijzelf ben ik niets en daarom zal ik mijzelf tot het uiterste aan het werk zetten in de kracht der genade van Christus".

Hij noemt de geestelijke bedieningen op, die in de afzonderlijke gemeenten ingesteld zijn en in de vervulling waarvan ieder trachten moet zijn plicht te vervullen ter bewaring van de orde en ter stichting van de gemeente. Ieder moet zijn eigen plaats weten en vervullen. *Hebbende nu verscheidene gaven.*

De hier volgende opgave van bijzondere gaven geldt voor allen in het algemeen. *Hebbende gaven*, laat ons die besteden. Gezag en bekwaamheid voor de bediening des woords zijn een gave Gods.

Verscheidene gaven. De onmiddellijke bedoeling is verschillend, maar de

eindstrekking van alle is dezelfde.

Naar de genade, charismata kata tèn charin. De vrije genade Gods is de bron en oorsprong van alle gaven, die de mensen gegeven zijn. Het is genade, die tot de bediening aanwijst; de persoon bekwaam en gewillig maakt; beiden het willen en het werken werkt. Er waren in de eerste gemeente buitengewone gaven van tongen, van onderscheiding der geesten, van genezing, maar wij spreken hier alleen van de gewone gaven. Vergelijk 1 Cor. 12:4; 1 Tim. 4:14; 1 Petrus 4:16.

Hij noemt zeven bijzondere gaven op, **vers 6 - 8**, waarmee naar het schijnt zoveel onderscheidene bedieningen bedoeld worden, die gebruikt werden bij de voorzichtige stichting van deze oorspronkelijke gemeenten, vooral van de grotere. Er zijn gewoonlijk twee in het algemeen aangeduid, die genoemd worden: profetie en bediening; de eerste het werk van de ouderlingen, en de tweede het werk van de diakenen, die de enige bedienaars met vaste standplaats waren, Fil. 1:1. Maar het bijzondere werk van deze mannen kon, naar het schijnt door hen onderling verdeeld worden bij algemeen goetvinden en instemmen, opdat het met meer vrucht geschieden zou. Op dezelfde wijze verdeelde David de Leviëten, 1 Kron. 23:4, 5, en daartoe is wijsheid nodig om het goed te doen. De vijf volgende gaven kunnen daarom samengevoegd worden bij de eerste en gaan daarin op.

1. *Profetie. Hetzij profetie*, laat ons profeteren, *naar de mate des geloofs*. Hiermede wordt niet bedoeld de buitengewone gave van het voorspellen van toekomstige dingen, maar de gewone bediening van de prediking des Woords. In die zin komt het woord *profetie* ook voor in 1 Cor. 14:1 - 3; 11:4; 1 Thess. 5:20. Het werk van de Oud - Testamentische profeten was niet alleen het voorspellen van toekomstige dingen, maar ook het volk te waarschuwen tegen de zonde en de weg van zijn plicht te wijzen en hen te herinneren aan hetgeen zij ook vroeger reeds wisten. Op die wijze zijn de verkondigers van het Evangelie profeten; zij verhalen inderdaad zo ver de openbaring des Woords gaat, toekomstige dingen. De verkondigers van het Evangelie wijzen op de eeuwigen staat van de kinderen der mensen; wijzen rechtstreeks op een toekomst. Degenen, die het Woord verkondigen, moeten dat doen *naar de mate des geloofs, kata tèn analogian tês pisteos*, dat is:

a. Voorzoveel betreft de wijze van ons profeteren, het moet zijn overeenkomstig de mate van de gave des geloofs. In vers 3 Rom. 12:3 had hij gesproken van de mate des geloofs, welke God aan een iegelijk gedeeld heeft. Hij die predikt moet daarbij al het geloof, dat hij bezit, in gebruik nemen, om de waarheden die hij verkondigt in de eerste plaats op zijn eigen hart te doen werken. Evenals de gemeente niet goed horen kan zonder geloof, zo kan de dienaar niet goed prediken zonder geloof. Eerst geloven en dan spreken, Ps. 116:10; 2 Cor. 4:13. En Ps 116.10 2Co 4.13 wij moeten gedachtig zijn aan de mate des geloofs; dat hoewel niet alle mensen het geloof hebben toch zeer velen behalve wijzelf het bezitten en daarom behoren wij toe te staan en te erkennen, dat ook anderen een deel kennis en bekwaamheid hebben om te onderrichten, evengoed als wij; ook zelfs zij, die in dingen van ondergeschikt belang van ons verschillen. *Hebt gij geloof? Hebt dat voor God bij uzelf*, en maakt dat niet tot een dwingenden regel voor anderen; blijft gedachtig dat gij niet meer dan uw mate hebt.

b. Wat de inhoud van ons profeteren aangaat, dat moet zijn overeenkomstig die mate des geloofs, welke ons geopenbaard is in de heilige Schriften van het Oude en Nieuwe Testament. Aan deze maatstaf des geloofs beproefden de Bereërs de prediking van Paulus, Hand. 17:11; Vergelijk Hand. 26:22; Gal. 1:9. Er zijn sommige

grondwaarheden, zoals ze terecht genoemd kunnen worden; sommige *prima axiomata*; *eerste ofvoornaamste grondstellingen*, die duidelijk en eenstemmig in de Schriften geleerd worden, die de toetssteen uitmaken voor elke prediking, waaraan wij (Hoewel wij de profetie niet mogen verachten) *alle dingen moeten beproeven en zo het goede behouden*, 1 Thess. 5:20. De waarheden, die duisterder zijn, moeten onderzocht worden bij het licht van die, welke duidelijker zijn; en zij worden behouden, wat haar uitlegging aangaat, wanneer blijkt dat zij overeenkomen en zich aansluiten aan het geloof; want dit is zeker: de een waarheid kan de andere niet tegenspreken. Zie hier wat de grote zorg van de predikers moet zijn: het verkondigen van gezonde leer, overeenstemmende met de inhoud van de gezonde woorden, Tit. 2:8; 2 Tim. 1:13. Het is niet zozeer nodig dat de profetie beantwoordt aan de regelen der kunst; aan de voorschriften van redeneerkunst en welsprekendheid, maar het is noodzakelijk dat zij overeenkomen met de mate des geloofs; want het is het woord des geloofs, 't welk wij verkondigen. Nu zijn er in hoofdzaak twee bijzondere werken, waarop hij die profeteert heeft te letten: leren en vermanen; hetgeen zeer gevoegelijk terzelfder tijd door dezelfde persoon geschieden kan. En wanneer iemand het een doet dan moet het zo goed mogelijk geschieden; en doet hij het andere, dan moet hij ook daaraan zijn beste krachten besteden. Indien met algemeen goedvinden van de dienaren ener gemeente dat werk onder hen verdeeld is, hetzij blijvend of voor slechts enigen tijd, zodat de een leert en de andere vermaant; hetgeen naar onze tegenwoordige wijze van spreken betekent dat de een uitlegt en de andere predikt; dan moet ieder hunner zijn eigen deel van het werk doen naar de mate des geloofs.

Ten eerste. Hij die leert moet zich tot dat leren bepalen. Leren is de enkele uitlegging en het bewijzen van de Evangelische waarheden, zonder praktikale toepassing; dus de uitleg van de Schriften. *Herders en leraars* zijn twee namen voor dezelfde bediening, Ef. 4:11; maar ieder van die werkzaamheden in het bijzonder heeft zijn eigenaardigheid. Hij die aanleg heeft om te leren en die dat op zich genomen heeft, behoort zich daar geheel aan te geven. *Die leert in het leren* (moet hij zijn gaven besteden). Sommigen vullen *ho didaskoon en tēi didaskaliai* op deze wijze aan. Laat hem daarin gewoonlijk, gedurig en ijverig bezig zijn; laat hem in dit zijn eigenaardig werk, volgens zijn eigen aanleg, steeds werken. Zie 1 Tim. 4:15, 16, 1Ti 4.15,16 waar er twee woorden voor gebruikt worden, *en toetois isthi* en *epimine autois*. *Bedenk deze dingen en wees er in bezig.* *Ten tweede.* Hij die vermaant moet zich geheel wijden aan het vermanen. Hij moet daar al zijn krachten aan geven. Dat is het werk van de herder, gelijk het vorige dat van de leraar. Hij moet de evangelische waarheden en voorschriften meer bepaald toepassen op de omstandigheden en lotgevallen der gemeente, en de nadruk leggen op hetgeen meer praktisch is. Velen, die zeer nauwkeurig zijn in het leren, kunnen toch zeer koud en onhandig zijn in het vermanen; en het tegendeel. Het een vereist een helderder hoofd; het andere een warmer hart. Nu, waar deze gaven duidelijk onderscheiden zijn (zodat de een uitmunt in het een en de andere in het andere deel van het werk) draagt het tot de stichting bij om het werk dienovereenkomstig te verdelen; en wat ook het ons opgedragen deel van het werk zij, laat ons het van harte verrichten. Ons aan ons werk geven, dat is er onze beste gedachten en onze besten tijd aan besteden; alle gelegenheden aangrijpen en er op bedacht zijn niet alleen om het te doen, maar ook om het goed te doen.

B. *Bediening.* Indien iemand heeft *diakonian*, de bediening van *diaken*, of helper van de herder en leraar, dan moet hij dat werk goed verrichten; bijvoorbeeld een kerkvoogd, een ouderling of een verzorger van de armen. En wellicht werden er

meerderen in die bediening gesteld, en was er meer betekenis aan verbonden, en werd op hen groter verplichting van zorg en arbeid gelegd in de eerste gemeenten, dan wij gewoon zijn te doen. Het omvat al die bedieningen, welke betrekking hebben op *ta exo* van de gemeente; *de uitwendige verzorging van het huis Gods*. Zie Neh. 11:16 Ne 11.16. *Het dienen der tafelen*, Hand. 6:2. Hij, aan wie de verzorging van deze bediening is opgedragen, moet dat met getrouwheid en ijver doen; voornamelijk:

a. *Die uitdeelt, in eenvoudigheid*. Deze dienaren der gemeente waren de uitdelers der liefdegaven van de gemeente; verzamelden het geld en verdeelden het naar de behoeften van de arme leden. Laat hen dat doen *en haplotêti*; mild en getrouw; niet wat hun toevertrouwd werd voor eigen gebruik bestedende; niet uitdelende met enig verkeerd oogmerk; of met aanzien des persoons. Niet met verwijtingen en bestraffingen aan de armen, of zoekende over hen overmacht te verkrijgen; maar met alle oprechtheid en eenvoudigheid; en met geen ander doel dan de verheerlijking van God en het welzijn hunner medeleden. Sommigen verstaan dit van alle uitkering van liefdegiften. Hij, die iets heeft, moet geven; en wel overvloedig en mild geven; zoals het woord vertaald wordt in 2 Cor. 8:2 en 9:13. God heeft de blijmoedige gever lief.

b. *Die een voorstander is, in naarstigheid*. Naar het schijnt bedoelt hij, dat er helpers van de dienaren aangesteld waren voor de uitoefening van de kerkelijke tucht, als hun ogen, en mond, en handen in de regering van de gemeente; of hij heeft het oog op die dienaren, die in de gemeente waren aangewezen om voor - namelijk dit werk te doen en zich te wijden aan de regering; want wij lezen dat deze regeerders arbeidden in het woord en in de leer, 1 Tim. 5:17. Dezen moesten dat doen met naarstigheid. Het woord betekent zowel zorg als vlijt om te ontdekken wat verkeerd is, terecht te brengen degenen die afdwalen; te bestraffen en te vermanen degenen, die gevallen zijn; de gemeente zuiver te houden. Zij, die zich getrouw kwijten willen van de opdracht dezer betrekking, moeten daartoe veel moeite aanwenden en geen enkele gelegenheid laten verloren gaan, die hun werk kan vergemakkelijken en bevorderen.

c. *Die barmhartigheid doet, in blijmoedigheid*. Sommigen menen dat hier sprake is in het algemeen van allen, die in enig opzicht barmhartigheid bewijzen. Laat hen gewillig zijn om dat te doen en er behagen in scheppen, want God heeft de blijmoedige gever lief. Maar hij schijnt hier meer het oog te hebben op sommige bijzondere dienaren der gemeente, wier roeping het was zorg te dragen voor zieken en vreemdelingen; en deze waren gewoonlijk weduwen, die in deze zaak dienaressen der gemeente waren; *diakonessen*, 1 Tim. 5:9, 10. Hoewel waarschijnlijk ook wel anderen daarvoor gebruikt werden. Dat werk moest verricht worden met blijmoedigheid. Een vriendelijke houding bij de handelingen van barmhartigheid is een grote opbeuring en vertroosting voor de ellendigen; wanneer zij zien dat hij niet grommende en met tegenzin verricht wordt, maar met vriendelijke blikken en beleefde woorden, en alle mogelijke blijken van bereidwilligheid en medegevoel. Zij, die te doen hebben met zieken en ellendigen, welke gewoonlijk dwars en kijfachtig zijn, hebben behoefte niet alleen aan geduld, maar ook aan blijmoedigheid, om hun het werk meer gemakkelijk en aangenaam te maken, en daarbij meer aangenaam voor God.

III. Betreffende dat deel van onze plicht, dat betrekking heeft op onze broederen. Daarvan hebben wij hier vele voorbeelden in beknopte vermaningen. Al onze plichten jegens elkaar worden samengevat in een enkel woord - en dat is een zeer zoet woord: *liefde*. Daarin is de grondslag van al onze wederzijdse verplichtingen gelegen; en daarom noemt de apostel haar in de eerste plaats, want zij is het kenteken van de discipelen van Christus en de grote wet van onze godsdienst. *De liefde zij ongeveinsd*; niet in betuigingen van beleefdheid en geen voorwendsel, maar in werkelijkheid; *niet*

alleen met het woord en de tong, 1 Joh. 3:18. De ware liefde is ongeveinsde liefde, niet als de kussen van een vijand, die verraderlijk zijn. Wij moeten ons verblijden in elke gelegenheid om te betonen *de oprechtheid van onze liefde*, 2 Cor. 8:8. En 2Co 8.8 meer in het bijzonder: er is een liefde voor onze vrienden en een liefde voor onze vijanden. Hij behandelt elk dezer afzonderlijk.

1. Voor onze vrienden. Die vrienden heeft, moet zich vriendelijk gedragen. Er is een wederzijdse liefde, die Christenen toekomt en bewezen moet worden.

A. Een hartelijke liefde, vers 10 Rom. 12.10. Hebt elkaar hartelijk lief met broederlijke liefde; *philostorgoi*. Dat betekent niet alleen liefde, maar bereidvaardigheid en geneigdheid tot liefde; de meest ongekunstelde en vrijwillige toegenegenheid; hartelijkheid die vanzelf als een fontein opwelt. Eigenlijk betekent het liefde van ouders tot hun kinderen, welke, terwijl zij de tederste is, ook de meest natuurlijke, ongedwongen en onwederhoudende liefde is. Zo moet onze liefde jegens elkaar zijn, en zo zal zij zijn, indien er een nieuwe natuur gegeven en een nieuwe wet geschreven is in onze harten. Deze vriendelijke hartelijkheid spoort ons aan om zich te kennen te geven, beide in woord en daad, met de grootst - mogelijke hoffelijkheid en verplichting.

Elkaar. Dit kan tot aanbeveling van de deugd der liefde strekken; dat gelijk het ons tot plicht gesteld is om anderen lief te hebben, zo ook zij geroepen zijn om ons lief te hebben. En wat kan er op aarde zoeter zijn dan liefhebben en bemind te worden. Die op deze wijze bevochtigt, zal zelf nat gemaakt worden.

B. Een eerbiedige liefde. *Met ere de een de ander voorgaande*. In plaats van moeite te doen om de voorrang te verkrijgen, moeten wij ons beijveren om anderen de voorkeur te geven. Dat wordt in Fil. 2:3 aldus uitgelegd: *De een de ander uitnemender achtende dan zichzelf*. En daarvoor bestaan goede redenen, want indien wij ons eigen hart kennen, vinden wij in onszelf meer kwaad dan in iemand anders ter wereld. Wij moeten er op uit zijn om kennis te nemen van de gaven en genaden en werkzaamheden van onze broederen, en hen in evenredigheid daarmee waarderen; meer genegen zijn om anderen te prijzen, en meer behagen er in scheppen dat anderen geprezen worden, dan onszelf, *têi timêi allêloes prohêgoemenoi, voorgaande of leidende elkaar in ere*; zo lezen sommigen het: geen eer nemen maar eer geven. Strijdt met elkaar wie van u de eerste zal zijn om achting te bewijzen aan hen, die zulks toekomt, en om alle Christelijke liefdediensten aan uw broederen te bewijzen, waar en wanneer daartoe gelegenheid bestaat (want ook dat ligt opgesloten in de woorden met ere). Al uw streven moet daarheen gericht zijn wie de nederigste, nuttigste en diepst - afdalende zal zijn. Dezelfde bedoeling ligt ook in Tit. 3:14: *Laat hen leren, prohistasthai, voor te gaan in goede werken*. Want hoewel wij anderen de voorkeur moeten geven (zoals onze vertaling leest) als bekwaamer en verdienstelijker dan wij zelf zijn, toch mogen wij dat niet als een verontschuldiging gebruiken om zelf stil te zitten en niets te doen; of om onder het voorwendsel van anderen te eren ter wille van hun nuttigheid en vele werkzaamheden, zelf in gemakkelijkerheid en ledigheid onze tijd door te brengen. Daarom laat hij er dadelijk op volgen in **vers 11**: *Zijt niet traag in het benaarstigen*.

C. Een vrijgeevige liefde, **vers 13**. *Deelt mede tot de behoeften der heiligen*. Dat is slechts een spotbeeld van de liefde, die het laat bij mondelinge uitdrukkingen van hartelijkheid en eerbied; terwijl de behoeften van onze broederen roepen om

werkelijke voorziening en het in onze macht staat hen te helpen.

a. Het is niets ongewoons voor de heiligen in deze wereld, dat zij de nodige middelen voor het onderhoud van het natuurlijke leven ontberen. In die eerste tijden waren de voortdurende vervolgingen dikwijls oorzaak dat de behoeften der lijdende heiligen tot de uiterste grenzen gedreven werden; en de armen, ook de arme heiligen, hebben wij altijd bij ons. Zeker, de dingen dezer wereld zijn niet de hoogste dingen; indien zij dat waren zouden de heiligen, die de gunstelingen des hemels zijn, er niet zo slecht van voorzien zijn.

b. Het is de plicht van hen, die iets hebben om *mede te delen*, om anderen mede deel te doen hebben, in deze behoeften te helpen voorzien. Het is niet genoeg onze deelneming te betuigen: wij moeten de beurs trekken en uitkeren aan de hongerigen, zie Jak. 2:15, 16; 1 Joh. 3:17.

Mededelen; koinonoentes. Het betekent dat onze arme broederen een soort van recht hebben op een deel van hetgeen God ons gegeven heeft, en dat onze mededeelzaamheid voor hen voortkomen moet uit zeker medegevoel van hun behoeften; alsof wij met hen leden. De liefdevolle weldadigheid van de Philippensen jegens Paulus wordt genoemd hun *gemeenschap hebben aan zijn verdrukking*, Fil. 4:14. Wij moeten bereid zijn, indien wij het vermogen en de gelegenheid er toe hebben, om hen die in nood zijn bij te staan; maar wij zijn op bijzondere wijze verplicht om mede te delen in de behoeften der heiligen. Wij zijn een algemene liefde aan onze medeschepselen verschuldigd, maar een bijzondere liefde jegens onze medechristenen is ons ten plicht gesteld, Gal. 6:10. *Doet wel aan alle mensen, maar meest aan de huisgenoten des geloofs. Mededelen aan, tais mneiais*, in plaats van *tais chreiais*; *aan de nagedachtenis der heiligen*; zo lezen sommigen der ouden. Wij hebben een schuld aan de nagedachtenis van hen, die door geloof en lijdzaamheid de belofte beërfd hebben, wij moeten die nagedachtenis waarderen, bewaren navolgen. Laat de nagedachtenis der rechtvaardigen gezegend zijn (zo lezen sommigen Spr. 10:7).

Hij noemt een andere uiting van deze weldadige liefde. *Tracht naar herbergzaamheid.* Zij, die zelf huizen hebben, moeten bereid zijn hen te herbergen die rondgaan goeddoende, of die uit vrees voor vervolging gedwongen worden een schuilplaats te zoeken. Er was toen niet zoveel gelegenheid als nu om herberg te vinden; ook durfden de rondzwervende Christenen die gelegenheden niet gebruiken; of zij bezaten de middelen niet om de onkosten te betalen; en daarom was het een bijzonder genoemde hartelijkheid, dat men hen vrijwillig en kosteloos onder dak nam. Maar het is ook thans nog geen verouderde en afgeschafte plicht; indien er gelegenheid toe bestaat moeten wij vreemdelingen gaarne herbergen, want wij kennen het hart van de vreemdeling niet. *Ik was een vreemdeling en gij hebt Mij geherbergd*; dat wordt genoemd als een bewijs van de barmhartigheid dergenen, die barmhartigheid verkrijgen zullen, *tên philoxenian diookontes*. *Tracht naar* of maakt uw werk van, barmhartigheid en *herbergzaamheid*. Het duidt aan dat wij niet alleen de gelegenheid daartoe gebruiken moeten, maar dat wij de gelegenheden om daardoor barmhartigheid te bewijzen, opzoeken moeten. Gelijk Abraham, die zat aan de ingang van zijn tent, Gen. 18:1; gelijk Lot, die zat in de poort van Sodom, Gen. 19:1; wachtende op vreemdelingen, welken zij konden ontmoeten en voorkomen met een vriendelijke uitnodiging; en waardoor zij onwetend engelen geherbergd hebben, Heb. 13:2.

D. Een deelnemende liefde, **vers 15.** *Verblijdt u met de blijden en weent met de wenenden.* Indien er wederkerige liefde is tussen de leden van het mystieke lichaam, dan zal er ook zulk medegevoel zijn, zie 1 Cor. 12:26. Ware liefde zal ons belang

doen stellen in de smarten en vreugden van anderen, en ons leren die tot onze eigene te maken. Merk op hoe alles in deze wereld gemengd is; sommigen verblijden zich en anderen wenen (gelijk het volk in Ezra 3:12,). Dat is de proef, gelijk op andere deugden, zo ook op de broederlijke liefde en het Christelijk medegevoel. Wij mogen evenwel niet delen in de zondige blijdschap of droefenis van anderen, maar alleen in hun rechtmatige en redelijke vreugden en smarten. Niet de voorspoedigen benijden, maar ons met hen verheugen; waarlijk blijde zijn dat anderen het welslagen en de gemakken hebben, die wij missen moeten. Niet verachten degenen die in droefheid zijn, maar met hen medegevoelen en bereid zijn om hen te helpen als leden van hetzelfde lichaam. Dit is ook hetgeen God doet, want Hij heeft niet alleen *lust tot de vrede Zijner knechten*, Ps. 35:27, maar Hij is evenzeer in *al hun benauwdheden mede benauwd*, Jes. 63:9.

E. Een eenparige liefde. *Weest eensgezind onder elkaar, vers 16*, dat is, tracht er naar zoveel in u is, om met elkaar in overeenstemming te zijn, en wanneer dat niet doenlijk is om elkaar lief te hebben; jaagt er naar om alleen een te zijn, niet genegen tot kwalijk nemen, en tegenspreken, en tegenwerken van elkaar; maar bewaart de enigheid des geestes door de band des vredes, Fil. 2:6; 3:15, 16; 1 Cor. 1:10; *to auto eis allêloes phronoentes, wensende hetzelfde goeds* aan elkaar en aan anderen, dat gij uzelf toewenst (zo lezen sommigen het). Dat is onze broederen liefhebben, hun welzijn gelijk het onze wensen.

F. Een neerbuigende liefde. *Tracht niet naar hoge dingen, maar voegt u tot de nederigen, vers 16*. De ware liefde kan niet bestaan zonder nederigheid, Ef. 4:1, 2; Fil. 2:3. Toen onze Heere Jezus de voeten van Zijn discipelen waste om ons de broederlijke liefde te leren, Joh. 13:5; 14:34, was dat meer bepaald met het doel om ons in te prenten dat de ware liefde tot elkaar is: gewillig zijn om ook de geringste dienst van hartelijkheid voor het welzijn van anderen te verrichten. Liefde is een inschikkelijke en toegevende deugd: *Non bene conveniunt majestas et amor. Hoogheid en liefde voegen slecht bij elkaar*.

Merk op hoe daarop hier aangedrongen wordt.

a. *Tracht niet naar de hoge dingen*. Wij moeten niet ijverig zijn naar eer en voorrang; niet op wereldse pracht en waardigheid staren met onmatige waardering of begeerte, maar veeleer met heilige minachting. Toen David zeer verhoogd was, bleven zijn begeerten nederig: *Ik heb niet gewandeld in dingen mij te groot en te wonderlijk*, Ps. 131. De Romeinen, levende in de keizerlijke stad, die heerste over de koningen der aarde, Openb. 17:18, en in hun tijd was op het toppunt harer grootheid, waren wellicht geneigd zich daarom voor iets groots te houden. Ook zelfs het heilige zaad kan door deze verzoeking overvallen worden. De Romeinse Christenen gevoelden zich wellicht geneigd om met minachting op andere Christenen neer te zien, gelijk soms stedelingen op plattelandsbewoners doen. En daarom waarschuwt de apostel hen zo dikwijls tegen hooggevoelendheid, vergelijk Hfdst. 11:20. Zij leefden in de schaduw van het hof, en waren dagelijks gewoon aan de vrolijkheid en aan de grootsheid daarvan. "Welnu", zegt hij, "neem die niet ter harte, heb die niet lief".

b. *Voegt u tot de nederigen (of nederen, dat is laaggeplaatsten). Tois tapei nois sunapogomenoi. Ten eerste*. Hier kunnen bedoeld worden *geringe dingen*, waartoe wij moeten afdalen. Indien onze stand in de wereld laag en arm is, zullen onze vermaken weinig en armoedig zijn; toch moeten wij er met genoegen in delen en er in berusten.

Dan betekent dit: *Weest vergenoegd met nederige dingen*. Wees tevreden met de plaats, die Gods voorzienigheid voor u beschikt heeft, welke die ook zijn moge. Wij moeten niets beneden ons achten behalve de zonde; ons vergenoegen met geringe gewoonten, klein inkomen, grove kleding, geringe gemakken, indien deze ons deel zijn, en daartegen niet murmureren. Ja, wij moeten ons in zekeren zin aangetrokken gevoelen tot nederige dingen door de kracht van onze nieuwe natuur (want dat betekent het woord *sunapagomai* eigenlijk; en dit is zeer kenschetsend), indien God die voor ons bestemt; gelijk de oude verdorven natuur zich altijd aangetrokken voelt door hoge dingen. Wij moeten onszelf gewennen aan nederige dingen. Wij moeten een lagen stand en geringe omstandigheden meer het middelpunt van onze begeerten maken dan een hoge plaats.

Ten tweede. Er kunnen *laaggeplaatste personen* mede bedoeld zijn, zoals onze vertaling luidt: *Voegt u tot de mensen van lagen staat*. Mijns inziens heeft dit woord beide betekenissen. Wij moeten ons vergezelschappen en ons op ons gemak gevoelen met hen, die arm en gering zijn naar de wereld, indien zij God vrezen. David, hoewel hij een koning op de troon was, noemt zich een gezelschap van allen, die God vrezen, Ps. 119:63. Wij behoeven ons niet te schamen over onze omgang met de geringen nu de grote God, die boven hemel en aarde is, op dezulken neerziet. De ware liefde waardeert de genade evenzeer in lompen als in purper. Een juweel blijft een juweel, al ligt het in het stof. Het tegenovergestelde van de nederigheid wordt scherp bestraft, Jak. 2:1 - 4.

Inschikkelijkheid (zich voegen tot of naar de nederigen) dat is: wees als een hunner; komt tot hun welzijn tot hen, gelijk Paulus 1 Cor. 9:19. Sommigen houden het voor een vergelijking met reizigers; wanneer dezen sterker en vlugger zijn dan hun reisgenoten, die zwak zijn en langzaam lopen; houden zij stil en wachten hen in. Zo moeten Christenen teder zijn voor hun medereizigers. Als een middel om dat te bevorderen, voegt hij er aan toe: *Zijt niet wijs bij uzelf*, met dezelfde bedoeling als in vers 3. Wij moeten nooit onze harten geneigd voelen om tot anderen neer te buigen omdat wij daar zoveel waardering van onszelf ontmoeten; en daarom moeten al zulke gevoelens gedood worden. *Mê gînesthe phronimoipar heautois*. *Weest niet wijs in uw eigen schatting*; vertrouwt niet op de genoegzaamheid van uw eigen wijsheid, zodat gij die van anderen veracht en meent die niet nodig te hebben, Spr. 3:7, en wees niet afkerig om wat gij hebt aan anderen mede te delen. Wij zijn elkanders leden; hangen van elkaar af, hebben verplichting aan elkaar. En daarom: *weest niet wijs bij uzelf*, bedenkt dat er een handel is in de wijsheid die wij belijden; en dat handel bestaat in het overdoen van iets uit de een hand in de andere; geven en teruggeven.

G. Een liefde, die ons de verplichting oplegt om, *indien het mogelijk is, zoveel in ons is, vrede te houden met alle mensen*, **vers 18**.

Zelfs met hen, met wie wij niet vertrouwelijk en gemeenzaam kunnen omgaan, door verschil in stand of belijdenis, moeten wij toch in vrede leven, dat is wij moeten onschadelijk en niet beledigend zijn; anderen geen oorzaak geven om met ons in twist te geraken; wij moeten zonder bitterheid en niet wraakgierig zijn, en geen aanleiding zoeken om met hen te twisten. Zo moeten wij alle krachten inspannen om de vrede te bewaren opdat die niet verbroken worde; en hem te herstellen wanneer hij verbroken is. De wijsheid die van boven is, die is ten eerste zuiver, maar dan vreedzaam. Merk op hoe de vermaning beperkt wordt. Ons wordt niet gezegd dat wij het onmogelijke moeten doen. *Indien het mogelijk is, zoveel in u is*. Evenzo in Heb. 12:14: *Volg de vrede na*; Ef. 4:3: *Tracht naar de vrede*. Maak uw werk van vreedstichten. *Indien het*

mogelijk is. Het is niet mogelijk de vrede te bewaren, wanneer wij dat niet doen kunnen zonder God en ons geweten te beledigen. *Id possumus quod jure possumus.* Alleen dit is mogelijk wat mogelijk is zonder onrecht. De wijsheid, die van boven is, die is *ten eerste* zuiver en *daarna* vreedzaam, Jak. 3: 17. Vrede zonder zuiverheid is een vrede des duivels. *Zoveel in u is.* De vrede moet van beide zijden komen. Wij kunnen alleen voor onszelf spreken. Het kan voorkomen dat strijd onvermijdelijk is; zoals met Jeremia het geval was; die zich noemen moest: *een man van twist*, Jer. 15: 10, en daarvoor zijn wij niet aansprakelijk; onze zorg moet zijn dat er onzerzijds niets ontbreekt om de vrede te bewaren, Ps. 120: 7. *Ik ben vreedzaam, maar als ik spreek zijn zij aan de oorlog.*

2. *Jegens onze vijanden.* Sedert de mensen vijanden van God geworden zijn, hebben zij ook alle neiging om steeds elkanders vijanden te worden. Indien maar eerst het middelpunt der liefde verlaten is, zullen de lijnen en scheidingen al scherper getrokken worden en eindelijk staan de mensen op onmetelijke afstand van elkaar. En van alle mensen hebben de ware godvrezenden het meest kans om veel vijanden te ontmoeten in een wereld, wier belangen en wensen zeer zelden overeenkomen met die van Christus. Maar het Christendom leert ons hoe wij ons te gedragen hebben tegenover onze vijanden; en in deze onderrichting verschilt het geheel en al van andere wetten en regelen. Die allen leggen gewoonlijk toe op overwinning en heerschappij, maar het Christendom op inwendige vrede en voldoening. Welke ook onze vijanden zijn, die ons kwaad toewensen en zoeken aan te doen; onze wet is dat wij hun geen onheil mogen berokkenen, maar hun zoveel mogelijk goeddoen moeten.

A. Hun geen leed doen, **vers 17.** *Vergeldt niemand kwaad voor kwaad;* want dat is een beestachtige vergelding, die alleen te pas komt bij de dieren, die geen hoger wezen boven zich kennen en geen toekomst hebben. Of, indien de mensheid geschapen ware (zoals sommigen dromen) in een toestand van oorlog zouden zulke vergeldingen volkomen gewettigd zijn. Maar wij hebben dat van God niet geleerd, die Zijn vijanden zoveel goeds doet, Matth. 5:45. Nog veel minder hebben wij dat van Christus geleerd, die voor ons gestorven is toen wij nog vijanden waren, Hfdst. 5:8, 10, en die de wereld zo liefhad, welke Hem zonder reden haatte.

Niemand; zomin de Joden als de Grieken; niemand die uw vriend geweest is, want door hem kwaad met kwaad te vergelden, zoudt gij hem zeker verliezen; niemand die uw vijand is, want door hem geen kwaad met kwaad te vergelden, zult gij hem mogelijk winnen.

Dezelfde bedoeling heeft **vers 19:** *Wreekt uzelf niet, beminden.* En waarom moest bij dezen raad zulk een tedere ontboezeming gevoegd worden, meer dan bij een van de andere vermaningen in dit hoofdstuk? Zeker omdat daarmee bedoeld wordt de opgewonden gemoederen te bedaren, die vurig waren door het gevoel van een aangedane belediging. Hij richt zich tot hen met zulk een waarderend woord, met het doel om hen te verzachten en beter te stemmen. Alles wat liefde ademt, kalmeert het bloed, stilt de storm en verkoelt de ziedende hartstocht. Wilt gij een beledigden broeder bevredigen? Noem hem dan: uw beminde. Zulk een zacht woord, op zijn pas gesproken, kan er veel toe bijdragen om de toorn af te wenden.

Wreekt uzelf niet, dat is: wanneer iemand u iets kwaads gedaan heeft, begeer dan niet en tracht niet hem hetzelfde onheil of ongemak te berokkenen. Het is de overheid niet verboden om gerechtigheid te doen aan degenen, wien onrecht geschied is; ook niet om rechtvaardige en behoorlijke wetten te maken en uit te voeren tegen de kwaaddoeners. Maar wel is verboden alle eigenmachtige wraak, welke voortkomt uit

nijd en tegenzin; en deze is terecht verboden, want het is duidelijk dat wij onbevoegd zijn om rechters te zijn in onze eigen zaken. Ja zelfs, indien de beledigde personen de verdediging der wet zoeken, en de overheid die verleent uit enige persoonlijke ongenegenheid en afkeer, en niet met het doel om de algemene veiligheid en orde te handhaven en recht te doen, dan vallen ook zulke handelingen, hoewel schijnbaar geheel gewettigd, onder het oordeel van deze verboden zelfvergelding. Zie hoe gestreng de door Christus gegeven wet in dit opzicht is, Matth. 5:38 - 40. Het is verboden niet alleen onszelf te wreken, maar ook in onze eigen zaak te verlangen en te dorsten naar de vergelding welke de wet aanbiedt, indien dat geschiedt ter bevrediging van onze wraaklust. Dat is een zware les voor onze bedorven natuur en daarom voegt hij er aan toe:

a. Een geneesmiddel daartegen: *Maar geeft de toorn plaats*. Niet aan onze eigen toorn; het plaatsgeven aan onze eigen toorn is plaatsgeven aan de duivel. Ef. 4:26, 27. Die moeten wij weerstaan, versmoren en onderdrukken, maar: *Ten eerste*. Aan de toorn van onze vijand. Geef daaraan plaats: dat is: wees van een onderworpen gezindheid; beantwoord geen toorn met toorn, maar veeleer met liefde. *Onderwerping stilt grote zonden*, Pred. 10:4. Onderga beledigingen en onrecht, zoals een steen valt in een baal wol; die hem plaatsgeeft, hem niet terugwerpt maar hem ook verhindert verder door te dringen. Zo verklaart onze Zaligmaker het: Matth. 5:39. *Die u op de rechterwang slaat, keer hem ook de linker toe*. In plaats van te overleggen hoe u een geleden onrecht zult wreken, bereid u voor om een ander te ondergaan. Indien de hartstochten van de mens ontbranden en de stroom sterk zwelt, laat hem zijn loop hebben; opdat hij door ondoordachte tegenstand niet nog meer groeit en verwoesting aanricht. Wanneer anderen grimmig zijn, laat ons kalm blijven; dat is een middel tegen wraak. Zo schijnt de eenvoudige bedoeling te zijn.

Maar: *Ten tweede*. Velen passen het toe op de wraak Gods. Geef die plaats; laat Hem gelegenheid om de troon des oordeels te bestijgen en laat Hem alleen met uw tegenstander handelen.

b. Een reden er tegen: *Want er is geschreven: Mijn is de wraak*. Wij vinden dat geschreven in Deut. 32:35. God is de vrijmachtige Koning, de rechtvaardige Rechter; het komt Hem toe recht te oefenen; want Hij is een God van onbegrensde kennis; door Hem worden de daden gewogen in nooit feilende weegschalen. En Hij is een God van onbepaalde reinheid; Hij haat de zonde en kan het kwaad niet gedogen. Een deel van deze macht heeft Hij gelegd in handen van de burgerlijke overheid, Gen. 9:6; Rom. 13:4. Haar nuttige straffen moeten daarom beschouwd worden als een deel van Gods wraak. Dat is een goede reden waarom wij onszelf niet mogen wreken; indien de wraak Godes is, dan:

Ten eerste, mogen wij haar niet uitoefenen. Indien wij het doen, gaan wij op Gods troon zitten en nemen Hem het werk uit de handen.

Ten tweede: behoeven wij het niet te doen: Want God zal het doen indien wij zachtmoedig de zaak aan Hem overlaten; Hij zal ons wreken zover daar reden of recht voor bestaat; en verder mogen wij het niet begeren. *Ik ben als een man die niet hoort ... maar Gij zult verhoren*, Ps. 38:15, 16. Indien God voor mij verhoort, behoef ik niet te horen.

B. Wij mogen niet alleen onze vijanden geen kwaad doen, maar onze godsdienst gaat hoger en leert ons hem zoveel in ons vermogen is goed te doen. Dat is een gebod bepaald voor de Christenheid, en dat ons met nadruk wordt opgelegd: *Hebt uw vijanden lief!* Matth. 5:44. Ons wordt geleerd dat wij hen liefhebben moeten met

woord en daad.

a. Met het woord. *Zegent hen die u vervolgen*, **vers 14**. Het is het gewone lot voor Gods volk vervolgd te worden hetzij met een gewapende hand of met een venijnige tong. Hier wordt ons geleerd hen te zegenen, die ons vervolgen. *Zegent hen*; dat is:

Ten eerste: "Spreek goed van hen." Is er iets prijzenswaardigs en aanbevelenswaardigs in hen, neem daar kennis van en vermeld het tot hun eer.

Ten tweede: "Spreek met achting over hen, al naar hun stand en plaats, en vermeld geen schelden met schelden, geen bitterheid met bitterheid.

Ten derde. Wij moeten het goede hun toewensen en hun welzijn zoeken; en dus verre zijn van het haken naar wraak.

Ten vierde. Wij moeten zelfs deze begeerte in het gebed tot God brengen. Indien het niet in onze macht staat zelf iets hun ten goede te doen, dan kunnen wij onze welwillendheid jegens hen betonen door voor hen te bidden; en daarvoor heeft onze Meester ons niet alleen een regel gegeven, maar ook een voorbeeld om dien regel aan te dringen, Luk. 23:34.

Zegent en vervloekt niet. Dat betekent voortdurende welwillendheid in alle omstandigheden en op allerlei wijzen. Niet: Zegent hen wanneer gij voor hen bidt, maar vervloekt hen op andere tijden;" maar "Zegent hen altijd en vervloekt hen in het geheel niet". Vervloekingen passen niet in de mond, die tot taak heeft God te zegenen, en welks gelukzaligheid bestaat in door Hem gezegend te worden.

b. Met daden, **vers 20**. *Indien dan uw vijand hongert*. Wanneer gij enigszins instaat zijt en de gelegenheid zich voordoet, wees dan bereid en voortvarend om hem enige vriendelijkheid te bewijzen; doe hem enigen liefdedienst tot zijn welzijn. Wees daarin niet nalatig omdat hij uw vijand is, maar des te ijveriger, opdat gij daardoor uw vergevensgezindheid jegens hem bewijzen moogt.

Van de aartsbisschop Cranmer wordt verhaald, dat de wijze om hem tot vriend te maken was hem enig kwaad te doen. Dit voorschrift is ontleend aan Spr. 25:21, 22; zodat, hoe hoog het ook moge schijnen, reeds het Oude Testament het gaf. Merk hier nog op:

Ten eerste. Wat wij moeten doen. Wij moeten onze vijanden goed doen. *Indien hem hongert*, vel dan geen oordeel over hem. en zeg niet: Nu wreekt God mij op hem; nu richt Hij mijn zaak; maak die gevolgtrekking niet uit zijn ongeluk. Maar *spijzig hem*.

Ten tweede. Wanneer hij uw hulp behoeft, en gij een gelegenheid hebt om hem gebrek te doen lijden en hem met de voet te vertreden, zo *spijzig hem* (een veelbetekenend woord: *psoomize auton*); spijzig hem overvloedig; ja spijzig hem zorgvuldig en geduldig. *Frustulatim pasce*; *spijzig hem met kleine beetjes*; zoals wij kinderen en zieken doen, met grote tederheid. Doe het zo dat uw liefde er uit blijkt. *Indien hem dorst*, zo *geef hem te drinken (potize auton) drink met hem*; ten teken van verzoening en vriendschap. Bevestig zo uw liefde jegens hem.

Ten derde. Waarom moeten wij dat doen? Omdat *dat doende zult gij kolen vuur op zijn hoofd hopen*, dat is: gij zult van tweeën één:

1. Hem smelten om berouw te hebben en vriendschap te tonen, en zijn geest jegens u te verzachten (de uitdrukking ziet op hen die metalen smelten); zij leggen er niet alleen vuur onder, maar hopen er vuur op. Zo werd Saul gesmolten en overwonnen door de vriendelijkheid van David, 1 Sam. 24; 16; u zult er een vriend door winnen. Maar indien uw vriendelijkheid dat gevolg niet heeft, dan:

2. Zij zal zijn veroordeling verzwaren, en zijn kwaadaardigheid tegen u des te minder te verontschuldigen doen zijn. U zult daardoor de tekenen van Gods toorn en wraak over hem verhaasten. Dat moet wel onze bedoeling niet zijn, wanneer wij hem vriendelijkheid bewijzen, maar tot onze bemoediging zal dat de uitslag wezen. Met dat doel wordt de vermaning in het laatste vers gegeven, welke een paradox bevat, die niet gemakkelijk te verstaan is voor een wereld, die in alle gevallen van strijd en twist oordeelt dat zij die wreken, de overwinnaars zijn en zij die vergeven, de overwonnenen.

A. *Wordt van het kwade niet overwonnen.* Laat niet toe dat het kwaad van enige u aangedane belediging zulk een macht over u verkrijgt en zulk een indruk op u maakt, dat gij daardoor uw zelfbeheersing verliest, uw vrede verstoort, uw aandoeningen verwart en ontwricht, u tot buitensporigheden laat vervoeren, of er u toe brengt om te zinnen op wraakneming. Hij, die niet kalm en rustig een belediging kan verdragen, is er geheel door overwonnen.

B. *Maar overwin het kwade door het goede,* door het goede van geduld en voorkomendheid, ja zelfs van vriendelijkheid en zegening voor hen die u kwaad deden. Leer hun kwade voornemens jegens u te verslaan, en òf die te veranderen, òf ten minste uw eigen vrede te bewaren. Hij die heerschappij heeft over zijn geest, is sterker dan die een stad inneemt.

3. Ten besluite blijven er twee vermaningen over, die wij totnogtoe niet hebben aangeroerd, en die al de overige aanbevelen als goed in zichzelf en als goed in hare gevolgen.

A. Als goed in zichzelf, **vers 9.** *Hebt een afkeer van het boze, en hangt het goede aan.* God heeft ons getoond wat goed is: deze gezamenlijke Christelijke deugden; en het kwade is al het tegenovergestelde. Merk op:

a. Wij moeten niet alleen geen kwaad doen, *maar wij moeten een afkeer van het boze hebben.* Wij moeten de zonde haten met een uitersten en onherroepelijke haat; een afkeer van haar hebben als van het slechtste van alle kwaden; als van iets dat onze natuur vijandig is en ons ware belang nadelig; haten alle verschijnselen van de zonde en al wat naar haar zweemt; zelfs afkeer hebben van de rok, die van het vlees besmet is.

b. Wij moeten het goede niet alleen doen, maar wij moeten het aanhangen. Hier wordt gedoeld op een vastberaden keuze van, een oprechte genegenheid tot en een onafgebroken volharding in het goede. Aanhangen zo dat wij er niet van afgelokt of afgeschrikt kunnen worden; aanhangen *Hem* die goed is; met een voornemen des harten bij de Heere blijven, Hand. 11:23; met afhankelijkheid en overgegevenheid. Dat wordt toegevoegd aan het voorschrift der broederlijke liefde, als een leiddraad daarvoor; wij moeten onze broederen liefhebben, maar hen niet zó liefhebben, dat wij om hunnentwil enige zonde zouden begaan, of enigen plicht verzuimen. Ook niet welwillender over enige zonde oordelen omdat ze door dien of dien bepaalden persoon bedreven werd, maar alle vriendschap der wereld verzaken, om God en godsvrucht aan te hangen.

B. Als van goede gevolgen, **vers 17.** *Bezorgt hetgeen eerlijk is voor alle mensen;* dat is, verricht het niet alleen; maar beijver u, voorzie er in en draag zorg om te doen wat beminnelijk en aanbevelenswaardig is en de godsvrucht aanbeveelt aan allen, die met u in aanraking komen. Zie Fil. 4:8. Deze werken van liefde en weldadigheid zijn bij

uitstek geschikt om onder de mensen een goeden dunk te geven en een goed gerucht te verspreiden, en daarom moeten alle daden ijverig worden ingericht zodat zij strekken tot verheerlijking van God en aanbeveling van onze belijdenis.

HOOFDSTUK XIII

In dit hoofdstuk worden ons drie goede lessen geleerd, waarin de apostel de voorschriften, welke hij in het vorige hoofdstuk gegeven heeft, nader uitbreidt, daar hij ze zo belangrijk acht dat er nog nader op aangedrongen moet worden.

- I. Een les van onderwerping aan alle wettige overheid, vers 1 - 6.
- II. Een les van rechtvaardigheid en liefde voor onze broederen, vers 7 – 10.
- III. Een les van matigheid en godzaligheid jegens onszelf, vers 11 - 14.

Romeinen 13:1 - 6

Hier wordt ons onderwezen hoe wij ons te gedragen hebben jegens de overheid, en jegens allen, die gezag over ons hebben; hier genoemd *de machten over ons gesteld*, waardoor aangeduid wordt hun gezag (zij zijn machten) en hun waardigheid (zij zijn *hogere* machten. Bedoeld worden niet alleen de koning als de opperste machthebbende, maar ook alle lagere overheden, die onder hem staan; maar zij worden aangeduid niet persoonlijk, zodat de machthebbenden zelf genoemd worden, maar in hun hoedanigheid van machtbekleders. Hoewel de personen goddeloos kunnen zijn en er onder hen verworpenen kunnen zijn, die door de burgers van Sion veracht worden, Ps. 15:4, toch moet de rechtvaardige macht, waarmee zij bekleed zijn, geëerbiedigd en gehoorzaamd worden. De apostel heeft in het vorige hoofdstuk geleerd niet onszelf te wreken en geen kwaad met kwaad te vergelden; maar opdat niemand er toe komen zou dit woord van toepassing te achten voor de burgerlijke overheid onder de Christenen, neemt hij hier de gelegenheid waar om haar noodzakelijkheid vast te stellen en aan te tonen, dat behoorlijke toepassing van straf op de kwaaddoeners gerechtvaardigd is, hoewel dat kan schijnen het vergelden van kwaad met kwaad te zijn. Merk op:

I. Hoe de plicht omschreven wordt. *Alle ziel zij de machten over haar gesteld onderworpen*. Alle ziel, iedere mens, de dienaren niet uitgesloten, die zich geestelijken noemen; hoewel de kerk van Rome dezulken niet alleen ontslaat van onderwerping aan de burgerlijke overheid, maar hen zelfs in gezag boven hen plaatst, door de grootste vorsten aan de paus te onderschikken, welke zich daardoor verheft boven al wat God genoemd wordt. *Alle ziel*. Niet in dien zin dat ons geweten aan enigen mens zou onderworpen zijn. Het is Gods uitsluitend voorrecht wetten te maken, die onmiddellijk het geweten binden, en wij moeten Gode geven wat Godes is. Maar het duidt aan dat onze onderwerping vrijwillig en gewillig, oprecht en van harte zijn moet. *Vloek de koning niet, zelfs in uw gedachten*, Pred. 10:20. Overleggen en bedenken zijn verraad in de aanvang. De onderwerping van de ziel, die hier gevorderd wordt, omvat innerlijke verering, 1 Petrus 2:17, en uitwendige eerbied en eerbieding, zowel in het spreken over als in het spreken tot haar; gehoorzaamheid aan haar bevelen in alles wat wettig en recht is; en in andere dingen een geduldige onderwerping zonder tegenstand aan de straf; een overeenkomen met de houding, die onderdanen betaamt; een voegen van onze ziel naar de betrekking en de toestand, de minderheid en de onderworpenheid die daartoe behoren. Zij zijn *hogere machten*; wees er mede tevreden dat zij het zijn en onderwerpt er u daarom aan. Er was veel reden om aan te dringen op deze onderwerping aan de burgerlijke overheid.

1. Ter oorzaak van de beschuldiging, die door de wereld tegen de Christelijke

godsdienst ingebracht werd, dat deze vijandig was tegen de openbaren vrede, en orde, en regering; een sekte die de wereld het onderst boven keren wilde; dat haar belijders vijanden van de keizer waren, te meer omdat hun leiders Galileërs waren, die vanouds voor oproerlingen uitgekreten werden. Jeruzalem was sedert eeuwen berucht als *een rebelle stad, de koningen en landschappen schade aanbrengende*, Ezra 4:15, 16. onze Heere Jezus werd daarvan ook beschuldigd, hoewel Hij zei, dat Zijn koninkrijk niet van deze wereld was; geen wonder dat zijn volgelingen in alle eeuwen op gelijke wijze gelasterd werden; *afvalligen, scheurmakers en oproerlingen genoemd werden*; en aangezien werden voor de beroerders van het land. Hun vijanden hebben zulke voorstellingen nodig geacht tot rechtvaardiging van hun barbaars woeden tegen hen. De apostel daarom, ten einde deze beschuldiging te weerleggen en het Christendom van haar te zuiveren, toont aan dat gehoorzaamheid aan de burgerlijke overheid een van de wetten van Christus is, wiens godsdienst er toe bijdraagt om de mensen te vormen tot goede onderdanen; en dat het zeer onrechtvaardig was om aan het Christendom de opstand en de scheurmaking ten laste te leggen, waarmee zijn beginselen en voorschriften zo geheel en al in strijd zijn.

2. Ter oorzaak van de verzoeking, waaraan de Christenen blootstonden om zich op andere wijze jegens de burgerlijke overheid te gedragen. Sommigen hunner waren van oorsprong Joden en dus opgevoed in het beginsel dat het onbetamelijk was voor het zaad van Abraham om aan andere volken ondergeschikt te zijn; hun koning moest een hunner broederen zijn, Deut. 17:15. Bovendien had Paulus hen geleerd dat zij *niet meer onder de wet waren*, maar dat Christus hen had vrijgemaakt. Opdat deze vrijheid niet in losbandigheid zou ontaarden en misbruikt worden om scheuring en opstand te verwekken, verbindt de apostel er aan gehoorzaamheid aan de burgerlijke overheid. Daarop moest des te noodzakelijker de nadruk gelegd worden, omdat de overheden heidenen en ongelovigen waren, hetgeen echter hun burgerlijk gezag en macht niet teniet deed. En eindelijk; de burgerlijke overheid vervolgde de gemeente; de inhoud van Gods wet was tegen haar.

II. De redenen, die op dezen plicht aandrongen. Waarom moeten wij onderworpen zijn?

1. *Om des oordeels wille*. Ter wille van het gevaar, dat wij ons door verzet op de hals halen. De overheid draagt het zwaard; en zich tegen haar verzetten is al wat ons in de wereld dierbaar is, er aan wagen; want het is gevaarlijk te twisten met hem, die het zwaard draagt. De Christenen waren in die tijden van vervolging aan het zwaard blootgesteld ter wille van hun belijdenis, en zij behoefden er zich waarlijk niet nog meer aan bloot te stellen door oproer. De minste schijn van tegenstand of verzet bij een Christen zou dadelijk vergroot en overdreven worden en daardoor zeer gevaarlijk voor de gehele gemeenschap worden. Derhalve was het voor hen nog meer dan voor anderen noodzakelijk zeer nauwgezet in hun onderwerping te zijn, opdat degenen, die zoveel aanmerking op hen hadden ter wille van hun godsdienst, er geen aanleiding bij zouden krijgen.

Daartoe wordt in de eerste plaats de volgende beweegreden aangegeven, **vers 2**. *Alzo die de macht weerstaan zullen over zichzelf een oordeel halen, krima lêpsontai* (Engelse vertaling: *zullen zelf verdoemenis ontvangen*). Zij zullen daarover ter verantwoording geroepen worden. God zal daarover met hen rechten, want hun tegenstand slaat terug op Hem. En de overheid zal daarover met hen rechten. Zij zullen komen onder het vonnis der wet; zij zullen ondervinden dat alle burgerlijke

overheid te hoog staat om door hen vertrapt te worden; en dat alle hogere machten stipt rechtvaardig en streng zijn tegen verraad en opstand.

Dat volgt hier, **vers 3**. *De oversten zijn tot een vreze*. Dat is een goede beweegreden, maar voor de Christen is het een wet.

2. Wij moeten onderworpen zijn, *niet alleen om der straffe, maar ook om des gewetens wille*, **vers 5**; niet zozeer *formidinepoenae*; uit vrees voor straf; als wel *virtutis amore*; uit liefde tot de deugd. Dit maakt de gewone burgerlijke verrichtingen aangenaam in Gods ogen, wanneer zij gedaan worden *om des gewetens wille* met het oog op God en op zijn voorzienigheid, die ons in deze betrekkingen geplaatst heeft, en op zijn voorschrift, dat onderwerping aan deze betrekkingen ons ten plicht gesteld heeft. Zo kan dezelfde zaak uit zeer verschillende beginselen verricht worden. Ten einde nu ons geweten daartoe te verplichten wijst hij er op:

A. De instelling van de overheid. *Er is geen macht dan van God*, **vers 1**. God als de rechter der wereld heeft de instelling van de overheid verordend, zodat alle burgerlijke macht van Hem als de oorspronkelijke macht afkomstig is, en Hij door zijn voorzienigheid de regering in hun handen gelegd heeft, wie zij ook zijn mogen. Door Hem regeren de koningen, Spr. 8:15. De overweldiging van de macht en het misbruik van macht zijn niet uit God, want Hij is de bewerker van de zonde niet, maar de macht zelf is uit God. Gelijk onze natuurlijke vermogens, hoewel dikwijls misbruikt en tot werktuigen der zonde gemaakt, haar oorsprong hebben in Gods scheppende macht, zo zijn de burgerlijke machten ingesteld door Gods regerende macht. De onrechtvaardige en gewelddadige vorsten hebben geen andere macht, dan die hun van boven gegeven werd, Joh. 19:11. De Goddelijke voorzienigheid werkt op bijzondere wijze in de veranderingen en omwentelingen van regering, die zo grote invloed hebben op landen en koninkrijken, en op zulk een menigte van afzonderlijke personen en kleinere gemeenschappen. Of: het kan bedoeld zijn van de regering in het algemeen; het is een bewijs van Gods wijsheid, macht en goedertierenheid in het besturen van de mensheid, dat Hij het onderscheid tussen regeerders en geregeerden heeft ingesteld, en hen niet heeft gelaten als de vissen in de zee, waarvan de grotere de kleinere verslinden. Hij heeft daardoor gehandeld in het belang Zijner schepselen.

De machten die er zijn; welke bijzondere vorm en wijze van regering men ook noemen kan; hetzij alleenheerschappij, regering van edelen of volksregering, in welken vorm zich de regerende macht ook moge openbaren; - zij is een instelling Gods en moet als zodanig beschouwd en geëerbiedigd worden. Hoewel zij onmiddellijk een instelling van mensen kan zijn, 1 Petrus 2:13, is zij oorspronkelijk een instelling van God.

Van God verordend; tetagmenai; een woord aan het krijgswezen ontleend, dat niet alleen betekent de instelling van de overheid, maar ook de ondergeschiktheid van lagere overheden aan de hoogste, gelijk in een leger; want onder de overheid is verscheidenheid van gaven, waardigheden en bedieningen.

Hierop volgt, **vers 2**: *Alzo dat die zich tegen de macht stelt, de verordening van God wederstaat*. Er komen andere dingen van God, die de grootste onheilen zijn; maar de overheid komt van God als een verordening, dat is als een grote wet, en zij is een grote zegen. Daarom zullen de kinderen Belials, die het juk ener regering niet willen dragen, geacht worden de wet te verbreken en de zegen te verachten. Daarom worden de overheden Goden genoemd, Ps. 82:26, want zij dragen het beeld van Gods gezag. Allen, die zich tegen hun macht verzetten, komen tegen God zelf in opstand. Dit is in geen enkel opzicht toepasselijk op de bijzondere rechten van koningen en

koninkrijken en de takken van hun instelling; er kan ook geen bijzonder model aan ontleend worden voor het oorspronkelijk verband tussen regering en geregeerden; er wordt alleen bedoeld op het gedrag van afzonderlijke personen in hun eigen kring, om zich vredig en rustig te gedragen op de plaats, waar God hen gesteld heeft, met eerbiedige erkenning van de overheid, welke God in zijn voorzienigheid over hen gesteld heeft, 1 Tim. 2:1. Overheidspersonen worden hier meermalen Gods dienaren genoemd.

Zij zijn *Gods dienaressen*, **vers 4**; Gods dienaren, **vers 6**. Overheidspersonen zijn in meer bepaalden zin dienaren Gods, hun waardigheid legt hun verplichtingen op. Hoewel zij heren zijn over ons, zijn zij Gods dienaren, hebben voor Hem werk te doen en zijn Hem rekenschap verschuldigd. In de uitoefening van de openbare gerechtigheid; het beslissen van geschillen; het beschermen van de onschuldigen; het straffen van de overtreders; het bewaren van nationale vrede en orde, zodat niet een iegelijk kan doen wat recht is in zijn ogen; in al deze dingen handelen de overheidspersonen als dienaren Gods. Gelijk het doden van een lager-geplaatsten overheidspersoon, terwijl hij in werkelijke dienst bezig is, gelijkgesteld wordt met het plegen van verraad jegens de vorst, zo is het tegenstaan van enigen overheidspersoon in het uitoefenen van hun wettigen plicht, tegenstaan van de verordening Gods.

B. Uit de bedoeling van de instelling der overheid. *De oversten zijn niet een vreze de goeden werken, maar de kwaden*, vers 3 Rom. 13.3. De overheid is ingesteld om te zijn:

a. Een vreze voor de kwade werken en voor hen die het kwade werken. Zij draagt het zwaard; niet alleen het zwaard des oorlogs, maar het zwaard der gerechtigheid. Zij hebben de middelen tot bedwang; zij moeten de overtreders het zwijgen opleggen. Laïs had er behoefte aan, Richt. 18:7. De macht van de zonde en het bederf zijn zo groot, dat menig een anders niet zou terughouden worden van de grootste uitpattingen; en dezen zijn de gevaarlijkste en verderfelijkste voor de menselijke maatschappij, want zij missen allen eerbied voor de wet Gods en de toekomstige toorn. Zij kunnen alleen in toom gehouden worden door vrees voor tijdelijke straffen, welke door de koppigheid en brutaliteit van de ontaarde mensheid noodzakelijk geworden zijn. Hier blijkt duidelijk dat wetten met strafbepaling tegen de wettelozen en ongehoorzamen, 1 Tim. 1:9, onder Christelijke volken moeten ingesteld worden, en met het Evangelie overeenstemmende en er niet mee in tegenspraak zijn. Indien de mensen onder elkaar zulke beesten, zulke verscheurende dieren, geworden zijn, moeten zij dienovereenkomstig behandeld worden, gevangen en gedood worden *in terrorem*; *om anderen af te schrikken*. Het paard en de muilezel moeten geleid worden met toom en gebit.

In dit werk is de overheid *de dienaressen Gods*, **vers 4**. Zij handelt als afgevaardigde Gods, wien de wraak toekomt; en zij moet daarom er tegen op hare hoede zijn om in haar rechtspraak enigszins haar eigen persoonlijke gevoelens te laten gelden.

Zij is een wreekster tot straf dergenen, die kwaad doen, vers 4. Hierin komt de rechterlijke uitspraak van de ijverigste en getrouwste overheidspersoon, - hoewel zij een voorspel is van en enige flauwe gelijkenis vertoont met het oordeel van de jongste Dag; - veel tekort bij de vonnissen van God. Zij bereikt alleen de slechte daden, kan alleen straf oefenen tegen hen die kwaad *doen*; maar Gods oordeel strekt zich uit ook tot de kwade gedachten en is een oordeler van de overleggingen des harten.

Zij draagt het zwaard niet te vergeefs. God heeft niet voor niets en zonder doel de overheid met zulke macht bekleed, maar de bedoeling is het tegenhouden en

onderdrukken van wanorde. En daarom: *indien gij kwaad doet*; kwaad dat valt onder de kennisneming en de strafbepalingen van de burgerlijke overheid; *zo vrees*; want de burgerlijke overheid heeft scherpe ogen en lange armen. Het is een goed ding, wanneer het straffen van de boosdoeners geschiedt als een verordening van God, door Hem ingesteld en voorgeschreven.

Ten eerste. Als een heilig God, die de zonde haat, waartegen openlijk getuigenis wordt gegeven, wanneer het kwaad op haar eigen hoofd terugkomt.

Ten tweede. Als een God der volken, en de God des vredes en der orde, die daardoor worden bewaard.

Ten derde. Als de beschermer van de goeden, wier personen, gezinnen, bezittingen en namen door deze middelen worden omtuind.

Ten vierde. Als de God, die het eeuwig verderf van de zondaren niet begeert, maar door de straf van enigen de anderen wil afschrikken en hen zo weerhouden van gelijke boosheid; opdat de anderen mogen horen en vrezen en zich voor overtreding hoeden. Zelfs kan het aangemerkt worden als een vriendelijkheid jegens hen die gestraft worden; opdat de geest, door de verderving van het lichaam, moge behouden worden in de dag van de Heere Jezus.

b. *Tot prijs van degenen, die goed doen.* Zij, die in de weg van hun plicht wandelen, zullen de genegenheid en de bescherming van de burgerlijke machten genieten; tot hun eigen welzijn en gemak. Doe hetgeen goed is, en gij behoeft de overheid niet te vrezen, **vers 3**, welke, hoewel zij vreeslijk is, niemand aanraakt dan degenen, die zich door hun eigen overtredingen aan haar blootgeven. Het vuur verbrandt alleen hetgeen brandbaar is; ja; gij zult zelfs lof van haar hebben. Met dit doel is de overheid aangesteld, en daarom moeten wij, om des gewetens wille, aan haar onderworpen zijn, als aan een instelling die het algemeen welzijn bedoelt, en waarvoor alle afzonderlijke belangen wijken moeten. Maar het is verschrikkelijk indien zelfs deze zo genadig bedoelde instelling ontaardt, en dat zij die het zwaard dragen overeenstemmen en instemmen met de zonde, en daardoor een schrik worden voor degenen die weldoen. Zo gaat het echter wanneer de godlozen verhoogd worden, Ps. 12:2 - 9. Maar zelfs in dat geval zijn de zegeningen en voordelen van de algemene bescherming en het handhaven van regering en orde, zo veelvuldig, dat het dan nog eer onze plicht is ons aan de vervolging om het weldoen te onderwerpen en het geduldig te verdragen, dan te trachten door enige ongeregelde en wanordelijke handelingen herstel van grieven te verkrijgen. Nooit heeft enige oppermachtige vorst het doel der regering zo verkracht als Nero; en toch beriep Paulus zich op hem en genoot onder zijn bewind meermalen de bescherming van de wet en de lagere overheid. Beter een slechte regering dan in het geheel gene.

C. In ons eigen belang. *Zij is Gods dienaress, u ten goede*, **vers 4**. U geniet de zegen en het voordeel van de regering, en daarom moet gij doen al wat in uw vermogen is om haar te bewaren, en niets om haar te verstoren. Bescherming vordert aanhankelijkheid. Indien wij van de regering bescherming genieten, zijn wij haar onderwerping schuldig; door de regering staande te houden, handhaven wij onze eigen veiligheid. In deze onderwerping wordt ook toegestemd door de belasting, welke wij betalen, **vers 6**. *Want daarom betaalt gij ook schattingen*; die zijn een getuigenis van uw onderwerping, en een erkenning van uw geweten, dat gij daartoe verplicht zijt. Door het betalen van belasting draagt u uw aandeel bij in het instandhouden van de overheid; indien gij haar niet onderworpen zijt, zult u dus met de andere hand

afbreken wat gij met de een hand opbouwt; en is dat overeenkomstig uw geweten? Door het betalen van belasting erkent gij niet alleen het gezag van de overheid, maar ook de zegen van die overheid voor uzelf; het gevoelen daarvan geeft gij door die betaling te kennen, want gij geeft haar dat als een vergoeding voor al die zorgen en moeiten, die de regering haar kosten; want eer is een last.

En wanneer de overheid zich gedraagt zoals het behoort, *dan is zij in ditzelve gedurig bezig*, want er is werk genoeg aan om al de krachten en de tijd van een mens in beslag te nemen; en uit aanmerking van die vermoeienis betalen wij belasting en behoren onderworpen te zijn. *Betaalt gij schattingen, phoroes teleite*. Hij zegt niet: U geeft het als een aalmoes; maar: "U betaalt het als een verschuldigd bedrag, of u leent het om aan u terugbetaald te worden in al de zegeningen en voordelen van een geregeld bestuur, waarvan gij de vruchten moogt plukken." - Dit is de les, welke de apostel ons hier geeft, en het betaamt alle Christenen haar te leren en in praktijk te brengen, opdat de godvrezenden in de lande mogen blijken (wat de anderen ook mogen zijn) de stillen en de vredemakers in de lande.

Romeinen 13:7 - 10

Ons wordt hier onderricht gegeven in I. rechtvaardigheid en II. liefdadigheid.

I. In *rechtvaardigheid*, **vers 7**. *Zo geeft dan een iegelijk wat gij schuldig zijt*; voornamelijk aan de overheid, want dit behoort bij het voorafgaande; en evenzo aan allen, met wie wij in aanraking komen. Rechtvaardig zijn is een iegelijk geven wat men hem schuldig is; een ieder het zijn geven. Alles wat wij hebben, bezitten wij als rentmeesters; anderen hebben er ook belang bij en moeten het hun ontvangen. Geeft wat gij schuldig zijt aan God in de eerste plaats, aan uzelf, aan uw gezinnen, aan uw betrekkingen, aan de maatschappij, aan de gemeente, aan de armen, aan hen met wie gij in aanraking komt door kopen, verkopen, wisselen enz. Geeft een iegelijk het hem toekomende, en dat gewillig en van harte, niet terugtrekkende hetgeen gij volgens de wet verschuldigd zijt. Hij onderscheidt:

1. Verschuldigde schatting: *Schatting dien gij de schatting; tol dien gij de tol schuldig zijt*. De meeste landen, waarin het Evangelie het eerst verkondigd werd, waren in dien tijd onderworpen aan het Romeinse juk en waren tot delen of wingewesten van het keizerrijk gemaakt. Hij schreef dit aan de Romeinen, die, indien zij rijk waren, onderworpen waren aan schattingen en belastingen; en op de eerlijke en getrouwe betaling daarvan wordt hier door de apostel aangedrongen. Sommigen maken het onderscheid tussen schatting en tol, dat de eerste de geregelde belastingen waren en de andere bij bepaalde gelegenheden geëist werden, maar beide moeten even getrouw en nauwgezet betaald worden als ze wettig ingevorderd worden. Onze Heere werd geboren toen Zijn moeder heengegaan was om beschreven te worden en Hij gaf Zijn goedkeuring aan het betalen van belasting aan de keizer. Menigeen, die zich in andere dingen rechtvaardig betoont, maakt er geen gewetensbezwaar van om sommige belastingen te ontduiken; en verdedigt dat met de valse en ten onrechte geliefkoosde stelling dat het geen zonde is de koning tekort te doen; maar zulks rechtstreeks tegen de wet van Paulus in. *Schatting wien gij de schatting en tol wien gij de tol schuldig zijt*.

2. Verschuldigde eerbied: *Vreze dien gij de vreze, ere dien gij de ere schuldig zijt*. Dit heeft betrekking niet alleen op het ontzag, dat wij onze overheden schuldig zijn, maar

het ziet op allen, die boven ons geplaatst zijn, ouders, meesters; allen die in de Heere boven ons staan, volgens het vijfde gebod: *Eert uwen vader en uw moeder*, zie Lev. 19:3: *Een ieder zal zijn moeder en zijnen vader vrezen*; niet met een vrees van verbijstering, maar met een liefhebbende, eerbiedige, achtensvolle en gehoorzame vreze. Indien die achting voor onze meerderen niet in ons hart woont, zullen wij geen enkelen anderen plicht goed vervullen.

3. Behoorlijk betalen van onze schulden, vers 8 Rom. 13.8. *Zijt niemand iets schuldig*; dat is, blijft niet in schuld bij een ander, wanneer gij tot betaling instaat zijt; in elk geval niet langer dan uw schuldeiser u stilzwijgend uitstel geeft. Geef een iegelijk het zijne. Besteedt het niet voor uzelf: spaart het nog veel minder voor uzelf, terwijl gij het anderen schuldig zijt. *De godloze ontleent en geeft niet weer*, Ps. 37:21 Ps 37.21. Velen, die zelf zeer gevoelig voor moeiten zijn, denken niet aan de zonde van schulden - hebben.

II. Van liefdadigheid. *Zijt niemand iets schuldig; opheilete, gij zijt niemand iets schuldig*, lezen sommigen hier. Wat gij ook schuldig zijt aan enige betrekking of aan iemand met wien gij te doen hebt, het wordt alles uitnemend samengevat en begrepen in deze schuld van liefde. Niemand iets schuldig *dan elkaar lief te hebben*; dat is een schuld, die voortdurend moet betaald worden en steeds open blijft staan. Liefde is een schuld. De wet van God en het belang der mensheid maken haar dat. Zij is niet iets waaromtrent ons vrijheid gelaten is, maar zij wordt ons opgelegd als het beginsel en de hoofdsom van alles wat wij aan elkaar verplicht zijn; want de liefde *is de vervulling der wet*; niet volmaakt, maar een grote stap in die richting.

Ze is het kort begrip van al de plichten van de tweede tafel, die hij opnoemt in **vers 9**; en deze onderstellen de liefde tot God, zie 1 Joh. 4:20. Indien de liefde oprecht is, wordt zij aangenomen als de vervulling der wet. Zeker, wij dienen een goeden meester, die al onze verplichtingen heeft samengevat in een enkel woord; en dat zulk een goed en zulk een zoet woord: *liefde*, de schoonheid en de overeenstemming van het heelal. Liefhebben en geliefd worden is al de blijdschap, vreugde en gelukzaligheid van een redelijk wezen. *God is liefde*, 1 Joh. 4:16; en liefde is Zijn beeld in de ziel; waar die is, daar is de ziel behoorlijk verzacht en het hart bekwaam gemaakt voor alle goed werk. Ten einde nu te bewijzen dat de liefde de vervulling der wet is, geeft hij ons:

1. Een aanduiding van verscheidene geboden, **vers 9**. Hij noemt de laatste vijf van de tien geboden op, die hij alle beschouwt als samengevat in de Koninklijke wet: *Gij zult uwen naasten liefhebben als uzelf*; met dezelfde oprechtheid waarmee gij uzelf liefhebt, hoewel niet in dezelfde mate en graad. Hij, die zijn naasten liefheeft als zichzelf, zal begerig zijn naar het welzijn van zijns naasten lichaam, bezittingen en goeden naam, als naar dat van zijn eigene. Daarop is de gulden regel gebouwd om anderen te doen wat wij wensen dat ons gedaan zal worden. Indien er geen beperkingen gemaakt waren door menselijke wetten en geen straffen vastgesteld op de overtredingen (hetgeen door de boosheid van de menselijke natuur noodzakelijk gemaakt is) dan zou de wet der liefde op zichzelf voldoende zijn om al de beledigingen en onrechtvaardigheden te voorkomen en onder de mensen vrede en goed orde te bewaren. Bij de opsomming van deze geboden stelt de apostel het zevende voor het zesde, en zegt in de eerste plaats: *Gij zult geen overspel doen*; want hoewel dit gewoonlijk doorgaat voor liefde (schande dat zulk een heerlijk woord zo onophoudelijk misbruikt wordt!) is het in werkelijkheid een evengrote verkrachting

van de liefde als moord en doodslag. Wij zien daaraan dat de broederlijke liefde in de eerste plaats is liefde voor de zielen onzer broederen. Hij, die anderen tot zonde verzoekt, en hun zielen en gewetens verontreinigt, al wendt hij daarbij de hartstochtelijkste liefde voor, haat hen, Spr. 7:15, 18 evenzeer als de duivel hen haat, die krijg voert tegen de zielen.

2. Een algemene regel ten opzichte van de natuur der broederlijke liefde. *De liefde doet de naasten geen kwaad, vers 10.* Hij, die in de liefde wandelt, dat is die bezielde en geregeerd wordt door het beginsel der liefde, *doet geen kwaad*. Hij bedenkt of bedrijft geen kwaad tegen *zijn naasten*, tegen iemand wie ook met wien hij in aanraking komt. *Oek ergazetai*. Het ontwerpen van kwaad is inderdaad doen van kwaad. Zo zegt Micha 2:1: Wee dien, die ongerechtigheid bedenken en *kwaad werken op hun legers*. De liefde bedenkt en bedoelt geen kwaad voor iemand; en is ten sterkste gekeerd tegen het doen van iets, dat uitlopen kan op vooroordeel tegen, belediging of kwetsing van iemand. Zij *werkt geen kwaad*; dat is: zij verbiedt alle kwaaddoen; er wordt hier veel meer bedoeld dan gezegd; het is niet alleen: zij doet geen kwaad, maar zij doet alle mogelijke goed; zij bedenkt alle goede en vrijgevege daden. Want het is niet alleen zonde kwaad tegen de naaste te bedenken, het is evenzeer zonde het goede te onthouden aan degenen, wien men het verschuldigd is; beide worden tezamen verboden, Spr. 3:27 - 29. Hieruit blijkt dat de liefde de vervulling der wet is en aan al haar bedoelingen beantwoordt; want wat is dat anders dan ons terug te houden van het kwaad en ons aan te sporen tot het goede? Liefde is een levend handelend beginsel van gehoorzaamheid aan de gehele wet. De gehele wet is in het hart geschreven, indien de liefde daarin woont.

Romeinen 13:11 - 14

Ons wordt hier een les gegeven in matigheid en godzaligheid in onszelf. Onze voornaamste zorg moet zijn op onszelf te letten. Vier dingen worden ons hier geleerd als de handleiding voor ieder Christus voor zijn dagelijks werk; hoe wij moeten ontwaken, hoe wij ons moeten kleden, hoe wij hebben te wandelen, en welke maatregelen wij moeten nemen.

I. Wanneer wij moeten ontwaken. *Het is de ure, dat wij nu uit de slaap opwaken, vers 11*; opwaken uit de slaap der zonde, (want een zondige toestand is een toestand van slaap); uit de slaap der vleselijke gerustheid, traagheid en zorgeloosheid; uit de slaap van geestelijken dood en uit de slaap van geestelijke dodigheid; - beide de wijze en de dwaze maagden werden sluimerig en vielen in slaap, Matth. 25:5. Wij hebben behoefte er aan om dikwijls te worden opgeschrikt en aangespoord om te ontwaken. Het wachtwoord van Christus aan al Zijn discipelen luidt: " *Waakt!*" *Opwaken*, draagt zorg voor uw zielen en uw eeuwige belangen; wees op uw hoede tegen de zonde; wees bereid tot en ernstig in hetgeen goed is, en leef in voortdurende verwachting van de wederkomst uws Heeren. Denkt er aan dat:

1. Wij onze tijd moeten kennen: *Dewijl wij de gelegenheid des tijds weten*. Merkt op welken tijd van de dag het voor u is, en gij zult zien dat het hoog tijd is om te ontwaken. Het is de tijd des Evangelies; het is de welaangename tijd; het is de tijd om te werken; het is een tijd waarin meer verwacht wordt dan in de tijden der onwetendheid, die God overgezien heeft, toen de mensen in duisternis zaten. Het is hoog tijd om te ontwaken, want de zon staat reeds hoog aan de hemel en schijnt ons in

het gelaat. Is ons dit licht gegeven om er bij in te slapen? Zie 1 Thess. 5:5, 6. Het is hoog tijd om te ontwaken en op te staan; want anderen rondom ons zijn ontwaakt en verzezen. Weet dat de tijd een werkzame tijd is: wij hebben veel werk te verrichten en onze Meester roept ons telkens en telkens weer. Weet dat de tijd een gevaarlijke tijd is. Wij zijn omringd van vijanden en valstrikken. Het is hoog tijd om te ontwaken, want de Filistijnen zijn over ons, het huis van onze naasten staat in brand en het onze loopt gevaar. Het is tijd om te ontwaken, want wij hebben genoeg geslapen, 1 Pet. 4:3; want *ziet, de Bruidegom komt!*

2. Wij staan aan de grens der zaligheid. *De zaligheid is ons nu nader dan toen wij eerst geloofd hebben*, dan toen wij aanvingen te geloven en ons gaven aan de belijdenis van het Christendom. De eeuwige gelukzaligheid, die wij voor ons deel kozen, is ons nu nader dan toen wij Christenen werden. Laat ons onze weg ter harte nemen en onze paden nagaan, want wij zijn dicht bij het einde van onze dagreis dan in de tijd onzer eerste liefde. Hoe nader wij bij het doel komen des te sneller moeten wij lopen. Er is nog slechts één stap tussen ons en de hemel, en zullen wij dan vertragen in onze Christelijke loopbaan en ons langzaam voortbewegen? Hoe meer de dag opkort en hoe meer de genade aanwast, des te nader is onze zaligheid en des te sneller en krachtiger moeten wij dus zijn in onze geestelijke bewegingen.

II. Hoe wij onszelf kleden moeten. Dat is onze eerste zorg wanneer wij ontwaakt en opgestaan zijn. *De nacht is voorbijgegaan en de dag is nabij gekomen*, daarom is het tijd om ons te kleden. Naarmate het licht toeneemt, zullen sneller ontdekkingen van evangelische genaden geschieden dan vroeger het geval was. De nacht van Joodse woede en wreedheid is zo-even voorbijgegaan; de tijd van hun vervolging is ten einde; de dag van onze verlossing uit hun macht is nabij; de dag der bevrijding, dien Christus beloofde, Luk. 21:28. En de dag van onze volkomen hemelse heerlijkheid is nabij gekomen. Merk op:

1. Wat wij moeten uittrekken of afleggen, wij moeten ons nachtgewaad afleggen, want het is een schande om daarin te verschijnen. *Laat ons dan afleggen de werken der duisternis*. Zondige werken zijn werken der duisternis; zij komen voort uit de duisternis van onwetendheid en misverstand; zij haken naar de duisternis van eenzaamheid en verberging; zij eindigen in de duisternis van hel en verwoesting. Laat ons daarom, want wij zijn kinderen des dags, die afleggen; niet alleen ophouden met ze in praktijk te brengen, maar ze haten en verafschuwen, en er niets meer mee te doen willen hebben. Omdat de eeuwigheid voor de deur staat, laat ons zorg dragen dat wij niet bevonden worden doende hetgeen dan tegen ons getuigen zou, 2 Petrus 3:11, 14.

2. Wat wij moeten aantrekken. Onze zorg moet zijn *waarmee wij bekleed zullen worden*; hoe wij onze zielen zullen kleden.

A. *Doet aan de wapenen des lichts*. De Christenen zijn krijgsknechten in het midden van vijanden en hun leven is een strijd, daarom moeten zij bekleed zijn met een wapenrusting, opdat zij staande mogen blijven in hun verdediging. *De wapenrusting Gods*, waarop gewezen wordt in Ef. 6:13 en v.v. Een Christen moet zich voor ongekleed houden wanneer hij niet gewapend is. De genaden van de Geest maken deze wapenrusting uit ten einde de ziel te beveiligen tegen de verzoeken des Satans en de aanvallen van deze tegenwoordige boze wereld. Die wordt genoemd de wapenen des lichts. Sommigen menen dat dit een zinspeling is op de glinsterende,

schitterende wapenen, welke de Romeinen gewoon waren te dragen; of zulk een wapenrusting welke het ons betaamt in het volle daglicht te dragen. De genaden des Geestes zijn voegzame schitterende versierselen; zij hebben in Gods oog grote waarde.

B. *Doet aan de Heere Jezus Christus, vers 14.* Dit staat in tegenstelling tegen een grote menigte lage begeerlijkheden, vermeld in vers 13.

Brasserijen en dronkenschappen moeten afgelegd worden. Men zou denken dat nu volgen zou: maar doet aan matigheid en zedigheid, de tegenovergestelde deugden. Nee: *Doet aan de Heere Jezus Christus*: dat sluit alles in zich. Doet aan de gerechtigheid van Christus tot rechtvaardigmaking, wordt in Hem gevonden, Fil. 3:9, gelijk een mens in zijn klederen gevonden wordt; doet aan de priesterkleding van de oudsten broeder, opdat gij daarin de zegening moogt beërven. Doet aan de geest en de genade van Christus voor heiligmaking; trekt aan de *nieuwen mens*, Ef. 4:24; trekt aan het kleed van bevestigende genade: de daden van het levendmakend geloof. Jezus Christus is het beste kleed, waarmee Christenen zich versieren kunnen en waarmee zij zich wapenen kunnen; Hij is een bedekkend, onderscheidend, waardigheid - gevend en verdedigend kleed. Zonder Christus zijn wij naakt en misvormd; alle andere dingen zijn vuile lompen, vijgenbladeren, een armoedige bedekking. God heeft voor ons huiden verordend; lang, sterk, warm en duurzaam. Door de doop hebben wij in belijdenis Christus als een kleed verkregen, Gal. 3:27. Laat ons Hem ook aantrekken in waarheid en oprechtheid: de *Heere Jezus Christus*. Doet Hem aan als uw Heere, om u te regeren; als Jezus om u zalig te maken, en beide als Christus de gezalfde en verordeneerde van de Vader, om het zaligmakend werk te regeren.

III. Hoe wij moeten wandelen. Wanneer wij opgestaan en gekleed zijn, moeten wij niet gaan stilzitten in nagemaakte afzondering en eenzaamheid als monniken en kluizenaars. Waartoe hebben wij goede klederen dan om er in naar buiten te gaan?

Laat ons wandelen. Het Christendom leert ons zo te wandelen als Gode welbehagelijk is, en Zijn oog is op ons gevestigd, 1 Thess. 4:1. *Wandelt eerlijk als in de dag*, Vergelijk Ef. 5:8. *Wandelt als kinderen des lichts*. Onze wandel moet zijn overeenkomstig het Evangelie.

Wandelt eerlijk, euschêmonoos, bescheiden en betamelijk; zodat gij uw belijdenis eer aandoet, en de leer van God uwen Zaligmaker versiert, en uw godsdienst in zijn schoonheid anderen aanbeveelt. Christenen moeten op bijzondere wijze zorgvuldig zijn om zich goed te gedragen in de dingen, waarin mensen het oog op hen hebben en te onderzoeken al wat goed is en een goed gerucht geeft. In het bijzonder worden wij hier gewaarschuwd tegen drie paar zonden.

1. Wij mogen niet wandelen in *brasserijen en dronkenschappen*; wij moeten ons onthouden van alle onmatigheid in eten en drinken. Wij moeten niet de minste gelegenheid nemen tot luidruchtigheid, en onze zinnelijke begeerten niet de teugel vieren in enige eigen uitpattingen. Christenen mogen hun harten niet overladen met vraatzucht en dronkenschap, Luk. 21:34. Dit is niet als in de dag wandelen, want *die dronken zijn, zijn des nachts dronken*, 1 Thess. 5:7.

2. *Niet in slaapkamers en ontuchtigheden*, niet in enige van deze begeerlijkheden des vleses, deze werken der duisternis, die in het zevende gebod verboden zijn. Rechtstreeks overspel en hoererijbedrijven zijn de verboden slaapkamers. Onzedelijke gedachten en aandoeningen, onzedelijke blikken, woorden, boeken, liederen, gebaren, dansen, stoeien, welke leiden tot of een deel zijn van die ontucht,

zijn de ontuchtigheden, die hier verboden worden; alles wat indruist tegen de reine en geheiligde wet van eerbaarheid en kuisheid.

3. *Niet in twist en nijdigheid.* Die zijn ook werken der duisternis, want hoewel de handelingen en gevolgen van twist en nijdigheid zeer algemeen zijn, toch wil niemand haar beginselen openlijk belijden en erkennen dat hij twistgierig en nijdig is. Het is het lot van de beste heiligen, dat zij het meest aan twist en nijdigheid blootstaan; maar het is onbetamelijk voor de discipelen en volgelingen van de zachtmoedigen en nederigen Jezus om zelf te twisten en nijdig te zijn. Waar brasserijen en dronkenschappen gevonden worden daar zijn gewoonlijk ook slaapkamers en ontuchtigheden, twist en nijdigheid. Salomo vat ze alle samen in Spr. 23:29 - 35. Zij, die bij de wijn vertoeven, vers 30, hebben gekijf en woorden zonder oorzaak, vers 29, en hun ogen zien naar vreemde vrouwen, vers 33.

IV. Welke maatregelen wij moeten nemen, **vers 14.** *Verzorgt het vlees niet tot begeerlijkheden.* Wees niet al te zorgvuldig voor uw lichaam. Onze grote zorg moet zijn voor de belangen onzer ziel. Maar moeten wij dan ook niet onze lichamen verzorgen? Moeten wij het niet voorzien van datgene, waaraan het behoefte heeft? Zeker, maar twee dingen worden hier verboden.

1. Het onszelf verdiepen in onmatige zorgen wordt aangeduid in de woorden *pronoian mê poieisthe*. Wees niet vurig en ijverig in het verplegen van uw lichaam; geeft geen gehoor aan al uw begeerten; zet uw gedachten niet op vermaken en zorgt daar niet voor; weest niet bezorgd en vertroetelend er voor, *bedenkt* die dingen niet, Matth. 6:31. Angstige en bezwarende bezorgdheid wordt verboden.

2. Geeft niet toe aan ongeregelde begeerten. Het wordt ons niet verboden om matig in de behoeften van ons lichaam te voorzien (het is als een lamp die met olie gevuld moet worden) maar ons wordt verboden zijn begeerlijkheden in te willigen. De behoeften van het lichaam moeten in aanmerking genomen worden; maar onbetamelijke en ontuchtige lusten moeten afgeweerd en verloochend worden. Te vragen naar de noodzakelijke spijs is onze plicht; ons wordt geleerd te bidden: Geef ons elken dag ons dagelijks brood. Doch het vragen om spijs voor onze begeerlijkheden is God verzoeken, Ps. 78:18. Zij, die belijden dat zij wandelen in de Geest, mogen niet de begeerlijkheden des vlees vervullen, Gal. 5:16.

HOOFDSTUK XIV

Nadat de apostel in het voorgaande hoofdstuk ons gedrag jegens elkaar in burgerlijke zaken heeft geregeld, en ons de geheiligde wetten van rechtvaardigheid, vredelievendheid en ordelijkheid heeft voorgeschreven, die door ons als leden der maatschappij moeten nageleefd worden, gaat hij nu in dit en in een gedeelte van het volgende hoofdstuk er toe over om op gelijke wijze besturing te geven aan ons gedrag jegens elkaar in heilige dingen, welke meer bepaald de godsdienst en het geweten raken en die wij in acht te nemen hebben als leden der gemeente. Voornamelijk geeft hij voorschriften hoe onze houding moet zijn tegenover de verschillende waarderingen van onverschillige zaken; in de beschouwing waarvan er, naar het schijnt, onder de Romeinse Christenen, aan welken hij schreef, een en ander niet in orde was, dat hij nu herstelt. Maar zijn voorschriften zijn algemeen en van blijvend gezag voor de gemeente, ter bewaring van de Christelijke liefde, waarop hij in het vorige hoofdstuk zo ernstig de nadruk gelegd heeft als zijnde de vervulling der wet. Zeker is niets zo dreigend en dikwijls zo noodlottig, voor Christelijke gemeenten, dan de twisten en verdeeldheden van haar leden. Aan deze wonden sterven lichaam en ziel van de godsdienst. Welnu, in dit hoofdstuk worden wij voorzien van de alles - genezende balsem van Gilead, welken de apostel als een wijze geneesmeester voorschrijft. "Waarom wordt dan de breuk van de dochter mijns volks niet geheeld?" Waarom anders, dan omdat zijn voorschriften niet opgevolgd worden? Dit hoofdstuk zal alle dingen terechtbrengen en ons allen genezen, indien het slechts goed begrepen, trouw gebruikt en eerlijk nageleefd wordt.

Romeinen 14:1 - 23

In dit hoofdstuk hebben wij:

I. Een mededeling van de ongelukkige onenigheid, die in de Christelijke gemeente ontstaan was. Onze Meester heeft voorzeggd dat er ergernissen zouden komen; en, naar het schijnt, waren zij hier gekomen door het ontbreken van die wijsheid en liefde, welke tweedracht hadden kunnen beletten en de eenheid onder hen hadden kunnen bewaren.

1. Er bestond onder hen verschil over de onderscheiding van spijzen en dagen; deze beide dingen worden hier bepaald genoemd. Er konden ook andere dergelijke aanleidingen tot verschil bestaan, maar deze beiden veroorzaakten het meeste gerucht en van deze werd het meest nota genomen. De zaak stond zo: Sommigen van de leden der Christelijke gemeente te Rome waren van oorsprong heidenen, en anderen waren Joden. Wij zien dat er gelovige Joden te Rome waren, in Hand. 28:24. Die gewezen Joden nu waren opgevoed in stipte waarneming van de ceremoniële verordeningen betreffende spijzen en dagen. Zij hadden dat als 't ware met de moedermelk ingezogen en konden er bijna onmogelijk afstand van doen, ook nadat zij Christenen geworden waren; voornamelijk enkelen onder hen, die geen vrijheid gevoelden datgene na te laten wat zij levenslang hadden nageleefd met hart en ziel. Zij waren niet behoorlijk onderricht omtrent de vervulling van de ceremoniële wet door de dood van Christus, en bleven daarom vasthouden aan de ceremoniële instellingen om dienovereenkomstig te leven; terwijl de andere Christenen, die de zaak beter verstonden en hun Christelijke vrijheid kenden, dat onderscheid niet maakten.

A. Betreffende de spijzen, **vers 2.** *De een gelooft wel dat men alles eten mag.* Hij is

volkomen overtuigd dat de ceremoniële onderscheiding der spijzen in reine en onreine niet langer van kracht is, maar dat alle scheepsel Gods goed is en niets behoeft verworpen te worden. Niets is *in zichzelf onrein*, **vers 14**. Daarvan was hij verzekerd; niet alleen door de gehele strekking en inhoud van het Evangelie, maar voornamelijk door de openbaring, welke in dit opzicht gegeven was aan Petrus, de apostel der besnijdenis, die daardoor meer onmiddellijk met deze zaak in aanraking was, Hand. 9:15, 28. Dit is de sterken Christen helder, en hij handelt er naar, etende wat hem voorgezet wordt en niets onderzoekende om des gewetens wil, 1 Cor. 10:27. Aan de andere zijde: *degene die zwak is* gevoelt zich op dit punt niet voldaan, staat niet helder in zijn Christelijke vrijheid, maar is veel meer geneigd te geloven dat de spijzen, die door de wet verboden werden, onrein gebleven zijn. En om zich daarom geheel daarvan te onthouden, eet hij nooit vlees, maar *eet moeskruiden*; vergenoegt zich enkel met aardvruchten. Zie hier in hoe hogen graad een teder geweten zich aan doding des vleses en zelfverloochening onderwerpen wil. Niemand, dan die het bij ondervinding heeft, kan weten hoe groot de verbiedende en weerhoudende kracht des gewetens is.

B. Betreffende de dagen, **vers 5**. Zij, die meenden dat zij nog in zekeren zin verplicht waren de ceremoniële wet na te leven, *achtten de een dag boven de anderen*. Zij behielden ontzag voor de viering van het paasfeest, Pinksteren, nieuwe manen en het feest van de tabernakel: meenden dat deze dagen heiliger waren dan andere, en vierden die daarom met buitengewone zorgvuldigheid, verplichtten zich tot enkele godsdienstige gebruiken en rust op die dagen. Degenen, die wisten dat al deze dingen door de komst van Christus vervuld en afgeschaft waren, achtten daarentegen alle dagen gelijk. Wij moeten dit verstaan met uitzondering van de dag des Heeren, welken alle Christenen eenparig vierden; maar dezen hielden geen rekening met en hadden geen eerbied voor die verouderde feesten der Joden. De apostel spreekt hier van de onderscheiding van spijzen en dagen als van onverschillige dingen, indien het niet verder gaat dan de denkwijze en praktijk van sommige bijzondere personen, die hun leven - lang opgeleid waren tot de waarneming daarvan; en daarom was het des te meer te verontschuldigen indien zij er moeilijk van konden scheiden. Maar in de brief aan de Galatiërs, waarin hij handelt met hen, die van afkomst heidenen waren, maar die onder de invloed van sommige Judeese leraren stonden, welke niet alleen niet geloofden in zulk een onderscheid en de noodzakelijkheid om dienovereenkomstig te handelen, doch er op uit waren om de naleving van de wet als ter zaligmaking noodzakelijk voor te stellen, en die het vieren van de Joodse heilige dagen algemeen en gemeentelijk wilden maken, stond de zaak geheel anders. Hun wordt gezegd dat zij de bedoeling van het Evangelie verminkt hadden en dat zij van de genade vervallen waren, Gal. 4:9 - 11. De Romeinen deden het uit zwakheid, maar de Galatiërs deden het uit eigenzin en boosheid; en daarom behandelt de apostel hen op verschillende wijzen. Men gelooft dat deze brief geschreven is enigen tijd vóór dien aan de Galatiërs. Naar het schijnt wenste de apostel dat de ceremoniële wet geleidelijk zou verdwijnen, en dat zij een eervolle begrafenis zou hebben. Deze zwakke Romeinen bleken naar het schijnt alleen wenend haar grafwaarts te geleiden, maar de Galatiërs spanden alle krachten in om haar te doen herleven.

2. Het was niet zozeer het verschil zelf, dat zoveel kwaad veroorzaakte, dan wel het misbruik van het verschil, waardoor het een bron van onenigheid werd.

A. Degenen, die sterk waren en hun Christelijke vrijheid kenden en gebruikten,

verachtten de zwakken, die dat niet durfden doen. In plaats dat zij medelijden met hen hadden, hen hielpen, en hun zachtmoedig en vriendelijk onderricht aanboden, vertraptten zij hen als koppig, grillig en bijgelovig omdat zij eerbied toonden voor dingen, die zij wisten dat naar de wet waren. Zo veel gevaar lopen zij, die kennis hebben, om opgeblazen te worden en met verachting en toorn op hun broederen neer te zien.

B. Degenen, die zwak waren en hun Christelijke vrijheid niet durfden gebruiken, veroordeelden en verwierpen de sterkeren en behandelden hen als naam - Christenen, vleselijke belijders, die geen acht sloegen op hun handelingen, wandelden naar het goeddunken huns harten en voor niets terugdeinsden. Zij beschouwden hen als wetschenners, verachters van Gods instellingen en dergelijke. Zulke oordeelvellingen geven veel overijling en liefdeloosheid te kennen, en zouden zeker bevorderlijk zijn aan de verkoeling van de wederzijdse genegenheid. Dit was de ziekte en wij zien haar nog in onze dagen in de gemeente voortduren; dezelfde verschillen, op gelijke wijze verkeerd behandeld, zijn nu nog de verstoorders van de vrede in de gemeente.

II. Ons worden hier zeer geschikte aanwijzingen en besturingen gegeven om zulke twisten te beslechten en de kwade gevolgen ervan te voorkomen. De apostel schrijft als een wijs geneesheer de geschikte middelen tegen de ziekte voor, welke toegediend worden in bevelen en redegevingen. Hij neemt zachte maatregelen; hij trekt hen met mensenkoorden tot elkaar; gaat aan geen van beide zijden verbannend en verdachtmakend en het zwijgen opleggend te werk; maar overreedt hen tot wederzijdse verdraagzaamheid. Als een verstandig scheidsrechter legt hij de hand op beide partijen, en beredeneert het geval met de sterken dat zij niet zo veeleisend, met de zwakken dat zij niet zo veroordelend moeten zijn. Indien de strijdende partijen zich slechts aan billijke uitspraak willen houden, elk harer haar drift weet te beteugelen en haar verschillen wil ten offer brengen aan haar deugden, dan zal alles spoedig in orde komen. Laat ons achtslaan op de voorschriften die hij geeft; sommige aan de sterken, sommige aan de zwakken, sommige aan beiden; ze zijn door elkaar geweven; en laat ons nagaan welke redenen voor elk dier voorschriften worden aangegeven.

1. Degenen die zwak zijn *moeten aangenomen worden, maar niet tot twistige samensprekingen, vers 1.* Dit moeten wij beschouwen als een algemenen regel: gebruikt uw ijver in die dingen, waarin gij met al het volk Gods overeenstemt en houdt geen twistgesprekken over dingen, die twijfelachtig zijn. *Neemt hem aan, ontvangt hem, pros lambanesthe;* heet hem welkom; ontvangt hem met de grootste toegenegenheid en tederheid; *porrigite manum,* heeft de Syrische vertaling, dat is: *leid hem aan de hand,* om hem te helpen, hem aan u te verbinden en hem aan te moedigen. Ontvangt hem in uw gezelschap en omgang en gemeenschap; onderhoudt hem met alle gewilligheid en hartelijkheid, en behandelt hem met alle mogelijke genegenheid. Ontvangt hem: niet om met hem te twisten en te redeneren over enige punten waarover verschil bestaat, hetgeen hem slechts in de war brengen en neerslaan zal, en zijn geloof schokken. Laat uw Christelijke vriendschap en gemeenschap niet verstoord worden door zulke spiegelgevechten en woordenstrijden.

Niet om zijn twijfelachtige meningen te oordelen, lezen sommigen, niet om zijn zwakke gevoelens betreffende die dingen, waaromtrent hij in twijfel is uit te lokken, om hem daarna te bestraffen en te veroordelen. Ontvangt hem, neemt hem aan, niet om hem tentoon te stellen, maar om hem te onderrichten en te versterken, zie 1 Cor. 1:10 en Fil. 3:15, 16.

2. Degenen die sterk zijn mogen in geen geval de zwakken verachten; zij die zwak zijn mogen de sterken niet veroordelen, **vers 3**. Dit wordt gezegd rechtstreeks tegen de fouten van beide partijen. Slechts zelden ontstaat zulke ontevredenheid wanneer er niet aan beide zijden fouten zijn en beide dus zich moeten herzien. Tegen beide partijen brengt hij in 't midden: wij moeten onze broederen zomin verachten als veroordelen. Waarom niet?

A. Omdat God hen aangenomen heeft; en wij aanmerking maken op Zijn daden, indien wij degenen verwerpen, die Hij aangenomen heeft. God heeft nog nooit iemand verworpen die ware genade had, hoewel hij daar slechts zwak in was; nooit heeft God het gekrookte riet verbrijzeld. Sterke gelovigen en zwakke gelovigen, zij die eten en zij die niet eten, indien zij slechts ware gelovigen zijn, worden door God aangenomen. Het zal goed voor ons zijn indien wij ons deze vraag voorhouden, zodra wij in verzoeking geraken om tegen onze broeder te toornen, hem te verzoeken of te veroordelen: "Heeft God hem niet aangenomen; en zo ja, wie ben ik dan die hem niet zou erkennen?"

Zelfs heeft God hem niet alleen aangenomen, maar Hij *stelt hem ook vast*, **vers 4**. Gij meent dat hij die eet door deze handelwijze zich ten val brengt, of dat hij die niet eet zal wegzinken onder het gewicht van zijn eigen vrees en beschroomdheid; maar indien zij het ware geloof hebben en het oog op God gericht houden; de een bij een verstandig gebruik van zijn Christelijke vrijheid en de andere in nauwgezette verzaking daarvan om des gewetens wille, dan zullen zij beiden vastgesteld worden; de een in zijn oprechtheid en de ander in zijn vertroosting. Deze hoop wordt gegrond op de macht Gods, *want God is machtig hem vast te stellen*; en daar Hij er machtig toe is, kan er geen twijfel aan bestaan of Hij ook gewillig is om die macht te gebruiken om hen te bewaren, die Hij als de Zijnen erkent. Met betrekking tot geestelijke moeilijkheden en gevaren; zowel van onszelf als van anderen; is veel van onze hoop en vertroosting gegrond op de Goddelijke macht, 1 Petrus 1:5.

B. Omdat zij dienstknechten van hun eigen meester zijn, **vers 4**. *Wie zijt gij, die eens anderen dienstknecht oordeelt?* Wij houden het allen voor een bewijs van slechte manieren zich te mengen in zaken van de dienstknechten van anderen, hun gebreken te onderzoeken en hen daarom te veroordelen. Zwakke en sterke Christenen zijn zeker onze broeders, maar zij zijn niet onze dienstknechten. Zulk een haastig oordelen wordt bestraft in Jak. 3:1: *Zijt niet vele meesters, mijn broeders*. Wij maken ons tot meesters van onze broederen, en stellen ons in bezit van de troon Gods, wanneer wij op ons nemen om hen te oordelen; voornamelijk hun gedachten en bedoelingen te oordelen, welke buiten onze gezichtskring liggen; en te oordelen over hun personen en hun staat, waaromtrent wij slechts zeer gebrekkig iets kunnen besluiten, aangezien er zo weinig aanduidingen dienaangaande door ons begrepen worden. - God ziet niet zoals de mens ziet, en Hij is hun meester; wij zijn het niet. Door onze broederen te oordelen en te veroordelen, bemoeien wij ons met zaken die ons niet aangaan. Wij hebben zelf werk genoeg te doen, en indien wij behoefte gevoelen om te oordelen, laat ons dan daartoe onze vermogens aanwenden ten aanzien van onze eigen harten en wegen.

Hij staat of valt zijn eigen heer; dat is zijn lot zal zijn volgens het vonnis van zijn eigen meester, en niet volgens het onze. Hoe gelukkig voor ons dat wij niet staan of vallen voor elkaar, maar voor het rechtvaardig en onfeilbaar oordeel Gods, dat geheel overeenkomstig de waarheid is. Wanneer uws broeders zaak voor u gebracht wordt is zij *coram non judice*, voor iemand die de rechter niet is; de hemelse rechtbank alleen is het bevoegde hof van onderzoek: daar en daar alleen wordt de uitspraak gegeven,

zonder hoger beroep, en daarop mag hij, indien zijn hart oprecht is, zich met een gerust geweten van uw uitspraak beroepen.

C. Omdat de een en de ander beiden, indien zij ware gelovigen zijn en in de hoofdzaak goed zijn, het oog op God hebben en hetgeen zij in deze zaken doen, *doen de Heere, vers 6*, dat is het doen om Gode te behagen. *Hij, die de dag waarneemt*; die er een gewetenszaak van maakt om de Joodse feesten en feestdagen te houden, zonder daartoe ook anderen te verplichten, en zonder daaraan waarde te hechten, maar alleen omdat hij meent daardoor aan de veiligste zijde te zijn, aangezien hij denkt: er is toch geen kwaad in om op die dagen van wereldse arbeid te rusten en God aan te roepen. Wij hebben reden om te denken; aangezien hij zich in andere dingen als een goed Christen gedraagt, is zijn oog ook in deze zaak eenvoudig en hij *doet het de Heere*; met het oog op de Heere; en God zal zijn eerlijke bedoeling aannemen, hoewel hij zich vergist ten aanzien van de waarde der viering van die dagen; want de oprechtheid en eenvoudigheid des harten zijn nooit verworpen omdat het hoofd zwak en beneveld was; - zo goed is de Meester, Die wij dienen.

Aan de andere zijde: *hij die de dag niet waarneemt*; - die geen onderscheid maakt tussen de een dag en de anderen; die niet de een dag heilig en de anderen werelds noemt, de een dag gelukkig en de anderen ongelukkig, maar alle dagen gelijk acht; hij doet dit niet uit een geest van verzet, tegenspraak, of verachting van zijn broeder. Indien hij een goed Christen is, doet hij het niet uit zulk een beginsel; durft dat niet doen; en daarom moeten wij naar de aard der liefde aannemen dat hij *het niet doet*; - *de dag niet waarneemt - den Heere*. Hij maakt zulk een onderscheid tussen de dagen niet, alleen omdat hij weet dat God het niet gemaakt heeft; en daarom tracht God te verheerlijken door Hem alle dagen te wijden. Zo ook in het andere geval. *Hij die eet* al wat hem voorgezet wordt, hoewel het bloed is, hoewel het zwijnevlees is, indien dat voedsel hem behaagt, *eet hij het de Heere*. Hij begrijpt de vrijheid, die God hem gegund heeft, en gebruikt die tot heerlijkheid Gods, met het oog op Zijn wijsheid en goedertierenheid in het uitbreiden van onze vrijheid onder het Evangelie en het wegnemen van het juk der ceremoniële wetten met al haar uitzonderingen; en hij *dankt God* voor de grote verscheidenheid van spijs en de vrijheid, die hem geschonken werd om er gebruik van te maken; en in dit alles is zijn geweten niet gebonden. Aan de andere zijde; *hij die niet eet* deze spijzen, die door de ceremoniële wet verboden werden, *hij eet niet de Heere*. Hij eet niet om Gods wil, omdat hij bevreesd is God te beledigen door het eten van iets, waarvan hij zeker weet dat het vroeger verboden was; en hij *dankt God* omdat er buitendien nog overvloed is. Terwijl hij nauwgezet zich het genot ontzegt van hetgeen hij voor verboden vrucht houdt, dankt hij God dat er nog andere bomen in de hof staan, waarvan hij vrijelijk mag eten. Daarom, terwijl beiden Gods eer op het oog hebben in hetgeen zij doen en daarin een bewijs van hun oprechtheid geven, waarom zou de een de ander oordelen en verachten? Merk op: Hetzij wij vlees eten, hetzij wij moeskruiden eten, het geschiedt met dankbare erkenning van God, de maker en gever van al onze weldaden; en het wordt daardoor smakelijk gemaakt en geheiligd.

Bisschop Sanderson maakt in een zijner leerredenen over 1 Tim. 4:4 zeer juist de opmerking: Het blijkt hieruit dat het *dankzeggen* (zoals wij het gewoonlijk noemen, waarschijnlijk naar 1 Cor. 10:30 voor en na de maaltijd, een algemeen bekende handeling van de gemeente was, verricht door alle soorten van Christenen, sterke zowel als zwakke; en door alle eeuwen heen door de gemeente verricht naar het voorbeeld van Christus, Matth. 14:19; 15:36; Luk. 9:16; Joh. 6:11; Matth. 26:26, 27; Hand. 27:35. De schepselen in de naam Gods zegenen, voordat wij ze gebruiken, en

na het gebruik de naam Gods zegenen, worden hier beiden onder begrepen, want *eulogien eucharistieën*, worden door elkaar en afwisselend gebruikt. Ten einde de bewijsvoering tegen haastig oordelen en verachten toe te lichten, toont de apostel aan hoezeer het karakter van het ware Christendom meebrengt in onze handelingen het oog op God en niet op onszelf te hebben; en dat wij daarom, tenzij het tegenovergestelde duidelijk blijkt, hetzelfde moeten onderstellen van anderen, die van ons verschillen in ondergeschikte zaken. Merk op zijn beschrijving van ware Christenen, naar aanleiding van hun bedoelingen, vers 7, 8, en van de grond daarvan, **vers 9**.

a. Het einddoel van onze daden is niet wijzelf maar de Heere. Gelijk een bepaald einddoel de handeling aanleiding geeft, zo onderscheidt de algemene richting en bedoeling de staat. Indien wij willen weten op welken weg wij wandelen, dan moeten wij weten of onderzoeken naar welk doel wij op weg zijn.

Ten eerste. Niet onszelf. We hebben geleerd onszelf te verloochenen; dat was onze eerste les: *Niemand van ons leeft zichzelf*. In deze zaak zijn alle kinderen Gods het eens, hoewel zij in andere dingen van elkaar verschillen, hoewel enigen zwak en anderen sterk zijn; hierin stemmen zij allen met elkaar overeen; niet zichzelf te willen leven. Niemand van hen, die zich aan Christus hebben overgegeven, is met zijn hart een zoeker van zichzelf, dat gaat in tegen alle beginselen van het Christendom. *Wij leven niet onszelf en wij sterven niet onszelf*. Wij zijn niet onze eigen meesters, niet onze eigen eigenaars; wij mogen over onszelf niet beschikken. De gehele werkzaamheid van ons leven moet zijn niet onszelf te behagen maar Gode. Het gehele werk van onze dood, waaraan wij elke dag blootstaan of overgeleverd worden, is niet te maken dat er veel over ons gesproken wordt; wij jagen zulke ijdele eer niet na wijl wij allen dag stervende zijn. Wanneer wij eindelijk werkelijk sterven, is dat ook niet onszelf, het is alleen om ontkleed te worden; ontslagen van de last des vleses; maar het is de Heere; opdat wij mogen ontbonden worden en met Christus zijn, in de tegenwoordigheid des Heeren komen.

Ten tweede, vers 8, maar de Heere, voor onze Heere Jezus Christus, in wiens Naam ons, als Christenen, geleerd is alle dingen te doen; aan wien alle macht in hemel en op aarde gegeven is, Coll. 3:17; met het oog op de wil van Christus als onze wet, en de heerlijkheid van Christus als ons doel, Fil. 1:21. Christus is het doel dat wij, hetzij levende, hetzij stervende, najagen. Wij leven om hem in alle daden en omstandigheden des levens te verheerlijken; wij sterven - om het even of het een natuurlijk of een gewelddadige dood is - om Hem te verheerlijken en met Hem verheerlijkt te worden wanneer wij tot Hem gaan. Christus is het middelpunt, waarin alle lijnen van ons leven en van onze dood elkaar ontmoeten. Dit is het ware Christendom, waardoor Christus alles in allen gemaakt wordt. Derhalve: *het zij dat wij leven, hetzij dat wij sterven, wij zijn des Heeren*, vers 8; aan Hem gewijd, van Hem afhankelijk; Hem tot ons doel hebbende en kiezende. Hoewel sommige Christenen sterk zijn en andere zwak - niettegenstaande alle verschil in aanleg, bekwaamheden, opvattingen en praktijken in ondergeschikte dingen - zij zijn toch allen des Heeren; allen zien op Hem, dienen Hem, geven zich aan Christus, en zijn diens gevolg door Hem erkend en aangenomen. Zouden wij dan sommigen hunner oordelen of verachten alsof wij hun meesters waren, en alsof zij zich beijveren moesten om ons te behagen, en zij staan of vallen zouden door onze uitspraak?

b. De grond daarvoor, **vers 9**. Dat is gegrond in de onbeperkte vrijmacht en heerschappij van Christus, die het gevolg en het doel is van Zijn dood en opstanding. *Want daartoe is Christus ook gestorven en opgestaan en weer levend geworden* (na zijn opstanding ingegaan in het eeuwige leven, in de heerlijkheid welke Hij vroeger had) *opdat Hij beiden over doden en levenden heersen zou*, opdat Hij de opperheer van het heelal zou zijn, de Heere over allen, Hand. 10:36, alle bezielde en onbezielde schepselen; want Hij is het hoofd aller dingen en van de gemeente. Hij is de Heere van alle levenden, om hen te regeren; en van alle doden, om hen aan te nemen en op te wekken. Dit is *de naam boven allen naam*, welken God Hem gegeven heeft als een beloning voor zijn vernedering, Fil. 2:8-9. Nadat Hij gestorven en opgestaan was, heeft Hij gezegd: *Mij is gegeven alle macht in hemel en op aarde*, Matth. 28:18, en thans oefent Hij die macht uit door het zenden van zijn boodschap, **vers 19, 20**.

Indien nu Christus zo groten prijs betaald heeft voor zijn heerschappij over zielen en gewetens en zulk een rechtvaardige en onbetwistbare aanspraak heeft op die heerschappij, moeten wij zelfs de schijn vermijden van ons die toe te eigenen of er inbreuk op te maken, door te oordelen over de gewetens van onze broederen en hen voor onze rechtbank te trekken. Wanneer wij bereid zijn aanmerkingen te maken op en verwijtingen te doen aan de naam en de nagedachtenis van degenen, die gestorven en heengegaan zijn en over hen een oordeel te vellen, (waartoe sommigen des te gemakkelijker komen omdat zulk een oordeel over de doden meer kans heeft van zonder onderzoek en tegenspraak te blijven) moeten wij bedenken dat Christus een Heere is van de doden zowel als van de levenden. Indien zij gestorven zijn, dan hebben zij reeds rekenschap afgelegd en hun oordeel ontvangen, en dat zij ons voldoende. En dat leidt ons tot een andere reden tegen oordelen en verachten.

D. Omdat beiden, de een zowel als de ander, binnenkort rekenschap moeten geven, **vers 10 - 12**. Een gelovige verwachting van het oordeel ten jongsten dage zou alle haastig oordelen wel het zwijgen opleggen. Dus *wat oordeelt gij*, die zwak zijt, *uw broeder*, die sterk is? *Of ook wat veracht gij*, die sterk zijt, *uw broeder*, die zwak is? Waartoe dient al het oordelen en tegenspreken en veroordelen onder Christenen? *Wij zullen allen voor de rechterstoel van Christus geopenbaard worden*, 2 Cor. 5:10. Christus zal de Rechter zijn; Hij heeft zowel de bevoegdheid als de bekwaamheid om het eeuwig lot der mensen overeenkomstig hun werken te bepalen; en wij zullen allen voor Hem verschijnen om onderzocht te worden, rekenschap af te leggen en ons eindoordeel van Hem te ontvangen, dat voor eeuwig beslissend zal zijn.

Om dit toe te lichten haalt hij, **vers 11**, een plaats uit het Oude Testament aan, welke spreekt van Christus' algemene vrijmacht en heerschappij, en die met een eed bevestigd is. *Ik leef, zegt de Heere, voor Mij zal alle knie zich buigen, en alle tong zal God belijden*. Dit is te lezen in Jes. 45:23. Daar staat: *Ik heb gezworen bij Mijzelf*; hetgeen hier wordt weergegeven: *Ik leef*. Hieruit blijkt dat wanneer God zegt: *Ik leef*, dan moet dat opgevat worden als een eedzwering bij zichzelf; want het is Gods uitsluitend recht het leven te hebben in zichzelf. Een nadere verklaring is het van: *Het woord is uit Mijn mond uitgegaan*. Dit is in het algemeen een voorzegging van de heerschappij van Christus, welke hier met volle recht toegepast wordt op het oordeel ten jongste dage, hetwelk de hoogste en schitterendste uitoefening van die heerschappij zal zijn. Hier is een bewijs voor de Godheid van Christus; *Hij is de Heere en Hij is God, de gelijke van de Vader*. Goddelijke eer is Hem verschuldigd en moet Hem gebracht worden. Zij wordt door Hem als Middelaar aan God gebracht. God zal door Hem de wereld oordelen, Hand. 17:31. Het buigen van alle knie en het belijden van alle tong zijn slechts de uitwendige uitdrukkingen van innerlijke aanbidding en verheerlijking.

Alle knie en elke tong, hetzij vrijwillig of gedwongen.

a. Al Zijn vrienden doen het vrijwillig; zij worden gewillig gemaakt op de dag Zijner heirkraft. Genade is de vrijwillige, algehele en toegewijde onderwerping van de ziel aan Jezus Christus.

Ten eerste. Buigen voor Hem; het verstand buigt voor zijn waarheden, de wil voor zijn wetten; de gehele mens voor Zijn gezag; en dit wordt hier aangeduid door het buigen der knieën, de houding van aanbidding en gebed. Voor onze Jozef wordt het uitgeroepen: *knielt!* Gen. 41:43. Hoewel de uiterlijke houding weinig geeft, toch is zij Gode aangenaam, wanneer men er toe geleid wordt door inwendige vreze en eerbied.

Ten tweede. Het belijden van Hem; het erkennen van zijn heerlijkheid, Zijn genade en grootheid; het erkennen van onze eigen geringheid en onwaardigheid; en naar sommigen menen, het belijden aan Hem van onze zonden.

b. Al zijn vijanden zullen gedwongen worden het te doen, hetzij zij willen of niet. Wanneer Hij op de wolken komen zal en aller oog Hem zal zien, dan, en niet vroeger, zullen alle beloften, welke spreken van Zijn overwinning over al Zijn vijanden en hun onderwerping aan Hem, geheel en volkomen vervuld worden. Dan zullen zijn vijanden tot een voetbank Zijner voeten worden en al Zijn tegenstanders zijn gelijk het stof der straten. Hieruit besluit de apostel, **vers 12.** *Zo dan, een iegelijk van ons zal voor zichzelf Gode rekenschap geven.* Wij hebben geen rekenschap te geven voor anderen, en zij niet voor ons, maar een iegelijk onzer voor zichzelf. Wij moeten rekenschap geven hoe wij onze tijd besteed hebben; hoe wij onze gelegenheden hebben waargenomen; wat wij gedaan hebben en hoe wij het gedaan hebben. En daarom: *Ten eerste.* Wij hebben ons niet bezig te houden met het oordelen van anderen; zij zijn ons geen rekenschap schuldig en wij behoeven ons voor hen niet te verantwoorden, Gal. 2:6: *Hoedanigen zij waren, verschilt mij niet; God neemt de persoon des mensen niet aan.* Wie zij ook zijn en wat zij ook doen mogen, zij moeten rekenschap geven aan hun eigen meester en niet aan ons. Indien wij op enigerlei wijze medearbeiders aan hun vreugde kunnen zijn, dan is het goed, maar wij hebben geen heerschappij te oefenen over hun geloof.

Ten tweede. Des te meer hebben wij onszelf te oordelen. Wij moeten voor onszelf de rekening opmaken; en daaraan hebben wij genoeg te doen; een iegelijk *beproeve zijn eigen werk*, Gal. 6:4, zie zijn eigen rekening na; doorzoeke zijn eigen hart en leven. Indien wij dat ernstig overwegen, en rechtvaardig worden in ons oordeel over onszelf en in de zelfvernederings, dan zullen wij niet instaat zijn onze broeder te oordelen of te verachten. Al deze ondergeschikte verschillen moeten overgelaten worden aan de uitspraak van Christus op de jongste Dag.

E. Het gewicht van het Christendom ligt niet in deze dingen, en zij behoren in geen enkel opzicht tot het wezen van de godsdienst, zomin de een soort als de andere. Dat is de reden, vers 17, 18, welke hij aanvoert bij dit deel zijner vermaning. Waarom zoudt gij zo vurig zijn in uw ijver hetzij voor of tegen deze dingen, die voor de godsdienst zo gering zijn en niet in aanmerking komen? Sommigen houden dit voor een reden waarom wij, indien er waarschijnlijk ergernis aan genomen wordt, afstand doen moeten van het gebruik van onze Christelijke vrijheid. Maar deze woorden schijnen meer in het algemeen gericht te zijn tegen de hitte over deze dingen, welke hij aan beide zijden opmerkte. *Het koninkrijk Gods is niet spijs en drank, maar*

rechtvaardigheid en vrede en blijdschap door de Heiligen Geest. Merk op:

a. Wat de aard is van het ware Christendom. Dat wordt hier genoemd *het koninkrijk Gods*. Het is een godsdienst, die de bestemming heeft om ons te regeren; een koninkrijk; het bestaat in een oprechte en hartelijke onderwerping aan Gods macht en heerschappij. De evangelische bedeling wordt op bijzondere wijze *het koninkrijk Gods genoemd*, in onderscheiding van de bedeling der wet, Matth. 3:2; 4:17.

Ten eerste. Het is niet spijs en drank; het bestaat niet in het gebruiken of het zich onthouden van deze of gene spijsen en dranken. Het Christendom geeft in dat opzicht geen wetten, zomin voor als tegen. De Joodse godsdienst bestond voor een groot deel uit spijs en drank, Heb. 9:10; het zich godsdienstig - onthouden van sommige spijsen, Lev. 11:2; of het godsdienstig - eten van andere spijsen gelijk bij verscheidene offeranden, waarvan een gedeelte voor des Heeren aangezicht moest gegeten worden. Maar al deze instellingen zijn nu afgeschaft en bestaan niet meer, Coll 2:21. De zaak is in het midden gelaten. *Alle schepsel Gods is goed*, 1 Tim. 4:4. Zo staat het bijvoorbeeld met besneden worden of onbesneden blijven, Gal. 5:6; 6:15; 1 Cor. 7:19. Het behoren bij deze of bij een andere partij of afdeling, het aanhangen van deze of gene mening in ondergeschikte dingen, maakt ons niet aangenaam bij God. Daarnaar zal ten jongsten Dage niet gevraagd worden: Hebt gij vlees gegeten of alleen moeskruiden? Hebt gij heilige dagen gevierd of niet? Ook zal niet gevraagd worden: Waart gij lid van de grote kerkgemeenschap of afgescheiden? Maar wel zal gevraagd worden: Hebt gij God gevreesd en de gerechtigheid gewerkt, of niet? Niets is verderfelijker voor het ware Christendom dan het te zoeken in gebruiken, vormen en bijkomende omstandigheden, die de kern vernietigen.

Ten tweede. Het is rechtvaardigheid en vrede en blijdschap door de Heiligen Geest. Deze zijn de wezenlijke bestanddelen van het Christendom; de dingen waarin al Gods kinderen moeten overeenstemmen; aan het najagen waarvan wij al onze ijver moeten besteden, en welke wij met de uiterste zorg moeten betrachten. Rechtvaardigheid, vrede en blijdschap zijn zeer veel - omvattende woorden, en elk hunner houdt veel in zowel van de grondslag als van de bovenbouw van de godsdienst. Om de bedoeling van elk dezer woorden nader te omschrijven, zou men kunnen zeggen: Ten aanzien van God moet onze grote zorg zijn *rechtvaardigheid*; - om voor Hem te verschijnen gerechtvaardigd door de verdienste van de dood van Christus, geheiligd door de Geest Zijner genade; want de rechtvaardige Heere heeft de rechtvaardigheid lief. - Wat onze broederen betreft, is het *vrede*; - te leven in vrede en liefde, en eensgezindheid met hen; de vrede met alle mensen na te jagen; Christus kwam in de wereld om de grote vredemaker te zijn. En wat onszelf aangaat is het *blijdschap in de Heiligen Geest*; die geestelijke blijdschap, die door de gezegenden Geest gewrocht wordt in de harten der gelovigen, ten opzichte van God als hun verzoenden Vader en de hemel als hun toekomstige woning. Naast onze vereniging met God, bestaat het godsdienstig leven in blijdschap in Hem, zodat wij ons altijd verblijden in de Heere. Zeker, wij dienen een goeden Meester, die vrede en blijdschap maakt tot de bestanddelen van onze godsdienst. Dan, en dan alleen, kunnen vrede en blijdschap in de Heiligen Geest verwacht worden, wanneer de grond gelegd is door rechtvaardigheid, Jes. 32:17.

Ten derde. In al deze dingen wordt Christus gediend, vers 18. Wij moeten ze verrichten uit eerbied voor Christus als onze Meester, naar Zijn wil als onze wet en tot Zijn verheerlijking als ons doel. Al onze goede daden worden alleen aannemelijk door

de eerbied voor Christus in het verrichten. Wij moeten Zijn oogmerken en belangen in deze wereld dienen, welke in de eerste plaats bedoelen ons met God te verzoenen en daarna ons met elkaar te verzoenen. Wat is het Christendom anders dan het dienen van Christus? En wij mogen wel alle krachten inspannen om Hem te dienen, die voor ons en onze verlossing de gedaante van dienstknecht aannam.

B. De voordelen daarvan. Voor hem, die plichtmatig deze dingen waarneemt, zijn de voordelen:

Ten eerste. Hij is Gode welbehagelijk. God heeft een welgevallen in hem, al is hij ook niet geheel overeenkomstig onze maat. Hij heeft de liefde en de gunst van God, zijn persoon en zijn werken zijn Gode welbehagelijk; en meer hebben wij niet nodig om ons gelukkig te maken. Indien God slechts uw werken aanneemt, behoeft gij niets meer om uw brood met blijdschap te eten. Zij zijn Hem het meest welbehagelijk, die het meest behagen scheppen in Hem, en dat zijn zij die het meest overvloedig zijn in vrede en blijdschap in de Heiligen Geest.

Ten tweede. Hij is aangenaam de mensen; aan alle wijze en goede mensen; en de mening van de overigen komt hier niet in aanmerking. De personen en dingen, die Gode welbehagelijk zijn, behoren ons aangenaam te zijn. Zullen wij geen behagen scheppen in hetgeen Gode welbehagelijk is? Wat is de heiligmaking anders dan overeenstemming met God.

Merk op: De goedkeuring der mensen mag niet te licht geacht worden; want wij moeten alle dingen bezorgen zo dat zij eerlijk zijn voor alle mensen, en bedenken de dingen die lieflijk en van goeden klank zijn; maar in de eerste plaats moet begeerd en getracht worden Gode welbehagelijk te zijn; omdat God vroeger of later de gehele wereld tot dezelfde beoordeling brengen zal.

3. Nog een andere regel wordt hier gegeven; en wel: dat in deze twijfelachtige dingen een iegelijk niet alleen mag, maar ook moet, wandelen overeenkomstig het licht, dat God hem gegeven heeft. Dit wordt gezegd in **vers 5**.

Een iegelijk zij in zijn eigen gemoed ten volle verzekerd. Wandelt overeenkomstig uw eigen overtuiging in deze dingen, en laat anderen toe dat ook te doen. Velt geen oordeel over de handelingen van anderen; laat hen hun eigen inzicht volgen; veroordeelt hen niet indien zij overtuigd zijn in hun eigen gemoed dat zij zo of zo moeten doen. En indien uw eigen oordeel daarvan afwijkt, neemt dan ook hun gedrag niet tot een regel voor het uwe, zomin als gij hun het uw als een wet moogt voorschrijven. Zorgt vooral dat gij niet handelt tegen de voorschriften van een twijfelend geweten. Wees eerst overtuigd dat hetgeen gij doen wilt geoorloofd is, alvorens gij waagt het te doen. In twijfelachtige gevallen is het veiligst zich te onthouden. Indien een zwak Christen twijfelt of het wel geoorloofd is vlees te eten, doet hij veiligst door er zich van te onthouden zolang die twijfel duurt, totdat hij ten volle in zijn eigen gemoed verzekerd zij. Wij mogen een ander ongeloof niet opdringen, en ook niet de gebruiken van anderen ons tot wet nemen; maar wij moeten de voorschriften van ons eigen verstand volgen. Dat wordt ons geleerd in vers 14 en 23, welke beide verzen ons dat uitleggen en een voorschrift geven om niet daartegen te handelen.

A. *Van een dwalend geweten, vers 14.* Indien een ding onverschillig is, dan is het op zichzelf geen zonde het te doen. Maar zo wij het voor zonde houden, dan is het voor ons zonde hoewel niet voor anderen, omdat wij handelen tegen ons geweten, hoewel dat zich vergist en verkeerd ingelicht is. Hij licht dit nader toe met het voorbeeld van

de spijzen. Merk op:

a. Zijn eigen helder inzicht in deze zaak. *Ik weet en ben verzekerd*. Ik ben ten volle overtuigd van, en geheel en al vertrouwd met, mijn Christelijke vrijheid, en ik ben er mee voldaan, zonder enigen twijfel of angstvalligheid. Ik weet dat *geen ding onrein is in zichzelf*. Dat is: op geen enkele soort van spijze rust de smet van ceremoniële onreinheid; geen enkele is verboden te eten indien zij geschikt is voor het menselijk lichaam. Verschillende soorten van spijzen waren de Joden verboden, deze om die reden en gene weer om een andere oorzaak, opdat zij een afgezonderd volk zouden zijn, in deze zowel als in andere opzichten, Lev. 11:44; Deut. 14:2. De zonde had een vloek over de gehele schepping gebracht. *Het aardrijk is vervloekt om uwentwil*; het gebruik van de schepselen en de heerschappij over hen waren verbeurd, zodat zij voor de mens eigenlijk onrein waren, Tit. 1:15. Ten teken daarvan verbood God in de ceremoniële wet het gebruik van sommige, om te tonen wat Hij met alle had kunnen doen. Maar nu Christus de vloek weggenomen heeft is de reden daarvoor vervallen en het verbod is ingetrokken. Daarom zegt Paulus, dat hij verzekerd is in de Heere Jezus, niet alleen als de bewerker van de intrekking van dat verbod, maar ook als de oorzaak daarvan. Hij was overtuigd op grond van de verzoening door de dood van Christus aangebracht; die had de vloek weggenomen, aan het misbruik een einde gemaakt, en in het algemeen onze rechten op het schepsel hersteld, en daardoor natuurlijk ook een einde gemaakt aan die bijzondere geboden. Derhalve is nu niets onrein in zichzelf; alle schepsel Gods is goed; niets is meer *gemeen*, *oeden koïnon*; niets dat anderen ook mogen eten, en dat aan de belijders van de godsdienst verboden was te gebruiken; niets is ongewijd, want in dien zin bedoelden de Joden het woord *gemeen*. Dat wordt verklaard door het woord *akatharton*, Hand. 10:14: niets is u *gemeen* of *onrein*. Niet enkel uit de openbaring, die aan Petrus gegeven was aangaande deze zaak, maar uit de gehelen inhoud en de ganse strekking van het Evangelie, en uit de duidelijke betekenis van Christus' dood in het algemeen, had Paulus geleerd niets *gemeen* en *onrein* te achten. Dat was de helderheid van Paulus inzicht, en hij handelde dienovereenkomstig.

Maar nu geeft hij een waarschuwing aan allen, die dit heldere inzicht in deze zaak niet met hem deelden. *Die acht iets onrein te zijn, dien is het onrein*, dat is: hoewel hij op dat punt in dwaling verkeert, toch *is het voor hem onrein*. Dit bijzonder geval, zó gesteld, is een algemene regel. Voor hem, die iets doet waarvan hij in oprechtheid gelooft dat het ongeoorloofd is, voor hem is dat zonde. Dat komt voort uit de onveranderlijke wet, die ons ingeschapen is, dat onze wil in al zijn keuzen, bewegingen en leidingen de voorschriften van ons verstand behoort op te volgen. Dat is de orde der natuur, en deze orde wordt verbroken, indien ons verstand (hoewel verkeerd geleid) ons zegt dat zo iets zonde is en wij het toch doen. Dat is een *wil* ten kwade; want indien het ons zonde toeschijnt, dan is er dezelfde verkeerde neiging en verdorvenheid van de wil alsof het werkelijk zonde ware; en daarom mogen wij het niet doen. Het ligt wel niet in het vermogen van iemands geweten de aard van enig ding te veranderen op zichzelf, maar wel tegenover hemzelf dat te doen. Men noemt dit ook opvatten onder dit voorbehoud, dat hoewel het oordeel en de meningen van iemand een ding, dat in zichzelf goed is, voor hem kwaad maken kunnen, zij toch nooit iets dat in zichzelf kwaad is, goed maken kunnen, zomin in zichzelf als voor hem.

Dr. Sanderson zegt hiervan in zijn leerrede over Hfdst. 14:23: Indien iemand werkelijk overtuigd is dat het kwaad zou zijn zijnen vader om diens zegen te vragen, dan zou die verkeerde opvatting het voor hem kwaad maken; maar indien hij op dezelfde wijze

overtuigd was, dat het goed is zijn vader te vervloeken, dan zou dat daardoor niet goed worden. De Farizeeën leerden de mensen hun geweten te verkrachten, wanneer zij *korban* tot een verontschuldiging maakten om hun ouders onderstand te weigeren, Matth. 15:5, 6. Maar dat kan hun niet meer dienst doen dan Paulus' dwalend geweten hem rechtvaardigde om zijn woeden tegen het Christendom, Hand. 26:9.

B. Wij mogen ook niet handelen tegen de uitspraken van een twijfelend geweten. In die onverschillige dingen, waaromtrent wij zeker zijn dat het geen zonde is ze te laten en toch niet duidelijk inzien dat het geoorloofd is te doen, mogen wij ze niet doen zolang wij in dien twijfel verkeren. *Want die twijfelt terwijl hij eet, is veroordeeld*, vers 23, dat is: hem wordt het tot zonde; hij is veroordeeld, *katakekritai*, hij is veroordeeld door zijn eigen geweten, *omdat hij niet uit het geloof eet*; omdat hij iets doet waarvan hij niet ten volle overtuigd is dat het hem geoorloofd is. Onderstelt dat het hem niet geheel helder is dat hij de vrijheid heeft om zwijnenvlees te eten, en dat hij toch, niettegenstaande zijn twijfelingen, er toe gebracht wordt dat te doen omdat hij het anderen ziet eten; omdat hij aan zijn trek er naar voldoen wil; of omdat hij door zijn zonderlingheid de aandacht niet trekken wil. Dan zal zijn eigen hart hem veroordelen als overtreder. Onze regel is: wandelen in hetgeen wij bereikt hebben; verder niet, Fil. 3:15.

Al wat uit het geloof niet is, dat is zonde, **vers 23**. In het algemeen genomen is dit hetzelfde, wat de apostel zegt in Hebr. 11:6. *Zonder geloof is het onmogelijk Gode te behagen*. Wat wij ook in de godsdienst doen, het zal tot geen goed einde leiden, tenzij wij het doen uit het beginsel des geloofs; met een gelovig inacht nemen van de wil van Christus als onze regel, de verheerlijking van Christus als ons doel en op de gerechtigheid van Christus als onze pleitgrond. Maar naar het schijnt moet het hier meer bepaald opgevat worden: al wat niet uit het geloof is (wat gedaan wordt terwijl wij nog niet ten volle overtuigd zijn dat het geoorloofd is), dat is een zonde tegen het geweten. Hij, die het waagt iets te doen, waarvan zijn eigen geweten hem zegt dat het ongeoorloofd is, hoewel het zulks niet is in zichzelf, zal bij dergelijke verzoeking er toe verleid worden om te doen hetgeen zijn geweten hem als ongeoorloofd verbiedt en werkelijk ongeoorloofd is. De geest des mensen is een kaars des Heeren, en het is zeer gevaarlijk met het geweten te spelen of het te dwingen, hoewel het moge dwalen.

Dit schijnt de bedoeling te zijn van de spreuk in **vers 22**, die min of meer duister is: *Zalig is hij, die zichzelf niet oordeelt in hetgeen hij voor goed houdt*. Menigeen veroorlooft zich in de praktijk te doen hetgeen, waarvoor hij toch in zijn oordeel en geweten zichzelf veroordeelt; veroorlooft het zich omdat het algemeen gebruik is; en toch terwijl hij het doet en verdedigt, zegt zijn hart hem dat hij onwaar is en zijn geweten veroordeelt hem er om. Welnu: zalig is de mens die zijn wandel zo inricht, dat hij niet door enige handeling zich blootstelt aan de bestraffingen en verwijtingen van zijn eigen geweten; dat hij niet zijn eigen hart tot zijn tegenstander maakt; hetgeen noodzakelijk het geval zal zijn indien hij iets doet, waarvan hij niet overtuigd is dat het hem vrijstaat te doen. Hij, die inwendig vrede en rust heeft, is zalig, want het getuigenis des gewetens is een bijzondere steun in moeitevolle dagen. Hoewel de mensen ons veroordelen, is het voldoende indien ons hart ons niet veroordeelt, 1 Joh. 3:21.

4. Een andere regel, die hier voorgeschreven wordt aan degenen, die in deze zaken tot helderheid kwamen en die hun Christelijke vrijheid kennen, is dat zij toch op hun hoede moeten zijn om hun vrijheid niet zo te gebruiken, dat het aanstoot geeft aan een zwakke broeder. Dat wordt gezegd in **vers 13**. *Laat ons dan elkaar niet meer*

oordelen. Laat het ons genoeg zijn dat wij tot hiertoe in deze liefdeloze gewoonte volhard hebben, en laat ons er niet mee voortgaan. Om deze vermaning des te meer ingang te doen vinden, sluit hij er zichzelf bij in: Laat ons; alsof hij zeggen wil: Ik ben tot dat besluit gekomen; doet gij het eveneens. Maar *oordeelt dit liever*; in plaats van de handelingen van anderen te oordelen, laat ons op onszelf toezien; - *namelijk dat gij de broeder geen aanstoot of ergernis geeft, proskomma ê skandalon*. Wij moeten ons wachten van iets te zeggen of te doen, dat voor onze broeder aanleiding kan zijn om zich te stoten of te vallen; het eerste is de kleinere, het tweede de grotere graad van onheil en belediging; iets dat daartoe gelegenheid geeft.

A. Van droefheid voor uw broeder. Iemand, die zwak is en het voor ongeoorloofd houdt deze en die spijsen te gebruiken, zal diep bedroefd worden wanneer hij ze u ziet eten; bedroefd met het oog op de eer der wet, die naar zijn mening het verbiedt, en bedroefd met de gedachte aan het welzijn uwer ziel, dat hij er door benadeeld acht; voornamelijk indien gij het doet opzettelijk en met klaarblijkelijke bedoeling; en niet met die tederheid en zorg, die u tegenover uw zwakken broeder betamen om hem te voldoen. De Christenen moeten zorgen dat zij elkaar niet bedroeven en de kleinen van Christus niet treurig maken, zie Matth. 18:6, 10.

B. Van schuld voor uw broeder. Het vorige is een *aanstoot*, die uw broeder een grote schok geeft en hem een hindernis en ontmoediging is, maar thans is sprake van *een aanleiding om te vallen*. Indien uw zwakke broeder, alleen door uw voorbeeld en invloed, zonder dat hij enige overtuiging kreeg van zijn Christelijke vrijheid, mede getrokken wordt om te handelen tegen zijn geweten en te wandelen in tegenspraak met het licht, dat hij heeft, en daardoor schuld op zijn ziel laadt, omdat de zaak voor hem niet geoorloofd is, al is zij het voor u wèl (omdat hij nog zover niet gekomen is) dan zijt gij te bestraffen omdat gij daartoe aanleiding gegeven hebt. Zie deze zaak toegelicht in 1 Cor. 8:9 - 11.

Met dezelfde bedoeling beveelt hij ons aan te zorgen dat wij niemand aanstoot geven door het gebruik van geoorloofde dingen: *Het is goed geen vlees te eten of wijn te drinken*; deze dingen zijn inderdaad geoorloofd en aangenaam, maar niet noodzakelijk voor het onderhoud van des mensen leven, en daarom mogen en moeten wij er onszelf in verloochenen, liever dan ergernis te geven. *Het is goed*, het is Gode welbehagelijk, voor uw broeder nuttig en voor u schadeloos. Daniël en zijn vrienden zagen er gezonder uit bij het gebruik van water en brood, dan zij die de stukken van de spijs des konings aten. Het is een uitnemend voorbeeld van zelfverloochening, hetwelk Paulus ons hier geeft, 1 Cor. 8:13.

Indien de spijs mijn broeder ergert (hij zegt niet: *dan zal ik geen spijs eten*; want dat zou gelijk staan met zelfmoord), *dan zal ik in eeuwigheid geen vlees eten*; en dat is zelfverloochening. Dit moet uitgestrekt worden tot al die dingen, waaraan uw broeder zich stoot en waaraan hij zich ergert; waardoor hij in droefheid of in zonde gewikkeld wordt; of waardoor hij *zwak gemaakt wordt*, zijn genaden zwak gemaakt, zijn vertroosting verzwakt, zijn besluiten verzwakt worden. *Waarin hij zwak is*; dat is, wat hem aanleiding geeft om zijn zwakheid te tonen door veroordeling en bezwaren. Wij mogen niet zwakker maken die al zwak zijn, dat is het gekrookte riet verbreken en het rokende lemmet uitblussen.

Merk op de beweegredenen die deze waarschuwing versterken.

a. Let op de Koninklijke wet van Christelijke liefde en liefdadigheid, welke daardoor geschonden wordt; **vers 15**. *Indien uw broeder om der spijs wil bedroefd wordt*;

bedroefd wordt doordien hij u dingen ziet eten, die door de wet van Mozes verboden werden, hetgeen u op zichzelf volkomen geoorloofd is. Wellicht zou u dan geneigd zijn te zeggen: Nu spreekt hij dwaas en zwak, en wat hij zegt heeft niet veel te beduiden. Wij zijn zeer bereid om in zulke gevallen alle schuld aan de andere zijde te leggen. Maar de bestraffing wordt hier gegeven aan de sterkere en beter wetende Christenen: *dan wandelt gij niet meer naar de liefde*. De apostel kiest de partij van de zwakste, en veroordeelt het gebrek aan liefde aan de een zijde meer dan het gebrek aan kennis aan de anderen kant, in overeenstemming met de beginselen die hij elders verkondigt, dat de weg der liefde *de uitnemender weg is*, 1 Cor. 12:31. De kennis maakt opgeblazen, maar de liefde sticht, 1 Cor. 8:1 - 3. *Dan wandelt gij niet meer naar de liefde*; niet meer in liefdesbetoning. De ware liefde maakt ons gevoelig voor hun vrede en reinheid, en geeft acht op hun geweten zowel als op het onze zelf. Christenen gaan teder om met degenen, die ware genade hebben, hoewel zij er zwak in zijn.

b. Neemt in aanmerking het doel van de dood van Christus. *Verderft dien niet met uw spijze, voor welken Christus gestorven is, vers 15.*

Ten eerste. Het trekken van een ziel naar de zonde is die ziel met verderf bedreigen. Door zijn geloof te schokken, zijn hartstochten op te wekken en hem in verzoeking te brengen om te handelen tegen het licht van zijn eigen geweten, verderft gij hem zoveel in uw vermogen is; gij geeft hem aanleiding om tot het Judaïsme terug te keren. *Mê apollue*. Er wordt een uiterst bederf met die woorden bedoeld. De aanvang van de zonde is als het druipen van een lek, wij zijn er niet zeker van of het eindigen zal voordat de eeuwige verderving er uit voortkomt.

Ten tweede. De overweging van de liefde van Christus in Zijn sterven voor de zielen, moet ons zeer teder maken voor de gelukzaligheid en verlossing van zielen, en zorgvuldig om niets te doen wat die kan belemmeren en verhinderen. Heeft Christus Zijn leven, en zulk een leven! voor de zielen overgegeven, en zullen wij er niet een weinig voedsel voor overgeven? Zullen wij hen verachten, die Christus op zo hogen prijs geschat heeft? Achtte Hij het de moeite waardig zichzelf zo ver voor hen te verloochenen dat Hij voor hen in de dood ging, en zullen wij het niet nodig keuren ons zover te verloochenen dat wij een stukje vlees voor hen weigeren?

Door uw spijze. U beweert dat het uw spijze is en dat u er mee doen moogt wat u behaagt; maar denkt er aan dat de spijze wel uw is, maar dat uw broeder Christus toebehoort, een deel van Zijn gekochte eigendom is. Wanneer u uw broeder verderft, helpt u de duivel in zijn voornemens, want hij is de grote verderver; en zo veel in uw vermogen staat, dwarsboomt u het voornemen van Jezus Christus, want Hij is de grote Zaligmaker. En u beledigt niet slechts uw broeder, maar ook de Heere Jezus Christus, want het werk der verlossing is het werk, dat Hem het naast aan het hart ligt. Maar kunnen zij verdorven worden, voor wie Christus gestorven is? Wanneer wij dat vragen met het oog op de voldoendheid en de algemene bedoeling van de dood van Christus, welke was zaligmaken op de voorwaarden van het Evangelie, dan worden er zonder twijfel menigten verdorven. Wanneer er sprake is van de bijzondere bestemming van de kracht Zijns doods voor de uitverkorenen, dan, - hoewel niemand van degenen die Christus gegeven zijn, verloren gaan kan, Joh. 6:39, - dan kunt u die, zover in uw vermogen is, verderven. Het is u niet te danken indien zij niet verdorven worden; maar door te doen hetgeen er de strekking van heeft, openbaart u veel tegenstand tegen Christus. Ja, zelfs zou u geheel kunnen verderven sommigen, wier belijdenis zo

aannemelijk is dat u gehouden zijt, door een oordeel van liefde, te geloven dat Christus voor hen gestorven is. Vergelijk 1 Cor. 8:10.

c. Neemt in aanmerking het werk Gods, **vers 20**. *Verbreek het werk van God niet om der spijs wil*, het werk der genade, voornamelijk het werk des geloofs in de ziel uws broeders. De werken van vrede en vertroosting worden door zulk een gegeven aanstoot verdorven; wacht u daarvoor; maakt niet ongedaan hetgeen God gedaan heeft. u behoort met God mede te werken; gaat dus niet tegen Zijn werk in.

Ten eerste. Het werk van genade en vrede is het werk van God; het is door Hem gewrocht en het is voor Hem gewrocht; het is het goede werk dat Hij aangevangen heeft, Fil. 1:6.

Merk op: hetzelfde waarvoor Christus gestorven is, **vers 15**, wordt hier het werk Gods genoemd; naast het werk dat Hij voor ons gedaan heeft, werd er door Hem een werk in ons gedaan, ter onzer zaligheid. Iedere heilige is een werk van Gods handen, Zijn akkerwerk, Zijn gebouw, Ef. 2:10; 1 Cor. 3:9.

Ten tweede. Wij moeten er zeer zorgvuldig tegen waken dat wij niets doen hetgeen leiden kan tot verbreking van dat werk, in onszelf of in anderen. Wij moeten onszelf verloochenen in onze neigingen, begeerten en in het gebruik van onze Christelijke vrijheid, liever dan onze eigen genade en vrede of die van anderen te verbreken of te benadelen. Menigeen verbreekt het werk Gods in hem voor spijs en drank; (want niet is verderfelijker voor de ziel dan de koestering en behaging van het vlees en de vervulling van zijn begeerlijkheden); en evenzo in anderen door opzettelijk aanstoot te geven. Denkt er aan wat u verbreekt: *het werk Gods*; een werk dat eervol en heerlijk is. Denkt er aan waarom u het verbreekt: *om der spijs wil*; die voor de buik is gelijk de buik voor de spijs is.

d. Beschouwt het kwaad van aanstoot geven en welk een misbruik het is van de Christelijke vrijheid. De apostel stemt toe dat inderdaad *alle dingen rein zijn*. Het is ons geoorloofd vlees te eten, zelfs die dingen, die door de ceremoniële wet verboden waren, maar wanneer wij deze vrijheid misbruiken dan wordt dat ons tot zonde. *Het is kwaad, de mens die met aanstoot eet*. Geoorloofde dingen kunnen op ongeoorloofde wijze gedaan worden. *Eten met aanstoot*; hetzij zorgeloos, hetzij met het opzet om de broederen aanstoot te geven. Het is opmerkelijk dat de apostel zijn bestraffing voornamelijk richt tegen degenen, die aanstoot gaven. Niet in dien zin dat zij niet waren te bestraffen, die zonder oorzaak en uit zwakheid aanstoot namen door hun onwetendheid van de Christelijke vrijheid en hun gebrek aan die liefde, welke niet licht geraakt wordt en geen kwaad denkt (verscheidene malen wijst hij daar nadrukkelijk op). Maar hij richt het woord tot de sterken, omdat zij beter instaat waren om de bestraffing te verdragen en de hervorming te beginnen. Om dezen regel des te meer aan te dringen, worden hier twee leidingen gegeven, die er betrekking op hebben en waarop wij letten moeten.

Ten eerste. *Dat dan uw goed niet gelasterd worde*, vers 16; draagt zorg dat u niets doet, dat anderen aanleiding geeft om kwaad te spreken, hetzij van de Christelijke godsdienst in het algemeen, hetzij van uw Christelijke vrijheid in het bijzonder. Het Evangelie is uw goed; de vrijheden, voorrechten en voordelen, die het toestaat, zijn uw goed; uw kennis en sterkte en genade om te onderscheiden en te gebruiken uw betwiste vrijheid, zijn uw goed; - een goed dat uw zwakke broeder niet heeft. Laat dat

goed niet gelasterd worden. Het is waar, wij kunnen losbandige en onbeteugelde tongen niet verhinderen om kwaad te spreken van ons en van het beste dat wij hebben, maar wij mogen hun, indien wij het kunnen voorkomen, geen aanleiding geven om dat te doen. Laat het verwijt niet veroorzaakt worden door een misslag onzerzijds, 1 Tim. 4:12.

Dat niemand u verachte; dat is: maak uzelf niet verachtelijk. Zo ook hier: Gebruik uw kennis en uw sterkte niet op zulk een wijze dat gij de mensen aanleiding geeft om die aanmatiging en slordige wandel, en ongehoorzaamheid aan Gods wet te noemen. In vele gevallen moeten wij onszelf verloochenen ten einde onze goeden naam en onze invloed te bewaren en er afstand van doen datgene te verrichten wat wij weten dat geoorloofd is; indien ons handelen een vooroordeel tegen onze goeden naam tevoorschijn zou roepen. Ook wanneer het niet boven alle bedenking verheven is en de schijn van kwaad heeft, of wanneer de godvruchtigen in het algemeen het verkeerd achten en het in enig opzicht gebrandmerkt is. In zulk een geval is het beter onszelf tegen te staan dan schaamte over ons te brengen. Hoewel er in de voorgenomen daad misschien slechts een weinig dwaasheid is, kan zij gelijk zijn aan de dode vlieg, Pred. 10:1, en zeer bedenkelijk voor iemand, die als wijs en eerwaardig bekend staat. Wij mogen dit ook meer in het algemeen toepassen. Wij behoren alle goede plichten te vervullen op zulk een wijze dat er geen kwaad van gesproken wordt. Hetgeen in zichzelf goed en onverwerpelijk is, kan door verkeerde behandeling het voorwerp gemaakt worden van veel veroordeling en verwijtingen. Over goede gebeden, goede prediking en gesprekken wordt dikwijls kwaad gesproken, omdat men gebrek getoond heeft aan voorzichtigheid in het kiezen van tijd, van wijze van uitdrukking en van andere omstandigheden, die met de stichting nauw verband houden. Het is hun zeker tot zonde, die naar aanleiding van enige zulke bijkomstige dwalingen kwaad spreken van enig goeds, maar onze dwaasheid heeft er hun aanleiding toe gegeven. Indien wij waarde hechten aan de goeden naam van het goede, dat wij belijden en in praktijk brengen, dan moeten wij er zo mee omgaan dat er geen kwaad van gesproken kan worden.

Ten tweede. Hebt gij geloof? Hebt dat bij uzelf voor God, vers 22. Hier wordt niet het rechtvaardigmakend geloof bedoeld, want dat mag niet verborgen zijn maar moet zich in onze werken openbaren. Hier wordt bedoeld onze kennis en overtuiging van onze Christelijke vrijheid tegenover de betwiste dingen. Hebt gij in zulk een bepaald geval helderheid? Zijt gij overtuigd dat gij alle spijzen moogt eten en alle dagen gelijk achten (uitgezonderd de dag des Heeren)?

Hebt dat bij uzelf; dat is: geniet de troost daarvan in uw eigen hart; bedroeft anderen niet door een onvoorzichtig gebruik daarvan, hetgeen aanstoot kan geven en maken dat uw broeder zich stoet of valt. Hoewel wij nooit onze overtuiging mogen verloochenen, moeten wij haar in deze onverschillige dingen soms verbergen, indien de belijdenis er van meer kwaad dan goed zou doen.

Hebt dat bij uzelf; het zij u een regel voor uzelf, niet om aan anderen opgedrongen te worden of voor hen tot wet gemaakt te worden; verblijdt uzelf er in. Helder inzicht in twijfelachtige zaken kan zeer veel bijdragen tot een aangename en gemakkelijke wandel, want het maakt ons vrij van vooringenomenheid, jaloersheid en verdenking, in welke zij, die dat duidelijk inzicht missen, zonder ophouden verstrikt geraken. Vergelijk Gal. 6:4.

Een iegelijk beproeve zijn eigen werk; dat is: hij bringe het tot de toetssteen van het Woord en beproeve het daaraan zo nauwkeurig dat hij voldaan mag zijn over hetgeen hij doet; en dan zal hij roem hebben aan zichzelf alleen en niet een ander. Paulus had

in deze dingen geloof: *ik weet en ben verzekerd dat geen ding onrein is in zichzelf*; maar hij had dat geloof voor zichzelf; en gebruikte zijn vrijheid niet zo dat zij de broederen ergerde. Hoe gelukkig zou het voor de gemeente zijn indien zij, die helderheid van inzicht in twijfelachtige zaken hebben, zich er mede vergenoegden die bij zichzelf voor God te hebben, en hun overtuiging niet aan anderen op te dringen, en tot voorwaarden van gemeenschap te maken; want niets is meer in strijd met de Christelijke vrijheid of verwoestender voor de vrede der gemeente en de vrede der gewetens. Die helende wijze is ook niet minder uitnemend voor het algemeen welzijn; in noodzakelijke dingen behoort er eenheid te zijn, laat er in middelmatige dingen vrijheid zijn, en laat in alles de liefde heersen, dan zal alles spoedig welgaan.

Hebt dat bij uzelf voor God. Het doel van zulke kennis is dat wij, overtuigd van onze vrijheid, een geweten mogen bewaren vrij van belediging van God; en laat ons dat voldoende zijn. Dat is de ware vertroosting die wij voor God hebben. Zij, die zo voor Gods aangezicht wandelen, gaan waarlijk op de rechten weg.

5. Er wordt nog een regel voor ons gedrag bijgevoegd, en die is van algemene toepassing. *Zo dan laat ons najagen hetgeen tot de vrede en hetgeen tot de stichting onder elkaar dient, vers 19.* Dat is de samenvatting van al onze plichten jegens de broederen.

A. Wij moeten bedacht zijn op onderlinge vrede. Menigeen verlangt naar vrede en spreekt er veel en luid over, die niet najaagt hetgeen tot de vrede dient, maar het tegenovergestelde. Vrijheid in onverschillige dingen, nederbuiging tot de zwakken en tederen, ijver in de grote dingen Gods waarin wij het allen eens zijn, dat zijn dingen die tot de vrede dienen. Zachtheid, nederigheid, zelfverloochening en liefde, zijn de bronnen van de vrede, de dingen die tot de vrede dienen. Wij zijn niet altijd zo gelukkig van vrede te verkrijgen; er zijn er te velen die genoeg hebben in oorlog; maar de God des vredes zal ons aannemen indien wij najagen de dingen die tot de vrede dienen, dat is: indien wij naar de vrede trachten.

B. Wij moeten bedacht zijn op wederzijdse stichting. Het eerste baant de weg voor het tweede. Wij kunnen elkaar niet stichten, wanneer wij in twist en strijd met elkaar leven. Er zijn vele manieren waarop wij elkaar stichten kunnen, wanneer dat onze ernstige begeerte is; door goeden raad, bestraffing, inlichting, voorbeeld; daardoor bouwen wij niet alleen onszelf maar ook anderen op in ons allerheiligst geloof. Wij zijn Gods gebouw, Gods tempel, en hebben behoefte aan stichting, dat is opbouw; en daarom moeten wij trachten elkanders geestelijken wasdom te bevorderen. Niemand is zo sterk dat hij geen stichting nodig heeft en terwijl wij anderen opbouwen, brengen wij een zegen over onszelf.

HOOFDSTUK XV

De apostel zet in dit hoofdstuk de bespreking van het voorgaande voort, betreffende de wederzijdse verdraagzaamheid in onverschillige dingen, en gaat daarna over tot het besluiten van de brief. Wanneer er zulke verschillen van opvatting, en daardoor zulke verkoeling van toegenegenheid bestaat onder de Christenen, dan is voorschrift op voorschrift, en regel op regel wel nodig om de hitte te bekoelen en een betere gemoedsstemming te doen ontstaan. De apostel, begerig om de nagel diep in te drijven, als een nagel in een zekere plaats, vervolgt zijn vermaning, onwillig om zijn onderwerp los te laten zolang hij geen vaste hoop kan koesteren van de zaak gewonnen te hebben. En daarom regelt hij het geval geheel en brengt daartoe de meest overtuigende bewijsgonden aan. Wij hebben in dit hoofdstuk te letten op:

- I. Zijn geboden aan hen;
- II. Zijn gebeden voor hen;
- III. Zijn verdediging voor zijn schrijven aan hen;
- IV. Zijn mededelingen omtrent hemzelf en zijn zaken;
- V. Zijn verklaring van zijn voornemen om tot hen te komen;
- VI. Zijn begeerte naar een aandeel in hun voorbeden.

Romeinen 15:1 - 4

De apostel geeft hier twee voorschriften met de redenen om ze te versterken, aantoonende dat het plicht van de sterke Christenen is acht te slaan op de zwakken en tot hen af te dalen.

I. Wij moeten *de zwakheden der onsterken dragen*. Wij hebben allen onze gebreken, maar de zwakken zijn daar meer aan onderhevig dan de anderen; - de zwakken in kennis, het gekrookte riet en de rokende vlaswiek. Wij moeten op deze acht slaan; hen niet vertreden; maar hen aanmoedigen en hun zwakheden dragen. Indien zij door zwakheid ons oordelen en veroordelen, en kwaad van ons spreken, moeten wij hen verdragen, medelijden met hen hebben en hun onze toegenegenheid niet onttrekken. Helaas! het is hun zwakheid en zij kunnen het niet helpen! Evenzo verdroeg Christus Zijn zwakke discipelen en verdedigde hen. Maar er ligt meer in opgesloten; wij moeten ook hun zwakheden verdragen met het oog op henzelf, om hen, zoveel de gelegenheid toelaat, tot krachten te brengen. Dat is het dragen van elkanders lasten.

II. Wij mogen niet onszelf behagen, maar onze naasten, **verzen 1, 2**. Wij moeten onze eigen zin en lust opofferen met het oog op de zwakheid en de gebreken van onze broederen.

1. Christenen mogen niet zichzelf behagen. Wij mogen er niet ons werk van maken om al de kleine begeerten en lusten van ons eigen hart in te willigen; het is goed voor ons nu en dan onszelf tegen te staan, dan zullen wij des te beter de tegenstand van anderen kunnen verdragen. Wij zullen (gelijk Adonia overkwam) verdaan worden indien wij altijd ontevreden zijn. De eerste les, die wij te leren hebben is zelfverloochening, Matth. 16:24.

2. Christenen moeten hun broederen behagen. Het doel van het Christendom is het gemoed te verzachten en mild te maken, en ons de kunst te leren van beleefdheid en

ware inschikkelijkheid; niet de dienstknechten te zijn van ieders luimen, maar van de behoeften en zwakheden onzer broederen; en ons te voegen naar allen met wie wij in aanraking komen, zover dat met een goed geweten mogelijk is. Christenen moeten hun werk er van maken anderen te behagen. Gelijk wij niet onszelf mogen behagen in het gebruik van onze Christelijke vrijheid; die ons toegestaan is niet voor ons eigen genoegen, maar ter heerlijkheid Gods en ten voordele en tot stichting van anderen, zo moeten wij onze naasten wèl behagen. Welk een beminnelijke en aangename maatschappij zou toch de Christelijke gemeente vormen, indien alle Christenen wilden trachten elkaar te behagen; zoals wij nu zien dat zij er gewoonlijk op uit zijn om elkaar te hinderen, te dwarsbomen en tegen te spreken!

Zijn naasten te behagen; niet in alle dingen; het is geen onbeperkt voorschrift, maar *ten goede*; bepaaldelijk ten goede voor zijn ziel; niet hem behagen door het dienen van zijn slechte begeerten; niet hem welgevallig zijn in een zondige weg, of zijn afdwalingen toestemmen en de zonde in hem dulden. Dat is een lage wijze om zijn naasten te behagen, tot bederf van zijn ziel. Indien wij op die wijze de mensen behagen, zijn wij geen dienstknechten van Christus. Maar hem behagen tot zijn welzijn, ten goede; niet voor ons eigen wereldlijk nut, hem niet tot onze prooi maken, maar tot zijn geestelijk welzijn. *Tot stichting*, dat is niet alleen tot zijn voordeel, maar ook tot voordeel van anderen; tot opbouw van het lichaam van Christus, door na te speuren hoe wij elkaar van dienst kunnen zijn. Hoe meer de stenen nauw aaneengesloten liggen, en hoe beter zij aan elkaar passen, des te sterker is het gebouw. Laat ons nu bezien de reden waarom wij, Christenen, elkaar moeten behagen: *Want ook Christus heeft zichzelf niet behaagd*. De zelfverloochening van de Heere Jezus is de beste bewijsgrond tegen de zelfzucht der Christenen. Merk op:

A. Christus heeft Zichzelf niet behaagd. Hij heeft zijn eigen wereldlijk aanzien, gemak, veiligheid en genoegen niet geraadpleegd; Hij had niets waarop Hij het hoofd kon neerleggen; leefde van liefdegaven, weigerde toen men Hem koning maken wilde, verwierp geen voorstel met groter afschuw dan dat: *Meester, wees Uzelf genadig!* Hij zocht niet Zijn eigen wil, Joh. 5:30; waste de voeten Zijner discipelen; verdroeg het tegenspreken der zondaren tegen Hem; bedroefde zich, Joh. 11:33; raadpleegde niet Zijn eigen eer; in één woord: ontledigde Zichzelf en maakte zich geen naam. En dat alles om onzentwil, om voor ons een gerechtigheid te verwerven en ons een voorbeeld te geven. Zijn gehele leven was een leven van zelfverloochening en zelfmishaging. Hij heeft de zwakheden der zwakken gedragen, Heb. 4:15.

B. Daarin is de Schrift vervuld geworden: *Gelijk geschreven is: de smadingen dergenen, die U smaden, zijn op Mij gevallen*. Dat is een aanhaling van Ps. 69:10. Het eerste gedeelte van dat vers wordt op Christus toegepast in Joh. 2:17: *De ijver van Uw huis heeft Mij verteerd*; en het tweede gedeelte hier, want David was een type van Christus en zijn lijden een type van het lijden van Christus. Het wordt aangehaald om te bewijzen dat Christus er zo ver vandaan was om zichzelf te behagen, dat Hij in de hoogste graad zichzelf mishaaagd heeft. Niet alsof Zijn werk, het geheel in aanmerking genomen, een taak van droefheid voor Hem was, want Hij was daarin zeer gewillig en zeer liefderijk; maar in zijn vernedering werden de bevrediging en vervulling van natuurlijke neigingen voortdurend gedwarsboomd en verloochend. Hij verkoos ons welzijn boven Zijn eigen gemak en genoegen. De apostel geeft er de voorkeur aan om dit in de taal der Schrift uit te drukken, want hoe kan van de dingen, die des Geestes Gods zijn, beter gesproken worden dan met de eigen woorden van Gods Geest? En daarom neemt hij deze plaats: *De smaadheden dergenen die U smaden, zijn op Mij*

gevallen.

a. De schande van de smaadheden, die Christus onderging. De oneer, die God aangedaan werd, was een droefheid voor de Heere Jezus. Hij werd bedroefd door de hardheid van de harten der mensen; Hij was met smart en tranen in een zondige plaats. Wanneer de heiligen werden vervolgd, mishaaide Christus zichzelf in zo hoge mate, dat Hij rekende alsof het Hem zelf aangedaan werd: *Saul, Saul, wat vervolgt gij Mij?* Christus zelf verdroeg de grootste beledigingen; er was veel versmading in Zijn lijden.

b. De zondigheid van deze versmadingsen, voor welke Christus op zich nam voldoening aan te brengen; zo vatten sommigen het op. Elke zonde is een versmaden van God; voornamelijk opzettelijke zonden; welnu, de schuld van deze zonden viel op Christus, want Hij werd zonde gemaakt, dat is: een offerande, en schuldoffer gemaakt voor ons. Toen de Heere ons aller ongerechtigheden op Hem legde, en Hij onze zonden in Zijn eigen lichaam op het hout droeg, toen vielen zij op Hem als onze borg. *Op mij zij de vloek!* Dat was het grootste bewijs van zelfmishaging, dat gegeven kon worden, in aanmerking genomen de oneindige vlekkeloze reinheid en heiligheid van Hem, en de oneindige liefde des Vaders voor Hem; en Zijn eeuwige belangstelling in des Vaders heerlijkheid. Niets kon Hem meer tegenstaan en meer tegen Hem ingaan, dan dat Hij om onzentwil tot zonde en vloek gemaakt werd en dat daardoor de versmadingsen van God op Hem vielen, voornamelijk wanneer men bedenkt dat Hij aldus zichzelf mishaaide voor vreemden, vijanden en verraders; *Hij rechtvaardig voor de onrechtvaardigen*, 1 Pet. 3:18. Dat moet voor ons een goede reden zijn om de zwakheden der onsterken te dragen. Wij zijn schuldig niet onszelf te behagen want ook Christus heeft zichzelf niet behaagd; wij zijn schuldig de zwakheden der onsterken te dragen want Christus droeg de smaadheden dergenen die God versmaadden. Hij droeg de schuld der zonde en haar vloek; wij worden alleen geroepen om een weinig van haar droefheid te dragen. Hij droeg de opzettelijke zonden van de godlozen; wij worden alleen geroepen om de zwakheden der onsterken te dragen.

Ook Christus; kai gar ho Christos. Ook Hij die oneindig gelukzalig was in de genieting van zichzelf, die aan ons noch aan onze diensten behoefte had; ook Hij, die het geen roof achtte Gode evengelisch te zijn; die reden genoeg had om zichzelf te behagen, en geen reden om beschouwd te worden als onzer een, veel minder om tegengestaan te worden om onzentwil; - ook Hij behaagde zichzelf niet; ja Hij droeg onze zonden. En zouden wij dan niet nederig zijn en zelfverloochenend en bereid om elkaar te ontzien, wij die elkanders leden zijn?

C. Daarom moeten wij heengaan en desgelijks doen. *Want alles wat geschreven is, dat is tot onze lering tevoren geschreven.*

a. Hetgeen van Christus geschreven is, betreffende Zijn zelfverloochening en Zijn lijden, is *tot onze lering* geschreven; Hij heeft ons een voorbeeld achtergelaten. Indien Christus zichzelf verloochend heeft, dan moeten wij ook zeker onszelf verloochenen; uit het beginsel van verstand en dankbaarheid, en voornamelijk in gelijkvormigheid aan Zijn voorbeeld. Het voorbeeld van Christus in hetgeen Hij gedaan en gezegd heeft, is ons ter navolging meegedeeld.

b. Alles wat in het algemeen in de boeken van het Oude Testament geschreven is, werd geschreven tot onze lering. Wat David van zichzelf gezegd heeft, past Paulus nu rechtmatig toe op Christus. In plaats dat dit moet gehouden worden voor een verwringing van de Schrift, geeft hij ons hier een uitnemende regel in het algemeen, dat al de Schriften des Ouden Testaments (veel meer nog die van het Nieuwe) zijn geschreven voor onze lering, en niet moeten aangezien worden als van eigen

uitlegging te zijn. Hetgeen met de Oud - Testamentische heiligen gebeurde, overkwam hun als voorbeelden, en de schriften van het Oude Testament hebben velerlei vervulling. Die schriften zijn ons overgeleverd als een vasten regel; zij zijn *geschreven*, om te blijven bestaan tot ons gebruik en ons ten zegen.

Ten eerste. Tot onze lering. Er kunnen vele dingen uit de Schriften geleerd worden, en dat is de beste lering, welke getrokken wordt uit deze bronnen. Zij, die deze het meest geleerd hebben, zijn machtig in de Schrift. Wij moeten derhalve moeite doen niet alleen om de letterlijke betekenis van de Schrift te begrijpen, maar ook om er uit te leren hetgeen goed voor ons zal zijn; en wij moeten daartoe niet alleen de steen wegwentelen maar ook het water putten, want op vele plaatsen is de wel diep. Practicale opmerkingen zijn nuttiger dan critische beschouwingen.

Ten tweede. *Opdat wij door lijdzaamheid en vertroosting der Schriften hoop hebben zouden.* De hoop, welke het eeuwige leven tot voorwerp heeft, wordt hier voorgesteld als het doel van het leren uit de Schriften. De Schriften werden geschreven opdat wij zouden weten wat wij van God te hopen hebben, en op welke grond en op welke wijze. Dit moet ons de Schrift aanbevelenswaardig maken, dat zij op bijzondere wijze bevriend is met de Christelijke hoop. De wijze, om deze hoop deelachtig te worden, is door *lijdzzaamheid en vertroosting der Schriften*. Lijdzzaamheid en vertroosting onderstellen lijden en droefheid; die zijn het deel der heiligen in deze wereld; en indien dat niet zo ware, dan zou er geen plaats voor lijdzaamheid en vertroosting zijn. Deze beide zijn bevriend met de hoop, die het leven onzer zielen is. De lijdzaamheid werkt bevinding, en de bevinding hoop, en de hoop beschaamt niet, Hfdst. 5:3 - 5. Hoemeer lijdzaamheid wij oefenen onder de verdrukkingen, des te hoopvoller mogen wij uit onze verdrukkingen uitzien; niets is meer onbestaanbaar met hoop dan ongeduld. En de *vertroosting der Schriften*, de vertroosting, die ontspringt uit het Woord van God - welke de zekerste en zoetste vertroosting is, - is evenzo een grote steun voor de hoop als zij een onderpand is van het goede, waarop wij hopen. De Geest, die onze vertrooster is, is evenzo het onderpand onzer erfenis.

Romeinen 15:5 - 6

Na deze beide vermaningen gegeven te hebben, voegt de apostel, alvorens verder te gaan, hier een gebed bij voor de goede werking van wat hij gezegd heeft. Gelovige dienaren maken het door hen gepredikte woord nat met hun gebeden, omdat, wie ook het zaad zaait, God alleen de wasdom geeft. Wij kunnen slechts het oor bereiken, het is Gods uitsluitend voorrecht tot het hart te kunnen spreken. Merk op:

I. Welke naam hij God geeft: *De God der lijdzaamheid en der vertroosting*, die de bewerker zowel als de grondslag is van alle lijdzaamheid en vertroosting der heiligen, uit wien zij ontspringen en op wien zij gebouwd worden. Hij geeft de genade der lijdzaamheid; Hij bevestigt haar en houdt haar staande als *de God der vertroosting*; want de vertroosting van de Heiligen Geest helpen om de heiligen te ondersteunen, en hen al hun lijden met moed en liefde te doen dragen. Wanneer Hij komt om ons de uitstorting van de Geest der liefde en der eendracht aan te bieden, noemt Hij zich de God der lijdzaamheid en der vertroosting.

1. De God, die geduld met ons heeft en ons vertroost, die niet tot in het uiterste kennis neemt van hetgeen wij verkeerd doen, maar bereid is om te vertroosten hen die

neergebogen zijn; die ons daardoor leert onze broederen onze liefde te bewijzen en door deze middelen de enigheid te bewaren en te handhaven, doordat wij geduld hebben met elkaar en elkaar vertroosten.

2. De God, die ons lijdzaamheid en vertroosting geeft. Hij heeft, **vers 4**, gesproken van lijdzaamheid en vertroosting der Schriften; maar hier ziet hij op tot God als de God van lijdzaamheid en vertroosting; zij komen tot ons door de Schrift als de geleibuis, maar God is er de springader van. Hoe meer lijdzaamheid en vertroosting wij van God ontvangen, des te meer zijn wij geschikt om elkaar lief te hebben. Niets verbreekt de vrede meer dan een ongeduldige, twistgierige, wrevelige en neerslachtige gemoedsgesteldheid.

II. De barmhartigheid, welke hij van God begeert: *Die geve dat gij eensgezind zijt onder elkaar naar Christus Jezus.*

1. De grondslag van Christelijke liefde en vrede is gelegen in eensgezindheid; in overeenstemming van gevoelens zover men hetzelfde bereikt heeft, of anders eendrachtigheid en overeenstemming in toegenegenheid. *To autophronein*, hetzelfde bedenkende; alle aanleiding tot verschil uit de weg ruimend, alle twisten bijleggende.

2. Deze eensgezindheid moet zijn *naar* (overeenkomstig) *Jezus Christus*; in overeenstemming met het voorschrift van Christus, de koninklijke wet der liefde, in het voetspoor en naar het voorbeeld van Christus, dat Hij hun ter navolging voorgesteld heeft, vers 3 Rom. 15.3. Of: Jezus Christus moet het middelpunt van uw eensgezindheid zijn. Stemt overeen in de waarheid, niet in enige dwaling. Het is een vervloekte overeenstemming en eensgezindheid van hen, die één van zin en gevoelens zijn om hun heerlijkheid en sterkte aan het beest te geven, Openb. 17:13 Re 17.13. Dat is geen eensgezindheid naar Christus, maar tegen Christus; gelijk de bouwers van de toren van Babel, die eensgezind waren in hun opstand, Gen. 11:6 Ge 11.6. De volgorde in onze gebeden moet zijn, eerst om waarheid en daarna om vrede; want zo is de volgorde van de wijsheid die van boven is, *die is ten eerste zuiver, daarna vreedzaam*. Dat is eensgezindheid naar Jezus Christus.

3. Eensgezindheid naar Jezus Christus, in overeenstemming met Jezus Christus, is de gave Gods, en zij is een zeer kostelijke gave, die wij met groten ernst van Hem moeten afsmecken. Hij is de *Vader der geesten*, Hij formeert de harten der mensen, Ps. 33:15. Hij opent het verstand, verzacht het hart, maakt de toegenegenheid teder en geeft de genade der liefde; de Geest als een Geest van liefde, aan allen die er Hem om vragen. Ons wordt geleerd te bidden dat de wil Gods geschieden moge op aarde gelijk in de hemel. Welnu daar wordt die wil eensgezind uitgevoerd door de engelen, die allen één zijn in hun lofverheffing en dienstbewijs, en onze begeerte moet zijn dat het ook zo geschiede door de heiligen op aarde.

III. Het doel van zijn begeerte: dat God moge verheerlijkt worden, **vers 6**. Hierom smeekt hij God in de gebede, en het is tevens een beweegreden voor hen om het te zoeken. In al onze gebeden moeten wij de verheerlijking Gods bedoelen, daarom moet steeds onze eerste bede als de grondslag van alle andere zijn: *Verheerlijkt worde Uw Naam!* Gelijkgezindheid onder de Christenen moet onze verheerlijking van Gods naam bedoelen.

1. *Eendrachtig met één mond*. Het is wenselijk dat Christenen in alle dingen eendrachtig zijn, opdat zij zo in het gezamenlijk verheerlijken van God eensgezind zijn. Als het zo is, dan draagt het veel bij tot verheerlijking van God, die één is en

wiens naam één is. Het is niet voldoende dat het met één mond geschiedt, het moet ook met één geest gebeuren, want God ziet het hart aan. Ja, er kan bezwaarlijk één mond zijn, indien er geen eendracht is, en God zal weinig verheerlijkt worden indien er geen zoete overeenstemming is tussen die beide. Eén mond in het belijden van Gods waarheden en in het verheerlijken van Zijn naam; één mond in de gemeenschappelijke omgang; geen terging, bijten en vereten van elkaar; één mond in de plechtige vergaderingen: één spreker en allen met hem instemmende.

2. Als *de Vader van onze Heere Jezus Christus*. Dat is de geest van het Nieuwe Testament. God moet verheerlijkt worden zoals Hij zich geopenbaard heeft in het aangezicht van Jezus Christus, overeenkomstig de voorschriften van het Evangelie, en met het oog op Christus, in Wie Hij onze Vader is. De eenheid der Christenen verheerlijkt God als de Vader van onze Heere Jezus Christus, omdat dit in zekere zin de afspiegeling is van de eenheid, die tussen de Vader en de Zoon bestaat. Ons wordt geleerd zo er over te spreken en met het oog daarop het te begeren en er om te bidden, Joh. 17:21: *Opdat zij allen een zijn gelijkerwijs Gij, Vader, in Mij en Ik in U*; een hoge uitdrukking van de eer en de zaligheid der eenheid van de heiligen. En dan volgt: *Dat ook zij in Ons een zijn opdat de wereld gelove dat Gij Mij gezonden hebt*. En zo wordt God verheerlijkt als de Vader van onze Heere Jezus Christus.

Romeinen 15:7 - 12

De apostel keert hier terug tot zijn vermaning aan de Christenen. Wat hij hier zegt, **vers 7**, heeft dezelfde strekking als het voorgaande, maar de herhaling toont hoeveel gewicht de apostel er aan hecht. *Daarom, neemt elkaar aan*; neemt elkaar aan in uw toegenegenheid, in uw gemeenschap en in uw gewonen omgang, wanneer daartoe de gelegenheid bestaat. Hij heeft de sterken vermaand om de zwakken aan te nemen, Rom. 14:1 hier is het: *Neemt elkaar aan*; want soms maken de vooroordelen van de zwakken Christen hem schuw voor de sterken; evenals de hoogmoed van de sterken Christen hem de zwakken doet vermijden; geen van beide behoort het geval te zijn. Laat er een wederkerig aannemen onder de Christenen zijn. Zij, die door het geloof Christus aangenomen hebben, moeten door broederlijke liefde alle Christenen aannemen; al mogen zij ook arm naar de wereld zijn, of vervolgd of veracht; al zou het ontvangen van hen voor u ook een oorzaak worden van smaadheid en gevaar; Hoewel zij in de minder gewichtige dingen van de wet zeer verschillende opvattingen hebben; hoewel er reden gegeven zij voor bijzondere geraaktheid; legt nu deze en al dergelijke overwegingen ter zijde; *neemt elkaar aan*.

De reden waarom Christenen elkaar moeten aannemen wordt, evenals vroeger, ontleend aan de neerbuigende liefde van Christus voor *ons*, *gelijk ook Christus ons aangenomen heeft tot de heerlijkheid Gods*. Kan er een dringender beweegreden bestaan? Is Christus zo vriendelijk voor ons geweest, en zullen wij dan zo onvriendelijk zijn voor de Zijnen? Heeft Hij zich zo beijverd om ons aan te nemen, en zullen wij dan traag zijn in het aannemen van onze broederen? Christus heeft ons aangenomen in de innigste en dierbaarste betrekking tot Zichzelf; heeft ons aangenomen in Zijn schaapskooi, in Zijn gezin, in de aanneming tot kinderen, in een verbond van vriendschap, ja in een huwelijksverbond met Hemzelf. Hij heeft ons aangenomen, hoewel wij vreemdelingen en vijanden, verloren zonen waren, in de gemeenschap en de broederschap met Hemzelf.

De woorden *tot de heerlijkheid Gods*, kunnen betrekking hebben op het aannemen van ons door Christus, die onze voorganger is, en op ons aannemen van elkaar, hetgeen

onze praktijk moet zijn in navolging van dat voorbeeld.

I. Christus heeft ons aangenomen tot de heerlijkheid Gods. Het doel van onze aanneming door Christus is, dat wij God zullen verheerlijken in deze wereld, en door Hem zullen verheerlijkt worden in de toekomst. Het was de heerlijkheid Gods en onze heerlijkheid in het genieten van God, die Christus op het oog had toen Hij nederdaalde om ons aan te nemen. Wij zijn geroepen tot een eeuwige heerlijkheid door Christus Jezus, Joh. 17:24. Zie hier waartoe Hij ons geroepen heeft, tot een gelukzaligheid, die alle verstand te boven gaat; zie waartoe Hij ons aangenomen heeft, tot heerlijkheid van Zijn Vader. Dit had Hij in het oog met al de bewijzen Zijner gunst jegens ons.

II. Wij moeten elkaar aannemen tot de heerlijkheid Gods. Dat moet het grote einddoel van al onze daden zijn, dat God verheerlijkt moge worden, en niets leidt daartoe meer dan de onderlinge liefde en vriendelijkheid van hen, die de Godzaligheid belijden, vergelijk **vers 6**: *Opdat gij eendrachtig met één mond moogt verheerlijken de God en Vader van onze Heere Jezus Christus*. De oorzaak van twist tussen hen was de verschillende beschouwing van al of niet geoorloofde spijzen en dranken, welke haar oorsprong vond in het onderscheid tussen Joden en Grieken. Thans, om dit verschil uit te maken en te doen eindigen, toont hij aan dat de Heere Christus Joden en heidenen beiden aangenomen heeft, om hen in zichzelf tot éénen nieuwen mens te maken, in zichzelf hen te verenigen, Ef. 2:14 - 16. Men weet dat een regel is: *Quae conversiunt in aliquo tertio, inter se conversiunt. De dingen, die met een derde ding overeenkomen, komen ook met elkaar overeen*. Zij, die overeenkomen met Christus, die de Alfa en de Omega is, de eerste en de laatste, het grote Middelpunt van eenheid, behoren ook onderling overeen te komen. Deze vereniging van Joden en heidenen door Christus en het Christendom was een zaak, die zo Paulus hart innam, dat hij haar nooit kon noemen zonder enige nadere bespreking en toelichting.

1. Hij heeft de Joden aangenomen, **vers 8**. Laat ons daarom nooit hard of met verachting denken over hen, die van oorsprong Joden waren, maar nog door zwakheid enigen geur van hun oude Judaïsme hebben overgehouden, want:

A. *Jezus Christus is een dienaar der besnijdenis geworden*. Dat Hij een dienaar, diakonos, een dienstknecht is geworden, toont Zijn grote en voorbeeldloze neerbuiging aan, en legt eer op alle dienstbaarheid, maar dat Hij een dienaar der besnijdenis geworden is, dat Hijzelf besneden en aan de wet onderworpen werd, dat Hij in eigen persoon het Evangelie verkondigde aan de Joden, die uit de besnijdenis waren, dat maakt het volk der Joden merkwaardiger dan het op enige andere wijze is. Toen Christus onder de Joden rondwandelde en hen zegende, beschouwde Hij zichzelf als in de eerste plaats gezonden tot de *verloren schapen van het huis Israels*; *Hij nam het zaad Abrahams aan*, Heb. 2:16, en ving om zo te zeggen door hen de gehele mensheid. De persoonlijke dienst van Christus was hen toegeëigend, hoewel de apostelen meer omvattende zending kregen.

B. Hij was dat *vanwege de waarheid Gods*. Wat Hij hun predikte was de waarheid, want Hij was in de wereld gekomen om der waarheid getuigenis te geven, Joh. 18:37. En Hij zelf is de waarheid, Joh. 14:6. Of: *voor de waarheid Gods*; dat is om waar te maken, te vervullen de belofte aan de aartsvaders geschied betreffende de bijzondere barmhartigheid, die God over hun zaad voorzien had. Het was niet de verdienste der

Joden, maar de waarheid Gods, dat zij op die wijze werden onderscheiden; God toonde zich waar, dat is trouw aan het woord dat Hij gesproken had.

Opdat Hij bevestigen zou de beloftenissen der vaderen. De beste bevestiging van een belofte is hare vervulling. Het was beloofd, dat in het zaad van Abraham alle geslachten der aarde zouden gezegend worden; dat de Silo uit Juda zou komen; dat uit Israël zou uitgaan Hij die de heerschappij had; dat van Sion de wet zou uitgaan; en meer dergelijke beloften waren gegeven. Er kwamen vele tussentijdse handelingen der Voorzienigheid, waardoor, naar het scheen, de beloften verzwakt werden; handelingen, welke de ondergang van het gehele volk dreigden. Maar toen Vorst Messias verscheen in de volheid des tijds, en wel als een dienaar der besnijdenis, toen werden al deze beloften bevestigd en trad haar waarheid aan het licht. Want in Christus zijn alle beloften Gods, zo velen als er zijn beide in het Oude Testament en in het Nieuwe, *Ja*, en in Hem zijn ze *Amen*. Wanneer wij onder de *beloftenissen der vaderen* verstaan het gehele genadeverbond, schaduwachtig bediend onder het Oude Testament, en nu onder het Evangelie tot helder licht gebracht, dan was het grote doel van de zending van Christus de bevestiging van dat verbond, Dan. 9:27. Hij bevestigde het door het bloed des verbonds te storten.

2. Hij heeft de heidenen gelijkewijze aangenomen. Dit bewijst hij in **vers 9 - 12**.

A. Let op de gunst van Christus in het aannemen der heidenen, tot de heerlijkheid Gods; het werk van de gemeente op aarde en het loon van de gemeente in de hemel. Een voornemen van Christus was dat de heidenen eveneens zouden bekeerd worden, dat zij met de Joden één worden zouden in het mystieke lichaam van Christus. Een goede reden waarom zij niet minachtend denken mochten over enigen Christen, omdat hij vroeger heiden geweest was, want Christus had hem aangenomen. Hij nodigt de heidenen uit en heet hen welkom. Merk nu op hoe de bekering der heidenen hier genoemd wordt: *Dat de heidenen God vanwege de barmhartigheid zouden verheerlijken*. Dat is een omschrijving van de bekering.

a. Zij zullen reden hebben om God te verheerlijken, en wel om zijn barmhartigheid. In aanmerking genomen de ellendigen en betreuenswaardige toestand, waarin de heidenwereld verkeerde, kwam hun aanneming meer als een daad van barmhartigheid voor dan de aanneming van de Joden. Zij, die *Lo-ammi*; *niet een volk* waren, die waren *Lo-ruhamah*: *geen barmhartigheid verkrijgende*, Hos. 1:6, 9; 2:23. De grootste barmhartigheid, welke God enig volk kan bewijzen, is dat Hij het aanneemt in een verbond met Hem; en wij mogen wel achtgeven op Gods barmhartigheid in onze aanneming.

b. Zij zouden een hart hebben om God te prijzen. Zij zouden God verheerlijken van wege zijn barmhartigheid. Onbekeerde zondaren doen niets om God te verheerlijken; maar de genade der bekering werkt in het hart een geschiktheid om alles te spreken en te doen ter verheerlijking Gods. Gods bedoeling was een oogst van verheerlijking in te zamelen uit de heidenen, die zo langen tijd zijn heerlijkheid in schande verkeerd hadden.

B. De vervulling van de Schriften daardoor. De goedertierenheid Gods jegens de heidenen was niet alleen barmhartigheid, maar ook waarheid (getrouwheid). Hoewel hun geen bepaalde beloften gegeven waren, gelijk aan de vaderen der Joden, toch bestonden er vele profetieën, die op hen zagen en welke betrekking hadden op hun roeping en hun inlijving in de gemeente. Sommige van deze beloften vermeldt hij hier, omdat de Joden er moeilijk toe gebracht werden deze waarheid te geloven. Door

zich te beroepen op het Oude Testament, tracht hij hun afkeer van de heidenen te overwinnen en daardoor beide partijen tot elkaar te brengen.

a. Het was voorzeggd dat aan de heidenen het Evangelie zou verkondigd worden. *Ik zal U belijden onder de heidenen en Uw Naam lofzingen, vers 9*; dat is: Uw Naam zal bekend en aangenomen worden in de heidenwereld; de genade en liefde van het Evangelie zal daar verheerlijkt worden. Dit is een aanhaling uit Psalm 18:50: *Ik zal U, o Heere, loven onder de heidenen, en Uw Naam zal ik psalmzingen*. Een dankbare openbaring en mededeling van Gods naam is een voortreffelijk middel om anderen tot de erkenning en verheerlijking van God te brengen. Christus beleed God onder de heidenen, in en door Zijn apostelen en dienaren, die Hij zond om alle volken te onderwijzen. De verhoging van Christus en de bekering van zondaren, worden beide voltooid door de verheerlijking van God.

De belijdenis van Gods naam door Christus aan zijn broederen wordt genoemd *het prijzen van God in het midden der gemeente*, Psalm 22:23. Deze woorden, zoals ze door David gesproken werden, waren gesproken toen hij oud en nabij de dood was en het was niet waarschijnlijk dat hij Gods naam onder de heidenen zou belijden. Maar wanneer de psalmen van David worden gelezen en gezongen door de heidenen en in hun midden, tot prijs en verheerlijking van God, dan kan men daarvan zeggen dat *David God belijdt en Zijn Naam psalmzingt onder de heidenen*. Hij, die de lieflijke in psalmen in Israël was, is nu de lieflijke in psalmen onder de heidenen. De genade der bekering maakt altijd dat de mensen de psalmen van David zeer lief krijgen. Wanneer men ze beschouwt als gesproken door Christus, de Zoon van David, dan kan het opgevat worden van Zijn geestelijke inwoning door het geloof in de harten van al de prijzende heiligen. Indien iemand God belijdt en Zijn Naam psalmzingt onder de heidenen, dan doet hij dat niet en zij doen het niet, maar Christus doet het en zijn genade in hen. *Ik leef; doch niet meer ik, maar Christus leeft in mij*; en zo ook: *ik psalmzing; doch niet ik, maar Christus psalmzingt in mij*.

b. Dat de heidenen *zouden vrolijk zijn met Zijn volk, vers 10*. Dit is aangehaald uit het lied van Mozes, Deut. 32:43.

Merk op: degenen, die in Zijn volk werden ingelijfd, worden gezegd vrolijk te zijn met Zijn volk. Groter vreugde kan een volk niet bereid worden dan deze dat het Evangelie met kracht tot hen komt. De Joden, die een afkeer koesterden jegens de heidenen, zouden tot geen prijs een hunner toelaten tot hun vrolijke feesten; want, zeggen zij, een vreemde zal zich niet met onze blijdschap vermengen, Spr. 14:10. Maar nu de middelmuur des afscheidsels gebroken is, worden de heidenen uitgenodigd om vrolijk te zijn met Zijn volk. Door in de gemeente opgenomen te worden, delen zij in haar lijden; zijn haar broederen in de lijdzaamheid en in de verdrukking; en als vergelding daarvoor zullen zij deel krijgen aan hare vreugde.

c. Dat zij de Heere zouden loven, *vers 11. Looft de Heere, al gij heidenen*. Dat is een aanhaling uit de kortste van al de Psalmen, Psalm 117: 1. De bekerende genade maakt dat de mensen God gaan loven; zij geeft hun de rijkste stof voor lof, en een hart daarvoor. De heidenen hadden gedurende vele eeuwen hun afgoden van hout en steen geloofd, maar nu worden zij er toe gebracht om de Heere te loven; en daarvan spreekt David hier in de geest. Het oproepen van alle volken om de Heere te loven, onderstelt zij Hem zullen kennen.

d. Dat zij zouden geloven in Christus, *vers 12*, overgenomen uit Jes. 11:10. Merk op:

Ten eerste. De openbaring van Christus als de Koning der heidenen. Hij wordt hier genoemd *de wortel van Jessai*; dat is een tak uit het geslacht Davids, die eigenlijk het leven en de kracht van dat geslacht is; vergelijk Jes. 11:1. Christus was *Davids Heere*, Matt. 22:45; want Hij was *de Wortel en het geslacht Davids*, Openb. 22:16. Christus, als God, was de wortel van David; Christus, als mens, was de Spruit van David. *Die opstaat om over de heidenen te gebieden.* Dit is de verklaring van de zinnebeeldige uitdrukking van de profeet: *"Hij zal staan tot een banier der volken."* Toen Christus opstond uit de doden en ten hemel voer, was dat om over de heidenen te gebieden.

Ten tweede. Het toevlucht nemen van de heidenen tot Hem. *Op Hem zullen de heidenen hopen.* Het geloof is het vertrouwen der ziel op Christus en hare afhankelijkheid van Hem. De profeet heeft hiervoor: *Naar Hem zullen de heidenen vragen.* De weg des geloofs is eerst een zoeken naar Christus als de ons aangeboden Zaligmaker; daarna het bevinden dat Hij gewillig en getrouw is om zalig te maken; en eindelijk het in Hem vertrouwen; op Hem hopen. Zij, die Hem kennen, zullen op Hem hopen. Of: dit zoeken van Hem, dit vragen naar Hem, is het gevolg van het vertrouwen in en het hopen op Hem; Hem zoeken in het gebed en met voortdurende inspanning. Wij zullen Christus nooit zoeken indien wij niet op Hem hopen. Het vertrouwen is de moeder; ijver in het gebruik der middelen is de dochter. Indien Joden en heidenen verenigd zijn in de liefde van Christus, waarom zouden zij dan niet verenigd zijn door wederzijdse liefde tot elkaar?

Romeinen 15:13

Hier wordt een ander gebed opgezonden tot God als de God der hoop; en dat is, evenals het voorgaande, vers 5, 6, om geestelijke zegeningen. Deze zijn de beste zegeningen en daarom moet dus voor alles gebeden worden.

I. Merk op hoe hij God aanspreekt: als *de God der hope*. Het is goed in het gebed aan deze namen vast te houden, aan deze titels en eigenschappen van God, die het meest toepasselijk zijn op het verzoek waarmee wij tot Hem komen en die het best kunnen dienen om ons geloof dienaangaande aan te moedigen. Elk woord in het gebed moet een smeking zijn. Daardoor zal de zaak behoorlijk voorgedragen worden en de mond vervuld worden met beweegredenen. God is de God der hope. Hij is het fundament, waarop onze hoop gebouwd wordt, en Hij is de bouwmeester die het zelf gelegd heeft; Hij is beide, het voorwerp onzer hoop en haar bewerker. De hoop, die niet op God gevestigd wordt, is slechts schijn en zal ons bedriegen, want die is niet door Hem in ons gewrocht. Wij hopen op Zijn goedertierenheid en hopen op Zijn trouw, indien het goed is. Wij zien dat in Ps. 119:49. *Uw woord*, hier is God het Voorwerp, *op hetwelk Gij mij hebt doen hopen*, hier is God de bewerker van onze hoop, 1 Petrus 1:3.

II. Wat Hij van God vraagt; niet voor zichzelf maar voor hen.

1. *Dat zij mogen vervuld worden met alle blijdschap en vrede in het geloven.* Blijdschap en vrede zijn twee van die dingen, waaruit het koninkrijk Gods bestaat, Rom. 14:17. Blijdschap in God en vrede in het geweten, beide voortkomende uit het gevoel van onze rechtvaardigmaking, zie Rom. 5:1, 2. Blijdschap en vrede in ons eigen gemoed zullen een lieflijke eenheid en eensgezindheid onder de broeders bevorderen. Merk op:

A. Hoe begeerlijk deze blijdschap en vrede zijn; zij kunnen ons vervullen. Vleselijke

blijdschap blaast de ziel op, maar zij kan haar niet vervullen; daarom is het hart treurig onder het lachen. De ware, hemelse, geestelijke blijdschap vervult de ziel; zij geeft de ziel voldoening, die overeenstemt met haar grote en gerechtigde begeerten. Daardoor verzadigt en verfrist God de bedroefde ziel. Niets meer dan deze blijdschap, alleen steeds meer van haar, zelfs hare volmaking in de eeuwige heerlijkheid, is de begeerte der ziel, die haar bezit, Psalm 4:7, 8; 36:9; 63:6; 65:5.

B. Hoe wordt die verkregen?

a. Door het gebed. Wij moeten daarvoor naar God gaan; Hij wil van ons gebeden worden. Het gebed beweegt zich in geestelijke blijdschap en vrede.

b. Door het geloof; dat is het gebruik der middelen. De blijdschap, die de vrucht van inbeelding is, is ijdele, vluchtige en veranderlijke blijdschap; de ware en blijvende blijdschap is een vrucht van het geloof. *In wien gelovende; gij u verheugt met een onuitsprekelijke vreugde*, 1 Petrus 1:8. Het is te wijten aan de zwakheid van ons geloof, dat wij zoveel gebrek aan blijdschap en vrede hebben. *Geloof alleenlijk*: geloof in de goedertierenheid van Christus, de liefde van Christus, de beloften des verbonds, de blijdschap en de heerlijkheid des hemels. Laat het geloof u de inhoud en het bewijs van al deze dingen zijn, en het kan niet anders of het gevolg daarvan zal blijdschap en vrede zijn.

Merk op: er staat: *alle* blijdschap en vrede; alle soorten van ware blijdschap en vrede. Wanneer wij in het gebed tot God komen, moeten wij Hem al onze begeerten blootleggen; wij zijn niet nauw in Hem, waarom zouden wij nauw - besloten zijn in onszelf? Vraag om alle soorten van blijdschap. Doe uw mond wijd open en Hij zal hem vervullen.

2. *Opdat gij overvloedig moogt zijn in de hoop, door de kracht des Heiligen Geestes.* De blijdschap en vrede van de gelovigen spruiten voornamelijk voort uit hun hoop. Wat hun hier gegeven wordt, is slechts weinig in vergelijking met wat voor hen bewaard wordt; en daarom hoe groter hun hoop is des te meer blijdschap en vrede zullen zij genieten. Wij zijn overvloedig in de hoop, wanneer wij voor grote dingen op God hopen, en dan worden wij grotelijks versterkt en bevestigd in die hoop. Christenen moeten daarom begeren en najagen een overvloed van hoop; van die hoop welke niet beschaamd maakt. Dat geschiedt door de kracht des Heiligen Geestes. Dezelfde almachtige kracht die de genade werkt, brengt ook deze hoop voort en versterkt haar. Onze eigen kracht kan dat nimmer bereiken; en daarom, waar deze hoop bestaat en waar zij overvloedig is, daar moet de gezegende Geest van God er al de heerlijkheid voor hebben.

Romeinen 15:14 - 16

I. Hij prijst deze Christenen om de bestmogelijke eigenschappen. Hij begon zijn brief met hun lof, Rom. 1:8. *Uw geloof wordt verkondigd door de gehele wereld*; en nam daaruit aanleiding voor zijn volgend betoog. Nu, omdat hij hen hier en daar scherp bestraft heeft, besluit hij met een dergelijke lof, om hen op te beuren en als goede vrienden te scheiden. Hij doet dat welsprekend. Het was geen staaltje van zinledige vleierij en grootspraak, maar het was een getrouwe erkenning van hun waarde en van de genade Gods in hen. Wij moeten ons steeds benaastigen om in anderen op te merken en te prijzen wat in hen voortreffelijk en prijzenswaardig is, dat is een gedeelte van de tegenwoordige vergelding van deugd en nuttigheid en het kan van dienst zijn om anderen tot heiligen naijver te verwekken. Het was een grote

aanbeveling voor de Romeinen, dat zij geprezen werden door Paulus, een man van zoveel verstand en oprechtheid; te scherpzinnig om bedrogen te worden en te eerlijk om te vleien. Paulus was persoonlijk met deze Christenen niet bekend, en toch zegt hij verzekerd te zijn van hun voortreffelijkheid, hoewel hij alles alleen uit mondelinge mededelingen wist. Wij moeten aan de een zijde niet onnozel genoeg zijn om elk woord te geloven, maar aan de anderen kant moeten wij niet twijfelziek genoeg zijn om niets te geloven. Voornamelijk moeten wij bereid zijn om het goede omtrent anderen te geloven; in dat opzicht gelooft de liefde alle dingen en hoopt zij alle dingen en houdt er zich van overtuigd, indien er zoveel waarschijnlijkheid voor bestaat als hier het geval was. Het is veiliger te dwalen door te veel te geloven dan omgekeerd. Laat ons nu nagaan wat het was, waarover hij hen prees.

1. Dat zij waren *vol van goedheid*. Daarom was het zeer waarschijnlijk dat zij het door hem geschrevene goed zouden opnemen en het voor een bewijs van hartelijkheid houden. En dat niet alleen, maar dat zij er mede overeenstemmen zouden en het in praktijk brengen; met name hetgeen hij hun over eensgezindheid en het helen van hun onderlinge geschillen geschreven had. Een goede verstandhouding onder elkaar en goede wil jegens elkaar zou spoedig een eind aan allen twist maken.

2. Dat zij waren *vervuld met alle kennis*. Goedheid en kennis bijeengevoegd! Een zeer zeldzame en toch voortreffelijke vereniging; het hart en het hoofd van de nieuwen mens! *Alle kennis*, alle noodzakelijke kennis, alle kennis van de dingen, die tot hun eeuwigen vrede dienden.

3. *Machtig om ook elkaar te vermanen*. Bij deze gaven wordt nog een andere vereist; dat is de gave van zich te kunnen uiten. Zij, die goedheid en kennis hebben, moeten hetgeen zij bezitten mededelen ten nutte en ten zegen van anderen. Gij, die zo uitmunt in heerlijke gaven, zoudt kunnen menen dat gij van mij geen voorlichting nodig hadt. Het is een troost voor getrouwe dienaren hun werk vervangen te zien door de gaven en genaden van hun gemeenteleden. Hoe gaarne zouden dienaren hun vermaningen achterwege houden, indien de gemeenteleden gewillig en bekwaam waren om elkaar te vermanen! Gave de Heere dat al het volk profeten waren. Maar wat ieders werk is, wordt spoedig niemands werk, en daarom:

II. Zuivert hij zich van de verdenking dat hij zich onnodig zou bemoeid hebben met zaken, die hem niet aangaan, **vers 15**. Merk op met hoeveel toegenegenheid hij hen aanspreekt: *Mijn broeders!* vers 14, en nog eens: *broeders!* vers 15. Hij bezat zelf en leerde anderen de kunst van behagen. Hij noemt hen allen zijn broeders, om hen daardoor de broederlijke liefde te leren. Waarschijnlijk schreef hij te meer op hoffelijke wijze aan hen, omdat zij Romeinse burgers waren, die in de omgeving van het hof leefden, beschaafder waren en zich voordeliger voordeden, en daarom was Paulus, die allen alles werd, geneigd om door de beschaafdheid van zijn stijl invloed ten goede op hen uit te oefenen. Hij erkent dat hij hun *eensdeels te stoutelijker (vrijmoediger) geschreven heeft, tolmêroteron apo meroes*, op een wijze die zou kunnen doen denken aan hoogmoed en aanmatiging, waarom sommigen hem wellicht zouden beschuldigen dat hij te veel op zich nam, maar dan moesten zij in aanmerking nemen:

1. Dat hij het alleen gedaan had om hun de dingen te herinneren: *u als wederom dit indachtig makende*. Zulke nederige gedachten had Paulus van zichzelf, hoewel hij zo

uitmuntte in kennis, dat hij niet wenste het te doen voorkomen alsof hij hun iets gezegd had dat zij tevoren niet wisten, maar hun alleen in het geheugen teruggeroepen had hetgeen zij vroeger van anderen geleerd hadden. Evenzo deed Petrus, 2 Petrus 1:12; 3:1. De mensen verontschuldigen zich meermalen dat zij het woord niet komen horen, omdat de dienaar hun niets kan vertellen wat zij niet reeds weten. Indien dit zo is, dan hebben zij toch er behoefte aan het beter te weten en er aan herinnerd te worden.

2. Dat hij het deed als de apostel der heidenen. Het was vervulling van zijn bediening. *Om de genade* (dat is: *het apostelschap*, Rom. 1:5) *die mij van God gegeven is*, om te zijn een dienaar van Jezus Christus onder de heidenen, **vers 16**. Paulus achtte het een grote gunst en een eer, die God hem gegeven had, dat hij in deze bediening gesteld was, Rom. 1:13. Welnu, omdat hem deze genade gegeven was, gaf hij zich in die mate aan de heidenen, opdat hij die genade niet tevergeefs van God mocht ontvangen hebben. Christus ontving om te kunnen geven; en dat deed Paulus ook; indien wij talenten hebben mogen wij ze niet begraven. Betrekkingen en bedieningen moeten met plichtgevoel vervuld worden. Het is goed voor de dienaren, indien zij dikwijls herinnerd worden aan de genade, die God hun gegeven heeft. *Minister verbi es, hoc age* - was Perkins' zinspreuk. *Gij zijt dienaar des Woords, geef er u geheel aan*. Paulus was een dienaar. Merk hier op:

A. Wiens dienaar hij was; *een dienaar van Jezus Christus*, 1 Cor. 4:1. 1Co 4.1 Hij is onze Meester; wij zijn Zijn eigendom en Hem dienen wij.

B. Voor wie: *onder de heidenen*. Daartoe had God hem aangesteld, Hand. 22:21. Zo waren Petrus en hij samen overeengekomen, Gal. 2:7 - 9. Deze Romeinen waren heidenen. "Welnu", zegt hij; "ik steun niet op u, ook zoek ik geen heerschappij over u; ik ben er toe aangesteld, indien gij mij voor hard en hoogmoedig houdt: mijn aanstelling is mijn waarborg, en moet mij rechtvaardigen.

C. Wat hij bediende: *het Evangelie van God; hiëroergoenta to evangelion, het bedienende als een heilig ding* (dat betekent het woord) uitoefenende de bediening van een Christelijk priester, geestelijker en daarom voortreffelijker dan de Levitische priesterschap.

D. Met welk doel: *opdat de offerande* (of het offeren) *van de heidenen aangenaam worde*; dat God de heerlijkheid moge ontvangen, die Zijnen naam toekomt door de bekering der heidenen. Paulus gaf zichzelf also opdat hij Gode iets mocht brengen, dat Hem aangenaam was. Merk op hoe de bekering der heidenen hier genoemd wordt: *de offerande der heidenen*; zij is *prosphora toon ethnoon, het offeren der heidenen*. In deze woorden worden de heidenen beschouwd op een van deze beide wijzen:

a. Als de priesters, die de offerande van gebed en lofverheffing en andere godsdienstige handelingen offeren. Langen tijd waren de Joden een heilig volk geweest, een koninkrijk van priesters; maar nu waren de heidenen Gode tot priesters gemaakt, Openb. 5:10; door hun bekering tot het Christelijk geloof aan de dienst van God geheiligd; opdat het Schriftwoord zou vervuld worden: *Aan alle plaats zal Mijnen naam reukwerk toegebracht worden en een rein spijsoffer*, Mal. 1:11. Van de bekeerde heidenen wordt gezegd dat zij *nabij* geworden zijn, Ef. 2:13; de uitdrukking voor priesters gebruikt.

b. De heidenen zijn zelf de offerande, die door Paulus aan God gebracht wordt in de

naam van Christus; een levende, heilige, Gode welbehaaglijke offerande, Gode aangenaam, Rom. 12:1. Een geheiligde ziel wordt aan God geofferd in de vlammen der liefde op Christus als het altaar. Paulus vergaderde zielen door zijn prediking, niet om ze voor zichzelf te houden, maar om ze Gode op te offeren. *Zie hier ik en de kinderen, die mij God gegeven heeft.* En dat is een aangename offerande, *geheiligd door de Heiligen Geest.* Geen offeranden zijn Gode aangenaam, dan die geheiligd zijn; ongeheiligde dingen kunnen nooit de heiligen God behagen.

Romeinen 15:17 - 21

In deze woorden geeft de apostel enige mededelingen omtrent zichzelf en zijn eigen zaken. Nadat hij zijn bediening en zijn apostelschap genoemd heeft, gaat hij er toe over om die bediening in haar uitoefening te prijzen en tot verheerlijking van God de groten zegen op zijn dienst en de wondervolle dingen, die God door hem gedaan heeft, te vermelden tot aanmoediging van de Christelijke gemeente te Rome. Zij zagen daaruit dat zij niet alleen stonden in de belijdenis van het Christendom, maar hoewel zij in vergelijking met de grote menigte van hun afgodische naburen, slechts een klein kuddeke waren, toch werden er, hier en ginds in het land, velen gevonden, die hun deelgenoten waren in het koninkrijk en de lijdzaamheid van Jezus Christus. Evenzo was het een krachtige bevestiging van de waarheid der Christelijke leer, dat deze zulk een buitengewoon voorspoedige loop had, en zich zo heinde en ver uitbreidde door zulke zwakke en onevenredige middelen; dat zulke grote menigten gevangen werden tot gehoorzaamheid aan Christus door de dwaasheid der prediking. Daarom doet Paulus hun deze mededelingen, die hij maakt tot een aanleiding tot roem, geen ijdele roem, maar heilige genadige roem, dat duidelijk blijkt uit de bijvoeging: het is *door Jezus Christus*. Hij verenigt dus al zijn roem op Jezus Christus; en hij leert ons evenzo te handelen, 1 Cor. 1:31. *Niet ons, o Heere!* Ps. 115:1. En hij roemt in *de dingen die God aangaan*. De bekering van zielen is een der dingen, die God aangaan, en die is het onderwerp van Paulus roem; niet de dingen van het vlees.

Zo heb ik dan roem, **vers 17**, *echo ven kauchésin en Christooi Jêsoe ta pros theon, waarop ik roemen mag.* Beter is wellicht het te lezen als volgt: *Daarom heb ik een blijdschap in Christus Jezus* (hetzelfde woord wordt gebruikt in 2 Cor. 1:12 en Fil. 3:3, waar als een kenmerk van de ware besnijdenis genoemd wordt dat zij *roemt* (zich verblijdt) *kauchomenoi*, in Christus Jezus, *ten aanzien van, met betrekking tot, de dingen Gods*, of de dingen die Gode geofferd worden; de levende offeranden der heidenen, **vers 16**.

Paulus verlangt dat zij zich met hem verheugen over de uitgebreidheid en de krachtadigheid van zijn bediening, over welke hij spreekt niet alleen met de grootst mogelijke eerbied voor de macht van Christus en de krachtdadige werking van de Heiligen Geest als alles in allen, maar met een plechtige bevestiging van de waarachtigheid zijner woorden, **vers 18**. *Want ik zou niet durven iets zeggen, hetwelk Christus door mij niet gewrocht heeft.* Hij wil niet roemen van dingen boven de maat, of de roem aannemen voor het werk van een ander; zoals hij zou kunnen doen in het schrijven aan vreemdelingen op verren afstand, die hem misschien niet konden weerleggen. Hij zegt echter: dat zou ik niet durven doen; een betrouwbaar man durft niet liegen, hoewel hij er toe in verzoeking komt; en durft waar blijven, hoewel dat hem verschrikking brengt. In deze mededelingen omtrent hemzelf, moeten wij letten op:

I. Zijn onvermoeide ijver en bezigheid in zijn werk. Hij had *overvloediger gearbeid*

dan zij allen.

1. Hij had gepredikt in vele plaatsen. *Van Jeruzalem af* (vanwaar de wet uitgegaan was als een schijnende lamp) *en rondom tot Illyricum toe*, vers 19, Rom. 15:19 op vele honderden mijlen afstand van Jeruzalem. Wij hebben in het boek der Handelingen een verhaal van Paulus' reizen. Daar zien wij hoe hij arbeidde nadat hij uitgezonden werd om het Evangelie aan de heidenen te brengen, Hand. 13.. Eerst ging hij tot dat gezegende werk in Seleucië, Cyprus, Pamphylië, Pisidia en Laodicea, Hand. 13, 14.. Daarop reisde hij door Syrië en Cilicië, Frygië, Galatië, Mysië, Troas, en werd vandaar geroepen naar Macedonië en dus in Europa, Hand. 15, 16. Vervolgens vinden wij hem in Thessalonica, Beréa, Athene, Korinthe, Efeze en de omliggende delen ijverig bezig. Zij, die iets weten van de uitgestrektheid van deze landen en van de grote afstanden, zullen zeker tot het besluit komen dat Paulus een werkzaam man was, vrolijk als een sterke held voor de wedloop. Illyricum is het land, dat nu Slavonië heet, op de grens van Hongarije. Sommigen menen dat Bulgarije wordt bedoeld, anderen het zuidelijk deel van Pannonia; in elk geval: het lag op grote afstand van Jeruzalem. Nu kan men er zeker van zijn, dat wanneer Paulus zoveel werk ondernam, hij het toch niet ten halve uitvoerde. Nee, zegt hij, *ik heb het Evangelie van Christus vervuld; ik heb het Evangelie ten volle gepredikt*; ik gaf hun een volledige voorstelling van de waarheden en voorwaarden van het Evangelie. Ik heb niets achtergehouden, dat ik niet al de raad Gods zou verkondigd hebben, Hand. 20:27; niets achterwege gehouden, waarvan de kennis nodig is ter zaligheid. Het Evangelie vervuld, *peplêrookenai to evangelion*, het volgemaakt, zoals het net bij een goede haal gevuld wordt met vissen; of het Evangelie vervuld, hen met het Evangelie vervuld. Zulk een verandering brengt het Evangelie teweeg dat, wanneer het in een plaats komt, het die plaats vervult. Andere kennis is nevelachtig en laat de zielen ledig, maar de kennis van het Evangelie vervult ze.

2. Hij predikte in plaatsen, waar het Evangelie vroeger nooit gehoord was, vers 20, 21. Hij brak de maagdelijke grond op, legde op vele plaatsen de eersten steen, en leidde het Christendom in, in streken waar gedurende vele eeuwen niets anders geheerst had dan afgoderij, toverij en allerlei soorten van duivelsdienst. Paulus brak het ijs en het kan dus niet anders of daardoor stuitte hij menigmaal op moeilijkheden en ontmoedigingen in zijn werk. Degenen, die in Judea werkten, hadden in dat opzicht een veel gemakkelijker taak dan Paulus, die de apostel der heidenen was; want zij gingen in tot de arbeid van anderen, Joh. 4:38. Paulus, die een krachtig man was, werd geroepen tot het zwaarste werk; er waren wel onderwijzers, maar Paulus was de grote vader; velen die nat maakten, maar Paulus was de grote planter. Hij was een moedig man, die de eerste aanval deed op de vesting van de sterkgewapende in de heidenwereld; hij besprong daar het eerst de sterkte van Satans belangen; en Paulus was het, die in vele plaatsen het eerste optreden waagde en er dan ook zwaar voor geleden heeft. Hij vermeldt dit als een bewijs voor zijn apostelschap, want de bediening der apostelen was voornamelijk hen binnen te brengen, die buiten stonden, en zo de grondslagen te leggen voor het nieuwe Jeruzalem, zie Openb. 21:14. Paulus predikte wel in vele plaatsen, waar anderen al gewerkt hadden, maar voornamelijk nam hij het werk ter hand onder hen, die nog in duisternis gezeten waren. Hij vermeed altijd zeer zorgvuldig te bouwen op een fundament, dat een ander gelegd had, ten einde niet daardoor zijn apostelschap in twijfel te doen trekken en aanleiding te geven aan hen, die er op uit waren om aanmerking op hem te maken. Hij haalt hierbij een plaats aan uit Jes. 52:15. *Denwelken van hem niet was gebodschapt, die zullen het zien; en dewelke het niet gehoord hebben, die zullen het verstaan.* De profeet gebruikt

bijna dezelfde woorden. En dat maakt de zegen op Paulus prediking des te merkwaardiger. De overgang van de duisternis tot het licht is duidelijker waarneembaar dan de avondschemering en het afnemen van het daglicht. En gewoonlijk heeft het Evangelie in een plaats de meesten invloed bij de eerste verkondiging; later worden de mensen gewoonlijk tegen de prediking bestand.

II. De grote en verwonderlijk - goede uitslag van zijn prediking. Die was krachtadig geweest *tot gehoorzaamheid der heidenen*. De bedoeling van het Evangelie is de mensen tot *gehoorzaamheid* te brengen; niet alleen te maken dat zij de waarheid geloven, maar ook dat zij haar gehoorzamen. Daarop werkte Paulus in al zijn reizen, en niet voor zijn eigen gemak en eer (zo dat zijn doel geweest was dan had hij het jammerlijk gemist!), maar voor de bekering en behoudenis der zielen; daar had hij zijn hart op gezet en daarvoor was hij gestadig in arbeid. En hoe werd nu dit grote werk gewrocht?

1. Christus was de voorname uitvoerder ervan. Hij zegt niet; "hetwelk ik wrocht" maar: "hetwelk Christus door mij gewrocht heeft," **vers 18**. Wat wij ooit goeds doen, wij zijn het niet, maar het is Christus die het door ons doet; het werk is Zijns, de kracht is Zijne, Hij is alles in allen, Hij werkt al ons werken, Fil. 2:13; Jes. 26:12. Paulus grijpt alle gelegenheden aan om dat te erkennen, opdat al de lof aan Christus gebracht moge worden.

2. Paulus was een zeer arbeidzaam werktuig. *Met woord en werk*; dat is, door zijn prediking en door de wonderen, die hij verrichtte om zijn leer te bevestigen; - of door zijn prediking en zijn leven. Die dienaren hebben de meeste kans zielen te zullen winnen, die prediken beide met woord en werk, die door hun wandel de kracht van de door hen verkondigde waarheid bewijzen. Dit is overeenkomstig het voorbeeld van Christus, die begon beide te doen en te leren, Hand. 1:1. *Door kracht van tekenen en wonderheden, en dunamei sêmeioon*; *door kracht*, of in de kracht, van tekenen en wonderen. Deze maakten de prediking des Woords zo krachtadig, want zij waren de aangewezen middelen tot overtuiging, en het Goddelijk zegel op het Evangelisch getuigschrift, Mark. 16:17, 18.

3. *Door de kracht van de Geest Gods*. Deze maakte het geheel zo krachtadig en bekroonde het met het gewenste welslagen, **vers 19**.

A. De kracht van de Geest in Paulus, zowel als in de andere apostelen, voor het werken van deze wondertekenen. De wonderen werden gewrocht door de kracht des Heiligen Geestes, Hand. 1:8; en daarom is het smaden van de wonderen lasteren tegen de Heiligen Geest. Of:

B. De macht van de Heiligen Geest in de harten dergenen, aan wie het Woord werd verkondigd en die de wonderen zagen, en die deze middelen van uitwerking deden zijn bij sommigen en niet bij anderen. Het is de werking des Geestes, die het onderscheid veroorzaakt. Paulus zelf, hoewel hij zulk een groot prediker was, met al zijn machtige tekenen en wonderen, kon geen enkele ziel gehoorzaam maken dan voor zover de kracht van Gods Geest zijn werk vergezelde. Het was de Geest van de Heere der heirscharen, die de bergen voor Zerubbabel tot een vlak veld maakte. Dit is een aanmoediging voor getrouwe dienaren, welke arbeiden onder een gevoel van grote zwakheid en gebrek, dat het geheel aan de Geest staat te werken door de krachtigen of door de zwakken. Hij is dezelfde Geest, de almachtige Geest, die door Paulus heerlijke krachten werkte juist in diens zwakheid, en die lof toebereidt uit de mond van kinderkens en zuigelingen. De goede gevolgen, die hij op zijn prediking gezien

had, zijn hem hier een oorzaak van blijdschap; want de bekeerde volken waren zijn blijdschap en kroon. En hij zegt hun dit, niet alleen opdat zij zich met hem zouden verblijden, maar ook opdat zij des te bereidwilliger zouden zijn om de waarheden aan te nemen, die hij hun geschreven had, en om hem te erkennen, die door Christus op zo buitengewone wijze was erkend.

Romeinen 15:22 - 29

Paulus geeft hier zijn voornemen te kennen om de Christenen te Rome te komen bezoeken. In deze zaak is de reden zeer eenvoudig en gewoon: hij wil zijn vrienden zien en persoonlijk leren kennen, maar de wijze waarop hij dat meedeelt is zeer vriendelijk en krachtig, zeer leerzaam en navolgenswaard. Wij kunnen er uit leren ook over onze dagelijkse dingen te spreken in de tale Kanaäns. Ook in ons gewone gesprek moet iets van de genade blijken; daaraan kan en zal bemerkt worden wat ons Vaderland is. Men zou denken dat het gezelschap van Paulus te Rome zeer begeerd was. Hij was een man, die zoveel vrienden en zoveel vijanden had als ooit iemand hebben kon, hij ging door kwaad gerucht en goed gerucht. Zonder twijfel hadden zij te Rome veel van hem gehoord en verlangden er naar hem te ontmoeten. Zou de apostel der heidenen vreemdeling blijven te Rome, de hoofdstad der heidenwereld? En daarom terwijl hij zich verontschuldigt dat hij hen nog nooit bezocht heeft, belooft hij het nu binnen kort te zullen doen, en hij geeft zeer goede reden op waarom het hem nu mogelijk is.

I. Hij verontschuldigt zich dat hij totnogtoe nooit is gekomen. Merk op hoe zorgvuldig Paulus was om met zijn vrienden op goeden voet te blijven, en elke aanmerking tegen hem te voorkomen of bijtijds te weerleggen; niet als een die heerschappij voerde over het erfdeel des Heeren.

1. Hij verzekert hun dat hij grote begeerte heeft om hen te zien; niet om Rome te zien, hoewel dat toen op het toppunt van zijn schoonheid en pracht stond; ook niet om het hof des keizers te zien; evenmin om te verkeren met de wijsgeren en geleerden die toen te Rome vertoefden, hoewel zulk een ontmoeting zonder twijfel zeer begeerlijk was voor een zo groot geleerde als Paulus; maar *om tot u te komen*, vers 22, een gezelschap van arme verachte heiligen te Rome, gehaat door de wereld, maar geliefd door God en bemind door hem. Zij waren de mensen met wie Paulus te Rome zo gaarne in kennis zou komen; zij waren de heiligen in welken al zijn blijdschap was, Psalm 16:4. En hij had een bijzondere begeerte om hen te zien, omdat zij in alle gemeenten bekend waren om hun geloof en heiligheid; zij waren mensen die in deugden uitblonken; en daarom was Paulus begerig om tot hen te komen. Deze begeerte nu had Paulus reeds sedert vele jaren gekoesterd, maar nog nooit kunnen vervullen. De voorzienigheid Gods gaat dikwijls wijselijk tegen de voornemens en begeerten der mensen in. Ook Gods dierbaarste kinderen wordt niet steeds alles toegestaan, wat zij gaarne zouden hebben. Toch zullen allen die zich in God verblijden de begeerten huns harten ingewilligd worden, Psalm 37:4.

2. Hij zegt hun dat de reden, waarom hij niet tot hen kon komen, was omdat er nog zo overvloed van werk elders voor hem te doen was. *Daardoor was hij menigmaal verhinderd*; dat is: door zijn velen arbeid in andere landen. God had hem een wijde deur geopend in andere streken en hem dus daar bezig gehouden. Merk hier op:

A. De genadige voorzienigheid Gods bemoeit zich op bijzondere wijze met zijn dienaren; hij regelt hun lot niet naar hun overleggingen, maar naar Zijn eigen voornemen. Paulus zag zich meermalen in zijn plannen verhinderd; soms belette Satan de uitvoering, 1 Thess. 2:18; op andere tijden werden ze hem door de Geest verboden, Hand. 16:7; en hier werden ze verhinderd door anderen arbeid. De mens wikt, maar God beschikt, Spr. 16:9; 19:2; Jer. 10:23. Dienaren maken voornemens, en hun vrienden maken plannen voor hen, maar God gaat daartegen in, en regelt de reizen, de bewegingen, de verhuizingen, en de standplaatsen van Zijn getrouwe dienaren naar Zijn welbehagen. De sterren zijn in de rechterhand van Christus en zij schijnen waar Hij ze plaatst. Het Evangelie komt waar het verkondigd wordt niet bij toeval, maar naar de wil en de raad Gods.

B. De uitnemende voorzichtigheid van Paulus om zijn tijd en krachten te besteden daar, waar dat het meest nodig was. Had Paulus zijn eigen gemak, genoeg en eer voorgetrokken, dan zou de uitgebreidheid van zijn werk hem nooit verhinderd hebben Rome te bezoeken, maar dan zou hij zich daarheen gedreven gevoeld hebben, waar hij meer aanzien zou genieten en minder moeite hebben. Maar Paulus zocht de dingen van Christus meer dan zijn eigen dingen, en daarom wilde hij, ook zelfs niet tijdelijk, zijn werk van het stichten van gemeenten, laten varen en naar Rome gaan. De Romeinen waren gezond en hadden de geneesheer niet nodig gelijk andere plaatsen, die ziek en stervende waren. Terwijl duizenden mannen en vrouwen dagelijks de eeuwigheid ingingen en hun kostelijke zielen verloren gingen door gebrek aan kennis, had Paulus geen tijd te verzuimen. Er was echter nu geen schijn van gelegenheid; de velden waren wit om te oogsten; dan mag het jaargetijde niet verwaarloosd worden; de behoeften van de arme zielen waren dringend en riepen luide om hulp, en daarom moest Paulus steeds bezig zijn. Wij allen zijn verplicht het eerst te doen wat het nodigste is. De ware genade leert ons het nodigste boven het minder noodzakelijke te verkiezen, Lukas 10:41, 42. En ook de Christelijke wijsheid leert ons het nodigste aan het minder nodige te laten voorgaan. Dat geeft Paulus op als een volkomen - voldoende reden. Wij moeten het onze vrienden niet ten kwade duiden wanneer zij aan noodzakelijke arbeid de voorkeur geven, dat Gode welbehagelijk is, boven onnodige bezoeken en beleefdheden, die aangenaam zouden zijn voor ons. In dit, zoals in andere opzichten, moeten wij leren onszelf te verloochenen.

II. Hij beloofde binnenkort te komen en hen te bezoeken, **vers 23, 24, 29.** *Maar nu gene plaats meer hebbende in deze gewesten:* namelijk in Griekenland waar hij toen was. Die gehele landstreek was nu min of meer vervuld met de reuk des Evangelies; er waren in de voornaamste plaatsen gemeenten gesticht en herders aangesteld om het werk voort te zetten, dat Paulus begonnen had; er was voor hem weinig meer te doen. Hij had het Evangelie gebracht tot aan de kusten der zee, en nadat hij op die wijze Griekenland overwonnen had, was hij begerig te weten of er geen ander Griekenland te veroveren viel. Paulus was een man, die steeds met werken voortging en er nooit aan dacht om enige rust te nemen, maar steeds zichzelf aandreef om nog meer te werken en zegeningen te verspreiden. Hij was een arbeider, die niet beschaamd werd. Merk op:

1. Hoe hij zijn voorgenomen bezoek vooraf regelt. Zijn voornemen was hen te komen zien op zijn doorreis naar Spanje. Hieruit blijkt dat Paulus voornemens was een reis door Spanje te maken om daar het Christendom te planten. De moeilijkheid en de gevaren van dat werk, de grote afstand, de bezwaren van de reis, de andere goede

werken (hoewel naar zijn mening minder nodig dan dit) welke Paulus nog in andere plaatsen verrichten kon, dat alles was niet instaat de vlam van zijn heiligen ijver te blussen voor de uitbreiding van het Evangelie; een ijver, die hem verteerde en geheel en al zichzelf deed vergeten. Het is evenwel niet zeker of hij zijn voornemen om naar Spanje te reizen heeft kunnen volbrengen. Hij kwam inderdaad te Rome, maar hij werd er als gevangene gebracht en gedurende twee jaren gevangen gehouden; en waarheen hij zich daarna begaf, is onzeker. Maar verscheidene van de brieven, die hij tijdens zijn gevangenschap schreef, geven zijn voornemen te kennen om oostwaarts, en dus niet naar Spanje, te reizen. Echter, voor zoveel het in het hart van Paulus was om het licht des Evangelies ook in Spanje te doen schijnen, deed hij er wel aan dat het in zijn hart was; evenals God tot David zei, 2 Kron. 4:8. De goedertierenheid Gods neemt dikwijls in gunst de oprechte begeerte aan, wanneer de voorzienigheid Gods in wijsheid de uitvoering daarvan verhindert. En dienen wij dus geen goeden Meester? 2 Cor. 8:12. Welnu, hij nam zich voor op de doorreis naar Spanje tot hen te komen. Merk op zijn voorzichtigheid. Het is verstandig van ons allen het werk zo te regelen, dat wij het meest mogelijke in de minst mogelijke tijd verrichten. Merk ook op hoe hij met het nodige voorbehoud spreekt. *Ik hoop in het doorreizen u te zien*; niet: "ik ben besloten", maar: "ik hoop het te doen". Wij moeten al onze voornemens opvatten, al onze beloften geven op gelijke wijze, met onderwerping aan de Goddelijke voorzienigheid; niet onszelf beroemen op morgen, want wij weten niet wat de dag met zich brengen zal, Spr. 27:1; Jak. 4:13 - 15.

2. Wat hij verwachtte van zijn voorgenomen bezoek.

A. Wat hij verwachtte van hen. Hij verwachtte dat zij hem op zijn reis naar Spanje zouden geleiden. Dat was geen statelijk geleide, zoals aan vorsten gegeven wordt, maar een liefhebbend gezelschap, zoals vrienden van elkaar gewoon zijn, dat Paulus van hen verwachtte. Spanje was toen een provincie van het keizerrijk, bij de Romeinen welbekend, want zij hadden er levendige betrekkingen mede; en daarom konden zij Paulus van veel dienst zijn op zijn reis herwaarts. En hij rekende niet alleen op hun gezelschap onderweg, maar ook op hun ondersteuning in zijn onderneming; niet alleen uit achting voor Paulus, maar meer nog in het belang van de zielen dier arme Spanjaarden, wien Paulus het Evangelie zou gaan verkondigen. Met recht wordt van alle Christenen verwacht, dat zij zichzelf zullen wijden aan de bevordering en vergemakkelijking van elk goed werk, voornamelijk van het gezegende werk der bekering van zielen; dat zij zullen trachten het hun dienaren zo gemakkelijk mogelijk te maken, opdat zij zo nuttig mogelijk mogen zijn voor arme zielen.

B. Wat hij verwachtte in hen. *Eensdeels van hun tegenwoordigheid verzadigd te zullen worden*. Paulus verlangde naar hun gezelschap en omgang. Het goede gezelschap van heiligen is zeer begeerlijk en verblijdend. Paulus zelf was een man, die grote vorderingen gemaakt had in kennis en in genade; in die dingen stak hij van de schouderen opwaarts boven alle Christenen uit, maar ziehier met hoeveel genoegen hij dacht aan goed gezelschap; want gelijk men ijzer scherpt met ijzer, zo scherpt een man het aangezicht van zijn naasten. Hij geeft zijn voornemen te kennen om enigen tijd bij hen te blijven, omdat hij verzadigd wilde worden van hun tegenwoordigheid, van hun gezelschap; niet hen een ogenblik zien en dan weer verder; hij gelooft dat hun omgang zo aangenaam zal zijn dat hij er nooit genoeg van krijgen zal. Hij zou slechts enigszins verzadigd worden, en hij geloofde dat hij hen verlaten zou met de begeerte om langer in hun gezelschap te kunnen blijven. De Christelijke gemeenschap, op de rechte wijze in praktijk gebracht en gebruikt, is de hemel op aarde, een heerlijke

voorsmaak van onze bijeenvergadering onder Christus ten jongsten Dage. Merk nu op: het is *eensdeels* verzadigd worden, *apo meroes*, *gedeeltelijk*. De voldoening, welke wij in deze wereld genieten van de gemeenschap der heiligen, is slechts eensdeels; wij worden slechts gedeeltelijk verzadigd. Het is eensdeels in vergelijking met onze gemeenschap met Christus; deze en deze alleen is instaat geheel te verzadigen, de ziel te vervullen. Het is eensdeels in vergelijking met de gemeenschap der heiligen, welke wij in de volgende wereld hopen te genieten. Wanneer wij zullen aanzitten met Abraham, Izak en Jakob, met al de heiligen, met geen anderen dan heiligen, en enkel met volmaakte heiligen, dan eerst zullen wij aan hun gezelschap genoeg hebben, dan zal onze begeerte vervuld worden.

C. Wat hij met hen van God verwachtte, **vers 29**. Hij verwachtte dat hij, *tot hen komende, met volle zegen des Evangelies van Christus komen zou*.

Merk op: Met betrekking tot hetgeen hij van hen verwachtte spreekt hij voorwaardelijk: *Ik hoop van u derwaarts geleid te worden, als ik eerst van ulieder tegenwoordigheid eensdeels verzadigd zal zijn*. Paulus had geleerd ook de besten niet al te veel te vertrouwen. Sommigen van dezen hadden hem verlaten juist toen hij gelegenheid zou gehad hebben om hun diensten te gebruiken, 2 Tim. 4:16: *Bij mijn eerste verantwoording is niemand bij mij geweest*; geen van de Christenen te Rome. De Heere leert ons van de mensen af te zien. Maar over hetgeen hij van God verwacht spreekt hij met verzekerdheid. Het was onzeker of hij al dan niet komen zou, maar: *ik weet dat, indien ik kom, ik met vollen zegen des Evangelies van Christus komen zal*. Wij kunnen niet te weinig van de mens en niet te veel van God verwachten. Paulus verwachtte dat God hem tot hen zou brengen, beladen met zegeningen, zodat hij een werktuig zou zijn om veel goeds onder hen te doen en hen te vervullen met de zegen des Evangelies. Vergelijk Rom. 1:11: *Opdat ik u enige geestelijke gave mocht meedelen*. De zegen van het Evangelie van Christus is de beste en meest begeerlijke zegen. Als Paulus hun verwachting van iets groots en goeds door zijn komst wil versterken, vestigt hij hun hoop op de zegeningen van het Evangelie, geestelijke zegeningen, kennis, genade en vertroosting. De zegeningen van het Evangelie zijn een schat, welken wij hebben in aarden vaten. Indien de dienaren ten volle bereid zijn om te geven en de gemeente geheel bereid is om te ontvangen, maken deze zegeningen beiden gelukkig, Velen bezitten het Evangelie, maar hebben niet de zegeningen van het Evangelie; en daardoor bezitten zij het tevergeefs. Het Evangelie zal geen nut doen, tenzij God het voor ons zegent; en het is onze roeping op Hem te wachten voor dien zegen en de volheid daarvan.

III. Hij geeft hun een goede reden op, waarom hij nu niet kon komen en hen bezoeken: hij had thans andere bezigheden, die zijn krachten en aandacht vereisten en waarom hij eerst naar Jeruzalem moest reizen, **vers 25 - 28**. Hij doet daarvan uitvoerige mededeling, om te laten zien dat de verontschuldiging niet uit de lucht gegrepen was. Hij ging nu naar Jeruzalem als de overbrenger van de liefdegaven der gemeenten voor de arme heiligen aldaar. Merk op wat hij zegt:

1. Betreffende deze liefdadigheid zelf. Hij spreekt bij deze gelegenheid waarschijnlijk daarover om de Romeinse Christenen daartoe ook op te wekken, om naar hun vermogen hetzelfde te doen. Voorbeelden trekken; en Paulus was vindingrijk in het bedelen; niet voor zichzelf, maar voor anderen. Merk op:

A. Voor wie het bestemd was: *Voor de armen onder de heiligen, die te Jeruzalem zijn*, **vers 26**. Het is geen vreemde zaak voor heiligen om arm te zijn. Degenen, die God

met aardse goederen gezegend heeft, zijn dikwijls stuurs tegen hen; maar rijkdom is niet het hoogste goed en armoede is geen vloek. Naar het schijnt waren de heiligen te Jeruzalem armer dan de andere; hetzij omdat de voorspoed van het volk in het algemeen aan het verminderen was, omdat zijn algehele verwoesting met snelle schreden naderde; en waarlijk indien iemand daardoor verarmen moest, dan waren de heiligen in dat geval; hetzij dat de hongersnood, die in de dagen van keizer Claudius over de gehele wereld kwam, voornamelijk in Judea, een droog land, heerste. Toen God armoede over de gehele wereld bracht, moesten de Christenen die wel het diepst gevoelen. Dit was de aanleiding tot de bijdrage van de liefdegiften, vermeld in Hand. 11:28 - 30. Wellicht ook hadden de heiligen te Jeruzalem het meeste te lijden gehad van de vervolgingen, want van alle mensen waren de ongelovige Joden de onverzoenlijkste in hun woede en kwaadaardigheid tegen de Christenen, en de toorn is over hen gekomen tot het einde, 1 Thess. 2:16. De Hebreeuwse Christenen worden bijzonder genoemd als degenen, wier goederen geroofd waren, Hebr. 10:34, en in verband daarmee was voor hen een inzameling gehouden. Hoewel de heiligen te Jeruzalem op groten afstand van hen woonden, toch strekten zij hun goedheid en milddadigheid tot hen uit.

Dat leert ons als wij er toe instaat zijn en de gelegenheid zich voordoet, de hand der liefde uit te strekken tot alle huisgenoten des geloofs, hoewel zij ook ver van ons verwijderd mochten zijn. Wel moeten in gevallen van persoonlijke armoede de gemeenten zorgdragen voor het onderhoud van haar eigen armen (die armen welke wij altijd bij ons hebben), maar soms, wanneer onze aandacht gevestigd wordt op gevallen van algemene armoede, moeten wij onze goedhartigheid en liefdadigheid ook uitstrekken tot hen, die op verre afstand van ons zijn, gelijk de zon haar stralen ver weg door het hemelrond uitschiet en gelijk de deugdzame huisvrouw uit Spr. 31:20 Pr 31:20: *Zij breidt hare handpalm uit tot de ellendige, en zij steekt hare handen uit tot de nooddruftige.*

B. Bij wie inzameling gehouden was: *Bij hen die van Macedonië* (de voornaamsten daarvan waren de Filippensen) en *van Achaje* (de voornaamsten in die streek waren de Corinthiërs) *waren*; dus twee bloeiende gemeenten, hoewel nog in haar kindsheid, pas tot het Christendom gebracht. En ik wenste dat de opmerking niet kon gemaakt worden, dat de mensen gewoonlijk bij hun eerste bekendheid met het Evangelie milddadiger zijn dan later en dat ook hierin, gelijk in andere opzichten, de eerste liefde, de liefde van jonggehuwden, veel gevaar loopt van in vervolg van tijd te verkoelen en te verdwijnen. Naar het schijnt waren de Christenen in Macedonië en Achaje rijk en weelderig, terwijl die te Jeruzalem arm en nooddruftig waren. De oneindige Wijsheid heeft het zo beschikt, dat enigen hebben hetgeen anderen ontbreekt, en zo blijft de wederkerige afhankelijkheid van de Christenen onderling bestaan.

Het heeft hun goed gedacht. Dit toont aan hoe bereid zij er toe waren. Zij werden er niet toe gedrongen en gedwongen, maar zij handelden volgens eigen aandrif; en hoe liefderijk waren zij daarin; het was hun een genoegen milddadig te zijn, en God heeft de blijmoedige gever lief.

Een gemene handreiking te doen, koinoonian tina, een gemeenschappelijke gave, ten bewijze van de gemeenschap der heiligen en hun medelidmaatschap; evenals in ons natuurlijk lichaam elk lid bijdraagt tot gemak en steun en bewaring van de andere, wanneer daartoe gelegenheid is, Alles wat onder de Christenen onderling geschiedt moet een bewijs en een uitvloeisel zijn van de algemene vereniging, die zij gezamenlijk hebben in Christus Jezus. Er was een tijd geweest, waarin de heiligen te

Jeruzalem in staat waren om te geven en toen waren zij zeer vrijgevig geweest. Toen hadden zij hun vaste goederen verkocht en de opbrengst voor liefdadige doeleinden aan de voeten der apostelen gelegd, en toen hadden zij bijzondere zorg gedragen dat de Griekse weduwen niet zouden verzuimd worden in de dagelijkse bedeling, Hand. 6:1 en v.v. En nu had God de zaak omgekeerd in Zijn voorzienigheid, en hen behoeftig gemaakt; maar nu vonden zij de Grieken bereid om hen te helpen; want de barmhartige zal barmhartigheid verkrijgen. Wij moeten een deel geven aan zeven, ja ook aan acht; omdat wij niet weten welk kwaad op de aarde komen zal, waardoor wij ons verblijden zullen indien wij door anderen geholpen worden.

C. Welke reden er voor bestond: *Ook zijn zij hun schuldenaars, vers 27*. Liefdegaven worden gerechtigheid genoemd, Ps. 112:9. Aangezien wij slechts de rentmeesters zijn van wat wij bezitten, zijn wij het schuldig indien onze grote Meester, door de wenken Zijner voorzienigheid, die gelijk staan met bevelen in woorden, ons gebiedt om er over te beschikken en het te besteden. Maar hier bestond een eigenaardige soort van schuld; de heidenen waren zeer veel verplicht aan de Joden en gehouden hun op allerlei wijzen dankbaarheid te betonen. Uit de stam van Israël kwam Christus zelf voort, naar het vlees; Hij die een licht is tot verlichting der heidenen. Uit hetzelfde geslacht kwamen voort de profeten en de apostelen en de eerste verkondigers van het Evangelie. Aan de Joden waren de levende woorden toevertrouwd. Zij bewaarden de bibliotheek van de Christenen. *Uit Sion kwam de wet voort en het woord des Heeren uit Jeruzalem*. Hun staatkundige kerkstaat was ontbonden en zij werden afgesneden, opdat de heidenen toegelaten zouden worden.

De heidenen verkregen dus deel aan hun geestelijke goederen en ontvingen het Evangelie der zaligheid om zo te zeggen uit de tweede hand van de Joden; en daarom waren dezen *verschuldigd*, zij waren door dankbaarheid verplicht, om *hen van lichamelijke goederen te dienen*. Dat was het minste wat zij doen konden: *leitoergêsai, hen*, als onder God, *van heilige dingen te dienen* (ook die betekenis ligt in dit woord). Een nauwgezet opzien tot God in onze werken van liefdadigheid en liefdegaven maakt die Gode een aangename dienst en offerande, en geeft ons goede overvloedige vrucht. Paulus vermeldt dit hier waarschijnlijk als de beweegreden, die hij gebruikt had om er hen toe te brengen, en het is een beweegreden van gelijke kracht voor alle gemeenten uit de heidenen.

2. Betreffende Paulus aandeel in deze zaak. Hijzelf kon niets bijdragen; zilver of goud had hij niet, hij leefde van de milddadigheid zijner vrienden. Nochtans *diende hij de heiligen, vers 25*, door anderen aan te sporen, door in ontvangst te nemen wat bijeengebracht was en door het naar Jeruzalem te brengen. Vele goede werken van die soort komen niet tot hun recht door gebrek aan geschikte personen om ze tot stand te brengen en de raderen in beweging te zetten. De bemoeiing van Paulus in deze zaak mag niet opgevat worden als een onderbreking of verzuim van zijn werk der verkondiging van het Evangelie; ook liet Paulus niet het Woord Gods na om de tafelen te dienen, want hij had op deze reis buitendien nog zeer veel ander werk te verrichten in het bezoeken en versterken van de gemeenten; maar hij deed dit er bij en het was inderdaad een deel van het werk, dat hem toevertrouwd was en waarin hij moest zorgen getrouw bevonden te worden, Gal. 2:10: *Alleenlijk dat wij de armen zouden gedenken*. Paulus beijverde zich om op allerlei wijzen goed te doen evenals zijn Meester, aan de lichamen zowel als aan de zielen der mensen. De heiligen dienen is een goed werk en niet beneden de waardigheid van de grootste apostel.

Dit had Paulus op zich genomen en daarom besloot hij er mede voort te gaan, alvorens

hij ander werk ondernam, **vers 28**. *Als ik dan dit volbracht en hun deze vrucht verzegeld zal hebben*. Hij noemt die liefdegaven een vrucht, want het is een der vruchten der gerechtigheid, die ontlookt uit de wortel der genade in de gevers en strekte tot zegen en vertroosting van de ontvangers. En dit *verzegelen* ziet op zijn grote zorg er voor, opdat hetgeen gegeven was bijeengehouden zou blijven en niet verbrokkeld worden, maar besteed overeenkomstig de bedoeling der gevers. Paulus was zeer begerig om zich getrouw te betonen in de behandeling van deze aangelegenheid; een uitnemend voorbeeld voor de dienaren ter navolging, opdat de bediening daarin niet moge gelasterd worden.

Romeinen 15:30 - 33

Hier vinden wij:

I. Paulus verlangen naar een aandeel in de gebeden van de Romeinen voor hem, zeer ernstig uitgedrukt, **vers 30 - 32**. Hoewel Paulus een groot apostel was, vroeg hij om de voorbeden van de geringste Christenen; niet alleen hier maar in verscheidene van zijn brieven. Hij had veel voor hen gebeden, en dit vraagt hij als vergelding voor zijn vriendelijkheid. Uitwisseling van de gebeden is een uitnemend teken van de wederkerige liefde. Paulus spreekt als iemand, die zichzelf kent, en leert ons daardoor van hoe grote waarde de werkelijke vurige gebeden van de rechtvaardige zijn. Hoe zorgvuldig moeten wij waken tegen het verbeuren van ons aandeel in de liefde en de gebeden van Gods biddende volk!

1. Merk op waarom zij voor hem moeten bidden. Hij vraagt er om met de grootste aandrang. Hij had enige aanleiding om te denken dat zij hem in hun gebeden zouden vergeten, omdat zij hem niet persoonlijk kenden, en daarom dringt hij er zo op aan en vraagt en smeekt er om met de innigste betuigingen bij alles wat dierbaar en heilig is.

En ik bid u.

A. *Door onze Heere Jezus Christus* (of ter wille van onze Heere Jezus Christus). Hij is mijn Meester, ik ben bezig in Zijn werk en zijn heerlijkheid is betrokken in het welslagen daarvan; en daarom indien gij enig belang stelt in Jezus Christus en in zijn zaak, bidt dan voor mij. Gij hebt Christus lief en gij erkent Christus; bewijst mij dus om Zijnentwil deze vriendelijkheid.

B. *En door de liefde des Geestes*. Bidt voor mij als een bewijs en gevolg van die liefde, welke de Heilige Geest werkt in de harten der gelovigen jegens elkaar; het zij een vrucht van de gemeenschap, die wij met elkaar hebben door de Geest, hoewel wij elkaar nooit gezien hebben. Indien gij enigszins de liefde des Geestes jegens u ondervonden hebt en verlangt dien Geest wederliefde te bewijzen, blijft dan niet in gebreke mij deze vriendelijkheid te betonen.

2. Hoe zij voor hem moesten bidden. *Dat gij met mij strijdt in de gebeden tot God voor mij*, **vers 30**.

A. *Dat gij strijdt in de gebede*. Wij moeten in het gebed al wat in ons is aan het werk zetten; bidden met standvastigheid, geloof en vurigheid; worstelen met God gelijk Jakob deed; een gebed bidden, gelijk Elia deed, Jak. 5:17; ons opwekken om God aan te grijpen, Jes. 64:7; dat niet alleen wanneer wij bidden voor onszelf, maar ook in onze gebeden voor onze vrienden. De ware liefde tot onze broederen moet ons zo ernstig voor hen maken als het gevoel van onze noden ons voor onszelf maakt.

B. *Dat gij met mij strijdt in de gebeden.* Wanneer hij hen verzocht om voor hem te bidden, was daardoor geen verontschuldiging bedoeld, dat hij ook zelf niet voor zichzelf zou bidden. Nee: *Strijdt met mij*; met mij die dagelijks met God worstel in het belang van mij en mijn vrienden. Hij wenste dat zij samen een lijn zouden trekken. Paulus en deze Romeinen waren ver van elkaar verwijderd, en zouden dat waarschijnlijk vooreerst blijven; en toch konden zij samen strijden in de gebeden. Degenen, die door de Voorzienigheid Gods ver van elkaar gescheiden zijn, mogen elkaar toch ontmoeten voor de troon der genade. En zij, die om de gebeden van anderen vragen, behoren niet te verzuimen voor zichzelf te bidden.

3. Wat zij God voor hem moeten vragen. Hierbij treedt hij in bijzonderheden, want in het gebed zo voor onszelf als voor onze vrienden, is het goed bijzonderheden te noemen. *Wat wilt gij dat Ik u doen zal?* Zo spreekt Christus ook nu, als Hij ons de gouden scepter toereikt. Hoewel Hij onze toestand en onze noden volkomen kent, wil Hij ze van ons horen. Paulus beveelt zich in hun gebeden aan ten opzichte van drie dingen.

A. De gevaren waaraan hij blootgesteld was. *Opdat ik mag bevrijd worden van de ongehoorzamen in Judea, vers 31.* De ongelovige Joden waren de heftigste vijanden van Paulus en woedden het meest tegen hem, en in zekeren zin had hij de moeite van deze reis aan hen te danken; en daarom moeten zij God bidden hem van hen te willen bevrijden. Wij mogen en moeten tegen vervolgingen bidden. Dit gebed werd verhoord in verscheidene merkwaardige uitreddingen van Paulus, ons meegedeeld in Hand. 21 - 24.

B. Zijn diensten. *Dat deze mijn dienst, dien ik aan Jeruzalem doe, aangenaam zij de heiligen.* Hoe, bestond er enig gevaar ter wereld dat die dienst niet aangenaam zou zijn? Kan geld onaangenaam zijn voor arme mensen? Ja, er was in dit geval enige aanleiding tot bedenking; want Paulus was de apostel der heidenen, en gelijk de ongelovige Joden hem daarom met nijdigheid behandelden, - hetgeen hun godloosheid was - zo waren de gelovigen om die reden hem minder genegen; hetgeen hun zwakheid was. Hij zegt niet: "Zij moeten zelf beslissen of zij het al dan niet willen aannemen; zo niet: dan zal ik het wel beter besteden." Maar: "Bidt dat het aangenomen worde". Gelijk God moet gevraagd worden om de bozen wil van onze vijanden tegen te houden, evenzo moet Hem gebeden worden om de goeden wil van onze vrienden te bewaren en te versterken; want God heeft beider harten in zijn hand.

C. Zijn reis naar hen. Om zich van hun gebeden te verzekeren, verenigt hij hun belangen met de zijne: *Opdat ik met blijdschap, door de wil van God, tot u mag komen.* Indien zijn tegenwoordige reis naar Jeruzalem zou blijken mislukt te zijn, dan zou zijn voorgenomen reis naar Rome niet aangenaam zijn. Indien hij door het een bezoek geen goed kon doen en niet slagen mocht, dan meende hij zou de volgende reis slechts weinig blijdschap opleveren. Dat ik *komen moge met blijdschap* door de wil van God. Al onze blijdschap hangt af van Gods wil. Het welzijn van het schepsel is in alle opzichten afhankelijk van de Schepper.

II. Hier is een ander gebed; van de apostel voor hen, **vers 33.** *En de God des vredes zij met u allen. Amen.* De Heere der heirscharen, de Heere der oorlogen, is de God des vredes, de Bewerker en Beminnaar van de vrede. Hij noemt God hier bij deze naam, met het oog op hun geschillen en om hun de vrede aan te bevelen. Indien God de God

des vredes is, dan behoort er onder de mensen ook vrede te zijn. De Oud - Testamentische zegen was: *Vrede zij met u!* Hier heet het: *De God des vredes zij met u!* Zij, die de bron hebben, genieten vanzelf de stroom.

Met u allen; met zwakken en sterken. Ten einde hen tot nauwer eenheid te stemmen, neemt hij hen allen samen in dit gebed op. Zij, die verenigd zijn in de zegeningen Gods, behoren ook verenigd te zijn in liefde met elkaar.

HOOFDSTUK XVI

Paulus gaat nu dezen langen en voortreffelijke brief eindigen, en hij doet dat met zeer veel blijken van toegenegenheid. Gelijk hij in de hoofdinhoud van de brief getoond heeft een man van grote kennis te zijn, zo bewijst hij in deze bijzonderheden dat hij een zeer liefhebbend man was. Zoveel kennis en zoveel liefde zijn zeker zeldzaam; want wat is de hemel anders dan volmaakte kennis verenigd met volmaakte liefde? Waar zij dus hier op aarde gevonden worden, zijn zij een zeer beminnelijk en uitnemend paar. Het is opmerkelijk hoe dikwijls Paulus in dit hoofdstuk spreekt alsof hij nu zijn laatste woord zal zeggen en toch weer opnieuw begint te schrijven. Men zou gedacht hebben dat de plechtige zegenbede aan het slot van het vorige hoofdstuk een waardig besluit van de brief zou zijn geweest; en toch begint hij opnieuw en herhaalt aan het einde van de brief zijn zegenbede, vers 20 Rom. 16:20: *De genade van onze Heere Jezus Christus zij met u. Amen!* En toch heeft hij nog iets te zeggen: ja hij herhaalt de zegenbede, vers 24; en Rom. 16:24 daarbij, omdat hij nog niet eindigen kan, een uitdrukking van bijzondere tedere liefde. Deze herhaalde zegenbeden, die de waarde hebben van zegeningen, spreekt Paulus uit op een wijze, die doet zien dat het scheiden hem zwaar valt. Nu, in dit laatste hoofdstuk hebben wij op te merken.

- I. Zijn aanbeveling van een vriend aan de Romeinse Christenen en zijn bijzondere groeten aan velen hunner. Vers 1 – 16.
- II. Een waarschuwing op hun hoede te zijn tegen hen, die verdeeldheid veroorzaken, vers 17 - 20.
- III. Groeten van sommigen die bij Paulus waren, vers 21 - 24.
- IV. Hij besluit met een verheven lofzegging aan God, vers 25 - 27.

Romeinen 16:1 - 16

Herinneringen als deze zijn gewoon in brieven van vrienden aan elkaar, en Paulus heiligt hier, door de warmte zijner uitdrukking, die gewone plichtplegingen.

I. Wij hebben hier de aanbeveling van een vriendin door wien, naar sommigen menen, de brief gezonden werd; een zekere *Phebé*, **vers 1, 2**. Naar het schijnt was zij een vrouw van rang en aanzien, die door haar zaken naar Rome geroepen werd, waar zij vreemdelinge was; en daarom beveelt Paulus haar aan in de kring der Christenen aldaar; een bewijs van zijn trouwe vriendschap voor haar. Paulus was zeer bekwaam in de kunst om de mensen aan zich te verbinden. De ware godsdienst, werkelijk aangenomen, maakt nooit enigen mens onbeschaafd. Het is geen vleierij voor haar, maar oprecht gemeend wat hij van haar zegt.

1. Hij legt een goede getuigenis van haar af.

A. Zij was als een zuster voor Paulus. *Phebé*, *onze zuster*, niet door geboorte, maar door genade; niet door aanhuwelijking of bloedverwantschap, maar door zuivere Christelijkheid; zijn eigen zuster in het geloof van Christus, die Paulus liefhad en door hem geliefd werd, met een reine, kuise, geestelijke liefde gelijk een zuster; want in Christus is geen man of vrouw, maar zijn zij allen één, Gal. 3:28. Zowel de apostelen als Christus hadden sommige hunner beste vrienden onder de Godvrezende en daarom eerbare vrouwen.

B. *Een dienaar der gemeente, die te Kenchreën is, diakonon*, een dienaar in de bediening, een aangestelde dienaar, niet om het Woord te prediken, dat was de vrouwen verboden, maar in de uitoefening van liefdadigheid en gastvrijheid. Sommigen houden haar voor een der weduwen, die de zieken verpleegden en daartoe in dienst der gemeente waren getreden, 1 Tim. 5:9. Onder deze waren armen en ouden, terwijl Phebé naar het schijnt een vrouw van hogeren stand is geweest, maar toch achtte zij het gene vernedering dienaar der gemeente te zijn. Waarschijnlijk waren zij gewoon ten haren huize samen te komen, en nam zij de zorg voor het onderhoud der dienaren, voornamelijk der vreemdelingen op zich. Allen, ieder in zijn eigen kring, moeten zich beijveren de gemeente te dienen, want daarin dienen wij Christus, en het zal ten jongste Dage herdacht worden. Kenchrae was een kleine zeehaven, die aan Corinthe grensde, op ongeveer twaalfhonderd meter afstand. Sommigen menen dat daar een afzonderlijke gemeente gesticht was; maar aangezien de afstand zo gering was, is het waarschijnlijk dat de gemeente van Korinthe *de gemeente van Kenchreën* genoemd wordt, omdat daar de plaats van samenkomst was, daar er in de stad te grote tegenstand geboden werd, Hand. 18:12; gelijk de Christenen te Filippi buiten de stad aan de oever der rivier vergaderden, Hand. 16:13.

Zo zou de Gereformeerde gemeente te Parijs de gemeente te Charenton kunnen genoemd worden, omdat zij gewoon was daar, buiten de stad, samen te komen.

C. *Zij is een voorstandster van velen geweest en ook van mijzelf, vers 3*, voornamelijk van Paulus. Zij had velen geholpen, die in nood en droefheid waren, een goed en navolgenswaardig voorbeeld voor vrouwen, die daartoe in de gelegenheid zijn. Zij was vriendelijk voor hen, die daaraan behoefte hadden, en toonde dat door hen te helpen, en haar goedheid strekte zich ver uit; zij was een voorstandster van velen. Merk op de dankbaarheid van Paulus in de vermelding van haar bijzondere goedhartigheid voor hem: *En ook van mijzelf*. Erkenning van bewezen diensten is wel de geringste vergelding, die wij er voor geven kunnen; maar dat kan ieder. - Het was een grote eer voor haar dat Paulus dit getuigenis van haar aflegde, want overal waar zijn brief gelezen wordt blijft haar vriendelijkheid voor Paulus in gezegende herinnering.

2. Hij beveelt haar aan in hun zorg en vriendelijkheid, als iemand die waardig is met bijzondere achting behandeld te worden.

A. *Ontvangt haar in de Heere*. Neemt haar aan; heet haar welkom. Dit paspoort van Paulus hand gaf haar natuurlijk gaarne toegang tot elke Christelijke gemeente. *Ontvangt haar in de Heere*; dat is: om des Heeren wil; ontvangt haar als een dienaar en vriendin van Christus. Evenzo *als het de heiligen betaamt* hen te ontvangen, die Christus liefhebben, en dus om Zijntentwil al de Zijnen liefhebben; of: zoals *het heiligen betaamt*, zoals heiligen behoren ontvangen te worden, met liefde, tederheid en de eervolste toegenegenheid. Er kunnen zich gelegenheden voordoen om onze belangstelling in onze vrienden op bijzondere wijze te betonen; niet alleen voor onszelf maar ook voor anderen, belangstelling is de weg naar goeddoen.

B. *Staat haar bij in wat zaak zij u zou mogen van doen hebben*. Hetzij in handelszaken, of in aangelegenheden bij het hof, dat doet er niet toe; zij is een weduwe, een vreemdelinge, een Christin; zij heeft behoefte aan uw hulp. Paulus nodigde hen dus uit haar terzijde te staan. Het betaamt Christenen elkaar in hun zaken behulpzaam te zijn; voornamelijk hulpvaardig voor vreemdelingen te zijn; wij zijn elkanders leden en wij kunnen nooit weten hoe wij eens hulp van node kunnen

hebben. Merk op: Paulus vraagt hier hulp voor haar, die zelf zo velen geholpen had. Die nat maakt zal zelf nat gemaakt worden.

II. Hier zijn groeten aan sommige bijzondere vrienden in hun midden; en wel meer dan in enige andere zijner brieven. Hoewel de zorg voor alle gemeenten Paulus dagelijks overviel, genoeg om een gewoon hoofd te verwarren, toch kon hij de gedachtenis van zovelen vasthouden. En zijn hart was zo vol liefde en toegenegenheid, dat hij aan ieder groeten zond met enig bijzonder bijschrift en met bepaalde uitdrukking van liefde en belangstelling voor hen.

Groet hen en bewijst hun ere namens mij, dat is hetzelfde woord *aspasasthe*. Laat hen weten dat ik mij hunner herinner, hen liefheb en hun het beste toewens. In verscheidene van deze begroetingen is iets eigenaardigs en bijzonders op te merken.

1. Betreffende Aquilla en Priscilla, een beroemd echtpaar, dat op bijzondere wijze Paulus vriendschap genoot. Zij waren oorspronkelijk van Rome, maar werden later vandaar verbannen door het vonnis van Claudius in Hand. 28:2. Te Korinthe geraakte Paulus met hen in kennis, wrocht met hen in hetzelfde handwerk van tenten maken, maar enigen tijd later, toen de scherpste van het vonnis afgesleten was, keerden zij naar Rome terug, en daarheen zendt Paulus hun nu zijn groeten. Hij noemt hen zijn *medewerkers in Christus Jezus*; door afzonderlijke omgang en onderricht bevorderden zij de goeden uitslag van Paulus openbare prediking, gelijk wij daarvan een voorbeeld hebben in het onderricht, dat zij Apollos gaven, Hand. 18:26. Zij zijn de medewerkers van getrouwe dienaren, die zich beijveren in hun gezin en onder hun naasten de zielen goed te doen. Ja, zij deden niet alleen dit, maar nog veel meer; zij hadden veel gewaagd voor Paulus.

Die ook voor mijn leven hunnen hals gesteld hebben. Zij stelden zichzelf bloot om Paulus te bewaren; waagden hun eigen leven voor de redding van het zijne; in aanmerking nemende hoeveel beter het was als het zijn gespaard bleef boven het hunne. Paulus die toen met hen te Korinthe verblijf hield, was daar voortdurend in groot gevaar; maar zij beschermden hem hoewel zij zich daardoor gehaat maakten bij de woedende menigte, Hand. 18:12. Het was nu reeds geruime tijd geleden, dat zij Paulus zoveel hartelijkheid betoond hadden, maar nog spreekt hij er met zoveel gevoel over alsof het pas gisteren gebeurd was.

Welken niet alleen ik dank, zegt hij, *maar ook al de gemeenten der heidenen*, die allen verplichting hadden aan deze goede mensen, omdat zij geholpen hadden aan het beveiligen van het leven des apostels der heidenen. Paulus voegt dat erbij om de Christenen te Rome te bewegen des te groter vriendschap aan Aquilla en Priscilla te betonen.

Hij zendt evenzo groeten *aan de gemeente in hun huis*, **vers 5**. Het schijnt dus dat een huisgemeente niet zulk een ongerijmd ding is als sommigen meermalen menen. Misschien was er een vergadering van Christenen, die gewoon was op bepaalde tijden hun huis als plaats van samenkomst te gebruiken, en in dat geval werd zonder twijfel hun huis om die reden gezegend evenals vroeger het huis van Obed-Edom, omdat de ark des verbonds daarin opgenomen was. Anderen menen dat die gemeente niets anders was dan het godsdienstige, godvrezende, goedgeregeerde gezin, dat de verering van God handhaafde. Godsdienst, die zijn kracht toont door een huisgezin te regeren, verandert zulk een gezin in een gemeente. En zonder twijfel was het van grote invloed, dat Priscilla de goede huismoeder van dit gezin was, en dat zij zo uitnemend en zo goed een voorbeeldgevend in het huis was; - zo voortreffelijk dat zij dikwijls met ere genoemd wordt. Een deugdzame vrouw, die goed toezicht houdt op wat in

haar huis geschiedt, kan zeer veel toebrengen aan de vorderingen in de godzaligheid van haar gezin. Hoewel Priscilla en Aquila te Efeze slechts tijdelijk verblijf hielden, hadden zij ook daar een gemeente ten hunnen huize, 1 Cor. 16:19. Een waarlijk Godvrezend man zal zorgdragen dat hij overal godsdienstig is, waar hij zich ook bevindt. Wanneer Abraham zijn tenten opbrak, vernieuwde hij het altaar, Gen. 13:18.

2. Betreffende Epenetus, **vers 5**. Dezen noemt hij zijn *beminde*. Indien de wet der liefde in het hart geschreven staat, zal de wet der vriendelijkheid de tong regeren. De Christenen behoren waarderend over elkaar te spreken om liefde te tonen en liefde te winnen.

Zo noemt hij Amplias zijn *beminde in de Heere*, dien hij met trouwe Christelijke liefde beminde om des Heeren wil; en Stachys zijn *beminde*. Dat Paulus zo boven alles waarde hechtte aan de liefde, was een bewijs dat hij in de derden hemel opgetrokken was geweest.

Van Epenetus wordt verder gezegd dat *hij de eersteling is van Achaje in Christus*, niet slechts een van de uitnemendste gelovigen uit die landstreek, maar de eerste die tot het geloof in Christus bekeerd werd; een dergenen die door Paulus aan God geofferd waren als de eerstelingen van zijn bediening aldaar, een eersteling van de groten oogst; want te Korinthe, de hoofdstad van Achaje, had God veel volk, Hand. 18:10. Bijzondere eerbied moet bewezen worden aan hen, die vroeg beginnen en aan het werk in de wijngaard gaan in de eerste ure en op de eerste roeping.

Van het *huisgezin van Stephanas* wordt evenzo gezegd dat het de *eersteling van Achaje* was, 1 Cor. 16:15. Misschien was Epenetus een lid van dat huisgezin, of tenminste behoorde hij tot "*de eerste drie*"; niet alleen de eerste, maar een van de eerste kudde van Christenen, die in Achaje verzameld werden.

3. Betreffende Maria en enige andere vrouwen. die ijverig bezig waren in goede werken; bedrijvige Christinnen. *Maria, die veel voor ons gearbeid heeft*. Ware liefde houdt nooit op met arbeiden, maar heeft er veel meer vermaak in; waar veel liefde is zal veel gearbeid worden. Sommigen menen dat deze Maria geweest was in enkele plaatsen, waar Paulus gepredikt had; maar nu naar Rome verhuisd was; en dat zij hem daar vroeger persoonlijk gediend had; anderen denken dat Paulus haar arbeid voor hem verricht noemt, omdat die voor zijn vrienden en medewerkers besteed was, hetgeen hij rekent als aan hemzelf geschied.

Hij zegt van *Tryphena en Tryfosa*, twee zeer nuttige vrouwen in haar eigen kring, dat zij *in de Heere arbeiden*, vers 12; en van de geliefde Persis, een andere godvrezende vrouw, dat zij *veel gearbeid heeft in de Heere*, meer dan anderen, meer overvloedig in het werk des Heeren.

4. Betreffende Andronicus en Junias, **vers 7**. Sommigen menen dat dit een echtpaar was, en het oorspronkelijke laat die uitlegging zeer goed toe. De naam van de tweede in aanmerking genomen, is dat waarschijnlijker dan dat zij beiden mannen zouden geweest zijn, broeders, gelijk sommigen denken. Merk op:

A. Zij waren Paulus neven (neef en nicht), zijn *magen*; dat was Herodion ook, **vers 11**. De godsdienst maakt geen einde aan onze verwantschap, maar herstelt, heiligt en veradelt die; legt ons de verplichting op het meeste ten goede van onze bloedverwanten te doen en ons vooral te verblijden wanneer wij met hen verbonden zijn door het geloof in Christus.

B. Zij waren zijn *medegevangenen*. Deelgenootschap in het lijden draagt dikwijls veel bij tot de vereniging van zielen en tot het knopen van vriendschapsbanden. Wij lezen niet in de Handelingen der Apostelen van enige gevangenschap van Paulus vóór hij dezen brief geschreven had, behalve die te Filippi, Hand. 16:23. Maar Paulus was *in gevangenis menigmaal*, 2 Cor. 11:23; het schijnt dat hij bij een van die gelegenheden zijn vrienden Andronicus en Junias ontmoette, zijn jukdragers met hem, gelijk in andere dingen, zo ook in het lijden en jukdragen om Christus' wil.

C. *Zij waren vermaard onder de apostelen*; niet zozeer waarschijnlijk omdat zij mensen waren van stand en rang naar de wereld dan wel omdat zij uitnemend waren in kennis, en genade, en gaven. Dat maakte hen vermaard bij de apostelen, die in deze zaken bevoegde beoordelaars waren en begaafd met de geest der onderscheiding niet alleen van de oprechtheid, maar ook van de voortreffelijkheid der Christenen.

D. *Die ook vóór mij in Christus geweest zijn*, dat is, die vóór mij tot het Christelijk geloof bekeerd werden. In de tijd der bekering waren zij Paulus vooruit, hoewel hij bekeerd werd reeds het jaar volgende op dat van de hemelvaart des Heeren. Paulus was altijd bereid het te erkennen wanneer iemand in enig opzicht boven hem de voorrang had.

5. Betreffend Apelles, die hier genoemd wordt *beproefd in Christus*, vers 10; een voortreffelijk man! Hij was bekend om de oprechtheid en ongeveinsdheid van zijn godsvrucht; iemand die beproefd was, beproefd door zijn vijanden, en hij was bevonden goed te zijn. Hij had beproefde kennis en oordeel, beproefde moed en standvastigheid; een man op wien men rekenen kon en die waard was dat men hem vertrouwde.

6. Betreffende Aristobulus en Narcissus; van deze beiden worden de huisgezinnen vermeld, **vers 10, 11**. *Degenen die van hun huisgezin zijn, degenen namelijk die in de Heere zijn*. Hoe nauwlettend was Paulus om niemand met zijn groeten over te slaan, die hem enigszins bekend was! Aristobulus en Narcissus waren, naar sommigen menen, afwezig of kort geleden gestorven. Anderen houden het er voor dat zij ongelovigen waren, die dus nog niet het Christendom aangenomen hadden, gelijk Pareus; en sommigen menen dat deze Narcissus dezelfde is, die in de levensbeschrijving van keizer Claudius verscheidene malen genoemd wordt, een zeer rijk man, die een groot gezin had, maar zeer boos en goddeloos was. Naar het schijnt, waren er dan enige goede dienstbaren of enkele uit zijn betrekkingen, zelfs in het gezin van dezen boosdoener, die God vreesden; hetgeen meermalen het geval is, 1 Tim. 6:1; vergelijk vers 2. De arme slaaf wordt als een uitverkorene geroepen en gelovig, terwijl de rijke meester voorbijgegaan wordt en in zijn ongeloof verloren gaat. *Want zo, Vader, heeft het U behaagd!*

7. Betreffende Rufus, **vers 13**, de *uitverkorene in de Heere*. Hij was een verkoren Christen, wiens gaven en genaden bewijs gaven dat hij voor eeuwig uitverkoren was door Christus Jezus. Hij was in oprechtheid en heiligheid een uit duizend.

En zijn moeder en de mijne; zijn moeder door geboorte en de mijn door Christelijke liefde en toegenegenheid; zoals hij Phebé zijn zuster noemt en Timotheüs leert bejaarde vrouwen als moeders te bejegenen, 1 Tim. 5:2. Deze godvrezende vrouw had zich bij de een of andere gelegenheid voor Paulus als een moeder gedragen door hem te verzorgen en te verplegen; en Paulus erkent dat dankbaar, door haar moeder te

noemen.

8. Betreffende de overigen is het opmerkelijk dat hij *groet de broederen die met hen zijn, vers 14*, en *al de heiligen die met hen lieden zijn, vers 15*; met hen in familiebetrekking staan, met hen verbonden zijn door de band der Christelijke gemeenschap. Het is de goede eigenschap, dat zij zich in elkanders bijzijn verheugen, en Paulus voegt hen in zijn groeten bijeen om hen elkaar des te dierbaarder te maken. Ten einde te voorkomen dat een hunner zich beledigd zou achten, omdat hij meende door Paulus vergeten te zijn, besluit hij met een groet aan al de overige broederen en heiligen, hoewel niet met name genoemd. In Christelijke vergaderingen behoren kleinere afdelingen samen te blijven in liefde en omgang onderling en alle gelegenheden aan te grijpen om dikwijls bij elkaar te komen. Onder al degenen aan wie Paulus hier zijn groeten zendt, wordt met geen enkel woord van Petrus gewaagd, hetgeen aanleiding geeft om te onderstellen dat deze geen bisschop van Rome was, gelijk de Rooms en beweren, want indien hij het geweest ware zou hij daar moeten hebben wonen en hoe zou Paulus dan zulk een langen brief aan de Christenen aldaar geschreven hebben, zonder hem enigszins te vermelden?

Ten slotte. Hij besluit met de aanbeveling van hen allen in de liefde en genegenheid van elkaar.

Groet elkaar met een heiligen kus. Wederkerige begroetingen bedoelen uitdrukking van liefde te zijn en daarom versterken en vermeerderen zij de liefde en maken de Christenen elkaar dierbaarder. Daarom moedigt Paulus hier het gebruik daarvan aan, maar geeft het voorschrift dat die begroetingen heilig moeten zijn; een kuise kus, in tegenstelling van de kus der onreinheid en der hoererij, een oprechte kus, in tegenstelling van de kus des verraad, de kus van Judas toen hij Christus verried. Aan het einde voegt hij er een algemenen groet aan hen allen aan toe, uit naam van de gemeenten van Christus, **vers 16**.

De gemeenten van Christus groeten ulieden; dat is, de gemeenten, in welken ik thans verkeer, en welke ik gewoon ben persoonlijk te bezoeken. Deze als met u verbonden door de banden van het algemeen Christelijk geloof, verzoeken mij u hun toegenegenheid en hun beste wensen jegens u over te brengen. Dit is een der middelen om de gemeenschap der heiligen te onderhouden.

Romeinen 16:17 - 20

Nadat de apostel zich beijverd heeft om hen door zijn waarderende begroetingen met elkaar nauwer te verenigen, acht hij het niet ongeschikt daar een waarschuwing bij te voegen om zich in acht te nemen voor degenen, wier beginselen en praktijken verderfelijk waren voor de Christelijke liefde. Hierbij moeten wij opmerken:

I. De waarschuwing zelf, welke op de meest bescheiden wijze, die men denken kan, gegeven wordt. *En ik bid u, broeders!* Hij wil niet bevelen als iemand, die heerschappij voert over het erfdeel des Heeren; maar hij bidt, hij verzoekt, om der liefde wille. Hoe ernstig en hoe teder zijn Paulus vermaningen. Hij leert hen:

1. Hun gevaar zien. *Neemt acht op degenen, die tweedracht en ergernissen aanrichten.* Onze Meester zelf heeft voorzeggd dat er verdeeldheden en ergernissen zouden komen, maar Hij heeft naar aanleiding daarvan een wee! uitgesproken over degenen door wie zij komen, Matth. 18:7. En tegen dezulken worden wij hier gewaarschuwd. Zij, die in de gemeente verdeeld - zaaiende en twist - veroorzakende

beschouwingen binnenbrengen, die deze verkeerde beschouwingen met opzet handhaven en versterken; die verdelende en beledigende mededelingen binnenloodsen en verspreiden, welke als vals moeten verdacht worden; die uit hoogmoed, naijver, jacht naar nieuwigheden of iets dergelijks zorgeloos verdeeldheid zaaien onder de broeders, en door aanmatigende redeneringen, veroordelingen en kwaadsprekerij de liefde der Christenen jegens elkaar verkoelen; - zij zijn het, die tweedracht en ergernissen aanrichten, welke het tegenovergestelde zijn, *para tèn didachên* (dat ligt in het woord opgesloten) van, *welke zijn tegen, de leer die gij van ons geleerd hebt*. Alles wat afwijkt van de vorm der gezonde leer, die wij in de Schriften ontvangen hebben, opent de deur voor tweedracht en ergernissen. Wanneer slechts eerst de waarheid verlaten is, zullen eendracht en vrede niet lang duren.

Neemt acht op, merkt, skopein, degenen die op zulke wijzen verdeeldheden aanrichten. Let op hen, op hun handelingen, op het doel dat zij beogen. Er is een doordringend, waakzaam oog nodig om de gevaren te onderscheiden, waarin zulke mensen ons brengen, want gewoonlijk zijn hun redenen zeer aannemelijk al is de strekking verderfelijk. Vestigt uw aandacht niet alleen op de verdeeldheden en ergernissen, maar gaat stroomopwaarts tot aan de bron en zet een merkteken op hen, die de verdeeldheden veroorzaken; die de ergernissen aanrichten; die aan beide zijden de begeerlijkheden prikkelen waaruit de twisten en vechterijen voortkomen. Een bekend gevaar is reeds half overwonnen.

2. Om die te vermijden. *En wijkt af van dezelve*. Vermijdt alle onnodige aanraking en gemeenschap met hen, opdat u niet aangestoken en besmet wordt. Begeeft u niet in enige van die scheidingmakende beschouwingen; neemt geen van de beginselen of praktijken aan, die zo verwoestend zijn voor de Christelijke liefde en goeddadigheid, en voor de waarheid die naar de godzaligheid is.

Hun woord zal voorteten als de kanker. Sommigen menen dat hij hier bepaald waarschuwt tegen de leraren van het Judaïsme, die onder de dekmantel van de Christelijke naam de Mozaïsche ceremoniën onderhielden en daar de noodzakelijkheid van verkondigden. Dezen waren in alle plaatsen ijverig bezig discipelen af te trekken en tegen hen waarschuwt de apostel in de meeste zijner brieven de gemeenten met allen ernst.

II. De redenen, die deze waarschuwing versterken.

1. De verderfelijke handelwijzen van deze verleiders, **vers 18**. Hoe erger zij zijn, des te meer moeten wij tegen hen op onze hoede zijn. Hier volgt een beschrijving van hen in twee delen.

A. Welke meester zij dienen: *niet onze Heere Jezus Christus*. Hoewel zij zich Christenen noemen, dienen zij Christus niet; zijn heerlijkheid is hun doel niet, wat zij ook mogen voorwenden; zij trachten niet Zijn belang te bevorden of Zijn wil te doen. Hoevelen van degenen, die Christus Meester en Heere noemen, zijn er ver van af om Hem te dienen!

Maar *zij dienen hun eigen buik*; hun vleselijke, zinnelijke, onbetamelijke begeerlijkheden. Er is een of andere lage lust, welke zij dienen: hoogmoed, naijver, gierigheid, weelderigheid, ontucht; deze zijn de dingen waar zij werkelijk naar streven.

Hun god is hun buik, Fil. 3:19. Welk een lage meester dienen zij - een meester geheel onwaardig om in enige vergelijking met Christus te komen - die hun eigen buik dienen, die van de godzaligheid een gewin maken, die de voldoening van hun

zinnelijke begeerten tot doel en werk van hun leven nemen, waaraan alle andere voornemens en plannen ondergeschikt gemaakt worden.

B. De wijze waarop zij trachten hun doel te bereiken. *Zij verleiden door schoonspreken en prijzen de harten der eenvoudigen.* Hun woorden en toespoken hebben een schijn van heiligheid en ijver voor God (het is een gemakkelijke zaak om met de mond godvrezend te zijn!); zij maken ook een grote vertoning van vriendelijkheid en liefde op hen, aan wie zij hun bedorven leerstellingen inprenten; zij behandelen hen zeer hoffelijk, maar doen hun onderwijs het meest mogelijke kwaad. Evenzo betoverde de Slang Eva met schoonschijnende woorden en mooie toespoken. Merk op: Zij bederven hun hoofden door de harten te verleiden; verdraaien het oordeel door zich in de genegenheid der eenvoudigen listig in te dringen. Wij hebben daarom grote aanleiding om met allen ijver boven alles onze harten te bewaren, vooral wanneer er verleidende geesten rondwaren.

2. Het gevaar waarin wij verkeren, door onze eigen neigingen en geschiktheid om door hen ingepakt en verstrikt te worden. *Want uw gehoorzaamheid is tot kennis van allen gekomen, gij zijt bij alle gemeenten als gewillig, handelbaar en meegaand bekend.* En derhalve:

A. Omdat dit zo was, zouden die verleidende leraars des te meer gelegenheid hebben om hen te bespringen. De duivel en zijn dienaren hebben de meesten haat tegen bloeiende gemeenten en bloeiende zielen. Het schip, waarvan bekend is dat het de rijkste lading heeft, loopt het meest gevaar van zeerovers. De grote tegenstander en vijand is gierig naar zulk een prooi; hebt daarom acht op uzelf, 2 Joh vers 8. De valse leraars horen dat gij gehoorzame mensen zijt, en daarom zullen zij zeer waarschijnlijk tot u komen, om te beproeven of gij ook hun gehoorzaam wilt zijn. Het is altijd de gewone handelwijze van verleiders geweest om vooral te werken op degenen, die door overtuigingen verzacht waren, en hun te vragen hoe het hun gaat, omdat zij verwachten dat dezen het meest voor de indruk van hun meningen vatbaar zijn. Een treurige ondervinding leert hoe menigeen, die was begonnen te vragen naar de weg naar Sion en het aangezicht daarheen gekeerd had, zich noodlottig gestoten heeft op deze rots; hetgeen bewijst dat de dienaren met dubbele zorg de plicht moeten vervullen van het voeden der lammeren van de kudde, het leggen van een deugdelijke grondslag en het vriendelijk leiden van de jongeren.

B. Hoewel zij zo gehoorzaam waren, liepen zij toch gevaar van deze verleiders. Paulus onderstelt dat met veel bescheidenheid en vriendelijkheid; niet als iemand die hen verdenkt, maar als iemand die in hen belangstelt.

Uwe gehoorzaamheid is tot kennis van allen gekomen; ik stem dat toe en verblijd mij er in: Ik verblijd mij dan uwenhalve. Hij plaatst hen in een gunstig licht om zijn waarschuwing des te beter ingang te doen vinden. Een heilige jaloersheid van onze vrienden kan zeer goed samengaan met een heilige blijdschap over hen. Gij houdt uzelf voor zeer gelukkige mensen, en dat doe ik ook; maar daardoor moet gij u niet veilig achten.

Ik wil dat gij wijs zijt in het goede, doch onnozel in het kwade. U bent gewillige goedgezinde mensen, maar u moet oppassen dat gij niet beïnvloed wordt door deze verleiders. Een buigzaam karakter is goed onder goede leiding, maar anders wordt het zeer licht verstrikt. En daarom geeft hij hier twee algemene voorschriften.

a. *Zijt wijs in het goede*; dat is, zijt bekwaam en verstandig in Gods waarheden en wegen. Zijt wijs in het beproeven der geesten, in het beproeven van alle dingen, en houdt dan alleen aan het goede vast. Wij hebben behoefte aan veel wijsheid in onze instemming met goede waarheden, goede plichten en goede mensen, anders zullen wij in een van die opzichten verlost en verleid worden.

Zijt daarom voorzichtig als de slangen, Matth. 10:16; wijs om te onderscheiden hetgeen waarlijk goed is van hetgeen nagmaakt is; wijs om te onderscheiden de dingen die verschillen en om de gelegenheden waar te nemen. Aangezien wij van zoveel verleiders omringd zijn, hebben wij grotelijks behoefte aan de *wijsheid der kloekzinnigen om zijn weg te verstaan*, Spr. 14:8.

b. *Zijt onnozel in het kwade*; wees wijs genoeg om niet verleid te worden en onnozel genoeg om geen verleiders te zijn. Er is een heilige onnozelheid, die niet in staat is enig slecht voornemen te bedenken, te bemantelen, of uit te voeren; *akeraios*, *onschuld*, *onschadelijkheid*, ongeveinsd en niet uitdagend. *Zijt kinderen in de boosheid*, 1 Cor. 14:20. De voorzichtigheid der slangen betaamt de Christenen, maar niet de listigheid van de Oude Slang. Wij moeten daarbij *onschuldig als de duiven* zijn. Die man is waarlijk wijs, die niet weet hoe hij iets tegen de waarheid zou moeten doen. Paulus was des te meer begerig dat de Romeinse gemeente haar oprechtheid zou bewaren, omdat die zo beroemd was; zij was een stad op een berg, en veler oog was op de Christenen aldaar geslagen; zodat een voornam dwaling een zeer slecht voorbeeld geven zou en zeer kwaden invloed op andere gemeenten zou hebben. Het is, helaas, in later dagen gebleken, dat de grote afval van de volgende eeuwen in deze hoofdstad haar oorsprong genomen heeft. De dwalingen van leiding - gevende gemeenten zijn leiding - gevende dwalingen. Toen de bisschop van Rome als *een ster van de hemel viel*, Openb. 8:10, *sleepte zijn staart een derde deel der sterren mede*, Openb. 12:4.

3. De belofte van God, dat wij ten slotte de overwinning zullen behalen, is ons tot verlevendiging en aanmoediging gegeven, en niet om onze waakzame zorgen en ijverige pogingen overbodig te maken. Het is een zeer heerlijke belofte: *De God des vredes zal de Satan haast onder uw voeten verpletteren*, **vers 20**.

A. De Naam dien hij God geeft. *De God des vredes*, de Schepper en Gever van alles goeds. Wanneer wij God komen vragen om geestelijke overwinningen, moeten wij Hem beschouwen niet alleen als de Heere der heirscharen, Wiens alle macht is, maar ook als de God des vredes; de God des vredes met ons, die tot ons van vrede spreekt, die vrede in ons werkt, die vrede voor ons schept. Zulke overwinningen geeft God ons meer als de God des vredes dan als de God des krijgs, want in al onze oorlogen moeten wij de vrede ten doel hebben. God, als *de God des vredes*, zal tegenstaan en overwinnen al degenen, die tweedracht en ergernissen veroorzaken en daardoor de vrede der gemeenten verstoren en verbreken.

B. De zegening die hij van God verwacht; - een overwinning op Satan. Indien hij ook in hoofdzaak bedoelt de valse leerstellingen en verleidende geesten, waarvan hiervoren gesproken is, en waarvan Satan de eerste grondlegger en maker was, toch ongetwijfeld omvat dit woord ook alle andere voornemens en aanslagen van Satan om zielen te besmetten, te verstoren en te verwoesten; al zijn pogingen om ons terug te houden van de reinheid des hemels; van de vrede des hemels hier en van het bezit des hemels hiernamaals. Satan, die verzoekt en verwacht, handelt als een bedrieger en

vernieler; maar *de God des vredes zal hem onder onze voeten verpletteren*. Hij heeft hen daarstraks gewaarschuwd en gezegd dat zij onnozel moesten zijn; nu konden zij, in aanmerking nemende hun eigen grote zwakheid en dwaasheid, gaan denken: Hoe zullen wij al die strikken, die ons gespannen worden, vermijden en ontsnappen? Zullen al deze tegenstanders onzer zielen niet ten laatste de overhand over ons verkrijgen? "Nee", zegt hij, "vreest niet, hoewel u die door uw eigen kracht en wijsheid niet kunt overwinnen, toch zal de God des vredes het voor u doen; en door Hem, die u liefgehad heeft, zult u meer dan overwinnaars zijn."

a. De overwinning zal volkomen zijn. *God zal de Satan onder uw voeten verpletteren*. Daar is een duidelijke heenwijzing naar de eerste belofte van de Messias, in het paradijs gegeven, Gen. 3:15; *dat het Zaad der vrouw de kop van de slang verpletteren zou*. Die treedt nader in vervulling elke dag, waarop de heiligen instaat gesteld worden om de verzoeken van Satan te weerstaan en te overwinnen, en zij zal volkomen vervuld worden, wanneer eens, ten spijt van alle machten der duisternis, allen die behoren tot de uitverkiezing der genade, zegevierend in de eeuwige heerlijkheid zullen opgenomen worden. Toen Jozua de koningen van Kanaän overwonnen had, riep hij de oudsten van Israël om hun voet op de halzen dezer koningen te zetten, Jozua 10:24. Zo zal eens Christus, onze Jozua, al zijn getrouwe dienaren en krijgsknechten instaat stellen op Satans nek de voet te zetten, hem te vertrappen en over al hun geestelijke vijanden te zegevieren. Christus heeft voor ons overwonnen; Hij heeft de sterk - gewapende ontwapend en zijn macht verbroken; en wij hebben niets anders te doen dan de overwinning voort te zetten en de buit te verdelen.

Laat ons dus ons haasten tot de geestelijke strijd en om de goede strijd des geloofs te voeren; wij hebben te doen met een reeds overwonnen vijand en de zegepraal zal binnen korte tijd volkomen zijn.

b. De overwinning zal spoedig volgen. Hij zal het *haast* doen; binnenkort doen. *Nog een weinig tijd en Hij, die te komen staat, zal komen*. Hij heeft het gezegd: *Ziet, Ik kom haastelijk!* Wanneer Satan de overhand schijnt te behalen en wij op het punt staan van alles voor verloren te houden, dan zal de God des vredes het werk in gerechtigheid doen, en dat haastig. Het moet krijgsknechten zeer aanmoedigen te weten dat de strijd spoedig in zulk een overwinning zal eindigen.

Sommigen menen dat hier bedoeld wordt op het gelukkig einde van al hun twisten in ware liefde en eendracht; anderen op het eindigen van de vervolgingen door de bekering van de regerende machten tot het Christendom; toen de bloeddorstige vijanden van de kerk onderworpen en vertreden werden door Constantijn de Grote en de kerk onder zijn regering hun de voet op de nek zette. Maar het moet veel meer toegepast worden op de overwinning, die alle heiligen behalen zullen over Satan, wanneer zij ten hemel en voor eeuwig buiten zijn bereik komen, evenals op de tegenwoordige overwinningen, die zij thans als een onderpand daarvan door genade behalen mogen.

Houdt het daarom nog een weinig tijd uit door geloof en lijdzaamheid. Wanneer wij eens door de Rode Zee getrokken zijn, zullen wij al onze geestelijke vijanden dood aan de oever zien liggen, en in zegepraal het lied van Mozes en het Lam zingen.

Daarom voegt hij hier de zegenbede aan toe: *De genade van onze Heere Jezus Christus zij met ulieden Amen!* De goedgunstigheid van Christus jegens u en het goede werk van Christus in u. Deze zal het beste beveiligingsmiddel zijn tegen de strikken van ketters, scheurmakers en valse leraars. *Wees daarom sterk in de genade, die daar is in Christus Jezus!* Paulus, niet alleen als vriend, maar als dienaar en

apostel, die genade voor genade ontvangen heeft, zegent op die wijze met gezag hen met deze zegen en herhaalt die vers 24.

Romeinen 16:21 - 24

In de voorgaande verzen had de apostel zijn groeten gegeven aan verscheidene leden van de gemeente, en de groeten van alle gemeenten in zijn nabijheid aan hen allen; nu voegt hij hier bij een zeer toegenegen groet aan hen van sommige bijzondere personen, die nu bij hem waren, ten einde des te beter de gemeenschap en de broederlijken zin tussen van elkaar gescheiden heiligen te bevorderen en door het opschrijven van deze namen, die hun goed bekend waren, zijn brief des te meer ingang te geven. Hij noemt:

1. Sommigen van zijn bijzondere vrienden, waarschijnlijk bij de Romeinse Christenen niet onbekend. *Timotheüs mijn medearbeider*. Paulus noemt soms Timotheüs zijn zoon, dus zijn mindere; maar hier zijn medearbeider, als zijn gelijke in rang en ten bewijze van de grote achting, die hij hem toedroeg.

En *Lucius*, waarschijnlijk Lucius van Cyrene, een bekend lid van de gemeente te Antiochië, Hand. 13:1; gelijk *Jason* van die te Thessalonica, waar hij vervolging onderging ter wille van Paulus, Hand. 17:5, 6.

En *Sosipater*, die ondersteld wordt dezelfde te zijn als Sopater van Berea, welke genoemd wordt in Hand. 20:4. Dezen noemt Paulus zijn bloedverwanten, niet alleen in het algemeen omdat zij Joden waren, maar zij waren door geboorte of aanhuwelijking met hem verwant. Het schijnt dat Paulus van aanzienlijke afkomst was; hij was in verscheidene plaatsen aan enigen verwant. Het is een grote vertroosting de heiligheid en nuttigheid van onze verwanten te zien.

2. Van de man die Paulus' schrijver was. *Ik, Tertius, die de brief geschreven heb, groet u in de Heere, vers 22*. Paulus maakte gebruik van de diensten van een schrijver; niet uit een soort van ijdelheid, maar wellicht omdat hij een slechte hand schreef, die moeilijk leesbaar was, waarover hij zich verontschuldigt in zijn brief aan de Galatiërs, dien hij met eigen hand schreef, Gal. 6:11.

Ziet, hoe groten brief ik u geschreven heb met mijn hand, pêlikois grammasi, dat is eigenlijk: *met zulke letters!* Vermoedelijk waren Tertius en Silas dezelfde persoon (naar sommigen menen), want Silas is Hebreeuws, en Tertius Latijn, en beide woorden betekenen *de derde*. Tertius schreef op wat Paulus hem voorzegde; òf hij schreef in het net over wat Paulus in slechte letters geschreven had. De kleinste dienst aan de gemeente en aan de dienaren der gemeente bewezen, zal niet zonder herdenking en beloning blijven. Het was voor Tertius een ere dat hij, hoewel slechts als overschrijver, zijn deel had aan het schrijven van dezen brief.

3. Nog enige anderen, die bij de Christenen in aanzien waren, **vers 23**. *Gajus mijn huiswaard*. Het is onzeker of dit Gajus van Derbe was, Hand. 20:4, of Gajus van Macedonië, Hand. 19:29, of Gajus van Korinthe, 1 Cor. 1:14; en evenzo aan wie van deze drie Johannes zijn derde brief schreef. Paulus roemt hem om zijn grote gastvrijheid; hij is niet alleen *mijn huiswaard*, maar ook *die van de gehele gemeente*. Hij was een man, die hun allen hulpe bood als de gelegenheid daartoe zich voordeed; die zijn huis opende voor de gemeentelijke vergaderingen; die de rust verzekerde van de gemeente door alle Christelijke vreemdelingen te herbergen, die tot hem kwamen.

U groet Erastus de rentmeester der stad; weer een andere; met de stad wordt Korinthe

bedoeld, vanwaar uit de brief verzonden werd. Deze schijnt een man van eer en aanzien geweest te zijn; een publiek persoon, rentmeester of ontvanger. Niet vele machtigen of rijken worden geroepen, maar toch enkele. Zijn rang en eer en betrekking weerhielden hem niet van met Paulus om te gaan en voor het welzijn der gemeente te arbeiden, en wel naar het schijnt in het werk der bediening, want hij wordt gelijk met Timotheüs genoemd in Hand. 19:22, en wordt vermeld in 2 Tim. 4:20. Het was geen verlaging voor de rentmeester der stad om prediker van het Evangelie te zijn.

Quartus wordt ook vermeld en *de broeder* genoemd, want één is onze Vader, namelijk Christus, en wij zijn allen broeders.

Romeinen 16:25 - 27

De apostel besluit thans zijn brief met een voortreffelijke omschrijving van de heerlijkheid des gezegenden Gods; alles moest bij hem uitlopen op de prijs en de verheerlijking van God en hij trachtte er altijd naar om alles tot Hem te doen zijn, omdat alles van Hem en door Hem is. Hij ademt om zo te zeggen voor de Romeinen zijn ziel uit in de verheerlijking van God, en wil tot het doel van zijn brief maken wat zijn levensdoel was. Merk op:

I. Een omschrijving van Gods Evangelie, welke voorkomt in een tussenzin, omdat Paulus hier gelegenheid vindt om van het Evangelie te spreken als van het middel, waardoor God zijn macht over de zielen bevestigt, en als de regel van die bevestiging. *Hij bevestige u naar mijn Evangelie.* Paulus noemt het zijn Evangelie, omdat hij er de prediker van was en er zo in roemde. Sommigen menen dat hij hier bepaald doelt op de verklaring, uitlegging en toepassing van de leerstelling des Evangelies, welke hij in deze brief gegeven had; maar het ziet veel meer op al het prediken en schrijven van al de apostelen, van wie Paulus een der voornaamste was. Door hun woord werd het Woord aan de anderen gebracht, Joh. 17:20. Dienaren zijn gezanten en het Evangelie is hun zendbrief. Paulus had hoofd en hart zo vervuld van het Evangelie, dat hij het moeilijk kon noemen zonder in een uitwijding over zijn aard en uitnemendheid te treden.

1. Het was *de prediking van Jezus Christus*. Christus zelf was er de Prediker van; het begon gesproken te worden door de Heere, Hebr. 2:3. De Heere Jezus vond zoveel behagen in Zijn werk, dat Hij tot onze verlossing op zich genomen had, dat Hij er zelf de eerste mededeling van deed. Of: Christus is er de Hoofdinhoud en het voorwerp van: *Jezus Christus* is de samenvatting van het gehele Evangelie; *Jezus Christus en die gekruist*. Wij prediken niet onszelf, zegt Paulus, maar Christus Jezus, onze Heere. De zielen worden bevestigd door de duidelijke, volle verkondiging van Jezus Christus.

2. Het is *de openbaring der verborgenheid, die van de tijden der eeuwen verzwegen is geweest, maar nu geopenbaard is en door de profetische schriften bekend gemaakt*. Het hoofdonderwerp van het Evangelie is een verborgenheid. Onze verlossing en zaligmaking door Jezus Christus, in haar grondslag, wijze van uitvoering en gevolgen, zijn buiten allen twijfel een grote verborgenheid der godzaligheid, 1 Tim. 3:16. Daaruit blijkt de eer van het Evangelie; het is geen gewoon ongewijd ding, door het menselijk vernuft uitgevonden, maar het bewonderingwaardige voortbrengsel van de eeuwige wijsheid en de raad Gods en heeft in zich zulk een onbereikbare hoogte en zulk een onpeilbare diepte, dat die alle verstand te boven gaan. Het is een

verborgenheid, waarin de engelen begerig zijn in te zien, zonder er de bodem van te kunnen vinden. En toch is, geprezen zij God, zoveel van die verborgenheid geopenbaard als voldoende is om ons in de hemel te brengen, indien wij niet moedwillig op zo grote zaligheid geen acht geven. Merk op:

A. Deze verborgenheid was van de tijden der eeuwen verzwegen, *chronois aiooniois sesigmenon*. Zij was *in stilte verborgen gehouden van eeuwigheid*, zo lezen sommigen: *à temporibus aeternis*; zij is geen nieuwe, opzienbarende mededeling, geen pasgebeurde uitvinding, maar zij dagtekent van de dagen der eeuwigheid en het voornemen van Gods eeuwige liefde. Vóór de grondlegging der wereld was die verborgenheid verborgen in God, Ef. 3:9.

Of *van de tijden der eeuwen: sedert de aanvang der wereld*. Gedurende al de eeuwen van het Oude Testament werd deze verborgenheid betrekkelijk geheim gehouden in de typen en schaduwen der ceremoniële wet en de duistere voorzeggingen der profeten, welke er wel op doelden, maar zo dat zij niet sterk konden zien op het einde van al deze dingen, 2 Cor. 3:13. Zo was zij van eeuwen en van geslachten verborgen, zelfs voor de Joden; veel meer nog voor de heidenen, die in de duisternis zaten en er zelfs in 't geheel geen begrip van hadden. Zelfs de discipelen van Christus verkeerden, vóór zijn opstanding en hemelvaart, nog in velerlei opzicht in duisternis ten aanzien van de verlossing; die was hun veelszins nog een verborgenheid en hun voorstelling ervan was zeer omwolkt en verward. Zulk een geheim was zij gedurende vele eeuwen. Maar:

B. *Zij is nu geopenbaard*. Het voorhangsel is gescheurd, de avondschaduwen zijn verdwenen, het leven en de onverderfelijkheid zijn aan het licht gebracht door het Evangelie en de Zon der gerechtigheid is over de aarde opgegaan. Paulus beweert niet dat hij het alleen-bezit van deze ontdekking heeft of dat hij alleen dit wist; nee, zij is aan vele anderen ook bekend gemaakt. Maar hoe is zij nu geopenbaard door de profetische Schriften?

Zeker doordat de gebeurtenis nu de beste uitlegging van de profetische Schriften des Ouden Testaments gegeven heeft. De vervulling was haar verklaring. De prediking van de profeten, voor zover die op deze verborgenheid betrekking had, was voor een groot deel duister en onbegrijpelijk voor de eeuwen waarin zij leefden; maar de geschriften der profeten, de dingen die zij op schrift hebben achtergelaten, zijn nu niet alleen duidelijk op zichzelf, maar zij hebben deze verborgenheid aan alle volken doen kennen. Het Oude Testament ontleent niet alleen licht aan, maar werpt ook licht op de openbaring van het Nieuwe Testament. Gelijk het Nieuwe Testament het Oude verklaart, zo geeft het Oude Testament, bij wijze van vergelding, veel inzicht in het Nieuwe. Daardoor profeteren de profeten des Ouden Testaments nu nog, terwijl hun profetieën vervuld zijn, voor *vele volken, natiën en tongen*. Dit wordt duidelijk gemaakt door Openb. 10:11, waaraan deze woorden ontleend zijn. Het is nu gebleken dat Christus de Schat was, die in het Oude Testament verborgen was. Van Hem *geven alle profeten getuigenis*, Luk. 24:27.

C. Het is *geopenbaard naar het bevel des eeuwigen Gods*; het voornemen, de raad en het besluit van God van eeuwigheid; en de opdracht en de aanstelling werden gegeven eerst aan Christus en daarna aan zijn apostelen in de volheid des tijds. Zij ontvingen het bevel van de Vader om te doen wat zij deden in de verkondiging des Evangelies. Indien iemand mocht tegenwerpen: "Waarom was deze verborgenheid zo lang geheim gebleven en is zij nu pas geopenbaard? Laat hem dan berusten in de wil van God, die

de vrijmachtige Opperheer is en geen rekenschap geeft van zijn daden. Het gebod van de eeuwigen God was genoeg om de apostelen en dienaren van het Evangelie in hun prediking te machtigen.

Den *eeuwigen God*. Deze eigenschap van eeuwigheid wordt hier aan God zeer eigenaardig toegeschreven.

a. Hij is van eeuwigheid, hetgeen aanduidt dat, hoewel Hij deze verborgenheid van de tijden der eeuwen verzwegen heeft en haar eerst kort geleden geopenbaard, Hij haar toch van eeuwigheid, van vóór de grondlegging der wereld, had beraamd en vastgesteld. De eden en het verbond en het geschreven woord zijn slechts afschriften van de eed en het verbond, die van eeuwigheid tussen de Vader en de Zoon bestonden; deze zijn de uittreksels, maar die andere zijn de oorspronkelijke.

b. Hij is tot eeuwigheid; hetgeen te kennen geeft de eeuwigdurendheid van Zijn openbaring en haar eeuwige gevolgen voor ons. Wij behoeven nooit uit te zien naar een nieuwe openbaring, maar moeten bij deze blijven en er in berusten; want deze is naar het bevel van de eeuwigen God. Christus in het Evangelie is dezelfde gisteren, en heden en tot in eeuwigheid.

D. *Zij is bekend gemaakt onder al de heidenen, tot gehoorzaamheid des geloofs*. Van de uitbreiding dezer openbaring wordt zeer dikwijls gewag gemaakt. Vroeger was God alleen in Juda bekend, maar nu in Christus gaat de zaligheid over de gehele aarde, onder al de heidenen, onder alle volken. En de bedoeling daarvan is zeer opmerkenswaardig; die is gehoorzaamheid des geloofs; opdat zij mogen geloven en gehoorzamen, het aannemen en er zich door laten regeren.

Het Evangelie is geopenbaard, niet om er over te spreken en te redetwisten, maar om er zich aan te onderwerpen. De gehoorzaamheid des geloofs is de gehoorzaamheid, die betoond wordt aan het woord des geloofs, Hand. 6:7, en gewerkt wordt door de genade des geloofs. Ziehier, wat het ware geloof is: dat hetwelk werkt in gehoorzaamheid; - en wat de rechte gehoorzaamheid is: die welke ontspringt uit het geloof; - en wat de bedoeling van het Evangelie is; ons tot die beide te brengen.

II. Een lofverheffing van dien God, Wiens Evangelie het is, Hem toeschrijvende de heerlijkheid in der eeuwigheid, **vers 27**. Hem erkennende als de heerlijke God en Hem als zodanig aanbeddende, met de eerbiedigste toewijding, begerende en hijgende om dit werk te verrichten met de heilige engelen, waar wij het tot in alle eeuwigheid zullen doen. Dat is God prijzen en Hem in der eeuwigheid heerlijkheid brengen.

1. De onderwerpen van deze dankzegging. Wanneer wij God danken moeten wij gedenken aan Zijn gunstbewijzen en die noemen; door God te danken en te aanbidden beroepen wij ons op Zijn volmaakteden. Twee van Zijn voornaamste eigenschappen worden hier genoemd.

A. Zijn macht, **vers 25**. *Hem nu, die machtig is u te bevestigen*. Niets minder dan de Goddelijke macht bevestigt de heiligen. Wanneer wij letten op hun geneigdheid tot vallen, op de werkzaamheid van hun geestelijke vijanden om hen te overheersen en ten val te brengen, en de veelbewogen tijden waarin zij dikwijls leven, zien wij dat niets minder dan een almachtige kracht hen kan bevestigen. De macht van God, welke aangewend wordt voor de bevestiging van de heiligen is en behoort te zijn het onderwerp van onze dankzegging, Judas 24: *Hem nu die machtig is u van struikelen te bewaren*. Door Gode de heerlijkheid van deze macht te geven, kunnen en moeten wij er voor onszelf de vertroosting van verkrijgen; dat welke ook onze twijfelingen, en

moeilijkheden en vrezen mogen zijn, onze God, dien wij dienen, machtig is ons te bevestigen, 1 Petrus 1:5; Joh. 10:29.

B. Zijn wijsheid, **vers 27**. De *alleen wijze God*. Machtsoefening zonder het aanwenden van wijsheid, en openbaring van wijsheid zonder het vermogen om ze te gebruiken, zijn gelijk ijdel en vruchteloos. Maar beide samen verenigd en beide oneindig vormen een volmaakt wezen. Hij is de alleen Wijze. Niet de Vader alleen is wijs, zonder de Zoon; maar Vader, Zoon en Heilige Geest, drie Personen in één God, de alleen Wijze in vergelijking met alle schepselen. De mens, het wijste van alle schepselen der lagere wereld, wordt geboren als het veulen van de wilden woudezel; ja de engelen zelf zijn in vergelijking met God, met dwaasheid bevlekt. Hij alleen is volkomen en onfeilbaar wijs. Hij is oorspronkelijk wijs in en door Zichzelf, want Hij is de Oorsprong en Springader van al de wijsheid der schepselen, de Vader van alle lichten van wijsheid, welke enig schepsel kan beweren te bezitten, Jak. 1:17; want met Hem Zijn sterkte en wijsheid; de verleider en de verleide zijn beiden in Zijn hand.

2. De Middelaar van deze prijs. *Door Jezus Christus, de alleen wijze God door Jezus Christus*, lezen sommigen hier. In en door Jezus Christus openbaart God zich aan de wereld als de alleen wijze God; want Hij is de wijsheid Gods en de kracht Gods. Of liever zoals in onze vertaling staat: *de alleen wijze God zij door Jezus Christus de heerlijkheid tot in eeuwigheid*.

Al de verheerlijking, welke de gevallen mens Gode kan brengen, moet, zal zij Hem welbehaaglijk zijn, gaan door de handen van de Heere Jezus. Want in Hem alleen zijn onze personen en onze daden Gode aangenaam, en in Hem alleen kunnen zij dat zijn. Daarom moeten wij Zijn gerechtigheid vermelden, en de Zijne alleen; die, gelijk Hij de Middelaar van al onze gebeden is, ook is en in alle eeuwigheid zijn zal de Middelaar van al onze lofverheffing.